ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
អង្គុត្តរនិកាយ ទសកនិបាត
ឯកាទសមភាគ
៥០

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ
៣-ស ២៥៥៩

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកស្កានេះ
ត្រូវទាបថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកដប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ១ ដល់ ភាគ៥០
គឺជាទបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ្គិចណៃ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រធីតា,
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុត-សាវង្ស ។ និងទុកក្នុង
គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

កែសម្រួលតាមកុំព្យូទ័រ តម្រូវឲ្យបកវណ៌អានអេឡិត្រូនិច
ដោយខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំបាទ ស្រុង-ចាន់ណា ។

www.5000-years.org

ព្រះ
វៃក្រមបឋមភាសា
និង
សេចក្តីប្រែជារំការសាខ្មែរ
សុក្តន្តបឋម
អក្ខរានិការយ ធម្មកថានិយាត
វិការធម្មការត

៥០

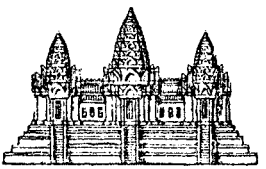

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ
ព.ស. ២៤៩៩

សុត្តន្តបិដកេ

អង្គុត្តរនិកាយស្ស ទសកនិបាតេ

ឯកាទសមេ ភាគេ

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បឋមបណ្ណាសកោ

បឋមោ អានិសំសវគ្គោ

[១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កិមត្ថិ-យានិ ភន្តេ កុសលានិ សីលានិ កិមានិសំ-សានីតិ ។ អវិប្បដិសារត្ថានិ ខោ អានន្ទ កុសលានិ សីលានិ អវិប្បដិសារានិសំសានីតិ ។ អវិប្បដិសារេ បន ភន្តេ កិមត្ថិយោ

សុត្តន្តបិដក

អង្គុត្តរនិកាយ ទសកនិបាត

ឯកាទសមភាគ

សូមនមស្ការចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះ ។

បឋមបណ្ណាសក

អានិសំសវគ្គ ទី ១

(១) *ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ទៀកក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកសីល ជាកុសល មានអ្វីជាប្រយោជន៍ មានអ្វីជាអានិសង្ស ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកសីល ជាកុសល មានអវិប្បដិសារៈ (សេចក្តីមិនក្តៅក្រហាយ) ជាប្រយោជន៍ មានអវិប្បដិសារៈជាអានិសង្ស ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះអវិប្បដិសារៈ មានអ្វី ជាប្រយោជន៍*

កាមានំ សំសោតំ ។ អវិប្បដិសារោ ខោ អានន្ទ
ចាមុជ្ជត្ថោ ចាមុជ្ជានំ សំសោតំ ។ ចាមុជ្ជំ បន
ភន្តេ កាមត្ថំយំ កាមានំ សំសន្ទិ ។ ចាមុជ្ជំ
ខោ អានន្ទ បីតត្ថំ បីតានំ សំសន្ទិ ។ បីតំ
បន ភន្តេ កាមត្ថំយោ កាមានំ សំសោតំ ។ បីតំ
ខោ អានន្ទ បស្សទ្ធត្ថោ បស្សទ្ធានំ សំសោតំ ។
បស្សទ្ធិ បន ភន្តេ កាមត្ថំយោ កាមានំ សំសោតំ ។
បស្សទ្ធិ ខោ អានន្ទ សុខត្ថោ សុខានំ សំសោតំ ។
សុខំ បន ភន្តេ កាមត្ថំយំ កាមានំ សំសន្ទិ ។
សុខំ ខោ អានន្ទ សមាធត្ថំ សមាធានំ សំសន្ទិ ។
សមាធិ បន ភន្តេ កាមត្ថំយោ កាមានំ សំសោតំ ។
សមាធិ ខោ អានន្ទ យថាភូតញាណទស្សនត្ថោ
យថាភូតញាណទស្សនានំ សំសោតំ ។ យថាភូតញាណ-
ទស្សនំ បន ភន្តេ កាមត្ថំយំ កាមានំ សំសន្ទិ ។

មានអ្វីជាអានិសង្ស ។ ម្នាលអានន្ទ អរិយប្បដិសារៈ មានចាមុជ្ជៈ (សេចក្តីរីករាយ) ជាប្រយោជន៍ មានចាមុជ្ជៈជាអានិសង្ស ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះចាមុជ្ជៈ មានអ្វីជាប្រយោជន៍ មានអ្វីជាអានិសង្ស ។ ម្នាលអានន្ទ ចាមុជ្ជៈមានបីតិ (សេចក្តីឆ្អែតចិត្ត) ជាប្រយោជន៍ មានបីតិជាអានិសង្ស ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះបីតិ មានអ្វីជាប្រយោជន៍ មានអ្វីជាអានិសង្ស ។ ម្នាលអានន្ទ បីតិ មានបស្សទ្ធិ (សេចក្តីស្ងប់) ជាប្រយោជន៍ មានបស្សទ្ធិជាអានិសង្ស ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះបស្សទ្ធិ មានអ្វីជាប្រយោជន៍ មានអ្វីជាអានិសង្ស ។ ម្នាលអានន្ទ បស្សទ្ធិ មានសុខៈជាប្រយោជន៍ មានសុខៈជាអានិសង្ស ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះសុខៈ មានអ្វី ជាប្រយោជន៍ មានអ្វី ជាអានិសង្ស ។ ម្នាលអានន្ទ សុខៈ មានសមាធិ ជាប្រយោជន៍ មានសមាធិ ជាអានិសង្ស ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះសមាធិ មានអ្វី ជាប្រយោជន៍ មានអ្វី ជាអានិសង្ស ។ ម្នាលអានន្ទ សមាធិ មានយថាភូតញាណទស្សនៈ (វិបស្សនាញាណទន់ខ្លី) ជាប្រយោជន៍ មានយថាភូតញាណទស្សនៈ ជាអានិសង្ស ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះយថាភូតញាណទស្សនៈ មានអ្វីជាប្រយោជន៍ មានអ្វីជាអានិសង្ស ។

យថាភូតញាណទស្សនំ ខោ អានន្ទ ឯតំ ទុក្ខ-
វិភវតណ្ហំ ឯតំ ទុក្ខវិភវតាឯសំសដ្ឋំ ។ ឯតំ ទុក្ខវិភវគាមិ
បន ភន្តេ តណ្ហាវិមុត្តិយោ តណ្ហាឯសំសោតិ ។ ឯតំ ទុ-
ក្ខវិភវគាមិ ខោ អានន្ទ វិមុត្តិញាណទស្សនត្ថំ
វិមុត្តិញាណទស្សនាឯសំសោតិ ។ តតិ ខោ អានន្ទ
កុសលានំ សីលានំ អរិយាដ្ឋសារត្តានំ អរិយាដ្ឋសារ-
ឯសំសានំ អរិយាដ្ឋសារកេ ចាមុជ្ជត្ថា ចាមុជ្ជាឯសំ-
សោ ចាមុជ្ជំ បីតត្ថំ បីតាឯសំសំ បីតិ បស្សទ្ធត្ថា
បស្សទ្ធាឯសំសា បស្សទ្ធិ សុខត្ថា សុខាឯសំសា
សុខំ សមាធត្ថំ សមាធាឯសំសំ សមាធិ យថា-
ភូតញាណទស្សនត្ថា យថាភូតញាណទស្សនា ឯ-
សំសោ យថាភូតញាណទស្សនំ ឯតំ វិមុត្តិ
ឯតំ វិមុត្តិឯសំសំ ឯតំ វិមុត្តិញា-
ណទស្សនត្ថា វិមុត្តិញាណទស្សនាឯសំសោ ។

ម្នាលអានន្ទ យថាភូតញាណទស្សនៈ មានទិព្វិចានធីវិរាគៈ (វិបស្សនាញាណដ៏មានកំឡាំងនឹងមគ្គ) ជាប្រយោជន៍ មានទិព្វិចានធីវិរាគៈជាអានិសង្ស ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះទិព្វិចានធីវិរាគៈ មានអ្វីជាប្រយោជន៍ មានអ្វីជាអានិសង្ស ។ ម្នាលអានន្ទ ទិព្វិចានធីវិរាគៈ មានវិមុត្តិញាណទស្សនៈ (អរហត្តផលនឹងបច្ចវេក្ខណញាណ) ជាប្រយោជន៍ មានវិមុត្តិញាណទស្សនៈជាអានិសង្ស ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកសីល ជាកុសល មានអវិប្បដិសារៈជាប្រយោជន៍ មានអវិប្បដិសារៈជាអានិសង្ស អវិប្បដិសារៈ មានបាមុជ្ជៈ ជាប្រយោជន៍ មានបាមុជ្ជៈជាអានិសង្ស បាមុជ្ជៈ មានបីតិ ជាប្រយោជន៍ មានបីតិ ជាអានិសង្ស បីតិ មានបស្សទ្ធិ ជាប្រយោជន៍ មានបស្សទ្ធិ ជាអានិសង្ស បស្សទ្ធិ មានសុខៈ ជាប្រយោជន៍ មានសុខៈ ជាអានិសង្ស សុខៈមានសមាធិ ជាប្រយោជន៍ មានសមាធិ ជាអានិសង្ស សមាធិ មានយថាភូតញាណទស្សនៈជាប្រយោជន៍ មានយថាភូតញាណទស្សនៈជាអានិសង្ស យថាភូតញាណទស្សនៈ មានទិព្វិចានធីវិរាគៈ ជាប្រយោជន៍ មានទិព្វិចានធីវិរាគៈ ជាអានិសង្ស ទិព្វិចានធីវិរាគៈមានវិមុត្តិញាណទស្សនៈ ជាប្រយោជន៍ មានវិមុត្តិញាណទស្សនៈ ជាអានិសង្ស ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

สตึ ขา อาวุโส กุสลาปิ สีลานิ อนุปุพฺเพน
อรหตฺตาย ปฏิปาเทติ(๑) ฯ

(๒) สีลวาโต กิกฺขาย สีลสมฺปนฺนสฺส จ
เจตนาย การณียํ อาปชฺชิสาเก เม อุปฺปชฺชตู-
ติ ฯ อยฺหิ หิสา กิกฺขาย ยํ สีลวาโต
สีลสมฺปนฺนสฺส อาปชฺชิสาเก อุปฺปชฺชติ อาปชฺชิสา-
ริสฺส กิกฺขาย จ เจตนาย การณียํ ชาตุปิ เม
อุปฺปชฺชตูติ ฯ อยฺหิ หิสา กิกฺขาย ยํ อาปชฺชิ-
สาริสฺส ชาตุปิ อุปฺปชฺชติ ปฏิปนฺนสฺส กิกฺขาย จ
เจตนาย การณียํ ปิตา เม อุปฺปชฺชตูติ ฯ
อยฺหิ หิสา กิกฺขาย ยํ ปฏิปนฺนสฺส ปิตา
อุปฺปชฺชติ ปิตามหสฺส กิกฺขาย จ เจตนาย
การณียํ การยา เม ปสฺสมฺภตูติ ฯ

---

๑ ฉ.ม. อคฺคาย ปาเปนฺติ ฯ

ម្នាលអានន្ទ ពួកសីល ជាកុសល រមែងញុំាងធម៌ទាំងនោះឲ្យពេញ តាមលំដាប់ ដើម្បីព្រះអរហត្តដោយប្រការដូច្នេះ ។

(๒) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលមានសីល បរិបូណ៌ដោយសីលហើយ មិនចាប់ធ្វើដោយចេតនាថា អរិយដ្ឋសារៈ ចូរកើតឡើងដល់អាត្មាអញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយដ្ឋសារៈកើតឡើងដល់បុគ្គលមានសីល អ្នកបរិបូណ៌ដោយសីល ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ រមែងមានជាធម្មតា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលមិនមានអរិយដ្ឋសារៈហើយ មិនចាប់ធ្វើដោយចេតនាថា ចាមុដ្ឋៈ ចូរកើតឡើងដល់អាត្មាអញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចាមុដ្ឋៈកើតឡើងដល់បុគ្គលមិនមានអរិយដ្ឋសារៈ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ រមែងមានជាធម្មតា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលមានចាមុដ្ឋៈហើយ មិនចាប់ធ្វើដោយចេតនាថា បីតិ ចូរកើតឡើងដល់អាត្មាអញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បីតិ កើតឡើង ដល់បុគ្គលអ្នកមានចាមុដ្ឋៈ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ រមែងមានជាធម្មតា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលមានចិត្តប្រកបដោយបីតិហើយ មិនចាប់ធ្វើដោយចេតនាថា កាយរបស់អាត្មាអញ ចូរស្ងប់រម្ងាប់ ។

ឆម្ភតា ឱសា កិក្ខវេ យំ បីតិមនស្ស
កាយោ បស្សម្ភតិ បស្សទ្ធកាយស្ស កិក្ខវេ
ន ចេតនាយ ការណីយំ សុខំ វេទិយាមីតិ(๑) ។
ឆម្ភតា ឱសា កិក្ខវេ យំ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ
វេទិយតិ សុខិនោ កិក្ខវេ ន ចេតនាយ ការណីយំ
ចិត្តំ មេ សមាធិយ្ហតិ ។ ឆម្ភតា ឱសា កិក្ខវេ
យំ សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ សមាហិតស្ស
កិក្ខវេ ន ចេតនាយ ការណីយំ យថាភូតំ ជានាមិ
បស្សាមីតិ ។ ឆម្ភតា ឱសា កិក្ខវេ យំ សមា-
ហិតោ យថាភូតំ ជានាតិ បស្សតិ យថាភូតំ
កិក្ខវេ ជានតោ បស្សតោ ន ចេតនាយ ការណីយំ
និព្វិជ្ជាមិ វិរជ្ជាមីតិ ។ ឆម្ភតា ឱសា កិក្ខវេ
យំ យថាភូតំ ជានំ បស្សំ និព្វិន្ទតិ វិរជ្ជតិ និព្វិន្ទស្ស

๑ ម. វេទិស្សាមីតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាយស្ងប់រម្ងាប់ដល់បុគ្គលមានចិត្តប្រកបដោយប៉ិតដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ រមែងមានជាធម្មតា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលមានកាយស្ងប់រម្ងាប់ហើយ មិនជាប់ធ្មេីដោយចេតនាថា អាត្មាអញនឹងសោយសុខៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានកាយស្ងប់រម្ងាប់សោយសុខៈដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ រមែងមានជាធម្មតា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលមានសុខៈហើយ មិនជាប់ធ្មេីដោយចេតនាថា ចិត្តរបស់អាត្មាអញ ប្រសើរជាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តរបស់បុគ្គលមានសុខៈ នឹងជាង ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ រមែងមានជាធម្មតា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលមានចិត្តនឹងជាងហើយ មិនជាប់ធ្មេីដោយចេតនាថា អាត្មាអញនឹងជាង នឹងឃើញតាមពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានចិត្តនឹងជាង ជាង ឃើញ តាមពិត ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ រមែងមានជាធម្មតា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ បុគ្គលជាង ឃើញ តាមពិតហើយ មិនជាប់ធ្មេីដោយចេតនាថា អាត្មាអញ នឹងធុញ្ជាន់ នឿយណាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលជាង ឃើញតាមពិត ធុញ្ជាន់នឿយណាយ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ រមែងមានជាធម្មតា

กิตฺตาวตา ปาริสุทฺธิ ฯ เจตสาย การณาย
ปาโมชฺชญาณสฺสปิ สงฺกิลิฏฺฐเมวาติ ฯ ฉฏฺฐา ฯเปฯ
กิตฺตาวตา ยถา ปาโมชฺชญาณสฺส ปาริสุทฺธิ
สงฺกิลิฏฺฐเมวาติ ฯ ๙ติ เหตา กิตฺตาวตา ปาโมชฺชญาณสฺส
สงฺกิลิฏฺฐเมวาติ ฯ ๙ติ เหตา กิตฺตาวตา ปาโมชฺชญาณสฺส
ปาโมชฺชญาณสฺสปิ ปาโมชฺชญาณสฺส ปาริสุทฺธิ
ยถาภูตญาณสฺส ปาริสุทฺธิ ปาริสุทฺธาปิ ปาริสุทฺธา-
ปิ สมาปิ สมาปิ ยถาภูตญาณสฺสปิ ยถา-
ภูตญาณสฺส ปาริสุทฺธาปิ สุขา สมาธิสฺส
สมาธิสฺส ปาริสุทฺธิ สุขา สุขาปิ สุขา
ปีติ ปสฺสทฺธิ ปสฺสทฺธาปิ ปีติ ปีติยา
ปีติยา ปาริสุทฺธิ ปีติยาปิ ปีติยา ปาริสุทฺธิ
ปีติยาปิ ปาริสุทฺธิ ปาริสุทฺธาปิ ปีติ ปีติยา
ปาริสุทฺธิ ปาริสุทฺธาปิ ปีติ ปีติยา ปาริสุทฺธิ
ปาริสุทฺธาปิ ปีติ ปีติยา ปาริสุทฺธิ ปาริสุทฺธาปิ
ปีติ ปีติยา

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ បុគ្គលធុញ្ញទ្រាន់ ខ្ជឿយណាយ ហើយ មិនបាច់ធ្វើដោយចេតនាថា អាត្មាអញនឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលធុញ្ញ ទ្រាន់ ខ្ជឿយណាយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ ដោយ ហេតុណា ហេតុនុ៎ះ រមែងមានជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ និព្វិទានឹងវិរាគៈ មានវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ ជាប្រយោជន៍ មាន វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ ជាអានិសង្ស យថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ មាននិព្វិទា នឹងវិរាគៈ ជាប្រយោជន៍ មាននិព្វិទានឹងវិរាគៈ ជាអានិសង្ស សមាធិ មានយថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ ជាប្រយោជន៍ មានយថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ ជាអានិសង្ស សុខៈ មានសមាធិ ជាប្រយោជន៍ មានសមាធិ ជាអានិសង្ស បស្សទ្ធិ មានសុខៈ ជាប្រយោជន៍ មានសុខៈ ជាអានិសង្ស បីតិ មាន បស្សទ្ធិ ជាប្រយោជន៍ មានបស្សទ្ធិ ជាអានិសង្ស ចាមុជ្ជៈ មានបីតិ ជា ប្រយោជន៍ មានបីតិ ជាអានិសង្ស អវិប្បដិសារៈ មានចាមុជ្ជៈ ជា ប្រយោជន៍មានចាមុជ្ជៈ ជាអានិសង្ស ពួកសីល ជាកុសល មានអវិប្បដិសារៈ ជាប្រយោជន៍ មានអវិប្បដិសារៈ ជាអានិសង្ស ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ ឆឡា ឆប្ផេ អភិ-
សង្ខច្ចំ ឆឡា ឆប្ផេ បរិប្ផវេច្ច អថាក ចារំ
កមតាយាតំ ។

[๓] ឧុស្សីលស្ស ភិក្ខវេ សីលវិបត្តិស្ស ហេតូ-
បដិសោ ហោតិ អវិប្បដិសាភេ អវិប្បដិសាវេ អសតិ
អវិប្បដិសារវិបត្តិស្ស ហេតូបដិសំ ហោតិ ចាមុជ្ជំ ចាមុជ្ជេ
អសតិ ចាមុជ្ជវិបត្តិស្ស ហេតូបដិសា ហោតិ បីតិ បីតិយា
អសតិ បីតិវិបត្តិស្ស ហេតូបដិសា ហោតិ បស្សទ្ធិ
បស្សទ្ធិយា អសតិ បស្សទ្ធិវិបត្តិស្ស ហេតូបដិសំ
ហោតិ សុខំ សុខេ អសតិ សុខវិបត្តិស្ស
ហេតូបដិសោ ហោតិ សម្មាសមាធិ សម្មាសមាធិម្ហិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំងឡាយ តែងហូរទៅកាន់ធម៌ទាំងឡាយ ធម៌ទាំងឡាយ តែងញុំាងធម៌ទាំងឡាយឲ្យពេញ ដើម្បីចេញចាកទី មិនមែនជាត្រើយ គឺវដ្តៈប្រកបដោយភូមិ ៣ ហើយទៅកាន់ត្រើយ គឺព្រះនិព្វាន ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

(៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អវិប្បដិសារៈ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីល វិបត្តិចាកសីល រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើអវិប្បដិសារៈមិនមានហើយ ចាំមុដ្ឋៈរបស់បុគ្គលវិបត្តិ ចាកអវិប្បដិសារៈ រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើចាំមុដ្ឋៈ មិនមានហើយ បីតិរបស់បុគ្គលវិបត្តិចាកចាំមុដ្ឋៈ រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើបីតិមិនមានហើយ បស្សទ្ធិរបស់បុគ្គលវិបត្តិចាកបីតិ រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើបស្សទ្ធិមិនមានហើយ សុខៈរបស់បុគ្គលវិបត្តិ ចាកបស្សទ្ធិ រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើសុខៈ មិនមានហើយ សម្មាសមាធិ របស់បុគ្គលវិបត្តិចាកសុខៈ រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើសម្មាសមាធិ មិនមានហើយ

อสติ สมฺภาสมาเนวิญฺญสฺส ภาสูปนิสฺสโย โหติ
ยถาภูตญาณสฺสุปฺปาโท ยถาภูตญาณสฺสุปฺปาเท
อสติ ยถาภูตญาณสฺสุปฺปาเทวิญฺญสฺส ภาสูปนิสฺสโย
โหติ นิพฺพิทาวิราเคน นิพฺพิทาวิราเค อสติ นิพฺพิทาวิราค-
วิญฺญสฺส ภาสูปนิสฺสโย โหติ วิมุตฺติญาณสฺสุปฺปาโท ฯ
เสยฺยถาปิ ภิกฺขเว รุกฺเขน สาขาปลาสวิปฺผนฺเน ตสฺส
ปปฺผฏิกาปิ ๒ ตจวิปฺปหีเน ตจปิ เถรปิ
สาเรปิ ๒ ตจวิปฺปหีเน ฬหเตปิ เขา ภิกฺขเว ทุสฺสี-
ลสฺส สีลวิญฺญสฺส ภาสูปนิสฺสโย โหติ อาปฺปฏิ-
สาเร อาปฺปฏิสาเร อสติ อาปฺปฏิสาวิญฺญสฺส
ภาสูปนิสฺสโย โหติ ปามุชฺชํ ฯ เป ฯ วิมุตฺติญาณ-
สฺสุปฺปาโท ฯ สีลเวสา ภิกฺขเว สีลสมฺปนฺนสฺส ปุปฺผิสา-
สมฺปนฺนา โหติ อาปฺปฏิสาเร อาปฺปฏิสาเร สติ

យថាភូតញាណទស្សនៈ របស់បុគ្គលវិបត្តិចាកសម្មាសមាធិ រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើយថាភូតញាណទស្សនៈ មិនមានហើយ និព្វិទានឆន្ទវិរាគៈ របស់បុគ្គល វិបត្តិចាកយថាភូតញាណទស្សនៈ រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើនិព្វិទានឆន្ទវិរាគៈមិនមានហើយ វិមុត្តិញាណទស្សនៈរបស់បុគ្គល វិបត្តិចាកនិព្វិទានឆន្ទវិរាគៈ រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចដើមឈើ ដែលមិនមានមែកនឹងស្ងួតហើយ ក្រមរបស់ឈើនោះក្តី ក៏មិនសូវបរិបូណ៌ សំបកក្តី ស្រាយក្តី ខ្លឹមក្តី ក៏មិនសូវបរិបូណ៌ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយាជីវៈរបស់បុគ្គលទ្រុស្តសីល វិបត្តិចាកសីល រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើអរិយាជីវៈ មិនមានហើយ ជាមូលៈរបស់បុគ្គលវិបត្តិចាកអរិយាជីវៈ រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ ។ បេ ។ វិមុត្តិញាណទស្សនៈ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយាជីវៈ របស់បុគ្គលមានសីល បរិបូណ៌ ដោយសីល រមែងបរិបូណ៌ ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើមានអរិយាជីវៈហើយ

អារម្ភដំសារសម្ផុស្ស ឧបធិសសម្ផុំ ហោតិ
ចាមុជ្ជំ ចាមុជ្ជេ សតិ ចាមុជ្ជសម្ផុស្ស ឧបធិសស-
ម្ផុច្ចា ហោតិ បីតិ បីតិយា សតិ បីតិសម្ផុស្ស ឧប-
ធិសសម្ផុច្ចា ហោតិ បស្សុទ្ធិ បស្សុទ្ធិយា សតិ
បស្សុទ្ធិសម្ផុស្ស ឧបធិសសម្ផុំ ហោតិ សុខំ សុខេ
សតិ សុខសម្ផុស្ស ឧបធិសសម្ផុច្ចា ហោតិ សម្មា-
សមាធិ សម្មាសមាធិម្ហិ សតិ សម្មាសមាធិសម្ផុស្ស
ឧបធិសសម្ផុំ ហោតិ យថាភូតញាណទស្សនំ
យថាភូតញាណទស្សនេ សតិ យថាភូតញាណ-
ទស្សនសម្ផុស្ស ឧបធិសសម្ផុច្ចា ហោតិ និព្វិទា-
វិរាគោ និព្វិទាវិរាគេ សតិ និព្វិទាវិរាគសម្ផុស្ស
ឧបធិសសម្ផុំ ហោតិ វិមុត្តិញាណទស្សនំ ។
សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ រុក្ខោ សាខាបលាសសម្ផុច្ចោ
ឥស្ស បម្ផុតោបិ ចាវិម្ហរំ កុច្ឆតិ
តនោបិ ផេគ្គុបិ សារោបិ ចាវិម្ហរំ កុច្ឆតិ

ចាមុជ្ជៈរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ ដោយអរិយាដ៏សារៈ រមែងបរិបូណ៌ ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើចាមុជ្ជៈ មានហើយ បីតិរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ ដោយចាមុជ្ជៈ រមែងបរិបូណ៌ ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើបីតិ មានហើយ បស្សទ្ធិរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ ដោយបីតិ រមែងបរិបូណ៌ ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើបស្សទ្ធិ មានហើយ សុខៈរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ ដោយបស្សទ្ធិ រមែងបរិបូណ៌ ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើសុខៈ មានហើយ សម្មាសមាធិរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ ដោយសុខៈ រមែងបរិបូណ៌ ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើសម្មាសមាធិ មានហើយ យថាភូតញាណទស្សនៈ របស់បុគ្គលបរិបូណ៌ ដោយសម្មាសមាធិ រមែងបរិបូណ៌ ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើយថាភូតញាណទស្សនៈ មានហើយ និព្វិទានឹងវិរាគៈរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ ដោយយថាភូតញាណទស្សនៈ រមែងបរិបូណ៌ ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើនិព្វិទានឹងវិរាគៈមានហើយ វិមុត្តិញាណទស្សនៈ របស់បុគ្គលបរិបូណ៌ ដោយនិព្វិទានឹងវិរាគៈ រមែងបរិបូណ៌ ដោយឧបនិស្ស័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចដើមឈើដែលបរិបូណ៌ ដោយមែកនឹងស្នឹកហើយ ក្រមរបស់ឈើនោះក្តី ក៏រមែងបរិបូណ៌ សំបកក្តី ស្រាយក្តី ខ្ចីមក្តី ក៏រមែងបរិបូណ៌ យ៉ាងណាមិញ

ฆิรเมว ขฺวา กิกฺขเว สีลวาโต สีลสมฺปนฺนสฺส จตุนฺนสมฺปนฺโน ขฺวาหํ อาปตฺติสาเขา อาปตฺติสาเขสุ อาปตฺติสาขาสมฺปนฺนสฺส จตุนฺนสมฺปนฺโน ขฺวาหนฺติ ฉาทุฏฺฐ ฯ เป ฯ วิมุตฺติญาณทสฺสนฺนฺติ ฯ

(๒) ตตฺร ขฺวา อายสฺมา สารีปุตฺโต กิกฺขู อามนฺเตสิ ทุสฺสีลสฺส อาวุโส สีลวิปนฺนสฺส มหาจูปนิเสา ขฺวาหนฺติ อาปตฺติสาเขา อาปตฺติสาเขสุ อสติ อาปตฺติสาขาวิปนฺนสฺส มหาจูปนิสํ ขฺวาหนฺติ ฉาทุฏฺฐ ฉาทุฏฺฐวิปนฺนสฺส มหาจูปนิเสา ขฺวาหนฺติ ปีติ ปีติยา อสติ ปีติวิปนฺนสฺส มหาจูปนิเสา ขฺวาหนฺติ ปสฺสทฺธิ ปสฺสทฺธิยา อสติ ปสฺสทฺธิวิปนฺนสฺส มหาจูปนิสํ ขฺวาหนฺติ สุขํ สุเข อสติ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក បរិបូណ៌ ដោយសីល រមែងបរិបូណ៌ ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើអរិយសាវ័ក មានហើយ ចាំមុដ្ឋ:របស់បុគ្គលបរិបូណ៌ ដោយអរិយសាវ័ក រមែង បរិបូណ៌ ដោយឧបនិស្ស័យ ។ បេ ។ រមែងត្រាស់ញាណទស្សន: ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤] កាលពីនោះឯង ព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុ មានថេរវាចា នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក:របស់បុគ្គល ទ្រុស្តសីល រមែងចាកសីល រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើអរិយសាវ័ក:មិនមានហើយ ចាំមុដ្ឋ:របស់បុគ្គលរមែងត្តិ ចាកអរិយសាវ័ក: រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើចាំមុដ្ឋ: មិនមានហើយ បីតិ របស់បុគ្គលរមែងត្តិ ចាកចាំមុដ្ឋ: រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើ បីតិ មិនមានហើយ បស្សទ្ធិរបស់បុគ្គលរមែងត្តិ ចាកបីតិ រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើ បស្សទ្ធិ មិនមានហើយ សុខ:របស់បុគ្គលរមែងត្តិ ចាកបស្សទ្ធិ រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើសុខ: មិនមានហើយ

សុខវិបក្ខស្ស ហេតូបចិតោ ហោតិ សម្ភាសមាធិ
សម្ភាសអោធិម្ហិ អសតិ សម្ភាសមាធិវិបក្ខស្ស ហេតូប-
ចិតំ ហោតិ យថាភូតញាណទស្សនំ យថាភូតញាណ-
ទស្សនេ អសតិ យថាភូតញាណទស្សនវិបក្ខស្ស
ហេតូបចិតោ ហោតិ និព្វិទាវិរាគោ និព្វិទាវិរាគេ អសតិ
និព្វិទាវិរាគវិបក្ខស្ស ហេតូបចិតំ ហោតិ វិមុត្តិញាណ-
ទស្សនំ ។ សេយ្យថាបិ អាវុសោ រុក្ខោ សាខាបលាស-
វិបក្ខោ តស្ស បឋវដ្ឋកាបិ ឆ តាវិប្ផរិ កច្ចតិ
តចោបិ ផេគ្គុបិ សារោបិ ឆ ចាវិប្ផរិ កច្ចតិ ឯវមេវ
ខោ អាវុសោ ទុស្សីលស្ស សីលវិបក្ខស្ស
ហេតូបចិតោ ហោតិ អវិប្បដិសារោ អវិប្បដិសារេ
អសតិ អវិប្បដិសារវិបក្ខស្ស ហេតូបចិតំ ហោតិ
ចាមុជ្ជំ ។ បេ ។ វិមុត្តិញាណទស្សនំ ។

សម្មាសមាធិរបស់បុគ្គលវិបត្តិ ចាកសុខៈ រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើ សម្មាសមាធិ មិនមានហើយ យថា-ភូតញាណទស្សនៈ របស់បុគ្គលវិបត្តិ ចាកសម្មាសមាធិ រមែងសាបសូន្យចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើ យថាភូតញាណទស្សនៈមិនមានហើយ និព្វិទានឹងវិរាគៈរបស់បុគ្គលវិបត្តិ ចាកយថាភូតញាណទស្សនៈ រមែងសាបសូន្យចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើនិព្វិទានឹងវិរាគៈមិនមានហើយ វិមុត្តិញាណទស្សនៈ របស់បុគ្គលវិបត្តិ ចាកនិព្វិទានឹងវិរាគៈ រមែងសាបសូន្យចាកឧបនិស្ស័យ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ប្រៀបដូចដើមឈើដែលវិបត្តិ ចាកមែកនឹងស្លឹកហើយ ក្រមរបស់ឈើនោះក្តី ក៏មិនសូវបរិបូណ៌ សំបកក្តី ស្រាយក្តី ខ្ទឹមក្តី ក៏មិនសូវបរិបូណ៌ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អរិយាដិសារៈរបស់បុគ្គលទ្រុស្តសីលវិបត្តិចាកសីល រមែងសាបសូន្យចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើ អរិយាដិសារៈមិនមានហើយ ចាមុជ្ជៈរបស់បុគ្គលវិបត្តិ ចាកអរិយាដិសារៈ រមែងសាបសូន្យចាកឧបនិស្ស័យ ។ បេ ។ វិមុត្តិញាណទស្សនៈ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

សីលវតោ អាវុសោ សីលសម្បន្នស្ស ឧបធិសសម្បន្នោ
ហោតិ អវិប្បដិសារកេ អវិប្បដិសារេ សតិ
អវិប្បដិសារសម្បន្នស្ស ឧបធិសសម្បទំ ហោតិ
ចាតុទ្ទំ ចាតុទ្ទេ សតិ ចាតុទ្ទសម្បន្នស្ស
ឧបធិសសម្បន្នោ ហោតិ បីតិ បីតិយោ សតិ
បីតិសម្បន្នស្ស ឧបធិសសម្បន្នោ ហោតិ បស្សទ្ធិ
បស្សទ្ធិយោ សតិ បស្សទ្ធិសម្បន្នស្ស ឧបធិសសម្បទំ
ហោតិ សុខំ សុខេ សតិ សុខសម្បន្នស្ស
ឧបធិសសម្បន្នោ ហោតិ សម្មាសមាធិ
សម្មាសមាធិម្ហិ សតិ សម្មាសមាធិសម្បន្នស្ស
ឧបធិសសម្បទំ ហោតិ យថាភូតញាណទស្សនំ
យថាភូតញាណទស្សនេ សតិ យថាភូតញាណ-
ទស្សនសម្បន្នស្ស ឧបធិសសម្បន្នោ ហោតិ និព្ពិ-
ទាវិរាគោ និព្ពិទាវិរាគេ សតិ និព្ពិទាវិរាគសម្បន្នស្ស
ឧបធិសសម្បទំ ហោតិ វិមុត្តិញាណទស្សនំ ។

ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អរិយសាវ័ករបស់បុគ្គលមានសីល បរិបូណ៌ដោយសីលហើយ រមែងបរិបូណ៌ ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើអរិយសាវ័ករបស់បុគ្គលមានហើយ ចាំមុដ្ឋៈរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ ដោយអរិយសាវ័ករមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើ ចាំមុដ្ឋៈមានហើយ បីតិរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយចាំមុដ្ឋៈ រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើ បីតិមានហើយ បស្សទ្ធិរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ ដោយបីតិ រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យកាលបើបស្សទ្ធិមានហើយ សុខៈរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយបស្សទ្ធិ រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើសុខៈមានហើយ សម្មាសមាធិរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយសុខៈ រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើសម្មាសមាធិ មានហើយ យថាភូតញាណទស្សនៈ របស់បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយសម្មាសមាធិ រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើយថាភូតញាណទស្សនៈមានហើយ និព្វិទានឆន្ទវិរាគៈរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយយថាភូតញាណទស្សនៈ រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើនិព្វិទានឆន្ទវិរាគៈមានហើយ វិមុត្តិញាណទស្សនៈរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយនិព្វិទានឆន្ទវិរាគៈ រមែងបរិបូណ៌ ដោយឧបនិស្ស័យ ។

សេយ្យថាបិ អាវុសោ បុគ្គោ សាខាបលាសសម្បន្នោ តស្ស បម្បដិតាបិ ចាវិប្ផរី កច្ឆតិ តថាបិ ផេគ្គុបិ សាវេបិ ចាវិប្ផរី កច្ឆតិ ឯវមេវ ខោ អាវុសោ សីលវតោ សីលសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នោ ហោតិ អាឝម្បដិសារោ អាឝម្បដិសារេ សតិ អាឝម្បដិសារសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នំ ហោតិ ចាមុជ្ជំ ។ បេ ។ វិមុត្តំញាណទស្សនន្តិ ។

(៩) តត្រ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ តំ ភិក្ខុំ អាមន្តេសិ ឧុស្សីលស្ស អាវុសោ សីលវិបន្នស្ស ហត្ថូបនិសោ ហោតិ អាឝម្បដិសារោ អាឝម្បដិសារេ អសតិ អាឝម្បដិសារវិបន្នស្ស ហត្ថូបនិសំ ហោតិ ចាមុជ្ជំ ចាមុជ្ជេ អសតិ ចាមុជ្ជវិបន្នស្ស ហត្ថូបនិសោ ហោតិ បីតិ បីតិយា អសតិ បីតិវិបន្នស្ស ហត្ថូបនិសោ ហោតិ បស្សទ្ធិ បស្សទ្ធិយា អសតិ

ម្នាលអាវុសោតាំងឡាយ ប្រៀបដូចដើមឈើ ដែលបរិបូណ៌ដោយវែកឝីស្ងួតហើយ ក្រមរបស់ឈើនោះក្តី ក៏បរិបូណ៌ សំបកក្តី ស្រាយក្តី ខ្ទឹមក្តី ក៏បរិបូណ៌ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអាវុសោតាំងឡាយ អរិយ-ដំសារៈ របស់បុគ្គលមានសីល បរិបូណ៌ដោយសីល រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើអរិយដំសារៈមានហើយ ចាំមុដ្ឋៈរបស់បុគ្គល បរិបូណ៌ដោយអរិយដំសារៈ រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ ។ បេ ។ វិមុត្តិញាណទស្សនៈ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៩) ក្នុងទីនោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ មានថេរវាចានឹងកិក្ខុតាំងឡាយថា ម្នាលអាវុសោតាំងឡាយ អរិយដំសារៈរបស់បុគ្គលទ្រុស្តសីល វិបត្តិចាកសីល រមែងសាបសូន្យចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើអរិយដំសារៈមិនមានហើយ ចាំមុដ្ឋៈរបស់បុគ្គលវិបត្តិចាកអរិយដំសារៈ រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើចាំមុដ្ឋៈ មិនមានហើយ បីតិរបស់បុគ្គលវិបត្តិ ចាកចាំមុដ្ឋៈ រមែងសាបសូន្យ ចាកឧប-និស្ស័យ កាលបើបីតិ មិនមានហើយ បស្សទ្ធិរបស់បុគ្គលវិបត្តិ ចាកបីតិ រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើបស្សទ្ធិ មិនមានហើយ

បសាទនិវិបន្នស្ស ហត្ថូបធំសំ ហោតិ សុខំ សុវេ អសតិ
សុខវិបន្នស្ស ហត្ថូបធំសោ ហោតិ សម្ភាសមាធិ
សម្ភាសមាធិម្ហិ អសតិ សម្ភាសមាធិវិបន្នស្ស
ហត្ថូបធំសំ ហោតិ យថាភូតញាណស្សំ
យថាភូតញាណស្សេ អសតិ យថាភូតញាណ-
ស្សនវិបន្នស្ស ហត្ថូបធំសោ ហោតិ និព្វិទាវិរាគោ
និព្វិទាវិរាគេ អសតិ និព្វិទាវិរាគវិបន្នស្ស ហត្ថូបធំសំ
ហោតិ វិមុត្តិញាណទស្សនំ ។ សេយ្យថាបិ
អាវុសោ រុក្ខោ សាខាបលាសវិបន្នោ តស្ស
បប្ផដិកាបិ ន ថាវិប្បរំ ភវិស្សតិ តចោបិ ផេគ្គុបិ
សារោបិ ន ថាវិប្បរំ ភវិស្សតិ ឯវមេវ ខោ អាវុសោ
ឥមស្ស្ស្ស សីលវិបន្នស្ស ហត្ថូបធំសោ ហោតិ
អវិប្បដិសារេ អវិប្បដិសារេ អសតិ អវិប្បដិ-
សារវិបន្នស្ស ហត្ថូបធំសំ ហោតិ ចាមុដ្ឋំ ។ បេ ។

สุខ:របស់បុគ្គលវិបត្តិចាកបស្សទ្ធិ រមែងសាបសូន្យចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើសុខ:មិនមានហើយ សម្មាសមាធិ របស់បុគ្គលវិបត្តិចាកសុខ: រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើសម្មាសមាធិ មិនមានហើយ យថាភូតញាណទស្សន: របស់បុគ្គលវិបត្តិចាកសម្មាសមាធិ រមែងសាបសូន្យចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើយថាភូតញាណទស្សន: មិនមានហើយ និព្វិទានឆន្ទវិរាគ:របស់បុគ្គលវិបត្តិចាកយថាភូតញាណទស្សន: រមែងសាបសូន្យចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើនិព្វិទានឆន្ទវិរាគ:មិនមានហើយ វិមុត្តិញាណទស្សន: របស់បុគ្គលវិបត្តិ ចាកនិព្វិទានឆន្ទវិរាគ: រមែងសាបសូន្យចាកឧបនិស្ស័យ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ប្រៀបដូចដើមឈើ ដែលវិបត្តិ ចាកមែកធំដុំស្ងួតហើយ ក្រមរបស់ឈើនោះក្តី ក៏មិនសូវបរិបូណ៌ សំបកក្តី ស្រាយក្តី ខ្លឹមក្តី ក៏មិនសូវបរិបូណ៌ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អាបត្តិសារ: របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីល វិបត្តិចាកសីលហើយ រមែងសាបសូន្យចាកឧបនិស្ស័យ កាលបើអាបត្តិសារ: មិនមានហើយ ចាមុជ្ជ:របស់បុគ្គលវិបត្តិចាកអាបត្តិសារ: រមែងសាបសូន្យ ចាកឧបនិស្ស័យ ។ បេ ។

វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនំ ។ សីលវតោ អារុសោ សីល-
សម្បន្នស្ស ឧបដ្ឋានសម្បន្នោ ហោតិ អវិប្បដិសារោ
អវិប្បដិសារេ សតិ អវិប្បដិសារសម្បន្នស្ស ឧបដ្ឋ-
សម្បន្នំ ហោតិ ចាតុទ្ទំ ចាតុវេ សតិ ចាតុទ្ទសម្ប-
ន្នស្ស ឧបដ្ឋសម្បន្នោ ហោតិ បីតិ បីតិយា សតិ
បីតិសម្បន្នស្ស ឧបដ្ឋសម្បន្នោ ហោតិ បស្សទ្ធិ
បស្សទ្ធិយា សតិ បស្សទ្ធិសម្បន្នស្ស ឧបដ្ឋសម្បន្នំ
ហោតិ សុខំ សុខេ សតិ សុខសម្បន្នស្ស ឧបដ្ឋ-
សម្បន្នោ ហោតិ សម្មាសមាធិ សម្មាសមាធិម្ហិ
សតិ សម្មាសមាធិសម្បន្នស្ស ឧបដ្ឋសម្បន្នំ
ហោតិ យថាភូតញាណទស្សនំ យថាភូតញាណ-
ទស្សនេ សតិ យថាភូតញាណទស្សនសម្បន្នស្ស
ឧបដ្ឋសម្បន្នោ ហោតិ និព្ពិទាវិរាគោ
និព្ពិទាវិរាគេ សតិ និព្ពិទាវិរាគសម្បន្នស្ស
ឧបដ្ឋសម្បន្នំ ហោតិ វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនំ ។

វិមុត្តិញាណទស្សនៈ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អរិយដ្ឋសារៈ របស់បុគ្គលមានសីល បរិបូណ៌ដោយសីលហើយ រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើអរិយដ្ឋសារៈមានហើយ ចាមុជ្ជៈ របស់បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយអរិយដ្ឋសារៈ រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើចាមុជ្ជៈមានហើយ បីតិរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយចាមុជ្ជៈ រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើ បីតិ មានហើយ បស្សទ្ធិរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយបីតិ រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើបស្សទ្ធិមានហើយ សុខៈរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយបស្សទ្ធិ រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើសុខៈ មានហើយ សម្មាសមាធិរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយសុខៈ រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើសម្មាសមាធិមានហើយ យថាភូតញាណទស្សនៈ របស់បុគ្គលបរិបូណ៌ ដោយសម្មាសមាធិ រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើយថាភូតញាណទស្សនៈមានហើយ និព្វិទានឆវិរាគៈ របស់បុគ្គលបរិបូណ៌ ដោយយថាភូតញាណទស្សនៈ រមែងបរិបូណ៌ ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើនិព្វិទានឆវិរាគៈ មានហើយ វិមុត្តិញាណទស្សនៈ របស់បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយនិព្វិទានឆវិរាគៈ រមែងបរិបូណ៌ ដោយឧបនិស្ស័យ ។

เสยฺยถาปิ อายุสฺมา ปุณฺณา สาวกปาร-
มิสมฺปนฺโน ตสฺส ปญฺญาปิ ปญฺญาปริวาโร
ตถาปิ เขตฺตปิ สาเกปิ ปญฺญาปิ ปญฺญา-
ปริวาโร เอวเมว โข อายุสฺมา สีลวาปิ สีล-
สมฺปนฺนสฺส ขุทฺทกสีลสมฺปนฺนา ปาปิกา
อาปตฺติโย อาปชฺชิตาปิ อาปชฺชิตา-
การา สนฺติ อาปชฺชิตาการสมฺปนฺนสฺส ขุทฺทก-
สมฺปนฺนา ปาปิกา ๆ เป ๆ ทิฏฺฐิปฺปตฺตสฺส
[๖] อถโข อายสฺมา อานนฺโท เยน ภควา
เตนุปสงฺกมิ ฯ ปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
เอกมนฺตํ นิสีทิ ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข อายสฺมา
อานนฺโท ภควนฺตํ เอตทโวจ สยา นุ โข ภนฺเต
ภิกฺขุโน ตถารูปา สมาธิปฏิลาภา ยถา เนว
ปถวิยํ ปถวีสญฺญี อสฺส น อาปสฺมึ
อาโปสญฺญี อสฺส น เตชสฺมึ เตโชสญฺญี
อสฺส น วายสฺมึ วาโยสญฺญี

ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ប្រៀបដូចដើមឈើ ដែលបរិបូណ៌ដោយមែកទំនឹងស្ងឹតហើយ ក្រមរបស់ឈើនោះក្តី ក៏រមែងបរិបូណ៌ សំបកក្តី ស្រាយក្តី ខ្ទឹមក្តី ក៏រមែងបរិបូណ៌ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អរិយដំសារៈ របស់បុគ្គលមានសីល បរិបូណ៌ដោយសីលហើយ រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើអរិយដំសារៈ មានហើយ ចាំមុដ្ឋៈរបស់បុគ្គលបរិបូណ៌ ដោយអរិយដំសារៈ រមែងបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុញាណទស្សនៈ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៦) គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយគង់ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ គង់ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏បំរើន ការបាននូវសមាធិ មានសភាពដូច្នោះ គប្បីមានដល់ភិក្ខុដែរឬ ដូចយ៉ាងភិក្ខុ មិនសំគាល់ថា ដីក្នុងដី មិនសំគាល់ថា ទឹកក្នុងទឹក មិនសំគាល់ថា ភ្លើងក្នុងភ្លើង មិនសំគាល់ថា ខ្យល់ក្នុងខ្យល់

អស្ស ឧ អាកាសានញ្ចាយតនេ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស ឧ វិញ្ញាណញ្ចាយតនេ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស ឧ អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស ឧ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស ឧ ឥធលោកេ ឥធលោកសញ្ញី អស្ស ឧ បរលោកេ បរលោកសញ្ញី អស្ស សញ្ញី ច បន អស្សភំ ។ សិយា អានន្ទ ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិប្បដិលាភោ យថា នេវ បឋវីយំ បឋវីសញ្ញី អស្ស ឧ អាបស្មិំ អាបោសញ្ញី អស្ស ឧ តេជស្មិំ តេជោសញ្ញី អស្ស ឧ វាយស្មិំ វាយោសញ្ញី អស្ស ឧ អាកាសានញ្ចាយតនេ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស ឧ វិញ្ញាណញ្ចាយតនេ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស ឧ អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស ឧ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស

មិនសំគាល់ថា អាកាសានញ្ចាយតនៈ ក្នុងអាកាសានញ្ចាយតនៈ មិនសំគាល់ថា វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ ក្នុងវិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ មិនសំគាល់ថា អាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ ក្នុងអាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ មិនសំគាល់ថា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ មិនសំគាល់ថា លោកនេះ ក្នុងលោកនេះ. មិនសំគាល់ថា លោកខាងមុខ ក្នុងលោកខាងមុខទេ គ្រាន់តែជាអ្នកមានសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ជាធម្មតា) ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលអានន្ទ ការបានន្ទូវសមាធិ មានសភាពដូច្នោះ គប្បីមានដល់កិក្ខុដែរ ដូចយ៉ាងកិក្ខុមិនសំគាល់ថា ដី ក្នុងដី មិនសំគាល់ថា ទឹក ក្នុងទឹក មិនសំគាល់ថា ភ្លើង ក្នុងភ្លើង មិនសំគាល់ថា ខ្យល់ ក្នុងខ្យល់ មិនសំគាល់ថា អាកាសានញ្ចាយតនៈ ក្នុងអាកាសានញ្ចាយតនៈ មិនសំគាល់ថា វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ ក្នុងវិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ មិនសំគាល់ថា អាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ ក្នុងអាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ មិនសំគាល់ថា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ

ឯ ឥដ្ឋលោភេ ឥដ្ឋលោភសញ្ញី អស្ស ឯ បរលោភេ បរលោភសញ្ញី អស្ស សញ្ញី ច បន អស្សាតិ ។ យថាកតំ បន កម្មំ សិយា កិត្តិនោ ឥថាភូថោ សមាធិម្បដិលាភោ យថា នេវ បឋវិយំ បឋវីសញ្ញី អស្ស ឯ អាបស្មឹ អាថោសញ្ញី អស្ស ឯ តេជស្មឹ តេជោសញ្ញី អស្ស ឯ វាយស្មឹ វាយោសញ្ញី អស្ស ន អាកាសានញ្ចាយតនេ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស ឯ វិញ្ញាណញ្ចាយតនេ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស ឯ អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស ឯ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស ឯ ឥដ្ឋលោភេ ឥដ្ឋលោភសញ្ញី អស្ស ឯ បរលោភេ បរលោភសញ្ញី អស្ស សញ្ញី ច បន អស្សាតិ ។ ឥមានិ ទ្វេ កិត្តិ ឃាំ សញ្ញី ហោតិ ឃាំ សន្តំ ឃាំ បណីតំ យថិទំ សព្វសង្ខារសមថោ សព្វូបធិប្បដិនិស្សគ្គោ តណ្ហាក្ខយោ វិរាគោ និរោធោ និព្ពានន្តិ ។

មិនសំគាល់ថា លោកនេះក្នុងលោកនេះ មិនសំគាល់ថា លោកខាងមុខ ក្នុងលោកខាងមុខទេ គ្រាន់តែមានសញ្ញា ជាធម្មតាប៉ុណ្ណោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះអាចបានទួរសមាធិ មានសភាពដូច្នោះ គប្បីមានដល់កិក្ខុ តើដូចម្តេច ដូចយ៉ាងកិក្ខុ មិនសំគាល់ថា ដី ក្នុងដី មិនសំគាល់ថា ទឹក ក្នុងទឹក មិនសំគាល់ថា ភ្លើង ក្នុងភ្លើង មិនសំគាល់ថា ខ្យល់ ក្នុងខ្យល់ មិនសំគាល់ថា អាកាសានញ្ចាយតនៈ ក្នុងអាកាសានញ្ចាយតនៈ មិនសំគាល់ថា វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ ក្នុងវិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ មិនសំគាល់ថា អាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ ក្នុងអាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ មិនសំគាល់ថា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ មិនសំគាល់ថា លោកនេះ ក្នុងលោកនេះ មិនសំគាល់ថា លោកខាងមុខ ក្នុងលោកមុខទេ គ្រាន់តែជាអ្នកមានសញ្ញា ជាធម្មតាប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ កិក្ខុជាអ្នកមានសេចក្តីសំគាល់ យ៉ាងនេះថា នុ៎ះ ជាធម្មជាតស្ងប់ នុ៎ះ ជាធម្មជាតឧត្តម គឺធម៌ ជាគ្រឿងរម្ងាប់ នូវសង្ខារទាំងពួង ជាគ្រឿងលះបង់ នូវកិលេសទាំងពួង ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃតណ្ហា ជាគ្រឿងនឿយណាយ ជាទីរលត់ គឺព្រះនិព្វាន ។

ឃវំ ខោ អានន្ទ សំយោ តំ ទុក្ខនោ តថាវុទោ
សមាធិម្បដិលាភោ យថា នេវ បឋវីសញ្ញី
អស្ស ន អាបសញ្ញី អាកាសញ្ញី អស្ស ន តេជសញ្ញី
តេជោសញ្ញី អស្ស ន វាយសញ្ញី វាយោសញ្ញី អស្ស
ន អាកាសានញ្ចាយតនេ អាកាសានញ្ចាយតន-
សញ្ញី អស្ស ន វិញ្ញាណញ្ចាយតនេ វិញ្ញាណញ្ចា-
យតនសញ្ញី អស្ស ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ
អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស ន នេវសញ្ញា-
សញ្ញាយតនេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញី
អស្ស ន ឥធលោកេ ឥធលោកសញ្ញី អស្ស ន
បរលោកេ បរលោកសញ្ញី អស្ស សញ្ញី ច បន
អស្សាតិ ។

[៧] អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេនាយស្មា
សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា
សារីបុត្តេន សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ
សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯតទវោច ។

ម្នាលអានន្ទ ការចុះទន្លេវិសមាដ៏ មានសភាពដូច្នោះ គប្បីមានដល់កិកុយ៉ាឆ៍នេះឯង ដូចយ៉ាឆ៍កិកុ មិនសំគាល់ថា ដី ក្នុងដី មិនសំគាល់ថា ទឹក ក្នុងទឹក មិនសំគាល់ថា ភ្លើង ក្នុងភ្លើង មិនសំគាល់ថា ខ្យល់ ក្នុងខ្យល់ មិនសំគាល់ថា អាកាសានញ្ចាយតនៈ ក្នុងអាកាសានញ្ចាយតនៈ មិនសំគាល់ថា វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ ក្នុងវិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ មិនសំគាល់ថា អាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ ក្នុងអាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ មិនសំគាល់ថា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ មិនសំគាល់ថា លោកនេះ ក្នុងលោកនេះ មិនសំគាល់ថា លោកខាងមុខ ក្នុងលោកខាងមុខទេ គ្រាន់តែជាអ្នកមានសញ្ញា ជាធម្មតាប៉ុណ្ណោះ ។

(៧) គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏រីករាយជាមួយនឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យ ដែលគួររីករាយនឹងពាក្យ ដែលគួររឭកហើយ ក៏គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច សិយា នុ ខោ អាវុសោ សារីបុត្ត តិក្ខិន្ទ្រោ តថាគ្គតោ សមាធិប្ប-ដិលាភោ យថា នេវ បឋវិយំ បឋវីសញ្ញី អស្ស ន អាបស្មឹ អាបោសញ្ញី អស្ស ន តេជស្មឹ តេជោ-សញ្ញី អស្ស ន វាយស្មឹ វាយោសញ្ញី អស្ស ន អាកាសានញ្ចាយតនេ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស ន វិញ្ញាណញ្ចាយតនេ វិញ្ញាណញ្ចាយតន-សញ្ញី អស្ស ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ អាកិញ្ចញ្ញា-យតនសញ្ញី អស្ស ន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស ន ឥធ-លោកេ ឥធលោកសញ្ញី អស្ស ន បរលោកេ បរលោកសញ្ញី អស្ស សញ្ញី ច បន អស្សាតិ ។ សិយា អាវុសោ អានន្ទ តិក្ខិន្ទ្រោ តថាគ្គតោ សមាធិប្បដិលាភោ យថា នេវ បឋវិយំ បឋវីសញ្ញី អស្ស ។ បេ ។ ន បរលោកេ បរលោកសញ្ញី អស្ស សញ្ញី ច បន អស្សាតិ ។

លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏មានថេរៈឈ្មោះ
នីឥព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ការបាន
ន្ទូវសមាធិ មានសភាពដូច្នោះ គប្បីមានដល់ភិក្ខុដែរឬហ្ន៎ ដូចយ៉ាងភិក្ខុ
មិនសំគាល់ថា ដី ក្នុងដី មិនសំគាល់ថា ទឹក ក្នុងទឹក មិនសំគាល់
ថា ភ្លើង ក្នុងភ្លើង មិនសំគាល់ថា ខ្យល់ ក្នុងខ្យល់ មិនសំគាល់ថា
អាកាសានញ្ចាយតនៈ ក្នុងអាកាសានញ្ចាយតនៈ មិនសំគាល់ថា
វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ ក្នុងវិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ មិនសំគាល់ថា អាកិញ្ច-
ញ្ញាយតនៈ ក្នុងអាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ មិនសំគាល់ថា នេវសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនៈ ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ មិនសំគាល់ថា លោកនេះ
ក្នុងលោកនេះ មិនសំគាល់ថា លោកខាងមុខ ក្នុងលោកខាងមុខទេ
ព្រោះតែជាអ្នកមានសញ្ញា ជាធម្មតាប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលអាវុសោអានន្ទ
ការបាននូវសមាធិ មានសភាពដូច្នោះ គប្បីមានដល់ភិក្ខុដែរ ដូចយ៉ាងភិក្ខុ
មិនសំគាល់ថា ដី ក្នុងដី ។ បេ ។ មិនសំគាល់ថា លោកខាងមុខ
ក្នុងលោកខាងមុខទេ ព្រោះតែជាអ្នកមានសញ្ញា ជាធម្មតាប៉ុណ្ណោះ ។

យថាតេន បនាវុសោ សាវកេន បុគ្គលេ សីលេ តិក្ខេ តថាវិធោ សមាធិម្បិ តិក្ខោ យថា នេវ បឋវិយំ បឋវីសញ្ញា អស្ស ។ បេ ។ ន បរលោកេ បរលោកសញ្ញា អស្ស សញ្ញា ច បន អស្ស ឯកន្តនិដ្ឋា ឯកន្តនិយាមា អាវុសោ អានន្ទ សមយំ នេវ សាវត្ថិយំ វិហរាមិ អន្ធវនស្មិំ តត្តាមា(๑) តថាវិធោ សមាធិ សមាបត្តិ(๒) យថា នេវ បឋវិយំ បឋវី-សញ្ញា អបោសំ ន អាបស្មិំ អាបោសញ្ញា អបោសំ ន តេជស្មិំ តេជោសញ្ញា អបោសំ ន វាយស្មិំ វាយោសញ្ញា អបោសំ ន អាកាសានញ្ចាយតនេ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញា អបោសំ ន វិញ្ញាណ-ញ្ចាយតនេ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញា អបោសំ ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ អាកិញ្ចញ្ញាយតន-សញ្ញា អបោសំ ន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញា អបោសំ ន ឥធលោកេ ឥធលោកសញ្ញា អបោសំ

---

๑ ម. អតប្បាហំ ។ ๒ ម. បដិលភាមិ ។

ម្នាលអាវុសោ សាវ័កបុគ្គល ប៉ុន្តែការបានទូរស័ព្ទសមាធិ មានសភាពដូច្នោះ តម្រូវមានដល់ខ្ញុំ តើដូចម្តេច ដូចយ៉ាងខ្ញុំ មិនសំគាល់ថា ដី ក្នុងដី ។បេ។ មិនសំគាល់ថា លោកខាងមុខ ក្នុងលោកខាងមុខទេ គ្រាន់តែជាអ្នកមានសញ្ញា ជាធម្មតាប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលអាវុសោអានន្ទ សម័យមួយ ខ្ញុំនៅក្នុងអន្ទរនៃ ទៀបក្រុងសាវត្ថីនេះឯង ខ្ញុំបានចូលសមាធិ មានសភាពដូច្នោះ ក្នុងទីនោះគឺខ្ញុំមិនសំគាល់ថា ដី ក្នុងដី មិនសំគាល់ថា ទឹក ក្នុងទឹក មិនសំគាល់ថា ភ្លើង ក្នុងភ្លើង មិនសំគាល់ថា ខ្យល់ក្នុងខ្យល់ មិនសំគាល់ថា អាកាសានញ្ចាយតនៈ ក្នុងអាកាសានញ្ចាយតនៈ មិនសំគាល់ថា វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ ក្នុងវិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ មិនសំគាល់ថា អាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ ក្នុងអាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ មិនសំគាល់ថា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ មិនសំគាល់ថា លោកនេះក្នុងលោកនេះ

๘ ยาวญฺเจเตฺถ ยาวญฺจ[๑] สพฺพนฺติ อเยเมตฺถ สพฺพ-
๙ ปทนิทฺเทโส ฯ ตตฺถ สพฺพนฺติ ปญฺจ-
กฺขนฺธา ทฺวาทสายตนานิ อฏฺฐารส ธาตุโย อยเมตฺถ อตฺถ-
วณฺณนา ฯ ตตฺถ จกฺขุญฺเจว รูปา จ โสตญฺเจว สทฺทา จ
ฆานญฺเจว คนฺธา จ ชิวฺหา เจว รสา จ กายญฺเจว โผฏฺ-
ฐพฺพา จ มโน เจว ธมฺมา จ อิทมฺเจตฺถ ทฺวาทสายตนานิ
นาม ฯ จกฺขุ จ รูปา จ จกฺขุวิญฺญาณญฺเจว จกฺขุ-
วิญฺญาณวิญฺญาตพฺพา จ ธมฺมา จ อิทมฺเจตฺถ ปญฺจกฺขนฺธา
นาม ฯ โสตญฺจ สทฺทา จ โสตวิญฺญาณญฺเจว โสต-
วิญฺญาณวิญฺญาตพฺพา จ ธมฺมา จ อิทมฺเจตฺถ ปญฺจกฺขนฺธา
นาม ฯ ฆานญฺจ คนฺธา จ ฆานวิญฺญาณญฺเจว ฆาน-
วิญฺญาณวิญฺญาตพฺพา จ ธมฺมา จ อิทมฺเจตฺถ ปญฺจกฺขนฺธา
นาม ฯ ชิวฺหา จ รสา จ ชิวฺหาวิญฺญาณญฺเจว ชิวฺหา-
วิญฺญาณวิญฺญาตพฺพา จ ธมฺมา จ อิทมฺเจตฺถ ปญฺจกฺขนฺธา
นาม ฯ กายญฺจ โผฏฺฐพฺพา จ กายวิญฺญาณญฺเจว กาย-
วิญฺญาณวิญฺญาตพฺพา จ ธมฺมา จ อิทมฺเจตฺถ ปญฺจกฺขนฺธา
นาม ฯ มโน จ ธมฺมา จ มโนวิญฺญาณญฺเจว มโน-
วิญฺญาณวิญฺญาตพฺพา จ ธมฺมา จ อิทมฺเจตฺถ ปญฺจกฺขนฺธา
นาม ฯ

[๘] สงฺโฆ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เยหาสิ เยปิ จ สีลาทิ-
คุเณหิ เสยฺยถีทํ เสขาหิ เสขปฏิปทาหิ อนุปุพฺพปฏิ-
ปทาหิ สมนฺนาคตา เต สงฺโฆ อสฺสุ สีลาทิ ตาทิ ฯ

---

๑ ม. ฉกฺขนฺธา เวทิ ยาปิ ทิสฺสติ ฯ

มิនสំគាល់ថា លោកខាងមុខ ក្នុងលោកខាងមុខទេ គ្រាន់តែជាអ្នកមាន
សញ្ញា ជាធម្មតាប៉ុណ្ណោះ ។ ចុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ មានសញ្ញាដូច
ម្តេចក្នុងសម័យនោះ ។ ម្នាលអាវុសោ សញ្ញាកើតឡើងដល់ខ្ញុំដោយឡែក
ថា ការរលត់ទៅនៃភពគឺនិព្វាន ការរលត់ទៅនៃភពគឺនិព្វានដូច្នេះ សញ្ញា
រលត់ទៅវិញដោយឡែក ។ ម្នាលអាវុសោ ប្រៀបដូចបំណែកក្រឿង
កំពុងឆេះ អណ្តាតកើតឡើងដោយឡែក អណ្តាតរលត់ទៅវិញដោយ
ឡែកយ៉ាងណាមិញ ម្នាលអាវុសោ សញ្ញាកើតឡើងដល់ខ្ញុំដោយឡែក
ថា ការរលត់ទៅនៃភពគឺនិព្វាន ការរលត់ទៅនៃភពគឺនិព្វាន ដូច្នេះ
សញ្ញារលត់ទៅវិញ ដោយឡែក ម្នាលអាវុសោ ក្នុងសម័យនោះ
ខ្ញុំនៅតែមានសញ្ញាថា ការរលត់ទៅនៃភពគឺនិព្វាន (ប៉ុណ្ណោះ) ។

(៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសទ្ធាហើយ តែមិនមានសីល
ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា មិនពេញលេញ ដោយអង្គនោះ យ៉ាងនេះ ភិក្ខុ
នោះ គប្បីបំពេញអង្គនោះ ឲ្យពេញលេញឡើង ដោយគិតថា ធ្លើដូច
ម្តេចហ្ន៎ ឲ្យកាត្មាអញ មានសទ្ធាផង មានសីលផង ។

យតោ ច ខោ កិត្តេវ កិត្តុ សទ្ទោ
ច ឃោតិ សីលវា ច ពហុំ សោ តេនង្គេន
បរិមុច្ចតេ ឃោតិ ។ សទ្ទោ ច កិត្តេវ កិត្តុ
ឃោតិ សីលវា ច ខោ ច ពហុស្សុតោ ។ បេ ។
ពហុស្សុតោ ច ខោ ច ឧម្មគធិតោ
ឧម្មគធិតោ ច ខោ ច បរិសាវចតេ បរិសាវចតេ
ច ខោ ច វិសារទោ បរិសាយ ឧប្បុំ ខេសេតិ
វិសារទោ ច បរិសាយ ឧប្បុំ ខេសេតិ ខោ ច វិន-
យនតេ វិនយនតេ ច ខោ ច អារញ្ញកោ បន្តសេនា-
សនោ អារញ្ញកោ ច បន្តសេនាសនោ ខោ ច
ចតុន្នំ ឈានានំ អភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខ-
វិហារានំ និកាមលាភី ឃោតិ អកិច្ឆ-
លាភី អកសិរលាភី ខោ ច អាសវានំ ខយា
អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្ម
សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណា ភិក្ខុមានសទ្ធាផង មានសីលផង ទើបភិក្ខុនោះឈ្មោះថា ពេញលេញ ដោយអង្គនោះ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសទ្ធា តាំងមានសីលហើយ តែថា មិនបានចេះដឹងច្រើន ។ បេ ។ ចេះដឹងច្រើនហើយ តែមិនចេះសំដែងធម៌ ចេះសំដែងធម៌ហើយ តែបួលកាន់បរិសទ្យមិនកើត បួលកាន់បរិសទ្យកើតហើយ តែមិនភ្ញៀវភ្ញាសំដែងធម៌ដល់បរិសទ្យ ភ្ញៀវភ្ញាសំដែងធម៌ដល់បរិសទ្យហើយ តែមិនទ្រទ្រង់វិន័យ ទ្រទ្រង់វិន័យហើយ តែមិនប្រព្រឹត្តនៅក្នុងព្រៃ ដែលមានសេនាសនៈស្ងាត់ នៅក្នុងព្រៃ មានសេនាសនៈស្ងាត់ហើយ តែមិនបានតាមប្រាថ្នា មិនបានដោយមិនលំបាក មិនបានដោយងាយ នូវចតុត្ថជ្ឈាន ដែលអាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ប្រសើរដោះគ្រឿងនៅដាស់ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានតាមប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយ នូវចតុត្ថជ្ឈាន ដែលអាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ប្រសើរ ដោះគ្រឿងនៅដាស់ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយ តែមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវវេចោវិមុត្តិ ឧឆបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

ฆโร สเว เตสนฺเต อปริปกฺเก เยหาสิ เตส สทฺธมฺม
ปริปกฺเตสุ ตสฺเสวปหา สทฺธา จ สีลญฺจ จาคา จ
ปญฺญาปเต จ ลชฺชาปเต จ ปริสาวจเร จ
ปริสาปเต จ ปริสาย ธมฺมๆ เทเสยฺย ปิยมนาเป
จ สาปญฺเตสา จ ปฏิพลา สญฺญาปเน จตุนฺนญฺ
ฌานาน อภิเจตสิกาน ทิฏฐธมฺมสุขวิหารานๆ
นิกามลาภี อสฺส อกิจฺฉลาภี อกสิรลาภี
สาสงฺขาเรหิ จ ยา อนาสวา เจโตวิมุตฺติ ปญฺญาวิมุตฺติ
ทิฏฐเวว ธมฺเม สยๆ อภิญฺญา สจฺฉิกตฺวา อุปสมฺปชฺช
วิหเรยฺยๆ ฯ ยโต จ โข ภิกฺขเว ภิกฺขุ
สทฺโธ จ เยหาสิ สีลวา จ พหุสฺสุโต จ
ธมฺมกถิโก จ ปริสาวจเร จ วิสารโท จ
ปริสาย ธมฺมๆ เทเสติ ปิยมนาเป จ อาปญฺเตสา
จ ปฏิพลา สญฺญาปเน จตุนฺนญฺ ฌานาน อภิ-
เจตสิกาน ทิฏฐธมฺมสุขวิหารานๆ นิกาม-
ลาภี เหหิติ อกิจฺฉลาภี อกสิรลาภี

ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា នៅមិនទាន់ពេញលេញ ដោយអង្គនោះ យ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះ ត្រូវបំពេញអង្គនោះ ដោយគិតថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យអាត្មាអញមានសទ្ធាផង មានសីលផង ជាអ្នកចេះដឹងច្រើនផង ចេះសំដែងធម៌ផង ចូលកាន់បរិសទ្យកើតផង ក្លៀវក្លាសំដែងធម៌ដល់បរិសទ្យផង ទ្រទ្រង់វិនយផង ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងព្រៃមានសេនាសនៈស្ងាត់ផង បានតាមប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយ នូវចតុត្ថជ្ឈាន ដែលអាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ ឧទ្ធបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណា ភិក្ខុមានសទ្ធាផង មានសីលផង ជាអ្នកចេះដឹងច្រើនផង ចេះសំដែងធម៌ផង ចូលកាន់បរិសទ្យកើតផង ក្លៀវក្លាសំដែងធម៌ដល់បរិសទ្យផង ទ្រទ្រង់វិនយផង ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងព្រៃមានសេនាសនៈស្ងាត់ផង បានតាមប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយនូវចតុត្ថជ្ឈាន ដែលអាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង

อาสวานญฺ ขยา อนาสวํ เจโตวิมุตฺตึ ปญฺญา-
วิมุตฺตึ ทิฏฺเฐว ธมฺเม สยํ อภิญฺญา สจฺฉิกตฺวา อุป-
สมฺปชฺช วิหรติ ฯ ฯเปฯ โส เอวมาห ปริปูรเก
โหติ ฯ สเมหิ เจ ภิกฺขเว ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ สมฺมทญฺญาธิกา จ โหติ
สญฺญาคารปริปูรเก จาติ ฯ

[๙]. สทฺโธ จ ภิกฺขเว ภิกฺขุ โหติ โน จ สีลวา สีลวา จ โน จ พหุสฺสุโต
พหุสฺสุโต จ โน จ ธมฺมกถิโก ธมฺมกถิโก จ โน จ อารญฺญิกปิณฺฑปาติกปิณฺ-
ฑปาติโก จ โน จ วิสารโท ปริสาย ธมฺมํ เทเสติ วิสารโท จ ปริสาย ธมฺมํ
เทเสติ โน จ วิเนยฺยกโร วิเนยฺยกโร จ โน จ อาราธโก ปฏิสนฺถารสฺส
อาราธโก จ ปฏิสนฺถารสฺส โน จ ยถา เต สทฺธา วิโรจฺเจยฺย อตฺตกาโม รูเป อาทีนวญฺญู เต ตถา
ปฏิปชฺเชยฺย วิหรติ ยถา เต สทฺธา วิโรจฺเจยฺย อตฺต-
กาโม รูเป อาทีนวญฺญู เต จ ตถา ปฏิปชฺเชยฺย วิหรติ

ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ។ កិក្ខុនោះទើបពេញលេញដោយអង្គនោះ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលកិកុទាំងឡាយ កិក្ខុដែលប្រកបដោយធម៌ទាំង ១០ នេះហើយ ឈ្មោះថា នាំឲ្យកើតសេចក្តីក្រេះថ្ងា ដោយជុំវិញផង បរិបូណ៌ដោយអាការគ្រប់យ៉ាងផង ។

[៩] ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុមានសទ្ធាហើយ តែគ្មានសីល មានសីលហើយ តែមិនចេះដឹងច្រើន ចេះដឹងច្រើនហើយ តែមិនចេះសំដែងធម៌ ចេះសំដែងធម៌ហើយ តែចូលកាន់បរិសទ្យមិនកើត ចូលកាន់បរិសទ្យកើតហើយ តែមិនក្លៀវក្លា សំដែងធម៌ដល់បរិសទ្យ ក្លៀវក្លាសំដែងធម៌ ដល់បរិសទ្យហើយ តែមិនទ្រទ្រង់វិន័យ ទ្រទ្រង់វិន័យហើយ តែមិនប្រព្រឹត្តនៅក្នុងព្រៃ មានសេនាសនៈស្ងាត់ ប្រព្រឹត្តនៅក្នុងព្រៃ មានសេនាសនៈស្ងាត់ហើយ តែមិនបានវិមោក្ខធម៌ដ៏ល្អិត ដែលកន្លងរូបផ្សាននៅហើយ បានអរូប្បផ្សានដោយកាយ បានវិមោក្ខធម៌ដ៏ល្អិត ដែលកន្លងរូបផ្សាន បានអរូប្បផ្សាន ដោយកាយហើយ

เถโร จ อาสวกฺขยํ ๑ยา อนาสวา เจโตวิมุตฺติ ปญฺญาวิมุตฺติ ทิฏฺเฐว ธมฺเม สยํ อภิญฺญา สจฺฉิกตฺวา อุปสมฺปชฺช วิหรติ ๆ ฌายี เสา เถรนฺเตน อปริปูเรา เหาติ เถร สทฺธึ อนฺเตวาสิเก ปริปูเรตพฺพา กิตฺตาวตา นุ โข เถโร จ อสฺสชิ เถโร จ ปุนพฺพสุเถโร จ ธมฺมกถิโก จ ปริสาวจโร จ วิสารโท จ ปริสาย ธมฺมึ เถสิยนฺโต วิญฺญาปโก จ อาราเธติ จ ปฏิสนฺถารโก เหติ ๆ ยถา จ เถโร จ เถรา ภิกฺขู ภิกฺขุ สทฺธึ จ เหาติ เถโร จ ปุนพฺพสุเถโร จ ธมฺมกถิโก จ ปริสาวจโร จ วิสารโท จ ปริสาย ธมฺมึ เถสิตา วิญฺญาปโก จ อาราเธติ จ ปฏิสนฺถารโก เหติ

តែមិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ៗ កិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា នៅមិនទាន់ពេញលេញ ដោយអង្គនោះ យ៉ាងនេះ កិក្ខុនោះ ត្រូវបំពេញអង្គនោះ ដោយគិតថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យអាត្មាអញ មានសទ្ធាផង មានសីលផង ចេះដឹងច្រើនផង ចេះសំដែងធម៌ផង ចូលកាន់បរិសទ្យកើតផង ក្លៀវក្លាសំដែងធម៌ ដល់បរិសទ្យផង ទ្រទ្រង់វិន័យផង ប្រព្រឹត្តនៅក្នុងព្រៃ មានសេនាសនៈស្ងាត់ផង បានវិមោក្ខធម៌ដ៏ល្អិត ដែលកន្ទងរូបដ្ឋានហើយ បានអរូបដ្ឋានដោយកាយផង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ៗ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ កាលណា កិក្ខុមានសទ្ធាផង មានសីលផង ចេះដឹងច្រើនផង ចេះសំដែងធម៌ផង ចូលកាន់បរិសទ្យកើតផង ក្លៀវក្លាសំដែងធម៌ ដល់បរិសទ្យផង ទ្រទ្រង់វិន័យផង ប្រព្រឹត្តនៅក្នុងព្រៃ មានសេនាសនៈស្ងាត់ផង

យេ តេ សត្តា វិមោក្ខា អតិក្កម្ម រូបេ អារុប្បា តេ ច តថាយេន ផុសិត្វា វិហរតិ អាសវានញ្ច ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ឯវំ សោ តេនង្គេន បរិបូរកោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខវេ ឆសហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ សរាគវិរាគាយ ច ហោតិ សញ្ញោគាយ. បរិបូរកោ ចាតិ ។

[๑๐] សន្តោ ច ភិក្ខវេ ភិក្ខូ ហោតិ នោ ច សីលវា ឯវំ សោ តេនង្គេន អបរិបូរកោ ហោតិ តេន តំ អង្គំ បរិបូរេតុំ តត្ថាហំ សន្តោ ច អស្សុំ សីលវា ចាតិ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ សន្តោ ច ហោតិ សីលវា ច ឯវំ សោ តេនង្គេន បរិបូរកោ ហោតិ ។

បានវិមោក្ខធម៌ដ៏ល្អិត ដែលកន្ទួលប្រជ្រានហើយ បានអារុប្បជ្រានដោយកាយផង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវបេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង កិកូនោះ ទើបឈ្មោះថា ពេញលេញដោយអង្គនោះ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលកិកូ ទាំងឡាយ កិកូដែលប្រកបដោយធម៌ទាំង ១០ នេះហើយ ឈ្មោះថា ន័ឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ដោយដុំវិញផង បរិបូណ៌ដោយអាការគ្រប់យ៉ាងផង ។

[១០] ម្នាលកិកូទាំងឡាយ កិកូមានសទ្ធាហើយ តែមិនមានសីល កិកូនោះឈ្មោះថា នៅមិនទាន់ពេញលេញ ដោយអង្គនោះ យ៉ាងនេះឡើយ កិកូនោះ ត្រូវបំពេញអង្គនោះ ដោយគិតថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យអាត្មាអញ មានសទ្ធាផង មានសីលផង ។ ម្នាលកិកូទាំងឡាយ កាលណា កិកូមានសទ្ធាផង មានសីលផងហើយ កិកូនោះ ទើបឈ្មោះថា ពេញលេញដោយអង្គនោះ យ៉ាងនេះ ។

សង្ខោ ច កិង្ករេ កិង្កុ ខោតិ សីលកេ ច ខោ ច ពហុស្សុតោ ពហុស្សុតោ ច ខោ ច ឧម្មគជ្ឈិកោ ឧម្មគជ្ឈិកោ ច ខោ ច បរិសាវចរេ បរិសាវចរេ ច ខោ ច វិសារទោ បរិសាយ ឧគ្គុំ ខេសតិ វិសារទោ ច បរិសាយ ឧម្មុំ ខេសេតិ ខោ ច វិនយេ ច វិនយេ ច ខោ ច អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតិំ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ តិស្សោ សតស្សោ សហស្សេ អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ អនេកវិហិតេបិ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតិំ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ តិស្សោ សតស្សោ សហស្សេ អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ ខោ ច ទិព្ពេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន ។ បេ ។ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ ទិព្ពេន ច ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន ។ បេ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសទ្ធាផង មានសីលផងហើយ តែមិនជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ចេះដឹងច្រើនហើយ តែមិនចេះសំដែងធម៌ ចេះសំដែងធម៌ហើយ តែចូលកាន់បរិសទ្យមិនកើត ចូលកាន់បរិសទ្យកើតហើយ តែមិនភ្លឺរភ្លាំសំដែងធម៌ដល់បរិសទ្យ ភ្លឺរភ្លាំសំដែងធម៌ដល់បរិសទ្យហើយ តែមិនទ្រទ្រង់វិន័យ ទ្រទ្រង់វិន័យហើយ តែមិនជ្រាបនូវលើកនូវប្បុព្វេនិវាស ច្រើនប្រការគឺរលឹកឃើញ ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។បេ។ រលឹកឃើញនូវប្បុព្វេនិវាស ច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នេះ រលឹកឃើញនូវប្បុព្វេនិវាស ច្រើនប្រការគឺរលឹកឃើញ ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។ រលឹកឃើញនូវប្បុព្វេនិវាស ច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នេះ ហើយ តែឥតមានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងនូវចក្ខុជារបស់មនុស្សធម្មតា ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្ម មានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងនូវចក្ខុជារបស់មនុស្សធម្មតា ។ បេ ។

យថាកត្ថូបកេ សត្តេ បជានាតិ ឥមេ ច អាសវាតិ ។យា ។បេ។ សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ ឯវំ ខោ តេនង្គេន អបរិហ្វកេ ហោតិ អេវ តំ អង្គំ បរិហ្វតេតព្ពំ កតិង្គាហំ សង្ខោ ច អស្សំ សីលវា ច ពហុស្សុតោ ច ធម្មកថិកោ ច បរិសាវចរោ ច វិសារទោ ច បរិសាយ ធម្មំ ទេសេយ្យំ វិនយនកេ ច អនេកេហិ បាតិភារ្យេ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរេយ្យំ សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតិំ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។បេ។ តិស្សោ ជាតិយោ សតុទ្ធសំ អនេកេហិ បិ តំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរេយ្យ ន ច ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន ។បេ។ យថាកត្ថូ-បកេ សត្តេ បជានេយ្យំ អាសវានញ្ច ។យា ។បេ។ សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យន្តិ ។

ដ៏ឆ្ងាស់នូវពួកសត្វដែលអន្ទោល ទៅតាមកម្មហើយ តែមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ។បេ។ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយហើយ ។ តិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា នៅមិនទាន់ពេញលេញ ដោយអង្គនោះ យ៉ាងនេះឡើយ តិក្ខុនោះ ត្រូវបំពេញអង្គនោះដោយគិតថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យអាត្មាអញ មានសទ្ធាផង មានសីលផង ជាអ្នកចេះដឹងច្រើនផង ចេះសំដែងធម៌ផង ចូលកាន់បរិសទ្យកើតផង ក្លៀវក្លាសំដែងធម៌ដល់បរិសទ្យផង ទ្រទ្រង់វិន័យផង រលឹកឃើញនូវបុព្វេនិវាសប្រែនប្រការគឺ រលឹកឃើញ ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។បេ។ រលឹកឃើញនូវបុព្វេនិវាសប្រែនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នេះផង មានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធកន្ទួតន្ទួចក្ខុជារបស់មនុស្សធម្មតា ។បេ។ ដ៏ឆ្ងាស់នូវពួកសត្វដែលអន្ទោលទៅតាមកម្មផង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ។បេ។ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងពួងឯ ។

យតោ ច ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សង្ឃោ ច លោកំ សីលវា ច ពហុស្សុតោ ច ឆឡភិញ្ញោ ច ឥទ្ធិវិធេសោ ច បរិសាវចរោ ច វិសារទោ ច បរិសាយ ធម្មំ ទេសេតិ រិញ្ចយតោ ច អនេកវិហិតត្ថា បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតិំ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ និព្វេធ ច ឧត្តរោ វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន ។ បេ ។ យថាភតម្ហិ-បកេ សត្តេ បជានាតិ អាសវានញ្ច ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ឥមំ សោ តេនង្គេន បរិមុច្ចតេ មោតិ ។ ឥមេបិ ខោ ភិក្ខវេ ទស បិ ឆឡេបិ សមង្គោតេ ភិក្ខុ សព្ពទុក្ខប្បសា-ធិតោ ច មោតិ សព្ពាការបរិបូរោ ហោតិ ។

អាទិសំសវគ្គោ បឋមោ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណា ភិក្ខុមានសទ្ធាផង មានសីលផង ជាអ្នកចេះដឹងច្រើនផង ចេះសំដែងធម៌ផង ចូលគាន់បរិសទ្យកើតផង ក្លៀវក្លាសំដែងធម៌ ដល់បរិសទ្យផង ទ្រទ្រង់វិន័យផង រលឹកឃើញខ្លួបុព្វេនិវាស ប្រើនប្រការ គឺរលឹកឃើញ ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។បេ។ រលឹកឃើញខ្លួបុព្វេនិវាស ប្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នេះផង មានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធកន្លងនូវចក្ខុជារបស់មនុស្សធម្មតាផង ។បេ។ ដំណឆ្លាស់នូវពួកសត្វដែលអន្ទោលទៅតាមកម្មផង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ភិក្ខុនោះ ទើបឈ្មោះថាពេញលេញដោយអង្គនោះយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយធម៌ទាំង ១០ យ៉ាងនេះហើយ ឈ្មោះថា នាំឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លាដោយដុំវិញផង បរិបូណ៌ដោយអាការគ្រប់យ៉ាងផង ។

ចប់ អាឃាតវត្ថុសូត្រទី ១ ។

គាថាទ្វាទសំ (*)

តិរវច្ឆិយំ	ខេមនា	សីលំ
ពុទ្ធដ្ឋិសា	អាឆរ្ជ	បញ្ចមំ
សមាធិ	សារិបុត្តោ	ច
សទ្ធោ	សន្តុដ្ឋេ (២)	វិជ្ជយា ច

---

๑ ម. គាថាទ្វាទ ។ ๒ ម. បន្តុដ្ឋេ ។

ខុទ្ទាឥដែអានិសំសវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីសីល មានប្រយោជន៍ដូចម្តេច ๑ អំពីចេតនា ๑ អំពីសីល ๑ អំពីការសាបសូន្យចាក ឧបនិស្ស័យ ๑ អំពីព្រះអានន្ទជាគំរប់ ๕ អំពីសមាធិ ๑ អំពីព្រះសារីបុត្រ ๑ អំពីភិក្ខុមានសទ្ធា ๑ អំពីសន្តុវិមោក្ខ ๑ អំពីភិក្ខុមានសទ្ធាជាដើម ๑ ฯ

ទុតិយោ ជាបិការណវគ្គោ

[១១] បញ្ចង្គំ សមង្គាភគតោ អភិក្កន្តេ អភិក្កន្ត បញ្ចង្គ-
សមង្គាភតំ សេឆាសនំ សេវមានោ ភជមានោ ជ
ឆិវស្សុ អារាសភំ ខយា អឆាសរំ ទេតោវិមុត្តិំ
បញ្ញាវិមុត្តិំ ឯដ្ឋេវ ឆម្ភេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា
ឧបសម្បជ្ជ វិហរយ្យ ។ កតមញ្ច អភិក្កន្តេ អភិក្កន្ត
បញ្ចង្គំ សមង្គាភគតោ ហោតិ ។ ឥធ អភិក្កន្តេ អភិក្កន្ត
សង្ឃោ ហោតិ សង្ឃមាតិ តថាភតស្ស ពោធិ ឥតិបិ
សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្ប-
ន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ
សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ អប្បមាណោ
ហោតិ អប្បមាណេ សមវេថាតិ ឯយា តមាណិយា
សមង្គាភគតោ ឆាតិ សីតាយ ឆាឧណ្ហាយ ឆដ្ឋិមាយ
បឆាឧក្កមាយ អសរសៀ រោតិ អមាយាវី យថាភូតំ
អត្តានំ អាវិភត្តា សត្ថរិ វា វិញ្ញូសុ វា សព្រហ្មចារីសុ

ឆាបិករណវគ្គទី២

(១១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ការសេព
គប់នូវសេនាសនៈ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ មិនយូរប៉ុន្មាន តបរំពើ
ឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
អស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុ
ប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មានសទ្ធា ជឿសេចក្តី
ត្រាស់ដឹង របស់ព្រះតថាគតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ជាព្រះសុគត ជ្រាប
ច្បាស់នូវលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ រកបុគ្គលណា
មួយស្មើគ្មាន ជាសាស្តានៃទេវតានឹងមនុស្ស
ទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធ មានបុញ្ញសិរី ១ ជាអ្នកមានអាពាធ
តិច មានទុក្ខតិច ប្រកបដោយតេជោធាតុ បត់កំដៅស្មើគឺមិនត្រជាក់
ពេក ខ្លាំងក្តៅពេក យ៉ាងកណ្តាល គួរដល់នូវសេចក្តីព្យាយាម
បាន ១ មិនជាអ្នកអួតអាង មិនមានមាយាគឺប្រព្រឹត្តខ្លួន ឲ្យពិត
ប្រាកដ ក្នុងព្រះសាស្តា ឬ ក្នុងពួកសព្រហ្មចារី ជាអ្នកចេះដឹង ១

អារទ្ធវីរិយោ វិហរតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ
កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា
ទឡ្ហបរក្កមោ អនិក្ខិត្តធុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ
បដាកា ហោតិ ឧទយត្ថគាមិនិយា បញ្ញាយ
សមន្នាគតោ អរិយាយ ឯត្ថនិតាយ សន្ធាទុក្ខក្ខ-
យគាមិនិយា ។ ฝึ ខោ តិក្ខវិតិក្ខេ បញ្ញេ សមន្នា-
គតោ ហោតិ ។ ភគវញ្ច តិក្ខវិ សេនាសនំ
បញ្ញេ សមន្នាគតំ ហោតិ ។ ๔ តិក្ខវិ
សេនាសនំ នាតិទូរំ ហោតិ នាច្ចាសន្នំ
គមនាគមនសម្បន្នំ ទិវា អប្បសទ្ទំ អប្បសទ្ទំ
អប្បនិគ្ឃោសំ អប្បដំសមកសវាតាតបសិរីសរិសបសម្ផស្សំ
តស្មិំ ខោ បន សេនាសនេ វិហរន្តស្ស
អប្បកសិរេនេវ ឧប្បជ្ជន្តិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនា-
សនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារា តស្មិំ ខោ បន
សេនាសនេ ថេរា តិក្ខវិ វិហរន្តិ ពហុស្សុតា
អាគតាគមា ធម្មធរា វិនយធរា មាតិកាធរ

ជាអ្នកមានព្យាយាមប្រារព្ធ ដើម្បីលះបង់ពួកអកុសលធម៌ បូលដល់នូវកុសលធម៌ ១ ជាអ្នកមានកំឡាំង ប្រឹងប្រែងមាំមួន មិនដាក់ធុរៈ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ១ មានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយបញ្ញាយល់ច្បាស់នូវសេចក្តីចំរើននឹងសេចក្តីវិនាស ជាប្រាជ្ញាប្រសើរមោះមុត ប្រពឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេនាសនៈប្រកបដោយអង្គ ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេនាសនៈក្នុងលោកនេះ មិនធ្វើយពេក មិនដិតពេក ល្មមទៅមកស្រួល មិនកុះករដោយមនុស្សក្នុងវេលាថ្ងៃ មិនសូវមានសំឡេង មិនសូវគឹកកង ក្នុងរាត្រី មិនសូវមានសម្ផស្ស ដោយរាបាមមូសខ្យល់ តំណៅថ្ងៃនឹងពស់តូចពស់ធំ ១ បីវារ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ នឹងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ កើតឡើង ដល់ភិក្ខុដែលនៅក្នុងសេនាសនៈនោះ ដោយមិនលំបាក ១ ពួកភិក្ខុជាថេរៈដែលនៅ ក្នុងសេនាសនៈនោះ ជាពហុស្សូត ចេះចាំនូវនិកាយ ទ្រទ្រង់ធម៌ ទ្រទ្រង់វិន័យ ទ្រទ្រង់មាតិកា ១

เต กาเลน กาลํ อุปสงฺกมิตฺวา ปริปุจฺฉติ ปริปญฺหติ นิชฺฌตฺติ กงฺขं ปฏิวิโนเทติ ฯ ตสฺส เต อายสฺมนฺโต อภิฉพฺพา ปิยรูปา อนุลฺลปนตาย ฯ อุลฺลปนตาย ปจฺจุลฺลปนตาย อเนกวิหิเตสุ จ กมฺมฏฺฐานวิเสสุ ฉมฺเสุ กมฺมฏฺฐานานุโยเคสุ ปโยคมาปชฺชนฺติ ฯ ฌานํ โข ปนายสฺมา สาริปุตฺโต ปญฺจงฺคสมนฺนาคตนฺติ เอกจฺเจ ฯ ปญฺจงฺคสมนฺนาคตาปิ โข ปนายสฺมา สาริปุตฺโต ปญฺจงฺคสมนฺนาคตนฺติ สาริปุตฺโต ปญฺจหิ ฌานงฺเคหิ สมนฺนาคโต ปญฺจงฺคสมนฺนาคโต ฌานลาภี วสีภาวปฺปตฺโต อาสวานญฺจ ขยา ฯ เป ฯ สจฺฉิกตฺวา อุปสมฺปชฺช วิหรตฺยายสฺมา ฯ

[๑๒] ปญฺญาวิมุตฺโตติ สาริปุตฺโต ปญฺจงฺคสมนฺนาคตาปิ ปญฺญาวิมุตฺตสฺส ปุคฺคลสฺส ปญฺญินฺทฺริยเมว ปุคฺคลปโรปริยตฺตาณสฺส ปุคฺคลปโรปริยตฺตาณเมว ธมฺมปฏิสมฺภิทาณสฺส ปุคฺคลปโรปริยตฺตาณเมว ฯ ตตฺถ สาริปุตฺโต ปญฺญาวิมุตฺโตติ ฯ ตตฺถ สาริปุตฺโต ปญฺญาวิมุตฺโตติ กามญฺเญว ปญฺญาวา ปญฺญาวาติ ปโยคาปิ ปญฺญาวาติ ปญฺญาวนฺตตาปิ ปญฺญาวาติ ปญฺญาปฏิลาภาปิ ปญฺญาวาติ ปญฺญาปุพฺพงฺคมาปิ ปญฺญาวาติ ปญฺญาสีสาปิ ปญฺญาวาติ ปญฺญาธิปเตยฺยาปิ ปญฺญาวาติ วิปสฺสนาปญฺญาปิ ปญฺญาวาติ ฯ

កិកូបូលទៅរកកិកូជាថេរៈតាំងនោះម្តង ។ ហើយសួរ ប្រឹក្សាថា បពិត្រ
លោកដ៏ចំរើន រឿងនេះតើដូចម្តេច សេចក្តីអធិប្បាយនៃរឿងនេះ តើដូច
ម្តេច ។ លោកដ៏មានអាយុតាំងនោះ រមែងពន្យល់រឿងដែលមិនទាន់
ច្បាស់លាស់ផង ធ្វើឲ្យរាយទូលរឿងដែលស្រាំធង់ផង បន្ទោបង់នូវសេចក្តី
សង្ស័យក្នុងធម៌តាំងឡាយ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីសង្ស័យច្រើនប្រការ
ផង ។ ម្នាលកិកូតាំងឡាយ សេនាសនៈប្រកបដោយអង្គ ៥ យ៉ាងនេះ
ឯង ។ ម្នាលកិកូតាំងឡាយ កិកូប្រកបដោយអង្គ ៥ កាលបើសេពគប់នូវ
សេនាសនៈ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ហើយ មិនយូរប៉ុន្មានទេធ៌ម្មបានធ្វើ
ឲ្យជាក់ច្បាស់ ។ បេ ។ ព្រោះអស់អាសវៈតាំងឡាយ ។

(๑๒) ម្នាលកិកូតាំងឡាយ កិកូលះអង្គ ៥ ប្រកបដោយអង្គ ៥
ហៅថាជាឧត្តមបុរស មានគុណគ្រប់គ្រាន់ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុង
ធម្មវិន័យនេះ ។ ម្នាលកិកូតាំងឡាយ កិកូលះអង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។
ម្នាលកិកូតាំងឡាយ កិកូក្នុងសាសនានេះ បានលះកាមច្ឆន្ទៈ ๑ លះ
ព្យាបាទ ๑ លះថីនមិទ្ធៈ ๑ លះឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈ ๑ លះវិចិកិច្ឆា ๑ ។

ยาวาหํ ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส อิมาย ตาลปณฺณวีชนิยา สกฺกาโร กโรมิ ตาว อหมฺปิ นิพฺพานปฺปตฺติยา อรหตฺตผลปฺปตฺติยา ปจฺจโย โหมิ เม ภนฺเต ภควา ตาลปณฺณวีชนิยา ปุญฺญานุภาเวน ทีฆายุโก โหมิ เม ภนฺเต ภควา ตาลปณฺณวีชนิยา ปุญฺญานุภาเวน อโรโค โหมิ เม ภนฺเต ภควา ตาลปณฺณวีชนิยา ปุญฺญานุภาเวน สพฺพสตฺตานญฺจ ปิโย โหมิ เม ภนฺเต ภควา ตาลปณฺณวีชนิยา ปุญฺญานุภาเวน สพฺพสตฺตานญฺจ มนาโป โหมิ เม ภนฺเต ภควา ตาลปณฺณวีชนิยา ปุญฺญานุภาเวน สพฺพสตฺตานญฺจ ครุ โหมิ เม ภนฺเต ภควา ตาลปณฺณวีชนิยา ปุญฺญานุภาเวน สพฺพสตฺตานญฺจ ภาวนีโย โหมิ เม ภนฺเต ภควา ตาลปณฺณวีชนิยา ปุญฺญานุภาเวน สพฺพสตฺตานญฺจ ปูชนีโย โหมิ เม ภนฺเต ภควา ตาลปณฺณวีชนิยา ปุญฺญานุภาเวน สพฺพสตฺตานญฺจ วนฺทนีโย โหมิ เม ภนฺเต ภควา ตาลปณฺณวีชนิยา ปุญฺญานุภาเวน สพฺพสตฺตานญฺจ ปูชาสกฺการานญฺจ อคฺคปุคฺคลปฺปตฺติยา ปจฺจโย โหมิ เม ภนฺเต ภควา ตาลปณฺณวีชนิยา ปุญฺญานุภาเวน

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុលះអង្គ ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ ភិក្ខុប្រកបដោយសីលក្ខន្ធ ជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយសមាធិក្ខន្ធ ជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយបញ្ញាខន្ធ ជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយវិមុត្តិក្ខន្ធ ជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយវិមុត្តិញាណទស្សនក្ខន្ធ ជាអសេក្ខៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុលះអង្គ ៥ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ហៅថាជាឧត្តមបុរស មានគុណគ្រប់គ្រាន់ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

កាមច្ឆន្ទៈ ១ ព្យាបាទៈ ១ ថីនមិទ្ធៈ ១ ឧទ្ធច្ចៈ ១ វិចិកិច្ឆា ១ មិនមានដល់ភិក្ខុ ដោយប្រការទាំងពួង ភិក្ខុបែបនោះ ប្រកបដោយអសេក្ខសីល ផង ដោយអសេក្ខសមាធិ ផង (ដោយអសេក្ខបញ្ញា ផង) ដោយវិមុត្តិ ផង ដោយវិមុត្តិញាណ ផង

សវេ បញ្ចង្គុសម្បន្នោ បញ្ចង្គានិ(១) វិវជ្ជយំ

សវេ អមក្សី ឆឡាភិញ្ញោ កោវិលី ឥតិ វុច្ចតីតិ ។

[១៣] ទសយិមានិ តិក្ខត្តុំ សំយោជនានិ ។

កតមានិ ទស ។ បញ្ចោរម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ

បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ ។ កតមានិ

បញ្ចោរម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ ។ សក្កាយទិដ្ឋិ

វិចិកិច្ឆា សីលព្ពតបរាមាសោ កាមច្ឆន្ទោ ព្យាបាទោ ។

រូបរាគោ អរូបរាគោ មានោ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា ។

ឥមានិ បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ ។ ឥមានិ

ខោ តិក្ខត្តុំ ទស សំយោជនានីតិ ។

---

១ ឧ. ម. បញ្ច អង្គេ ។

កិរ្យានោះឯង ឈ្មោះថា ប្រកបដោយអង្គ ៥ លុះអង្គ ៥ កិរ្យានោះឯង ហៅថា ប្រកបដោយគុណគាំងអស់ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

[១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សំយោជនៈនេះមាន ១០ យ៉ាង ។ សំយោជនៈ ១០ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺសំយោជនៈ ជាចំណែកខាងក្រោម ៥ សំយោជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ ។ សំយោជនៈជាចំណែកខាងក្រោម ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺសក្កាយទិដ្ឋិ ១ វិចិកិច្ឆា ១ សីលព្វតបរាមាស ១ កាមច្ឆន្ទៈ ១ ព្យាបាទៈ ១ ។ នេះជាសំយោជនៈ ជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ។ សំយោជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺ រូបរាគៈ ១ អរូបរាគៈ ១ មានៈ ១ ឧទ្ធច្ចៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ នេះជាសំយោជនៈ ជាចំណែកខាងលើ ៥ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សំយោជនៈមាន ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

[๑๔] ยสฺมา กสฺสจิ กสฺสจิ กิญฺจนาย กิญฺจนสฺส วา กิญฺจนิยา วา ปหฺโน เจตโนจิตฺตา อปฺปหีนา ปหฺโน เจตสิโก วิปฺปยุตฺโต อสมฺปยุตฺโต ตสฺมา ยาวตฺถิ วา นิยาโส วา อาคมฺมตฺถิ ปาฏิยเยว ชาติกฺขโย กุสลานญฺจ ธมฺมานญฺจ ๆ ตถาคตสฺส ปหฺโน เจตโนจิตฺตา อปฺปหีนา ปาฏิยเยว ๆ ๙๓ กิญฺจนาย กิญฺจนสฺส สตฺถุ กมฺมสฺส กิริยกิญฺจสฺส ฌานสมฺปยุตฺตสฺส ฌ สมฺปสาทสฺส ๆ ยาว สาว กิญฺจนาย กิญฺจนสฺส สตฺถุ กมฺมสฺส กิริยกิญฺจสฺส ฌานสมฺปยุตฺตสฺส ฌ สมฺปสาทสฺส ตสฺมา ฉนฺทสฺส ฌ ฉนฺทสฺส อาคมฺมาย อนุโยคาย สาตจฺจาย ปติฏฺฐาย ๆ

[១៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ ឬ ភិក្ខុនីណាមួយ មិនបានលះ
សេចក្តីរឹងត្អឹងនៃចិត្ត ៥ មិនបានផ្តាច់ផ្តិលចំណងរបស់ចិត្ត ៥ទេ យប់
ឬថ្ងៃមកដល់ភិក្ខុ ឬ ភិក្ខុនីនោះ សេចក្តីសាបសូន្យក្នុងកុសលធម៌ទាំង
ឡាយ រមែងប្រាកដឡើង មិនមានសេចក្តីចំរើនឡើយ ។ សេចក្តី
រឹងត្អឹងនៃចិត្ត ៥ ដែលភិក្ខុមិនបានលះបង់តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សង្ស័យ ងឿងឆ្ងល់ មិនចុះចិត្តស៊ប់
មិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសាស្តា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុណា
សង្ស័យងឿងឆ្ងល់មិនចុះចិត្តស៊ប់ មិនជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសាស្តា ចិត្តរបស់ភិក្ខុ
នោះ មិនបង្អោនទៅ ដើម្បីព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ដើម្បី
ប្រកបរឿយ ។ ដើម្បីព្យាយាមមិនជាប់ ដើម្បីតាំងខ្ជាប់ព្យាយាម ។

យស្ស ចិត្តំ ន ឧបតិ អាគមប្បាយ អនុយោគាយ
សាតច្ចាយ បធានាយ ឱវាទសញ្ញំ ន បច្ចុបដ្ឋាបេតោ_
ខីណោ អប្បដិវានោ វោតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ
ឯត្ថេ តណ្ហំ ។ បេ ។ សង្ខេ តណ្ហំ សិក្ខាយ
តណ្ហំ សព្រហ្មចារីសុ តិព្ពិតោ វោតិ អនុត្តមោ
អាយាតចិត្តោ ខីណាសវោ ។ យោ សោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ
សព្រហ្មចារីសុ តិព្ពិតោ វោតិ អនុត្តមោ
អាយាតចិត្តោ ខីណាសវោ ឥស្ស ចិត្តំ ន ឧបតិ
អាគមប្បាយ អនុយោគាយ សាតច្ចាយ បធានាយ ។
យស្ស ចិត្តំ ន ឧបតិ អាគមប្បាយ អនុ-
យោគាយ សាតច្ចាយ បធានាយ ឱវាទសញ្ញំ
បច្ចុបដ្ឋាបេតោ ខីណោ អប្បដិវានោ វោតិ ។

ចិត្តរបស់តិក្ខុណា មិនបង្អោន ៧ ដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅ
កិលេស ដើម្បីប្រកបរឿយ ។ ដើម្បីព្យាយាមមិនដាច់ ដើម្បីតាំងទុក
នូវព្យាយាម តិក្ខុនោះឈ្មោះថា មិនអាចលះបង់សេចក្តីធ្ងន់ធ្ងរនៃចិត្តទី ១
នេះយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត តិក្ខុសង្រ្គហ
ក្នុងធម៌ ។បេ។ សង្រ្គហក្នុងសង្ឃ សង្រ្គហក្នុងសិក្ខា ក្រោធទឹង
មិនពេញចិត្ត មានចិត្តត្រូវគោសៈ ខ្ពាំងខ្ពប់ មានសេចក្តីរើរូសក្នុង
សព្រហ្មចារីទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តិក្ខុណាជាអ្នកក្រោធ
ទឹង មិនពេញចិត្ត មានចិត្តត្រូវគោសៈខ្ពាំងខ្ពប់ មានសេចក្តីរើរូសក្នុង
សព្រហ្មចារីទាំងឡាយហើយ ចិត្តរបស់តិក្ខុនោះ រមែងមិនបង្អោនទៅ
ដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ដើម្បីប្រកបរឿយ ។ ដើម្បី
ព្យាយាមមិនដាច់ ដើម្បីតាំងទុកនូវព្យាយាម ។ ចិត្តរបស់តិក្ខុណា មិន
បង្អោនទៅ ដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ដើម្បីប្រកប
រឿយ។ ដើម្បីព្យាយាមមិនដាច់ ដើម្បីតាំងទុកព្យាយាម តិក្ខុនោះឈ្មោះ
ថា មិនចុះលះបង់សេចក្តីរើរូសនៃចិត្តទាំង ៩ នេះ យ៉ាងនេះឯង ។

ឥមស្ស បញ្ចុ ខេតោខិលា អប្បហរីតា ខេរាឡិ ។

តតមស្ស បញ្ចុ ខេតសោ រិរិពន្ធុ អសម្ភុឆ្ឌិន្នោ

ខេរាឡិ ។ ឥទ តំក្ខុវេ តិក្ខុ តោខេសុ អរីតកតោ

ខេរាតិ អរីតតប្ផន្ធោ អរីតតខេប្បខោ អរីតតមិថាសោ

អរីតតមវិទ្ធាខេរោ អរីតតតណ្ហោ ។ យោ សោ តិក្ខុវេ

តិក្ខុ តោខេសុ អរីតកតោ ខេរាតិ អរីតតប្ផន្ធោ

អរីតតខេប្បខោ អរីតតមិថាសោ អរីតតមវិទ្ធាខេរោ

អរីតតតណ្ហោ តស្ស ចិត្តំ ន រមតិ អាតប្បាយ

អនុយោគាយ សាតច្ចាយ បធានាយ ។

នេះជាសេចក្តីវិនិច្ឆ័យនៃចិត្តទាំង ៥ ដែលកិកូមិនបានលះបង់ហើយ ។ ចុះ
ចំណែកចិត្ត ៥ ដែលកិកូមិនបានផ្តាច់ផ្តិល តើដូចម្តេច ។
ម្នាលកិកូទាំងឡាយ កិកូកងសាសនានេះ មិនគាន់ប្រាសចាកតម្រេក
មិនគាន់ប្រាសចាកសេចក្តីប្រាថ្នា មិនគាន់ប្រាសចាកសេចក្តីគាប់ចិត្ត
មិនគាន់ប្រាសចាកសេចក្តីស្រេកឃ្លាន មិនគាន់ប្រាសចាកសេចក្តីក្តៅ
ក្រហាយ មិនគាន់ប្រាសចាកបំណងកងតាមទាំងឡាយ ។ ម្នាលកិកូ
ទាំងឡាយ កិកូណា មិនគាន់ប្រាសចាកតម្រេក មិនគាន់ប្រាសចាក
សេចក្តីប្រាថ្នា មិនគាន់ប្រាសចាកសេចក្តីគាប់ចិត្ត មិនគាន់ប្រាសចាក
សេចក្តីស្រេកឃ្លាន មិនគាន់ប្រាសចាកសេចក្តីក្តៅក្រហាយ មិនគាន់
ប្រាសចាកបំណងកងតាមទាំងឡាយហើយ ចិត្តរបស់កិកូនោះ រមែង
មិនបង្អែនទៅ ដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ដើម្បីប្រកប
រឿយ ។ ដើម្បីព្យាយាមមិនដាច់ ដើម្បីតាំងខ្ពស់ព្យាយាម ។

យស្ស ចិត្តំ ន ឧមតំ អាតប្បាយ អនុយោគាយ សាតច្ចាយ បធានាយ ឱវាទានុសាសនិំ ន បុនទេវ ទេតសោ វិនិពន្ធោ អសម្មុដ្ឋឆ្លោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ តាយេ អរីតរាគោ ហោតិ ។បេ។ ទ្វេ អរីតរាគោ ហោតិ យាវទត្ថំ ឧទរាវទេហកំ ភុញ្ជិត្វា សេយ្យសុខំ បស្សសុខំ មិទ្ធសុខំ អនុយុត្តោ វិហរតិ អញ្ញតរំ ទេវនិកាយំ បណិធាយ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ ឥមិនាហំ សីលេន វា វតេន វា តបេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា ទេវោ វា ភវិស្សាមិ ទេវញ្ញតរោ វាតិ ។ យោ សោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អញ្ញតរំ ទេវនិកាយំ បណិធាយ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ ឥមិនាហំ សីលេន វា វតេន វា តបេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា ទេវោ វា ភវិស្សាមិ ទេវញ្ញតរោ វាតិ តស្ស ចិត្តំ ន ឧមតំ អាតប្បាយ អនុយោគាយ សាតច្ចាយ បធានាយ ។

ចិត្តរបស់តិក្ខុណា មិនបង្អោនទៅ ដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅ
កិលេស ដើម្បីប្រកបរឿយៗ ដើម្បីព្យាយាមមិនដាច់ ដើម្បីតាំងទុកព្យា-
យាមទេ តិក្ខុនោះឈ្មោះថា មិនបានផ្តាច់ឆ្ពិលនូវបំណងរបស់ចិត្តទី ១ នេះ
យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលតិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត តិក្ខុមិនទាន់ជ្រាស
ចាកតម្រេកក្នុងកាយ ។បេ។ មិនទាន់ជ្រាសចាកតម្រេកក្នុងរូប បរិភោគ
អាហារពេញពោះដរាបដល់ឆ្អែត រឿបចំតែទីដេកឲ្យស្រួល ទីផ្អែកឲ្យ
ស្រួល ទីលក់ឲ្យស្រួល ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រោះដំកល់ខ្លួនទុក
សេចក្តីប្រាថ្នា ឲ្យបានជាពួកទេវតាណាមួយថា ខ្ញុំសូមឲ្យបានជាទេវតា
ធំឬទេវតាតូចណាមួយ ដោយសីល ឬវត្ត ឬតបៈឬក៏ព្រហ្មចរិយៈនេះ ។
ម្នាលតិក្ខុទាំងឡាយ តិក្ខុណា ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រោះដំកល់ខ្លួនទុក
សេចក្តីប្រាថ្នាឲ្យបានជាពួកទេវតាណាមួយថា ខ្ញុំសូមឲ្យបានជាទេវតាធំ
ឬទេវតាតូចណាមួយ ដោយសីល ឬវត្ត ឬតបៈឬក៏ព្រហ្មចរិយៈនេះចិត្ត
របស់តិក្ខុនោះ រមែងមិនបង្អោនទៅ ដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិ-
លេស ដើម្បីប្រកបរឿយៗ ដើម្បីព្យាយាមមិនដាច់ ដើម្បីតាំងទុកព្យាយាម។

យស្ស ចិត្តំ ន នមតិ អាតបប្ផាយ អនុយោគាយ
សាតច្ចាយ បធានាយ ឱវាទស្ស្ចយំ បញ្ចមោ
ចេតសោ វិនិពន្ធោ អសមុច្ឆិន្នោ ហោតិ ។ ឥមស្ស
បញ្ច ចេតសោ វិនិពន្ធា អសមុច្ឆិន្នា ហោន្តិ ។
យស្ស កាសុចិ កិត្តវេ កិត្តុស្ស ច កិត្តុនិយា
ច ឥមេ បញ្ច ចេតោខីលា អប្បហីនា ឥមេ
បញ្ច ចេតសោ វិនិពន្ធា អសមុច្ឆិន្នា តស្ស យា រត្តិ
ច ទិវសោ ច អាគច្ឆតិ ហានិយេវ ឯតិ ន
កុសលេសុ ធម្មេសុ ហោ វុឌ្ឍិ ។ សេយ្យថាបិ
កិត្តវេ តាឡបត្តេ ឆិន្នស្ស យា រត្តិ ច
ទិវសោ ច អាគច្ឆតិ ហាយតេវ វណ្ណេន ហាយតិ
មណ្ឌលេន ហាយតិ អាភាយ ហាយតិ អារោហបរិ-
ណាហេន ឯវមេវ ខោ កិត្តវេ យស្ស កាសុចិ
កិត្តុស្ស ច កិត្តុនិយា ច ឥមេ បញ្ច
ចេតោខីលា អប្បហីនា ឥមេ បញ្ច ចេតសោ វិនិពន្ធា
អសមុច្ឆិន្នា តស្ស យា រត្តិ ច ទិវសោ ច អាគច្ឆតិ

ចិត្តរបស់តិក្ខុណា មិនបង្អែនទៅ ដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅ
កិលេស ដើម្បីប្រកបរឿយ ។ ដើម្បីព្យាយាមមិនដាច់ ដើម្បីតាំង
ខុកព្យាយាមមិនដាច់ទេ តិក្ខុនោះឈ្មោះថា មិនបានផ្តាច់ផ្តិលនូវចំណង
របស់ចិត្តទី៥នេះ យ៉ាងនេះឯង ។ នេះជាចំណង របស់ចិត្តតាំង៥
ដែលតិក្ខុមិនបានផ្តាច់ផ្តិល ។ ម្នាលតិក្ខុតាំងឡាយ តិក្ខុឬតិក្ខុនី
ណាមួយ មិនបានលះបង់នូវសេចក្តីរឹងត្អឹងរបស់ចិត្តតាំង៥នេះ មិនបាន
ផ្តាច់ផ្តិលនូវចំណងរបស់ចិត្តតាំង៥នេះហើយ យប់នឹងថ្ងៃ មកដល់តិក្ខុ
ឬតិក្ខុនីនោះ សេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងកុសលធម៌តាំងឡាយ រមែង
ប្រាកដ មិនមានសេចក្តីចំរើនឡើយ ។ ម្នាលតិក្ខុតាំងឡាយ ដូចជាយប់
នឹងថ្ងៃ រមែងមកដល់ព្រះចន្ទ្រកងកាលបក្ខ តែងសាបសូន្យបាកវណ្ណៈ
សាបសូន្យបាកមណ្ឌល សាបសូន្យបាកវស្មី សាបសូន្យបាកទំហំ
នឹងកំពស់ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលតិក្ខុតាំងឡាយ តិក្ខុ ឬតិក្ខុនីណាមួយ
មិនបានលះបង់នូវសេចក្តីរឹងត្អឹងរបស់ចិត្តតាំង៥នេះ មិនបានផ្តាច់ផ្តិល
នូវចំណងរបស់ចិត្តតាំង៥ នេះហើយ យប់នឹងថ្ងៃមកដល់តិក្ខុឬតិក្ខុនីនោះ

มหานิยเว ชาฏิกณฺโว กาฬสิลสฺมุ ชนฺเตสุ
เอว วุตฺติ ฯ ยสฺส กสฺสจิ กิกฺวเ กิกฺขสฺส
ว กิกฺขนิยา ว ปญฺ เจเตวิลา ปหีณา
ปญฺ เจตสเว วินิพนฺธา สมุจฺฉินฺนา ตสฺส ยา รตฺติ
ว นิวสเว ว อาคจฺฉติ วุฏฺฐิยเว ชาฏิกณฺโว
กาฬสิลสฺมุ ชนฺเตสุ เอว ปริหานิ ฯ
กตมสฺส ปญฺ เจเตวิลา ปหีณา เหวฺหิ ฯ
ตีณ กิกฺขเว กิกฺขา สนฺตเ ว กจฺฉติ ว วิจิกิจฺฉติ
อนิมุจฺฉติ สมฺปสีทติ ฯ เย เว กิกฺขเว
กิกฺขา สนฺตเ ว กจฺฉติ ว วิจิกิจฺฉติ
อนิมุจฺฉติ สมฺปสีทติ ตสฺส ปีติ ชมติ
อาตปฺปาย อนุเยาคาย สาตจฺจาย ปธานาย ฯ
ยสฺส ปีติ ชมติ อาตปฺปาย อนุเยาคาย
สาตจฺจาย ปธานาย ฝีมสฺส ยิ
ปหีเน เจเตวิลา ปหีเน เหวฺติ ฯ

សេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងប្រាកដ មិនមានសេចក្តីចំរើនឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឬភិក្ខុនីណាមួយ បានលះបង់នូវចំណងរបស់ចិត្ត ៥ បានផ្តាច់ផ្តិលនូវចំណងរបស់ចិត្ត ៥ ហើយ យប់ធំធីរៃថ្ងៃមកដល់ភិក្ខុឬភិក្ខុនីនោះ សេចក្តីចំរើន ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងប្រាកដ មិនបានសាបសូន្យឡើយ ។ សេចក្តីរីឆ្អឺរបស់ចិត្តទាំង ៥ ដែលភិក្ខុឬភិក្ខុនីបានលះបង់ហើយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មិនធ្វើឆន្ទៈ មិនសង្ឃឹយ ប្តុះចិត្តសិប់ ជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសាស្តា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុណា មិនធ្វើឆន្ទៈ មិនសង្ឃឹយ ប្តុះចិត្តសិប់ ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសាស្តាហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ រមែងបង្អោនទៅដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ដើម្បីប្រកបរឿយ ។ ដើម្បីព្យាយាមមិនដាច់ ដើម្បីតាំងទុកព្យាយាម ។ ចិត្តរបស់ភិក្ខុណា បង្អោនទៅ ដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ដើម្បីប្រកបរឿយ ។ ដើម្បីព្យាយាមមិនដាច់ ដើម្បីតាំងទុកព្យាយាម ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា បានលះបង់នូវសេចក្តីរីឆ្អឺរបស់ចិត្តទី ១ នេះ យ៉ាងនេះឯង ។

ឃុន ទេយ្យំ កិកូ៎ កិកូ ន ន្ទ្ធ ន កត្ថចិ ។ បេ ។
សង្ឃេ ន កត្ថចិ ... សិក្ខាយ ន កត្ថចិ សព្រហ្មចារីសុ
ន កុបិតោ ហោតិ អត្តមនោ ន អាហតចិត្តោ
ន ខិលជាតោ ។ យោ សោ កិកូ៎
កិកូ្ខ សព្រហ្មចារីសុ ន កុបិតោ ហោតិ
អត្តមនោ ន អាហតចិត្តោ ន ខិលជាតោ
តស្ស ចិត្តំ ន មតិ អាតប្បាយ អនុយោគាយ
សាតច្ចាយ បធានាយ យស្ស ចិត្តំ ន មតិ អាតប្បាយ
អនុយោគាយ សាតច្ចាយ បធានាយ ឯវមស្ស បញ្ចមោ
ចេតោខិលោ បហីនោ ហោតិ ។ ឆមស្ស
បញ្ច ចេតោខិលា បហីនា ហោន្តិ ។ កតមស្ស
បញ្ច ចេតសោ វិនិពន្ធា សុសមុច្ឆិន្នា ហោន្តិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឬយ៉ាងទៀត ភិក្ខុមិនធ្វើឆន្ទៈ ក្នុងធម៌ ។ បេ ។ មិនធ្វើឆន្ទៈ ក្នុងសង្ឃ... មិនធ្វើឆន្ទៈ ក្នុងសិក្ខា មិនក្រោធខឹង មិនអន់ចិត្ត មិនមានចិត្តត្រូវគោសៈខាំឆ្កួប់ មិនមានសេចក្តីធើរបូស ក្នុងពួកសព្រហ្មចារី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុណា មិនក្រោធខឹង មិនអន់ចិត្ត មិនមានចិត្តត្រូវគោសៈ ខាំឆ្កួប់ មិនមានសេចក្តីធើរបូស ក្នុងពួកសព្រហ្មចារីហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ រមែងបង្អោនទៅ ដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ដើម្បីប្រកបរឿយ ។ ដើម្បីព្យាយាមមិនដាច់ ដើម្បីតាំងទុកព្យាយាម ចិត្តរបស់ភិក្ខុណា បង្អោនទៅ ដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ដើម្បីប្រកបរឿយ ។ ដើម្បីព្យាយាមមិនដាច់ ដើម្បីតាំងទុកព្យាយាម ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា លះបង់នូវសេចក្តីធើរក្តីធរបស់ចិត្តទី ៩ នេះយ៉ាងនេះឯង ។ នេះជាសេចក្តីធើរក្តីធរបស់ចិត្តទាំង ៩ ដែលភិក្ខុបានលះបង់ហើយ។ ចំណងរបស់ចិត្ត ៩ ដែលភិក្ខុ បានផ្តាច់ផ្តិលហើយ តើដូចម្តេច ។

๙๓ กิกฺขเว กิกฺขุ ตาเทเสสุ วีตภโค เหาตี วีตฉนฺโท วีตเปมฺโม วีตมิจฺฉาเสา วีตมทนฺปาเหา วีตนตณฺหา ๆ เยา เสา กิกฺขเว กิกฺขุ ตาเทเสสุ วีตภโค เหาตี วีตฉนฺโท วีตเปมฺโม วีตมิจฺฉาเสา วีตมทนฺปาเหา วีตนตณฺหา ตสฺส จิตฺตี ธมตี อาตปฺปาย อนุโยคาย สาตจฺจาย ปธานาย ๆ เยสฺส จิตฺตี ธมตี อาตปฺปาย อนุโยคาย สาตจฺจาย ปธานาย ฝิมสฺปายี จมฺเหา เจตเสา วิธิตฺเหา สุสมุจฺเฉโน เหาตี ๆ ปุน จปรี กิกฺขเว กิกฺขุ ตาเยเ วีตภโค เหาตี ๆ เย ๆ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រាសចាកតម្រេក ប្រាសចាកសេចក្តីប្រាថ្នា ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ ប្រាសចាកសម្រេក ប្រាសចាកសេចក្តីស្អប់ក្រហាយ ប្រាសចាកចំណង់ក្នុងកាមទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុណា ជាអ្នកប្រាសចាកតម្រេក ប្រាសចាកសេចក្តីប្រាថ្នា ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ ប្រាសចាកសម្រេក ប្រាសចាកសេចក្តីស្អប់ក្រហាយ ប្រាសចាកចំណង់ ក្នុងកាមទាំងឡាយហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ រមែងបង្អោនទៅ ដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ដើម្បីប្រកបរឿយ ។ ដើម្បីព្យាយាមមិនដាច់ ដើម្បីតាំងទុកព្យាយាម ។ ចិត្តរបស់ភិក្ខុណា បង្អោនទៅ ដើម្បីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ដើម្បីប្រកបរឿយ ។ ដើម្បីព្យាយាមមិនដាច់ ដើម្បីតាំងទុកព្យាយាម ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា បានផ្តាច់ផ្តិលនូវចំណងរបស់ចិត្តទី ១ នេះ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកប្រាសចាកតម្រេក ក្នុងកាយ ។ បេ ។

ភូបេ រតនកោ ហោតិ ឯ យោវនដ្ឋំ
ពុទ្ធការទេហកាំ ភុញ្ជិត្វា សេយ្យសុខំ បស្សិសុខំ
មិទ្ធសុខំ អនុយុត្តោ វិហរតិ ឯ អញ្ញតរំ ទេវនិកាយំ
បណិធាយ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ ឥមិនាហំ សីលេន វា
វតេន វា តបេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា ទេវោ វា
ភវិស្សាមិ ទេវញ្ញតរោ វាតិ ។ យោ សោ កិត្តាវ
កិត្តិ ឯ អញ្ញតរំ ទេវនិកាយំ បណិធាយ
ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ ឥមិនាហំ សីលេន វា វតេន
វា តបេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា ទេវោ
វា ភវិស្សាមិ ទេវញ្ញតរោ វាតិ តស្ស ចិត្តំ ឧមតិ
អាតប្បាយ អនុយោគាយ សាតច្ចាយ បធានាយ ។
យស្ស ចិត្តំ ឧមតិ អាតប្បាយ អនុយោគាយ
សាតច្ចាយ បធានាយ ឱវាមស្សាយំ បញ្ញាយ
ទេតសោ វិនិពន្ធោ សុសមុច្ឆិន្នោ ហោតិ ។

ច្រាសចាកតម្រេកក្នុងរូប មិនបរិភោគពេញពោះដរាបដល់ឆ្អែត ហើយ
រៀបចំតែទឹកផេកឲ្យស្រួល ទឹកផ្អែមឲ្យស្រួល ទឹកលក់ឲ្យស្រួល មិនប្រ-
ព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រោះដំកល់ទុកនូវសេចក្តីប្រាថ្នា ឲ្យបានជាពួក
ទេវតាណាមួយថា អាត្មាអញសូមឲ្យបានជាទេវតាធំ ឬទេវតាតូចណាមួយ
ដោយសីល ឬតែ ឬក៏តបៈ ឬក៏ ព្រហ្មចរិយៈនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុណា មិនប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ព្រោះដំកល់ទុកនូវ
សេចក្តីប្រាថ្នា ឲ្យបានជាពួកទេវតាណាមួយថា អាត្មាអញសូមឲ្យបាន
ជាទេវតាធំ ឬទេវតាតូចណាមួយ ដោយសីល ឬតែ ឬក៏តបៈ ឬក៏
ព្រហ្មចរិយៈនេះហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ រមែងបង្អោនទៅ ដើម្បីញុះញង
ជាគ្រឿងជុតកំដៅកិលេស ដើម្បីប្រកបរឿយ ។ ដើម្បីញុះញងមិនជាប់
ដើម្បីតាំងទុកញុះញង ។ ចិត្តរបស់ភិក្ខុណា បង្អោនទៅ ដើម្បី
ញុះញង ជាគ្រឿងជុតកំដៅកិលេស ដើម្បីប្រកបរឿយ ។ ដើម្បី
ញុះញងមិនជាប់ ដើម្បីតាំងទុកញុះញង ។ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា
ផ្តាច់ផ្តិលនូវចំណង របស់វិត្តទី ៩ នេះ យ៉ាងនេះឯង ។

สมสฺส ปญฺ เตสเมา วิเนยฺยา สุสมุจฺเฉทา เยหาฏฺ ฯ
ยสฺส กสฺสจิ กิญฺจิ กิญฺจิสฺส ก กิญฺจิยา
ก สเม ปญฺ เตเสาจิลา ปหีนา สเม ปญฺ
เตสเมา วิเนยฺยา สุสมุจฺเฉทา สสฺส ยา รตฺติ ก
นิวาสเม ก อาคนฺตฺวา ปฏิเยว ชานิกมฺมา กาสเลสุ
ธมฺเมสุ เยา ปริหานิ ฯ เสยฺยถาปิ กิญฺจิ
ฉณฺฑาปเกฺข จนฺทสฺส ยา รตฺติ ก นิวาสเม ก อาคนฺตฺวา
ปฏิเตเว ปาณฺเฌน ปฏิเต มณฺฑเลน ปฏิเต อาภาย
ปฏิเต อาเกหาปริณาเมน ฯเมเว เขา กิญฺจิ
ยสฺส กสฺสจิ กิญฺจิสฺส ก กิญฺจิยา ก
สเม ปญฺ เตเสาจิลา ปหีนา สเม ปญฺ
เตสเมา วิเนยฺยา สุสมุจฺเฉทา สสฺส ยา รตฺติ
ก นิวาสเม ก อาคนฺตฺวา ปฏิเยว ชานิกมฺมา
กาสเลสุ ธมฺเมสุ เยา ปริหานิสิ ฯ

នេះជាចំណងរបស់ចិត្តទាំង៥ដែលកិកូបានផ្តាច់ផ្តិលៗ ម្នាលកិកូទាំងឡាយ កិកូ ឬកិកូនីណាមួយ បានលះបង់នូវសេចក្តីរឹងត្អឹងរបស់ចិត្តទាំង៥ នេះ បានផ្តាច់ផ្តិលនូវចំណងរបស់ចិត្តទាំង៥ នេះហើយ យប់ទឹងថ្ងៃមកដល់កិកូ ឬកិកូនីនោះ សេចក្តីចំរើន ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងប្រាកដ មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ ។ ម្នាលកិកូទាំងឡាយ ដូចយប់ទឹងថ្ងៃ រមែងមកដល់ព្រះចន្ទ្រខាងខ្នើត តែងចំរើនដោយវណ្ណៈ ចំរើនដោយមណ្ឌល ចំរើនដោយរស្មី ចំរើនដោយកំពស់ទឹងទំហំ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលកិកូទាំងឡាយ កិកូឬកិកូនីណាមួយ បានលះបង់នូវសេចក្តីរឹងត្អឹងរបស់ចិត្តទាំង៥ នេះ បានផ្តាច់ផ្តិលនូវសេចក្តីរឹងត្អឹងរបស់ចិត្តទាំង៥ នេះហើយ យប់ទឹងថ្ងៃ មកដល់កិកូ ឬកិកូនីនោះ សេចក្តីចំរើន ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងប្រាកដ មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(๑๕) យាវតា តិក្ខវេ សត្តា អប ធាតុ
ទ្វិបទា វា ចតុប្បទា វា ពហុប្បទា វា រូបិនោ វា
អរូបិនោ វា សញ្ញិនោ វា អសញ្ញិនោ វា នេវ-
សញ្ញីនាសញ្ញិនោ វា តថាគតោ តេសំ អគ្គមក្ខា-
យតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិវេកោ តិក្ខវេ
យេ កេចិ កុសលា ធម្មា សព្វេ តេ អប្បមាទ-
មូលកា អប្បមាទសមោសរណា អប្បមាទោ តេសំ(๑)
អគ្គមក្ខាយតិ ។ សេយ្យថាបិ តិក្ខវេ យានិ
កានិចិ ជង្គលានំ បាណានំ បទជាតានិ
សព្វានិ តានិ ហត្ថិបទេ សមោសរណានិ ភវន្តិ
ហត្ថិបទំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ មហន្ត-
ត្តេន វិវេកោ តិក្ខវេ យេ កេចិ កុសលា
ធម្មា សព្វេ តេ អប្បមាទមូលកា អប្បមាទស-
មោសរណា អប្បមាទោ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ ។

---

๑. ម. ឯត្ថន្តរេ ធម្មន្តរំ ជាតេ វិស្សជ្ជិ ។

[๑๙] ម្នាលកិកូតាំងឡាយ ពួកសត្វតាំងអម្បាលមាណ
នោះបី មិនមានដើងក្តី ហានដើងពីរក្តី មានដើងបួនក្តី មានដើងប្រាំន
ក្តី មានរូបក្តី មិនមានរូបក្តី មានសញ្ញាក្តី មិនមានសញ្ញាក្តី
មានសញ្ញា ក៏មិនមែន មិនមានសញ្ញា ក៏មិនមែនក្តី ព្រះតថាគត ជា
អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ត្រាកដជាប្រសើរ ជាងពួកសត្វតាំងអម្បាលនោះ
(យ៉ាងណាមិញ) ម្នាលកិកូតាំងឡាយ កងធម៌ជាកុសលឯណានី-
មួយ កងធម៌ជាកុសលតាំងអស់នោះ មានអប្បមាទ ជាឫសប្រជុំចុះក្នុង
អប្បមាទ អប្បមាទ ត្រាកដជាប្រសើរជាងកងធម៌ជាកុសលតាំងនោះ
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលកិកូតាំងឡាយ ប្រៀបដូចជាស្នាមដើង
តាំងឡាយណាមួយ របស់ពួកសត្វ ដែលដើរលើផ្ទៃផែនដី ស្នាមដើង
តាំងអស់នោះ រមែងដល់នូវការប្រជុំចុះ ក្នុងស្នាមដើងនៃដំរី ស្នាម
ដើងនៃដំរី ត្រាកដជាប្រសើរជាងស្នាមដើងនៃសត្វតាំងនោះ ព្រោះជា
ស្នាមដើងធំ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលកិកូតាំងឡាយ កងធម៌ជា
កុសលឯណានីមួយ កងធម៌ ជាកុសលតាំងអស់នោះ មានអប្ប-
មាទ ជាឫសប្រជុំចុះ ក្នុងអប្បមាទ អប្បមាទ ត្រាកដជាប្រសើរ
ជាងកងធម៌ ជាកុសលតាំងអស់នោះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

សេយ្យថាបិ កិកិ្ខវ កិកិ្ខជាតស្ស យា តាបិ
តោទាឧសិរោ សព្វា តា កិកិ្ខជ្ជិមា កិកិ្ខជនិច្ចា
កិកិ្ខជសមោសរណា កិកិ្ខំ តាសំ អក្កមកិកិ្ខយតិ
ឯវមេវ ខោ កិកិ្ខវ យេ តេបិ សុសលា ធម្មា
សព្វេ តេ អប្បមាទមូលកា អប្បមាទសមោ-
សរណា អប្បមាទោ តេសំ អក្កមកិកិ្ខយតិ ។
សេយ្យថាបិ កិកិ្ខវ យេ តេបិ មូលគន្ធា
តាទិព្ភជុសារិយំ តេសំ អក្កមកិកិ្ខយតិ ឯវមេវ
ខោ កិកិ្ខវ ។ បេ ។ សេយ្យថាបិ កិកិ្ខវ
យេ តេបិ សារគន្ធា លោហិតចន្ទនំ តេសំ
អក្កមកិកិ្ខយតិ ឯវមេវ ខោ កិកិ្ខវ ។ បេ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបង្កង់ទាំងឡាយ ឯណានីមួយ របស់ភូជាតគារ (ផ្ទះដែលគេសង្គ្រោះដោយកំពូល) បង្កង់ទាំងអស់នោះ ឈមទៅរកកំពូល ទេរទៅរកកំពូល ប្រជុំទៅត្រង់កំពូល កំពូលជ្រាកដជាប្រសើរជាងបង្កង់ទាំងនោះ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កងធម៌ជាកុសលឯណានីមួយ កងធម៌ជាកុសលទាំងអស់នោះ មានអប្បមាទ ជាឫសប្រជុំចុះក្នុងអប្បមាទ អប្បមាទ ជ្រាកដជាប្រសើរជាងកងធម៌ជាកុសលទាំងនោះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចជាកូនឫសឈើទាំងឡាយ ឯណានីមួយ កូនឫសក្អាំពាក់ ជ្រាកដជាប្រសើរជាងកូនឫសឈើទាំងនោះ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។បេ។ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចជាកូនខ្វឹមទាំងឡាយណានីមួយ កូនខ្វឹមចន្ទន៍ក្រហមជ្រាកដជាប្រសើរជាងកូនខ្វឹមទាំងនោះ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។បេ។ យ៉ាងនោះដែរ ។

សេយ្យថាបិ កិង្ករោ យេ តេចិ ពុទ្ធភត្តា វសង្គតំ
តេសំ អក្ខមក្ខាយតិ ឱវទេយ្យោ ខោ កិង្ករោ ។ បេ ។
សេយ្យថាបិ កិង្ករោ យេ តេចិ ភាតុភរិយា
សព្ពេ តេ រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស អនុយន្តា
វត្តន្តិ (๑) រាជា តេសំ ចក្កវត្តិ អក្ខមក្ខាយតិ
ឱវទេយ្យោ ខោ កិង្ករោ ។ បេ ។ សេយ្យថាបិ
កិង្ករោ យា តាចិ តារករូបានំ បភា សព្ពា តា
ចន្ទប្បភាយ កលំ នាគ្ឃន្តិ សោឡសិំ ចន្ទប្បភា
តាសំ អក្ខមក្ខាយតិ ឱវទេយ្យោ ខោ កិង្ករោ ។ បេ ។

๑ ម. រាជវត្តំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចជាភូនផ្កាឈើទាំងឡាយ ឯណានីមួយ ភូនផ្កាមូង ច្រាកដជាប្រសើរ ជាងភូនផ្កាឈើទាំងនោះ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចជាពួកស្តេចតូច ។ ឯណានីមួយ ពួកស្តេចតូច ។ ទាំងអស់នោះ រមែងជាចំណុះរបស់ស្តេចចក្រពត្តិ ស្តេចចក្រពត្តិ ច្រាកដជាប្រសើរជាងពួកស្តេចតូច ។ ទាំងនោះយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចជាពន្លឺ របស់រូបភ្លុយទាំងឡាយឯណានីមួយ ពន្លឺទាំងអស់នោះ មិនបានដល់នូវចំណែក ជាគំរប់ ១៦ ដង នៃពន្លឺព្រះចន្ទ្រ ពន្លឺព្រះចន្ទ្រច្រាកដ ជាប្រសើរ ជាងពន្លឺនៃរូបភ្លុយទាំងនោះ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

เสยฺยถาปิ ภิกฺขเว สารทสมเย วิวฏฺเ
วิคตวลาหเก เทเว อาทิจฺโจ นภํ อพฺภุสฺสกฺกมาโน(๑)
สพฺพํ อากาสคตํ ตมคตํ อภิวิโรจฺ อาสเต
ต ตถเต ต วิโรจตี ต ฯปฯ เอวเมว โข ภิกฺขเว
ฯ เป ฯ เสยฺยถาปิ ภิกฺขเว ยา กาจิ
มหานทิโย เสยฺยีธ ปุรตฺถิมา ปาจีนา
สพฺพา ตา สมุทฺทปพฺภารา สมุทฺทนินฺนา
สมุทฺทโปณา สมุทฺทปกฺขนฺทา มหาสมุทฺโท ตาสํ
อคฺคมกฺขายติ ฯปฯ เอวเมว โข ภิกฺขเว เย เกจิ
กุสลา ธมฺมา สพฺเ เต อปฺปมาทมูลกา
อปฺปมาทสมเวสรณา อปฺปมาโท เตสํ
อคฺคมกฺขายตีติ ฯ

---

๑ ม. อพฺภุสฺสกฺกมาโน ฯ ม. อพฺภูสกฺกมาเน ฯ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចជាព្រះអាទិត្យ កាលបើភ្លឿនស្វាង ច្រាស
ចាកពពកក្នុងសរទសមយ ខ្ពស់ផុតពពក កំចាត់បង់នូវងងឹតទាំងអស់
ដែលនៅលើអាកាសហើយភ្លឺស្វាងរុងរឿង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ប្រៀបដូចជាទន្លេធំទាំងឡាយ ឯណានីមួយ គឺទន្លេគង្គា យមុនា អចិ-
រវតី សរភូ មហី ទន្លេទាំងអស់នោះ ក៏ឈមទៅរកសមុទ្រ ទន
ទៅរកសមុទ្រ ទេរទៅរកសមុទ្រ ញោចទៅរកសមុទ្រ មហាស-
មុទ្រ ច្រាកដជាប្រសើរជាងទន្លេធំទាំងនោះ យ៉ាងណាមិញ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ កងធម៌ ជាកុសលឯណានីមួយ កងធម៌ ជាកុសល
ទាំងអស់នោះ មានអប្បមាទ ជាឫសប្រជុំចុះក្នុងអប្បមាទ អប្បមាទ
ច្រាកដជាប្រសើរជាងកងធម៌ជាកុសលទាំងនោះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[๑๖] ឧសយ៉ាមេ តិក្ខត្តុំ បុក្កលា អភព្វាយេវ ភាគ្យាយេវ ឧត្តិណ្ណាយ្យា អញ្ញត្រ តថាគតស្ស អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស ។ កតមេ ឧស ។ តថាគតោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ បញ្ចក្ខន្ធា បរិញ្ញាតា តិដ្ឋន្តិ ឧច្ឆិន្នមូលកា តាលាវត្ថុកតា អនភាវង្កតា អនុប្បាទធម្មា ឥទានិ ន ភវិស្សន្តិ ឯវំ ខោ តិក្ខត្តុំ ឧស បុក្កលា អភព្វាយេវ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ តថាគតស្ស អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស ។

[๑๗] សញ្ញាបិ តិក្ខត្តុំ វិហរតិ មា អញ្ញាបិ ទុក្ខំ តិក្ខត្តុំ អញ្ញាបិ វិហរតិ ។

[๑๖] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ๑๐ ពួកនេះជាអ្នកគួរទទួលទក្ខិណាវិសុទ្ធិ ដែលគេទាំមកដើម្បីបូជា គួរទទួលទក្ខិណាវិសុទ្ធិដែលគេតាក់តែងដើម្បីទទួលក្តៅ គួរទទួលទានដែលគេធ្វើកម្មទឹងផលរបស់កម្មហើយបូជា គួរឱ្យបុគ្គលដែលត្រូវគារវដោយកុសល ប្រណម្យអញ្ជលី ជាស្រែបុណ្យដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក ។ បុគ្គលទាំង ๑๐ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ๑ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធ ๑ ខុតោភាគវិមុត្តបុគ្គល ๑ បញ្ញាវិមុត្តបុគ្គល ๑ កាយសក្ខិបុគ្គល ๑ ទិដ្ឋិប្បត្តបុគ្គល ๑ សទ្ធាវិមុត្តបុគ្គល ๑ ធម្មានុសារីបុគ្គល ๑ សទ្ធានុសារីបុគ្គល ๑ គោត្រភូបុគ្គល ๑ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ๑๐ ពួកនេះ ជាអ្នកគួរទទួលទក្ខិណាវិសុទ្ធិ ដែលគេទាំមកដើម្បីបូជា ។ បេ ។ ជាស្រែបុណ្យដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោក ។

[๑๗] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរជាបុគ្គល មានទីពឹង កុំជាបុគ្គល មិនមានទីពឹងឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល មិនមានទីពឹង រមែងនៅជាទុក្ខ ។

ឧសយោមេ កិត្តកេ ជាឧភតរណា ឧម្ហា ។ កតមេ
ឧស ។ ឥធ កិត្តកេ កិត្តិ សីលវា ហោតិ
ឆាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ
អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី សមាទាយ សិក្ខតិ
សិក្ខាបទេសុ ។ យម្បិ កិត្តកេ កិត្តិ សីលវា ហោតិ
។បៈ។ សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ អយម្បិ
ឧម្ហា ជាឧភតរណា ។ បុន ចបរំ កិត្តកេ កិត្តិ
ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតធរោ សុតសន្និចយោ
យេ តេ ធម្មា អាទិកល្យាណា មជ្ឈេកល្យាណា
បរិយោសានកល្យាណា សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវល-
បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ តថារូបាស្ស
ធម្មា ពហុស្សុតា ហោន្តិ ធតា វចសា បរិចិតា
មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នាថករណធម៌ (ធម៌សម្រាប់ធ្វើឲ្យមានទីពឹង) នេះមាន ១០ យ៉ាង ។ នាថករណធម៌ ១០ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល សង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខសំវរៈ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនឹងគោចរៈ ជាអ្នកឃើញភ័យក្នុងគោស សូម្បីបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានសីល ។ បេ ។ សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ព្រោះធម៌ណា នេះឯងជានាថករណធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់នូវពាក្យវចនៈ ដែលខ្លួនបានស្តាប់ហើយ សន្សំនូវពាក្យវចនៈ ដែលខ្លួនបានស្តាប់ហើយ ធម៌ទាំងឡាយណា មានលំអបទដើម លំអបទកណ្តាល លំអបទចុងប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយៈ ព្រមទាំងអត្ថទាំងព្យញ្ជនៈ ដ៏បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ធម៌មានសភាព ដូច្នោះ ភិក្ខុនោះកំចេះចាំច្រើន ចាំបានតាមទុក ចាំជាប់ក្នុងចិត្ត បានចាក់ធ្លុះល្អ ដោយទិដ្ឋិ ។

យម្បិ កំក្ខវេ កិក្ខុ ឥហុ សុត្តេ ហោតិ ។ បេ ។ ឥដ្ឋិយា
សុប្បដិវិទ្ធា អយម្បិ ឯត្ថេ ជាឯករណា ។ បុន
ចបរំ កិក្ខវេ កិក្ខុ កល្យាណមិត្តោ ហោតិ
កល្យាណសហាយោ កល្យាណសម្បវង្កោ ។
យម្បិ កិក្ខវេ កិក្ខុ កល្យាណមិត្តោ ហោតិ
កល្យាណសហាយោ កល្យាណសម្បវង្កោ អយម្បិ
ឯត្ថេ ជាឯករណា ។ បុន ចបរំ កិក្ខវេ កិក្ខុ
សុវចោ ហោតិ សោវចស្សករណេហិ ធម្មេហិ
សមន្នាគតោ ខមោ បទក្ខិណគ្គាហី អនុសាសនីំ ។
យម្បិ កិក្ខវេ កិក្ខុ សុវចោ ហោតិ សោវចស្សករ-
ណេហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ខមោ បទក្ខិណ-
គ្គាហី អនុសាសនីំ អយម្បិ ឯត្ថេ ជាឯករណា ។
បុន ចបរំ កិក្ខវេ កិក្ខុ យានិ តានិ សព្រហ្ម-
চারីនំ ខុទ្ទានុខុទ្ទកានិ សិក្ខាករណីយានិ តត្ថ ឧក្ខោ
ហោតិ អនលសោ តត្រូបាយាយ វីមំសាយ
សមន្នាគតោ អលំ កាតុំ អលំ សំវិធាតុំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាពហុស្សុត ។បេ។ ចាន់ឆ្នុះល្អ ដោយពិដ្ឋ ព្រោះធម៌ណា នេះឯង ជានាថករណធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុមានមិត្តល្អ មានសំឡាញ់ល្អ ជាអ្នកតាត់ខ្លួនតាមមិត្តសំឡាញ់ល្អ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានមិត្តល្អ មានសំឡាញ់ល្អ ជាអ្នកងាកចិត្តទៅតាមមិត្តសំឡាញ់ល្អ ព្រោះធម៌ណា នេះឯង ជានាថករណធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកប្រដៅងាយ ប្រកបដោយធម៌ទាំងឡាយ ជាគ្រឿងធ្វើឲ្យប្រដៅងាយ ជាអ្នកអត់ធន់ ទទួលយកនូវពាក្យប្រៀនប្រដៅ ដោយផ្តួតផ្តង់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកដែលគេប្រដៅងាយ ជាអ្នកអត់ធន់ ទទួលយកនូវពាក្យប្រៀនប្រដៅ ដោយផ្តួតផ្តង់ ព្រោះធម៌ណា នេះឯង ជានាថករណធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អំពើណា ជាឧទ្ទេសនីធម៌ ដែលពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល ត្រូវសួរគ្នីគ្នាហើយ ទើបធ្វើ ភិក្ខុជាអ្នកឈ្វាសវៃមិនខ្ជិលច្រអូស ក្នុងអំពើនោះ ប្រកបដោយការពិចារណា ដោយឧបាយក្នុងអំពើនោះថា គួរធ្វើគួរចាត់ចែងបាន ។

យម្បិ កិត្តកេ កិត្តកំ យាវតំ តាវតំ
សព្រហ្មចារីនំ ឧទ្ធាវថាតិ ឆឌ្ឌិតការណីយាតិ ។ បេ ។
អលំ តាវតុំ អលំ សំវិជាតុំ អយម្បិ ឆន្នោ
ឆាដកការណា ។ បុន ចបរំ កិត្តកេ កិត្តកំ ឆឌ្ឌិតោ
ហោតិ បិយសមុទាហារេ អកិឆម្មេ អកិរិនយេ ឧទ្ធា-
រេបុគ្គលេ ។ យម្បិ កិត្តកេ កិត្តកំ ឆឌ្ឌិតោ ហោតិ
បិយសមុទាហារេ អកិឆម្មេ អកិរិនយេ ឧទ្ធារេបុគ្គ-
លេ អយម្បិ ឆន្នោ ឆាដកការណា ។ បុន ចបរំ
កិត្តកេ កិត្តកំ អារទ្ធវីរិយោ វិហរតិ អកុសលានំ ធម្មានំ
បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា
ឧឡ្ហវក្កាហោ អនិក្ខិត្តធុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ យម្បិ
កិត្តកេ កិត្តកំ អារទ្ធវីរិយោ វិហរតិ អកុសលានំ ធម្មានំ
បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើណា ដ៏ខ្វះខាតធំទាប ដែលពួកសព្រហ្មចារី-
បុគ្គលត្រូវសួរគ្នាគ្នា ហើយទើបធ្វើ ភិក្ខុ ។បេ។ ថា គួរធ្វើ គួរចាត់
ចែង ព្រោះធម៌ណា នេះឯង ជានាថករណធម៌ ១ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកប្រាថ្នាធម៌ ពេញចិត្តនឹងការ
និយាយធម៌ មានសេចក្តីរីករាយដ៏លើសលុប ក្នុងអភិធម្មនឹងអភិវិន័យ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកប្រាថ្នាធម៌ ពេញចិត្តនឹងការនិយាយ
ធម៌ មានសេចក្តីរីករាយលើសលុប ក្នុងអភិធម្មនឹងអភិវិន័យ ព្រោះ
ធម៌ណា នេះឯង ជានាថករណធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាម ដើម្បីលះបង់នូវពួកអកុសលធម៌
នឹងញុំាងពួកកុសលធម៌ ឲ្យសម្រេច ជាអ្នកមានកំឡាំង សង្ឃឹតមាំមួន
មិនដាក់ចុះនូវធុរៈ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាម ដើម្បីលះបង់នូវអកុសល
ធម៌ នឹងញុំាងកុសលធម៌ ឲ្យសម្រេច ជាអ្នកមានកំឡាំង

ธนญฺชยกฺขตฺติยา อนิจฺจสญฺญาย ภาวิตาย อยมฺปิ ธมฺโม ภาวิตกาโยติ ฯ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆาฏิ-โยคสฺมิมฺปิ ฉนฺทราคปฺปหานาย สงฺฆาฏิโยคสฺมิมฺปิ ฉนฺทราคปฺปหานาย เจตสา วิมุตฺติยา ปญฺญาย วิมุตฺติยา อยมฺปิ ธมฺโม ภาวิตกาโยติ ฯ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆาฏิยา ปหานาย สงฺฆาฏิยา ปหานาย เจตสา วิมุตฺติยา ปญฺญาย วิมุตฺติยา อยมฺปิ ธมฺโม ภาวิตกาโยติ ฯ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆาฏิยา ปหานาย สงฺฆาฏิยา ปหานาย เจตสา วิมุตฺติยา ปญฺญาย วิมุตฺติยา อยมฺปิ ธมฺโม ภาวิตกาโยติ ฯ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สพฺพโส สงฺฆาฏิยา ปหานาย สพฺพโส สงฺฆาฏิยา ปหานาย เจตสา วิมุตฺติยา ปญฺญาย วิมุตฺติยา อยมฺปิ ธมฺโม ภาวิตกาโยติ ฯ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สพฺพโส สงฺฆาฏิยา ปหานาย สพฺพโส สงฺฆาฏิยา ปหานาย เจตสา วิมุตฺติยา ปญฺญาย วิมุตฺติยา อยมฺปิ ธมฺโม ภาวิตกาโยติ ฯ

សង្ឃ៌តមាំមួន មិនដាក់ចុះនូវដុំវៈ ក្នុងកុសលធម៌ទាំង៦ឆ្ងាយ ព្រោះធម៌ណា
នេះឯង ជានាថករណធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង៦ឆ្ងាយ មួយទៀត
ភិក្ខុជាអ្នកសន្តោសដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ ទឹងគិលាន-
ប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ តាមមាន តាមបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង៦ឆ្ងាយ
ភិក្ខុជាអ្នកសន្តោសដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ ទឹងគិលាន-
ប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ តាមមាន តាមបាន ព្រោះហេតុណា នេះឯង
ជានាថករណធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង៦ឆ្ងាយ មួយទៀត ភិក្ខុជា
អ្នកមានស្មារតី ប្រកបដោយស្មារតីនឹងបញ្ញាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាអ្នករលឹកឃើញ
រលឹកតាមនូវអំពើ ដែលធ្វើយូរហើយផង នូវពាក្យ ដែលនិយាយ
យូរហើយផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង៦ឆ្ងាយ ភិក្ខុជាអ្នក មានស្មារតី
ប្រកបដោយស្មារតី នឹងបញ្ញាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាអ្នករលឹកឃើញ រលឹក
តាមនូវអំពើ ដែលធ្វើយូរហើយផង នូវពាក្យ ដែលនិយាយយូរ
ហើយផង ព្រោះហេតុណា នេះឯង ជានាថករណធម៌ ១ ។

ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปญฺจหิ โอรมฺภาคิยานํ สญฺโญชนานํ ปหานาย ๓ ธมฺมํ เทเสติ โสตาปตฺติผลสจฺฉิกิริยาย สมฺภวาย ๆ ยถา ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปญฺจหิ โอรมฺภาคิยานํ สญฺโญชนานํ ปหานาย ๓ ธมฺมํ เทเสติ โสตาปตฺติผลสจฺฉิกิริยาย สมฺภวาย อยมฺปิ ตสฺมา ปาฏิกงฺขาติ ๆ สตฺตาหา ภิกฺขเว วีติวตฺเต ๆ อสฺมา ภิกฺขเว ภิกฺขุ อนาถปิณฺฑิโก ๆ สตฺตาหา ภิกฺขเว วีติวตฺเต ๆ อสฺมา ภิกฺขเว ภิกฺขุ อนาถปิณฺฑิโก ๆ

(๑๘) สตฺตาหา ภิกฺขเว วีติวตฺเต สฺมา อนาถปิณฺฑิโก ๆ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមានទ្រង់ជ្ញា ប្រកបដោយ
ទ្រង់ជ្ញាជាគ្រឿងដឹងទូវការកើតទឹងការលត់នៃ (ទុក្ខ) ដ៏ប្រសើរ ជាទ្រង់ជ្ញា
សម្រាប់ទំលុះទំលាយនូវកិលេស ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃ
ទុក្ខដោយប្រពៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានទ្រង់ជ្ញា ប្រកប
ដោយទ្រង់ជ្ញាជាគ្រឿងដឹងទូវការកើតទឹងការលត់នៃ (ទុក្ខ) ដ៏ប្រសើរ ជា
ទ្រង់ជ្ញាសម្រាប់ទំលុះទំលាយនូវកិលេស ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងធម៌ជាគ្រឿងអស់
ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ព្រោះធម៌ណា នេះឯង ជានាថករណធម៌ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរជាបុគ្គលមានទីពឹង កុំជាបុគ្គល
មិនមានទីពឹងឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនមានទីពឹង រមែង
នៅជាទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នាថករណធម៌ (ធម៌ជាគ្រឿងធ្វើឲ្យ
មានទីពឹង) ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

(๑๘) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរជា
បុគ្គលមានទីពឹង កុំជាបុគ្គល មិនមានទីពឹងឡើយ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គល មិនមានទីពឹង រមែងនៅជាទុក្ខ ។

ទសយំមេ កិក្ខវេ ឆាឧតករណេ ឧម្ពា ។ តតមេ
ទស ។ ឥធ កិក្ខវេ កិក្ខុ សីលវា ហោតិ ។ បេ ។
សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ សីលវា វតាយ័
កិក្ខុ ចាតុទ្ទោតុសិរ៉ាសុសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោច-
រសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី
សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសូតិ ឥមម្បិ ឯំ កិក្ខូ
វត្តព្ពំ អនុសាសិតព្ពំ បញ្ញត្តិំ បញ្ញាបេតិ កិក្ខូ ...
ឯវម្បិ កិក្ខូ វត្តព្ពំ អនុសាសិតព្ពំ បញ្ញត្តិំ ។
ទសឋ ឥមេ ឧតករម្បិតសឋ បញ្ញាបុតករម្បិតសឋ ឯវំបុត-
ម្បិតសឋ វុច្ចរ្យេវ ចាដិតង្ហោ តាសុសលេសុ ឧម្ពេសុ
ឆោ បរិយាធិ អយម្បិ ឧម្ពោ ឆាឧតករណោ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នាថកវណ្ណធម៌ (ធម៌ជាគ្រឿងដួលផ្សុំមានទីពឹង) នេះមាន ១០ យ៉ាង ។ នាថកវណ្ណធម៌ ១០ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល ។ បេ ។ សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុជាថេរៈក្តី តែងសំគាល់នូវភិក្ខុនោះ ថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រៀនប្រដៅ ពួកភិក្ខុជាកណ្តាលក្តី . . . ពួកភិក្ខុថ្មីក្តី តែងសំគាល់នូវភិក្ខុនោះ ថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រៀនប្រដៅ ដោយគំនិតថា ម្នាលភិក្ខុនេះ ជាអ្នកមានសីល សង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខសំវរៈ បរិបូណ៌ ដោយអាចារៈ និងគោចរៈ ជាអ្នកឃើញភ័យ ក្នុងទោសទាំងឡាយ សូមរ៉ាប់ធ្វើបបន្ថែមសមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយដែរ ។ កាលភិក្ខុនោះដែលភិក្ខុជាថេរៈអនុគ្រោះហើយ ដែលភិក្ខុជាកណ្តាលអនុគ្រោះហើយ ដែលភិក្ខុថ្មីអនុគ្រោះហើយ រមែងមានសេចក្តីចំរើនក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែម្យ៉ាង មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ នេះឯង ជានាថកវណ្ណធម៌ ១ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥមេសុ ឆសុ ផស្សាយតនេសុ ។បេ។
ឥដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា ឥមេសុ ឆសុ ផស្សាយតនេសុ វិគាឡំ ភិក្ខុ
សុទ្ធជវោ សុទ្ធសន្ធិចវោ យេ តេ ធម្មា
អាទិកល្យាណា មជ្ឈេកល្យាណា បរិយោសានកល្យាណា សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ
បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ តថារូបានស្ស ធម្មានំ
ឥមេសុ ឆសុ ផស្សាយតនេសុ ឧគ្គហិតត្តា បរិចិតត្តា មនសានុបេក្ខិតត្តា
ឥដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធត្តា ឯវម្បិ ឥមំ
ភិក្ខុ បុគ្គលំ អនុសាសិតព្ពំ មញ្ញន្តិ ឥមស្មិម្បិ
ភិក្ខុ... ឯវម្បិ ភិក្ខុ បុគ្គលំ អនុសាសិតព្ពំ មញ្ញន្តិ ។
ឥតស្ស ឯវរូបកស្មិំ ឥតស្ស ឥមស្មិម្បិ ឯវរូបកស្មិំ ឯវរូប-
កស្មិំ ឥតស្ស បុគ្គលស្ស ចាដិកង្ខំ កុសលេសុ ធម្មេសុ
ឆេកោ បរិហានំ អយស្មា ធម្មោ ចាដិកង្ខោ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាពហុស្សុត ។ បេ ។ បាន
ចាក់ផ្ដុំះល្អដោយទិដ្ឋិ ពួកភិក្ខុជាថេរៈ តែងសំគាល់នូវភិក្ខុនោះ ថាជា
បុគ្គលគួរស្តី គួរប្រឹនប្រដៅ ពួកភិក្ខុជាកណ្តាលក្តី . . . ពួកភិក្ខុថ្មីក្តី
តែងសំគាល់នូវភិក្ខុនោះ ថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រឹនប្រដៅ ដោយគិត
ថា ឥហ ភិក្ខុនេះជាពហុស្សុត ទ្រទ្រង់នូវពុទ្ធវចនៈ ដែលខ្លួនបានស្តាប់
ហើយ សន្សំនូវពុទ្ធវចនៈដែលខ្លួនបានស្តាប់ហើយ ធម៌ទាំងឡាយណា
មានលំអបទដើម លំអបទកណ្តាល លំអបទចុង ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយៈ
ព្រមទាំងអត្ថទាំងព្យញ្ជនៈដ៏បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ធម៌មានសភាព
ដូច្នោះ ភិក្ខុនោះក៏បានចេះចាំច្រើន បានចាំទុក ចាំរត់មាត់ ចាំជាប់ក្នុងចិត្ត
បានចាក់ផ្ដុំះល្អ ដោយទិដ្ឋិដែរ ។ គាលភិក្ខុនោះ ដែលភិក្ខុជាថេរៈ
អនុគ្រោះហើយ ដែលភិក្ខុជាកណ្តាលអនុគ្រោះហើយ ដែលភិក្ខុថ្មីអនុគ្រោះ
ហើយ រមែងមានសេចក្តីចំរើនប្រាកដ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែម្យ៉ាង
មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ នេះឯង ជានាថករណធម៌ ១ ។

ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กลฺยาณมิตฺโต โหติ กลฺยาณสหาโย กลฺยาณสมฺปวงฺโก กลฺยาณมิตฺตา ภิกฺขเว ภิกฺขุ กลฺยาณสหาโย กลฺยาณสมฺปวงฺโกติ เอตมฺปิ ฯเปฯ ภิกฺขุ ปฏิภายติ อนุสาสิตุ ปญฺญเปตุ อปฺปิยาปิ ภิกฺขู ... ฯเปฯ ภิกฺขุ ปฏิภายติ อนุสาสิตุ ปญฺญเปตุ ฯ ตสฺส เอกนฺตกปฺปิตสฺส เอกนฺตกปฺปิตสฺส เอกนฺตกปฺปิตสฺส ฯเปฯ ปฏิปตฺติยา จาติ ภควา กุสลเสสุ ธมฺเมสุ โยเค ปริหานิ อยปฺปี ธมฺโม ธาเรติ ฯ ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สุวโจ โหติ เสวาทสฺสุ ขมนฺติ สคารวสฺส

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមានមិត្តល្អ មានសំឡាញ់ល្អ មានការងាកចិត្ត ទៅតាមមិត្តសំឡាញ់ល្អ ពួកភិក្ខុជាថេរៈក្តី តែងសំគាល់នូវភិក្ខុនោះ ថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រឹនប្រដៅ ពួកភិក្ខុជាកណ្តាលក្តី ... ពួកភិក្ខុថ្មីក្តី តែងសំគាល់នូវភិក្ខុនោះ ថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រឹនប្រដៅ ដោយគិតថា ឧបាសិកានេះជាអ្នកមានមិត្តល្អ មានសំឡាញ់ល្អ មានការងាកចិត្ត ទៅតាមសំឡាញ់ល្អដែរ ។ កាលភិក្ខុនោះ ដែលភិក្ខុជាថេរៈអនុគ្រោះហើយ ដែលភិក្ខុជាកណ្តាលអនុគ្រោះហើយ ដែលភិក្ខុថ្មីអនុគ្រោះហើយ រមែងមានសេចក្តីចំរើនប្រាកដ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយតែម្យ៉ាង មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ នេះឯង ជានាថករណធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកប្រដៅដាយ ប្រកបដោយធម៌ ជាគ្រឿងធ្វើឲ្យប្រដៅដាយ ជាអ្នករឹតធន់ ទទួលយកនូវពាក្យប្រឹនប្រដៅ ដោយផ្ចិតផ្ចង់

អនុសាសនិំ សុវចោ វតាយំ ភិក្ខុ សោវ-
ចស្សតេរាណមាំ ឧម្មេមាំ សមញ្ញាតតោ ទមោ
បឧក្កិណាតិមាំ អនុសាសនិន្តិ ថេរកមិ ធំ ភិក្ខូ
វត្តព្ពំ អនុសាសិតព្ពំ មញ្ញន្តិ មញ្ញមាមិ ភិក្ខូ...
ឧភាមិ ភិក្ខូ វត្តព្ពំ អនុសាសិតព្ពំ មញ្ញន្តិ ។
តស្ស ថេរភូកេម្បិតស្ស មញ្ញមានុកម្បិតស្ស
ឧភានុកម្បិតស្ស វុឌ្ឍិយេវ ចាដិកង្ខា កុសលេសុ
ឧម្មេសុ នោ បរិហានិ អយម្បិ ឧម្មោ ឆា-
តេរាណោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យានិ
តានិ សព្រហ្មចារីនំ ខុទ្ទានុខុទ្ទកានិ សិក្ខាសមាបទានិ
តត្ថ ឧក្កោ ហោតិ អនលសោ តត្រូបាយាយ
វីមំសាយ សមន្នាគតោ អលំ កាតុំ អលំ សំវិធាតុំ ។

ពួកភិក្ខុជាថេរៈក្តី តែងសំគាល់នូវភិក្ខុនោះ ថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រឿនប្រដៅ ពួកភិក្ខុជាកណ្តាលក្តី ... ពួកភិក្ខុថ្មីក្តី តែងសំគាល់នូវភិក្ខុនោះ ថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រឿនប្រដៅ ដោយគតិថា ទុហ្មុ ភិក្ខុនេះជាអ្នកប្រដៅដាយ ប្រកបដោយធម៌ ជាគ្រឿងធ្វើឲ្យប្រដៅដាយ ជាអ្នកអត់ធន់ ទទួលយកនូវពាក្យប្រឿនប្រដៅ ដោយដិតផ្ចង់ដែរ ។ កាលភិក្ខុនោះ ដែលភិក្ខុជាថេរៈកន្ទុគ្រោះហើយ ដែលភិក្ខុជាកណ្តាលអន្ទុគ្រោះហើយ ដែលភិក្ខុថ្មីអន្ទុគ្រោះហើយ រមែងមានសេចក្តីចំរើនប្រាកដ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយតែម្យ៉ាង មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ នេះឯង ជានាថករណធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អំពើណា ដ៏ខ្ពស់ធំធាត ដែលពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គលត្រូវសួរគ្នាគ្នា ហើយទើបធ្វើ ភិក្ខុជាអ្នកឈ្លាសវៃ មិនខ្វល់ច្រអូស ក្នុងអំពើនោះ ប្រកបដោយប្រាថ្នា ជាគ្រឿងពិចារណាដោយទុជាយ ក្នុងអំពើនោះថា គួរធ្វើ គួរចាត់ចែងបាន ។

យោ ឯ តោ ឯ សេត្រុម្ហាធារវ័ន ទុន្នាវ៉ាចា ឯ កាំការណ៏យោ ឯ
តត្ត ឧត្តោ វាយោ កំក្ខ អឧលសោ តត្រុទាយាយ
វ៉ាំសាយេ សមុដ្ឋាតតោ អលំ ភាវុំ អលំ សំវិជា-
ត្តុំ ថេរាបិ ឯំ កំក្ខ្ម វត្តុំ អនុសាសិតុំ មញ្ញ
មជ្ឈិមាបិ កំក្ខ ... ឧភាបិ កំក្ខ វត្តុំ អនុសាសិ-
តុំ មញ្ញ ។ តស្ស ថេរានុកម្ប៊តស្ស មជ្ឈិមានុ-
កម្ប៊តស្ស ឧភានុកម្ប៊តស្ស ភ្លុប្បិយេវ ចាដិកជ្ជា
ក្ខុសលេសុ ឧទ្ទេសុ ពោ បរិហាឯ អយម្ប៊ិ ឧទ្ទោ ភាវ-
ការណោ ។ បុន ចបរំ កំក្ខវេ កំក្ខ ឧម្មុការោ ហោតិ
បិយសមុទាហារោ អតិឧទ្ទេ អតិវិនយេ ទុន្នាវប្បា ភុជ្ជោ

ពួកតិក្ខុជាថេរៈក្តី តែងសំគាល់នូវតិក្ខុនោះ ថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រឿនប្រដៅ ពួកតិក្ខុជាតណ្ហាលក្តី . . . ពួកតិក្ខុថីក្តី តែងសំគាល់តិក្ខុនោះ ថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រឿនប្រដៅ ដោយគិតថា ទុហ្មុ អំពើណា ដ៏ខ្ពស់ទំនងបាប ដែលពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល ត្រូវសង្កេតគ្នា ហើយទើបធ្វើ តិក្ខុនេះ ជាអ្នកឈ្មោសវៃ មិនឱ្យលែងប្រអូស ក្នុងអំពើនោះ ប្រកបដោយប្រាជ្ញា ជាគ្រឿងពិចារណាដោយឧបាយ ក្នុងអំពើនោះថា គួរធ្វើ គួរចាត់ចែងបានដែរ ។ តាលតិក្ខុនោះ ដែលតិក្ខុជាថេរៈ អនុគ្រោះហើយ ដែលតិក្ខុជាតណ្ហាលអនុគ្រោះហើយ ដែលតិក្ខុថីអនុគ្រោះហើយ រមែងមានសេចក្តីចំរើន តើរឬទ្រាកដ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយតែម្យ៉ាង មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ នេះឯងជានាថករណធម៌ ១ ។ ម្នាលតិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត តិក្ខុជាអ្នកប្រាថ្នាថាធម៌ មានសេចក្តីពេញចិត្ត បំពោះការពោលធម៌ មានសេចក្តីរីករាយ ដ៏លើសលុប ក្នុងវត្តធម៌ ក្នុងវត្តវិន័យ

ឆឡភិញ្ញោ វតាយំ ភិក្ខុ បិយសមុទាចារោ អភិឆន្ទកោ
អភិវិនយេ ទុទ្ទមប្បសុញ្ញតិ ថេរាបិ នំ ភិក្ខូ
វត្តព្ពំ អនុសាសិតព្ពំ ឱវទិតព្ពំ អនុសាសិតព្ពំ ... ឆឡភិ-
ញ្ញោ ភិក្ខុ វត្តព្ពំ អនុសាសិតព្ពំ ឱវទិតព្ពំ អនុសាសិតព្ពំ ។ តស្ស
ថេរេនុថេរេហិ បដិបជ្ជិតព្ពំ នវេនុនវេហិ បដិបជ្ជិតព្ពំ ឆឡភិ-
ញ្ញស្ស ភិក្ខុនោ ចាតិ ឥមិនាបង្គេន កុសលេសុ ធម្មេសុ
នោ បរិហានិ អយម្បិ ធម្មោ នាថេរេណាបិ ។ បុន
ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អារទ្ធវីរិយោ វិហរតិ អកុសលានំ
ធម្មានំ បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ
ថាមវា ទឬ្ហបរក្កមោ អនិក្ខិត្តធុរោ កុសលេសុ
ធម្មេសុ អារទ្ធវីរិយោ វតាយំ ភិក្ខុ វិហរតិ អកុ-
សលានំ ធម្មានំ បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ
ឧបសម្បទាយ ថាមវា ទឬ្ហបរក្កមោ អនិក្ខិត្តធុរោ
កុសលេសុ ធម្មេសុ ថេរាបិ នំ ភិក្ខូ វត្តព្ពំ
អនុសាសិតព្ពំ ឱវទិតព្ពំ អនុសាសិតព្ពំ ... ឆឡភិ
ញ្ញោ ភិក្ខុ វត្តព្ពំ អនុសាសិតព្ពំ ឱវទិតព្ពំ អនុសាសិតព្ពំ ។

ពួកតិក្ខុជាថេរៈក្តី តែងសំគាល់នូវតិក្ខុនោះថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រឿនប្រដៅ ពួកតិក្ខុជាកណ្ណាលក្តី...ពួកតិក្ខុថ្មីក្តី តែងសំគាល់នូវតិក្ខុនោះថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រឿនប្រដៅដោយគិតថា ឧបាសិកានេះ ជាអ្នកប្រាថ្នាចំពោះធម៌ មានសេចក្តីពេញចិត្តចំពោះការពោលធម៌ មានសេចក្តីរីករាយដ៏លើសលុបក្នុងអភិធម្មដ៏រាក់ទាក់ជ្រៅ ។ កាលតិក្ខុនោះដែលតិក្ខុជាថេរៈអនុគ្រោះហើយ ដែលតិក្ខុជាកណ្ណាលអនុគ្រោះហើយ ដែលតិក្ខុថ្មីអនុគ្រោះហើយ រមែងមានសេចក្តីចំរើន តើតប្រាកដ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយតែម្យ៉ាង មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ នេះឯង ជានាថករណធម៌ ๑ ។ ម្នាលតិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀតតិក្ខុ ជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាម ដើម្បីលះបង់នូវអកុសលធម៌ ញុំាងពួកកុសលធម៌ឲ្យសម្រេច ជាអ្នកមានកម្លាំងសង្ឃឹតមាំ មិនដាក់ចុះនូវធុរៈ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ពួកតិក្ខុជាថេរៈក្តី តែងសំគាល់នូវតិក្ខុនោះ ថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រឿនប្រដៅ ពួកតិក្ខុជាកណ្ណាលក្តី ... ពួកតិក្ខុថ្មីក្តី តែងសំគាល់នូវតិក្ខុនោះថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រឿនប្រដៅ ដោយគិតថា ឧបាសិកានេះ ជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាម ដើម្បីលះបង់នូវពួកអកុសលធម៌ ទាំងញុំាងពួកកុសលធម៌ឲ្យសម្រេច ជាអ្នកមានកម្លាំងសង្ឃឹតមាំ មិនដាក់ចុះនូវធុរៈក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយដែរ ។

តស្ស ថេរស្ស កម្មដ្ឋានស្ស មជ្ឈិមោ កម្មដ្ឋានស្ស ឧបដ្ឋហតិ កម្មដ្ឋានស្ស វុឌ្ឍិយេវ ថានដ្ឋានេ តុសលេសុ ធម្មេសុ ឆន្ទោ បរិយាធិ អយម្បិ ឆន្ទោ ឆាឌកវណ្ណោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សទ្ធដ្ឋោ ហោតិ ឥតីតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ពុទ្ធេ សទ្ធដ្ឋោ ហោតិ ។ តស្ស ថេរស្ស កម្មដ្ឋានស្ស មជ្ឈិមោ កម្មដ្ឋានស្ស ឧបដ្ឋហតិ កម្មដ្ឋានស្ស វុឌ្ឍិយេវ ថានដ្ឋានេ តុសលេសុ ធម្មេសុ ឆន្ទោ បរិយាធិ អយម្បិ ឆន្ទោ ឆាឌកវណ្ណោ ។

កាលកិក្ខុនោះ ដែលកិក្ខុជាថេរៈអនុគ្រោះហើយ ដែលកិក្ខុជាកណ្ណាល អនុគ្រោះហើយ ដែលកិក្ខុថ្មីអនុគ្រោះហើយ រមែងមានសេចក្តីចំរើនច្រើនក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយតែម្យ៉ាង មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ នេះឯង ជានាថករណធម៌ ๑ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត កិក្ខុជាអ្នកសន្តោសដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈនឹងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារតាមមាន តាមបាន ពួកកិក្ខុជាថេរៈក្តី តែងសំគាល់នូវកិក្ខុនោះថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រៀនប្រដៅ ពួកកិក្ខុជាកណ្ណាលក្តី...ពួកកិក្ខុថ្មីក្តី តែងសំគាល់នូវកិក្ខុនោះ ថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រៀនប្រដៅ ដោយគិតថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន កិក្ខុនេះជាអ្នកសន្តោសដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈនឹងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារដែរ ๆ កាលកិក្ខុនោះដែលកិក្ខុជាថេរៈអនុគ្រោះហើយ ដែលកិក្ខុជាកណ្ណាលអនុគ្រោះហើយ ដែលកិក្ខុថ្មីអនុគ្រោះហើយ រមែងមានសេចក្តីចំរើនច្រើនក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយតែម្យ៉ាង មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ នេះឯង ជានាថករណធម៌ ๑ ๆ

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សតិមា ហោតិ បរមេន សតិ-
នេបក្កេន សមន្នាគតោ ចិរកតម្បិ ចិរភាសិតម្បិ
សរិតា អនុស្សរិតា សតិមា វាយំ ភិក្ខុ បរ-
មេន សតិនេបក្កេន សមន្នាគតោ ចិរកតម្បិ
ចិរភាសិតម្បិ សរិតា អនុស្សរិតាតិ ឥទម្បិ ំ
ភិក្ខូ វត្តព្ពំ អនុសាសិតព្ពំ មញ្ញិ មញ្ញិមាបិ
ភិក្ខូ... ឆឋាបិ ភិក្ខូ វត្តព្ពំ អនុសាសិតព្ពំ មញ្ញិ ។
តស្ស ឥទាឧកម្បិតស្ស មញ្ញិមាឧកម្បិតស្ស
ឆឋាឧកម្បិតស្ស វុឡ្ហិយេវ ថាដិកង្ខា កុសលេសុ
ធម្មេសុ នោ បរិហានិ អយម្បិ ធម្មោ ចាឥតរលោ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតី ប្រកបដោយ
ស្មារតី នឹងបញ្ញាដ៏ឧត្តម ជាអ្នករលឹកឃើញ រលឹកតាម នូវអំពើ
ដែលធ្លាប់ធ្វើមក យូរហើយផង នូវពាក្យដែលធ្លាប់និយាយមក យូរ
ហើយផង ពួកភិក្ខុជាថេរៈក្តី តែងសំគាល់ នូវភិក្ខុនោះ ថាជា
បុគ្គលគួរស្តី គួរប្រឹនប្រដៅ ពួកភិក្ខុជាកណ្តាលក្តី . . . ពួក
ភិក្ខុថ្មីក្តី តែងសំគាល់ នូវភិក្ខុនោះ ថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រឹន
ប្រដៅ ដោយគិតថា ឧបាសក ភិក្ខុនេះ ជាអ្នកមានស្មារតី ប្រកប
ដោយស្មារតី នឹងបញ្ញាដ៏ឧត្តម ជាអ្នករលឹកឃើញ រលឹកតាមនូវអំពើ
ដែលធ្លាប់ធ្វើមក យូរហើយផង នូវពាក្យដែលធ្លាប់និយាយមក យូរ
ហើយផង បានដែរ ។ កាលភិក្ខុនោះ ដែលភិក្ខុជាថេរៈអនុគ្រោះ
ហើយ ដែលភិក្ខុជាកណ្តាលអនុគ្រោះហើយ ដែលភិក្ខុថ្មីអនុគ្រោះហើយ
រមែងមានសេចក្តីចំរើនប្រាកដ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយតែម្យ៉ាង
មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ នេះឯង ជានាថករណធម៌ ១ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បញ្ចក ហោតិ ឧទយត្ថគាមិ-
និយា បញ្ញាយ សមន្នាគតោ អរិយាយ និព្វេធិកាយ
សម្មាទុក្ខក្ខយគាមិនិយា បញ្ចក វសេ ភិក្ខុ
ឧទយត្ថគាមិនិយា បញ្ញាយ សមន្នាគតោ អរិយាយ
និព្វេធិកាយ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមិនិយាតិ ឯវមបិ ភិ
ក្ខវេ វត្តព្ពំ អនុសាសិតព្ពំ មញ្ញត្ថ ឯវមបិ
ភិក្ខវេ... ឯវមបិ ភិក្ខវេ វត្តព្ពំ អនុសាសិតព្ពំ
មញ្ញត្ថ ។ តស្ស ឯវមនុភមញ្ញតស្ស ឯវមនុភមញ្ញ-
តស្ស ឯវមនុភមញ្ញតស្ស វុឌ្ឍិយេវ ហានិកង្ខា
កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ បរិហានិ អយម្បិ
ធម្មោ នាវគ្គាហោ ។ សនាថោ ភិក្ខវេ វិហារ
មា អនាថោ ទុក្ខំ ភិក្ខវេ អនាថោ វិហារតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមានទ្រាជ្ញា ប្រកបដោយទ្រាជ្ញា ជាគ្រឿងដឹងការកើតនឹងការរលត់ (ខន្ធ) ជាបញ្ញាដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងទំលុះទំលាយនូវកិលេស ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងធម៌ ជាគ្រឿងអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ពួកភិក្ខុជាថេរៈក្តី តែងសំគាល់នូវភិក្ខុនោះ ថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រឹនប្រដៅ ពួកភិក្ខុជាកណ្តាលក្តី... ពួកភិក្ខុថ្មីក្តី តែងសំគាល់នូវភិក្ខុនោះ ថាជាបុគ្គលគួរស្តី គួរប្រឹនប្រដៅ ដោយគតថា នុ៎ះ ភិក្ខុនេះ ជាអ្នកមានទ្រាជ្ញា ប្រកបដោយទ្រាជ្ញា ជាគ្រឿងដឹងការកើតនឹងការរលត់ ជាបញ្ញាដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងទំលុះទំលាយនូវកិលេស ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងធម៌ ជាគ្រឿងអស់ទុក្ខដោយប្រពៃដែរ ។ កាលភិក្ខុនោះ ដែលភិក្ខុជាថេរៈអនុគ្រោះហើយ ដែលភិក្ខុជាកណ្តាលអនុគ្រោះហើយ ដែលភិក្ខុថ្មីអនុគ្រោះហើយ រមែងមានសេចក្តីចំរើន កើតទ្រាកដក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែម្យ៉ាង មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ នេះឯង ជានាថករណធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរជាបុគ្គលមានទីពឹង កុំជាបុគ្គលមិនមានទីពឹងឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនមានទីពឹង រមែងនៅជាទុក្ខ ។

สมโย โข ภิกฺขเว ทุลฺลโภ กตมาสฺส ฉฬิมา ๆ(๑)

[๑๙] ทสยิเม ภิกฺขเว อริยวาสา ยตฺถ อริยา อาวาสิสฺสนฺติ วา อาวาสิสฺสนฺติ วา ๆ กตเม ทส ๆ ฉนฺนมิ ภิกฺขเว ภิกฺขุนา ปญฺจงฺควิปฺปหายี โหติ ฉฬงฺคสมนฺนาคโต จตุรารกฺขา จตุปฺปเทสฺสโน ปณุนฺนปฺปเตกสงฺโก สมวยสฏฺเฐสโก อนาวิลสงฺกปฺปโต ปสฺสทฺธกายสงฺขาโร สุวิมุตฺตจิตฺโต สุวิมุตฺตปญฺโญ ๆ ฉเม โข ภิกฺขเว ทส อริยวาสา ยตฺถ อริยา อาวาสิสฺสนฺติ วา อาวาสิสฺสนฺติ วา ๆ

[๒๐] ฉหิ สมเยหิ ภควา ภิกฺขูสุ วิหารเต ภิกฺขาสงฺขยา ๆ

---

๑ ม. เอเต ปน ทีฆนิกาเย อฏฺฐกถาย อตฺถมตา เต ภิกฺขู ภควโต สาสนสฺส อภินวกุลปุตฺติ ปาปนา ทีปิตฺถ ๆ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នាថករណធម៌ (ធម៌ជាគ្រឿងធ្វើឲ្យមានទីពឹង) មាន ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

(๑๙) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយវាសៈ (ធម៌ជាគ្រឿងអប់រំដ៏ប្រសើរ) នេះ មាន ១០ យ៉ាង ដែលពួកព្រះអរិយៈបានអប់រំហើយក្តី កំពុងអប់រំក្តី នឹងអប់រំក្តី ។ អរិយវាសៈទាំង ១០ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់ទូរង្គ ៥ ប្រកបដោយអង្គ ៦ មានគ្រឿងរក្សាចិត្តតែមួយ មានធម៌ជាបង្អែក ៤ បានបន្ទោបង់ទូរបង្កសច្ចៈ (សច្ចៈដែលតិរ្ថិយប្រកាន់ថ្លែង ។ គ្នា) បានលះចង់ទូរការសូងរក ជ្រះស្រឡះហើយ មានការត្រិះរិះ មិនតកវល្អក់ មានកាយសង្ខារស្ងប់រម្ងាប់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះ ហើយមានប្រាជ្ញាដ៏ឯកជាចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយវាសៈ ១០ យ៉ាងនេះឯង ដែលពួកព្រះអរិយៈបានអប់រំហើយក្តី កំពុងអប់រំក្តី នឹងអប់រំក្តី ។

(๒๐) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគមឈ្មោះកម្មាសធម្មៈ របស់ពួកជនអ្នកដែនកុរុ ជិតដែនកុរុ ។

តត្រ ខោ ភគវា កិក្ខូ អាមន្តេសិ ។ បេ ។ ភគវា ឯតទវោច ទសយិមេ កិក្ខវេ អរិយាសា យេ អរិយា អារាសឹសុ វា អារាសន្តិ វា អារាសិស្សន្តិ វា ។ កតមេ ទស ។ ឥធ កិក្ខវេ កិក្ខុ បញ្ចង្គ-វិប្បហីនោ ហោតិ ឆឡង្គសមន្នាគតោ ឯការក្ខោ ចតុរាបស្សេនោ បណុន្នប្បច្ចេកសច្ចោ សមវយេស-ដ្ឋសនោ អនាវិលសង្កប្បោ បស្សទ្ធកាយសង្ខារោ សុវិមុត្តចិត្តោ សុវិមុត្តប្បញ្ញោ ។ កថញ្ច កិក្ខវេ កិក្ខុ បញ្ចង្គវិប្បហីនោ ហោតិ ។ ឥធ កិក្ខវេ កិក្ខុនោ កាមច្ឆន្ទោ បហីនោ ហោតិ ព្យាបាទោ បហីនោ ហោតិ ឋីនមិទ្ធំ បហីនំ ហោតិ ឧទ្ធច្ចកុក្កុ-ច្ចំ បហីនំ ហោតិ វិចិកិច្ឆា បហីនា ហោតិ ។ ឯវំ ខោ កិក្ខវេ កិក្ខុ បញ្ចង្គវិប្បហីនោ ហោតិ ។

ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុមក ។ បេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយវាសៈនេះមាន ១០ យ៉ាង ដែលពួកព្រះអរិយៈបានអប់រំហើយក្តី កំពុងអប់រំក្តី នឹងអប់រំក្តី ។ អរិយវាសៈ ១០ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់នូវអង្គ ៥ ប្រកបដោយអង្គ ៦ មានគ្រឿងរក្សាចិត្តតែមួយ មានធម៌ជាបង្អែក ៤ បានបន្ទោបង់នូវបច្ចេកសច្ចៈ បានលះបង់នូវការស្វែងរក ជ្រះស្រឡះហើយ មានការត្រិះរិះមិនកករល្អក់ មានកាយសង្ខារស្ងប់រម្ងាប់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ មានប្រាជ្ញាដឹងថា ចិត្តផុតស្រឡះ ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានលះបង់អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានលះកាមច្ឆន្ទៈ បានលះ ព្យាបាទ បានលះ ថីនមិទ្ធៈ បានលះឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈ បានលះវិចិកិច្ឆា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានលះ អង្គ ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

กตฺถ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฉฬภิญฺญสมฺปนฺนเตฺวว
วทามิ ฯ ๕๓ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปกฺขนฺโท ปูโต ธิมฺพา
เทว สุขเมว วทามิ ฉ ทุกฺขเมว ขุเปกฺขเตฺวว
วิหรติ สเตว สมฺปชานเมว เสาเตน สทฺธึ
สุตฺวา ฯ เป ฯ ยาเตน ตทฺธึ ยายิตฺวา
ปิฏฺฐิยา รสึ สายิตฺวา ตาเยน ตเทฏฺฐึ ชุสิตฺวา
มตสา ตมฺพึ วิเกาย เทว สุขเมว วทามิ ฉ
ทุกฺขเมว ขุเปกฺขเตฺวว วิหรติ สเตว สมฺปชานเมว ฯ
ฬหึ เขา ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฉฬภิญฺญสมฺปนฺนเตฺวว วทามิ ฯ
ตตฺถ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฬตาวเตฺวา วทามิ ฯ ๕๓
ภิกฺขเว ภิกฺขุ สตาวเตฺวน เวทสา สมฺปนฺนเตฺวว
วทามิ ฯ ฬหึ เขา ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฬตาวเตฺวา
วทามิ ฯ ตตฺถ ภิกฺขเว ภิกฺขุ จตุภยเสฺสเวว
วทามิ ฯ ๕๓ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺขายเตฺวน
ปฏิเสวติ สงฺขายเตฺวน อธิวาเสติ สงฺขายเตฺวน
ปริวชฺเชติ สงฺขายเตฺวน วิโนเทติ ฯ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ๖ តើដូចម្តេច ฯ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយភ្នែកហើយ មិនសោមនស្ស មិនទោមនស្ស ជាបុគ្គលមានចិត្តព្រងើយ មានស្មារតីដំឯងខ្លួនគ្រប់គ្រងបានដោយបថទាំង ๔ ឮសំឡេងដោយត្រចៀក ฯ បេ ฯ ធុំក្លិនដោយច្រមុះ ញុំងរសដោយអណ្តាត ពាល់ផ្សព្វដោយកាយ ដឹងធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្តហើយ មិនសោមនស្ស មិនទោមនស្ស ជាបុគ្គលមានចិត្តព្រងើយ មានស្មារតី ដំឯងខ្លួនគ្រប់គ្រងបានដោយបថទាំង ๔ ฯ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ๖ យ៉ាងនេះឯង ฯ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានគ្រឿងរក្សាចិត្តតែមួយ តើដូចម្តេច ฯ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយចិត្តដែលមានស្មារតីរក្សា ฯ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានគ្រឿងរក្សាចិត្តតែមួយ យ៉ាងនេះឯង ฯ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានធម៌ជាបង្អែក ๔ យ៉ាង តើដូចម្តេច ฯ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាហើយ ទើបសេពនូវបុគ្គលដែលគួរសេព ពិចារណាហើយទើបអត់សង្កត់នូវហេតុដែលគួរអត់សង្កត់ ពិចារណាហើយ ទើបវៀរនូវហេតុដែលគួរវៀរ ពិចារណាហើយ ទើបបន្ទោបង់នូវហេតុដែលគួរបន្ទោបង់ ฯ

ฝวำ เอวา ภิกฺขเว ภิกฺขุ จตุภยเสฺสโว เหาติ ฯ
กตเมหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปญฺจุปาทานกฺขนฺธา
เหาติ ฯ รูป ภิกฺขเว ภิกฺขุเว ยาวเทว ตาว
ปุถุสฺสเมณาพฺราหฺมณานำ ปุถุปฺปโจคสงฺขาติ
เสยฺยถีทำ สสฺสโต โลโกติ วา อสสฺสโต
โลโกติ วา อนฺตวา โลโกติ วา อนนฺตวา
โลโกติ วา ตำ ชีวำ ตำ สรีรนฺติ วา อญฺญำ ชีวำ อญฺญำ สรีรนฺติ
วา เหาติ ตถาคโต ปรมฺมรณาติ วา น เหาติ
ตถาคโต ปรมฺมรณาติ วา เหาติ จ น จ เหาติ
ตถาคโต ปรมฺมรณาติ วา เนว เหาติ น น เหาติ
ตถาคโต ปรมฺมรณาติ วา สพฺพเมว ตาว ทุกฺขนฺติ
เหาติ ปญฺญเมว ตาว จกฺขุนฺติ วา รูปเมว ตาว
ปญฺญเมว ตาว ชิวฺหาติ วา รสเมว ตาว ปญฺญเมว ตาว
ฆานนฺติ วา คนฺโธเยว ตาว ปญฺญเมว ตาว กายนฺติ วา
ผฏฺฐพฺพเมว ตาว ปญฺญเมว ตาว มนนฺติ วา ธมฺมาเยว
ตาว ปญฺญเมว ตาว ฯ ฝวำ เอวา ภิกฺขเว
ภิกฺขุ ปญฺจุปาทานกฺขนฺธา เหาติ ฯ กตเมหิ
ภิกฺขเว ภิกฺขุ สมฺมาเยว ชาเนยฺยาติ เหาติ ฯ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានធម៌ជាបង្អែក ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានបន្ទោបង់នូវបច្ចេកសច្ចៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បច្ចេកសច្ចៈ ជាច្រើនណា របស់សមណៈ ធម៌ព្រាហ្មណ៍ ជាច្រើន គឺការប្រកាន់ថា លោកទៀងដូច្នេះខ្លះ លោកមិនទៀងដូច្នេះខ្លះ លោកមានទីបំផុតដូច្នេះខ្លះ លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នេះខ្លះ ជីវិតនោះ គឺសរីរៈនោះ ដូច្នេះខ្លះ ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃដូច្នេះខ្លះ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតដូច្នេះខ្លះ សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតដូច្នេះខ្លះ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មានដូច្នេះខ្លះ សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នេះខ្លះ ភិក្ខុកង់សាសនានេះ បានបន្ទោបង់ ច្មោះបង់ លះបង់ ខ្ជាក់ចោល លែងចោល លះលែងលះស្រឡះ នូវបច្ចេកសច្ចៈជាច្រើនទាំងអស់នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានបន្ទោបង់នូវបច្ចេកសច្ចៈយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុបានលះបង់ នូវការស្វែងរកស្រះស្រឡះហើយ តើដូចម្តេច ។

๙๘ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ตาเทเสนา ปหีนา เหเตติ ภเว-
สนา ปหีนา เหเตติ พฺรหฺมจริเยสนา ปฏิปสฺสทฺธา ฯ
ฝ ฺ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สมยเสเฏฺสเนา เหเตติ ฯ
ตเตฺรกฺ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อนาวิลสงฺกปฺปเ เหเตติ ฯ
๙๘ ภิกฺขเว ภิกฺขุเนา ตาเทสงฺกปฺปา ปหีเนา เหเตติ
พฺยาปาทสงฺกปฺปา ปหีเนา เหเตติ วิหึสาสงฺกปฺปา
ปหีเนา เหเตติ ฯ ฝ ฺ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อนา-
วิลสงฺกปฺปเ เหเตติ ฯ ตเตฺรกฺ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ปสฺสทฺธกายสงฺขาเร เหเตติ ฯ ๙๘ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
สุขฺจ ปหานา ทุกฺขฺจ ปหานา ปุเพฺพ
เสามนสฺสโทมนสฺสานฺ อตฺถงฺคมา อทุกฺขมสุขฺ อุเปก-
ขาสติปาริสุทฺธึ จตุตฺถฺ ฌานฺ อุปสมฺปชฺช วิหรติ ฯ
ฝ ฺ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปสฺสทฺธกายสงฺขาเร เหเตติ ฯ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់ការសៀន
រកកាម លះបង់ការសៀនរកភព មានការសៀនរកនូវព្រហ្មចរិយៈ
ស្ងប់រម្ងាប់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានលះបង់
ការសៀនរក ដ្រះស្រឡះហើយ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុរភិក្ខុមានសេចក្តីត្រិះរិះ មិនកកស្អក់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់សេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុង
កាម បានលះបង់សេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងការព្យាបាទ បានលះបង់សេចក្តី
ត្រិះរិះ ក្នុងការបៀតបៀន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមាន
សេចក្តីត្រិះរិះ មិនកកស្អក់ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុមានកាយសង្ខារ ស្ងប់រម្ងាប់ហើយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះលះបង់សុខផង ព្រោះលះ
បង់ទុក្ខផង ព្រោះអស់ទៅ នៃសោមនស្សទំនងទោមនស្ស ក្នុងកាល
មុន ក៏បានសម្រេចនូវចតុត្ថជ្ឈាន មិនមែនជាទុក្ខ មិនមែនជាសុខ
មានតែសតិ ដ៏បរិសុទ្ធិ ក្តីតអំពីឧបេក្ខា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ភិក្ខុមានកាយសង្ខារ ស្ងប់រម្ងាប់ យ៉ាងនេះ ឯង ។

តត្ថ អំសូវ អំសុ សុវិមុត្តចិត្តោ ហោតិ ។ ๙๘

អំសូវ អំសុនោ វតា ចិត្តំ វិមុត្តំ ហោតិ នោ សា ចិត្តំ
វិមុត្តំ ហោតិ មោហេ ចិត្តំ វិមុត្តំ ហោតិ ។ ฝ่า ខោ អំសូវ
អំសុ សុវិមុត្តចិត្តោ ហោតិ ។ តត្ថ អំសូវ
អំសុ សុវិមុត្តបញ្ញោ ហោតិ ។ ๙๘ អំសូវ អំសុ
វតោ មេ បហីនោ ទុច្ឆិន្នមូលោ តាលាវត្ថុតតោ
អនភាវំ កតោ អាយតឹ អនុប្បាទធម្មោតិ បជានាតិ
នោ សោ មេ បហីនោ ។មេ។ មោហេ មេ បហីនោ
ទុច្ឆិន្នមូលោ តាលាវត្ថុតតោ អនភាវំ កតោ អាយតឹ
អនុប្បាទធម្មោតិ បជានាតិ ។ ฝ่า ខោ
អំសូវ អំសុ សុវិមុត្តបញ្ញោ ហោតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្តផុតស្រឡះហើយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មានចិត្តផុតស្រឡះចាកពាគៈ មានចិត្តផុតស្រឡះ ចាកទោសៈ មានចិត្តផុតស្រឡះ ចាកមោហៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្តផុតស្រឡះហើយ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានប្រាជ្ញាដឹងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញបានលះបង់ពាគៈហើយ បានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ហើយ ធ្វើមិនឲ្យមានទីកើតដូចជាត្នោតកំបុតចុង ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាពមិនមានការកើតឡើង តទៅទៀតជាធម្មតា ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញបានលះ បង់ទោសៈហើយ ។ បេ ។ អាត្មាអញ បានលះបង់មោហៈហើយ បានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ហើយ ធ្វើមិនឲ្យមានទីកើតដូចជាត្នោតកំបុតចុង បានធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាពមិនមានការកើតឡើង តទៅទៀតជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានប្រាជ្ញាដឹងថា ចិត្តផុតស្រឡះ ហើយ យ៉ាងនេះ ឯង ។

เย หิ เกจิ ภิกฺขเว อตีตมทฺธานํ อริยา อริยสาวเส อาวสึสุ สพฺเพ เต ฉเม ๆ ฉส อริยสาวเส อาวสึสุ เย หิ เกจิ ภิกฺขเว อนาคตมทฺธานํ อริยา อริยสาวเส อาวสิสฺสนฺติ สพฺเพ เต ฉเม ๆ ฉส อริยสาวเส อาวสิสฺสนฺติ เย หิ เกจิ ภิกฺขเว เอตรหิ อริยา อริยสาวเส อาวสนฺติ สพฺเพ เต ฉเม ๆ ฉส อริยสาวเส อาวสนฺติ ๆ ฉเม โข ภิกฺขเว ฉส อริยสาวา เย อริยา อาวสึสุ วา อาวสนฺติ วา อาวสิสฺสนฺติ วาติ ๆ

ตาวตกณฺหาภิณฺหา ทุติยา ๆ

ตสฺสุทฺทานํ

สตฺตสตฺตา ฉ อฏฺฐา ฉ(๑) สมโยฉฉเฉสุ ฉ

อนุสฺสตาโย อนุสาสนิยา เจว ฉ ฉาติ เจวาติ(๒) ๆ

---

๑ ฉ. ม. อฏฺฐนฺนํ ๆ ๒ ฉ. ม. อริยสาวเส ฉาติ ๆ ม. อริยสาวสา ปาติ ๆ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអរិយៈណាមួយ ជានអាស្រ័យនៅក្នុងអរិយាវាសៈ
កន្លងកាលដែលកន្លងហើយ ពួកអរិយៈទាំងអស់នោះ ជានអាស្រ័យនៅ
ក្នុងអរិយាវាសៈទាំង ១០ យ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអរិយៈ
ណាមួយ នឹងអាស្រ័យនៅ ក្នុងអរិយាវាសៈ ក្នុងកាលដែលមិនទាន់មក
ដល់ ពួកអរិយៈទាំងអស់នោះ នឹងអាស្រ័យនៅ ក្នុងអរិយាវាសៈទាំង
១០ យ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអរិយៈណាមួយ កំពុង
អាស្រ័យនៅ ក្នុងអរិយាវាសៈ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ពួកអរិយៈទាំងអស់
នោះអាស្រ័យនៅ ក្នុងអរិយាវាសៈទាំង១០នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
អរិយាវាសៈទាំង ១០ នេះឯង ដែលពួកអរិយៈ ជានអប់រំហើយក្តី
កំពុងអប់រំក្តី នឹងអប់រំក្តី ។

ចប់ នាថករណវគ្គទី២ ។

ខុទ្ទាន៥ដែលជាបឋមវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីសេនាសនៈ ១ អំពីអគ្គិ ១ អំពីសំយោជនៈ ១
អំពីបេតោវិលៈ ១ អំពីអប្បមាទ ១ អំពីអាហុនេយ្យ ១
អំពីនាថករណធម៌មានពីរលើកអំពីអរិយាវាសៈមានពីរលើក ។

(២១) សាវោ តថាគតេ បរិភវមានោ សាយណ្ហសមយំ អាសយា ឧដ្ឋហតិ អាសយា ឧដ្ឋហិត្វា វិជ្ឈតិ វិជ្ឈិត្វា សមន្តា ចតុទ្ទិសា អនុវិលោកេតិ សមន្តា ចតុទ្ទិសា អនុវិលោកេត្វា តិក្ខត្តុំ សីហនាទំ នទតិ តិក្ខត្តុំ សីហនាទំ នទិត្វា តោទកាយ បក្កមតិ ។ តំ តិស្ស ហោតុ ។ មាហំ ខុទ្ទកេ ចាណេ វិសមកតេ សង្ឃាដំ អាចាតេសិន្តិ(១) ។ សាវោតិ ខោ តិក្ខត្តេ តថាគតស្សេតំ អធិវចនំ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។ យំ ខោ តិក្ខត្តេ តថាគតោ បរិសាយ ធម្មំ ទេសេតិ ឥទមស្ស ហោតិ សីហនាទស្មិំ ។ ទុរយំ ខោ តិក្ខត្តេ តថាគតស្ស តថាគតពលានំ យេមិ ពលេមិ សមន្នាគតោ តថាគតោ អាសភណ្ឋានំ បដិជានាតិ បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ ។ ឥមានិ ទស ។

---

១ ម. អាចាតេសិន្តិ ។

មហាវគ្គ ទី ៣

(២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាយណ្ហសម័យ សត្ថុសីហៈ ជាស្តេចម្រឹគ ចេញពីលំនៅ លុះចេញពីលំនៅហើយ ក៏មិតពត់ខ្លួន លុះមិតពត់ខ្លួនរួចហើយ ក៏ក្រឡេកមៀងមើលទិសទាំង៤ជុំវិញ លុះក្រឡេកមៀងមើលទិស ទាំង៤ជុំវិញហើយ ក៏បន្ទឺសីហនាទ ៣ដង លុះបន្ទឺសីហនាទ ៣ដងហើយ ទើបចេញទៅរកចំណី ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា សត្ថុសីហៈតថា អត្តានំ អញកុំធ្វើពួកសត្វតូច ។ ដែលដើរទៅរកស៊ីក្នុងទីក្រហោងក្រហូងឲ្យស្លាប់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា សីហៈនេះ ជាឈ្មោះរបស់ព្រះតថាគត អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគតសំដែងធម៌ដល់បរិស័ទ ដោយហេតុណា នេះជាសីហនាទ របស់ព្រះតថាគតនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពល របស់ព្រះតថាគតនេះមាន ១០ ប្រការគឺព្រះតថាគត ប្រកបដោយពលៈទាំងឡាយហើយ ទើបផ្តាំផ្ញើនូវហេតុដ៏ប្រសើរ បន្ទឺសីហនាទ ក្នុងពួកបរិស័ទ ញាំងព្រហ្មចក្រ (ចក្រដ៏ប្រសើរ) ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ តថាគតពល ១០ប្រការ តើដូចម្តេចខ្លះ ។

៨ឧ កិត្តាវ តថាគតោ ហានញ្ច ហានតោ
អដ្ឋានញ្ច អដ្ឋានតោ យថាភូតំ បជានាតិ ។
យម្បិ កិត្តាវ តថាគតោ ហានញ្ច ហានតោ
អដ្ឋានញ្ច អដ្ឋានតោ យថាភូតំ បជានាតិ ៨ឧម្បិ
កិត្តាវ តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ យំ
ពលំ អាគម្ម តថាគតោ អាសភណ្ឋានំ បដិជានាតិ
បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ ។
បុន ចបរំ កិត្តាវ តថាគតោ អតីតានាគតប្ប-
ច្ចុប្បន្នានំ កម្មសមាទានានំ ឋានសោ ហេតុសោ
វិបាកំ យថាភូតំ បជានាតិ ។ យម្បិ កិត្តាវ
តថាគតោ អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នានំ កម្មសមាទា-
នានំ ឋានសោ ហេតុសោ វិបាកំ យថាភូតំ បជានាតិ
៨ឧម្បិ កិត្តាវ តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគតក្នុងលោកនេះ រមែងជ្រាបច្បាស់នូវហេតុតាមហេតុផង ជ្រាបច្បាស់នូវអំពើមិនមែនជាហេតុ តាមអំពើមិនមែនជាហេតុផង ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រង់ដែលព្រះតថាគត ជ្រាបច្បាស់នូវហេតុ តាមហេតុផង ជ្រាបច្បាស់នូវអំពើ មិនមែនជាហេតុ តាមអំពើមិនមែនជាហេតុផង ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា តថាគតពលរបស់ព្រះតថាគត ព្រោះ ព្រះតថាគតអាស្រ័យនូវពលៈ ហើយផ្តេជ្ញានូវហេតុដ៏ប្រសើរ បន្ទឺសីហនាទ ក្នុងពួកបរិស័ទ ញុាំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគតជ្រាបច្បាស់នូវវិបាកនៃកុសលកម្ម នឹងអកុសលកម្ម ដែលសត្វបានធ្វើហើយ ទាំងអតីត អនាគត នឹងបច្ចុប្បន្ន តាមឋានៈ តាមហេតុ ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រង់ដែលព្រះតថាគត ជ្រាបច្បាស់នូវវិបាកនៃកុសលកម្ម នឹងអកុសលកម្ម ដែលសត្វបានធ្វើហើយ ទាំងអតីត អនាគត នឹងបច្ចុប្បន្ន តាមឋានៈ តាមហេតុ ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា តថាគតពល របស់ព្រះតថាគត

យំ ៣លំ អាកង្ខ តថាគតោ អាសវក្ខយំ បដិជានាតិ បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ តថាគតោ សព្ពញ្ញុតាមិនំ បដិបទំ យថាភូតំ បជានាតិ ។ យម្បិ ភិក្ខវេ តថាគតោ សព្ពញ្ញុតាមិនំ បដិបទំ យថាភូតំ បជានាតិ ឥទម្បិ ភិក្ខវេ តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ យំ ៣លំ អាកង្ខ តថាគតោ អាសវក្ខយំ បដិជានាតិ បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ ព្រហ្ម-ចក្កំ បវត្តេតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ តថាគតោ អនេកជាតុំ នានាជាតុំ(๑) លោកំ យថាភូតំ បជានាតិ ។ យម្បិ ភិក្ខវេ តថាគតោ អនេក-ជាតុំ នានាជាតុំ លោកំ យថាភូតំ បជានាតិ ឥទម្បិ ភិក្ខវេ តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ យំ ៣លំ អាកង្ខ តថាគតោ អាសវក្ខយំ បដិជានាតិ បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ ។

๑ ម. អនេកជាតុ នានាជាតុ ។

ព្រោះ ព្រះតថាគតអាស្រ័យនឹងពល: ហើយផ្តៅជាន្ទូរហេតុដ៏ប្រសើរ បន្ទឹ
សីហនាទ ក្នុងពួកបរិស័ទ ញុាំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគតជ្រាបច្បាស់នូវផ្លូវ ដែលទៅកាន់ទី
ទាំងពួង ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រង់ដែល
ព្រះតថាគតជ្រាបច្បាស់នូវផ្លូវ ដែលទៅកាន់ទីទាំងពួង ដោយសេចក្តី
ជាក់លាក់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា តថាគតពល របស់ព្រះតថាគត
ព្រោះ ព្រះតថាគតអាស្រ័យនឹងពល: ហើយផ្តៅជាន្ទូរហេតុ ដ៏ប្រសើរ
បន្ទឹសីហនាទ ក្នុងពួកបរិស័ទ ញុាំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគតជ្រាបច់ន្ទូរលោក ដែលមាន
ធាតុច្រើនយ៉ាង មានធាតុផ្សេងៗគ្នា ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រង់ដែលព្រះតថាគត ជ្រាបច្បាស់នូវលោកដែល
មានធាតុច្រើនយ៉ាង មានធាតុផ្សេងៗគ្នា ដោយសេចក្តីជាក់លាក់
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា តថាគតពល របស់ព្រះតថាគត ព្រោះ
ព្រះតថាគតអាស្រ័យនឹងពល: ហើយផ្តៅជាន្ទូរហេតុដ៏ប្រសើរ បន្ទឹ
សីហនាទ ក្នុងពួកបរិស័ទ ញុាំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ តថាគតោ សទ្ធានំ ឆាឆា-
ឝិមុត្តំ ឝកំ យថាភូតំ បជានាតិ ។ យម្បិ ភិក្ខវេ
តថាគតោ សទ្ធានំ ឆាឆាឝិមុត្តំ ឝកំ យថាភូតំ
បជានាតិ ឥទម្បិ ភិក្ខវេ តថាគតស្ស តថាគតពលំ
ហោតិ យំ ពលំ អាគម្ម តថាគតោ អាសភណ្ឋានំ
បដិជានាតិ បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ ព្រហ្ម-
ចក្កំ បវត្តេតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ តថាគតោ
បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ
យថាភូតំ បជានាតិ ។ យម្បិ ភិក្ខវេ តថាគតោ
បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ
យថាភូតំ បជានាតិ ឥទម្បិ ភិក្ខវេ តថាគតស្ស
តថាគតពលំ ហោតិ យំ ពលំ អាគម្ម
តថាគតោ អាសភណ្ឋានំ បដិជានាតិ បរិសាសុ
សីហនាទំ នទតិ ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគត ជ្រាបច្បាស់នូវអធ្យាស្រ័យ ផ្សេងៗគ្នា របស់ពួកសត្វ ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រង់ដែលព្រះតថាគតជ្រាបច្បាស់នូវអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗគ្នា របស់ពួកសត្វ ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា តថាគត-ពលរបស់ព្រះតថាគត ព្រោះព្រះតថាគតអាស្រ័យនឹងពល: ហើយផ្តេជ្ញានូវហេតុដ៏ប្រសើរ បន្ទឺសីហនាទក្នុងពួកបរិស័ទ ញាំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្ត ទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគតជ្រាបច្បាស់នូវ ឥន្ទ្រិយក្នុងក្នុង នឹងទន់របស់ពួកសត្វដទៃ ពួកបុគ្គលដទៃ ដោយសេចក្តី ជាក់លាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រង់ដែលព្រះតថាគត ជ្រាបច្បាស់នូវ ឥន្ទ្រិយក្នុងក្នុង នឹងទន់របស់ពួកសត្វដទៃ ពួកបុគ្គលដទៃ ដោយសេចក្តី ជាក់លាក់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា តថាគតពល របស់ព្រះតថាគត ព្រោះ ព្រះតថាគតអាស្រ័យនឹងពល: ហើយផ្តេជ្ញានូវហេតុ ដ៏ប្រសើរ បន្ទឺសីហនាទ ក្នុងពួកបរិស័ទ ញាំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ តថាគតោ ឈានរតិមោក្ខសមាធិ-
សមាបត្តីនំ សន្តិំលេសំ ភោគានំ វុដ្ឋានំ យថាភូតំ
បជានាតិ ។ យម្បិ ភិក្ខវេ តថាគតោ
ឈានរតិមោក្ខសមាធិសមាបត្តីនំ សន្តិំលេសំ ភោគានំ
វុដ្ឋានំ យថាភូតំ បជានាតិ ឥទម្បិ ភិក្ខវេ
តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ យំ ពលំ
អាគម្ម តថាគតោ អាសភឋានំ បដិជានាតិ
បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ ព្រហ្មចក្កំ
បវត្តេតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ តថាគតោ
អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យថីទំ
ឯកម្បិ ជាតិំ ទ្វេបិ ជាតិយោ តិស្សោបិ ជាតិយោ
ចតស្សោបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ ជាតិយោ ទសបិ
ជាតិយោ វីសម្បិ ជាតិយោ តឹសម្បិ ជាតិយោ
ចត្តាឡីសម្បិ ជាតិយោ បញ្ញាសម្បិ ជាតិយោ
ជាតិសតម្បិ ជាតិសហស្សម្បិ ជាតិសតសហស្សម្បិ
អនេកេបិ សំវដ្តកប្បេ អនេកេបិ វិវដ្តកប្បេ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគត ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីសៅហ្មងផូរផង់ នឹងការចេញចាកឈាន វិមោក្ខ សមាធិ នឹងសមាបត្តិ ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រង់ដែលព្រះតថាគត ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ផូរផង់ នឹងការចេញចាកឈាន វិមោក្ខ សមាធិ នឹងសមាបត្តិ ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា តថាគតពល របស់ព្រះតថាគត ព្រោះ ព្រះតថាគតអស្រ័យនឹងពលៈ ហើយផ្តាច់នូវហេតុដ៏ប្រសើរ បន្ទឺសីហនាទក្នុងពួកបរិស័ទ ញុំាងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគត រលឹកឃើញជាតិ ដែលបាននៅអស្រ័យក្នុងកាលមុន ជាអនេកជាតិ គឺ ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ ៥ ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិខ្លះ ១.០០០ ជាតិខ្លះ ១០.០០០ ជាតិខ្លះ រលឹកឃើញបាន ច្រើន សំវដ្តកប្បខ្លះ ច្រើន វិវដ្តកប្បខ្លះ

อเนเกปิ สงฺวฏฺฏวิวฏฺฏกปฺเป อมุตฺราสึ วตาหมโห
วตาหเมตฺถ วตาหณฺเห วตาหยามเก วตาสุเจ ตุมฺหากมฺปิ-
สงฺเกยฺย วตาหมายุปริยนฺโต เสา ตเถา ตุเถา อมุตฺร
อุทปาทึ ตตฺราปาสึ วตาหมโห วตาหเมตฺถ
วตาหณฺเห วตาหยามเก วตาสุเจ ตุมฺหากมฺปิสงฺเกยฺย
วตาหมายุปริยนฺโต เสา ตเถา ตุเถา ตมฺปิปหาตพฺพนฺติฯ
๙ติ สาการํ สอุทฺเทสํ อเนกวิหิตํ ปุพฺเพนิวาสํ
อนุสฺสรตีฯ ยมฺปิ ภิกฺขเว สตฺถาเรา อเนกวิ-
หิตํ ปุพฺเพนิวาสํ อนุสฺสรติ เสยฺยถีทํ ฯกมฺปิ
ชาตึ เทฺวปิ ชาติโยา ฯ เปฯ ๙ติ สาการํ
สอุทฺเทสํ อเนกวิหิตํ ปุพฺเพนิวาสํ อนุสฺสรติ
๙ทมฺปิ ภิกฺขเว สตฺถาเรา สตฺถาเรสฺส สตฺถาเรสฺส เยหาติ
ยึ ฯลฺ อาคมฺม สตฺถาเรา อาสวกฺขยาย
ปฏิปนฺนาติ ปริสาสุ สีหนาทึ นทติ

ព្រើនសំវច្ឆរវិវដ្ដកប្បខ្លះថា កុងកតឯណោះ អាត្មាអញមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណេះ អាត្មាអញនោះ ច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ បានទៅកើត កុងកតឯណោះ ដែលទៅកើត កុងកតនោះទៀត អាត្មាអញ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ ទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណេះ លុះអាត្មាអញនោះ ច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ ទើបមកកើត កុងកតនេះ ។ ព្រោះតថាគតរលឹកឃើញជាតិ ដែលធ្លាប់នៅអស្រ័យ កុងកាលមុន ជាអនេកជាតិព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេសយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគត រលឹកឃើញជាតិ ដែលបាននៅអស្រ័យកុងកាលមុន ជាអនេកជាតិ គឺ ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។ រលឹកឃើញជាតិ ដែលបាននៅអស្រ័យកុងកាលមុន ជាអនេកជាតិ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេសយ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាតថាគតពល របស់ព្រះតថាគត ព្រោះព្រះតថាគត អាស្រ័យនូវពលៈ ហើយដល់នូវហេតុ ដ៏ប្រសើរ បន្ទឹមនាទ

ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ តថាគតោ
ឱឡេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ
បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ
សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ
សត្តេ បជានាតិ ឥមេ វត ភោន្តោ សត្តា
កាយទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា វចីទុច្ចរិតេន សមន្នា-
គតា មនោទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ ឧបវា-
ទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា តេ
កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ
និរយំ ឧបបន្នា ឥមេ វា បន ភោន្តោ សត្តា កាយ-
សុចរិតេន សមន្នាគតា វចីសុចរិតេន សមន្នាគតា
មនោសុចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ អនុបវាទកា
សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា តេ កាយស្ស
ភេទា បរម្មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ ។

ក្នុងពួកបរិស័ទ ញុំាងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគតមានចិត្តចក្ខុ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ឃើញនូវពួកសត្វដែលកំពុងច្យុត កំពុងកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ខ្លះ មានសម្បុរល្អខ្លះ មានសម្បុរអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ មានគតិអាក្រក់ខ្លះ ជ្រាបច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលអន្លោលទៅ តាមកម្មថា អើហ្ន៎ សត្វអ្នកលេះនេះ ដែលជាអ្នកប្រកប ដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកប ដោយវចីទុច្ចរិត ប្រកប ដោយមនោទុច្ចរិត តិះដៀលពួកអរិយៈ ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ប្រកាន់កម្មជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយពាងកាយ ស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក អើហ្ន៎ ចំណែកខាងសត្វទាំងនេះ ដែលជាអ្នកប្រកបដោយកាយសុចរិត ប្រកប ដោយវចីសុចរិត ប្រកប ដោយមនោសុចរិត មិនតិះដៀលពួកអរិយៈ ជាសម្មាទិដ្ឋិ ប្រកាន់កម្មជាសម្មាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយពាងកាយ ស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើត ក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ។

ฯเตสุ ปเนเตสุ ปฐมสฺมึ ตาว ปาสาเณ อตฺถิ ปาสาณ-
ปุณฺณกเปโต สตฺโต ปรสฺสปิ จกฺขุสฺส อนาปาถคโต
หุตฺวา ปณฺณาเส ปาสาเณ ปุญฺญานิ กโรนฺโต วิย
ปญฺญายติ ๆ ยมฺปิ ภิกฺขเว ตถาคโต ปฐมสฺมึ ปาสาเณ
ปาสาณปุณฺณกเปโต สตฺโต ปรสฺสปิ จกฺขุสฺส อนาปาถ-
คโต ๆ เอวเมว ๆ ยถาคตมฺหิปเต สตฺเต ปฐมสฺมึ ปาสาเณ
ปาสาณปุณฺณกเปโต สตฺโต วิย ปรสฺสปิ จกฺขุสฺส อนา-
ปาถคโต ๆ ตสฺมาติห ภิกฺขเว ปฐมสฺมึ ปาสาเณ ปาสาณ-
ปุณฺณกเปโต สตฺโต วิย ปรสฺสปิ จกฺขุสฺส อนาปาถคโต
ภวถ ๆ มา ปรสฺส จกฺขุสฺส อาปาถคามิโน ๆ ตสฺมาติห
ภิกฺขเว ปฐมสฺมึ ปาสาเณ ปาสาณปุณฺณกเปโต สตฺโต วิย
ปรสฺสปิ จกฺขุสฺส อนาปาถคโต ภวถ ๆ มา ปรสฺส จกฺขุสฺส
อาปาถคามิโน ๆ ตสฺมาติห ภิกฺขเว ปฐมสฺมึ ปาสาเณ
ปาสาณปุณฺณกเปโต สตฺโต วิย ปรสฺสปิ จกฺขุสฺส อนา-
ปาถคโต ภวถ ๆ มา ปรสฺส จกฺขุสฺส อาปาถคามิโน ๆ
ตตฺถ ปาสาณปุณฺณกเปโต สตฺโต วิย ปรสฺสปิ จกฺขุสฺส
อนา

ព្រះតថាគតមានទិព្វចក្ខុ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ខុ របស់មនុស្សធម្មតា
ឃើញនូវពួកសត្វ ដែលច្យុត ដែលកើត ជាសត្វថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់
មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ជ្រាប
ច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្ម ដោយប្រការដូច្នេះ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រង់ដែលព្រះតថាគត មានទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ
កន្លងហួសចក្ខុ របស់មនុស្សធម្មតា ។ បេ ។ ជ្រាបច្បាស់នូវពួក
សត្វ ដែលអាស្រ័យទៅតាមកម្ម ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា តថា-
គតពល របស់ព្រះតថាគត ព្រោះ ព្រះតថាគតអាស្រ័យនូវពលៈហើយ
ផ្តាច់នូវហេតុដ៏ប្រសើរ បន្ទឺសីហនាទ ក្នុងពួកបរិស័ទ ញុំាង
ព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត
ព្រះតថាគត ឃើញច្បាស់ ដឹងច្បាស់ នូវបច្ចុប្បន្នធម៌ ដែលមានក្នុង
ខ្លួនឯង ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ
ដោយប្រាជ្ញា ដ៏ប្រសើរ ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

យម្បិ កិក្ខវេ តថាគតោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ
ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ឥធេវ ឥម្ហេ សយំ អភិញ្ញា
សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ៗ ឥមម្បិ កិក្ខវេ
តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ យំ ពលំ
អាគម្ម តថាគតោ អាសភឋានំ បដិជានាតិ
បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ ៗ
ឥមានិ ខោ កិក្ខវេ ទស តថាគតស្ស
តថាគតពលានិ យេហិ ពលេហិ សមន្នាគតោ
តថាគតោ អាសភឋានំ បដិជានាតិ បរិសាសុ
សីហនាទំ នទតិ ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតីតិ ៗ

[៦២] អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ
យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ៗ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រង់ដែលព្រះតថាគត ឃាននូវឆ្លាក់ប្លាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា តថាគតពល របស់ព្រះតថាគត ព្រោះ ព្រះតថាគតអាស្រ័យនឹងពលៈ ហើយផ្តាច់នូវហេតុដ៏ប្រសើរ បន្ទឺសីហនាទ ក្នុងពួកបរិស័ទ ញុំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា តថាគតពល ១០ ប្រការ របស់ព្រះតថាគត ព្រោះ ព្រះតថាគត ប្រកបដោយពលៈទាំងឡាយ ហើយផ្តាច់នូវហេតុដ៏ប្រសើរ បន្ទឺសីហនាទ ក្នុងពួកបរិស័ទ ញុំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

(២៤) គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ។

ឯកកម្ពំ ឯសិំ ខោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ភគវា ឯតទវោច យេ តេ អានន្ទ ឧភោ តេសំ តេសំ អដ្ឋង្គិយានំ អភិញ្ញា សច្ឆិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ វិសារទោ អហំ អានន្ទ តត្ថ បដិជានាមិ តេសំ តេសំ តថា តថា ធម្មំ ទេសេតុំ យថា យថា បដិបន្នោ សន្តំ វា អត្ថីតិ ញស្សតិ អសន្តំ វា នត្ថីតិ ញស្សតិ ហីនំ វា ហីនន្តិ ញស្សតិ បណីតំ វា បណីតន្តិ ញស្សតិ សឧត្តរំ វា សឧត្តរន្តិ ញស្សតិ អនុត្តរំ វា អនុត្តរន្តិ ញស្សតិ យថា យថា វា បនស្ស តំ ញាតយ្យំ វា ឧដ្ឋយ្យំ[1] វា សច្ឆិកតយ្យំ[2] វា តថា តថា ញស្សតិ វា ឧក្កដ្ឋតិ វា សច្ឆិកិរិស្សតិ វាតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។

---

១ ឆ. ម. ញាតេយ្យំ វា វិដ្ឋេយ្យំ វា ។ ២ ម. សច្ឆិករេយ្យំ វា ។

លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលអានន្ទ ធម៌ទាំងឡាយណា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអធិមុត្តិបទ(១) ទាំងឡាយនោះៗ ដោយប្រាជ្ញា ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ម្នាលអានន្ទ តថាគតជាអ្នកសង្កេតសង្កា ដឹងច្បាស់ ក្នុងអធិមុត្តិបទនោះៗ អាចសំដែងធម៌ដល់ពួកសត្វនោះៗ តាមដែលអ្នកប្រតិបត្តិ ហើយនឹងដឹងរបស់ដែលមានថា មាន ក្តី ដឹងរបស់ដែលមិនមាន ថាមិនមាន ក្តី ដឹងរបស់ហេតុតាមថា ហេតុតាម ក្តី ដឹងរបស់ខ្ពង់ខ្ពស់ ថា ខ្ពង់ខ្ពស់ ក្តី ដឹងរបស់ដែលមានរបស់ដទៃប្រសើរជាងថា មានរបស់ដទៃប្រសើរជាងក្តី ដឹងរបស់ដែលមិនមានរបស់ដទៃប្រសើរជាងថា មិនមានរបស់ដទៃប្រសើរជាងក្តី ម្យ៉ាងទៀត របស់នោះ ដែលបុគ្គលត្រូវដឹង ឬ ត្រូវឃើញ ឬ ក៏ត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយហេតុណាៗ នឹងដឹង ឬ នឹងឃើញ ឬ ក៏នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយហេតុនោះៗ ហេតុនេះ រមែងមានជាធម្មតា ។ ម្នាលអានន្ទ បណ្តាសេចក្តីដឹងទាំងឡាយ សេចក្តីដឹងតាមពិត ក្នុងធម៌នោះៗណាមួយ សេចក្តីដឹងតាមពិតនុ៎ះ ឈ្មោះថា មិនមានសេចក្តីដឹងដទៃ ប្រសើរជាង ។

---

១ - ធម៌ ដែ ខ្ញុ អាយតនៈ ជាតុ និងសំយោជនៈទី៥ (អដ្ឋកថា) ។

ฯ ตตฺถ อาทิมฺหิ ตาว อาทิสทฺทสฺส ปุพฺพ-
ปฐมาทีสุ ทิสฺสมานตฺตา ปุพฺพาทีสุ จ ปฐมาทีนมฺปิ
สมฺภวโต ตทุภยนิวตฺตนตฺถมาห ‘‘ปฐมาทิ-
วิภตฺตีนมฺปี’’ติ ฯ ปฐมาทิวิภตฺตีนมฺปิ ปุพฺพาทิ-
ภาวสฺส ปฐมาทีสุ ทิสฺสมานตฺตา ปุพฺพาทีสุ จ
ปฐมาทีนมฺปิ สมฺภวโต ตทุภยนิวตฺตนตฺถมาห
‘‘ปุพฺพาทิวิภตฺตีนมฺปี’’ติ ฯ ปุพฺพาทิวิภตฺตีนมฺปิ
ปฐมาทิภาวสฺส ปุพฺพาทีสุ ทิสฺสมานตฺตา ปฐมาทีสุ
จ ปุพฺพาทีนมฺปิ สมฺภวโต ตทุภยนิวตฺตนตฺถมาห
‘‘ปฐมาทิวิภตฺตีนมฺปี’’ติ ฯ ปฐมาทิวิภตฺตีนมฺปิ
ปุพฺพาทิภาวสฺส ปฐมาทีสุ ทิสฺสมานตฺตา ปุพฺพาทีสุ
จ

ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត តថាគតសំដែងថា ញាណជាទីលើសលុប ឬ ថ្លៃថ្លាជាងញាណនុ៎ះ មិនមានទេ ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគតពល របស់ព្រះតថាគតនេះ មាន ១០ ប្រការ គ្រោះ ព្រះតថាគត ប្រកបដោយពលៈទាំងឡាយ ហើយទើបប្តេជ្ញានូវហេតុ ដ៏ប្រសើរ បន្ទឺសីហនាទ ក្នុងពួកបរិស័ទ ញាំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ ចុះ តថាគតពល ១០ ប្រការ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះតថាគត ក្នុងលោកនេះ ជ្រាបច្បាស់នូវហេតុ តាមហេតុផង ជ្រាបច្បាស់នូវអំពើ មិនមែនជាហេតុ តាមអំពើ មិនមែនជាហេតុផង ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ។ ម្នាលអានន្ទ ត្រង់ដែលព្រះតថាគត ជ្រាបច្បាស់នូវហេតុ តាមហេតុផង ជ្រាបច្បាស់នូវអំពើ ដែលមិនមែនជាហេតុ តាមអំពើ ដែលមិនមែនជាហេតុផង ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះជា តថាគតពល របស់ព្រះតថាគត គ្រោះ ព្រះតថាគត អាស្រ័យនឹងពលៈ ហើយប្តេជ្ញានូវហេតុ ដ៏ប្រសើរ បន្ទឺសីហនាទ ក្នុងពួកបរិស័ទ ញាំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

បុន ចបរំ អានន្ទ តថាគតោ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នានំ
កេឡាសមានានានំ ឋានសោ ហេតុសោ វិបាកំ
យថាភូតំ បជានាតិ ។ យម្បានន្ទ ។ បេ ។ ឥទម្បានន្ទ
។ បេ ។ បុន ចបរំ អានន្ទ តថាគតោ
សព្ពត្ថគាមិនិំ បដិបទំ យថាភូតំ បជានាតិ ។
យម្បានន្ទ ។ បេ ។ ឥទម្បានន្ទ ។ បេ ។ បុន ចបរំ
អានន្ទ តថាគតោ អនេកធាតុំ នានាធាតុំ លោកំ
យថាភូតំ បជានាតិ ។ យម្បានន្ទ ។ បេ ។
ឥទម្បានន្ទ ។ បេ ។ បុន ចបរំ អានន្ទ
តថាគតោ សត្តានំ នានាធិមុត្តិកតំ យថាភូតំ
បជានាតិ ។ យម្បានន្ទ ។ បេ ។ ឥទម្បានន្ទ
។ បេ ។ បុន ចបរំ អានន្ទ តថាគតោ
បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ យថាភូតំ
បជានាតិ ។ យម្បានន្ទ ។ បេ ។ ឥទម្បានន្ទ ។ បេ ។

ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ព្រះតថាគតជ្រាបច្បាស់នូវវិបាកនៃកុសល-
កម្មទំាងអកុសលកម្ម ដែលសត្វបានធ្វើហើយ តាំងអតីត អនាគត ទំាង
បច្ចុប្បន្ន តាមឋាក់ តាមហេតុ ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ។ ម្នាល
អានន្ទ ត្រង់ដែល ។បេ។ ម្នាលអានន្ទ នេះជា ។បេ។ ម្នាល
អានន្ទ មួយទៀត ព្រះតថាគត ជ្រាបច្បាស់នូវផ្លូវ ដែលទៅកាន់ទី
តំាងពួង ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ។ ម្នាលអានន្ទ ត្រង់ដែល ។បេ។
ម្នាលអានន្ទ នេះជា ។បេ។ ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ព្រះតថាគត
ជ្រាបច្បាស់នូវលោក ដែលមានធាតុច្រើនយ៉ាង មានធាតុផ្សេងៗគ្នា
ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ។ ម្នាលអានន្ទ ត្រង់ដែល ។បេ។ ម្នាលអានន្ទ
នេះជា ។បេ។ ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ព្រះតថាគត ជ្រាបច្បាស់នូវ
អជ្ឈាស្រ័យផ្សេងៗគ្នា របស់សត្វទំាងឡាយ ដោយសេចក្តីជាក់លាក់។
ម្នាលអានន្ទ ត្រង់ដែល ។បេ។ ម្នាលអានន្ទ នេះជា ។បេ។
ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ព្រះតថាគត ជ្រាបច្បាស់នូវឥន្ទ្រិយក្នុងក្នុងទី
ខ្លះ របស់ពួកសត្វដទៃ របស់ពួកបុគ្គលដទៃ ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ។
ម្នាលអានន្ទ ត្រង់ដែល ។បេ។ ម្នាលអានន្ទ នេះជា ។បេ។

ปุน จปรํ อานนฺท ตถาคเต ฌานวิโมกฺเขสมา-
ธิสมาปตฺตึ สนฺธิลิเขสึ ภิตฺตึ ปุญฺชึ ยถาภูตํ
ปชานาติ ฯ ยมฺปานนฺท ฯ เป ฯ ฯ ฯ ฯ ฯ ฯ
ฯ เป ฯ ปุน จปรํ อานนฺท ตถาคเต อเนกวิหิตํ
ปุพฺเพนิวาสึ อนุสฺสรติ เสยฺยถีทํ เอกมฺปิ ชาตึ
ทฺเวปิ ชาติโย ฯ เป ฯ สตฺต สาการึ สทฺเธสึ
อเนกวิหิตํ ปุพฺเพนิวาสึ อนุสฺสรติ ฯ
ยมฺปานนฺท ฯ เป ฯ ฯ ฯ ฯ เป ฯ ปุน
จปรํ อานนฺท ตถาคเต ทิพฺเพน จกฺขุนา
วิสุทฺเธน อติกฺกนฺตมานุสเกน ฯ เป ฯ ยถากมฺมูปเค
สตฺเต ปชานาติ ฯ ยมฺปานนฺท ฯ เป ฯ
ฯ ฯ เป ฯ ปุน จปรํ อานนฺท
ตถาคเต อาสวานํ ขยา อนาสวึ
เจโตวิมุตฺตึ ปญฺญาวิมุตฺตึ ทิฏฺเว ธมฺเม สยึ
อภิญฺญา สจฺฉิกตฺวา อุปสมฺปชฺช วิหรติ ฯ

ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ព្រះតថាគត ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីសៅហ្មង សេចក្តីផូរផង់ នឹងការចេញចាកឈាន វិមោក្ខ សមាធិ នឹងសមាបត្តិ ទាំងឡាយ ដោយសេចក្តីជាក់លាក់ ។ ម្នាលអានន្ទ ត្រង់ដែល ។បេ។ ម្នាលអានន្ទ នេះជា ។បេ។ ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ព្រះតថាគត រលឹកឃើញនូវជាតិ ដែលបាននៅអាស្រ័យក្នុងកាលមុន ជាអនេកជាតិ គឺ ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។បេ។ រលឹកឃើញនូវជាតិ ដែលធ្លាប់នៅអាស្រ័យហើយ ក្នុងកាលមុនជាច្រើន ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ។ ម្នាលអានន្ទ ត្រង់ដែល ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះជា ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ព្រះតថាគត មានទិព្វចក្ខុ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងផុតចក្ខុរបស់មនុស្សជាមួយ ។ បេ ។ ជ្រាបច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្ម ។ ម្នាលអានន្ទ ត្រង់ដែល ។បេ។ ម្នាលអានន្ទ នេះជា ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទ មួយវិញទៀត ព្រះតថាគត បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ ប្បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

យម្ហា ន ឧ្ប តថាគតោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ
ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ
ន ឧ្ប តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ
យំ ពលំ អាគម្ម តថាគតោ អាសភណ្ឋានំ
បដិជានាតិ បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ
ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ ។ ឥមានិ ខោ អានន្ទ
ទស តថាគតស្ស តថាគតពលានិ យេហិ
ពលេហិ សមន្នាគតោ តថាគតោ អាសភណ្ឋានំ
បដិជានាតិ បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ
ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតីតិ ។

(២៣) អដ្ឋ ភិក្ខវេ ធម្មា តាយេន
បហាតព្ពា នោ ភាវេតព្ពា អដ្ឋ ភិក្ខវេ ធម្មា
ភាវេតព្ពា នោ តាយេន បហាតព្ពា អដ្ឋ ភិក្ខវេ
ធម្មា នេវ តាយេន បហាតព្ពា នោ ភាវេតព្ពា
បញ្ញាយ ន្តិស្សា ន្តិស្សា បហាតព្ពា ។

ម្នាលអានន្ទ ត្រង់ដែលព្រះតថាគតធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោ-
វិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំង
ឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ម្នាលអានន្ទ
នេះជា តថាគតពល របស់ព្រះតថាគត ព្រោះ ព្រះតថាគតអាស្រ័យ
នឹងពលៈហើយប្តេជ្ញានូវហេតុដ៏ប្រសើរ បន្ទឹសីហនាទក្នុងពួកបរិស័ទ ញុំាង
ព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះជា តថាគតពលរបស់
ព្រះតថាគតទាំង ១០ ប្រការ ព្រោះ ព្រះតថាគតប្រកបដោយពលៈ
ទាំងឡាយ ហើយ ប្តេជ្ញានូវហេតុដ៏ប្រសើរ បន្ទឹសីហនាទ ក្នុងពួកបរិស័ទ
ញុំាងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

(៤៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ ដែលបុគ្គលគប្បីលះ
ដោយកាយ មិនចាំបាច់វាចាក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ ដែល
បុគ្គលគប្បីលះ ដោយវាចា មិនចាំបាច់កាយ ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ពួកធម៌ ដែលបុគ្គលមិនគប្បីលះ ដោយកាយ មិនគប្បីលះ
ដោយវាចា គប្បីលះចេញ ព្រោះឃើញជាក់ស្តែងដោយប្រាជ្ញាក៏មាន ។

តតមេ ច ភិក្ខវេ ឆឌ្ឌា តាយេន បហាតព្ពា នោ
ភជាយ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អកុសលំ
អាបជ្ជោ ហោតិ តញ្ចេវ នេសំ តាយេន ។
តមេនំ អនុវិច្ច វិញ្ញូ សព្រហ្មចារី ឱវទាមាំសុ
អាយស្មា ខោ អកុសលំ អាបជ្ជោ តញ្ចេវ
នេសំ តាយេន សាធុ វតាយស្មា តាយេនុច្ចវិតំ
បហាយ តាយេសុច្ចវិតំ តាវេតូតិ ។ សោ
អនុវិច្ច វិញ្ញូហិ សព្រហ្មចារីហិ វុច្ចមានោ
តាយេនុច្ចវិតំ បហាយ តាយេសុច្ចវិតំ តាវេតិ ។
ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខវេ ឆឌ្ឌា តាយេន បហាតព្ពា នោ
ភជាយ ។ តតមេ ច ភិក្ខវេ ឆឌ្ឌា ភជាយ បហាតព្ពា
នោ តាយេន ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អកុសលំ
អាបជ្ជោ ហោតិ តញ្ចេវ នេសំ ភជាយ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ ដែលបុគ្គលគប្បីលះ ដោយកាយ មិនបាច់វាចា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកត្រូវទទួវចំណែកនៃអាបត្តិណាមួយ ជាអកុសល ដោយកាយ ។ ពួកវិញ្ញូជន ជាសព្រហ្មចារី ដឿងមើលរឿយៗ នូវភិក្ខុនោះហើយ និយាយ យ៉ាងនេះថា លោកដ៏មានអាយុ បានត្រូវទទួវចំណែកនៃអាបត្តិណាមួយ ជាអកុសល ដោយកាយហើយ លោកដ៏មានអាយុ ចូរលះកាយទុច្ចរិត ហើយចំរើនកាយសុចរិត ឲ្យត្រឹមត្រូវឡើង ។ កាលពួកវិញ្ញូជន ជាសព្រហ្មចារី ដឿងមើលរឿយៗ ហើយស្តីថា ភិក្ខុនោះ កំលះកាយទុច្ចរិត ហើយចំរើនកាយសុចរិតហើ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីលះ ដោយកាយ មិនបាច់វាចា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ ដែលបុគ្គលគប្បីលះ ដោយវាចា មិនបាច់កាយ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកត្រូវទទួវចំណែកនៃអាបត្តិណាមួយ ជាអកុសល ដោយវាចា ។

តមេនំ អនុរុទ្ធ វិញ្ញូ សព្រហ្មចារី ឱវទាមិ អនុសាសាមិ អាយស្មា ខោ អនុរុទ្ធោ តាយ ឱវាទានុសាសនិយា ធម្មកថាយ សាធុ វតាយស្មា វិវេកនិស្សិតំ បមាទាយ វិវេកនិស្សិតំ អាវេឡំ ។ សោ អនុរុទ្ធ វិញ្ញូ សព្រហ្មចារីហិ ឱវទិយមានោ វិវេកនិស្សិតំ បមាទាយ វិវេកនិស្សិតំ អាវេឡំ ។ ឥមេ ខ្វាហំ តិក្ខត្តុ ឆឡង្គា ឯកាយ បមាតិកាយ នោ តាយេន ។ តតមេ ច តិក្ខត្តុ ឆឡង្គា នេវ តាយេន បមាតិកាយ នោ ឯកាយ បញ្ញាយ ឯិស្សា ឯិស្សា បមាតិកាយ ។ លោភោ តិក្ខត្តុ នេវ តាយេន បមាតិកាយ នោ ឯកាយ បញ្ញាយ ឯិស្សា ឯិស្សា បមាតិកាយ ។ នោសោ តិក្ខត្តុ...មោហោ តិក្ខត្តុ... តោឡោ តិក្ខត្តុ... ឧបនាហោ តិក្ខត្តុ... មក្ខោ តិក្ខត្តុ... បឡាសោ តិក្ខត្តុ... មច្ឆរិយំ តិក្ខត្តុ នេវ តាយេន បមាតិកាយ នោ ឯកាយ បញ្ញាយ ឯិស្សា ឯិស្សា បមាតិកាយ ។

ពួកវិញ្ញូជន ជាសព្រហ្មចារី ដឿងមើលរឿយៗ នូវកិរិយានោះ ហើយនិយាយ យ៉ាងនេះថា លោកដ៏មានអាយុ បានត្រូវនូវចំណែកនៃអាបត្តិណាមួយ ជាអកុសល ដោយវាចាហើយ លោកដ៏មានអាយុ ចូរលះវិបត្តិនុ៎ះចេញ ហើយចំរើនវិបត្តិសុចរិតឲ្យត្រឹមត្រូវឡើង ។ កាលពួកវិញ្ញូជន ជាសព្រហ្មចារី ដឿងមើលរឿយៗ ហើយស្តីថា កិរិយានោះកំលះវិបត្តិនុ៎ះចេញ ហើយចំរើនវិបត្តិសុចរិតទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីលះ ដោយវាចា មិនចាប់កាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ ដែលបុគ្គលមិនគប្បីលះ ដោយកាយ មិនគប្បីលះ ដោយវាចា គប្បីលះចេញព្រោះឃើញជាក់ស្តែងដោយប្រាជ្ញាបាន តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លោកៈ បុគ្គលមិនគប្បីលះដោយកាយ មិនគប្បីលះដោយវាចាទេ គប្បីលះចេញព្រោះឃើញជាក់ស្តែងដោយប្រាជ្ញាបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គោសៈ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អមហៈ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គោធៈ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបនាហៈ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មក្ខៈ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បឡាសៈ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មច្ឆរិយៈ បុគ្គលមិនគប្បីលះដោយកាយ មិនគប្បីលះដោយវាចា គប្បីលះចេញ ព្រោះឃើញជាក់ស្តែងដោយប្រាជ្ញាបាន ។

ចាបិតោ អិទ្ធិបាទា ឥស្សរិយេ ឋបេតិ តោយេន បហាតព្ពោ
នោ ភវិតាយ បញ្ញាយ ឆិន្ទោ ឆិន្ទោ បហាតព្ពោ ។
តតិយោ ច អិទ្ធិបាទោ ចាបិតោ ឥស្សរិយេ ។ ឥធ
ភិក្ខុវេ ឥត្តរតំ តបោបតិស្សោ ច តបោបតិបុត្តស្សោ
ច ឆន្ទេន ច ឆន្ទោ ច វាហនេន ច ជាតរូបេន
ច ។ តត្រញ្ញតរស្សោ ធាសស្សោ ច ឧបដ្ឋាសស្សោ ច
ឯវំ ហោតិ អហោ វតិមស្សោ តបោបតិស្សោ ច
តបោបតិបុត្តស្សោ ច ឆ ឥត្ថិយោ ឆន្ទេន ច
ឆន្ទោ ច វាហនេន ច ជាតរូបេន ចាតិ ។
សមណោ ច បន ព្រាហ្មណោ ច លាភី ហោតិ
ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខា-
រានំ ។ តត្រញ្ញតរស្សោ សមណស្សោ ច ព្រាហ្មណស្សោ
ច ឯវំ ហោតិ អហោ វត អយមាយស្មា ឆ លាភី
អស្សោ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជ-
បរិក្ខារានន្តិ ។ អយំ ទុក្ខតិ អិទ្ធិបាទោ ចាបិតោ ឥស្សរិយេ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥស្សា ដ៏លាមក បុគ្គលមិនគប្បីលះ ដោយការមិនគប្បីលះ ដោយវាចាទេ គប្បីលះចេញ ព្រោះឃើញច្បាស់ស្គាល់ដោយប្រាជ្ញាបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥស្សា ដ៏លាមក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គហបតី ឬគហបតិបុត្ត ក្នុងលោកនេះ បរិបូណ៌ដោយទ្រព្យក្តី ស្រូវក្តី ប្រាក់ក្តី មាសក្តី ។ ខ្វះតំណរ ឬ អ្នកដែលនៅជ្រកកោនណាមួយ មានសេចក្តីប្រាថ្នាថា ទីឆ៍គហបតី ឬគហបតិបុត្តនោះយ៉ាងនេះថា ធ្លើដូចម្តេច ហ្ន៎ កុំឲ្យគហបតី ឬ គហបតិបុត្តនេះបានបរិបូណ៌ដោយទ្រព្យក្តី ស្រូវក្តី ប្រាក់ក្តី មាសក្តី ដូច្នេះឡើយ។ ចំណែកខាង សមណៈឬព្រាហ្មណ៍វិញ ដែលជាអ្នកបានទ្វេចីវរបិណ្ឌបាត សេនាសនៈ ទីឆ៍គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ។ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ មានសេចក្តីប្រាថ្នាថាទីឆ៍សមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍នោះយ៉ាងនេះថា ធ្លើដូចម្តេច ហ្ន៎ កុំឲ្យលោកដ៏មានអាយុនេះ បានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ ទីឆ៍គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារដូច្នេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឥស្សា ដ៏លាមក ។

ចាបិតោ កិត្តកេ ឥស្សរេ នេវ តោយេន បហាតព្ពា នោ
ភថាយ បញ្ញាយ និស្សា និស្សា បហាតព្ពា ។ ចាបិតោ
កិត្តកេ ឥច្ឆា នេវ តោយេន បហាតព្ពា នោ
ភថាយ បញ្ញាយ និស្សា និស្សា បហាតព្ពា ។
តតមា ច កិត្តកេ ចាបិតោ ឥច្ឆា ។ ឥធ
កិត្តកេ ឯតេន្តោ អស្សន្តោ សមាធោ សន្តោតិ
មំ ជានេយ្យុន្តិ ឥច្ឆតិ ទុស្សីលោ សមាធោ
សីលវាតិ មំ ជានេយ្យុន្តិ ឥច្ឆតិ អប្បស្សុតោ
សមាធោ ពហុស្សុតោតិ មំ ជានេយ្យុន្តិ ឥច្ឆតិ
សន្តុលិតោ សមាធោ បរិក្ខារោតិ មំ
ជានេយ្យុន្តិ ឥច្ឆតិ កុសីតោ សមាធោ
អារទ្ធវីរិយោតិ មំ ជានេយ្យុន្តិ ឥច្ឆតិ មុដ្ឋស្សតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥស្សា ដំណាមក បុគ្គលមិនគប្បីលះ ដោយកាយ មិនគប្បីលះ ដោយវាចាទេ គប្បីលះចេញ ព្រោះឃើញជាក់ស្តែង ដោយប្រាជ្ញាបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥច្ឆា ដំណាមក បុគ្គលមិនគប្បីលះ ដោយកាយ មិនគប្បីលះ ដោយវាចាទេ គប្បីលះចេញ ព្រោះឃើញជាក់ស្តែង ដោយប្រាជ្ញាបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥច្ឆា ដំណាមក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុខ្លះ ក្នុងសាសនានេះ ជាបុគ្គលមិនមានសទ្ធា តែប្រាថ្នាថា អ្នកផង គប្បីស្គាល់អញថាជា អ្នកមានសទ្ធា ជាបុគ្គលទ្រុស្តសីល តែប្រាថ្នាថា អ្នកផង គប្បីស្គាល់អញថាជាអ្នកមានសីល ជាបុគ្គលចេះដឹងតិច តែប្រាថ្នាថា អ្នកផង គប្បីស្គាល់អញថា ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ជាបុគ្គលត្រេកអរ ក្នុងការច្របូកច្របល់ ដោយគឺគ តែប្រាថ្នាថា អ្នកផង គប្បីស្គាល់អញថា ជាអ្នកស្ងាត់កាយ ជាបុគ្គលខ្ជិល តែប្រាថ្នាថា អ្នកផង គប្បីស្គាល់អញថា ជាអ្នកមានប្រារព្ធព្យាយាម ជាបុគ្គលភ្លេចភ្លាំងស្មារតី

សមាធោ ឧបដ្ឋិតស្សតីតំ បំ ជានេយ្យុន្តិ ឥច្ចតំ អសមាហិតោ សមាធោ សមាហិតោតំ បំ ជានេយ្យុន្តិ ឥច្ចតំ ឥទញ្ហេ សមាធោ បញ្ញាតំ បំ ជានេយ្យុន្តិ ឥច្ចតំ អនិណាសកេ សមាធោ និណាសកេតំ បំ ជានេយ្យុន្តិ ឥច្ចតំ ។ អយំ វុច្ចតិ កិត្តាវេ ចាបិតោ ឥច្ចា ។ ចាបិតោ កិត្តាវេ ឥច្ចា(๑) នេវ តាយេន បហាតព្ពោ នោ ភាចាយ បញ្ញាយ ធិស្វា ធិស្វា បហាតព្ពា ។ តញ្ហេ កិត្តាវេ កិត្តុំ លោភោ អភិភុយ្យ ឥរិយតិ នោសោ មោហោ តោធោ ឧបនាហោ មក្ខោ បលាសោ មច្ឆរិយំ ចាបិតោ ឥសច្ឆា ចាបិតោ ឥច្ចា អភិភុយ្យ ឥរិយតិ សោ ឱរមស្សុ វេធិតញ្ហោ ច អយេនាយស្មា តថា បជានាតិ យថា បជានតោ លោភោ ច ទោតិ តថាហំបំ អាយស្មន្តំ លោភោ អភិភុយ្យ ឥរិយតិ ។

---

๑ ម. ឥមេ វុច្ចន្តិ កិត្តាវេ ធម្មា ។

តែគ្រាថ្នាថា អ្នកផង គប្បីស្គាល់អញថាថា អ្នកមានស្មារតីតាំងមាំ ជាបុគ្គលមិនបានសមាធិ តែគ្រាថ្នាថា អ្នកផង គប្បីស្គាល់អញថាជាអ្នកបានសមាធិ ជាបុគ្គលអប្បគ្រាជ្ញា តែគ្រាថ្នាថា អ្នកផង គប្បីស្គាល់អញថាជាអ្នកមានគ្រាជ្ញា ជាបុគ្គលមិនទាន់អស់អាសវៈ តែគ្រាថ្នាថា អ្នកផង គប្បីស្គាល់អញថាជាអ្នក អស់អាសវៈហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឥច្ចា ដំណាមក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥច្ចា ដំណាមក បុគ្គលមិនគប្បីលះ ដោយកាយ មិនគប្បីលះ ដោយវាចាទេ គប្បីលះចេញ ព្រោះឃើញជាក់ស្តែង ដោយគ្រាជ្ញាបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើលោកៈគ្រប់សង្កត់ភិក្ខុនោះ ទោសៈ មោហៈ កោធៈ ឧបនាហៈ មក្ខៈ បឡាសៈ មច្ឆរិយៈ ឥស្សា ដំណាមក ឥច្ចា ដំណាមក គ្រប់សង្កត់ភិក្ខុនោះ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដឹងយ៉ាងនេះថា លោកៈមិនកើតមានដល់បុគ្គល ដែលដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា លោកដ៏មានអាយុនេះ មិនដឹងច្បាស់យ៉ាងនោះទេ ហេតុដូច្នោះ បានជាលោកៈមកគ្រប់សង្កត់ លោកដ៏មានអាយុនេះបាន ។

ฉ อยมายสฺมา ตถา ปชานาตุ ยถา ปชานาเตา เถราสา ฉ ภิกฺขู เอวมาหสุ เถราโว ขุปฺปาโภ มกฺขา ปลาสา มจฺฉริยํ ถามิตา ๙สฺสา ถามิตา ๙ฏฺฐา ฉ ภิกฺขู ตถาหีมํ อายสฺมนฺตํ ถามิตา ๙ฏฺฐา อภิกุชฺฌา ๙ริยาติ ๆ เอวฺหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เถราโว ฉาภิกุชฺฌา ๙ริยาติ เถราสา เถราโว ขุปฺปาโภ มกฺขา ปลาสา มจฺฉริยํ ถามิตา ๙สฺสา ถามิตา ๙ฏฺฐา ฉาภิกุชฺฌา ๙ริยาติ สา ฝามสฺส เวฉิตฺเตฺว ตถา อยมายสฺมา ปชานาตุ ยถา ปชานาเตา เถราโว ฉ ภิกฺขู ตถาหีมํ อายสฺมนฺตํ เถราโว ฉาภิกุชฺฌา ๙ริยาติ ๆ ตถา อยมายสฺมา ปชานาตุ ยถา ปชานาเตา เถราสา ฉ ภิกฺขู เถราโว ขุปฺปาโภ มกฺขา ปลาสา มจฺฉริยํ

ភោស:មិនមានដល់បុគ្គល ដែលដឹងច្បាស់យ៉ាងណា លោកដ៏មានអាយុ
នេះ មិនដឹងច្បាស់យ៉ាងនោះទេ ភោហ: ភោជ: ឧបនាហ: មក្ខ:
បលាស: មច្ឆរិយ: ឥស្សា ដ៏លាមក ឥច្ឆា ដ៏លាមក មិនមាន ហេតុដូច្នោះ
ទើប ឥច្ឆា ដ៏លាមក គ្របសង្កត់លោកដ៏មានអាយុនេះបាន ។ ម្នាលកិក្ខុ
ទាំងឡាយ បើលោក:មិនគ្របសង្កត់កិក្ខុនោះទេ ភោស: ភោហ: ភោជ:
ឧបនាហ: មក្ខ: បលាស: មច្ឆរិយ: ឥស្សា ដ៏លាមក ឥច្ឆា ដ៏លាមក
មិនគ្របសង្កត់កិក្ខុនោះ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដឹងយ៉ាងនេះថា លោក:
មិនមាន ដល់បុគ្គលដែលដឹងច្បាស់ យ៉ាងណា លោកដ៏មានអាយុនេះ
ក៏ដឹងច្បាស់ យ៉ាងនោះដែរ ហេតុដូច្នោះ បានជាលោក:មិនគ្របសង្កត់
លោកដ៏មានអាយុនេះបាន ។ ភោស: មិនមាន ដល់បុគ្គលដែលដឹងច្បាស់យ៉ាងណា លោកដ៏មានអាយុនេះ ដឹងច្បាស់យ៉ាងនោះដែរ ភោហ: ភោជ: ឧបនាហ: មក្ខ: បលាស: មច្ឆរិយ:

ចាបិតោ ๙ស្សា ចាបិតោ ๙ជ្ជា ន ហោតិ តថាហីមំ អាយស្មន្តំ ចាបិតោ ๙ជ្ជា ឧភិក្ខុយ្យ ๙វិយតីតិ ។

(๒๔) ឯកំ សមយំ អាយស្មា មហាចុន្ទោ ចេតីសុ វិហរតិ សហជាតិយំ ។ តត្រ ខោ អាយស្មា មហាចុន្ទោ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ អាវុសោ ភិក្ខវោតិ ។ អាវុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ មហាចុន្ទស្ស បច្ចស្សោស្សុំ ។ អាយស្មា មហាចុន្ទោ ឯតទវោច ញាណវាទំ អាវុសោ ភិក្ខុ វេទមានោ ជានាមីមំ ធម្មំ បស្សាមីមំ ធម្មន្តិ ។ តញ្ច អាវុសោ ភិក្ខុំ លោភោ អភិភុយ្យ តិដ្ឋតិ ទោសោ មោហោ តោរោ ឧបនាហោ មក្ខោ បឡាសោ មច្ឆរិយំ ចាបិតោ ๙ស្សា ចាបិតោ ๙ជ្ជា អភិភុយ្យ តិដ្ឋតិ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ ន អយមាយស្មា តថា បជានាតិ យថា បជានតោ លោភោ ន ហោតិ តថាហីមំ អាយស្មន្តំ លោភោ អភិភុយ្យ តិដ្ឋតិ ។

ឥស្សា ដ៏លាមក ឥច្ឆា ដ៏លាមក មិនមាន ហេតុដូច្នោះ ឬនជា ឥច្ឆា ដ៏លាមក មិនគ្រប់សង្កត់លោក ដ៏មានអាយុនេះឬន ។

(๒๔) សម័យមួយ ព្រះមហាបុន្នៈដ៏មានអាយុ គង់ក្នុងប្រទេស ឈ្មោះសហជាតិ ក្នុងដែនចេតី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមហាបុន្នៈដ៏មានអាយុ ហៅកិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលអាវុសោ កិក្ខុទាំងឡាយ ។ កិក្ខុទាំងនោះ ឬនទទួលស្តាប់ពាក្យ របស់ព្រះមហាបុន្ន ដ៏មានអាយុថា ម្នាលអាវុសោ ។ ព្រះមហាបុន្នៈដ៏មានអាយុ មានថេរវាចា ដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កិក្ខុទំយោយនូវញាណរាល់ថា ខ្ញុំដឹងធម៌នេះ ខ្ញុំឃើញធម៌នេះ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បើលោកៈគ្រប់សង្កត់កិក្ខុនោះ ទោសៈ មោហៈ កោធៈ ឧបនាហៈ មក្ខៈ បឡាសៈ មច្ឆរិយៈ ឥស្សា ដ៏លាមក ឥច្ឆា ដ៏លាមក គ្រប់សង្កត់កិក្ខុនោះ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដឹងយ៉ាងនេះថា លោកៈ មិនមានដល់បុគ្គលដែល ដឹងច្បាស់យ៉ាងណា លោកដ៏មានអាយុនេះ មិនដឹងច្បាស់យ៉ាងនោះទេ ហេតុដូច្នោះ ឬនដាលោកៈ គ្រប់សង្កត់លោក ដ៏មានអាយុនេះ ។

ឯ អយមាយស្មា តថា បដិបន្នោ យថា បដិបន្នោ
នោសោ ឯ ខេមតំ មោហេហោ តោរោ ខុបនាហោ
មក្ខោ បលាសោ មច្ឆរិយំ ថាមិតោ ឥស្សា
ថាមិតោ ឥច្ឆា ឯ ហោតិ តថាហីមំ អាយស្មន្តំ
ថាមិតោ ឥច្ឆា អភិភុយ្យ តិដ្ឋតិ ។ ភាវនាភិនំ
អាវុសោ តិក្ខិ វេនមាហោ អារិតតោយោម្ហិ
អារិតសីលោ អារិតចិត្តោ អារិតបញ្ញោតិ ។ តញ្ច
អាវុសោ តិក្ខិំ លោហោ អភិភុយ្យ តិដ្ឋតិ នោសោ
មោហេហោ តោរោ ខុបនាហោ មក្ខោ បលាសោ
មច្ឆរិយំ ថាមិតោ ឥស្សា ថាមិតោ ឥច្ឆា អភិភុយ្យ
តិដ្ឋតិ សោ ឱវមស្សុ វេធិតញ្ច ឯ អយមាយស្មា
តថា បដិបន្នោ យថា បដិបន្នោ លោហោ ឯ ហោតិ
តថាហីមំ អាយស្មន្តំ លោហោ អភិភុយ្យ តិដ្ឋតិ ។

គោសៈ មិនមាន ដល់បុគ្គលដែលដឹងច្បាស់យ៉ាងណា លោកដ៏មានអាយុនេះ មិនដឹងច្បាស់យ៉ាងនោះទេ មោហៈ កោធៈ ឧបនាហៈ មក្ខៈ បលាសៈ មច្ឆរិយៈ ឥស្សា ដ៏លាមក ឥច្ឆា ដ៏លាមក មិនមាន ហេតុដូច្នោះ បានជាឥច្ឆា ដ៏លាមក គ្របសង្កត់លោកដ៏មានអាយុ ។ ម្នាលអាវុសោ ពាំងឆ្កាយ កាលកិច្ចនិយាយការនោ-វាទថា ខ្ញុំជាអ្នកបានចំរើនកាយ បានចំរើនសីល បានចំរើនចិត្ត បានចំរើនប្បញ្ញាហើយ ។ ម្នាលអាវុសោ ពាំងឆ្កាយ បើលោកៈ គ្របសង្កត់កិក្ខុនោះ គោសៈ មោហៈ កោធៈ ឧបនាហៈ មក្ខៈ បលាសៈ មច្ឆរិយៈ ឥស្សា ដ៏លាមក ឥច្ឆា ដ៏លាមក គ្របសង្កត់កិក្ខុនោះ អ្នកពាំងឆ្កាយ គប្បីដឹងយ៉ាងនេះថា លោកៈមិនមានដល់បុគ្គលដែលដឹងច្បាស់យ៉ាងណា លោកដ៏មានអាយុនេះ មិនដឹងច្បាស់យ៉ាងនោះទេ ហេតុដូច្នោះ បានជាលោកៈគ្របសង្កត់ លោកដ៏មានអាយុនេះ។

ឯ អយមាយស្មា តថា បដាឯតំ យថា បដាឯតោ
នោសោ ឯ មោតំ មោមោ តោតោ ឧបនាមោ
មត្តោ បលាសោ មច្ចរិយំ ចាបិតោ ๗ស្ស ចាបិតោ
๕ច្ចោ ឯ មោតំ តថាមាំ អាយស្មន្តំ ចាបិតោ ๕ច្ចោ
អភិភុយ្យ តំដ្ឋតំ ។ ញោណាភឧញ្ច អាវុសោ ភិក្ខុ
វឧមាតោ អាវឯាភឧញ្ច ជានាមាំ ឆម្ពំ បស្សាមាំ
ឆម្ពំ អាវិតតាយោម្ហិ អាវិតសីលោ អាវិតចិត្តោ
អាវិតប្បញ្ញោតំ ។ តញ្ច អាវុសោ ភិក្ខុំ លោតោ
អភិភុយ្យ តំដ្ឋតំ នោសោ មោមោ តោតោ
ឧបនាមោ អត្តោ បលាសោ មច្ចរិយំ ចាបិតោ
๗ស្ស ចាបិតោ ๕ច្ចោ អភិភុយ្យ តំដ្ឋតំ សោ
ឃាមស្ស វេឌិតញ្ច ឯ អយមាយស្មា តថា
បដាឯតំ យថា បដាឯតោ លោតោ ឯ មោតំ
តថាមាំ អាយស្មន្តំ លោតោ អភិភុយ្យ តំដ្ឋតំ ។

ភោស: មិនមានដល់បុគ្គល ដែលដឹងច្បាស់យ៉ាងណា លោក
ដ៏មានអាយុនេះ មិនដឹងច្បាស់យ៉ាងនោះទេ មោហ: កោធ: ឧបនាហ:
មក្ខ: បលាស: មច្ឆរិយ: ឥស្សា ដ៏លាមក ឥច្ឆា ដ៏លាមក
មិនមាន ហេតុដូច្នោះ ឋានជាឥច្ឆា ដ៏លាមក គ្របសង្កត់លោក
ដ៏មានអាយុនេះ ។ ម្នាលអាវុសោ ទាំងឡាយ តាលកិក្ខុ អ្នក
និយាយនូវញាណវាទ នឹងការនាវាទ ថា ខ្ញុំដឹងធម៌នេះ ឃើញធម៌នេះ
ខ្ញុំជាអ្នកបានចំរើនកាយ បានចំរើនសីល បានចំរើនចិត្ត បានចំរើន
ប្រាជ្ញាហើយ ។ ម្នាលអាវុសោ ទាំងឡាយ បើលោក:គ្របសង្កត់តិក្ខុ
នោះ ភោស: មោហ: កោធ: ឧបនាហ: មក្ខ: បលាស: មច្ឆ-
រិយ: ឥស្សា ដ៏លាមក ឥច្ឆា ដ៏លាមក គ្របសង្កត់តិក្ខុនោះ អ្នកទាំង
ឡាយ គប្បីដឹង យ៉ាងនេះថា លោក: មិនមានដល់បុគ្គល ដែលដឹង
ច្បាស់យ៉ាងណា លោកដ៏មានអាយុនេះ មិនដឹងច្បាស់យ៉ាងនោះទេ
ហេតុដូច្នោះ ឋានជាលោក: គ្របសង្កត់លោក ដ៏មានអាយុនេះ ។

ฉ อายสฺมายสฺมา ตถา ปฐมชฺฌานสมาปตฺติ ยถา ปฐมชฺฌานโต วุฏฺฐหิตฺวา ฉ ธมฺเม สมฺมสติ ตถา ทุติยชฺฌานสมาปตฺติ ยถา ทุติยชฺฌานโต วุฏฺฐหิตฺวา ฉ ธมฺเม สมฺมสติ ตถา ตติยชฺฌานสมาปตฺติ ยถา ตติยชฺฌานโต วุฏฺฐหิตฺวา ฉ ธมฺเม สมฺมสติ ตถา จตุตฺถชฺฌานสมาปตฺติ ยถา จตุตฺถชฺฌานโต วุฏฺฐหิตฺวา ฉ ธมฺเม สมฺมสติ ตถา อากาสานญฺจายตนสมาปตฺติ ยถา อากาสานญฺจายตนโต วุฏฺฐหิตฺวา ฉ ธมฺเม สมฺมสติ ตถา วิญฺญาณญฺจายตนสมาปตฺติ ยถา วิญฺญาณญฺจายตนโต วุฏฺฐหิตฺวา ฉ ธมฺเม สมฺมสติ ตถา อากิญฺจญฺญายตนสมาปตฺติ ยถา อากิญฺจญฺญายตนโต วุฏฺฐหิตฺวา ฉ ธมฺเม สมฺมสติ ตถา เนวสญฺญานาสญฺญายตนสมาปตฺติ ยถา เนวสญฺญานาสญฺญายตนโต วุฏฺฐหิตฺวา ฉ ธมฺเม สมฺมสติ ฯ

สเจ ปนายสฺมา ปุริเมน ปุริมตรสมาปตฺติยา สมาปชฺชนาธิฏฺฐานาทีสุ ปฏุตรสมาปตฺติยา สมาปชฺชนาธิฏฺฐานาทีสุ วา ปฏุตรสมาปตฺติยา วุฏฺฐานาธิฏฺฐานาทีสุ วา ปฏุตรสมาปตฺติยา ปจฺจเวกฺขณ

ទោសៈមិនមានដល់បុគ្គល ដែលដឹងច្បាស់យ៉ាងណា លោកដ៏មានអាយុ
នេះ មិនដឹងច្បាស់យ៉ាងនោះទេ មោហៈ កោធៈ ឧបនាហៈ មក្ខៈ
បឡាសៈ មច្ឆរិយៈ ឥស្សា ដ៏លាមក ឥច្ឆា ដ៏លាមក មិនមាន
ហេតុដូច្នោះ ឬនជាឥច្ឆា ដ៏លាមក គ្រប់សង្កត់លោកដ៏មានអាយុនេះ។
ម្នាលអាវុសោ ពាំងឆ្ងាយ ដូចបុរសកំសត់ តែអ្នកថា អ្នកស្តុកស្តម្ភ ជា
អ្នកឥតទ្រព្យ តែអ្នកថា អ្នកមានទ្រព្យ ជាអ្នកឥតភោគៈ តែអ្នកថា ជា
អ្នកមានភោគៈ កាលបើមានករណីយកិច្ចដែលត្រូវធ្វើ ដោយទ្រព្យណា
មួយ កើតឡើងហើយ បុរសនោះ មិនអាចប្រមូលមកនូវទ្រព្យក្តី ស្រូវក្តី
ប្រាក់ក្តី មាសក្តី ឬនឡើយ អ្នកផងត្រូវដឹងបុរសនោះ យ៉ាងនេះថា
អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកកំសត់សោះ តែអ្នកថា អ្នកស្តុកស្តម្ភ អ្នកដ៏
មានអាយុនេះ ឥតទ្រព្យសោះ តែអ្នកថា អ្នកមានទ្រព្យ អ្នកដ៏មាន
អាយុនេះ ជាអ្នកឥតភោគៈសោះ តែអ្នកថា អ្នកមានភោគៈ។

ตํ กิสฺส เหตุ ฯ ตถา หิ อายสฺมายสฺมา
กิมิลสฺมิญฺหิ เถโร ฌานกามณฺเฑยฺเย สมาปชฺเชตฺวา ฌ
สงฺกมิตฺวา อุปริเมหากาเย ฌานํ วา ฌานงฺคานิ วา วิสยํ
วา ฌานวิปากํ วา ฯ ฝาเสว เขา อาวุโสติ
ญาณวตฺถุ กิสฺมึ วตฺถุมฺหีติ ภาวนาวตฺถุ
ฌานปีติยา ฌาเน ปสฺสทฺธิยา ฌาเน อาโรคฺยตาย
อาโรคฺยวตฺถุมฺหีติ อาโรคฺยปฺปโภคตฺถาย ตญฺเจ
อาวุโสติ กิสฺมึ เลเขติ อภิกฺกมฺมตฺถาย นิสฺสา
เหเตติ อาโรคฺยปฺปโภคตฺถาย ปโยคสฺส
มชฺฌิมาย ชาติยา ชาติยา ฯ ฝาเสว ปุคฺคลสฺส
อภิกฺกมฺมตฺถาย เสยฺยา ฝาเสว ปุคฺคลสฺส ฌ
อายสฺมายสฺมา ตถา ปฏิปชฺชนาติ ยถา ปฏิปชฺชนฺโต
เลเขติ ฌ เหตฺวา ตถาหิมาย อายสฺมโต
เลเขติ อภิกฺกมฺมตฺถาย ฯ ฌ อายสฺมายสฺมา
ตถา ปฏิปชฺชนาติ ยถา ปฏิปชฺชนฺโต นิสฺสา ฌ
เหตฺวา เหเตติ เขติ อาโรคฺยปฺปโภคตฺถาย ปโยคสฺส

ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា កាលបើ កិច្ចដែល ត្រូវធ្វើ ដោយទ្រព្យណាមួយ កើតឡើងហើយ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ មិនអាច ដើម្បីប្រមូលមកនូវទ្រព្យក្តី ស្រូវក្តី ប្រាក់ក្តី មាសក្តី បានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កាលកិក្ខុ និយាយនូវញាណវាទ ធម៌ការនាវាទថា ខ្ញុំដឹងធម៌នេះ ឃើញធម៌នេះ ខ្ញុំជាអ្នកបានចំរើនកាយ បានចំរើនសីល បានចំរើនចិត្ត បានចំរើនប្រាជ្ញាហើយ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បើលោកៈគ្រប សង្កត់តិក្ខុនោះ ទោសៈ មោហៈ កោធៈ ឧបនាហៈ មក្ខៈ បលាសៈ មច្ឆរិយៈ ឥស្សា ដំលាមក ឥច្ឆា ដំលាមក គ្រប សង្កត់តិក្ខុនោះ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដឹងយ៉ាងនេះថា លោកៈ មិនមានដល់ បុគ្គល ដែលដឹងច្បាស់យ៉ាងណា លោកដ៏មានអាយុនេះ មិនដឹងច្បាស់ យ៉ាងនោះទេ ហេតុដូច្នោះ បានជាលោកៈគ្រប សង្កត់លោកដ៏មានអាយុ នេះ ។ ទោសៈមិនមានដល់បុគ្គល ដែលដឹងច្បាស់យ៉ាងណា លោកដ៏មាន អាយុនេះ មិនដឹងច្បាស់យ៉ាងនោះទេ មោហៈ កោធៈ ឧបនាហៈ មក្ខៈ

ปณาสาเย มจฺฉริยสฺมา จาปิ เตสา ฯ สฺสา จาปิ เตสา ฯ ฉฏฺฐา ฉ เหาติ ตถาหิ๎มสฺส อายสฺมโต จาปิ เตสา ฯ ฉฏฺฐา อกิกุยฺยา ติฏฺฐติ ฯ ญาณาภิ๎ อาวุโสา กิ๎ตฺถ วิหรามาเส ชานตา๎มิ๎ สมฺมา ปสฺสตา๎มิ๎ สมฺมทฺธา ฯ ตาเยฺว อาวุโสา กิ๎ตฺถ เลาเกา ตาอกิกุยฺยา ติฏฺฐติ เสาสา เมาเหา เตาเส ขุปตาเหา มาตฺถา ปณาสาเย มจฺฉริยสฺมา จาปิ เตสา ฯ สฺสา จาปิ เตสา ฯ ฉฏฺฐา ตาอกิกุยฺยา ติฏฺฐติ สา ฝาสฺส วิหิตาเยฺว ตถา อายมายสฺมา ปชานาติ ยถา ปชานาโต เลาเกา ฉ เหาติ ตถาหิ๎มสฺส อายสฺมโต เลาเกา ตาอกิกุยฺยา ติฏฺฐติ ฯ ตถา อายมายสฺมา ปชานาติ ยถา ปชานาโต เสาสา ฉ เหาติ เมาเหา เตาเส ขุปตาเหา มาตฺถา ปณาสาเย มจฺฉริยสฺมา จาปิ เตสา ฯ สฺสา จาปิ เตสา ฯ ฉฏฺฐา ฉ เหาติ ตถาหิ๎มสฺส อายสฺมโต จาปิ เตสา ฯ ฉฏฺฐา ตาอกิกุยฺยา ติฏฺฐติ ฯ

បលាស: មច្ឆរិយ: ឥស្សា ដ៏លាមក ឥច្ឆា ដ៏លាមក មិនមានហេតុដូច្នោះ បានជាឥច្ឆា ដ៏លាមក គ្របសង្កត់លោកដ៏មានអាយុនេះយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអាវុសោ ពាំងឡាយ កាលកិក្ខុនិយាយនូវញាណរបៃថា ខ្ញុំដឹងធម៌នេះ ឃើញធម៌នេះ ។ ម្នាលអាវុសោ ពាំងឡាយ បើលោក: មិនគ្របសង្កត់កិក្ខុនោះទេ គោស: មោហ: កោធ: ឧបនាហ: មក្ខ: បលាស: មច្ឆរិយ: ឥស្សា ដ៏លាមក ឥច្ឆាដ៏លាមក មិនគ្របសង្កត់កិក្ខុនោះ អ្នកពាំងឡាយ គប្បីដឹងយ៉ាងនេះថា លោក: មិនមានដល់បុគ្គល ដែលដឹងច្បាស់ យ៉ាងណា លោកដ៏មានអាយុនេះ ក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនោះដែរ ហេតុដូច្នោះ បានជាលោក: មិនគ្របសង្កត់លោកដ៏មានអាយុនេះ ។ គោស: មិនមានដល់បុគ្គល ដែលដឹងច្បាស់ យ៉ាងណា លោកដ៏មានអាយុនេះ ក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនោះដែរ មោហ: កោធ: ឧបនាហ: មក្ខ: បលាស: មច្ឆរិយ: ឥស្សា ដ៏លាមក ឥច្ឆា ដ៏លាមក មិនមានហេតុដូច្នោះ បានជាឥច្ឆាដ៏លាមក មិនគ្របសង្កត់លោកដ៏មានអាយុនេះ ។

ភាវនាភាវនំ អារុំសោ តុម្ភេ វទមានោ ភាវិតកាយោ-
យោម្ហិ ភាវិតសីលោ ភាវិតចិត្តោ ភាវិតបញ្ញោតិ ។
តញ្ចុ អារុំសោ តុម្ហំ លោភោ ឆាតុយ្យ តិដ្ឋតិ
ទោសោ មោហោ កោធោ ឧបនាហោ មក្ខោ
បឡាសោ មច្ឆរិយំ ឆាបិកា ឥស្សា ឆាបិកា មច្ឆរិ
ឆាតុយ្យ តិដ្ឋតិ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ តថា
អយមាយស្មា បជានាតិ យថា បជានន្តោ លោភោ
ន ហោតិ តថាហីមំ អាយស្មន្តំ លោភោ ឆាតុយ្យ
តិដ្ឋតិ ។ តថា អយមាយស្មា បជានាតិ យថា បជានន្តោ
ទោសោ ន ហោតិ មោហោ កោធោ ឧបនាហោ
មក្ខោ បឡាសោ មច្ឆរិយំ ឆាបិកា ឥស្សា
ឆាបិកា មច្ឆរិ ន ហោតិ តថាហីមំ អាយស្មន្តំ
ឆាបិកា មច្ឆរិ ឆាតុយ្យ តិដ្ឋតិ ។ ញាណភាវនាញ្ចុ
អារុំសោ តុម្ភេ វទមានោ ភាវនាភាវនញ្ចុ ឆានមីមំ
ឆម្ចុំ បស្សទ្ធមីមំ ឆម្ចុំ ភាវិតកាយោម្ហិ
ភាវិតសីលោ ភាវិតចិត្តោ ភាវិតបញ្ញោតិ ។

ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កាលកិក្ខុនិយាយនូវគាថានោះថា ខ្ញុំជាអ្នកបានចំរើនកាយ បានចំរើនសីល បានចំរើនចិត្ត បានចំរើនប្រាជ្ញាហើយ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បើលោកៈមិនគ្របសង្កត់កិក្ខុនោះទេ ទោសៈ មោហៈ កោធៈ ឧបនាហៈ មក្ខៈ បឡាសៈ មច្ឆរិយៈ ឥស្សា ដ៏លាមក ឥច្ឆា ដ៏លាមក មិនគ្របសង្កត់ទេ កិក្ខុនោះអ្នកទាំងឡាយ គប្បីដឹងយ៉ាងនេះថា លោកៈមិនមានដល់បុគ្គលដែលដឹងច្បាស់ យ៉ាងណា លោកដ៏មានអាយុនេះ ក៏ដឹងច្បាស់ យ៉ាងនោះដែរ ហេតុដូច្នោះ បានជាលោកៈ មិនគ្របសង្កត់លោកដ៏មានអាយុនេះ ។ ទោសៈ មិនមានដល់បុគ្គលដែលដឹងច្បាស់ យ៉ាងណា លោកដ៏មានអាយុនេះ ក៏ដឹងច្បាស់ យ៉ាងនោះដែរ មោហៈ កោធៈ ឧបនាហៈ មក្ខៈ បឡាសៈ មច្ឆរិយៈ ឥស្សាដ៏លាមក ឥច្ឆាដ៏លាមក មិនមាន ហេតុដូច្នោះ បានជាឥច្ឆា ដ៏លាមក មិនគ្របសង្កត់លោកដ៏មានអាយុនេះ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កាលកិក្ខុនិយាយនូវញាណវាទ នឹងគាថា-វាទថា ខ្ញុំដឹងធម៌នេះ ឃើញធម៌នេះ ខ្ញុំជាអ្នកបានចំរើនកាយ បានចំរើនសីល បានចំរើនចិត្ត បានចំរើនប្រាជ្ញាហើយ ។

តញ្ហេ អាវុសោ កិំកុំ លោភោ ជាតិកុយ្យ តំជ្ជតំ
នោសោ មោហោ តោតោ ឧបនាហោ មក្ខោ បលាសោ
មច្ឆរិយំ ចាបិតោ ឥស្សា ចាបិតោ ឥច្ឆា ជាតិកុយ្យ
តំជ្ជតំ សោ ឱរមស្ស វេនិតញ្ហេ តថា អយមាយស្មា
បជានាតំ យថា បជានតោ លោភោ ឆ ហោតំ
តថាហីមំ អាយស្មន្តំ លោភោ ជាតិកុយ្យ តំជ្ជតំ ។
តថា អយមាយស្មា បជានាតំ យថា បជានតោ
នោសោ ឆ ហោតិ មោហោ តោតោ ឧបនាហោ
មក្ខោ បលាសោ មច្ឆរិយំ ចាបិតោ ឥស្សា ចាបិតោ
ឥច្ឆា ឆ ហោតិ តថាហីមំ អាយស្មន្តំ ចាបិតោ
ឥច្ឆា ជាតិកុយ្យ តំជ្ជតំ ។ សេយ្យថាបិ អាវុសោ
បុរិសោ អង្គារកាសុំ សមោនោ អង្គារកាសំ វេទេយ្យ ឧន្ធាវ
សមោនោ ឧន្ធាវំ វេទេយ្យ ភោតាវ សមោនោ
ភោតាវំ វេទេយ្យ សោ តិតិ្ថញ្ចិនេវ ឧទកាវលី-
យេ សមុប្បន្នេ សក្កុណេយ្យ ឧបធីហាតុំ ឧទំ ឯ

ម្នាលអាវុសោតាំងឡាយ បើដាលោក: មិនគ្រប់សង្កត់តិក្ខុនោះទេ
ទោស: មោហ: កោធ: ឧបនាហ: មក្ខ: បលាស:
មច្ឆរិយ: ឥស្សា ដំលាមក ឥច្ឆា ដំលាមក មិនគ្រប់សង្កត់ទេ
តិក្ខុនោះ អ្នកតាំងឡាយគប្បីដឹងយ៉ាងនេះថា លោក: មិនមានដល់
បុគ្គលដែលដឹងច្បាស់ យ៉ាងណា លោកដ៏មានអាយុនេះ ក៏ដឹងច្បាស់
យ៉ាងនោះដែរ ហេតុដូច្នោះ ចានជាលោក:មិនគ្រប់សង្កត់លោកដ៏មាន
អាយុនេះ ។ ទោស: មិនមានដល់បុគ្គល ដែលដឹងច្បាស់ យ៉ាងណា
លោកដ៏មានអាយុនេះ ក៏ដឹងច្បាស់ យ៉ាងនោះដែរ មោហ: កោធ:
ឧបនាហ: មក្ខ: បលាស: មច្ឆរិយ: ឥស្សា ដំលាមក ឥច្ឆា ដំលាមក
មិនមានហេតុដូច្នេះ ចានជាឥច្ឆា ដំលាមក មិនគ្រប់សង្កត់លោក
ដ៏មានអាយុនេះចានៈឡើយ ។ ម្នាលអាវុសោតាំងឡាយ ដូចជា
បុរសស្តុកស្តម្ភមែន ហើយនិយាយថា អ្នកស្តុកស្តម្ភ អ្នកមាន
ទ្រព្យមែន ហើយនិយាយថា អ្នកមានទ្រព្យ អ្នកមានកោគៈមែន
ហើយនិយាយថា អ្នកមានកោគៈ កាលបើកិច្ចដែលត្រូវធ្វើ ដោយទ្រព្យ
ណាមួយ កើតឡើងហើយ បុរសនោះ ក៏អាចប្រមូលមក នូវទ្រព្យក្តី

ឆញ្ចំ ភ រជ្ជំ ភ ជាតរូបំ ភ តមេឝំ ឃវំ ជាឝេ-
យ្យំ អង្គេវ អយមាយស្មា សមាឝោ អង្គភំឝំ
វឝេតំ ឆឝភវ អយមាយស្មា សមាឝោ ឆឝភំឝំ
វឝេតំ ភោគភវ អយមាយស្មា សមាឝោ ភោគភំឝំ
វឝេតំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ តថា ហិ អយមា-
យស្មា អតិស្ទិញ្ចេវ ឆឝភរណីយេ សមុប្បន្ន
សក្កាតំ ឧបដ្ឋាសុំ ឆឝំ ភ ឆញ្ចំ ភ រជ្ជំ ភ
ជាតរូបំ ភតិ ។ ឃវមេវ ខោ អាវុសោ ញាណភ-
ឝញ្ច កិត្តិ វឝមាឝោ ភាវភាភឝញ្ច ជាឝាមីមំ ឆឝ្ច
បសុច្ចមីមំ ឆឝ្ច ភាវិតភោយោមិ ភាវិតសីលោ
ភាវិតចិត្តោ ភាវិតបញ្ញោតិ ។ តញ្ច អាវុសោ
តំ កិត្តិ លោភោ ឝាតិភុយ្យ តំជ្ជតំ ឝោសោ
ហោហោ ភោឝោ ឧបឝាហោ មាត្តោ បលាសោ
មច្ចរិយំ ថាមិភោ ឥស្សា ថាមិភោ វជ្ជា ឝាតិភុយ្យ
តំជ្ជតំ សោ ឃវមស្ស វេឝិតព្ពោ តថា អយមាយស្មា
បជាឝាតំ យថា បជាឝឝោ លោភោ ឝ ហោតំ

ស្រូវក្តី ទ្រុក់ក្តី មាសក្តី អ្នកផង ត្រូវដឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកស្តុកស្តម្ភមែន ហើយនិយាយថា អ្នកស្តុកស្តម្ភ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានទ្រព្យមែន និយាយថា អ្នកមានទ្រព្យ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានភោគៈមែន និយាយថា អ្នកមានភោគៈ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា កាលបើ កិច្ចដែលខ្លួនត្រូវធ្វើ ដោយទ្រព្យណាមួយ កើតឡើងហើយ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ក៏អាចប្រមូលមកនូវទ្រព្យក្តី ស្រូវក្តី ទ្រុក់ក្តី មាសក្តីបាន យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលអាវុសោតាំងឡាយ កាលកិកុ និយាយអួតញាណរកទន្ទឹងការនាំថា ខ្ញុំដឹងធម៌នេះ ឃើញធម៌នេះ ខ្ញុំជាអ្នកបានចំរើនកាយ បានចំរើនសីល បានចំរើនចិត្ត បានចំរើនប្រាជ្ញាហើយ ។ ម្នាលអាវុសោតាំងឡាយ បើជាលោកៈ មិនគ្រប់សង្កត់កិកុនោះ ទោសៈ មោហៈ កោធៈ ឧបនាហៈ មក្ខៈ បច្ចរិយៈ ឥស្សា ដ៏ណាមក ឥច្ឆា ដ៏ណាមក មិនគ្រប់សង្កត់ទេ កិកុនោះអ្នកតាំងឡាយគប្បីដឹងយ៉ាងនេះថា លោកៈមិនមានដល់បុគ្គលដែលដឹងច្បាស់យ៉ាងណា លោកដ៏មានអាយុនេះ ក៏ដឹងច្បាស់ យ៉ាងនោះដែរ

តថាហីមំ អាយស្មន្តំ លោតេ ឆាតកុយ្យ តំដ្ឋតិ ។ តថា អយមាយស្មា បជាឆាតិ យថា បជាឆតេ ឆោសោ ឆ ហោតិ មោហេ តេឆោ ខុបឆាហេ មតេ្ឆា បលាសោ មច្ឆរិយំ ឆាបិតេ ឥស្សា ឆាបិតេ ឥច្ឆា ឆ ហោតិ តថាហីមំ អាយស្មន្តំ ឆាបិតេ ឥច្ឆា ឆាតិកុយ្យ តំដ្ឋតីតិ ។

(๒๕) ឧសយិមានិ តិក្ខវេ តេសិណាយតនានិ ។ តេតមានិ ឧស ។ បឋមំតេសិណាមេតេ សញ្ញោតនំ ខុទ្ទំ អតេ តំរិយំ អទ្ធុយំ អប្បមាណំ អាតេតេសិណាមេតេ សញ្ញោតនំ... តេតេតេ-សិណាមេតេ សញ្ញោតនំ... ភាយោតេសិណាមេតេ សញ្ញោតនំ... ឆំលតេសិណាមេតេ សញ្ញោតនំ... បីតតេសិណាមេតេ សញ្ញោតនំ... លោហិតតេ-សិណាមេតេ សញ្ញោតនំ... ឱឆាតតេសិណាមេតេ សញ្ញោតនំ... អតេ្ឋាសតេសិណាមេតេ សញ្ញោតនំ...

ហេតុដូច្នោះ ចានជាលោក: មិនគ្រប់សង្កត់លោកដ៏មានអាយុនេះបាន ។
ទោស: មិនមាន ដល់បុគ្គលដែលដឹងច្បាស់យ៉ាងណា លោក
ដ៏មានអាយុនេះ ក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនោះដែរ មោហ: កោធ: ឧបនាហ:
មក្ខ: បលាស: មច្ឆរិយ: ឥស្សា ដ៏លាមក ឥច្ឆា ដ៏លាមក មិនមាន
ហេតុដូច្នោះ ចានជាឥច្ឆា ដ៏លាមក មិនគ្រប់សង្កត់លោក ដ៏មាន
អាយុនេះ ។

(៦៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កសិណាយតន:នេះ មាន ១០
ប្រការ ។ កសិណាយតន: ១០ ប្រការ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បុគ្គល
មួយពួក ដឹងឋបវីកសិណ ទាំងខាងលើ ខាងក្រោម ទទឹង មិនមានគូ
មិនមានប្រមាណ ១ បុគ្គលមួយពួក ដឹងអាបោកសិណ ...១ បុគ្គល
មួយពួក ដឹងតេជោកសិណ ...១ បុគ្គលមួយពួក ដឹងវាយោកសិណ
...១ បុគ្គលមួយពួក ដឹងនីលកសិណ ...១ បុគ្គលមួយពួក ដឹងបីត-
កសិណ ...១ បុគ្គលមួយពួក ដឹងលោហិតកសិណ ...១ បុគ្គលមួយ
ពួក ដឹងឱទាតកសិណ ...១ បុគ្គលមួយពួក ដឹងអាកាសកសិណ ...១

វិញ្ញាណាកសិណាភោគោ សញ្ញោជនានិ ទុន្ទុ អនោ
ឆិរយំ អទ្ធុយំ អប្បមាណាំ ។ ឥមានិ ខោ កិត្តវេ
ឆ សកសិណាយតនានីតិ ។

[๒๖] ឯតំ សមយំ អាយុស្មា មហាកច្ចានោ
អវន្តីសុ វិហរតិ កុរុឃរេ(๑) បវត្តេ បព្វតេ ។
អថខោ តាលី ទុថាសិកោ កុរុឃរិកោ(๒)
យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុបសង្កមិ
ទុបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ តាលី
ទុថាសិកោ កុរុឃរិកោ អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ
ឯតទវោច កុត្ថមិទំ ភន្តេ ភគវតា កុមារីមញ្ញោសុ

អត្តស្ស បង្គិ(๓) មាទយស្ស សង្គិ(๔)
ផុស្សាយ សេនំ បិយសាតរូបំ
ឯកោមហា ឈាយី(๕) សុទ្ធមាទុភោគំ
តស្មា ជនេន ន ករោមិ សង្គំ
សង្គី ន សម្បជ្ជតិ តេនមិ មេតំ ។

---

๑ ម. កុលឃរេ ។ ๒ ម. កុលឃរិកោ ។ ๓ ទ.ម. បង្គិ ។ ๔ ទ.ម. សង្គំ ។
๕ ទ. ឯកោមំ ឈាយី ។ ម. ឯកមហំ ឈាយិំ ។

បុគ្គលមួយពួក ដ៏ធំវិញ្ញាណកសិណ ទាំងខាងលើ ខាងក្រោម ទទឹង មិនមានគូ មិនមានប្រមាណ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កសិណាយតនៈ មាន ១០ ប្រការនេះឯង ។

[៦៦] សម័យមួយ ព្រះមហាកច្ចានៈ គង់នៅបវត្តបព្ពត ជិតក្រុងកុរុរឃរៈ ក្នុងដែនអវន្តី ។ គ្រានោះ នាងកាលីឧបាសិកា នៅក្នុងក្រុងឈ្មោះកុរុរឃរៈ ចូលទៅរកព្រះមហាកច្ចានៈ ដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយបង្គំ ព្រះកច្ចានៈ ដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះនាងកាលីឧបាសិកា នៅក្នុងក្រុងឈ្មោះកុរុរឃរៈ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ទូលព្រះមហាកច្ចានៈ ដ៏មានអាយុ ដូច្នេះថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ក្នុងកុមារីបញ្ហា(១)ថា

> ការសម្រេចប្រយោជន៍ ជាសេចក្តីសូមរម្ងាប់នៃហ្ឫទ័យតថាគតម្នាក់ឯង បាននូវកិលេសសេនា ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីត្រេកអរ បានឈាន ត្រាស់ដឹងនូវព្រះនិព្វានជាសុខ ហេតុនោះ តថាគតមិនត្រូវសាកច្ឆាដោយសាវជនទេ សាកច្ឆា(មិត្តធម៌)ដោយជនណាមួយ មិនសម្រេច ដល់តថាគតឡើយ ។

---

១ ប្រស្នាដែលទ្រង់ពោលចំពោះពួកកុមារីជាធីតានៃមារ ។

ឥមស្ស ខោ ភន្តេ ភគវតា សង្ខិត្តេន ភាសិតស្ស កថំ វិត្ថារេន អត្ថោ ឧដ្ឋហតីតិ ។ បឋវីកសិណ-សមាបត្តិបរមា ខោ ភគិនិ ឯកេ សមណ-ព្រាហ្មណា អត្តភាគិនិព្ភត្តេសុំ (១) ។ យាវតា ខោ ភគិនិ បឋវីកសិណសមាបត្តិបរមតា តត្ថកិញ្ចិ តត្ថក តត្ថកិញ្ចិយ តត្ថក អាធិមន្តស(២) អាធិវាមន្តស ឯសរ្ជណមន្តស បក្កាមក្កញ្ចិ ណធស្សនមន្តស តស្ស អាធិធស្សនហេតុ(៣) អាធិធវធស្សនហេតុ ឯសរ្ជណធស្សនហេតុ មក្កាមក្កញ្ចិ ណធស្សនហេតុ អត្តស្ស បត្តិ ហាធយស្ស សន្តិ វិធិតា ហោតិ ។

---

១ ម. អត្តោតិ អភិនិព្ភត្តេសុំ ។ ២ ម. អស្សាទមន្តស ។ ៣ ម. អស្សាទស្ស-នហេតុ ។

បពិត្រលោកដ៏ចំរើន សេចក្តីនៃភាសិត ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
សំដែងដោយសង្ខេបនេះ យើងគប្បីឃើញដោយពិស្តារ ដូចម្តេចបាន ។
ម្នាលនាង ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ខ្លះ ចូលកាន់បឋវីកសិណ ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់
ហើយញុំងបឋវីកសិណនោះឲ្យកើត ដោយប្រការនោះថាជាប្រយោជន៍ ។
ម្នាលនាង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានត្រាស់ដឹងនូវការចូលកាន់បឋវី-
កសិណ ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានជ្រាបច្បាស់នូវការ
ចូលកាន់បឋវីកសិណ ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់នោះ ហើយបានឃើញខាងដើម គឺសមុ-
ទយសច្ច បានឃើញទោស គឺ ទុក្ខសច្ច បានឃើញនូវធម៌ជា
គ្រឿងរលាស់ គឺ និរោធសច្ច បានឃើញមគ្គាមគ្គញាណទស្សនៈ
គឺមគ្គសច្ច ព្រះអង្គបានជ្រាប នូវការសម្រេចប្រយោជន៍ ជាការ
សូន្យនៃហ្វូងយ័ ព្រោះហេតុនៃការឃើញខាងដើម ព្រោះហេតុ
នៃការឃើញទោស ព្រោះហេតុនៃការឃើញ នូវធម៌ជាគ្រឿង
រលាស់ ព្រោះហេតុនៃការឃើញ នូវមគ្គាមគ្គញាណ ។

អាឡោកសិណសមាបត្តិបរមា ខោ ភគវំ... តេជោ-
កសិណសមាបត្តិបរមា ខោ ភគវំ... វាយោកសិណ-
សមាបត្តិបរមា ខោ ភគវំ... នីលកសិណសមា-
បត្តិបរមា ខោ ភគវំ... បីតកសិណសមាបត្តិបរមា
ខោ ភគវំ... លោហិតកសិណសមាបត្តិបរមា ខោ
ភគវំ... ឱទាតកសិណសមាបត្តិបរមា ខោ ភគវំ...
អាការសកសិណសមាបត្តិបរមា ខោ ភគវំ...
វិញ្ញាណកសិណសមាបត្តិបរមា ខោ ភគវំ ឯកេ
សមណព្រាហ្មណា អត្ថភវំ ឧទ្ទិសន្តិ ។ យោវតា ខោ
ភគវំ វិញ្ញាណកសិណសមាបត្តិបរមតា តទភិញ្ញាសិ
ភគវា តទភិញ្ញាយ ភគវា អាទិមន្តំ អាទីនវ-
បន្តំ ឯសប្បាណមន្តំ មក្ខាមក្ខញ្ច ណាទស្សនមន្តំ
តស្មា អាទិនវប្បដិបទោ អាទីនវទស្សនបដិ
ឯសប្បាណទស្សនបដិបទោ មក្ខាមក្ខញ្ច ណាទស្សនបដិបទោ
អត្ថសិទ្ធិ ញាណំ ហានភាគិយធម្មា សន្តិ វិសេសា បដិវេធា ។
៧តំ ខោ ភគវំ យន្តំ វិទិតំ ភគវតោ អនុមាបដិបញ្ញំ

ម្នាលនាង... ចូលកាន់អាបោកសិណ ដ៏ខុត្តម ម្នាលនាង...ចូលកាន់តេ-
ជោកសិណ ដ៏ខុត្តម ម្នាលនាង...ចូលកាន់វាយោកសិណ ដ៏ខុត្តម ម្នាល
នាង...ចូលកាន់នីលកសិណដ៏ខុត្តម ម្នាលនាង ... ចូលកាន់បីតកសិណ
ដ៏ខុត្តម ម្នាលនាង... ចូលកាន់លោហិតកសិណដ៏ខុត្តម ម្នាលនាង...
ចូលកាន់ខុទាតកសិណ ដ៏ខុត្តម ម្នាលនាង... ចូលកាន់អាកាសកសិណ
ដ៏ខុត្តម ម្នាលនាង ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ខ្លះ ចូលកាន់វិញ្ញាណកសិណ
ដ៏ខុត្តម ហើយញុំងវិញ្ញាណកសិណ (នោះ) ឲ្យកើត ដោយប្រការនេ
ឋាជាប្រយោជន៍ ។ ម្នាលនាង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានត្រាបច្បាស់នូវ
ការចូលកាន់វិញ្ញាណកសិណ ដ៏ខុត្តមនោះ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគ បាន
ត្រាបច្បាស់នូវការចូលកាន់វិញ្ញាណកសិណ ដ៏ខុត្តមនោះហើយ បាន
ឃើញខាងដើម បានឃើញខាងចុង បានឃើញធម៌ជាគ្រឿងរលាស់
បានឃើញមគ្គាមគ្គញាណទស្សនៈ ព្រះអង្គត្រាប នូវការបានសម្រេច
ប្រយោជន៍ ជាការសូម្បីហឫទ័យ ព្រោះហេតុនៃការឃើញខាងដើម
ព្រោះហេតុនៃការឃើញខាងចុង ព្រោះហេតុនៃការឃើញធម៌ជាគ្រឿង
រលាស់ ព្រោះហេតុនៃការឃើញមគ្គាមគ្គញាណ ។ ម្នាលនាង ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ បានត្រាស់ពាក្យណា ក្នុងកុមារីបញ្ហាថាំងឆ្លាយថា

อตฺตสฺส ปตฺติ ยาทิสฺส สนฺติ
เวตฺตาน เสนํ ปิยสาตรูปํ
ฆาเตหิ ฉายี สุขมาธุเนยฺยํ
ตสฺมา ชเนน น กเรยฺย สกฺกึ
สกฺกี น สมฺปชฺชติ เกนจิ เมติ ฯ

ส่วนสฺส ขฺวาหํ ภควตา สนฺทิฏฺเฐน ภาสิตสฺส วิตฺถารเวน อตฺถํ ชญฺญาติ ฯ

(๒๗) ฌานสมยนฺติ ภควา สาวตฺถิยนฺติ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อารเม ฯ อถ ขฺวาหํ สงฺฆหุลา ภิกฺขู ปุพฺพณฺหสมยนฺติ นิกฺขมิตฺวา ปตฺตจีวร-มาทาย สาวตฺถิยนฺติ ปิณฺฑาย ปาวิสึสุ ฯ อถ ขฺวาหํ เตสนฺติ ภิกฺขูนนฺติ ฌานเหตุ อตปฺปกา ขฺวาหา ตาว สาวตฺถิยนฺติ ปิณฺฑาย จริตฺวา ยนฺนูน มยนฺติ เยน อญฺญตโรปนฺติ ปาฏิญฺญาตกรณนฺติ อาหาเรา เตนุปสงฺกมิยฺยาหาติ ฯ

ការសម្រេចប្រយោជន៍ ជាសេចក្តីស្ងប់ នៃ
ហឫទ័យតថាគតម្នាក់ឯង ឋានឈ្មោះទូរកៃលេស-
សេនា ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីត្រេកអរ ឋាន
ឈាន ត្រាស់ដឹងទូវព្រះនិព្វាន ជាសុខ ហេតុ
នោះ តថាគត មិនធ្លើសាក្យ ដោយសារវេនទេ
សាក្យ ដោយសារវេនា (ណាមួយ) មិនសម្រេច
ដល់តថាគតឡើយ ។

ម្នាលនាឯ សេចក្តីនៃកាសិត ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែង
ដោយសង្ខេបនេះឯង យើងតប្បីដឹង ដោយពិស្តារយ៉ាងនេះ ។

(២៧) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្ត
ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ពួក
ភិក្ខុប្រើនរូប ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់ចាត្រទឹងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យហើយ
ចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងនោះ មាន
សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ការត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី នៅព្រឹកពេក
បើដូច្នោះគួរយើងចូលទៅឯអាចមនៃពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតិរ្ថិយសិនចុះ ។

អថខោ តេ ភិក្ខូ យេន អញ្ញតរំ ទេវតំ តេនុបសង្កមិំសុ ឧបសង្កមិត្វា តេហិ
ញ
អញ្ញតរំ ទេវតំ បរិញ្ញាតកេហិ សទ្ធឹ សម្មោទិំសុ
សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ
និសីទិំសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នេ ខោ តេ ភិក្ខូ តេ
ញ
អញ្ញតរំ ទេវតំ បរិញ្ញាតកា ឯតទវោចុំ សមណោ
អាវុសោ គោតមោ សាវកានំ ឋវំ ធម្មំ ទេសេតិ ឯវ
ភុម្រេ ភិក្ខវេ សព្ពំ ធម្មំ អភិជានាថ សព្ពំ ធម្មំ
ញ ញ
អភិញ្ញាយ អភិញ្ញាយ វិហរថាតិ ។ មយម្បិ ខោ
អាវុសោ សាវកានំ ឋវំ ធម្មំ ទេសេម ឯវ ភុម្រេ អាវុសោ
សព្ពំ ធម្មំ អភិជានាថ សព្ពំ ធម្មំ អភិញ្ញាយ អភិញ្ញាយ
ញ ញ
វិហរថាតិ ។ ឥធ ខោ អាវុសោ តេសំ វិសេសោ តេសំ
អធិប្បាយសោ (๑) កឹ ជាតកវណ្ណនំ សមណសុត្តំ ឯ
តេតមសុត្តំ អម្ហាកំ ឯ យទិទំ ធម្មទេសនាយ ឯ
ធម្មទេសនំ អនុសាសនិយា ឯ អនុសាសនិដ្ឋំ ។

---

๑ ឧ. ម. អធិប្បាយោ សោ ។

លំដាប់នោះ កិកូតាំងនោះ ក៏ចូលទៅឯអាឝម របស់បរិព្វាជក ជាអន្យ-តិរ្ថិយ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងបរិព្វាជក ជាអន្យតិរ្ថិយទាំងនោះ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួរ រលឹករួចហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះកិកូតាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសម គួរហើយ ក៏ពួកបរិព្វាជក អន្យតិរ្ថិយទាំងនោះ បាននិយាយថា ម្នាល អាវុសោទាំងឡាយ សមណគោតមតែងសំដែងធម៌ដល់សាវកទាំងឡាយ យ៉ាងនេះថា ម្នាលកិកូតាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរមកនេះ អ្នកទាំង ឡាយ ចូរដឹងច្បាស់នូវធម៌ទាំងពួង អ្នកទាំងឡាយ ចូរគ្រាស់ដឹងរឿយ ។ នូវធម៌ទាំងពួង ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពួកយើងក៏សំដែងធម៌ ដល់ពួកសាវកយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរចូលមកនេះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរដឹងច្បាស់នូវធម៌ទាំងពួង អ្នកទាំង ឡាយ ចូរគ្រាស់ដឹងរឿយ ។ នូវធម៌ទាំងពួង ។ ម្នាលអាវុសោ ទាំងឡាយ ដូចយ៉ាង ធម្មទេសនា ជាមួយនឹងធម្មទេសនាក្តី ពាក្យប្រៀនប្រដៅ ជាមួយនឹងពាក្យប្រៀនប្រដៅក្តី របស់ សមណគោតម នឹងយើងនេះ តើមានសេចក្តីប្លែកគ្នា ដូចម្តេច មានអធិប្បាយ ដូចម្តេច មានដំណើរផ្សេង ។ គ្នាដូចម្តេច ។

អថខោ តេ ភិក្ខូ តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្ពាជកានំ
កាសិតំ ញេវ អភិនន្ទិំសុ ន បដិក្កោសិំសុ អនភិនន្ទិត្វា
អប្បដិក្កោសិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមិំសុ ភគវតោ
សន្តិកេ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានិស្សាមាតិ ។
អថខោ តេ ភិក្ខូ សារត្តំយំ បិណ្ឌាយ
ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌចារតប្បដិក្កន្តា យេន ភគវា
តេនុបសង្កមិំសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តំ និសីទិំសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ
ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ ឥធ មយំ ភន្តេ
បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សារត្តំយំ
បិណ្ឌាយ បវិសិម្ហា ។ តេសំ ខោ ភន្តេ អម្ហាកំ
ឯតទហោសិ អតិប្បកោ ខោ តាវ សារត្តំយំ
បិណ្ឌាយ ចរិតុំ យន្នូន មយំ យេន អញ្ញតិត្ថិយានំ
បរិព្ពាជកានំ អារាមោ តេនុបសង្កមេយ្យាមាតិ ។

លំដាប់នោះ កិកុំពាំងនោះក៏មិនត្រេកអរ មិនទទឹងចាស់នឹងភាសិតរបស់ពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតិរ្ថិយពាំងនោះ លុះមិនត្រេកអរ មិនទទឹងចាស់ហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅ ដោយគិតថា យើងពាំងឮយ នឹងយល់សេចក្តីនៃភាសិតនុ៎ះ ក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគចុះ ។ គ្រានោះ កិកុំពាំងនោះក៏គ្រាប់ទៅបិណ្ឌបាតកន្លងក្រុងសាវត្ថី ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាជាខាងក្រោយភត្តហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះកិកុំពាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងទីឯណោះ យើងខ្ញុំពាំងឮយ ស្ទៀកសង្ឃឹប្រដាប់ជាត្រូវនឹងចីវរកន្លងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅបិណ្ឌបាតកន្លងក្រុងសាវត្ថី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន យើងខ្ញុំពាំងនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ការគ្រាប់ទៅបិណ្ឌបាតកន្លងក្រុងសាវត្ថី នៅព្រឹកពេកនៅឡើយ បើដូច្នោះគួរតែយើងឈ្វេងចូលទៅឯការមរបស់ពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតិរ្ថិយសិនចុះ ។

อฏฺเฐว ขฺวาหํ ภนฺเต เยน อญฺญตโร ปริพฺพาชการาโม เตนุปสงฺกมิสฺสามิ อุปสงฺกมิตฺวา เตหิ อญฺญติตฺถิเยหิ ปริพฺพาชเกหิ สทฺธึ สมฺโมทิสฺสามิ สมฺโมทนียํ กถํ สาราณียํ วีติสาเรตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิสฺสามิ ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺโน ขฺวาหํ ภนฺเต อญฺญติตฺถิเย ปริพฺพาชเก เอวํ วทามิ ชานาถ ปน ตุมฺเห อาวุโส อมฺหากํ สาวกานํ ธมฺมํ เทเสนฺตานนฺติ ฯ สเจ มยํ ภนฺเต เอวมาหํสุ ชานาม มยํ อาวุโส อมฺหากํ สาวกานํ ธมฺมํ เทเสนฺตานนฺติ ฯ เอวมฺปิ ขฺวาหํ อาวุโส สาวกานํ ธมฺมํ เทเสมิ สพฺเพ เต น ชานนฺติ มยา เทสิโต ธมฺโม อิติ วา อิติ วา ฯ เอวมฺปิ ขฺวาหํ อาวุโส สาวกานํ ธมฺมํ เทเสมิ สพฺเพ เต น ชานนฺติ มยา เทสิโต ธมฺโม อิติ วา อิติ วา ฯ

បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន លំដាប់នោះ ពួកយើងខ្ញុំ ក៏បានចូលទៅឯ អាពាមរបស់ពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតិរ្ថិយ លុះចូលដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តី រីករាយ ជាមួយនឹងពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតិរ្ថិយទាំងនោះ លុះបញ្ចប់ពាក្យ ដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួរលើកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន លុះពួកយើងខ្ញុំ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ពួក បរិព្វាជក ជាអន្យតិរ្ថិយ បាននិយាយពាក្យដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោ ទាំងឡាយ សមណគោតម តែងសំដែងធម៌ដល់ពួកសាវកយ៉ាងនេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរចូលមកនេះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរដើរចង្ក្រមនូវធម៌ទាំងពួង អ្នកទាំងឡាយ ចូរគ្រាស់ដឹងរឿយៗ នូវ ធម៌ទាំងពួង ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពួកយើង ក៏សំដែងធម៌ ដល់ពួកសាវក បែបនេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំង ឡាយ ចូរចូលមកនេះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរដើរចង្ក្រមនូវធម៌ទាំងពួង អ្នកទាំងឡាយ ចូរគ្រាស់ដឹងរឿយ ។ នូវធម៌ទាំងពួងដែរ ។

៩ ឆ ឆោ អាវុសោ តោ វិសេសោ តោ អធិប្បាយសោ
កិំ ឆានាតរណំ សមណស្ស វ តោតមស្ស
អម្ហាកំ វ យទិទំ ឆឆ្ឌេនសនាយ វ ឆឆ្ឌេនសំ
អនុសាសនិយា វ អនុសាសនិន្តិ ។ អថខោ មយំ
ភន្តេ តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្វាជកានំ តាសិតំ
ឆេវ អភិឆឆ្ឌិម្ហា ឆប្បដិក្កោសិម្ហា អនភិឆឆ្ឌិត្វា
អប្បដិក្កោសិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមិម្ហា ភគវតោ
សន្តិកេ ឯតស្ស តាសិតស្ស អត្ថំ អាជានិស្សាមាតិ ។
ឯវំវាទិនោ តិត្ថិយេ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា ឯវមស្សុ
វចនីយា ឯកោ អាវុសោ បរញ្ញោ ឯកោ ឧទ្ធេសោ ឯកំ
វេយ្យាតរណំ ទ្វេ បញ្ញា ទ្វេ ឧទ្ធេសា ទ្វេ វេយ្យាតរណានិ
តយោ បញ្ញា តយោ ឧទ្ធេសា តីណិ វេយ្យាតរណានិ
ចត្តារោ បញ្ញា ចត្តារោ ឧទ្ធេសា ចត្តារិ វេយ្យាតរណានិ
បញ្ច បញ្ញា បញ្ច ឧទ្ធេសា បញ្ច វេយ្យាតរណានិ
ឆ បញ្ញា ឆ ឧទ្ធេសា ឆ វេយ្យាតរណានិ

ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ដូចយ៉ាង ធម្មទេសនាជាមួយនឹងធម្មទេសនាក្តី ពាក្យប្រដៅជាមួយនឹងពាក្យប្រដៅក្តី របស់សមណគោតម នឹងយើងនេះ តើមានសេចក្តីប្លែកគ្នាដូចម្តេច មានអធិប្បាយដូចម្តេច មានដំណើរផ្សេងៗគ្នាដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ ពួកយើងខ្ញុំមិនត្រេកអរ មិនទទឹងតាស់នឹងកាសិត របស់ពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតិរ្ថិយទាំងនោះទេ លុះមិនត្រេកអរ មិនទទឹងតាស់ហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ចៀសចេញទៅដោយគិតថា ពួកយើងនឹងយល់សេចក្តីនៃកាសិតនុ៎ះ ក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះ នឹងពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតិរ្ថិយដែលមានវាទៈយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ចុះបញ្ហា ១ ខុទ្ទេស ១ វេយ្យាករណ៍ ១ បញ្ហា ២ ខុទ្ទេស ២ វេយ្យាករណ៍ ២ បញ្ហា ៣ ខុទ្ទេស ៣ វេយ្យាករណ៍ ៣ បញ្ហា ៤ ខុទ្ទេស ៤ វេយ្យាករណ៍ ៤ បញ្ហា ៥ ខុទ្ទេស ៥ វេយ្យាករណ៍ ៥ បញ្ហា ៦ ខុទ្ទេស ៦ វេយ្យាករណ៍ ៦

សត្ត បញ្ហា សត្ត ទុន្ទេសា សត្ត វេយ្យាករណានំ អដ្ឋ
បញ្ហា អដ្ឋ ទុន្ទេសា អដ្ឋ វេយ្យាករណានំ នវ បញ្ហា
នវ ទុន្ទេសា នវ វេយ្យាករណានំ ទស បញ្ហា ទស
ទុន្ទេសា ទស វេយ្យាករណានីតិ ។ ឯវំ បុដ្ឋា
តិក្ខត្តុំ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្ភាជកា នេវ សម្បាទយិំសុ[1]
ទុត្តរិបិ(១) វិយាកាតុំ អាបជ្ជិំសុន្តិ ។ តំ កិំសុ ហោតុ ។
យថាតំ តិក្ខត្តុំ អារិសយស្មិំ ឆាហង្គំ តិក្ខត្តុំ បសដ្ឋមិំ
សនេវតេ លោតេ សមារតេ សព្រហ្មតេ
សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សនេវមនុស្សាយ
យោ ឥមេសំ បញ្ហានំ វេយ្យាករណេ ចិត្តំ
អារាធេយ្យ អញ្ញត្រ តថាគតេន វា តថាគតសាវ-
តេន វា ឥតោ វា បន សុត្វា ។ ឯតេ បញ្ហេ
ឯតេ ទុន្ទេសេ ឯកំ វេយ្យាករណំ ឥតិ ខោ
បនេតំ វុត្តំ តត្ថេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។

---

๑ ម. ឧ ឯវេ សម្បាយិំសុន្តិ ទុត្តរិម្បិ ។ ម. ឧ ឯវេ សំយាបេសុន្តិ ទុត្តរិ ច ។

បញ្ហា ๗ ខុទ្ទេស ๗ វេយ្យាករណ៍ ๗ បញ្ហា ๘ ខុទ្ទេស ๘ វេយ្យាករណ៍ ๘ បញ្ហា ๙ ខុទ្ទេស ๙ វេយ្យាករណ៍ ๙ បញ្ហា ๑๐ ខុទ្ទេស ๑๐ វេយ្យាករណ៍ ๑๐ (តើដូចម្តេច) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ សួរយ៉ាងនេះហើយ ពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតិត្ថិយ ក៏ឆ្លើយមិនរួច ទាំងបានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ថែមទៀតផង ។ ដំណើរនោះព្រោះអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា មិនមែនជាវិស័យរបស់ខ្លួនទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្ស ជាសម្មតិទេពនិងមនុស្សដ៏សេស តថាគត មិនដែលឃើញអ្នកណាមួយ អាចញុំាងចិត្តតថាគតឲ្យត្រេកអរ ដោយការឆ្លើយនូវបញ្ហាទាំងនេះ ឬានឡើយ លើកលែងតែព្រះតថាគត ឬសាវ័ករបស់ព្រះតថាគត ឬក៏អ្នកឮប់ស្តាប់អំពីសំណាក់ព្រះតថាគតចេញ ។ ពាក្យថា បញ្ហា ๑ ខុទ្ទេស ๑ វេយ្យាករណ៍ ๑ ដូច្នេះនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ចុះពាក្យដែលតថាគត ពោលហើយនុ៎ះ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។

ฬกฺกณฺฑเก กกฺกเร กกฺกุ สมฺพาธเวฺห มาเร มารวิชฺชาเย มารวิมุตฺติยา มารพนฺธนสฺมา สมฺมตฺตกิสเมตฺถ[๑] นิเจฺจว ฉมฺเห ทุกฺขสฺสนฺตกโร โหตีติ ฯ กกฺกมสฺมึ ฬกฺกณฺฑเก ฯ สเพฺพ สตฺตา อาหารฏฺฐิติกา ฯ สมสฺมึ โข กกฺกเร ฬกฺกณฺฑเก กกฺกุ สมฺพาธเวฺห มาเร มารวิชฺชาเย มารวิมุตฺติยา มารพนฺธนสฺมา สมฺมตฺตกิสเมตฺถ นิเจฺจว ฉมฺเห ทุกฺขสฺสนฺตกโร โหตีติ ฯ ฬกฺกา ปญฺหา ฬกฺกา ทุเนฺทสา ฬกฺกํ เวยฺยากรณนฺติ สตฺต ยุตฺตานิ สตเมตฺถ ปฏิกฺขิตฺตานิ ฯ เทฺว ปญฺหา เทฺว ทุเนฺทสา เทฺว เวยฺยากรณานีติ สตฺต โข ปเนตฺถ ตานิเยว ปฏิกฺขิตฺตานิ ฯ ทฺวีสุ กกฺกเร ฉมฺเหสุ กกฺกุ สมฺพาธเวฺห มาเร มารวิชฺชาเย มารวิมุตฺติยา มารพนฺธนสฺมา สมฺมตฺตกิสเมตฺถ นิเจฺจว ฉมฺเห ทุกฺขสฺสนฺตกโร โหตีติ ฯ กกฺกเมสุ ทฺวีสุ ฯ

๑ ม. สมฺมตฺตกิสเมตฺถ ฯ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ភិក្ខុនឿយណាយដោយប្រពៃ ធុញ
ច្រាន់ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុតដោយប្រពៃ
ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌មួយ រមែងធ្វើនូវទីបំផុត
នៃទុក្ខក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ធម៌មួយគឺអ្វី ។ គឺពួកសត្វទាំងពួង រស់
នៅដោយសារអាហារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ភិក្ខុនឿយ
ណាយដោយប្រពៃ ធុញច្រាន់ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះដោយប្រពៃ
ឃើញនូវទីបំផុតដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ដោយប្រពៃ ក្នុង
ធម៌មួយនេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ពាក្យ
ណា ដែលតថាគតពោលថា បញ្ហា ១ ឧទ្ទេស ១ វេយ្យាករណ៍ ១
ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ ដែលតថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
នោះ ។ ពាក្យថា បញ្ហា ២ ឧទ្ទេស ២ វេយ្យាករណ៍ ២ ដូច្នេះ
នុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ពាក្យដែលតថាគត ពោលហើយនុ៎ះ
ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ភិក្ខុ
នឿយណាយដោយប្រពៃ ធុញច្រាន់ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះដោយ
ប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុតដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ដោយប្រ-
ពៃក្នុងធម៌ ២ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ធម៌ ២ គឺអ្វី ។

ឆាមេ ច រូបេ ច ។ ឥមេសុ ខោ ភិក្ខវេ ទ្វីសុ ឆឌ្ឍេសុ
ភិក្ខុ សម្មាឧំឡ្ហទ្ធមានោ សម្មាវិរជ្ឈមានោ សម្មា-
វិមុច្ចមានោ សម្មាបរិយន្តទុក្ខស្សាវី សម្មត្តាភិសមេច្ច
ឋិដ្ឋេវ ឆឌ្ឍេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ ។ ទ្វេ បញ្ហា ទ្វេ
ឧទ្ទេសា ទ្វេ វេយ្យាករណានិ តិ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ
បដិច្ច វុត្តំ ។ តយោ បញ្ហា តយោ ឧទ្ទេសា
តីណិ វេយ្យាករណានិ តិ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ
តត្ថញ្ញេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ តីសុ ភិក្ខវេ ឆឌ្ឍេសុ
ភិក្ខុ សម្មាឧំឡ្ហទ្ធមានោ សម្មាវិរជ្ឈមានោ សម្មាវិមុច្ច-
មានោ សម្មាបរិយន្តទុក្ខស្សាវី សម្មត្តាភិសមេច្ច ឋិដ្ឋេវ
ឆឌ្ឍេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ ។ តតមេសុ តីសុ ។
តីសុ វេទនាសុ ។ ឥមេសុ ខោ ភិក្ខវេ តីសុ
ឆឌ្ឍេសុ ភិក្ខុ សម្មាឧំឡ្ហទ្ធមានោ សម្មាវិរជ្ឈមានោ
សម្មាវិមុច្ចមានោ សម្មាបរិយន្តទុក្ខស្សាវី សម្មត្តាភិស-
មេច្ច ឋិដ្ឋេវ ឆឌ្ឍេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ ។

គឺនាម ๑ រូប ๑ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ភិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញទ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ កន្លងធម៌ទាំង ๒ នេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ កន្លងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ពាក្យណាដែលតថាគតពោលថា បញ្ហា ๒ ទុក្ខេស ๒ វេយ្យាករណ៍ ๒ ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះ ។ ពាក្យថា បញ្ហា ๓ ទុក្ខេស ๓ វេយ្យាករណ៍ ๓ ដូច្នេះនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ពាក្យដែលតថាគត ពោលហើយនុ៎ះ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ភិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញទ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ កន្លងធម៌ ๓ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ កន្លងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ធម៌ ๓ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺវេទនាទាំង ๓ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ភិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញទ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ កន្លងធម៌ទាំង ๓ នេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ កន្លងបច្ចុប្បន្នបាន ។

តយោ បញ្ហា តយោ ឧទ្ទេសា តីណិ វេយ្យាករណានិ ៩តំ យេន្តំ វុត្តំ ឥធមេកំ បដិច្ច វុត្តំ ។ ចត្តារោ បញ្ហា ចត្តារោ ឧទ្ទេសា ចត្តារិ វេយ្យាករណានិ ៩តំ ខោ បនេតំ វុត្តំ ភគវន្តំ បដិច្ច វុត្តំ ។ ចក្ខុស្ស កិត្តាវេ ឆន្ទេសុ កិត្តា សម្ភារិនិព្ពិទ្ធមានោ សម្ភារិវដ្ដ-មានោ សម្ភារិអុច្ចមានោ សម្ភាបរិយន្តនិស្សារី សម្ប-ត្តាភិសមេច្ច និដ្ឋេវ ឆន្ទេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ ។ កតមេសុ ចក្ខុស្ស ។ ចក្ខុស្ស អាយាវេសុ ។ ឥមេសុ ខោ កិត្តាវេ ចក្ខុស្ស ឆន្ទេសុ កិត្តា សម្ភារិនិព្ពិទ្ធមានោ សម្ភារិវដ្ដមានោ សម្ភារិអុច្ចមានោ សម្ភាបរិយន្តនិស្សារី សម្ភត្តាភិសមេច្ច និដ្ឋេវ ឆន្ទេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ ។ ចត្តារោ បញ្ហា ចត្តារោ ឧទ្ទេសា ចត្តារិ វេយ្យាក-រណានិ ៩តំ យេន្តំ វុត្តំ ឥធមេកំ បដិច្ច វុត្តំ ។ បញ្ច បញ្ហា បញ្ច ឧទ្ទេសា បញ្ច វេយ្យាករណានិ ៩តំ ខោ បនេតំ វុត្តំ ភគវន្តំ បដិច្ច វុត្តំ ។

ពាក្យណា ដែលតថាគតពោលថា បញ្ញា ៣ ខន្ធ ៣ វេយ្យាករណ៍ ៣ ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះ ។ ពាក្យថា បញ្ញា ៤ ខន្ធ ៤ វេយ្យាករណ៍ ៤ ដូច្នេះនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ពាក្យដែលតថាគត ពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ តិក្ខុនឿយណាយដោយប្រពៃ ធុញច្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ ៤ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ធម៌ ៤ គឺអ្វី ។ គឺអាហារ ទាំង ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ តិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញច្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ទាំង ៤ នេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ពាក្យណា ដែលតថាគតពោលថា បញ្ញា ៤ ខន្ធ ៤ វេយ្យាករណ៍ ៤ ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះ ។ ពាក្យថា បញ្ញា ៥ ខន្ធ ៥ វេយ្យាករណ៍ ៥ ដូច្នេះនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ចុះ ពាក្យ ដែលតថាគត ពោលហើយនុ៎ះ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។

បញ្ចសុ កិក្ខវោ ឆឆ្ចេសុ កិក្ខុ សម្ពាធំព្យូឡ្ហមាតោ
សម្ពាវិវដ្ដមាតោ សម្ពាវិមុច្ចមាតោ សម្ពាបរិយន្តនសច្ចវី
សម្ពុត្តកិសមេច្ច និដ្ឋវ ឆម្ចេ ទុក្ខសច្ចកវោ ហោតិ ។
កតមេសុ បញ្ចសុ ។ បញ្ចសុ ឧបាទានក្ខន្ធេសុ ។
ឥមេសុ ខោ កិក្ខវោ បញ្ចសុ ឆម្ចេសុ កិក្ខុ សម្ពា-
ធំព្យូឡ្ហមាតោ សម្ពាវិវដ្ដមាតោ សម្ពាវិមុច្ចមាតោ សម្ពាប-
រិយន្តនសច្ចវី សម្ពុត្តកិសមេច្ច និដ្ឋវ ឆម្ចេ ទុក្ខសច្ច-
កវោ ហោតិ ។ បញ្ច បញ្ចា បញ្ច ឧច្ចេសា. បញ្ច
វេយ្យាករណានីតិ ឥតិ យទំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច
វុត្តំ ។ ឆ បញ្ចា ឆ ឧច្ចេសា ឆ វេយ្យាករណានីតិ
ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ ឆសុ
កិក្ខវោ ឆឆ្ចេសុ កិក្ខុ សម្ពាធំព្យូឡ្ហមាតោ សម្ពាវិវដ្ដមាតោ
សម្ពាវិមុច្ចមាតោ សម្ពាបរិយន្តនសច្ចវី សម្ពុត្តកិ-
សមេច្ច និដ្ឋវ ឆម្ចេ ទុក្ខសច្ចកវោ ហោតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ភិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញ្ញទ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ គ្រាស់ដឹង នូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ ៥ រមែងធ្វើនូវទីបំផុត នៃទុក្ខក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ធម៌ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺខុបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ភិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញ្ញទ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ គ្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ទាំង ៥ នេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ពាក្យណា ដែលតថាគតពោលថា បញ្ចោ ៥ ខន្ធេសុ ៥ វេយ្យាករណំ ៥ ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះ ។ ពាក្យថា បញ្ចោ ៦ ខន្ធេសុ ៦ វេយ្យាករណំ ៦ ដូច្នេះនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ចុះពាក្យ ដែលតថាគតពោលហើយនុ៎ះ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ភិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញ្ញទ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ គ្រាស់ដឹង នូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ ៦ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។

កតមេសុ ឆសុ ។ ឆសុ អជ្ឈត្តិកេសុ អាយតនេសុ ។ ឥមេសុ ខោ ភិក្ខវេ ឆសុ ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា-ទិដ្ឋិមានោ សម្មាវិមុត្តិមានោ សម្មាវិមុច្ចមានោ សម្មាបរិយន្តទស្សាវី សម្មត្តាភិសមេច្ច និដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តកិរោ ហោតិ ។ ឆ បញ្ហា ·ឆ ឧទ្ទេសា ឆ វេយ្យាករណានីតិ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ សត្ត បញ្ហា សត្ត ឧទ្ទេសា សត្ត វេយ្យាករណានីតិ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ តំកិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ សត្តសុ ភិក្ខវេ ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា-ទិដ្ឋិមានោ សម្មាវិមុត្តិមានោ សម្មាវិមុច្ចមានោ សម្មា-បរិយន្តទស្សាវី សម្មត្តាភិសមេច្ច និដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តកិរោ ហោតិ ។ កតមេសុ សត្តសុ ។ សត្តសុ វិញ្ញោណដ្ឋិតីសុ ។ ឥមេសុ ខោ ភិក្ខវេ សត្តសុ ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មាទិដ្ឋិមានោ សម្មាវិមុត្តិ-មានោ សម្មាវិមុច្ចមានោ សម្មាបរិយន្តទស្សាវី សម្ម-ត្តាភិសមេច្ច និដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តកិរោ ហោតិ ។

ធម៌ ៦ គឺអ្វី ។ គឺអាយតនៈខាងក្នុងទាំង ៦ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ភិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញទ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹង នូវប្រយោជន៍ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ទាំង ៦ នេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ពាក្យណាដែលតថាគត ពោលថា បញ្ហា ៦ ទុក្ខសច្ច ៦ វេយ្យាករណ៍ ៦ ដូច្នេះនុ៎ះ ពាក្យនុ៎ះតថាគត ពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះ ។ ពាក្យថា បញ្ហា ៧ ទុក្ខសច្ច ៧ វេយ្យាករណ៍ ៧ ដូច្នេះនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ចុះពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ភិក្ខុនឿយណាយដោយប្រពៃ ធុញទ្រាន់ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុតដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ ៧ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ធម៌ ៧ គឺអ្វី ។ គឺវិញ្ញាណដ្ឋិតិទាំង ៧ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ភិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញទ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃក្នុងធម៌ទាំង ៧ នេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។

សត្ត បញ្ញា សត្ត ឩន្ទ្រិយា សត្ត វេយ្យាករណាធិតំ
ឥតិ យន្ធំ វុត្តំ ឥធមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ អដ្ឋ
បញ្ញា អដ្ឋ ឩន្ទ្រិយា អដ្ឋ វេយ្យាករណាធិតំ ឥតិ
ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ អដ្ឋសុ
ភិក្ខវេ ឋានេសុ ភិក្ខុ សម្មាទិដ្ឋិមាលោ សម្មាវិដ្ឋ-
មាលោ សម្មាវិមុត្តិមាលោ សម្មាបរិយន្តទស្សាវី សម្ពា-
ភិសមេត្តុ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តកិរោ ហោតិ ។
កតមេសុ អដ្ឋសុ ។ អដ្ឋសុ លោកធម្មេសុ ។
ឥមេសុ ខោ ភិក្ខវេ អដ្ឋសុ ឋានេសុ ភិក្ខុ សម្មា-
ទិដ្ឋិមាលោ សម្មាវិដ្ឋិមាលោ សម្មាវិមុត្តិមាលោ
សម្មាបរិយន្តទស្សាវី សម្ពាភិសមេត្តុ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ
ទុក្ខស្សន្តកិរោ ហោតិ ។ អដ្ឋ បញ្ញា អដ្ឋ ឩន្ទ្រិយា
អដ្ឋ វេយ្យាករណាធិតំ ឥតិ យន្ធំ វុត្តំ ឥធមេតំ បដិច្ច
វុត្តំ ។ ឆ បញ្ញា ឆ ឩន្ទ្រិយា ឆ វេយ្យាករណាធិតំ
ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។

ពាក្យណា ដែលតថាគតពោលថា បញ្ចា ๗ ខន្ធេ ๗ វេយ្យាករណ៍ ๗ ដូច្នេះនុ៎ះ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះ ។ ពាក្យថា បញ្ចា ๘ ខន្ធេ ๘ វេយ្យាករណ៍ ๘ ដូច្នេះនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ចុះពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ កិកុនេ្ឋយ្យណាយ ដោយប្រពៃ ធុញ្ញ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ កុងធម៌ ๘ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ កុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ធម៌៨ គឺអ្វី ។ គឺលោក-ធម៌ទាំង ๘ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ កិកុនេ្ឋយ្យណាយ ដោយប្រពៃ ធុញ្ញ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ កុងធម៌ទាំង ๘ នេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ កុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ពាក្យណា ដែលតថាគតពោលថា បញ្ចា ๘ ខន្ធេ ๘ វេយ្យាករណ៍ ๘ ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះ ។ ពាក្យថា បញ្ចា ๙ ខន្ធេ ๙ វេយ្យាករណ៍ ๙ ដូច្នេះនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ចុះពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។

ឆាសុ កិក្ខវេ ឆម្ភេសុ កិក្ខុ សម្មាទិដ្ឋិមានោ
សម្មាវាចាមានោ សម្មាកម្មន្តមានោ សម្មាបរិយន្តទស្សាវី
សម្មត្តាភិសមេច្ច ទិដ្ឋេវ ឆម្ភេ ទុក្ខស្សន្តករោ
ហោតិ ។ កតមេសុ ឆាសុ ។ ឆាសុ
សត្តាហសេសុ ។ ឥមេសុ ខោ កិក្ខវេ ឆាសុ ឆម្ភេសុ
កិក្ខុ សម្មាទិដ្ឋិមានោ សម្មាវាចាមានោ សម្មាកម្មន្តមានោ សម្មាបរិយន្តទស្សាវី សម្មត្តាភិសមេច្ច
ទិដ្ឋេវ ឆម្ភេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ ។ ឆាបញ្ញា ឆា ឧទ្ធេសា ឆា វេយ្យាករណានិ ឥតិ
យន្តំ រុត្តំ ឥធមេកំ បដិច្ច រុត្តំ ។ ទស បញ្ញា
ទស ឧទ្ធេសា ទស វេយ្យាករណានិ ឥតិ ខោ
បនេតំ រុត្តំ តត្ថាវុតំ បដិច្ច រុត្តំ ។ ទសសុ កិក្ខវេ
ឆម្ភេសុ កិក្ខុ សម្មាទិដ្ឋិមានោ សម្មាវាចាមានោ
សម្មាកម្មន្តមានោ សម្មាបរិយន្តទស្សាវី សម្មត្តាភិ-
សមេច្ច ទិដ្ឋេវ ឆម្ភេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ភិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញទ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ គ្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ ៩ រមែងធ្វើនូវទីបំផុត នៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ធម៌ ៩ គឺអ្វី ។ គឺសត្តាវាសៈទាំង ៩ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ភិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញទ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ គ្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ទាំង ៩ នេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ពាក្យណា ដែលតថាគតពោលថា បញ្ចា ៩ ខុរទ្ធេស ៩ វេយ្យាករណ៍ ៩ ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលលើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះ ។ ពាក្យថា បញ្ចា ១០ ខុរទ្ធេស ១០ វេយ្យាករណ៍ ១០ ដូច្នេះនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ពុះពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ភិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញទ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ គ្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ទាំង ១០ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។

កតមេសុ ទសសុ ។ ទសសុ អកុសលកម្មបថេសុ ។ ឥមេសុ ខោ កិត្តាវ ទសសុ ជម្ពុសុ កិត្តិ សម្មាទិដ្ឋិទ្ទមាតោ សម្មាវិដ្ឋមាតោ សម្មាវិមុត្តមាតោ សម្មាបរិយត្តទសក្ខរំ សម្មត្តាតិសមេត្ថ ធិដ្ឋវ ជម្ពុ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ ។ ទស បញ្ញា ទស ពុទ្ធសា ទស វេយ្យាករណានីតិ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តន្តិ ។

[២៨] ឯកំ សមយំ ភគវា កជង្គលាយំ វិហរតិ វេឡុវនេ ។ អថខោ សម្ពហុលា កជង្គលា(១) ឧបាសកា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ កជង្គលា ឧបាសកា ភគវន្តំ(២) ឯតទវោចុំ វុត្តមិទំ អាយ្យ ភគវតា មហាបញ្ញោសុ ឯតោ បញ្ញោ ឯតោ ពុទ្ធសោ

---

๑ ម. កជង្គលក ។ ๒ ម. កជង្គលិកា ។ ๓ ម. កជង្គលិកំ ។

ជម្មិ ទាំង ១០ គឺ អ្វី ។ គឺ អកុសលកម្មបថ ទាំង ១០ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ កាលបើ កិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញច្រាន់ ដោយប្រពៃ
រួចស្រេឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវ
ប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម្មិ ទាំង ១០ នេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុត
នៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ពាក្យណា ដែលតថាគតពោលថា
បញ្ញា ១០ ទុន្ទ្រេស ១០ វេយ្យាករណ៍ ១០ ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ តថាគត
ពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះ ។

(๒๘) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុង
វត្តវេឡុវន ទៀបក្រុងកជង្គលា ។ គ្រានោះ ពួកជង្គលទុជ្ឈាសក
(ទុជ្ឈាសកអ្នកនៅក្នុងក្រុងកជង្គលា) ជាច្រើនគ្នា បានចូលទៅរកកជង្គលា
ភិក្ខុនី (ភិក្ខុនីនៅក្នុងក្រុងកជង្គលា) លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំកជង្គលា
ភិក្ខុនីហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះពួកកជង្គលទុជ្ឈាសក អង្គុយក្នុង
ទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងកជង្គលាភិក្ខុនីថា បពិត្រទាង់ម្ចាស់ ពាក្យ
ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ ក្នុងមហាបញ្ហាថា បញ្ហា ១ ទុន្ទ្រេស ១

ឯកំ វេយ្យាករណំ ទ្វេ បញ្ហា ទ្វេ ឧទ្ទេសា ទ្វេ
វេយ្យាករណានិ តយោ បញ្ហា តយោ ឧទ្ទេសា
តីណិ វេយ្យាករណានិ ចត្តារោ បញ្ហា ចត្តារោ
ឧទ្ទេសា ចត្តារិ វេយ្យាករណានិ បញ្ច បញ្ហា
បញ្ច ឧទ្ទេសា បញ្ច វេយ្យាករណានិ ឆ បញ្ហា
ឆ ឧទ្ទេសា ឆ វេយ្យាករណានិ សត្ត បញ្ហា
សត្ត ឧទ្ទេសា សត្ត វេយ្យាករណានិ អដ្ឋ
បញ្ហា អដ្ឋ ឧទ្ទេសា អដ្ឋ វេយ្យាករណានិ
ឧវ បញ្ហា ឧវ ឧទ្ទេសា ឧវ វេយ្យាករណានិ
ទស បញ្ហា ទស ឧទ្ទេសា ទស វេយ្យា-
ករណានីតិ ។ តីមស្ស ខោ អយ្យ កកវតា
សង្ខិត្តេន ភាសិតស្ស កថំ វិត្ថារេន អត្ថោ
ទដ្ឋព្ពោតិ ។ ឯ ខោ បនេតំ អាវុសោ ភកវតោ
សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ ឥតិ មនោការនីយានំ
ភិក្ខូនំ សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ

វេយ្យាករណ៍ ១ បញ្ហា ២ ឧទ្ទេស ២ វេយ្យាករណ៍ ២ បញ្ហា ៣ ឧទ្ទេស ៣ វេយ្យាករណ៍ ៣ បញ្ហា ៤ ឧទ្ទេស ៤ វេយ្យាករណ៍ ៤ បញ្ហា ៥ ឧទ្ទេស ៥ វេយ្យាករណ៍ ៤ បញ្ហា ៦ ឧទ្ទេស ៦ វេយ្យាករណ៍ ៦ បញ្ហា ៧ ឧទ្ទេស ៧ វេយ្យាករណ៍ ៧ បញ្ហា ៨ ឧទ្ទេស ៨ វេយ្យាករណ៍ ៨ បញ្ហា ៩ ឧទ្ទេស ៩ វេយ្យាករណ៍ ៩ បញ្ហា ១០ ឧទ្ទេស ១០ វេយ្យាករណ៍ ១០ ។ បពិត្រនាងម្ចាស់ សេចក្តីនៃពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែង ដោយបំប្រួញនេះ តើគួរយល់ដោយពិស្តារ ដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យនុ៎ះ អាត្មាមិនបានស្តាប់ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ មិនបានត្រងត្រាប់ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគទេ ទាំងមិនបានស្តាប់ ក្នុងទីចំពោះមុខ មិនបានត្រងត្រាប់ ក្នុងទីចំពោះមុខ ពួកភិក្ខុ អ្នកអប់រំបិត្តទេ

អបិច យថាមេត្ត ភាយតិ តំ សុណាថ សាធុកំ
មនសិករោថ ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ អយ្យេតិ ខោ
តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ ។ តេ ភិក្ខូ តំ
ភគវន្តំ ឯតទវោច
ឯតោ បញ្ចោ ឯតោ ឧទ្ធំសោ ឯតំ វេយ្យាករណន្តិ
ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ តត្ថវតា តត្ថញ្ញេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។
ឯតទវោច អាវុសោ ភិក្ខុ សម្ពាធំ្ជមាតោ
សម្ពាធំ្ជមាតោ សម្ពាធំ្ជមាតោ សម្ពាបរិយន្ត-
ធសញ្ញី សម្ពត្តាតិសមេតុ និដ្ឋវ ជម្ម ទុក្ខស្សន្ត-
តាវេ ហោតិ ។ តតមស្មិំ ឯតទវោច ។ សព្ពេ
សត្តា អាហារដ្ឋិតិតា ។ ឥមស្មិំ ខោ អាវុសោ
ឯតទវោច តិក្ខុ សម្ពាធំ្ជមាតោ សម្ពាធំ្ជមាតោ
សម្ពាធំ្ជមាតោ សម្ពាបរិយន្តធសញ្ញី សម្ពត្តាតិស-
មេតុ និដ្ឋវ ជម្ម ទុក្ខស្សន្តតាវេ ហោតិ ។

ប៉ុន្តែពាក្យនុ៎ះ អាត្មាយល់យ៉ាងណា អ្នកចាំងឡាយ ចូរប្រុងស្តាប់ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវពាក្យនុ៎ះ ឥឡូវនេះ អាត្មានឹងសំដែងប្រាប់ ។ ពួកភជង្គលខត្តិយសក ក៏បានទទួលពាក្យ នៃភជង្គលាគិកុនីថា ករុណានាងម្ចាស់ ។ ភជង្គលាគិកុនីបាននោលដូច្នេះថា ពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងថា បញ្ហា ១ ចុទ្ទស ១ វេយ្យាករណ៍ ១ ដូច្នេះនុ៎ះ ពាក្យនុ៎ះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ម្នាលអាវុសោចាំងឡាយ កាលបើ តិកុនេឡីយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញ្ញទ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ គ្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ ១ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ធម៌ ១ គឺអ្វី ។ គឺសត្វទាំងពួង រស់ដោយសារអាហារ ។ ម្នាលអាវុសោចាំងឡាយ កាលបើ តិកុនេឡីយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញ្ញទ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ គ្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌មួយនេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។

ឯកោ បញ្ហោ ឯកោ ឧទ្ទេសោ ឯកំ វេយ្យាករណាន្តំ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ភគវតា ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ ទ្វេ បញ្ហា ទ្វេ ឧទ្ទេសា ទ្វេ វេយ្យាករណានីតិ ឥតិ ចេបនតំ វុត្តំ ភគវតា អភិញ្ញេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ ទ្វីសុ អាបត្តីសោ ឧម្មេសុ កិក្ខុ សង្ឃាទិំ្ឋមាបោ សង្ឃាវិវជ្ជមាបោ សង្ឃាវិមុច្ចមាបោ សង្ឃាបរិយន្តឧសុ្សទី សម្ភុត្តាកិសមេច្ច ឥដ្ឋេ ឧម្មេ ពុក្ខសុ្សន្តកេ ហោតិ ។ កតមេសុ ទ្វីសុ ។ ជាមេ ច វុមេ ច ។ ឥមេសុ ចេ អាបត្តីសោ ទ្វីសុ ឧម្មេសុ កិក្ខុ សង្ឃាទិំ្ឋមាបោ សង្ឃាវិវជ្ជមាបោ សង្ឃាវិមុច្ចមាបោ សង្ឃាបរិយន្តឧសុ្សទី សម្ភុត្តាកិសមេច្ច ឥដ្ឋេ ឧម្មេ ពុក្ខសុ្សន្តកេ ហោតិ ។ ទ្វេ បញ្ហា ទ្វេ ឧទ្ទេសា ទ្វេ វេយ្យាករណានីតិ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ភគវតា ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។

ពាក្យណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងថា បញ្ហា ១ ទុក្ខេស ១ វេយ្យាករណ៍ ១ ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះ ។ ពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងថា បញ្ហា ២ ទុក្ខេស ២ វេយ្យាករណ៍ ២ ដូច្នេះនុ៎ះ ពាក្យនុ៎ះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កាលបើ តិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញ្ញក្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ កុងធម៌ ២ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ធម៌ ២ គឺអ្វី ។ គឺ នាម ១ រូប ១ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កាលបើ តិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញ្ញក្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ កុងធម៌ទាំង ២ នេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ពាក្យណា ដែលព្រះមានព្រះភាគសំដែងថា បញ្ហា ២ ទុក្ខេស ២ វេយ្យាករណ៍ ២ ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគ សំដែងហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះ ។

តយោ បញ្ហា តយោ ទុន្ទេសា តីណិ វេយ្យាករណានីតិ ๙តិ ខោ បនេតំ វុត្តំ ភគវតា កតញ្ញុតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ តីសុ អាវុសោ ឧម្មេសុ កិត្តិ សម្មាទិដ្ឋិយោ សម្មាវាចាយោ សម្មាកម្មន្តាយោ សម្មាអាជីវាយោ សម្មាវាយាមាយោ សម្មាសតិយា សម្មាសមាធិយា ឥមេ ទុក្ខសច្ចេកេ ធម្មេ ឧក្កសច្ចេកេ ហោតិ ។ កតមេសុ តីសុ ។ តីសុ វេទនាសុ ។ ឥមេសុ ខោ អាវុសោ តីសុ ឧម្មេសុ កិត្តិ សម្មាទិដ្ឋិយោ សម្មាវាចាយោ សម្មាកម្មន្តាយោ សម្មាអាជីវាយោ សម្មាវាយាមាយោ សម្មាសតិយា សម្មាសមាធិយា ឥមេ ទុក្ខសច្ចេកេ ធម្មេ ឧក្កសច្ចេកេ ហោតិ ។ តយោ បញ្ហា តយោ ទុន្ទេសា តីណិ វេយ្យាករណានីតិ ๙តិ យទំ វុត្តំ ភគវតា ๙ឧមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ ចត្តារោ បញ្ហា ចត្តារោ ទុន្ទេសា ចត្តារិ វេយ្យាករណានីតិ ๙តិ ខោ បនេតំ វុត្តំ ភគវតា តកិញ្ញុតំ បដិច្ច វុត្តំ ។

ពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងថា បញ្ហា ៣ ទុក្ខស ៣ វេយ្យាករណ៍ ៣ ដូច្នេះនុ៎ះ ពាក្យនុ៎ះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ម្នាលអាវុសោ តាំង៦ប្រាយ កាលបើ តិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញទ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ គ្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ កុដធម៌តាំង ៣ ជាអ្នកធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ កុដបច្ចុប្បន្នបាន ។ ធម៌ ៣ គឺអ្វី ។ គឺវេទនាតាំង ៣ ។ ម្នាលអាវុសោ តាំង៦ប្រាយ កាលបើ តិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញទ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ គ្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ដោយប្រពៃ កុដធម៌តាំង ៣ នេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ កុដបច្ចុប្បន្នបាន ។ ពាក្យណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងថា បញ្ហា ៣ ទុក្ខស ៣ វេយ្យាករណ៍ ៣ ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះ ។ ពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងថា បញ្ហា ៤ ទុក្ខស ៤ វេយ្យាករណ៍ ៤ ដូច្នេះនុ៎ះ ពាក្យនុ៎ះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។

ចត្តារិ អាវុសោ ឆម្មេសុ កិច្ចានិ សម្មាសុកាវិតចិត្តោ សម្មាបរិយន្តទុក្ខស្សាវី សម្មទ្ធាកិរិយមេវ្ច នាវជ្ជវ ឆម្មេ ទុក្ខស្សន្តកិរោ ហោតិ ។ កតមេសុ ចត្តារិ ។ ចត្តារិ សតិបដ្ឋានេសុ ។ ឥមេសុ ខោ អាវុសោ ចត្តារិ ឆម្មេសុ កិច្ចានិ សម្មាសុកាវិតចិត្តោ សម្មាបរិយន្តទុក្ខស្សាវី សម្មទ្ធាកិរិយមេវ្ច នាវជ្ជវ ឆម្មេ ទុក្ខស្សន្តកិរោ ហោតិ ។ ចត្តារោ បញ្ហា ចត្តារោ ឧទ្ទេសា ចត្តារិ វេយ្យាករណានិ តីណិ យានិ វុត្តានិ តថាគតេន ឥធមេវំ បដិច្ច វុត្តំ ។ បញ្ច បញ្ហា បញ្ច ឧទ្ទេសា បញ្ច វេយ្យាករណានិ តីណិ ខោ បនេវំ វុត្តំ តថាគតេន កិញ្ចាវំ បដិច្ច វុត្តំ ។ បញ្ចសុ អាវុសោ ឆម្មេសុ កិច្ចេសុ សម្មាសុកាវិតចិត្តោ សម្មាបរិយន្តទុក្ខស្សាវី សម្មទ្ធាកិរិយមេវ្ច នាវជ្ជវ ឆម្មេ ទុក្ខស្សន្តកិរោ ហោតិ ។ កតមេសុ បញ្ចសុ ។ បញ្ចសុ ឥន្ទ្រិយេសុ... កតមេសុ ឆសុ ។ ឆសុ ឯសវ្ជរណីយេសុ ជាគរិយេសុ... កតមេសុ សត្តសុ ។

ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កិកូមានចិត្តចំរើនល្អ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវ
ទីបំផុត ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ ៤
រមែងធ្វើនូវទីកំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ធម៌ ៤ គឺអ្វី ។ គឺ
សតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កិកូមានចិត្តចំរើនល្អ
ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍
ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ទាំង ៤ នេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុង
បច្ចុប្បន្នបាន ។ ពាក្យណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងថា
បញ្ចា ៤ ខន្ធេស ៤ វេយ្យាករណ៍ ៤ ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគសំដែងហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះ ។ ពាក្យដែលព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ សំដែងថា បញ្ចា ៥ ខន្ធេស ៥ វេយ្យាករណ៍ ៥ ដូច្នេះនុ៎ះ
ពាក្យនុ៎ះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។
ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កិកូមានចិត្តបានចំរើនល្អ ដោយប្រពៃ ឃើញ
នូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ ៥
រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ធម៌ ៥ គឺអ្វី ។ គឺឥន្ទ្រិយ
ទាំង ៥ ... ធម៌ ៦ គឺអ្វី ។ គឺនិស្សរណីយធាតុទាំង ៦ ... ធម៌ ៧ គឺអ្វី ។

សត្តសុ ពោជ្ឈង្គេសុ . . . កតមេសុ អដ្ឋសុ ។ អដ្ឋសុ អរិយេសុ អដ្ឋង្គិកេសុ បក្ខេសុ ។ ឥមេសុ ខោ អាវុសោ អដ្ឋសុ ធម្មេសុ កិត្តិ សម្មាសុកា-យិតចិត្តោ សម្មាបរិយន្តទស្សាវី សម្មត្តាកិសមេច្ច ធិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ ។ អដ្ឋ បញ្ហា អដ្ឋ ឧទ្ទេសា អដ្ឋ វេយ្យាករណានីតិ ឥតិ យទិទំ វុត្តំ កកវតា ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ ឆ បញ្ហា ឆ ឧទ្ទេសា ឆ វេយ្យាករណានីតិ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កកវតា តត្ថវុតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ ឆសុ អាវុសោ ធម្មេសុ កិត្តិ សម្មាធិញ្ញមានោ សម្មាវិជ្ជមានោ សម្មាវិមុច្ចមានោ សម្មាបរិយន្តទស្សាវី សម្មត្តាកិសមេច្ច ធិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ ។ កតមេសុ ឆសុ ។ ឆសុ សត្តាវាសេសុ ។ ឥមេសុ ខោ អាវុសោ ឆសុ ធម្មេសុ កិត្តិ សម្មាធិញ្ញមានោ សម្មាវិជ្ជមានោ សម្មាវិមុច្ចមានោ សម្មាបរិយន្តទស្សាវី

គឺពោជ្ឈង្គ៧... ធម៌ ៨ គឺអ្វី ។ គឺអដ្ឋង្គិកមគ្គដ៏ប្រសើរ៨ ។ ម្នាលអាវុសោ៨ឆ្ងាយ ភិក្ខុមានចិត្តចំរើនល្អ ដោយប្រពៃ ឃើញទូវែទីបំផុត ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌៨ នេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ពាក្យណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងថា បញ្ចា ៨ ខុទ្ទេស ៨ វេយ្យាករណ៍ ៨ ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគ សំដែងហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះ ។ ពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគ សំដែងថា បញ្ចា ៩ ខុទ្ទេស ៩ វេយ្យាករណ៍ ៩ ដូច្នេះនុ៎ះ ពាក្យនុ៎ះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ម្នាលអាវុសោ៨ឆ្ងាយ កាលបើ ភិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញទូវែទីបំផុត ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ ៨ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ធម៌ ៨ គឺអ្វី ។ គឺសត្តាវាសៈ៨ ។ ម្នាលអាវុសោ៨ឆ្ងាយ កាលបើ ភិក្ខុនឿយណាយ ដោយប្រពៃ ធុញ្រាន់ ដោយប្រពៃ រួចស្រឡះ ដោយប្រពៃ ឃើញទូវែទីបំផុត ដោយប្រពៃ

សម្មាកម្មន្តេ ឯវញ្ច ទុក្ខស្សន្តកិរោ ហោតិ ។ ឯវំ បញ្ញា ឯវំ សុតេន ឯវំ វេយ្យាករណាទីនំ ឥមំ យទិ វត្តំ កតាតា ឥធមេតំ បដិច្ច វត្តំ ។ ឯស បញ្ញា ឯស សុតេន ឯស វេយ្យាករណាទីនំ ឥមំ នោ បរេតំ វត្តំ កតាតា កិញ្ចេតំ បដិច្ច វត្តំ ។ ឯសសុ អាវុសោ ឧម្មេសុ កិត្តិ សម្មាសុកាតិតចិត្តោ សម្មាបរិយន្តឧសញ្ញី សម្មាកម្មន្តេ ឯវញ្ច ទុក្ខស្សន្តកិរោ ហោតិ ។ កតមេសុ ឯសសុ ។ ឯសសុ កុសលកម្ម-បថេសុ ។ ឥមេសុ នោ អាវុសោ ឯសសុ ឧម្មេសុ សម្មាសុកាតិតចិត្តោ សម្មាបរិយន្តឧសញ្ញី សម្មាកម្មន្តេ ឯវញ្ច ទុក្ខស្សន្តកិរោ ហោតិ ។ ឯស បញ្ញា ឯស សុតេន ឯស វេយ្យាករណាទីនំ ឥមំ យទិ វត្តំ កតាតា ឥធមេតំ បដិច្ច វត្តំ ។

ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ទាំង ៩ នេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ពាក្យណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងថា បញ្ចា ៩ ទុទ្ទេស ៩ វេយ្យាករណ៍ ៩ ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះ ។ ពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងថា បញ្ចា ១០ ទុទ្ទេស ១០ វេយ្យាករណ៍ ១០ ដូច្នេះ នុ៎ះ ពាក្យនុ៎ះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្តបានចំរើនល្អដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ ១០ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ធម៌ ១០ គឺអ្វី ។ គឺកុសលកម្មបថទាំង ១០ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្តចំរើនល្អ ដោយប្រពៃ ឃើញនូវទីបំផុត ដោយប្រពៃ ត្រាស់ដឹងនូវប្រយោជន៍ ដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ទាំង ១០ នេះឯង រមែងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។ ពាក្យណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងថា បញ្ចា ១០ ទុទ្ទេស ១០ វេយ្យាករណ៍ ១០ ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះ ។

ឥតិ ខោ អាវុសោ យន្នូនាហំ ភគវតា(១) មហាបញ្ញេន
ឯកោ បញ្ញោ ឯកោ ពុទ្ធេន ឯតំ វេយ្យាករណំ
។ បេ ។ ទស បញ្ញា ទស ពុទ្ធេ ទស
វេយ្យាករណានីតិ ឥតិ ឥមស្ស ខោ អហំ អាវុសោ
ភគវតា សង្ខិត្តេន ភាសិតស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ
អាជានាមិ ។ អាកង្ខមានា ច បន តុម្ហេ
អាវុសោ ភគវន្តញ្ញេវ ឧបសង្កមិត្វា ឯតមត្ថំ បរិ-
បុច្ឆេយ្យាថ (២) យថា នោ ភគវា ព្យាករេតិ តថា
នំ ធារេយ្យាថាតិ ។ ឯវំ អាយស្មតិ ខោ ភគវន្តំ
ពុទ្ធសកា ភគវន្តំ លាយ កិត្តិយោ ភាសិតំ
អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ពុដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ
កិត្តិំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា យេន
ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ
អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ ។

---

១ ម ឯត្តន្តរេ សង្ខិត្តេន ភាសិតស្សតិ បាឋោ ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. ម. បដិបុច្ឆេយ្យាថ ។ ៣ ម. យថា នោ នំ ។

ម្នាលអាវុសោតាំងឡាយ ពាក្យណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងហើយ ក្នុងមហាបញ្ហាថា បញ្ហា ១ ឧទ្ទេស ១ វេយ្យាករណ៍ ១ ។ បេ ។ បញ្ហា ១០ ឧទ្ទេស ១០ វេយ្យាករណ៍ ១០ ដូច្នេះនោះ ម្នាលអាវុសោតាំងឡាយ ពាក្យដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងដោយសង្ខេបនេះ អាត្មាយល់សេចក្តី ដោយពិស្តារយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលអាវុសោតាំងឡាយ ប្រសិនណាបើ អ្នកតាំងឡាយ ច្រោះថ្នា (ចង់ដឹងច្បាស់) ត្រូវចូលទៅគាល់ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយទូលសួរបញ្ហាក់សេចក្តីនុ៎ះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ដោះស្រាយសេចក្តីនោះយ៉ាងណា អ្នកតាំងឡាយ ចូរចាំទុកនូវសេចក្តីនោះ យ៉ាងនោះចុះ ។ ពួកភជង្គលឧបាសក ក៏ត្រេកអរអនុមោទនា នូវភាសិតរបស់ភជង្គលាតិកុនីថា សាធុណានាងម្ចាស់ ហើយក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំភជង្គលាតិកុនី រួចធ្វើប្រទក្សិណ ហើយក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះពួកភជង្គលឧបាសក អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ

ឯតមត្ថំ ឯសិ ឥទ្ធា ខោ តេ ភគវន្តោ ពុទ្ធាសតា យាវតគោ
អរោសិ តេ ភគវន្តោយ តិក្ខុឯយា សទ្ធិ តេ ជាសល្លោចោ
តំ សព្ពំ តេតវតា អារោចេសុំ ។ សាធុ សាធុ
តេហាបតយោ បណ្ឌិតា តេហាបតយោ តេ ភគវន្តោ តិក្ខុឯ
មេហាបញ្ញោ តេហាបតយោ តេ ភគវន្តោ តិក្ខុឯ សចេមិ
តុម្ហេ តេហាបតយោ មំ ឧបសង្កមិត្វា ឯតមត្ថំ បុច្ឆេ-
យ្យាថ អហម្បិចេតំ ឯវមេវ ព្យាតរេយ្យំ ·យថាតំ(๑)
តេ ភគវន្តោយ តិក្ខុឯយា ព្យាតតំ ។ ឯសោ ចេវ
តស្ស អត្ថោ ឯវញ្ច ឥំ ជាតេយ្យាថាតំ ។

(๒๙) យាវតា តិក្ខុវេ តេ សិតោសលា យាវតា
រញ្ញោ បសេនទិស្ស តេ សលស្ស វិជិតំ (๒)
ភជា តត្ត បសេនទិ តេ សលោ អក្កមត្ថាយតំ ។

---

๑ ម. យថា ហិ ។ ๒ ម. វិជិតេ ។

ក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ តាមទំនងពាក្យ ដែលខ្ញុំបានសំណេះសំណាល ជាមួយនឹងឥដ្ឋលាតិកុន្ទី ដោយសព្វគ្រប់ ។ (ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា) ម្នាលគហបតីចាំងឡាយ ល្អហើយ ល្អហើយ ម្នាលគហបតីចាំងឡាយ ឥដ្ឋលាតិកុន្ទី ជាអ្នកប្រាជ្ញ ម្នាលគហបតីចាំងឡាយ ឥដ្ឋលាតិកុន្ទី ជាមនុស្សមានប្រាជ្ញាច្រើនមែន ម្នាលគហបតីចាំងឡាយ ប្រសិនបើ អ្នកចាំងឡាយ ចូលមកកាន់តថាគត ហើយសួរនូវសេចក្តីនុ៎ះ តថាគតក៏ដោះស្រាយសេចក្តីនោះ យ៉ាងនោះ ដូចជាឥដ្ឋលាតិកុន្ទី ដែលដោះស្រាយដែរ ។ នុ៎ះជាសេចក្តីនៃបញ្ហានោះ អ្នកចាំងឡាយ ត្រូវចាំទុកនូវសេចក្តីនោះ យ៉ាងនេះចុះ ។

(๒๙) ម្នាលភិក្ខុចាំងឡាយ ដន្ទអ្នកនៅ ក្នុងកាសីជនបទ នឹងកោសលជនបទ កំណត់ត្រឹមណា ដែនរបស់ស្តេចបសេនទិកោសល កំណត់ត្រឹមណា ស្តេចបសេនទិកោសល ប្រកាសជា ជាអ្នកប្រសើរ ក្នុងដែននោះ (កំណត់ត្រឹមណោះ) ។

រញ្ញោបិ ខោ កិក្ខវេ បសេនទិស្ស កោសលស្ស
អន្តេ អញ្ញតរំ អត្ថំ វិបរិណាមេសិ ។ ឯវំ បស្សំ
កិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ តស្មិំបិ ឯកង្គេ
តស្មិំ ឯកង្គេ អក្ខ វិរជ្ជតិ បគេវ ហីនេសុ
យាវតា កិក្ខវេ ចន្ទិមសុរិយា បរិហរន្តិ ទិសា ភន្តិ
វិរោចមានា តាវ សហស្សធាលោកោ តស្មិំ
សហស្សធាលោកេ សហស្សិំ ចន្ទិមំ សហស្សិំ
សុរិយានំ សហស្សិំ សិនេរុបព្វតរាជានំ សហស្សិំ
ជម្ពុទីបានំ សហស្សិំ អមរគោយានានំ(๑) សហស្សិំ
ឧត្តរកុរូនំ សហស្សិំ បុព្វវិទេហានំ ចតុន្នំ មហា-
សមុទ្ទានំ សហស្សិំ ចតុន្នំ មហារាជសហស្សិំ
សហស្សិំ ចាតុម្មហារាជិកានំ សហស្សិំ តាវតិំសានំ
សហស្សិំ យាមានំ សហស្សិំ តុសិតានំ សហស្សិំ
និម្មានរតីនំ សហស្សិំ បរនិម្មិតវសវត្តីនំ សហស្សិំ
ព្រហ្មលោកានំ យាវតា កិក្ខវេ សហស្សិលោកធាតុ

---

๑ ម. អបរគោយានានំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែស្តេចបសេនទិកោសល គង់មានសភាពក្មាយ
ៗ ប្រែប្រួលៗ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកអ្នកចេះ
ដឹង កាលបើឃើញ យ៉ាងនេះហើយ រមែងនឿយណាយ ក្នុងការ
បិតនៅក្នុងភពសម្បត្តិនោះ កាលនឿយណាយ ក្នុងការបិតនៅក្នុង
ភពសម្បត្តិនោះហើយ រមែងមិនត្រេកអរ ក្នុងភាពនៃខ្លួនជាស្តេចក្នុង
ដែនកោសល ដ៏ប្រសើរ ដោយភពសម្បត្តិឡើយ នឹងចាប់ពោល
ទៅថ្វី ក្នុងរបស់ដ៏ថោកទាប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះចន្ទនឹងព្រះ
អាទិត្យទាំងឡាយ គោចរទៅត្រឹមណា ទិសទាំងឡាយ ក៏ភ្លឺរុងរឿង
កំណត់ត្រឹមណោះ លោកធាតុត្រឹមមួយពាន់ ក្នុងលោកមួយពាន់នោះ
មានព្រះចន្ទមួយពាន់ ព្រះអាទិត្យមួយពាន់ ស្តេចភ្នំសិនេរុមួយពាន់
ជម្ពូទ្វីបមួយពាន់ អមរគោយានទ្វីបមួយពាន់ ឧត្តរកុរុទ្វីបមួយពាន់
បុព្វវិទេហទ្វីបមួយពាន់ មហាសមុទ្ទ ៤ ពាន់ មហាពភ ៤ ពាន់ ចា-
តុម្មហាពជិក:មួយពាន់ តាវត្តិង្សមួយពាន់ យាម:មួយពាន់ តុសិត
មួយពាន់ និម្មានរតីមួយពាន់ បរនិម្មិតវសវត្តីមួយពាន់ ព្រហ្មលោក
មួយពាន់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លោកធាតុមួយពាន់ កំណត់ត្រឹមណា

អហោព្រហ្មា តត្ថ អក្កមក្ខាយតំ ។ មហាព្រហ្មាឧបបជ្ជតិ
ខោ កិក្ខវេ អត្តេវ អញ្ញតំ អត្តំ វិមរិណាមោ ។
ឯវំ បស្សតិ កិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ តស្មិំ
ឯកច្ចតំ តស្មិំ ឯកច្ចេ អក្កេ វិរជ្ជតិ បគេវ ហីនស្មិំ ។
ឥមាតំ សោ កិក្ខវេ សមយោ យំ អយំ លោកោ
សំវដ្តតិ សំវដ្តមានេ កិក្ខវេ លោកេ យេកុយ្យេន
សត្តា អាភស្សរូបគាតិកា ភវន្តិ ។ តេ តត្ថ ហោន្តិ
មនោមយា បីតិភក្ខា សយំបភា អន្តលិក្ខេ
ចរា សុភដ្ឋាយិនោ ចិរំ ទីឃមទ្ធានំ តិដ្ឋន្តិ ។
សំវដ្តមានេ កិក្ខវេ លោកេ អាភស្សរា ទេវា
អក្កមក្ខាយន្តិ ។ អាភស្សរេឧបបជ្ជតិ ខោ កិក្ខវេ
ទេវានំ អត្តេវ អញ្ញតំ អត្តំ វិមរិណាមោ ។

មហាព្រហ្ម ច្បាកដជាជាអ្នកប្រសើរ ក្នុងលោកធាតុមួយពាន់នោះ កំណត់ត្រឹមណោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែ មហាព្រហ្ម គង់មានសភាពក្សាយទៅ ប្រែប្រួលទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង កាលឃើញយ៉ាងនេះហើយ រមែងនឿយណាយ ក្នុងការបរិតនៅក្នុងសម្បត្តិនោះ កាលនឿយណាយ ក្នុងការបរិតនៅក្នុងសម្បត្តិនោះហើយ រមែងមិនត្រេកអរ ក្នុងភាពនៃខ្លួនជាអ្នកប្រសើរឡើយ ទំាងបាប់ពោលទៅថ្វីក្នុងរបស់ដ៏ថោកទាប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានសម័យ ដែលលោកនេះតំពុងវិនាស ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលលោកតំពុងវិនាស ពួកសត្វជាច្រើន រមែងទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោកជាន់អាភស្សរៈ ។ ពួកសត្វក្នុងជាន់អាភស្សរៈនោះ កើតដោយឈានចិត្ត មានបីតិជាអាហារ មានពន្លឺខ្លួនឯង ចរទៅក្នុងអាកាស ឋិតនៅក្នុងវិមានដ៏ល្អ ឋិតនៅអស់កាលដ៏យូរអង្វែង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលលោកតំពុងវិនាស ពួកទេវតាជាន់អាភស្សរៈ រមែងប្រសើរជាងគេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែពួកទេវតាជាន់អាភស្សរៈ គង់មានសភាពក្សាយទៅ ប្រែប្រួលទៅ ។

ឯវំ បសន្នំ តិក្ខត្តុំ សុតវា អរិយសច្ចានីតោ តស្មិំបិ និព្ពិន្ទតិ តស្មិំ និព្ពិន្ទន្តោ អត្តេ វិរជ្ជតិ បតោ ហីនសំយុត្តិ ។ ឧសយិមានិ តិក្ខត្តុំ កតសិណាយ-តនានិ ។ កតមានិ ឧស ។ បឋវីកសិណមេតោ សញ្ញានតំ ទុទ្ធំ អធោ តិរិយំ អទ្វយំ អប្ប-មាណំ ។ អាបោកសិណមេតោ សញ្ញានតំ... តេជោកសិណមេតោ សញ្ញានតំ... វាយោកសិ-ណមេតោ សញ្ញានតំ... នីលកសិណមេតោ សញ្ញានតំ... បីតកសិណមេតោ សញ្ញានតំ... លោហិតកសិណមេតោ សញ្ញានតំ... ឱទាត-កសិណមេតោ សញ្ញានតំ... អាកាសកសិណ-មេតោ សញ្ញានតំ... វិញ្ញាណកសិណមេតោ សញ្ញានតំ ទុទ្ធំ អធោ តិរិយំ អទ្វយំ អប្បមាណំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹង កាលឃើញយ៉ាងនេះ
ហើយ រមែងនឿយណាយ ក្នុងការបៀតបៀនសម្បត្តិនោះ កាល
នឿយណាយ ក្នុងការបៀតបៀនសម្បត្តិនោះហើយ រមែងមិនត្រេកអរ
ក្នុងភាពនៃខ្លួនជាអ្នកប្រសើរ ទើបចាប់ពោលទៅថ្វី ក្នុងរបស់ដ៏ថោក
ទាប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កសិណាយតនៈមាន ១០ យ៉ាង ។
កសិណាយតនៈ ១០ យ៉ាងតើ ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលពួកមួយ ស្គាល់
ច្បាស់នូវបឋវីកសិណ ទាំងខាងលើ ខាងក្រោម ទទឹង មិនមានចំ-
ណែកពីរ វាស់ប្រមាណមិនបាន ។ បុគ្គលពួកមួយ ស្គាល់ច្បាស់នូវ
អាបោកសិណ ... បុគ្គលពួកមួយ ស្គាល់ច្បាស់នូវតេជោកសិណ ...
បុគ្គលពួកមួយ ស្គាល់ច្បាស់នូវវាយោកសិណ ... បុគ្គលពួកមួយស្គាល់
ច្បាស់នូវនីលកសិណ... បុគ្គលពួកមួយ ស្គាល់ច្បាស់នូវបីតកសិណ...
បុគ្គលពួកមួយ ស្គាល់ច្បាស់នូវលោហិតកសិណ...បុគ្គលពួកមួយ ស្គាល់
ច្បាស់នូវឱទាតកសិណ ... បុគ្គលពួកមួយ ស្គាល់ច្បាស់នូវអាកាស-
កសិណ ... បុគ្គលពួកមួយ ស្គាល់ច្បាស់នូវវិញ្ញាណកសិណ ទាំង
ខាងលើ ខាងក្រោម ទទឹង មិនមានចំណែកពីរ វាស់ប្រមាណមិនបាន ។

ឥមានិ ខោ កិក្ខវេ ទស កសិណាយតនានិ ។ ឯតទគ្គំ
កិក្ខវេ ឥមេសំ ទសន្នំ កសិណាយតនានំ យទិទំ
វិញ្ញោណកសិណមេកោ សញ្ញានតិ ទុទ្ទំ អនោ
តិរិយំ អទ្ធយំ អប្បមាណំ ។ ឯវំសញ្ញិនោបិ ខោ
កិក្ខវេ សន្តំ សតា ឯវំសញ្ញីនំបិ ខោ កិក្ខវេ
សត្តានំ អត្តេវ អញ្ញត្តំ អត្តំ វិបរិណាមោ ។
ឯវំ បស្សំ កិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ តស្មឹបិ
និព្ពិន្ទតិ តស្មឹ និព្ពិន្ទន្តោ អក្កេ វិរជ្ជតិ បតេវ
ហីនស្មឹ ។ អដ្ឋមានិ កិក្ខវេ អភិភាយតនានិ ។
កតមានិ អដ្ឋ ។ អរូបសញ្ញី ឯកោ
ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ សុវណ្ណទុព្ពណ្ណានិ
តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី
ហោតិ អយំ បឋមំ អភិភាយតនំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កសិណាយតនៈ មាន ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាកសិណាយតនៈទាំង ១០ នេះ កសិណាយតនៈដ៏ប្រសើរនុ៎ះ បានដល់បុគ្គលពួកមួយ ស្គាល់ច្បាស់នូវវិញ្ញាណកសិណ ទាំងខាងលើ ខាងក្រោម ទទឹង មិនមានចំណែកពីរ វាស់ប្រមាណមិនបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ តែងមានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែពួកសត្វដែលមានសញ្ញាយ៉ាងនេះ គង់មានសភាពក្សាយទៅ ប្រែប្រួលទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក អ្នកចេះដឹង កាលឃើញយ៉ាងនេះហើយ រមែងនឿយណាយ ក្នុងវិញ្ញាណកសិណនោះ កាលនឿយណាយក្នុងវិញ្ញាណកសិណនោះហើយ រមែងមិនត្រេកអរ ក្នុងរបស់ដ៏ប្រសើរ ទទឹងបាច់ពោលទៅថ្វី ក្នុងរបស់ដ៏ថោកទាប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អភិភាយតនៈ (ហេតុជាគ្រឿងគ្របសង្កត់នូវបច្ចនីកធម៌) នេះមាន ៨ យ៉ាង ។ អភិភាយតនៈ ៨ យ៉ាងតើដូចម្តេចខ្លះ ។ បុគ្គលពួកមួយ មានសេចក្តីសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវរូបខាងក្រៅ មានប្រមាណតិច មានសម្បុរល្អ ឬសម្បុរអាក្រក់ គ្របសង្កត់រូបទាំងនោះ ហើយមានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នេះ នេះជាអភិភាយតនៈទី ១ ។

អដ្ឋតំ រូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ សុវណ្ណទុព្ពណ្ណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ ឥទំ ទុតិយំ អភិភាយតនំ ។ អដ្ឋតំ អរូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ នីលានិ សុវណ្ណទុព្ពណ្ណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ ឥទំ តតិយំ អភិភាយតនំ ។ អដ្ឋតំ អរូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ សុវណ្ណទុព្ពណ្ណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ ឥទំ ចតុត្ថំ អភិភាយតនំ ។ អដ្ឋតំ អរូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ នីលានិ នីលវណ្ណានិ នីលនិទស្សនានិ នីលនិភាសានិ ។ សេយ្យថាបិ នាម ឧម្មារបុប្ផំ(១) នីលំ នីលវណ្ណំ នីលនិទស្សនំ នីលនិភាសំ

---

១ ឧ. ប. ឧម្មាបុប្ផំ ។

បុគ្គលពួកមួយ មានសេចក្តីសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវរូបខាងក្រៅ មានប្រមាណច្រើន មានសម្បុរល្អ ឬសម្បុរអាក្រក់ គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះហើយ មានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នេះ នេះជាអតិកាយតនៈទី ២ ។ បុគ្គលពួកមួយ មិនមានសេចក្តីសំគាល់ នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវរូបខាងក្រៅ មានប្រមាណតិច មានសម្បុរល្អ ឬសម្បុរអាក្រក់ គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះហើយ មានសេចក្តីសំគាល់ យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នេះ នេះជាអតិកាយតនៈទី ៣ ។ បុគ្គលពួកមួយ មិនមានសេចក្តីសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ហើយឃើញនូវរូបខាងក្រៅ មានប្រមាណច្រើន មានសម្បុរល្អ ឬសម្បុរអាក្រក់ គ្របសង្កត់ នូវរូបទាំងនោះហើយ មានសេចក្តីសំគាល់ យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នេះ នេះជាអតិកាយតនៈទី ៤ ។ បុគ្គលពួកមួយ មិនមានសេចក្តីសំគាល់ នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបខៀវ មានសម្បុរខៀវ ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានសម្បុរខៀវ មានពន្លឺខៀវ ។ ប្រៀបដូចជាផ្កាត្រកៀតខៀវ មានពណ៌ខៀវ ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានពណ៌ខៀវ មានពន្លឺខៀវ

សេយ្យថាបិ ភ បន តំ វត្ថុ ពាហណាសេយ្យកំ
ទុកតោភាគវិមដ្ឋំ ឆវិំ ឆវិវណ្ណំ ឆវិលឆិទ្ទសទ្ធំ
ឆវិលឆិកាសំ ឃវមេវំ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ឃតោ
ពហិទ្ធា រូបានំ បស្សតិ ឆវិានំ ឆវិវណ្ណានំ
ឆវិលឆិទ្ទសទ្ធានំ ឆវិលឆិកាសានំ តានំ អតិកុយ្យ
ជានាមិ បស្សាមីតិ ឃវំសញ្ញី ហោតិ ឥទំ បញ្ចមំ
អតិកាយតនំ ។ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ឃតោ ពហិទ្ធា
រូបានំ បស្សតិ បីតានំ បីតវណ្ណានំ បីតឆិទ្ទសទ្ធានំ
បីតឆិកាសានំ ។ សេយ្យថាបិ ឆាម កណ្ណិការបុប្ផំ
បីតំ បីតវណ្ណំ បីតឆិទ្ទសទ្ធំ បីតឆិកាសំ សេយ្យថា
ភ បន តំ វត្ថុ ពាហណាសេយ្យកំ ទុកតោភាគវិមដ្ឋំ
បីតំ បីតវណ្ណំ បីតឆិទ្ទសទ្ធំ បីតឆិកាសំ

ពុំនោះសោត រូបនោះ ប្រៀបដូចជាសំពត់ កើតក្នុងក្រុងពារាណសី មានសាច់មដ្ឋ ទាំងពីរខាង ហៅថា សំពត់ខៀវ មានពណ៌ខៀវ ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានពណ៌ខៀវ មានពន្លឺខៀវ យ៉ាងណាមិញ បុគ្គលពួកមួយ មិនមានសេចក្តីសំគាល់ នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបខៀវ មានសម្បុរខៀវ ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានសម្បុរខៀវ មានពន្លឺខៀវ គ្រប់សង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយមានសេចក្តីសំគាល់ យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ នេះជាអតិកាយតនៈទី ៩ ។ បុគ្គលពួកមួយ មិនមានសេចក្តីសំគាល់ នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបលឿង មានសម្បុរលឿង ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានសម្បុរលឿង មានពន្លឺលឿង ។ ប្រៀបដូចជាផ្កាកណ្ណិការលឿង មានពណ៌លឿង ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានពណ៌លឿង មានពន្លឺលឿង ពុំនោះសោត រូបនោះប្រៀបដូចជាសំពត់ កើតក្នុងក្រុងពារាណសី មានសាច់មដ្ឋទាំងពីរខាងហៅថា សំពត់លឿង ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានពណ៌លឿង មានពន្លឺលឿង យ៉ាងណាមិញ

ฝ่าเมหำ អฏ្ឋតฺถំ អยูปสญฺ ฝเกา ๓ตหิงฺา ฦูจาธิ
ปสฺสติ ปีตาธิ ปีตวณฺณาธิ ปีตนิทสฺสนาธิ ปีตนิ-
ภาสาธิ ตาธิ อภิภุยฺย ฝานาติ ปสฺสติ ฝำสญฺ
เหาติ ๙ธิ ฉฏฺเ อภิภายตนำ ฯ อฏ្ឋតฺถំ อยูปสญฺ
ฝเกา ๓ตหิงฺา ฦูจาธิ ปสฺสติ เลาหิตกาธิ
เลาหิตกวณฺณาธิ เลาหิตกนิทสฺสนาธิ เลาหิต-
กนิภาสาธิ ฯ เสยฺยถาปิ นาม ๓ตฺถปีวกปุปฺผ(๑)
เลาหิตกำ เลาหิตกวณฺณำ เลาหิตกนิทสฺสนำ
เลาหิตกนิภาสำ เสยฺยถา ปิ ๓ ตำ วตฺถำ
๓ภณาเสยฺยกำ ๔ภเกาภาภิมฏฺเ เลาหิตกำ
เลาหิตกวณฺณำ เลาหิตกนิทสฺสนำ เลาหิตก-
นิภาสำ ฝ่าเมหำ อฏ្ឋតฺถំ อยูปสญฺ ฝเกา ๓ตหิงฺา
ฦูจาธิ ปสฺสติ เลาหิตกาธิ เลาหิตกวณฺณาธิ
เลาหิตกนิทสฺสนาธิ เลาหิตกนิภาสาธิ តាធិ
អភិភុយฺย ฝานาติ ปสฺสติ ฝำสญฺ เหาติ ๙ธิ

---

๑ ฉ. ม. ๓ตฺถปีวกปุปฺผ ฯ

បុគ្គលពួកមួយ មិនមានសេចក្តីសំគាល់ នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបល្អឿន មានសម្បុរល្អឿន ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានសម្បុរល្អឿន មានពន្លឺល្អឿន ត្រេកសង្កត់នូវរូបទាំងនោះហើយមានសេចក្តីសំគាល់ យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ នេះជាអតិភាយតនៈទី ៦ ។ បុគ្គលពួកមួយ មិនមានសេចក្តីសំគាល់ នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបក្រហម មានសម្បុរក្រហម ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានសម្បុរក្រហម មានពន្លឺក្រហម។ ប្រៀបដូចជាផ្កាចន្ទ្រក្រហម មានពណ៌ក្រហម ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានពណ៌ក្រហម មានពន្លឺក្រហម ពុំនោះសោត រូបនោះ ប្រៀបដូចសំពត់ កើតក្នុងក្រុងពារាណសី មានសាច់មដ្ឋ ទាំងពីរខាង ដែលជាសំពត់ក្រហម មានពណ៌ក្រហមជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានពណ៌ក្រហម មានពន្លឺក្រហម យ៉ាងណាមិញ បុគ្គលពួកមួយ មិនមានសេចក្តីសំគាល់ នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបក្រហម មានសម្បុរក្រហម ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានសម្បុរក្រហម មានពន្លឺក្រហម ត្រេកសង្កត់ នូវរូបទាំងនោះហើយ មានសេចក្តីសំគាល់ យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ នេះជាអតិភាយតនៈទី ៧ ។

សត្តមំ អភិភាយតនំ ។ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី
ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ ខីណានិ ខីណវ-
ណ្ណានិ ខីណនិទស្សនានិ ខីណតនិភាសានិ ។
សេយ្យថាបិ នាម ខីណតិលកោ ខីណា
ខីណវណ្ណោ ខីណនិទស្សនោ ខីណតនិភាសោ
សេយ្យថា ក បន តំ វត្តំ ពាកណាសេយ្យកំ
ឧភតោភាគវិមដ្ឋំ ខីណកំ ខីណវណ្ណំ ខីណនិទស្សនំ
ខីណតនិភាសំ ឯវមេវំ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ឯកោ
ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ ខីណានិ ខីណវណ្ណានិ
ខីណនិទស្សនានិ ខីណតនិភាសានិ តានិ អភិភុយ្យ
ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ អយំ អដ្ឋមំ
អភិភាយតនំ ។ អយានិ ខោ តានិ ភិក្ខវេ អដ្ឋ អភិភា-
យតនានិ ។ ឯតទវោច ភិក្ខវេ អថេសំ អដ្ឋន្នំ
អភិភាយតនានំ យទិទំ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ឯកោ
ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ ខីណានិ ខីណវណ្ណានិ

បុគ្គលពួកមួយ មិនមានសេចក្តីសំគាល់ នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវរូបខាងក្រៅ ដែលជារូប ស មានសម្បុរ ស ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានសម្បុរ ស មានពន្លឺ ស ។ ប្រៀបដូចជាផ្កាយព្រឹក ស មានពណ៌ ស ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានពណ៌ ស មានពន្លឺ ស ពុំនោះសោត រូបនោះប្រៀបដូចជាសំពត់ កើតក្នុងក្រុងពារាណសី មានសាច់មដ្ឋទាំងពីរខាង ដែលជាសំពត់ ស មានពណ៌ ស ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានពណ៌ ស មានពន្លឺ ស យ៉ាងណាមិញ បុគ្គលពួកមួយ មិនមានសេចក្តីសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវរូបខាងក្រៅ ដែលជារូប ស មានសម្បុរ ស ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានសម្បុរ ស មានពន្លឺ ស ត្រេកសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយមានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ នេះជាអតិកាយតនៈទី ៨ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អតិកាយតនៈមាន ៨ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាអតិកាយតនៈទាំង ៨ នេះ អតិកាយតនៈដ៏ប្រសើរនេះ ជាន់ដល់បុគ្គលពួកមួយ មិនមានសេចក្តីសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវរូបខាងក្រៅ ដែលជារូប ស មានសម្បុរ ស

ទុំនាតនំនសុន្ទរនំ ទុំនាតនំភាសានំ តានំ អភិកុយ្យ
ជាឆាមិ បសុន្ទមីតំ ឱរំសញ្ជី ហោតំ ។ ឱរំសញ្ជី-
ឆោមិ ខោ កិក្ខវេ សន្ទំ សត្តា ឱរំសញ្ជីនំមិ
ខោ កិក្ខវេ សត្តានំ អស្សេ អញ្ញតរំ អតិ
វិបរិណាមោ ។ ឱរំ បសុន្ទំ កិក្ខវេ សុតាវ អរិយ-
សាវកោ តស្មិមិ និព្វិជ្ជតិ តស្មិ និព្វិន្ទន្តោ អក្តេ
រាគតិ បតេវ ហីនស្មិ ។ ចតសេ្ត ឥមា កិក្ខវេ
បដិបទា ។ កតមា ចតសេ្ត ។ ទុក្ខា បដិបទា
ទន្ធាភិញ្ញា ទុក្ខា បដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា សុខា
បដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា សុខា បដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា ។
ឥមា ខោ កិក្ខវេ ចតសេ្ត បដិបទា ។

ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា នេះមានសម្បុរ ស មានពន្លឺ ស គ្រប់សង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយមានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញ ដូច្នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វតែងមានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែ ពួកសត្វដែលមានសញ្ញាយ៉ាងនេះ គង់មានសភាពក្សាយទៅ ប្រែប្រួលទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹង កាលឃើញយ៉ាងនេះហើយ រមែងនឿយណាយ ក្នុងអត្តភាព នៃពួកសត្វនោះ កាលនឿយណាយ ក្នុងអត្តភាព នៃពួកសត្វនោះ រមែងមិនត្រេកអរ ក្នុងរបស់ដ៏ប្រសើរ ទីងចាប់ពោលទៅថ្មី ក្នុងរបស់ដ៏ឆៅកខាប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីប្រតិបត្តិនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ សេចក្តីប្រតិបត្តិ ៤ យ៉ាងតើ ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក ទាំងត្រាស់ដឹងបាន ដោយយឺតយូរ ១ សេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក តែត្រាស់ដឹងបាន ដោយឆាប់រហ័ស ១ សេចក្តីប្រតិបត្តិស្រួល តែត្រាស់ដឹងបាន ដោយយឺតយូរ ១ សេចក្តីប្រតិបត្តិស្រួល ទាំងត្រាស់ដឹងបាន ដោយឆាប់រហ័ស ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីប្រតិបត្តិមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ฝតនក្កំ កិត្តយេ ឥមាសំ ចតុន្នំ បដិបទានំ យនិនំ
សុខា បដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា ។ ฝវំ បដិបន្នោបិ ខោ
កិត្តយេ សន្តិ សត្តា ฝវំ បដិបន្នាឝំបិ ខោ កិត្តយេ
សត្តានំ អត្ថេ អញ្ញត្តំ អត្តិ .រិបរិណាមោ ។ ฝវំ
បស្សតំ កិត្តយេ សុតវា អរិយសាវកោ តស្មឹបិ
និព្វិន្ទតិ តស្មឹ និព្វិន្ទន្តោ អក្កេ រាគ្គតិ បតេយ្យ ហីនស្មឹ។
ចតស្សោ ឥមា កិត្តយេ សញ្ញា ។ កតមា ចតស្សោ ។
បរិត្តមេតោ សញ្ញាតិ មហាគ្គតមេតោ សញ្ញា-
ណាតិ អប្បមាណមេតោ សញ្ញាតិ ឝត្តំ កិញ្ចិតិ
អាកិញ្ចញ្ញាយតនមេតោ សញ្ញាតិ ។ ឥមា ខោ
កិត្តយេ ចតស្សោ សញ្ញា ฝតនក្កំ កិត្តយេ
ឥមាសំ ចតុន្នំ សញ្ញានំ យនិនំ ឝត្តំ
កិញ្ចិតិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនមេតោ សញ្ញាតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាសេចក្តីប្រតិបត្តិទាំង ៤ យ៉ាងនេះ សេចក្តីប្រតិបត្តិ ដ៏ប្រសើរនុ៎ះ ឋានដល់សេចក្តីប្រតិបត្តិស្រួល ទាំងត្រាស់ដឹងបាន ដោយឆាប់រហ័ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ តែងមានសេចក្តីប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែពួកសត្វដែលមានសេចក្តីប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ គង់មានសភាពក្លាយទៅ ប្រែប្រួលទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង កាលឃើញយ៉ាងនេះហើយ រមែងនឿយណាយ ក្នុងអត្តភាពនៃពួកសត្វនោះ កាលនឿយណាយ ក្នុងអត្តភាពនៃពួកសត្វនោះហើយ រមែងមិនត្រេកអរក្នុងរបស់ ដ៏ប្រសើរ ឧទ្ធច្ចពោលទៅថ្វី ក្នុងរបស់ ដ៏ថោកទាប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញានេះមាន ៤ យ៉ាង ។ សញ្ញា ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បុគ្គលពួកមួយ ស្គាល់នូវបៃតិ្តាវម្មណ៍គឺ កាមាវចរ បុគ្គលពួកមួយ ស្គាល់នូវមហគ្គតារម្មណ៍គឺរូបាវចរ បុគ្គលពួកមួយ ស្គាល់នូវអប្បមាណារម្មណ៍ គឺ លោកុត្តរ បុគ្គលពួកមួយ ស្គាល់នូវអាកិញ្ចញ្ញាយតនៈថា វត្ថុតិចតួចមិនមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាសញ្ញាទាំង ៤ យ៉ាងនេះ សញ្ញា ដ៏ប្រសើរនុ៎ះ ឋានដល់បុគ្គលពួកមួយ ស្គាល់នូវអាកិញ្ចញ្ញាយតនៈថា វត្ថុតិចតួច មិនមាន ដូច្នេះ ។

ឯវំសញ្ញោបិ ខោ កិង្ករវេ សត្ថុ សត្តា
ឯវំសញ្ញីបិ ខោ កិង្ករវេ សត្តានំ អន្តរេ
អញ្ញតរំ អត្តំ វិបរិណាមេតោ ។ ឯវំ បស្សុំ កិង្ករវេ
សុតវា អរិយសាវកោ តស្មិំបិ ឯតាយតនេ តស្មិំ
ឯតាយតនេ អត្តេ វិវដ្ដតិ បតោ ហោតិ ។
ឯតទត្ថំ កិង្ករវេ ពាហិរកានំ ទិដ្ឋិគតានំ យទិទំ
ឆោ ចស្សុំ ឆោ ច មេ សិយា ឆ ភវិស្សាមិ
ឆ មេ ភវិស្សតីតិ ។ ឯវំទិដ្ឋិនោ កិង្ករវេ ឯតំ
ភាដិកង្ខំ យោ ចាយំ តស្សុ(๑) ភវេ អប្បដិកុលូ-
តា សាចស្សុ ឆ ភវិស្សតិ យោ ចាយំ តស្សុ
ភវនិភវេ បដិកុលូតា សោ ចស្សុ ឆ ភវិស្សតីតិ ។

---

๑ ឆ. ម. តស្សាតិ បាឋោ នត្ថិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វតែងមានសញ្ញាយ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែ ពួកសត្វដែលមានសញ្ញាយ៉ាងនេះ គង់មានសភាពក្សាយទៅ ប្រែប្រួលទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹង កាលឃើញយ៉ាងនេះហើយ រមែងនឿយណាយ ក្នុងអត្តភាព នៃពួកសត្វនោះ កាលនឿយណាយ ក្នុងអត្តភាពនៃពួកសត្វនោះហើយ រមែងមិនត្រេកអរក្នុងរបស់ដ៏ប្រសើរ ទីងចាប់ពោលទៅថ្មី ក្នុងរបស់ ដ៏ថោកទាប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាទិដ្ឋិ (សេចក្តីយល់) ទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅខាងក្រៅសាសនា សេចក្តីយល់ដ៏លើសនុ៎ះ ជានដល់សេចក្តីយល់ថា បើអាត្មាអញ មិនមានក្នុងអតីតទេ អត្តភាពរបស់អាត្មាអញនេះ ក៏មិនមានក្នុងបច្ចុប្បន្នដែរ បើអាត្មាអញនឹងមិនមានក្នុងអនាគតទេ គ្រឿងកង្វល់បន្តិចបន្តួច ក៏មិនមានដល់អាត្មាអញដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុនេះ តែងកើតប្រាកដ ដល់បុគ្គលអ្នកមានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ការមិនខ្ពើមរអើមក្នុងតណា របស់បុគ្គលនោះ ការមិនខ្ពើមរអើមនោះ នឹងមិនមានដល់បុគ្គលនោះផង ការខ្ពើមរអើម ក្នុងធម៌ជាគ្រឿងលេស់តណា របស់បុគ្គលនោះ ការខ្ពើមរអើមនោះនឹងមិនមាន ដល់បុគ្គលនោះផង ។

ឯវំ ធិដ្ឋិតោ បិ ខោ កិក្ខវេ សត្ថុ សត្ថា
ឯវំ ធិដ្ឋិតំ បិ ខោ កិក្ខវេ សត្ថារំ អន្តេ អញ្ញតំ
អត្តំ វិបរិណាមោ ។ ឯវំ បស្សុំ កិក្ខវេ សុតវា
អរិយសាវកោ តស្មិំ បិ ឯតំ ធិញ្ញតិ តស្មិ ធិញ្ញតិ អក្ខេ
វិជ្ជតិ បតេវ ហោតិ ។ សត្ថុ កិក្ខវេ ឯកេ
សមណព្រាហ្មណា បរមយក្ខវិសុទ្ធិ(១) បញ្ញបេន្តិ ។
ឯតនក្ខុំ កិក្ខវេ បរមយក្ខវិសុទ្ធិ បញ្ញបេន្តាធំ
យធិទំ សព្វសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម
នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។
តេ តនកិញ្ចាយ តស្ស សច្ចកិរិយាយ ឯវំ
ទេវេសន្តិ ។ ឯវំវាទិនោ បិ ខោ កិក្ខវេ សត្ថុ
សត្ថា ឯវំវាទីនំ បិ ខោ កិក្ខវេ សត្ថារំ
អន្តេ អញ្ញតំ អត្តំ វិបរិណាមោ ។

---

๑ បរមត្តសុទ្ធិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ តែងមានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែ ពួកសត្វដែលមានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះ ក៏គង់មានសភាពក្លាយទៅប្រែប្រួលទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក អ្នកចេះដឹងកាលឃើញយ៉ាងនេះហើយ រមែងនឿយណាយ ក្នុងពួកសត្វនោះ កាលនឿយណាយ ក្នុងពួកសត្វនោះហើយ រមែងមិនត្រេកអរ ក្នុងរបស់ដ៏ប្រសើរ ទីងចាប់ពោលទៅថ្មី ក្នុងរបស់ដ៏ថោកទាប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ រមែងបញ្ញត្តនូវសេចក្តីបរិសុទ្ធិក្នុងសត្វដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់(១) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ កាលបញ្ញត្តនូវសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ក្នុងពួកសត្វដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ការបញ្ញត្តិដ៏ប្រសើរនុ៎ះ បានដល់បុគ្គល ដែលកន្ទងនូវអាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង ហើយបានដល់នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ដឹងនូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈនោះហើយ ក៏សំដែងធម៌ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វទុកជាមានវាចៈយ៉ាងនេះហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែពួកសត្វដែលមានវាចៈយ៉ាងនេះ គង់មានសភាពក្លាយទៅ ប្រែប្រួលទៅ ។

---

១ ជាឈ្មោះ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនណាមួយ ។

ឯវំ បសន្នំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ តស្មឹបិ
ឧទ្ធំ តស្មឹ ឧទ្ធន្តោ អក្កេ វិវដ្ដតិ បតេវ
ហីនស្មឹ ។ សន្តំ ភិក្ខវេ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា
បរមនិដ្ឋនម្មនិញ្ញានំ បញ្ញាបេន្តិ ។ ឯតទគ្គំ ភិក្ខវេ បរម-
និដ្ឋនម្មនិញ្ញានំ បញ្ញាបេន្តានំ យទិទំ ឆន្ទំ ផស្សាយតា-
នានំ សមុទយញ្ច អដ្ឋង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីន-
វញ្ច និស្សរណាញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា អនុបាទា
វិមោក្ខោ ឯវំភាវី ទោ មំ ភិក្ខវេ ឯវមក្ខាយី ឯកេ
សមណព្រាហ្មណា អសតា តុច្ឆា មុសា អភូតេន(๑)
អព្ភាចិក្ខន្តិ ន សមណោ គោតមោ ឆាមានំ បរិញ្ញំ
បញ្ញាបេតិ ន រូបានំ បរិញ្ញំ បញ្ញាបេតិ ន វេទនានំ បរិញ្ញំ
បញ្ញាបេតីតិ តាមានញ្ហេហំ ភិក្ខវេ បរិញ្ញំ បញ្ញាបេមិ

---

๑ ម. អភូត ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹង គប្បីយល់ញ៉ាំងនេះ
រមែងនឿយណាយ ក្នុងពួកសត្វនោះ គប្បីនឿយណាយ ក្នុងពួក
សត្វនោះហើយ រមែងមិនត្រេកអរ ក្នុងរបស់ដ៏ប្រសើរ នឹងចាប់ពោល
នៅថ្វី ក្នុងរបស់ដ៏ថោកទាប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ តែងបញ្ញត្តនូវព្រះនិព្វានដ៏ខ្ពស់ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ គប្បីបញ្ញត្តនូវនិព្វាន
ដ៏ខ្ពស់ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ការបញ្ញត្តដ៏ប្រសើរនុ៎ះ ឋានដល់ការរួចស្រឡះ
ដោយមិនប្រកាន់ ព្រោះដឹងតាមពិតនូវការកើតឡើងផង នូវការរលត់ទៅ
ផង នូវគុណនិសង្សផង នូវទោសផង នូវការរលាស់ចេញផងនៃផស្សាយ-
តនៈទាំង ៦ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ តែងនិយាយបង្កាច់តថាគត
ដែលពោលយ៉ាំងនេះច្រាប់យ៉ាំងនេះ ដោយពាក្យមិនទៀងទាត់ មិនពិត
ជាពាក្យកុហកថា សមណគោតម មិនបញ្ញត្តនូវការកំណត់ដឹងពួកកាមផង
មិនបញ្ញត្តនូវការកំណត់ដឹងនូវពួករូបផង មិនបញ្ញត្តនូវការកំណត់ដឹង
ពួកវេទនាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបញ្ញត្តនូវការកំណត់ដឹង(๑)

---

๑ អដ្ឋកថាថា ពន្លឹងនូវភាមទាំងឡាយបាន ដោយបឋមជ្ឈាន ។

पुग्गलञ्ञ पटिच्च पञ्ञपेमि वेदनाञ्ञ पटिच्च पञ्ञपेमि धातुञ्ञ पटिच्च पञ्ञपेमि आयतनञ्ञ पटिच्च पञ्ञपेमि अनुपादा पटिनिस्सग्गं पञ्ञपेमीति ।

(३०) एकं समयं भगवा सावत्थियं विहरति जेतवने अनाथपिण्डिकस्स आरामे । तेन खो पन समयेन राजा पसेनदि कोसलो उय्योजनिकाय चिरप्पटिकाय दिवसन्तरो(१) लद्धदिप्पायो । अथ खो राजा पसेनदि कोसलो येनञ्ञतरो तेन पायासि यानस्सा भूमि यानेन गन्त्वा यानस्सा भूमिया पत्तिको व अवसि । तेन खो पन समयेन सम्बहुला भिक्खू अब्भोकासे चङ्कमन्ति । अथ खो राजा पसेनदि कोसलो येन ते भिक्खू तेनुपसङ्कमि उपसङ्कमित्वा

१ सी. म. विदिवसन्तरो ।

នូវកាមធាតុឲ្យជាន បញ្ញត្តនូវការកំណត់ដឹង(១) នូវរូបធាតុឲ្យជាន បញ្ញត្តនូវការកំណត់ដឹង(២)នូវវេទនាធាតុឲ្យជាន គឺថាគតមិនមានសេចក្តីស្រេកឃ្លាន មានទុក្ខរលត់ហើយ មានត្រជាក់កើតហើយ រមែងបញ្ញត្តនូវបរិនិព្វាន ដោយមិនមានសេចក្តីប្រកាន់ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដូច្នេះ ។

[៣០] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេនពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ត្រឡប់មកពីច្បាំង ទ្រង់បានឈ្នះសង្គ្រាមហើយ ទ្រង់បានតាមព្រះពាជបំណងហើយ ។ គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់អារាម ទ្រង់ស្តេចទៅដោយព្រះពាជយាន កំណត់ត្រឹមតែ ដែលបរយានទៅបាន រួចស្តេចទ្រង់ចុះអំពីព្រះពាជយាន ទ្រង់ស្តេចទៅ ដោយព្រះបាទគេ ចូលទៅកាន់អារាម ។ សម័យនោះ ភិក្ខុទាំងឡាយ ជាច្រើនរូប កំពុងចង្រ្កម ក្នុងទីវាល ។ គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ក៏ចូលទៅរក ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ

---

១ កន្លងនូវរូបទាំងឡាយបាន ដោយអរូបាវចរឈ្មោះទាំងឡាយ ។ ២ កន្លងនូវវេទនា ដោយឃុតបាវាធិព្វាន ។

តេ កិត្តក្ខ ឯតទវោច តគវា តុ ខោ ភវន្តេ ភគវ
ឯតរហិ វិហរតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឧស្សុឝគាមា
ហិ មយំ ភវន្តេ(๑) ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធន្តិ ។
ឯសោ មហាភន្ត វិហារេ សំវុតទ្វារេ តេន
អប្បសទ្ធោ ឧបសង្កមិតព្ពោ អតរមានោ អាឡិន្ទំ
បវិសិត្វា ឧក្កាសិត្វា អគ្គឡំ អាកោដេហិ វិវរិស្សតិ
តេ ភគវា ទ្វារន្តិ ។ អថខោ ភជា បសេនទិ
កោសលោ យេន សោ វិហារេ សំវុតទ្វារេ តេន
អប្បសទ្ធោ ឧបសង្កមិតព្ពោ អតរមានោ អាឡិន្ទំ
បវិសិត្វា ឧក្កាសិត្វា អគ្គឡំ អាកោដេសិ ។
វិវរិ ភគវា ទ្វារំ ។ អថខោ ភជា បសេនទិ
កោសលោ វិហារំ បវិសិត្វា ភគវតោ ចាទេសុ
សិរសា ឩបតិត្វា ភគវតោ ចាទាឩ(๒) មុខេន ច
បរិចុម្ពតិ ចាណិបិ ច បរិសម្ពាហតិ នាមញ្ច សាវេតិ

---

๑ ម. ឯត្តកញ្ច តន្តិ ឯវាហិ ទិស្សតិ ។ ๒ ឯវាទេតិ ឯវាហិ មញ្ញេ ភវិតព្ពំ ។

ជាន់ស្ទះកិក្ខុចាំងនោះដូច្នេះថា បពិត្រព្រះករុណាចាំងឡាយដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ស្តេចគង់នៅក្នុងទីណា បពិត្រព្រះករុណា ចាំងឡាយដ៏ចំរើន ដ្បិតយើងខ្ញុំមានប្រាថ្នា ចង់គាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ បពិត្រមហាភាជ វិហារនុ៎ះមានទ្វារបិទហើយ សូមព្រះអង្គមានព្រះសូរសៀងតិច ស្តេចចូលទៅតាមទ្វារនោះកុំឲ្យសកន់ពេក ចូលទៅកាន់រមៀងសឹមគ្រែហមហើយគោះសន្ទះទ្វារ ព្រះដ៏មានព្រះភាគនឹងទ្រង់បើកទ្វារថ្វាយព្រះអង្គ ។ គ្រានោះ ព្រះបាទបិរសេនទិកោសល ទ្រង់មានព្រះសូរសៀងតិចហើយ ចូលទៅកាន់វិហារដែលមានទ្វារបិទហើយ មិនបានឲ្យសកន់ ហើយទ្រង់ចូលទៅកាន់រមៀង ហើយគ្រែហម គោះសន្ទះទ្វារ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ទ្រង់បើកទ្វារ ។ គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ស្តេចចូលទៅកាន់វិហារ ក្រាបបុះទៀបព្រះបាទចាំងគូនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយព្រះសិរ្ស ហើយដប់នូវព្រះបាទចាំងគូ នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដោយព្រះនុស្ដផង ទ្រង់ប្រកាប់ ដោយព្រះហស្ដផង ទ្រង់ក្រាបទូលថ្វាយព្រះនាមផងថា

ភជាហំ ភន្តេ បសេនទិ កោសលោ ភជាហំ ភន្តេ បសេនទិ កោសលោតិ ។ តគ្ឃន ត្វំ មហារាជ អត្តនាំ សម្ភាវេន្តោ ឥមស្មឹ សរីរេ ឣវូបំ បរមនិបច្ចការំ ករោសិ មេត្តូបហារំ ឧបនីសេសីតិ ។ តតញ្ចាហំ ភោ អហំ ភន្តេ តតវេនិតំ សម្ភាវេន្តោ តតវតិ ឣវូបំ បរមនិបច្ចការំ ករេមិ មេត្តូបហារំ ឧបនីសេមិ ។ តតវ ហិ ភន្តេ ពហុជនហិតាយ បដិបន្នោ ពហុជនសុខាយ ពហុជនហិតាយ អរិយញាយេ(១) បតិដ្ឋាបិតា យនិនំ កល្យាណ-ធម្មតាយ កុសលធម្មតាយ ។ យម្ប៊ិ ភន្តេ តតវ ពហុជនហិតាយ បដិបន្នោ ពហុជនសុខាយ ពហុជនហិតាយ អរិយញាយេ បតិដ្ឋាបិតា យនិនំ កល្យាណធម្មតាយ កុសលធម្មតាយ

---

១ ឧ. ម. ពហុនោ ជនស្ស អរិយេ ញាយេ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គជាស្តេចឈ្មោះបសេនទិកោសល បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គជាស្តេច ឈ្មោះបសេនទិកោសល ។ បពិត្រ
មហាកដ ព្រះអង្គពិចារណាឃើញ នូវអំណាចប្រយោជន៍ ដូចម្តេច
ទើបធ្វើសេចក្តីគោរពដ៏ក្រៃលែង ទ្រង់សំដែងនូវកិរិយាចប់អាន ប្រកប
ដោយមេត្តា មានសភាពយ៉ាងនេះ ចំពោះសាវ័កនេះ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញនូវកតញ្ញូកតវេទិតា ទើប
ធ្វើសេចក្តីគោរពដ៏ក្រៃលែង សំដែងនូវកិរិយាចប់អាន ប្រកបដោយមេត្តា
មានសភាពយ៉ាងនេះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំ
រើន ដ្បិតព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន
ព្រះអង្គទ្រង់តាំងទុក នូវអរិយញ្ញាណទាំង៤ប្រការ(១) គឺកល្យាណធម
ធ៌ាកុសលធម៌ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
ជនច្រើន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រតិបត្តិ
ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ជនច្រើន ព្រះអង្គទ្រង់តាំងទុក នូវអរិយញ្ញាណ
ទាំង៤ប្រការ គឺកល្យាណធម៌ ធ៌ាកុសលធម៌ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជន
ច្រើន ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដោយអំណាចនៃប្រយោជន៍ណា

---

១ អដ្ឋកថាថា មគ្គប្រកបដោយវិបស្សនា ។

ឥធម្ប៊ិ ខោ អហំ ភន្តេ អត្តាសំ សម្ប៊ស្សម្មោនោ
ភគវាតិ ឱវ៉ុបំ បរមនិបច្ចការំ ភរោមិ មេត្តូប-
ហារំ ឧបនំសេមិ ។ បុន ចបរំ ភន្តេ
ភគវ៉ា សីលវ៉ា ពុទ្ធសីលោ អរិយសីលោ តុសុ-
លសីលោ តុសុលសីលេន សមន្នាគតោ ។
យម្ប៊ិ ភន្តេ ភគវ៉ា សីលវ៉ា ពុទ្ធសីលោ អរិយ-
សីលោ តុសុលសីលោ តុសុលសីលេន សម-
ន្នាគតោ ឥធម្ប៊ិ ខោ អហំ ភន្តេ អត្តាសំ
សម្ប៊ស្សម្មោនោ ភគវាតិ ឱវ៉ុបំ បរមនិបច្ចការំ
ភរោមិ មេត្តូបហារំ ឧបនំសេមិ ។ បុន ចបរំ
ភន្តេ ភគវ៉ា ឥយរត្តំ អារញ្ញោ អារញ្ញបត្តានិ
បង្ហានិ សេនាសនានិ បដិសេវ៉ាតិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញនូវអំណាចនៃប្រយោជន៍នេះឯង ទើបធ្វើសេចក្តីគោរព ដ៏ក្រៃលែង សំដែងនូវកិរិយារាប់អាន ប្រកបដោយមេត្តា មានសភាពយ៉ាងនេះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានសីល មានសីលចំរើនហើយ មានសីលដ៏ប្រសើរ មានកុសលសីល (សីលល្អ) ប្រកបដោយកុសលសីល[1] ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មានសីល មានសីលចំរើនហើយ មានសីលដ៏ប្រសើរ មានកុសលសីល ប្រកបដោយកុសលសីល ដោយអំណាចនៃប្រយោជន៍ណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញ នូវអំណាចនៃប្រយោជន៍នេះឯង ទើបធ្វើនូវសេចក្តីគោរពដ៏ក្រៃលែង សំដែងនូវកិរិយារាប់អាន ប្រកបដោយមេត្តា មានសភាពយ៉ាងនេះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គគង់នៅក្នុងព្រៃ ទ្រង់គប់រកសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ ដែលតាំងនៅក្នុងព្រៃជិតទឹងព្រៃឆ្ងាយ អស់កាលយូរ ។

---

១ អដ្ឋកថាថា សីលមិនមានទោស ។

យម្បិ កន្តេ ភគវា ឥមេសំ អារញ្ញកានំ អារញ្ញានបត្តានំ បន្តានំ សេនាសនានំ បដិសេវតិ ឥធម្បិ ខោ អហំ កន្តេ អត្តាសំ សម្បស្សមានោ ភគវតិ ឯវរូបំ បរម-និបច្ចការំ ករោមិ មេត្តូបហារំ ឧបដ្ឋានសមិ ។ បុន ចបរំ កន្តេ ភគវា សន្តុដ្ឋោ ឥតរីតរចីវរបិណ្ឌបាត-សេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេន ។ យម្បិ កន្តេ ភគវា សន្តុដ្ឋោ ឥតរីតរចីវរបិណ្ឌបាត-សេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេន ឥធម្បិ ខោ អហំ កន្តេ អត្តាសំ សម្បស្សមានោ ភគវតិ ឯវរូបំ បរមនិបច្ចការំ ករោមិ មេត្តូបហារំ ឧបដ្ឋានសមិ ។ បុន ចបរំ កន្តេ ភគវា អាហុនេយ្យោ បាហុនេយ្យោ ទក្ខិណេយ្យោ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គគង់នៅ ក្នុងវៃព្រ ទ្រង់គប់រកសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ ដែលគាំងនៅ ក្នុងវៃព្រដ៏តឹងវៃព្រឆ្ងាយ អស់កាលយូរ ដោយអំណាច នៃប្រយោជន៍ណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញនូវអំណាច នៃប្រយោជន៍នេះឯង ទើបធ្វើនូវសេចក្តីគោរពដ៏ក្រៃលែង សំដែងនូវកិរិយាគប់អាន ប្រកបដោយមេត្តាមានសភាពយ៉ាងនេះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សន្តោសដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ តាមមាន តាមបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សន្តោស ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ តាមមាន តាមបាន ដោយអំណាច នៃប្រយោជន៍ណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញនូវអំណាច នៃប្រយោជន៍នេះឯង ទើបធ្វើនូវសេចក្តីគោរពដ៏ក្រៃលែង សំដែងកិរិយាគប់អាន ប្រកបដោយមេត្តា មានសភាពយ៉ាងនេះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គគួរទទួលនូវចតុប្បច្ច័យ ដែលគេនាំមកបូជា គួរទទួលនូវខាទនីយៈ ដែលគេតាក់តែងដើម្បីភ្ងៀវ គួរទទួលនូវទក្ខិណាទាន

អញ្ញេសំ កាសាវានំ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស ។
យម្បិ ភន្តេ ភគវា អាហុនេយ្យោ បាហុនេយ្យោ
ទក្ខិណេយ្យោ អញ្ញេសំ កាសាវានំ អនុត្តរំ
បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស ឥទម្បិ ខោ អហំ
ភន្តេ អត្តមនោ សម្បសន្នអាទោ ភគវតិ ឯវរូបំ
បរមនិបច្ចការំ ករោមិ មេត្តមហារំ ឧបធំសេមិ ។
បុន ចបរំ ភន្តេ ភគវា យាយំ កថា អភិ-
សល្លេខិកា ចេតោវិចរណាសប្បាយា(๑) សេយ្យថីទំ
អប្បិច្ឆកថា សន្តុដ្ឋិកថា បវិវេកកថា អសំសគ្គកថា
វីរិយារម្ភកថា សីលកថា សមាធិកថា បញ្ញាកថា
វិមុត្តិកថា វិមុត្តិញាណទស្សនកថា ឯវរូបាយ(๒)
កថាយ នេកាមលាភី អកិច្ឆលាភី អកសិរលាភី ។
យម្បិ ភន្តេ ភគវា យាយំ កថា អភិសល្លេខិកា
ចេតោវិចរណាសប្បាយា សេយ្យថីទំ អប្បិច្ឆកថា ។បេ។

---

๑ ម. វិវរណាសប្បាយា ។ ๒ ម. ឯវរូបិយា ។

គួរដល់អញ្ជលិកម្ម ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោក ។ បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គគួរទទួលនូវបច្ចុប្បច្ច័យ ដែលគេនាំមកបូជា គួរទទួលនូវទាន ដែលគេគាក់តែងដើម្បីក្តៅ គួរទទួលនូវទក្ខិណាទាន គួរដល់អញ្ជលិកម្ម ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោក ដោយអំណាច នៃប្រយោជន៍ណា បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញនូវអំណាច នៃប្រយោជន៍នេះឯង ទើបធ្វើនូវសេចក្តីគោរពដ៏ក្រៃលែង សំដែងកិរិយាកប់អាន ប្រកបដោយមេត្តាមានសភាពយ៉ាងនេះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គបានតាមប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយ នូវកថាមានសភាពយ៉ាងនេះ ដែលជាកថាផ្សះផ្សាដ៏ក្រៃលែង ជាទីសប្បាយនៃការគ្រាប់ភៅនៃចិត្ត គឺអប្បិច្ឆកថា សន្តុដ្ឋិកថា បវិវេកកថា អសំសគ្គកថា វីរិយារម្ភកថា សីលកថា សមាធិកថា បញ្ញាកថា វិមុត្តិកថា វិមុត្តិញាណទស្សនកថា ។ បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គបានតាមប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយនូវកថាមានសភាពយ៉ាងនេះ ដែលជាកថាផ្សះផ្សាដ៏ក្រៃលែង ជាទីសប្បាយនៃការគ្រាប់ភៅនៃចិត្ត គឺអប្បិច្ឆកថា ។ បេ ។

វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនកថា ឯវម្បិ ខោ យថា កថាយ
ឯតមត្ថំ អភិជ្ជលោកី អភាសិរលោកី ឥទម្បិ
ខោ អហំ ភន្តេ អត្ថវសំ សម្បស្សមានោ ភគវតិ ឯវម្បំ
បរមនិបច្ចការំ ករោមិ មេត្តម្បហារំ ឧបទំសេមិ ។
បុន ចបរំ ភន្តេ ភគវា ចតុន្នំ ឈានានំ
អភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ និកាមលាភី
អកិច្ឆលាភី អភាសិរលាភី ។ យម្បិ ភន្តេ ភគវា
ចតុន្នំ ឈានានំ អភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្ម-
សុខវិហារានំ និកាមលាភី អកិច្ឆលាភី អភាសិ-
រលាភី ឥទម្បិ ខោ អហំ ភន្តេ អត្ថវសំ
សម្បស្សមានោ ភគវតិ ឯវម្បំ បរមនិបច្ចការំ
ករោមិ មេត្តម្បហារំ ឧបទំសេមិ ។ បុន ចបរំ
ភន្តេ ភគវា អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ

វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនកថា ដោយអំណាច នៃប្រយោជន៍ណា បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញនូវអំណាច នៃប្រយោជន៍នេះឯង ទើបធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ដ៏ក្រៃលែង សំដែងនូវកិរិយាពាក់អាន ប្រកបដោយមេត្តា មានសភាពយ៉ាងនេះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គបានតាមប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយ នូវឈានទាំង ៤ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គបានតាមប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយនូវឈានទាំង ៤ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដោយអំណាច នៃប្រយោជន៍ណា បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញនូវអំណាច នៃប្រយោជន៍នេះឯង ទើបធ្វើនូវសេចក្តីគោរពដ៏ក្រៃលែង សំដែងនូវកិរិយាពាក់អាន ប្រកបដោយមេត្តា មានសភាព យ៉ាងនេះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គរលឹកឃើញនូវជាតិ ដែលព្រះអង្គ ធ្លាប់អាស្រ័យនៅ ក្នុងកាលមុន ជាច្រើនជាតិ

សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតំ ទ្វេបិ ជាតិយោ តិស្សោបិ ជាតិយោ ចតស្សោបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ ជាតិយោ ឆសបិ ជាតិយោ សត្តបិ ជាតិយោ អដ្ឋបិ ជាតិយោ នវបិ ជាតិយោ ទសបិ ជាតិយោ ឯកាទសបិ ជាតិយោ ទ្វាទសបិ ជាតិយោ តេរសបិ ជាតិយោ ចុទ្ទសបិ ជាតិយោ បញ្ចទសបិ ជាតិយោ ជាតិសតម្បិ ជាតិសហស្សម្បិ ជាតិសតសហស្សម្បិ អនេកេបិ សំវដ្ដកប្បេ អនេកេបិ វិវដ្ដកប្បេ អនេកេបិ សំវដ្ដវិវដ្ដកប្បេ អមុត្រាសិំ ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ឧទបាទិំ តត្រាបាសិំ ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ ឥធូបបន្នោតិ(១) ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ ។

---

១ ឆ ម· ឥធូបបន្នោតិ ។

គឺរលឹកឃើញបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ ៥ ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិខ្លះ ១០០០ ជាតិខ្លះ ១ សែនជាតិខ្លះ រលឹកឃើញបាន ច្រើនសំវដ្ដកប្បខ្លះ ច្រើនវិវដ្ដកប្បខ្លះ ច្រើនសំវដ្ដវិវដ្ដកប្បខ្លះ ដូច្នេះថា អាត្មាអញនៅ ក្នុងភពឯណោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណេះ លុះអាត្មាអញនោះ ច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ បានទៅកើត ក្នុងភពឯណោះ ដែលទៅកើតក្នុងភពនោះមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រ យ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណេះ លុះអាត្មាអញនោះ ច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ មកកើតក្នុងភពនេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គរលឹកឃើញជាតិ ដែលព្រះអង្គធ្លាប់អាស្រ័យនៅ ក្នុងកាលមុនបាន ច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការ ទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នេះ ។

យម្បិ ភន្តេ ភគវា អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតិំ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ ឥទម្បិ ខោ អហំ ភន្តេ អត្តនាសំ សម្បស្សមានោ ភគវតិ ឯវរូបំ បរមនិបច្ចការំ ករោមិ មេត្តូបហារំ ឧបធំសេមិ ។ បុន ចបរំ ភន្តេ ភគវា ទិព្ពេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្ពណ្ណេ សុគតេ ទុក្ខតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ ឥមេ វត ភោន្តោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា វចីទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា មនោទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់រលឹកឃើញនូវភោគៈ ដែលព្រះអង្គធ្លាប់អាស្រ័យនៅ ក្នុងកាលមុនជាច្រើនជាតិ គឺរលឹកឃើញបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។ រលឹកឃើញនូវជាតិដែលព្រះអង្គធ្លាប់អាស្រ័យនៅ ក្នុងកាលមុន ជាច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការៈ ទាំងឧទ្ទេសដូច្នេះ ដោយអំណាចនៃប្រយោជន៍ណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញនូវអំណាចនៃប្រយោជន៍នេះឯង ទើបធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ដ៏ក្រៃលែង សំដែងកិរិយាប់អានប្រកបដោយមេត្តា មានសភាពយ៉ាងនេះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មានចក្ខុទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់នូវបរមនុស្សធម្មតា ទ្រង់ឃើញសត្វទាំងឡាយ ដែលច្យុត ដែលចាប់បដិសន្ធិ ជាសត្វថោកថាបនិងឧត្តម មានសម្បុរល្អនិងសម្បុរអាក្រក់ ទៅកាន់សុគតិនិងទុគ្គតិ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វដែលអន្ទោលទៅតាមកម្មថា អើហ៎ សត្វទាំងនេះ ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិតិះដៀលពួកអរិយបុគ្គល ប្រកាន់មាំនូវកម្មជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយពីកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក

ឯវមេ ភ បថ ភោគ្គោ សត្តា ភោយសុចរិតេន សមន្នាគតា វចីសុចរិតេន សមន្នាគតា បនោសុច-រិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ អនុបវាទកា សម្មា-ទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា តេ ភាយសុ ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ ។ ឥតិ ទិព្វេន បក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុក្កតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ ។ យម្បិ ភគ្គេ ភគវា ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន ។ បេ ។ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ ឥទម្បិ ខោ អហំ ភគ្គេ អត្តមនំ សម្បស្សមានោ ភគវតិ ឱរ្យបំ បរមនិបច្ចការំ ភគវេមិ មេត្តូបមាយំ ឧបធំសេមិ ។

អើហ្ន៎ ចំណែកឯសត្វទាំងនេះ ប្រកបដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយ
វចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត ជាសម្មាទិដ្ឋិមិនតិះដៀលពួកអរិយ-
បុគ្គល ប្រកាន់មាំនូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយកាង
កាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងសុគតិ សួគ៌ទេវលោក ។ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ មានចក្ខុទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ទ្រង់
ឃើញនូវសត្វទាំងឡាយ ដែលច្យុត ដែលចាប់បដិសន្ធិ ជាសត្វថោកថាប
នឹងខ្ពស់ មានសម្បុរស្អ នឹងសម្បុរអាក្រក់ ទៅកាន់សុគតិ នឹងទុគ្គតិ
ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្ម ដោយប្រការដូច្នេះ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មានចក្ខុទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់
ចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ។បេ។ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលអន្ទោល
ទៅតាមកម្ម ដោយអំណាច នៃប្រយោជន៍ណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញនូវអំណាច នៃប្រយោជន៍នេះឯង ទើប
ធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ដ៏ក្រៃលែង សំដែងនូវកិរិយាប់អាន ប្រកប
ដោយមេត្តា មានសភាព យ៉ាងនេះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

បុន ចបរំ ភន្តេ ភគវា អាសវានំ ខយា អនាសវំ
ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ យម្បិ ភន្តេ ភគវា
អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ។បេ។
សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ឥទម្បិ ខោ អហំ
ភន្តេ អត្តាសំ សម្បស្សមានោ ភគវតិ ឱរូបំ
បរមនិបច្ចការំ ករោមិ មេត្តូបហារំ ឧបដ្ឋានសេមិ ។
ហន្ទាធាធ មយំ ភន្តេ គច្ឆាម ពហុកិច្ចា មយំ
ពហុករណីយាតិ ។ យស្សទានិ ត្វំ មហារាជ
កាលំ មញ្ញសីតិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ
កោសលោ ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា
បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមីតិ ។

មហាវគ្គោ តតិយោ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ម្នួយទៀត ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់នៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញា ដ៏ឧត្តម ដោយព្រះអង្គឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់នៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ។បេ។ ដោយអំណាចនៃប្រយោជន៍ណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញអំណាចនៃប្រយោជន៍នេះឯង ទើបធ្វើនូវសេចក្តីគោរពដ៏ក្រៃលែង សំដែងនូវកិរិយាកាប់អាន ប្រកបដោយមេត្តា មានសភាពយ៉ាងនេះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ណ្ហើយប៉ុណ្ណឹងចុះ យើងខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅឥឡូវនេះ (ព្រោះថា) យើងខ្ញុំព្រះអង្គមានកិច្ចច្រើន មានការងារច្រើន ។ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គ សំគាល់នូវកាលគួរនឹងស្តេចយាងទៅ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ក្រោកចាកអាសនៈ ហើយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយ ចៀសចេញទៅ ។

ចប់ មហាវគ្គទី ៣ ។

តិសរណំ

សីហាធិមុត្តិកាយេ

ពុទ្ធោ(១) កាសិណោ ច

កាលី ច ទ្វេ មហាបញ្ញោ

កោសលេហិ អបរេ ទ្វេតិ(១) ។

---

១ ឧ. ម. ពុទ្ធេន ។ ២ ឧ.ម. បរេ ពុវេតិ ។

ឧទ្ទាននៃមហាវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីសត្វសីហៈ ១ អធិមុត្តបទ ១ អំពីធម៌ដែលត្រូវលះដោយកាយ ១ ព្រះបុត្តត្ថេរ ១ កសិណាយតនៈ ១ ឧបាសិកាឈ្មោះកាលី ១ មហាបញ្ញាពីរលើក ព្រះចុន្ទបសេនទិកោសលពីរលើក ជាទីទៀត ។

[๓๑] អថខោ អាយស្មា ឧបាលិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា ឧបាលិ ភគវន្តំ ឯតទវោច តាតំ ឧ ខោ ភន្តេ អត្តវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិដ្ឋន្តិ ។ ឧស ខោ ឧបាលិ អត្តវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិដ្ឋំ ។ កតមេ ឧស ។ សង្ឃសុដ្ឋុតាយ សង្ឃផាសុតាយ ទុម្មង្កូនំ បុគ្គលានំ និក្កមាយ បេសលានំ ភិក្ខូនំ ផាសុវិហារាយ ទិដ្ឋធម្មិកានំ អាសវានំ សំវរាយ សម្បរាយិកានំ អាសវានំ បដិឃាតាយ អប្បស-ន្នានំ បសាទាយ បសន្នានំ ភិយ្យោភាវាយ

ឧបាលិវគ្គទី ៤

[៣១] គ្រានោះ ព្រះឧបាលិដ៏មានអាយុ បានចូលទៅគាល់ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ។ លុះព្រះឧបាលិដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទ សំដែងឡើងនូវបាតិមោក្ខ ដល់សាវកទាំងឡាយ តើព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ប៉ុន្មានយ៉ាង។ ម្នាលឧបាលិ តថាគត បញ្ញត្តសិក្ខាបទ សំដែងឡើងនូវបាតិមោក្ខ ដល់សាវកទាំងឡាយ ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ១០ យ៉ាង។ ប្រយោជន៍ ១០ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ គឺដើម្បីសេចក្តីល្អនៃសង្ឃ ១ ដើម្បីនៅសប្បាយនៃសង្ឃ ១ ដើម្បីសង្កត់សង្កិនទូវបុគ្គលទាំងឡាយដែលទ្រុស្តសីល ១ ដើម្បីនៅជាសុខស្រួលនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ១ ដើម្បីពាំនូវអាសវៈធម៌ទាំងឡាយក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីកំចាត់បង់នូវអាសវៈធម៌ទាំងឡាយ ក្នុងបរលោក ១ ដើម្បីញុំាងបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង ១ ដើម្បីញុំាងបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយ ឲ្យតាំងតែជ្រះថ្លាឡើង ១

សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា ឯវមេតំ ភគវាយ ។ ឥមេ ខោ ឧបាលិ ទស អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ចាតុមោក្ខំ ឧទ្ទិដ្ឋន្តិ ។ កតំ នុ ខោ ភន្តេ ចាតុមោក្ខុដ្ឋបនាតិ ។ ទស ខោ ឧបាលិ ចាតុមោក្ខុដ្ឋបនា ។ កតមេ ទស ។ ចាតុទ្ទសិកោ តស្សុំ បរិសាយំ និសិន្នោ ហោតិ ចាតុទ្ទសិកកថា វិប្បកតា ហោតិ អនុបសម្បន្នោ តស្សុំ បរិសាយំ និសិន្នោ ហោតិ អនុបសម្បន្នកថា វិប្បកតា ហោតិ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតកោ តស្សុំ បរិសាយំ និសិន្នោ ហោតិ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតកកថា វិប្បកតា ហោតិ បណ្ឌកោ តស្សុំ បរិសាយំ និសិន្នោ ហោតិ បណ្ឌកកថា វិប្បកតា ហោតិ តិក្ខុត្តុំ ទ្វេ តិក្ខុត្តុំ ទ្វេ តិក្ខុត្តុំ ទ្វេ

ដើម្បីតាំងនៅមាំនៃព្រះសទ្ធម្ម ១ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ព្រះវិន័យ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ តថាគត បញ្ញត្តសិក្ខាបទ សំដែងឡើងនូវបាតិមោក្ខ ដល់សាវកទាំងឡាយ ព្រោះអាស្រ័យនូវអំណាចប្រយោជន៍ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការបញ្ឈប់ចាតិមោក្ខ តើមានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ម្នាលឧបាលិ ការបញ្ឈប់ចាតិមោក្ខមាន ១០ យ៉ាង ។ ការបញ្ឈប់ចាតិមោក្ខ ១០ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺភិក្ខុត្រូវចោទជិតអង្គ័យកង្ខាបរិស័ទនោះ ១ ពាក្យពណ៌នាអំពីភិក្ខុត្រូវចោទជិត ដែលសង្ឃធ្វើមិនទាន់ស្រេច ១ អនុប្បសម្បន្ន អង្គ័យកង្ខាបរិស័ទនោះ ១ ពាក្យពណ៌នាអំពីអនុប្បសម្បន្ន ដែលសង្ឃធ្វើ មិនទាន់ស្រេច ១ ភិក្ខុពោលលាសិក្ខា អង្គ័យកង្ខាបរិស័ទនោះ ១ ពាក្យពណ៌នា អំពីភិក្ខុអ្នកពោលលាសិក្ខា ដែលសង្ឃធ្វើមិនទាន់ស្រេច ១ បណ្ឌកៈ អង្គ័យកង្ខាបរិស័ទនោះ ១ ពាក្យពណ៌នាអំពីបណ្ឌកៈ ដែលសង្ឃធ្វើ មិនទាន់ស្រេច ១ ភិក្ខុអ្នកប្រទូស្តភិក្ខុនី អង្គ័យកង្ខាបរិស័ទនោះ ១ ពាក្យពណ៌នាអំពីភិក្ខុអ្នកប្រទូស្តភិក្ខុនី ដែលសង្ឃធ្វើមិនទាន់ស្រេច ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ការបញ្ឈប់ចាតិមោក្ខ មានប្រយោជន៍ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

(៣២) កតមាហិ ឆ ខោ ភន្តេ ឆម្ភេហិ សមន្នាគតោ កិក្កុ ទុញ្ញាហិ កាយ សម្ផន្ទិតញ្ចេតិ. ។ ឧសមាហិ ខោ ឧចាលិ ឆម្ភេហិ សមន្នាគតោ កិក្កុ ទុញ្ញាហិ កាយ សម្ផន្ទិតញ្ចេ ។ កតមេហិ ឧសមាហិ ។ ឥធុចាលិ កិក្កុ សីលវា ហោតិ ចាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ពហុស្សុតោ ហោតិ សុត-ធរោ សុតសន្និចយោ យេ តេ ធម្មា អាទិកល្យាណា មជ្ឈេកល្យាណា បរិយោសានកល្យាណា សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ តថារូបាស្ស ធម្មា ពហុស្សុតា ហោន្តិ ធតា វចសា បរិចិតា មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា ឧភយានិ ខោ បនស្ស ចាតិមោក្ខានិ វិត្ថារេន សាគតានិ ហោន្តិ សុវិភត្តានិ សុប្បវត្តានិ(១)

---

១ ឧ. ម. សុប្បវត្តីនិ ។

(៣៦) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិកុប្រកបដោយធម៌ ប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបគួរសន្មតដោយឧញ្ញាហិកាកម្ម[1]ពាលបាន ។ ម្នាលឧបាលិ កិកុប្រកបដោយធម៌១០យ៉ាង ទើបគួរសន្មតដោយឧញ្ញាហិកាកម្មពាលបាន ។ ប្រកបដោយធម៌១០យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលឧបាលិ កិកុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីលសង្រួមហើយ ដោយការសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនិងគោចរៈ ឃើញភ័យក្នុងទោសតិចតួចរមែង សូម្បីបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទតិចតួចរមែង ១ ពហុស្សុតទ្រទ្រង់នូវពុទ្ធវចនៈ ដែលខ្លួនបានស្តាប់ហើយ សន្សំទុកនូវពុទ្ធវចនៈ ដែលខ្លួនបានស្តាប់ហើយ ធម៌តិចតួចរមែង មានលំអបទដើម លំអបទកណ្តាល លំអបទចុង ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្ថ ទាំងព្យញ្ជនៈដ៏បរិសុទ្ធ បរិបូណ៌ទាំងអស់ ធម៌តិចតួចរមែង មានសភាពដូច្នោះ កិកុនោះ ក៏បានស្តាប់ច្រើន បានចាំទុក បានសន្សំទុក ដោយវាចា (ស្តាត់ជំនាញ) ជាក់ច្បាស់ក្នុងចិត្ត ចេះដឹងល្អដោយទិដ្ឋិ ១ មិនតែប៉ុណ្ណោះទេ ទើបឯបាតិមោក្ខ តាំងពីរយ៉ាង ក៏កិកុនោះ ចាំបានដោយពិស្តារ ចេះចែករំលែកបាន ដោយស្រួល ចេះស្តាត់ រត់មាត់

---

១ ជាពាលៈក្នុងសមចិត្តវគ្គៈរួចហើយ ។

សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ វិនយេ ខោ បន បិតោ លោកតំ អសំហិរកេ បដិពលោ លោកតំ ឧភោ អត្តប្បច្ចត្ថិកេ សញ្ញោបេតុំ(๑) ឆឌ្ឌាបេតុំ បេក្ខាតុំ(๒) បសាទេតុំ អធិការណសមុប្បាទ-ប្បបេសមក្ខុសលោ លោកតំ អធិការណំ ជានាតំ អធិការណសមុទយំ ជានាតំ អធិការណនិរោធំ ជានាតំ អធិការណនិរោធគាមិនីបដិបទំ ជានាតំ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ ឧសហិ ឧម្មេហិ សមន្នាគតោ កិត្តុ ឧញ្ញាហិកាយ សម្មន្តិតព្ពោតំ ។

(๓๓) កតីហិ នុ ខោ ភន្តេ ឧម្មេហិ សមន្នាគតេន កិត្តុនា ឧបសម្បាទេតព្ពន្តិ ។ ឧសហិ ខោ ឧបាលិ ឧម្មេហិ សមន្នាគតេន កិត្តុនា ឧបសម្បាទេតព្ពំ ។ កតមេហិ ឧសហិ ។ ឥធុបាលិ កិត្តុ សីលវា លោកតំ ចាតំមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហារតំ អាចារគោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី

๑ ម. ឯត្ថន្តរេ បញ្ញាបេតុន្តិ ទិស្សតិ ។ ๒ ឧ. ម. បេក្ខេតុំ ។

វិនិច្ឆ័យបានដោយល្អ តាមសូត្រ តាមអនុព្យញ្ជនៈ១ ជាអ្នកឆ្លាប់ខ្លួនឥត
ទើសទាល់ក្នុងផ្លូវវិន័យ ១ ជាអ្នកអង់អាច ដើម្បីធ្វើបុគ្គលពាំនពីរដែល
ជាសត្រូវនឹងគ្នាឲ្យដឹងច្បាស់ ឲ្យពិនិត្យ ឲ្យពិចារណា ឲ្យឃើញ ឲ្យជ្រះថ្លា
បាន១ អ្នកឈ្លាស ក្នុងការរម្ងាប់អធិករណ៍ ដែលកើតឡើងហើយ១ អ្នក
ស្គាល់អធិករណ៍ ១ ស្គាល់ហេតុដែលកើតអធិករណ៍ ១ ស្គាល់ធម៌សំរាប់
រម្ងាប់អធិករណ៍ ១ ស្គាល់បដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ធម៌ សំរាប់រំលត់
អធិករណ៍ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ តិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ១០ យ៉ាងនេះឯង
ទើបគួរសន្មត ដោយឧត្តមហិតាកម្មវាចាបាន ។

[៣៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តិក្ខុប្រកប ដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង
ទើបគួរញុំាងកុលបុត្រឲ្យឧបសម្បទាបាន ។ ម្នាលឧបាលិ តិក្ខុប្រកប
ដោយធម៌ ១០ យ៉ាង គួរញុំាងកុលបុត្រឲ្យឧបសម្បទាបាន។ ប្រកបដោយ
ធម៌១០យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលឧបាលិ តិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នក
មានសីលសង្រួមហើយ ដោយការសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខ បរិបូណ៌ដោយ
អាចារៈនឹងគោចរៈ ឃើញភ័យ ក្នុងទោសតាំងស្បាយ សូម្បីបន្តិចបន្តួច

សមាធាយេ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ពហុស្សុតោ
ហោតិ សុតធរោ សុតសន្និចយោ យេ តេ ធម្មា
អាទិកល្យាណា មជ្ឈេកល្យាណា បរិយោសាន-
កល្យាណា សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ
បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ តថារូបាស្ស ធម្មា
ពហុស្សុតា ហោន្តិ ធតា វចសា បរិចិតា មនសា-
នុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា ចាតុមោក្ខំ ខោ
បនស្ស វិត្ថារេន ស្វាគតំ ហោតិ សុវិភត្តំ សុប្បវត្តិំ
សុវិនិច្ឆិតំ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ បដិពលោ
ហោតិ តិលោនំ ឧបដ្ឋាតុំ ឯ ឧបដ្ឋាបេតុំ ឯ
បដិពលោ ហោតិ អនភិរតឹ វូបកាសេតុំ ឯ វូបកា-
សាបេតុំ ឯ បដិពលោ ហោតិ ឧប្បន្នំ កុក្កុច្ចំ
ធម្មតោ វិនោទេតុំ បដិពលោ ហោតិ ឧប្បន្នំ ទិដ្ឋិគតំ
ធម្មតោ វិវេចេតុំ បដិពលោ ហោតិ អធិសីលេ សមា-
ទបេតុំ បដិពលោ ហោតិ អធិចិត្តេ សមាទបេតុំ

សមាទានសិក្ខា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ១ ពហុស្សុត ទ្រទ្រង់នូវពុទ្ធ-
វចនៈដែលខ្លួនបានស្តាប់ហើយ សន្សំទុកនូវពុទ្ធវចនៈដែលខ្លួនបានស្តាប់
ហើយ ធម៌ទាំងឡាយណា មានលំអបទដើម លំអបទកណ្តាល
លំអបទចុង ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្ថ ទាំងព្យញ្ជនៈ ដ៏
បរិសុទ្ធ បរិបូណ៌ទាំងអស់ ធម៌ទាំងឡាយមានសភាពដូច្នោះ ក៏ខ្ពុនោះក៏
បានស្តាប់ច្រើន បានចាំទុក បានសន្សំទុកដោយវាចា (ស្តាត់ជំនាញ) ជាក់
ច្បាស់ក្នុងចិត្ត ចេះដឹងល្អ ដោយទិដ្ឋិ ១ មិនតែប៉ុណ្ណោះទេ បានៈ-
មោក្ខ ក៏ភិក្ខុនោះចាំបាន ដោយពិស្តារ ចេះចែករំលែកបានស្រួល ចេះ
ស្តាត់រត់មាត់ និងច្បាស់បានដោយល្អ តាមសូត្រ តាមអនុព្យញ្ជនៈ ១
អ្នកអង់អាច ដើម្បីបំរើ ឬ ឲ្យគេបំរើនូវអ្នកដទៃ ១ អ្នកអង់អាច ដើម្បី
រម្ងាប់ឬឲ្យគេរម្ងាប់សេចក្តីអផ្សុក ១ អ្នកអង់អាច ដើម្បីបន្ទោបង់សេចក្តី
សង្ស័យ ដែលកើតហើយដោយធម៌ ១ អ្នកអង់អាច ដើម្បីកំចាត់បង់ទិដ្ឋិ
ដែលកើតហើយដោយធម៌ ១ អ្នកអង់អាចដើម្បីញុំាងបុគ្គលឲ្យសមាទាន
កុងអធិសីល ១ អ្នកអង់អាចដើម្បីញុំាងបុគ្គលឲ្យសមាទានក្នុងអធិចិត្ត ១

បដិពលោ ហោតិ អធិប្បាយេ សមានេបេតុំ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ ឆសហិ ធម្មេហិ សមគ្គានេន កិច្ចេន ឧបសម្បាទេតព្ពន្តិ ។

[๓๔] កតីហិ នុ ខោ ភន្តេ ធម្មេហិ សមគ្គានេន កិច្ចេន ឯសនាយោ ទាតព្ពោតិ ។ បេ ។ សាមណេរោ ឧបដ្ឋាបេតព្ពោតិ ។ ឆសហិ ខោ ឧបាលិ ធម្មេហិ សមគ្គានេន កិច្ចេន សាមណេរោ ឧបដ្ឋាបេតព្ពោ ។ កតមេហិ ឆសហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ ។ បេ ។ សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ពាហុសច្ចេ ហោតិ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា ទាតិមោក្ខំ ខោ បនស្ស វិត្ថារេន ស្វាគតំ ហោតិ សុវិភត្តំ សុប្បវត្តិំ សុវិនិច្ឆិតំ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ បដិពលោ ហោតិ តិលាឆំ ឧបដ្ឋាតុំ វា ឧបដ្ឋាបេតុំ វា បដិពលោ ហោតិ អនភិរតឹ វូបកាសេតុំ វា វូបកាសាបេតុំ វា

អ្នកអង់អាច ដើម្បីញុំាងបុគ្គលឲ្យសមាទាន ក្នុងអធិប្បញ្ញា ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ១០ យ៉ាងនេះឯង ទើបគួរញុំាងកុលបុត្រឲ្យឧបសម្បទាបាន ។

(៣៤) បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន កិក្ខុប្រកបដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបគួរទ្បើនិស្ស័យបាន ។ បេ ។ គួរឲ្យសាមណេរបំរើបាន ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ១០ យ៉ាង គួរឲ្យសាមណេរបំរើបាន ។ ប្រកបដោយធម៌ ១០យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល ។ បេ ។ សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ១ ពហុស្សូត ។ បេ ។ ចេះដឹងល្អដោយទិដ្ឋិ ១ មិនតែប៉ុណ្ណោះទេ្បីយ ជាតិមោក្ខ ក៏កិក្ខុនោះចាំបាន ដោយពិស្តារ ចេះចែករំលែកបានដោយស្រួល ចាំស្ទាត់រត់មាត់ វិនិច្ឆ័យបានដោយស្រួល តាមសូត្រ តាមអនុព្យញ្ជនៈ ១ អ្នកអង់អាច ដើម្បីបំរើ ឬឲ្យគេបំរើនូវអ្នកដទៃ ១ អ្នកអង់អាច ដើម្បីរម្ងាប់ ឬប្រើគេឲ្យរម្ងាប់ នូវសេចក្តីអផ្សុក ១

ปฏิฆเวา เหาตี ขุปฺปฺญ กาฺกฺขี ฉมฺเตา วิเหเตฺ
ปฏิฆเวา เหาตี ขุปฺปฺญ ธิฏฺฐิตี ฉมฺเตา
วิเหเตฺ ปฏิฆเวา เหาตี อธิสีเล สมาธเปตฺ
ปฏิฆเวา เหาตี อธิจิตฺเต สมาธเปตฺ ปฏิ-
ฆเวา เหาตี อธิปฺปฺญาย สมาธเปตฺ ฯ
สเมจิ เขา ขุทาลิ ธสเมา ฉมฺเมา สมฺปา-
ตเรน กิกฺขุนา สามณาเร ขุปฏฺฐาเปตพฺเพตี ฯ

[๓๕] สฺเวเหา สฺเวเหาตี กเณฺ ขุฏฺฐตี
กิตฺตาวตา นุ เขา กเณฺ สเทฺโ กิเณฺ เหาตีตี ฯ
สุขาลิ กิกฺขู อธมฺเ ฉเหาตี ธีเปฺ ฉมฺ
อธเหาตี ธีเปฺ อวีเณยิ วีเณาตี ธีเปฺ วีเณยิ
อวีเณาตี ธีเปฺ อกาสิตี อลปิตี ตถาตเรน
กาสิตี ลปิตี ตถาตเรนาตี ธีเปฺ กาสิตี ลปิตี
ตถาตเรน อกาสิตี อลปิตี ตถาตเรนาตี ธีเปฺ

អ្នកអង់អាច ដើម្បីបន្ទោបង់សេចក្តីសង្ស័យ ដែលកើតឡើងហើយដោយធម៌ ១ អ្នកអង់អាច ដើម្បីកំចាត់បង់នូវទិដ្ឋិដែលកើតឡើងហើយដោយធម៌ ១ អ្នកអង់អាច ដើម្បីញុំាងកុលបុត្រឲ្យសមាទានក្នុងអធិសីល ១ អ្នកអង់អាច ដើម្បីញុំាងកុលបុត្រឲ្យសមាទានក្នុងអធិចិត្ត ១ អ្នកអង់អាចដើម្បីញុំាងកុលបុត្រឲ្យសមាទានក្នុងអធិប្បញ្ញា ១ ។ ម្នាលទុជ្ជសិ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌១០យ៉ាងនេះឯង ទើបគួរ ឲ្យសាមណេរបំរើបាន ។

(៣៥) បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន ដែលហៅថា ការបែកសង្ឃ ។ បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន សង្ឃបែកគ្នាតើដោយហេតុប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ម្នាលទុជ្ជសិ ពួកភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងសភាពមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងធម៌ថា មិនមែនធម៌ ១ សំដែងសភាព មិនមែនជាវិន័យ ថាជាវិន័យ ១ សំដែងវិន័យថា មិនមែនជាវិន័យ ១ សំដែងធម្មវិន័យ ដែលតថាគត មិនបានសំដែង មិនបានពោលហើយថាជាធម្មវិន័យ ដែលតថាគត បានសំដែង បានពោលហើយ ១ សំដែងធម្មវិន័យ ដែលតថាគត បានសំដែង បានពោលហើយថា ធម្មវិន័យ ដែលតថាគត មិនបានសំដែង មិនបានពោលហើយ ១

អធាចំណ្ឌោំ តថាគតេន អាចំណ្ឌោំ តថាគតេធាតំ ធីបេន្តិ អាចំណ្ឌោំ តថាគតេន អធាចំណ្ឌោំ តថាគតេធាតំ ធីបេន្តិ អប្បញ្ញត្តំ តថាគតេន បញ្ញត្តំ តថាគតេធាតំ ធីបេន្តិ បញ្ញត្តំ តថាគតេន អប្បញ្ញត្តំ តថាគតេធាតំ ធីបេន្តិ ។ តេ ឥមេបិ ទសបិ វត្ថូហិ អវកស្សន្តិ បវកស្សន្តិ(១) អាវេណិកកម្មានិ(២) កាតេន្តិ អាវេណិកឋានតោ ក្ខំ(៣) ឧទ្ធំសន្តិ ។ ឯត្តាវតា ខោ ឧបាលិ សង្ឃោ កិច្ចោ ហោតីតិ ។

(៣៦) សង្ឃសាមគ្គី សង្ឃសាមគ្គីតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ សង្ឃោ សមគ្គោ ហោតីតិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខូ អធម្មំ អធម្មោតិ ធីបេន្តិ ធម្មំ ធម្មោតិ ធីបេន្តិ អវិនយំ អវិនយោតិ ធីបេន្តិ វិនយំ វិនយោតិ ធីបេន្តិ អភាសិតំ អលបិតំ តថាគតេន អភាសិតំ អលបិតំ តថាគតេធាតំ ធីបេន្តិ

---

១ ម. អវកស្សន្តិ ។ ម អបកស្សន្តិ ។ ២ ម. ម. អាវេនិកម្មានិ ។ ៣ ម. ម. អាវេនិ-ធាតិមោក្ខំ ។

សំដែងនូវវត្ថុ ដែលតថាគត មិនបានសន្សំហើយ ថាជាវត្ថុដែលតថាគត បានសន្សំហើយ ១ សំដែងនូវវត្ថុ ដែលតថាគត បានសន្សំហើយ ថាជាវត្ថុដែលតថាគត មិនបានសន្សំវិញ ១ សំដែងនូវសិក្ខាបទ ដែលតថាគត មិនបានបញ្ញត្តហើយថាជាសិក្ខាបទ ដែលតថាគតបានបញ្ញត្ត ១ សំដែងនូវសិក្ខាបទដែលតថាគត បានបញ្ញត្តហើយថាជាសិក្ខាបទ ដែលតថាគតមិនបានបញ្ញត្តហើយ ១ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ដឹកនាំបង្ខំធ្វើនូវសង្ឃកម្ម ផ្សេងគ្នា សំដែងនូវវិបត្តិមោក្ខ ផ្សេងគ្នា ដោយវត្ថុ ១០យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃបែកគ្នា ដោយហេតុប៉ុណ្ណេះឯង ។

(៣៦) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដែលហៅថា សេចក្តីព្រមព្រៀងនៃសង្ឃ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា តើដោយហេតុប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ម្នាលឧបាលិ ពួកភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាពមិនមែនធម៌ថា មិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវសភាពមិនមែនជាវិន័យថា មិនមែនជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវធម្មវិន័យ ដែលតថាគតមិនបានសំដែង មិនបានពោលហើយ ថាជាធម្មវិន័យដែលតថាគតមិនបានសំដែងមិនបានពោលហើយ ១

ភាសិតំ លបិតំ តថាគតេន ភាសិតំ លបិតំ តថាគតេនាតិ ឥតិបេត្ថ អនាចិណ្ណំ តថាគតេន អនាចិណ្ណំ តថាគតេនាតិ ឥតិបេត្ថ អាចិណ្ណំ តថាគតេន អាចិណ្ណំ តថាគតេនាតិ ឥតិបេត្ថ អប្បញ្ញត្តំ តថាគតេន អប្បញ្ញត្តំ តថាគតេនាតិ ឥតិបេត្ថ បញ្ញត្តំ តថាគតេន បញ្ញត្តំ តថាគតេនាតិ ឥតិបេត្ថ ។ តេ ឥមេហិ ឧសហិ វត្ថូហិ ឧ អវកស្សន្តិ ឧ បវកស្សន្តិ ឧ អាវេឌិកកម្មានិ ករោន្តិ ឧ អាវេឌិកថាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តិ ។ ឯត្តាវតា ខោ ឧបាលិ សំឆ្ឈា សមគ្គា ហោតីតិ ។

(៣៧) អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សង្ឈភេទោ សង្ឈភេទោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ

សំដែងនូវធម្មវិន័យ ដែលតថាគត ចានសំដែង ចានពោលហើយ ថាជាធម្មវិន័យ ដែលតថាគតចានសំដែង ចានពោលហើយ ១ សំដែងនូវវត្តដែលតថាគត មិនចានសន្សំហើយ ថាជាវត្តដែលតថាគត មិនចានសន្សំហើយ ១ សំដែងនូវវត្តដែលតថាគត ចានសន្សំហើយ ថាជាវត្ត ដែលតថាគត ចានសន្សំហើយ ១ សំដែងនូវសិក្ខាបទ ដែលតថាគត មិនចានបញ្ញត្តហើយ ថាជាសិក្ខាបទ ដែលតថាគត មិនចានបញ្ញត្តហើយ ១ សំដែងនូវសិក្ខាបទ ដែលតថាគត ចានបញ្ញត្តហើយ ថាជាសិក្ខាបទ ដែលតថាគត ចានបញ្ញត្ត ១ ។ កិកូចាំងនោះ មិនដឹកនាំ មិនបង្ខំ មិនធ្វើនូវសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា មិនសំដែងនូវបាតិមោក្ខផ្សេងគ្នា ដោយវត្ត ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា ដោយហេតុប៉ុណ្ណេះឯង ។

[៣៧] គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចានចូលទៅគាល់ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះដ៏មាន ព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដូច្នេះ ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដែលហៅថា ការបែកសង្ឃ ។

កិត្តាវតា ខុ ភោ កន្តេ សង្ឃោ កំឡោ ហោតីតិ ។
ឥធានន្ទ កិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ
អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ
អវិនយោតិ ទីបេតិ អភាសិតំ អលបិតំ តថាគតេន
ភាសិតំ លបិតំ តថាគតេនាតិ ទីបេតិ ភាសិតំ
លបិតំ តថាគតេន អភាសិតំ អលបិតំ តថាគតេនាតិ
ទីបេតិ អនាចិណ្ណំ តថាគតេន អាចិណ្ណំ តថាគតេនាតិ
ទីបេតិ អាចិណ្ណំ តថាគតេន អនាចិណ្ណំ តថាគតេ-
នាតិ ទីបេតិ អប្បញ្ញត្តំ តថាគតេន បញ្ញត្តំ
តថាគតេនាតិ ទីបេតិ បញ្ញត្តំ តថាគតេន អប្បញ្ញត្តំ
តថាគតេនាតិ ទីបេតិ ។ តេ ឥមេហិ ទសហិ
វត្ថូហិ អវកស្សន្តិ បវកស្សន្តិ អាវេឌិកកម្មាយ
កកេន្តិ អាវេឌិកចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តិ ។ ឯត្តាវតា
ខោ អានន្ទ សង្ឃោ កំឡោ ហោតីតិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សង្ឃបែកគ្នា តើដោយហេតុប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកភិក្ខុកង្វល់សាសនានេះ សំដែងនូវសភាពមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថា មិនមែនជាធម៌ ១ សំដែងនូវសភាពមិនមែនវិន័យ ថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនជាវិន័យ ១ សំដែងនូវធម្មវិន័យ ដែលតថាគត មិនបានសំដែង មិនបានពោលហើយ ថាជាធម្មវិន័យ ដែលតថាគត បានសំដែង បានពោលហើយ ១ សំដែងនូវធម្មវិន័យ ដែលតថាគត បានសំដែងបានពោលហើយថាជាធម្មវិន័យ ដែលតថាគត មិនបានសំដែង មិនបានពោលវិញ ១ សំដែងនូវវត្ត ដែលតថាគតមិនបានសន្សំហើយថាជាវត្ត ដែលតថាគតបានសន្សំហើយ ១ សំដែងនូវវត្ត ដែលតថាគតបានសន្សំហើយថាជាវត្ត ដែលតថាគត មិនបានសន្សំវិញ ១ សំដែងនូវសិក្ខាបទ ដែលតថាគត មិនបានបញ្ញត្តហើយ ថាជាសិក្ខាបទ ដែលតថាគតបានបញ្ញត្តហើយ ១ សំដែងនូវសិក្ខាបទ ដែលតថាគត បានបញ្ញត្តហើយ ថាជាសិក្ខាបទ ដែលតថាគត មិនបានបញ្ញត្តវិញ ១ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ដឹកនាំបង្វិ ធ្វើនូវសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា សំដែងនូវបាតិមោក្ខផ្សេងគ្នា ដោយវត្ថុ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ សង្ឃបែកគ្នា ដោយហេតុប៉ុណ្ណេះឯង ។

[៣៧] សមក្ខំ បន ភន្តេ សង្ឃំ ភេក្ខា កឹ សោ បសវតីតិ ។ កប្បដ្ឋិយំ (១) អានន្ទ កិញ្ចិសំ បសវតីតិ ។ កឹ បន ភន្តេ កប្បដ្ឋិយំ កិញ្ចិសន្តិ ។ កប្បំ អានន្ទ និរយម្ហិ បច្ចតីតិ ។

អាចាយិកោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ សង្ឃភេទកោ រក្ខរតោ អធម្មដ្ឋោ យោគក្ខេមតោ ធំសតិ(២) សង្ឃំ សមក្ខំ ភេក្ខាន កប្បំ និរយេម្ហិ បច្ចតីតិ ។

[៣៨] សង្ឃសាមគ្គី សង្ឃសាមគ្គីតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ សង្ឃោ សមគ្គោ ហោតីតិ ។ ឥជានន្ទ ភិក្ខូ អធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេន្តិ ធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេន្តិ អវិនយំ អវិនយោតិ ទីបេន្តិ វិនយំ វិនយោតិ ទីបេន្តិ

---

១ ម. កប្បដ្ឋិកំ ។ ២ ម. យោគក្ខេមា បធំសតិ ។

[៣៨] បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន កិកូបំបែកសង្ឃ ដែលព្រមព្រៀងគ្នានោះ តើទទួលនូវផលដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ កិកូនោះ រមែងទទួលផលដ៏ខ្ចោចផ្សា តាំងនៅអស់មួយកប្ប(១) ។ បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន ផលដ៏ខ្ចោចផ្សា តាំងនៅអស់មួយកប្ប តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ កិកូនោះ នេះនៅក្នុងនរក អស់មួយកប្ប ។

កិកូអ្នកបំបែកសង្ឃ ត្រេកអរក្នុងពួក
មិនតាំងខ្លួននៅក្នុងធម៌
ទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក តាំងនៅ អស់មួយកប្ប
រមែងឃ្លាតចាកធម៌ ជាគ្រឿងក្សេមចាកយោគៈ កិកូបំបែកសង្ឃ
ដែលព្រមព្រៀងគ្នា រមែងនេះនៅក្នុងនរក អស់មួយកប្ប ។

[៣៩] បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន ដែលហៅថាសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នានៃសង្ឃ ។ បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន សង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា តើដោយហេតុប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាពមិនមែនធម៌ថា មិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវសភាពមិនមែនជាវិន័យថា មិនមែនជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាជាវិន័យ ១

---

១ អស់ ១ អាយុកប្បក្នុងនរក (អដ្ឋកថា) ។

អកាសិំ អលបិំ តថាកតេន អកាសិំ
អលបិំ តថាកតេនាតំ ធីរេន្តំ កាសិំ លបិំ
តថាកតេន កាសិំ លបិំ តថាកតេនាតំ ធីរេន្តំ
អនាថបិណ្ឌំ តថាកតេន អនាថបិណ្ឌំ តថាកតេនាតំ
ធីរេន្តំ អាថបិណ្ឌំ តថាកតេន អាថបិណ្ឌំ តថាកតេនាតំ
ធីរេន្តំ អប្បញ្ញត្តំ តថាកតេន អប្បញ្ញត្តំ តថាកតេនាតំ
ធីរេន្តំ បញ្ញត្តំ តថាកតេន បញ្ញត្តំ តថាកតេនាតំ
ធីរេន្តំ ។ តេ ឥមេហិ ទសហិ វត្ថូហិ ន អ-
កាសុន្តំ ន បវាកាសុន្តំ ន អាវេនិកកម្មាយ
កាវេន្តំ ន អាវេនិកថាតិយោ កុន្តិសុន្តំ ។
ឯត្តាវតា ខោ អានន្ទ សង្ឃោ សមគ្គោ ខោតីតំ ។

(៤០) កិញ្ចិ បន ភន្តេ **សង្ឃំ** សមគ្គំ កត្វា កឹ
សោ ឧសុវាតីតិ ។ ព្រហ្មុ អានន្ទ បុញ្ញំ ឧសុវាតីតំ ។

សំដែងនូវធម្មវិនយដែលតថាគត មិនបានសំដែង មិនបានពោលហើយ ថាជាធម្មវិនយ ដែលតថាគត មិនបានសំដែង មិនបានពោលហើយ ១ សំដែងនូវធម្មវិនយ ដែលតថាគត បានសំដែង បានពោលហើយថាជាធម្មវិនយដែលតថាគត បានសំដែង បានពោលហើយ ១ សំដែងនូវវត្ត ដែលតថាគត មិនបានសន្សំហើយថាជាវត្តដែលតថាគត មិនបានសន្សំហើយ ១ សំដែងនូវវត្ត ដែលតថាគត បានសន្សំហើយថាជាវត្តដែលតថាគតបានសន្សំហើយ ១ សំដែងនូវសិក្ខាបទ ដែលតថាគតមិនបានបញ្ញត្តហើយថាជាសិក្ខាបទ ដែលតថាគត មិនបានបញ្ញត្តហើយ ១ សំដែងនូវសិក្ខាបទ ដែលព្រះតថាគត បានបញ្ញត្តហើយ ថាជាសិក្ខាបទដែលតថាគតបានបញ្ញត្ត ១ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ មិនដឹកនាំ មិនបង្ខិំ មិនធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា មិនសំដែងបាតិមោក្ខផ្សេងគ្នា ដោយវត្ថុ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ សង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា ដោយហេតុប៉ុណ្ណេះឯង ។

[៤០] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុអកសង្រ្គបសង្រ្គមសង្ឃដែលបែកគ្នាហើយ ឲ្យបានព្រមព្រៀងគ្នាវិញនោះ តើទទួលផលដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះ រមែងទទួលនូវបុណ្យដ៏ប្រសើរ ។

តឹ បន ភន្តេ ព្រហ្មុំ បុញ្ញន្តិ ។ កប្បំ អាធន្តុ
សក្កហ្មិ មោទតីតិ ។

សុខា សង្ឃស្ស សាមគ្គី សមគ្គានញ្ចនុគ្គហោ
សមគ្គរតោ ធម្មដ្ឋោ យោគក្ខេមា ន ធំសតិ
សង្ឃំ សមគ្គំ កត្វាន កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទតីតិ ។

ឧបាលិវគ្គោ បឋមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

ឧបាលិ បន(១) ឧព្ភាហោ ឧបសម្បទនិស្សយេន(២) ច
សាមណេរកេ ច ទ្វេ កេធ អាធន្តុហិ អបរេ ទ្វេតិ(៣)។

---

១ ឧ. ឧបាលិវគ្គិបឋំ ។ ម. បបតា ។ ២. ម. ឧបសម្បទនិស្សយោ ។ ៣. ម. បរេ ទុវេតិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុណ្យដ៏ប្រសើរ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ កិកូនោះរមែងបានរីកពាយ ក្នុងឋានសួគ៌ អស់មួយកប្ប ។ សេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នានៃសង្ឃ រមែងនាំមក នូវសេចក្តីសុខ កិកូអកអនុគ្រោះពួកកិកូ ដែលព្រមព្រៀងគ្នាផង អ្នកត្រេកអរក្នុងការព្រមព្រៀងគ្នាផង តាំងខ្លួនក្នុងធម៌ផង រមែងមិនឃ្លាតចាកធម៌ជាគ្រឿងក្សេមចាកយោគៈ កិកូអកសង្រួបសង្រួមសង្ឃឲ្យព្រមព្រៀងគ្នា រមែងរីកពាយ ក្នុងឋានសួគ៌ អស់មួយកប្ប ។

ចប់ ឧបាលិវគ្គ ទី ៤ ។

ខុទ្ទានៃឧបាលិវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះឧបាលិ ១ ឧព្វាហិកាកម្មវាចា ១ កិកូគួរឲ្យឧបសម្បាជល់កុលបុត្រ ១ កិកូគួរឲ្យនិស្ស័យ ១ កិកូគួរឲ្យសាមណេរបំរើ ១ សង្ឃភេទ ២ លើក សង្ឃភេទ ២ លើកជាដំទៀត ដែលព្រះឧបាលិទូលសួរ ។

អក្កោសវគ្គោ បញ្ចមោ

(៤៧) អថខោ អាយស្មា ឧបាលិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា ឧបាលិ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន សង្ឃេ ភណ្ឌនកលហវិគ្គហវិវាទា ឧប្បជ្ជន្តិ កិត្តាវតា(១) នុ ជាសុ វិហារន្តីតិ ។ ឥធុបាលិ កិត្តវា អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេន្តិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេន្តិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេន្តិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេន្តិ អភាសិតំ អលបិតំ តថាគតេន ភាសិតំ លបិតំ តថាគតេនាតិ ទីបេន្តិ ភាសិតំ លបិតំ តថាគតេន អភាសិតំ អលបិតំ តថាគតេនាតិ ទីបេន្តិ អនាចិណ្ណំ តថាគតេន អាចិណ្ណំ តថាគតេនាតិ ទីបេន្តិ

---

១ ឧ. ម. ឯត្តាវតា បសវេ អត្តិ ។

អង្គោសវគ្គទី ៥

[៤១] គ្រានោះ ព្រះខុជ្ជាលិដ៏មានអាយុ បានចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះខុជ្ជាលិដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសេចក្តីបង្កហេតុ ជម្លោះ សេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ឃ្លាំងគ្នា កើតឡើងក្នុងសង្ឃ ពួកកិក្ខុក៏នៅមិនសប្បាយ ។ ម្នាលខុជ្ជាលិ ពួកកិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាពមិនមែនធម៌ ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនជាធម៌ ១ សំដែងនូវសភាព មិនមែនជាវិន័យ ថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថា មិនមែនជាវិន័យ ១ សំដែងនូវធម្មវិន័យដែលតថាគត មិនបានសំដែង មិនបានពោលហើយ ថាជាធម្មវិន័យដែលតថាគត បានសំដែង បានពោលហើយ ១ សំដែងនូវធម្មវិន័យដែលតថាគតបានសំដែង បានពោលហើយ ថាជាធម្មវិន័យដែលតថាគតមិនបានសំដែង មិនបានពោលវិញ ១ សំដែងនូវវត្ថុ ដែលតថាគតមិនបានសន្សំហើយ ថាជាវត្ថុ ដែលតថាគត បានសន្សំហើយ ១

អាចិណ្ណំ តថាគតេន អនាចិណ្ណំ តថាគតេនាតិ
ឥតិបេ អប្បញ្ញត្តំ តថាគតេន បញ្ញត្តំ តថាគ-
តេនាតិ ឥតិបេ បញ្ញត្តំ តថាគតេន អប្បញ្ញត្តំ
តថាគតេនាតិ ឥតិបេ ។ អយំ ខោ ឧបាលិ
ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន សង្ឃេ កលហ-
ជាតិកា កលហវិវាទា ឧប្បជ្ជន្តិ កិក្ខូ ឯ ជាសុ វិហរន្តីតិ ។

(៤២) តតិ ឧ ខោ តត្ថ វិវាទមូលានីតិ ។
ទស ខោ ឧបាលិ វិវាទមូលានិ ។ កតមានិ
ទស ។ ឥធុបាលិ កិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ឥតិបេ
ធម្មំ អធម្មោតិ ឥតិបេ អវិនយំ វិនយោតិ ឥតិបេ
វិនយំ អវិនយោតិ ឥតិបេ អភាសិតំ អលបិតំ
តថាគតេន ភាសិតំ លបិតំ តថាគតេនាតិ ឥតិបេ

សំដែងនូវវត្ត ដែលតថាគតបានសន្សំហើយ ថាជាវត្តដែលតថាគត មិនបានសន្សំហើយ១ សំដែងនូវសិក្ខាបទ ដែលតថាគតមិនបានបញ្ញត្តហើយ ថាជាសិក្ខាបទ ដែលតថាគត បានបញ្ញត្តហើយ ១ សំដែងនូវសិក្ខាបទ ដែលតថាគត បានបញ្ញត្តហើយថាជាសិក្ខាបទ ដែលតថាគត មិនបានបញ្ញត្តហើយ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យមានសេចក្តីបង្កហេតុ ដម្អែះ សេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ រវាងគ្នា កើតឡើង ក្នុងសង្ឃ ពួកភិក្ខុក៏នៅមិនសប្បាយ ។

(៤២) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មូលហេតុនៃវិវាទមានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ម្នាលឧបាលិ មូលហេតុនៃវិវាទមាន ១០យ៉ាង ។ មូលហេតុនៃវិវាទ ១០ យ៉ាងតើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលឧបាលិ ពួកភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាពមិនមែនធម៌ ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថា មិនមែនជាធម៌ ១ សំដែងនូវសភាពមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនជាវិន័យ ១ សំដែងនូវធម្មវិន័យ ដែលតថាគតមិនបានសំដែង មិនបានពោលហើយថាជាធម្មវិន័យ ដែលតថាគត បានសំដែង បានពោលហើយ ១

ភាសិតំ លបិតំ តថាគតេន អភាសិតំ អលបិតំ តថាគតេនាតិ ឥមេន្តិ អនាចិណ្ណំ តថាគតេន អាចិណ្ណំ តថាគតេនាតិ ឥមេន្តិ អាចិណ្ណំ តថាគតេន អនាចិណ្ណំ តថាគតេនាតិ ឥមេន្តិ អប្បញ្ញត្តំ តថាគតេន បញ្ញត្តំ តថាគតេនាតិ ឥមេន្តិ បញ្ញត្តំ តថាគតេន អប្បញ្ញត្តំ តថាគតេនាតិ ឥមេន្តិ ។

ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ ទស វិវាទមូលានីតិ ។

[៤៣] កតិ នុ ខោ ភន្តេ វិវាទមូលានីតិ ។ ទស ខោ ភិក្ខវេ វិវាទមូលានិ ។ កតមានិ ទស ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អនាបត្តិំ អាបត្តីតិ ឥមេន្តិ អាបត្តិ អនាបត្តីតិ ឥមេន្តិ លហុកំ អាបត្តិ ភារកាបត្តីតិ ឥមេន្តិ ភារកំ អាបត្តិ លហុកាបត្តីតិ ឥមេន្តិ ទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិ អទុដ្ឋុល្លាបត្តីតិ ឥមេន្តិ អទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិ ទុដ្ឋុល្លាបត្តីតិ ឥមេន្តិ

សំដែងនូវធម្មវិនិយ ដែលតថាគត ចានសំដែង ចានពោលហើយថាជា ធម្មវិនិយ ដែលតថាគត មិនចានសំដែង មិនចានពោលវិញ ១ សំដែងនូវវគ្គ ដែលតថាគត មិនចានសន្សំហើយថាជាវគ្គ ដែលតថាគតចាន សន្សំហើយ ១ សំដែងនូវវគ្គ ដែលតថាគត ចានសន្សំហើយថាជាវគ្គ ដែលតថាគត មិនចានសន្សំហើយ ១ សំដែងនូវសិក្ខាបទ ដែលតថាគត មិនចានបញ្ញត្ត ហើយថាជាសិក្ខាបទ ដែលតថាគតចានបញ្ញត្តហើយ ១ សំដែងនូវសិក្ខាបទ ដែលតថាគត ចានបញ្ញត្តហើយ ថាជាសិក្ខាបទដែលតថាគត មិនចានបញ្ញត្តហើយ ១ ។ ម្នាលខុបាលិ មូលហេតុនៃវិវាទ មាន ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

(៤៣) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មូលហេតុនៃវិវាទ តើមានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ម្នាលខុបាលិ មូលហេតុនៃវិវាទមាន ១០ យ៉ាង ។ មូលហេតុនៃវិវាទ ១០ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលខុបាលិ ពួកភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវអនាបត្តិ ថាជា អាបត្តិ ១ សំដែងនូវអាបត្តិ ថាជា អនាបត្តិ ១ សំដែងនូវលហុកាបត្តិ ថាជា គរុកាបត្តិ ១ សំដែងនូវគរុកាបត្តិ ថាជា លហុកាបត្តិ ១ សំដែងនូវទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជា អទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ សំដែងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជា ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១

សាវសេសំ អាបត្តិំ អនវសេសា អាបត្តិតិ(១) ឥមេន
អនវសេសំ អាបត្តិំ សាវសេសាបត្តីតិ ឥមេន សប្បដិកម្មំ
អាបត្តិំ អប្បដិកម្មាបត្តីតិ ឥមេន អប្បដិកម្មំ
អាបត្តិំ សប្បដិកម្មាបត្តីតិ ឥមេន ។ ឥមានិ
ទ្វេ ទុចារិ ឧស វិកឧម្ភលាយីតិ ។

[៤៤] ឯកំ សមយំ ភគវា កុសិនារាយំ វិហរតិ
ពលិហរណេ វនសណ្ឌេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ
អាមន្តេសិ ភិក្ខវោតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ
បច្ចស្សោសុំ ។ ភគវា ឯតទវោច ចោទកោ ភិក្ខវេ
ភិក្ខុនា បរំ ចោទេតុកាមេន បញ្ច ធម្មេ អជ្ឈត្តំ បច្ចវេក្ខិត្វា
បញ្ច ធម្មេ អជ្ឈត្តំ ឧបដ្ឋាបេត្វា បរេ ចោទេតព្ពោ ។

---

១ ឧ. ម. អនវសេសាបត្តីតិ ។

សំដែងនូវសាវសេសាបត្តិ(១) ថាជា អនវសេសាបត្តិ(២) ១ សំដែងនូវអនវសេសាបត្តិ ថាជា សាវសេសាបត្តិ ១ សំដែងសប្បដិកម្មាបត្តិ (៣) គឺអាបត្តិដែលកែបាន ថាជា អប្បដិកម្មាបត្តិ(៤) គឺអាបត្តិកែមិនបាន ១ សំដែងនូវអប្បដិកម្មាបត្តិ ថាជា សប្បដិកម្មាបត្តិ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ មូលហេតុនៃវិវាទ មាន ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

[៤៤] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងជង្ឃាវិហារជាទីនាំទៅនូវពាលកម្ម (ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ទេវតា) ទៀបក្រុងកុសិនារា ។ ក្នុងទីនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយដូច្នេះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីការនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកចោទ មានបំណងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាធម៌ ៥ ប្រការ ចំពោះខ្លួនឯងសិន ត្រូវតាំងធម៌ ៥ ប្រការនុ៎ះក្នុងខ្លួន រួចសឹមចោទភិក្ខុដទៃ ។

១-៣ សំដៅយកអាបត្តិ ៦ កង គឺ សង្ឃាទិសេស ១ ថុល្លច្চ័យ ១ បាចិត្តិយ ១ បាដិទេសនីយ ១ ទុក្កដ ១ ទុព្ភាសិត ១ ។ ២-៤ សំដៅយកបារាជិកាបត្តិ ១ ។

កតមេ បញ្ច ឆម្ភា អដ្ឋង្គំ បច្ចវេក្ខិតព្ពា ។ ចោទកេន កិក្ខវេ កិក្ខុនា បរំ ចោទេតុកាមេន ឃរំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ បរិសុទ្ធកាយសមាចារោ នុ ខោម្ហិ បរិសុទ្ធេនម្ហិ កាយសមាចារេន សមន្នាគតោ អច្ឆិទ្ទេន អប្បដិមំសេន សំវិជ្ជតិ នុ ខោ មេ ឃិសោ ឆម្ភោ ឧទាហុ នោតិ ។ នោ ចេ កិក្ខវេ កិក្ខុ បរិសុទ្ធកាយសមាចារោ ហោតិ បរិសុទ្ធេន កាយ-សមាចារេន សមន្នាគតោ អច្ឆិទ្ទេន អប្បដិមំសេន តស្ស កវន្ធំ វត្តារោ ឧដ្ឋេ តាវ អាយស្មា កាយិកំ សិក្ខំ សមាទិយតិ ឥតិស្ស កវន្ធំ វត្តារោ ។ បុន ចបរំ កិក្ខវេ ចោទកេន កិក្ខុនា បរំ ចោទេតុកាមេន ឃរំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ បរិសុទ្ធវចីសមាចារោ នុ ខោម្ហិ បរិសុទ្ធេនម្ហិ វចីសមាចារេន សមន្នាគតោ អច្ឆិទ្ទេន អប្បដិមំសេន សំវិជ្ជតិ នុ ខោ មេ ឃិសោ ឆម្ភោ ឧទាហុ នោតិ ។

ធម៌ ៥ ប្រការ តើដូចម្តេច ដែលភិក្ខុអកតោទេ ត្រូវពិចារណាចំពោះខ្លួនឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអកតោទេ មានបំណងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណា យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមានកាយសមាចារ បរិសុទ្ធ ឬ+ អាត្មាអញជាអ្នកប្រកបដោយកាយសមាចារ ដ៏បរិសុទ្ធ មិនធ្លុះធ្លាយ មិនមានទំនង គួរឲ្យគេចាប់ថ្នាក់បាន ធម៌+ទុំមានគ្រប់គ្រាន់ដល់អាត្មាអញឬ មិនមានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុមានកាយសមាចារ មិនបរិសុទ្ធ តែជាអ្នកប្រកបដោយកាយសមាចារ បរិសុទ្ធ មិនធ្លុះធ្លាយ មិនមានទំនងគួរឲ្យគេចាប់ថ្នាក់បាន ភិក្ខុនោះឯងគប្បីមានអ្នកផងស្តីដាស់តឿនថា នែលោកដ៏មានអាយុ លោកសិក្សានូវសមាចារផ្សេងៗកាយជាមុនសិន ភិក្ខុនោះគប្បីមានអ្នកផងស្តីដាស់តឿន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុអកតោទេ មានបំណងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណា យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមានវចីសមាចារ បរិសុទ្ធ ឬ+ អាត្មាអញប្រកបដោយវចីសមាចារដ៏បរិសុទ្ធ មិនធ្លុះធ្លាយមិនមានទំនង គួរឲ្យគេចាប់ថ្នាក់បាន ធម៌+ទុំមានគ្រប់គ្រាន់ដល់អាត្មាអញ ឬមិនមានទេ ។

នោ ចេ កិក្ខវេ កិក្ខុ បរិសុទ្ធវចីសមាចារោ
ហោតិ បរិសុទ្ធេន វចីសមាចារេន សមន្នាគតោ
អច្ឆិន្នេន អប្បដិមំសេន តស្ស ភវិច្ឆិ វត្តារោ ឥត្ថ
តាវ អាយស្មា ឯវមរិកំ សិក្ខាបទំ ឥតិស្ស ភវិច្ឆិ
វត្តារោ ។ បុន ចបរំ កិក្ខវេ ចោទកោ
កិក្ខុ បរំ ចោទេតុកាមោ ឃំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ មេត្ថ
ធម្មា ខោ(១) ចិត្តំ បក្ខន្ទតិ បសីទតិ សន្និដ្ឋាតិ អធិមុច្ចតិ
សំវិជ្ជន្តិ ធម្មា ខោ មេ ឯសោ ធម្មោ ទិដ្ឋធម្មោ
នោតិ ។ នោ ចេ កិក្ខវេ កិក្ខុនោ មេត្ថចិត្តំ
បក្ខន្ទតិ បសីទតិ សន្និដ្ឋាតិ អធិមុច្ចតិ ឥត្ថ ភវិច្ឆិ
វត្តារោ ឥត្ថ តាវ អាយស្មា សន្និដ្ឋាតិ មេត្ថចិត្តំ
ឧបដ្ឋបេហីតិ ឥតិស្ស ភវិច្ឆិ វត្តារោ ។ បុន ចបរំ កិក្ខវេ
ចោទកោ កិក្ខុ បរំ ចោទេតុកាមោ ឃំ បច្ចវេក្ខិ-
តព្ពំ ពហុស្សុតោ ធម្មោ ខោម្ហិ សុតធរោ សុតសន្និចយោ

---

១ ឧ. ប. ឯត្ថន្តរេ មេតិ អត្ថិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុមានវចីសមាចារ មិនបរិសុទ្ធទេ តែជាអ្នកប្រកបដោយវចីសមាចារ បរិសុទ្ធ មិនធ្ងន់ឆ្ងាយ មិនមានទំនងគួរឲ្យគេចាប់ថ្នាក់បាន ភិក្ខុនោះគង់មានអ្នកផងស្តីដាស់តឿនថា នែលោកដ៏មានអាយុ ចូរលោកសិក្សា នូវសមាចារផ្សេងៗជាមុនសិន ភិក្ខុនោះ គង់មានអ្នកផងស្តីដាស់តឿន ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុអកោចមានបំណងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាយ៉ាងនេះថា ចិត្តរបស់អាត្មាអញមានមេត្តាតាំងមាំមិនមានអាឃាត ក្នុងសព្រហ្មចារីបុគ្គលទេឬហ្ន៎ ជម៌ិន៎ុះ មានគ្រប់គ្រាន់ដល់អាត្មាអញឬមិនមានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុមិនតាំងមេត្តាចិត្ត ដែលមិនមានអាឃាត ក្នុងសព្រហ្មចារីបុគ្គលទេ ភិក្ខុនោះ គង់មានអ្នកផងស្តីដាស់តឿនថា នែលោកដ៏មានអាយុ ចូរលោកតាំងមេត្តាចិត្ត (ឲ្យមាំ) ក្នុងសព្រហ្មចារីបុគ្គលចុះ ភិក្ខុនោះ គង់មានអ្នកផងស្តីដាស់តឿន ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុអកោចមានបំណងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញជាពហុស្សូត ជាអ្នកទ្រទ្រង់នូវពុទ្ធវចនៈដែលខ្លួនបានស្តាប់មកហើយ សន្សំនូវពុទ្ធវចនៈដែលខ្លួន បានស្តាប់ហើយឬហ្ន៎

យេ តេ ឆម្ភា អាទិកល្យាណា មជ្ឈេកល្យាណា បរិ-
យោសានកល្យាណា សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ
បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ តថារូបាស្ស មេ ឆម្ភា
ពហុស្សុតា ហោន្តិ ធតា វចសា បរិចិតា មនសា ឧបេក្ខិ-
តា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា សំវិជ្ជតិ ខុ ខោ មេ ឯសោ ឆម្ភោ
ទុធាហុ ឆោតិ ។ ឆោ ចេ កិក្ខវេ កិក្ខុ ពហុស្សុតោ
ហោតិ សុតធរោ សុតសន្និចយោ យេ តេ ឆម្ភា
អាទិកល្យាណា មជ្ឈេកល្យាណា បរិយោសាន-
កល្យាណា សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ
បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ តថារូបាស្ស ឆម្ភា ឆ
ពហុស្សុតា ហោន្តិ ធតា វចសា បរិចិតា មនសា-
ឧបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា តស្ស ភវន្តិ វត្តារោ
ឥទ្ធ តាវ អាយស្មា អាគមំ បរិយាបុណាស្សុតំ
ឥតិស្ស ភវន្តិ វត្តារោ ។ បុន ចបរំ កិក្ខវេ
ភោនកេន កិក្ខុនា បរំ ភោនេតុកាមេន

ធម្មទាំងឡាយណា មានលំអបទដើម លំអបទកណ្តាល លំអបទខាងចុង ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយៈ ព្រមទាំងអត្ថទាំងព្យញ្ជនៈ ដ៏បរិសុទ្ធបរិបូណ៌ទាំងអស់ ធម្មទាំងឡាយមានសភាពដូច្នោះ ដែលអាត្មាអញានោះ បានស្តាប់ច្រើន បានទ្រទ្រង់ បានសន្សំដោយពាក្យ បានពិចារណាមុតមាំក្នុងចិត្ត បានយល់ត្រឹមត្រូវដោយទិដ្ឋិ ធម្មទាំងនុ៎ះមានគ្រប់គ្រាន់ដល់អាត្មាអញ ឬមិនមានទេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុមិនមែនជាពហុស្សុតជាអ្នកទ្រទ្រង់នូវវាក្យទាំងនោះ ដែលខ្លួនបានស្តាប់ហើយ សន្សំទុកនូវពុទ្ធវចនៈ ដែលខ្លួនបានស្តាប់ហើយសោះទេ ចើធម្មទាំងឡាយណា មានលំអបទដើម លំអបទកណ្តាល លំអបទចុង ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយៈ ព្រមទាំងអត្ថ ទាំងព្យញ្ជនៈ ដ៏បរិសុទ្ធ បរិបូណ៌ទាំងអស់ ធម្មទាំងឡាយមានសភាពដូច្នោះ ភិក្ខុនោះជាអ្នកមិនបានស្តាប់ច្រើន ទ្រទ្រង់សន្សំដោយពាក្យ ពិចារណាមុតមាំក្នុងចិត្ត យល់ត្រឹមត្រូវដោយទិដ្ឋិទេ ភិក្ខុនោះឯងគង់មានអ្នកផងស្តីដាស់តឿនថា នែលោកដ៏មានអាយុ ចូរលោកសឿនិកាយសិនទៅ ភិក្ខុនោះ គង់មានអ្នកផងស្តីដាស់តឿន ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុអកចោទមានបំណងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ

ឯវំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ ទុក្ខយោនិ ខុ ខោ មេ ចាតុ-
មោក្ខានិ វិត្តារេន ស្វាគតានិ ហោន្តិ សុវិភត្តានិ
សុប្បវត្តានិ សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ
សំវិជ្ជតិ ខុ ខោ មេ ឯសោ ឆន្ទោ ទុធាហុ តោតិ ។
នោ ចេ តំក្ខវេ តំក្ខុនោ ទុក្ខយោនិ ចាតុមោក្ខានិ
វិត្តារេន ស្វាគតានិ ហោន្តិ សុវិភត្តានិ សុប្បវត្តានិ
សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ ឥធម្មចា-
យស្ស កត្ត វុត្តំ ភគវតាតិ ឥតិ បុដ្ឋោ ន
សម្បាយតិ តស្ស ភវិច្ឆិ វត្តារេ ឥច្ឆ តាវ
អាយស្មា វិនយំ សំក្ខុសុតិ ឥតិស្ស ភវិច្ឆិ
វត្តារេ ។ ឥមេ បញ្ច ឆន្ទា អជ្ឈត្តំ បច្ចវេក្ខិតព្ពា ។
កតមេ បញ្ច ឆន្ទា អជ្ឈត្តំ ទុបដ្ឋាបេតព្ពា ។
តោលេន វក្ខាមិ នោ អតោលេន កូតេន វក្ខាមិ
នោ អកូតេន សល្លេខេន វក្ខាមិ នោ ឧរុសេន

ត្រូវពិចារណាថា ឫាតិមោក្ខទាំង៥ពីរ អាត្មាអញចេះចាំ ដោយពិស្តារ ចែកចេញឫានដោយប្រពៃ ចាំស្ទាត់រត់មាត់ កាត់សេចក្តីឫានដោយល្អ តាមសូត្រគឺខន្ធកៈនឹងបរិវារៈ តាមអនុព្យញ្ជនៈដែរឬ ធម៌នុ៎ះ មានគ្រប់គ្រាន់ដល់អាត្មាអញ ឬមិនមានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើឫាតិមោក្ខទាំង៥ពីរ ភិក្ខុមិនឫានចេះចាំដោយពិស្តារ ចែកចេញដោយប្រពៃ ចាំស្ទាត់ រត់មាត់ កាត់សេចក្តីដោយល្អ តាមសូត្រ តាមអនុព្យញ្ជនៈទេ ភិក្ខុនោះឯង បើមានគេសួរថា ម្នាលលោកដ៏មានអាយុ ចុះសិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងក្នុងទីណា មុខជានឹងធ្លាយត្រូវបាប់ទៅវិញមិនខុស ភិក្ខុនោះឯង គង់មានអ្នកផងស្តីដាស់តឿនថា នែលោកដ៏មានអាយុ ចូរលោកសឿនទូវិន័យសិនទៅ ភិក្ខុនោះ គង់មានអ្នកផងស្តីដាស់តឿន ១ ។ ធម៌ ៥ ប្រការនេះ ភិក្ខុត្រូវពិចារណាចំពោះខ្លួន ។ ធម៌ ៥ ប្រការ តើដូចម្តេច ដែលភិក្ខុអកខោតត្រូវតាំងទុកក្នុងខ្លួន ។ អាត្មាអញនិយាយត្រូវតាមកាល មិននិយាយខុសកាល ១ អាត្មាអញនិយាយពាក្យពិត មិននិយាយពាក្យមិនពិត ១ អាត្មាអញនិយាយពាក្យផ្អែមល្ហែម មិននិយាយពាក្យអាក្រក់ ១

អត្តសម្ភាតេន វក្កាមិ នោ អនត្តសម្ភាតេន មេត្តចិត្តោ វក្កាមិ នោ នោសន្ធកេតំ ។ ឥមេ បញ្ច ឆម្ហា អជ្ឈត្តំ ខុបដ្ឋាបេតព្ពា ។ នោឧតេន តិក្ខវេ តិក្ខកថា បរំ នោឧតេតុតាមេន ឥមេ បញ្ច ឆម្ហេ អជ្ឈត្តំ បច្ចវេក្ខិតព្ពា ឥមេ បញ្ច ឆម្ហេ អជ្ឈត្តំ ខុបដ្ឋាបេតព្ពា បរេ នោឧតេតព្ពោតំ ។

(៤៥) ឧសយិមេ តិក្ខវេ អាធីនកា រាជន្តេបុរប្បវេសនេ ។ កតមេ ឧស ។ ឥធ តិក្ខវេ រាជា មហោសិយា សន្ធិំ ឆិន្ទិត្តោ ហោតិ តត្រ តិក្ខ បរិសតិ មហោសឺ តំ តិក្ខំ(១) ធិស្សា សិតំ ចាតុកភេតិ តិក្ខ វា មហោសឺ ធិស្សា សិតំ ចាតុកភេតិ តត្ត រញ្ញោ ឈរំ ហោតិ អន្ធា ឥមេសំ កតំ វា តិរិស្សន្តិ វាតិ ។ អយំ តិក្ខវេ បឋមោ អាធីនកោ រាជន្តេបុរប្បវេសនេ ។

---

๑ ម. ម. មហេសឺ វា រិតុំ ។

អាត្មាអញនិយាយពាក្យប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិននិយាយពាក្យដែលឥតប្រយោជន៍ ๑ អាត្មាអញតាំងមេត្តាចិត្ត ហើយសមនិយាយ មិននិយាយគាំងគោសចិត្ត ๑ ฯ ធម៌ ๕ ប្រការនេះឯង ដែលកិកូអកចោទ ត្រូវតាំងទុកក្នុងខ្លួន ฯ ម្នាលកិកូគាំងឡាយ កិកូអកចោទ មានបំណងដើម្បីចោទកិកូដទៃ ត្រូវពិចារណាធម៌ ๕ ប្រការនេះចំពោះខ្លួន ហើយត្រូវតាំងធម៌ ๕ ប្រការនេះ ទុកក្នុងខ្លួន រួចសមចោទកិកូដទៃ ฯ

(๘๕) ម្នាលកិកូគាំងឡាយ គោស ๑๐ យ៉ាងនេះ រមែងមានក្នុងការបួសក្នុងកងកជប្បី ฯ គោស ๑๐ យ៉ាងតើ ដូចម្តេចខ្លះ ฯ ម្នាលកិកូគាំងឡាយ ព្រះរាជាកងលោកនេះ កំពុងគង់នៅជាមួយនឹងមហេសី បើកិកូបួសក្នុងកងនោះ មហេសីបានឃើញកិកូនោះ រមែងធ្វើនូវការញញឹមឲ្យប្រាកដខ្លះ កិកូឃើញមហេសីហើយធ្វើនូវការញញឹមឲ្យប្រាកដខ្លះ ព្រះរាជារមែងរង្កៀសក្នុងរឿងនោះយ៉ាងនេះថា ការកន្ទួលនូវមេមុនៃអ្នកទាំងពីរនេះបានធ្លាប់ហើយ ឬថានឹងធ្វើនូវការកន្ទួលនូវមេមុនមិនខាន ฯ ម្នាលកិកូគាំងឡាយ នេះជាគោសទី ๑ ក្នុងការបួសក្នុងកងកជប្បី ฯ

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភគ្គា ពហុកតិន្ទោ ពហុកាករណីយោ
អញ្ញតរំ ឥត្តំ កត្វា ន សរតិ សា តេន កត្តុំ
កណ្ហាតំ តត្ត រញ្ញេ ឃំ ហោតិ ន ខោ ឥធ
អញ្ញេ តោចិ បរិសតិ អញ្ញត្រ បព្ភជិតេន សិយា
នុ ខោ បព្ភជិតស្ស ករណ្ឌិ ។ អយំ ភិក្ខវេ ទុតិយោ
អាទីនវោ ភគ្គេ ភគ្គេបុរប្បវេសនេ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ
រញ្ញេ អន្តេបុរេ អញ្ញតរំ រតនំ នស្សតិ តត្ត រញ្ញេ
ឃំ ហោតិ ន ខោ ឥធ អញ្ញេ តោចិ បរិសតិ អញ្ញត្រ
បព្ភជិតេន សិយា នុ ខោ បព្ភជិតស្ស ករណ្ឌិ ។ អយំ
ភិក្ខវេ តតិយោ អាទីនវោ ភគ្គេ ភគ្គេបុរប្បវេសនេ ។
បុន ចបរំ ភិក្ខវេ រញ្ញេ អន្តេបុរេ អព្ភន្តរា
កុយ្ហមន្តា ពហិទ្ធា សម្ភេទំ កច្ចន្តិ តត្ត រញ្ញេ ឃំ
ហោតិ ន ខោ ឥធ អញ្ញេ តោចិ បរិសតិ អញ្ញត្រ
បព្ភជិតេន សិយា នុ ខោ បព្ភជិតស្ស ករណ្ឌិ ។
អយំ ភិក្ខវេ ចតុត្ថោ អាទីនវោ ភគ្គេ ភគ្គេបុរប្បវេសនេ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះរាជា ជាបុគ្គលមានកិច្ចច្រើន មានការងារច្រើន ទ្រង់ស្តេចទៅប្រាសប្រាណស្ត្រីណាមួយ ហើយក៏ភ្លេចទៅ ឯស្ត្រីនោះ ក៏មានគភ៌ ដោយព្រះរាជានោះ ព្រះរាជារមែងរង្គៀសក្នុងរឿងនោះ យ៉ាងនេះថា បុគ្គលនីមួយដទៃ មិនដែលចូលទៅក្នុងទីនេះទេ លើកលែងតែបព្វជិតចេញ ទំនងជាកម្មរបស់បព្វជិតទេដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាទោសទី ២ ក្នុងការចូលទៅខាងក្នុងពជបុរី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត រតនៈណាមួយ ក្នុងពជបុរីបាត់ទៅ ព្រះរាជារមែងរង្គៀសក្នុងរឿងនោះ យ៉ាងនេះថា បុគ្គលនីមួយដទៃ មិនដែលចូលទៅក្នុងទីនេះទេ លើកលែងតែបព្វជិតចេញ ទំនងជាកម្មរបស់បព្វជិតទេដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាទោសទី ៣ ក្នុងការចូលទៅខាងក្នុងពជបុរី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត រឿងក៏រៀងទាំងឡាយ ដែលព្រះរាជា ត្រូវបិទបាំងទុកខាងក្នុង មាននៅខាងក្នុងបុរីរបស់ព្រះរាជា ត្រូវប៉ប៉ែកខ្លះខ្លាយទៅខាងក្រៅ ព្រះរាជាទ្រង់រង្គៀសក្នុងរឿងនោះយ៉ាងនេះថា បុគ្គលនីមួយដទៃ មិនដែលចូលទៅក្នុងទីនេះទេ លើកលែងតែបព្វជិតចេញ ទំនងជាកម្មរបស់បព្វជិតទេដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាទោសទី ៤ ក្នុងការចូលទៅខាងក្នុងពជបុរី ។

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ វណ្ណោ អន្តេបុរេ បិតា ច បុត្តំ បត្តេតិ បុត្តោ ច បិតរំ បត្តេតិ តេសំ ឯវំ ហោតិ ន ខោ មយ អញ្ញេ កោចិ បរិសតិ អញ្ញត្រ បព្ពជិតេន សិយា នុ ខោ បព្ពជិតស្ស កម្មន្តំ ។ អយំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចមោ អាទីនវោ រាជន្តេបុរប្បវេសនេ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ រាជា ឧច្ចហាឋិយំ ឧច្ចេ ហានេ ឋបេតិ យេសង្គំ អមច្ចាបំ តេសំ ឯវំ ហោតិ រាជា ខោ បព្ពជិតេន សំសដ្ឋោ សិយា នុ ខោ បព្ពជិតស្ស កម្មន្តំ ។ អយំ ភិក្ខវេ ឆដ្ឋោ អាទីនវោ រាជន្តេបុរប្បវេសនេ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ រាជា ឧច្ចហាឋិយំ ឩចេ ហានេ ឋបេតិ យេសង្គំ អមច្ចាបំ តេសំ ឯវំ ហោតិ រាជា ខោ បព្ពជិតេន សំសដ្ឋោ សិយា នុ ខោ បព្ពជិតស្ស កម្មន្តំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះរាជបិតា រមែងប្រាថ្នា (ដើម្បីសម្លាប់) ព្រះរាជបុត្រ ខាងក្នុងរាជបុរី ឬថា ព្រះរាជបុត្រ ប្រាថ្នា (ដើម្បីសម្លាប់) ព្រះរាជបិតា ព្រះរាជបិតានឹងព្រះរាជបុត្រ ទ្រង់រង្គៀសយ៉ាងនេះថា បុគ្គលនីមួយដទៃ មិនដែលចូលទៅកាន់ទីនេះទេ លើកលែងតែបព្វជិតចេញ ទំនងជាកម្មរបស់បព្វជិតទេដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាទោសទី ៥ ក្នុងការចូលទៅខាងក្នុងរាជបុរី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ស្តេចទ្រង់តាំងមន្ត្រីដែលតាំងនៅក្នុងដំណែងតាប ឲ្យឡើងកាន់ដំណែងខ្ពស់ ការតាំងនោះ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ជនទាំងឡាយណា ជនទាំងឡាយនោះ រមែងរង្គៀសយ៉ាងនេះថា ស្តេចតែងនៅច្រឡូកច្រឡំដោយបព្វជិត ទំនងជាកម្មរបស់បព្វជិតទេដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាទោសទី ៦ ក្នុងការចូលទៅខាងក្នុងរាជបុរី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះរាជាទ្រង់បន្ថយមន្ត្រី ដែលតាំងនៅក្នុងដំណែងខ្ពស់ ឲ្យថយចុះក្នុងដំណែងតាបវិញ ការតាំងនោះមិនជាទីគាប់ចិត្ត របស់ជនទាំងឡាយណា ជនទាំងឡាយនោះ រមែងរង្គៀសយ៉ាងនេះថា ព្រះរាជាតែងនៅច្រឡូកច្រឡំ ដោយបព្វជិត ទំនងជាកម្មរបស់បព្វជិតទេដឹង ។

អយំ ខោ កិក្ខវេ សត្តមោ អានិសង្សោ
រាជន្តេបុរប្បវេសនេ ។ បុន ចបរំ កិក្ខវេ រាជា
អកាលេ សេនំ ឧយ្យោជេតិ យេសន្តំ អមច្ចានំ
តេសំ ឯវំ ហោតិ រាជា ខោ បញ្ញដិតេន សំសដ្ឋោ
សំយា ឧ ខោ បញ្ញដិតស្ស កម្មន្តំ ។ អយំ
កិក្ខវេ អដ្ឋមោ អានិសង្សោ រាជន្តេបុរប្បវេសនេ ។
បុន ចបរំ កិក្ខវេ រាជា កាលេ សេនំ ឧយ្យោ-
ជេត្វា អន្តរាមគ្គតោ និវត្តាបេសិ(១) យេសន្តំ អមច្ចានំ
តេសំ ឯវំ ហោតិ រាជា ខោ បញ្ញដិតេន សំសដ្ឋោ
សំយា ឧ ខោ បញ្ញដិតស្ស កម្មន្តំ ។ អយំ
កិក្ខវេ នវមោ អានិសង្សោ រាជន្តេបុរប្បវេសនេ ។
បុន ចបរំ កិក្ខវេ រញ្ញោ អន្តេបុរំ មាតុសង្គាមំ
អស្សសង្គាមំ រថសង្គាមំ(២) វនទីយោនំ រូបសច្ចកម្ម-
វសោជវន្ថាមំ យានំ ឧ បញ្ញដិតសារុប្បានំ(៣) ។

---

១ ម. និវត្តាបេតិ ។ ២ ម. ហត្ថិសង្គាមំ អស្សសង្គាមំ រថសង្គាមំ ។
៣ ម. បញ្ញដិតស្ស សារុប្បានំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាទោសទី ៧ ក្នុងការចូលទៅខាងក្នុងក្នុងរាជបុរី។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះរាជា ទ្រង់បញ្ជូនកងទ័ពទៅក្នុងកាលមិនគួរ ការបញ្ជូនកងទ័ពទៅនោះ មិនជាទីគាប់ចិត្ត របស់ជនទាំងឡាយណា ជនទាំងឡាយនោះ រមែងរង្កៀសយ៉ាងនេះថា ព្រះរាជានៅច្របូកច្របល់ដោយបព្វជិត ទំនងជាកម្មរបស់បព្វជិតនេះដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាទោសទី ៨ ក្នុងការចូលទៅ ខាងក្នុងរាជបុរី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះរាជាបញ្ជូនកងទ័ពទៅក្នុងកាលគួរ ហើយត្រឡប់មកវិញ ពាក់កណ្តាលផ្លូវ ការឲ្យត្រឡប់មកវិញនោះ មិនជាទីគាប់ចិត្ត របស់ជនទាំងឡាយណា ជនទាំងឡាយនោះរមែងរង្កៀសយ៉ាងនេះថា ព្រះរាជានៅច្របូកច្របល់ ដោយបព្វជិត ទំនងជាកម្មរបស់បព្វជិតនេះដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាទោសទី ៩ ក្នុងការចូលទៅក្នុងរាជបុរី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ខាងក្នុងរាជបុរី តែងចង្អៀត ដោយដំរី ចង្អៀត ដោយសេះ ចង្អៀត ដោយរថ ទាំងរូប សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ សុទ្ធតែជារបស់មិនសមគួរ ដល់បព្វជិតទេ ។

អយំ តិក្ខត្តុំ ឧសភោ អាឝីឝកេ ភវន្តេបុរេប្បវេសនេ។ ឝមេ ខោ តិក្ខត្តុំ ឧសភ អាឝីឝក ភវន្តេបុរេប្បវេសនេតិ។

(៤៦) ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មឹ ឝិក្ខោឝាកមេ ។ អថខោ សម្ពហុលា សក្កា ឧចាសកា តទហុបោសថេ យេឝ ភគវា តេឝុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ឝិសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ ឝិសិន្នេ ខោ សក្កេ ឧចាសកេ ភគវា ឯតទវោច អបិ នុ តុម្ហេ សក្កា អដ្ឋង្គសមន្នាគតំ ឧបោសថំ ឧបវសថាតិ ។ អប្បេកឝា មយំ ភន្តេ អដ្ឋង្គសមន្នាគតំ ឧបោសថំ ឧបវសាម អប្បេកឝា ឝ ឧបវសាមាតិ ។ តេសំ វោ សក្កា អលាភា តេសំ ទុល្លទ្ធំ យេ តុម្ហេ ឯវំ សោភនេ សភាយេ(1) ជីវិតេ មរណេ សភាយេ ជីវិតេ អប្បេកឝា អដ្ឋង្គសមន្នាគតំ ឧបោសថំ ឧបវសថ អប្បេកឝា ឝ ឧបវសថ ។

---

1 សោភនេ ភាយេតិ វិ បាឋោ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាទោសទី ១០ ក្នុងការចូលទៅខាងក្នុងក្រុងជេតពុរី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទោស ១០ យ៉ាងនេះឯង រមែងមានក្នុងការចូលទៅខាងក្នុងក្រុងជេតពុរី ។

(៤៦) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងទីក្រោងជាងច្រក ទៀបក្រុងកបិលព័ស្តុ ក្នុងវត្តនិគ្រោធ ។ គ្រានោះ ពួកសក្យទុជ្ជសកជាច្រើន បានចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងថ្ងៃទុជ្ជសថនោះ លុះចូលទៅដល់ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះពួកសក្យទុជ្ជសក អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលសក្យៈទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ បានរក្សាទុជ្ជសថ ប្រកបដោយអង្គ ៨ ដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដូនកាល យើងទាំងឡាយ បានរក្សាទុជ្ជសថប្រកបដោយអង្គ ៨ ដូនកាល យើងទាំងឡាយ មិនបានរក្សា ។ ម្នាលសក្យៈទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយនោះពេញជាឥតលាភហើយ ការបានទូរអត្តភាពជាមនុស្ស អ្នកទាំងឡាយនោះបានដោយកម្រ ដ្បិតថាអ្នកទាំងឡាយ ដូនកាលក៏បានរក្សាទុជ្ជសថប្រកបដោយអង្គ ៨ ដូនកាលក៏មិនបានរក្សា ក្នុងដីវិតប្រកបដោយសោកនឹងព័យក្នុងដីវិត ប្រកបដោយមរណៈនឹងព័យយ៉ាងនេះ ។

តំ កិំ មញ្ញថ សក្កា ។ ឥធ បុរិសោ យេន(២) កម្មដ្ឋានេន អនាបជ្ជ អកុសលំ ធិវសំ អឌ្ឍកហាបណំ និព្ពិសេយ្យ ឧត្តរិ បុរិសោ ឧដ្ឋានសម្បន្នោតំ អលំ វចនាយាតំ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ តំ កិំ មញ្ញថ សក្កា ។ ឥធ បុរិសោ យេន កម្មដ្ឋានេន អនាបជ្ជ អកុសលំ ធិវសំ កហាបណំ និព្ពិសេយ្យ ឧត្តរិ បុរិសោ ឧដ្ឋានសម្បន្នោតំ អលំ វចនាយាតំ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ តំ កិំ មញ្ញថ សក្កា ។ ឥធ បុរិសោ យេន កម្មដ្ឋានេន អនាបជ្ជ អកុសលំ ធិវសំ ទ្វេ កហាបណេ និព្ពិសេយ្យ តយោ កហាបណេ និព្ពិសេយ្យ ចត្តារោ កហាបណេ និព្ពិសេយ្យ បញ្ច កហាបណេ និព្ពិសេយ្យ ឆ កហាបណេ និព្ពិសេយ្យ សត្ត កហាបណេ និព្ពិសេយ្យ អដ្ឋ កហាបណេ និព្ពិសេយ្យ

---

២ ម. យេន កេនចិទេវ អត្ថេ ។

ម្នាលសក្យៈទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ហេតុនោះ ដូចម្តេច ។ បុរសកងរលោកនេះ ក្នុង ១ ថ្ងៃ រកបានកន្ទុះកហាបណៈដោយហេតុនៃការងារណាមួយ ដែលមិនប៉ះពាល់អកុសលកម្ម តើគួរហៅថា បុរសអ្នកឈ្លាស បរិបូណ៌ដោយសេចក្តីព្យាយាមដែរឬទេ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលសក្យៈទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ។ បុរសកងរលោកនេះ ក្នុង ១ ថ្ងៃ រកបាន ១ កហាបណៈ ដោយហេតុនៃការងារណាមួយ ដែលមិនប៉ះពាល់អកុសលកម្ម តើគួរហៅថា បុរសអ្នកឈ្លាស បរិបូណ៌ដោយសេចក្តីព្យាយាមដែរឬទេ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលសក្យៈទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់នូវហេតុដូចម្តេច ។ បុរសកងរលោកនេះ ក្នុង ១ ថ្ងៃរកបាន ២ កហាបណៈ ដោយហេតុនៃការងារណាមួយ ដែលមិនប៉ះពាល់អកុសលកម្ម រកបាន ៣ កហាបណៈ រកបាន ៤ កហាបណៈ រកបាន ៥ កហាបណៈ រកបាន ៦ កហាបណៈ រកបាន ៧ កហាបណៈ រកបាន ៨ កហាបណៈ

ឯវំ ភគវាបណោ ឯតំ្វសេយ្យ ឧសុ ភគវាបណោ ឯតំ្វសេយ្យ វីសំ ភគវាបណោ ឯតំ្វសេយ្យ តឹសំ ភគវាបណោ ឯតំ្វសេយ្យ ចត្តាឡីសំ ភគវាបណោ ឯតំ្វសេយ្យ បញ្ចាសំ ភគវាបណោ ឯតំ្វសេយ្យ ភគវា-បណាសតំ ឯតំ្វសេយ្យ ឧក្កោ បុរិសោ ឧដ្ឋានសម្បន្នោតំ អលំ វចនាយាតំ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ តំ កឹ មញ្ញថ សក្កា ។ អបិ នុ ខោ សោ បុរិសោ ធិវសេ(๑) ភគវាបណាសតំ ភគវាបណាសហាសឞ្ឍំ ឯតំ្វសមានោ លទ្ធុំ លទ្ធុំ ឯកទិវសេន(๒) វស្សសតជីវី មហន្តំ ភោគក្ខន្ធំ អធិគច្ឆេយ្យាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ តំ កឹ មញ្ញថ សក្កា ។ អបិ នុ ខោ សោ បុរិសោ ភោគហេតុកំ ភោគនិទានំ ភោគាធិករណំ ឯកំ ភ វត្ថឹ ឯកំ ភ ធិវសំ ឧបឞ្ឍំ ភ វត្ថឹ ឧបឞ្ឍំ ភ ធិវសំ ឯកន្តសុខប្បដិសំវេទឺ វិហរេយ្យាតិ ។

---

๑ ឧ. ម. អបិ នុ សោ បុរិសោ ទិវសេ ទិវសេតិ អត្ថ ។ ๒ ឧ. ម. ឯត្តន្តរេ វស្សសតាយុកោតិ ចាបោ ទិស្សតិ ។

វេកថាន ៨ កហាបណៈ វេកថាន ១០ កហាបណៈ វេកថាន ២០ កហាបណៈ វេកថាន ៣០ កហាបណៈ វេកថាន ៤០ កហាបណៈ វេកថាន ៥០ កហាបណៈ វេកថាន ១០០ កហាបណៈ តើគួរហៅថា បុរសអ្នកឈ្មោស បរិបូណ៌ដោយសេចក្តីព្យាយាមដែរឬទេ ។ ព្រះកស្សបព្រះអង្គ ។ ម្នាលសក្យៈ ពាំងឡាយ អ្នកពាំងឡាយ សំគាល់ហេតុនោះ ដូចម្តេច ។ បុរសនោះ កាលវេកថាន ១០០ កហាបណៈ ១.០០០ កហាបណៈ ក្នុងមួយថ្ងៃ ខុតជាក់ទូវេកហាបណៈ ដែលខ្លួនវេកថានហើយ ។ រស់នៅបាន ១០០ ឆ្នាំ គប្បីបានទូវគំនរនៃភោគៈដ៏ច្រើនដែរឬ ។ ព្រះកស្សបព្រះអង្គ ។ ម្នាលសក្យៈពាំងឡាយ អ្នកពាំងឡាយ សំគាល់ទូវហេតុនោះ ដូចម្តេច ។ បុរសនោះ គប្បីបានទទួលទូវសុខយ៉ាងឯក អស់ពាក្យមួយ ឬមួយថ្ងៃ អស់កន្ទុះពាក្យ ឬកន្ទុះថ្ងៃ ដែលមានភោគៈជាហេតុ មានភោគៈជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យ មានភោគៈជាអធិការណ៍ មែនដែរឬ ។

เอเก ปเนตฺถ ภณนฺติ ฯ ตตฺถ ตีสุปิ ปเทสุ ฯ ตถาหิ ภณนฺติ อนิจฺจา ทุกฺขา ฆฏา เอวมฺปิ ฯ ๔๓ ปน เอเต สกฺกา มย สาวเกน ทส วสฺสานิ อปฺปมตฺเตน อาตาปินา ปหิตตฺเตน วิหรนฺเตน ยถา มยา อุสฺสฏฺ ตถา ปฏิปชฺชมาเนน สตฺต วสฺสานิ สตฺต วสฺสสตานิ สตฺต วสฺสสหสฺสานิ ฝกฺกฺขุ ปฏิสนฺธึ วิหาตพฺพา ฯ เสส ฯ ปสฺส สกทาคามี ก อนาคามี ก อปณฺณกเ ก เสาตาปนฺเน ฯ ตีสุปิ สกฺกา ทส วสฺสานิ ๔๓ มย สาวเกน ทว วสฺสานิ อฏ วสฺสานิ สตฺต วสฺสานิ ฉ วสฺสานิ ปญฺ วสฺสานิ จตฺตาริ วสฺสานิ ตีณิ วสฺสานิ เทฺว วสฺสานิ ฝกฺก วสฺสึ อปฺปมตฺเตน อาตาปินา ปหิตตฺเตน วิหรนฺเตน ยถา มยา อุสฺสฏฺ ยถา ปฏิปชฺชมาเนน สตฺต วสฺสานิ สตฺต วสฺสสตานิ สตฺต วสฺสสหสฺสานิ ฝกฺกฺขุ ปฏิสนฺธึ วิหาตพฺพา ฯ

ហេតុនុ៎ះ មិនមែនទេ ព្រះអង្គ ។ រឿងនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថា តាមពាំងឮយមិនឮដែរ ទេ មិនពិត វិនាសទៅជាធម្មតា ។ ម្នាលសក្យៈពាំងឮយ ចំណែកខាងសាវ័ករបស់តថាគត ក្នុងសាសនានេះជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ប្រតិបត្តិតាមពាក្យដែលតថាគត ប្រៀនប្រដៅហើយ អស់ ១០ ឆ្នាំគប្បីទទួលសេចក្តីសុខយ៉ាងឯក អស់ ១០០ ឆ្នាំ ក៏មាន ១០.០០០ (១ម៉ឺន) ឆ្នាំ ក៏មាន ១០០.០០០ (១សែន) ឆ្នាំ ក៏មាន ។ សាវ័ករបស់តថាគត នោះបានជាសកទាគាមីខ្លះ អនាគាមីខ្លះ បានដល់សោតៈពិតប្រាកដខ្លះ ។ ម្នាលសក្យៈពាំងឮយ ១០ ឆ្នាំលើកទុកចុះ សាវ័ករបស់តថាគតក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ប្រតិបត្តិតាមពាក្យដែលតថាគត ប្រៀនប្រដៅហើយ អស់ ៩ ឆ្នាំ ៨ ឆ្នាំ ៧ ឆ្នាំ ៦ ឆ្នាំ ៥ ឆ្នាំ ៤ ឆ្នាំ ៣ ឆ្នាំ ២ ឆ្នាំ ១ ឆ្នាំ គប្បីទទួលនូវសេចក្តីសុខយ៉ាងឯក អស់ ១០០ ឆ្នាំ ក៏មាន ១០.០០០ (១ម៉ឺន) ឆ្នាំ ក៏មាន ១០០.០០០ (១សែន) ឆ្នាំ ក៏មាន ។

សោ ច ខ្វស្ស សកធនាតាមី ភ អធនាតាមី ភ
អបណ្ណកំ ភ សោតាបន្នោ ។ តិដ្ឋតុ សក្កា
ឯតំ វស្សំ ៨ច មម សាវកោ ឧស មាសេ
អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ យថា
មយាធុសិដ្ឋំ តថា បដិបជ្ជមានោ សតំបិ វស្សានិ
សតំបិ វស្សសតានិ សតំបិ វស្សសហស្សានិ
ឯកន្តសុខប្បដិសំវេទី វិហរេយ្យ ។ សោ ច
ខ្វស្ស សកធនាតាមី ភ អធនាតាមី ភ អបណ្ណកំ
ភ សោតាបន្នោ ។ តិដ្ឋតុ សក្កា ឧស មាសា
៨ច មម សាវកោ ឆ មាសេ អដ្ឋ មាសេ
សត្ត មាសេ ឆ មាសេ បញ្ច មាសេ ចត្តារោ
មាសេ តយោ មាសេ ទ្វេ មាសេ ឯកមាសំ
អឌ្ឍមាសំ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ
យថា មយាធុសិដ្ឋំ តថា បដិបជ្ជមានោ សតំបិ
វស្សានិ សតំបិ វស្សសតានិ សតំបិ វស្ស-
សហស្សានិ ឯកន្តសុខប្បដិសំវេទី វិហរេយ្យ ។

សាវកបរស់តថាគតនោះ បានជាសកទាគាមីខ្លះ អនាគាមីខ្លះ បានដល់សោតៈពិតប្រាកដខ្លះ ។ ម្នាលសក្យៈទាំងឡាយ ១ ឆ្នាំលើកទុកចុះ សាវកបរស់តថាគត ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ប្រតិបត្តិតាមពាក្យដែលតថាគត ប្រៀនប្រដៅហើយ អស់ត្រឹមតែ ១០ ខែ ក៏គប្បីទទួលនូវសេចក្តីសុខយ៉ាងឯក អស់ ១០០ ឆ្នាំ ក៏មាន ១០.០០០ (១ម៉ឺន) ឆ្នាំ ក៏មាន ១០០.០០០ (១សែន) ឆ្នាំ ក៏មាន ។ សាវកបរស់តថាគតនោះ បានជាសកទាគាមីខ្លះ អនាគាមីខ្លះ បានដល់សោតៈពិតប្រាកដខ្លះ ។ ម្នាលសក្យៈទាំងឡាយ ១០ ខែលើកទុកចុះ សាវកបរស់តថាគត ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ប្រតិបត្តិតាមពាក្យដែលតថាគត ប្រៀនប្រដៅហើយ អស់ ៩ ខែ ៨ ខែ ៧ ខែ ៦ ខែ ៥ ខែ ៤ ខែ ៣ ខែ ២ ខែ ១ ខែ កន្លះខែ ក៏គប្បីបានទទួលនូវសេចក្តីសុខយ៉ាងឯក អស់ ១០០ ឆ្នាំ ក៏មាន ១០.០០០ (១ម៉ឺន) ឆ្នាំ ក៏មាន ១០០.០០០ (១សែន) ឆ្នាំ ក៏មាន ។

សោ ច ខ្វស្ស សកធាតាមី ឯ អធាតាមី ឯ អបណ្ណាកំ ឯ សោតាបន្នោ ។ តិដ្ឋតុ សក្កា អឌ្ឍ-មាសោ ឥធ មម សាវកោ ឧស វត្តិដ្ឋវេ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ យថា មយាឧសិដ្ឋំ តថា បដិបជ្ជមានោ សតំបិ វស្សានំ សតំបិ វស្សសតានំ សតំបិ វស្សសហស្សានំ ឯកន្តសុខប្បដិសំវេទី វិហារេយ្យ ។ សោ ច ខ្វស្ស សកធាតាមី ឯ អធាតាមី ឯ អបណ្ណាកំ ឯ សោតាបន្នោ ។ តិដ្ឋឧ សក្កា ឧស វត្តិដ្ឋឯ ឥធ មម សាវកោ ឧវ វត្តិដ្ឋវេ អដ្ឋ វត្តិដ្ឋវេ សត្ត វត្តិដ្ឋវេ ឆ វត្តិដ្ឋវេ បញ្ច វត្តិដ្ឋវេ ចត្តារោ វត្តិដ្ឋវេ តយោ វត្តិដ្ឋវេ ទ្វេ វត្តិដ្ឋវេ ឯកវត្តិដ្ឋឺ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ យថា មយាឧសិដ្ឋំ តថា បដិបជ្ជមានោ សតំបិ វស្សានំ សតំបិ វស្សសតានំ សតំបិ វស្ស-សហស្សានំ ឯកន្តសុខប្បដិសំវេទី វិហារេយ្យ ។

សាវកបេសិតថាគតនោះ ឋានជាសកទាគាមីខ្លះ អនាគាមីខ្លះ ឋានដល់សោតៈពិតប្រាកដខ្លះ ។ ម្នាលសក្យៈទាំងឡាយ កន្លះខែលើកទុកបុះ សាវកបេសិតថាគត ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ប្រតិបត្តិតាមពាក្យដែលតថាគត ប្រៀនប្រដៅហើយ អស់យប់ទឹងថ្ងៃ ១០ ក៏គប្បីឋានទទួលនូវសេចក្តីសុខយ៉ាងឯក អស់ ១០០ ឆ្នាំក៏មាន ១៩.០០០ (១មឺន) ឆ្នាំ ក៏មាន ១០០.០០០ (១សែន) ឆ្នាំ ក៏មាន ។ សាវកបេសិតថាគតនោះ ឋានជាសកទាគាមីខ្លះ អនាគាមីខ្លះ ឋានដល់សោតៈពិតប្រាកដខ្លះ ។ ម្នាលសក្យៈទាំងឡាយ យប់ទឹងថ្ងៃ ១០ លើកទុកបុះ សាវកបេសិតថាគតក្នុងសាសនានេះជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ប្រតិបត្តិតាមពាក្យដែលតថាគត ប្រៀនប្រដៅហើយ អស់យប់ទឹងថ្ងៃ ៩ យប់ទឹងថ្ងៃ ៨ យប់ទឹងថ្ងៃ ៧ យប់ទឹងថ្ងៃ ៦ យប់ទឹងថ្ងៃ ៥ យប់ទឹងថ្ងៃ ៤ យប់ទឹងថ្ងៃ ៣ យប់ទឹងថ្ងៃ ២ យប់ទឹងថ្ងៃ ១ ក៏គប្បីឋានទទួលនូវសេចក្តីសុខយ៉ាងឯក អស់ ១០០ ឆ្នាំ ក៏មាន ១០.០០០ (១មុឺន) ឆ្នាំ ក៏មាន ១០០.០០០ (១សែន) ឆ្នាំ ក៏មាន ។

สมโณ โขสฺมิ สกทาคามี กทาจิ กทาจิ อนาคามี กทาจิ กทาจิ สกทาคามี ๆ เตสํ เวสฺสกาโร อลาภา เตสํ ทุลฺลทฺธํ ยเทว ตุมฺเห วา สมโณ สกยเทว ปิวิเตน มรณาสกยเทว ปิวิเตน อเปฺปกตา อฏฺฐสมฺภาคตา ทุเทสา ทุปฺปสยา อเปฺปกตา ๘ ทุปฺปสยตา ๆ เอเต มยา ภนฺเต อฏฺฐกฺเก อฏฺฐสมฺภาคตา ทุเทสา ทุปฺปสยตาติ ๆ

(๘๗) เอกํ สมยํ ภควา เวสาลิยํ วิหรติ มหาวเน กูฏาคารสาลายํ ๆ อถโข มหาลิ ลิจฺฉวี เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ ๆ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข มหาลิ ลิจฺฉวี ภควนฺตเมตทโวจ เกวา นุ โข ภนฺเต เหตุ เกวา ปจฺจโย เยน ปุพฺเพ อทิฏฺฐปุพฺพา ธมฺมา ทิฏฺฐปุพฺพา ภวนฺติ ปุพฺเพ อสฺสุตปุพฺพา ธมฺมา สุตปุพฺพา ภวนฺติ ๆ

សាវកវេបុល្លតថាគតនោះ ឋានជាសកទាគាមីខ្លះ អនាគាមីខ្លះ ឋានជាសោតៈពិតប្រាកដខ្លះ ។ ម្នាលសក្យៈទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយបំផ្លាញតណ្ហាកហើយ ការបានទូវិអត្តភាពជាមនុស្ស អ្នកទាំងឡាយនោះ ឋានដោយកម្រ ដ្បិតថា អ្នកទាំងឡាយ ជួនកាល ឋានកក្ខុះបាសថ ប្រកបដោយអង្គ ៨ ជួនកាល មិនឋានកក្ខ ក្នុងជីវិតប្រកបដោយសោកទំនត់ភ័យ ក្នុងជីវិតប្រកបដោយមរណៈទំនត់ភ័យយ៉ាងនេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន យើងទាំងឡាយនេះ ទំនរកក្ខទូវិខុបោសថ ប្រកបដោយអង្គ ៨ ចាប់ដើមតាំងពីថ្ងៃនេះ តរៀងទៅ ។

(៤៧) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកុដាគារសាលា នាមហាវន ជិតក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះ លិច្ឆវី ឈ្មោះមហាលិ ឋានចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះលិច្ឆវី ឈ្មោះមហាលិ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះអ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យនៃកិរិយាធ្វើទូវិកម្មដ៏លាមក នៃកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ នៃកម្មដ៏លាមក ។

លោភោ ខោ មហាលិ ហេតុ លោភោ បច្ចយោ ទោសស្ស
កម្មស្ស កិរិយាយ ទោសស្ស កម្មស្ស បវត្តិយា
នោសោ ខោ មហាលិ ហេតុ នោសោ បច្ចយោ ទោសស្ស
កម្មស្ស កិរិយាយ ទោសស្ស កម្មស្ស បវត្តិយា
មោហោ ខោ មហាលិ ហេតុ មោហោ បច្ចយោ
ទោសស្ស កម្មស្ស កិរិយាយ ទោសស្ស កម្មស្ស
បវត្តិយា អយោនិសោ មនសិការោ ខោ
មហាលិ ហេតុ អយោនិសោ មនសិការោ
បច្ចយោ ទោសស្ស កម្មស្ស កិរិយាយ ទោសស្ស
កម្មស្ស បវត្តិយា មិច្ឆាបណិហិតំ ខោ មហាលិ
ចិត្តំ ហេតុ មិច្ឆាបណិហិតំ ចិត្តំ បច្ចយោ ទោសស្ស
កម្មស្ស កិរិយាយ ទោសស្ស កម្មស្ស បវត្តិយា ។
អយំ ខោ មហាលិ ហេតុ អយំ បច្ចយោ ទោសស្ស
កម្មស្ស កិរិយាយ ទោសស្ស កម្មស្ស បវត្តិយាតិ ។

ម្នាលមហាលិ លោភៈជាហេតុ លោភៈជាបច្ច័យនៃកិរិយាធ្វើនូវកម្មដ៏លាមក នៃកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ នៃកម្មដ៏លាមក ម្នាលមហាលិ ទោសៈជាហេតុ ទោសៈជាបច្ច័យ នៃកិរិយាធ្វើនូវកម្មដ៏លាមក នៃកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ នៃកម្មដ៏លាមក ម្នាលមហាលិ មោហៈជាហេតុ មោហៈជាបច្ច័យ នៃកិរិយាធ្វើនូវកម្មដ៏លាមក នៃកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ នៃកម្មដ៏លាមក ម្នាលមហាលិ អយោនិសោមនសិការៈ (ការមិនបានធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយ) ជាហេតុ អយោនិសោមនសិការៈជាបច្ច័យ នៃកិរិយាធ្វើនូវកម្មដ៏លាមក នៃកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ នៃកម្មដ៏លាមក ម្នាលមហាលិ ចិត្តដែលបុគ្គលដំកល់ខុស ជាហេតុ ចិត្តដែលបុគ្គលដំកល់ខុស ជាបច្ច័យ នៃកិរិយាធ្វើនូវកម្មដ៏លាមក នៃកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ នៃកម្មដ៏លាមក ។ ម្នាលមហាលិ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ នៃកិរិយាធ្វើនូវកម្មដ៏លាមក នៃកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ នៃកម្មដ៏លាមក ។

កោ បន ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ
កល្យាណស្ស កម្មស្ស ភាវិយាយ កល្យា-
ណស្ស កម្មស្ស បវត្តិយោតំ ។ អលោភោ
ខោ មហាលិ ហេតុ អលោភោ បច្ចយោ
កល្យាណស្ស កម្មស្ស ភាវិយាយ កល្យាណស្ស
កម្មស្ស បវត្តិយា អទោសោ ខោ មហាលិ
ហេតុ អទោសោ បច្ចយោ កល្យាណស្ស
កម្មស្ស ភាវិយាយ កល្យាណស្ស កម្មស្ស
បវត្តិយា អមោហោ ខោ មហាលិ ហេតុ
អមោហោ បច្ចយោ កល្យាណស្ស កម្មស្ស
ភាវិយាយ កល្យាណស្ស កម្មស្ស បវត្តិយា យោនិសោ
មនសិការោ ខោ មហាលិ ហេតុ យោនិសោ មនសិ-
ការោ បច្ចយោ កល្យាណស្ស កម្មស្ស ភាវិយាយ
កល្យាណស្ស កម្មស្ស បវត្តិយា សម្ផាបណិហិតំ
ខោ មហាលិ ចិត្តំ ហេតុ សម្ផាបណិហិតំ ចិត្តំ បច្ចយោ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះអ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ នៃកិរិយាធ្វើនូវកម្មដ៏ល្អ នៃកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ នៃកម្មដ៏ល្អ ។ ម្នាលមហាលិ អលោភៈ (ការមិនលោភ) ជាហេតុ អលោភៈជាបច្ច័យ នៃកិរិយាធ្វើនូវកម្មដ៏ល្អ នៃកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅនៃកម្មដ៏ល្អ ម្នាលមហាលិ អទោសៈ (ការមិនប្រទូស្ត) ជាហេតុ អទោសៈ ជាបច្ច័យ នៃកិរិយាធ្វើនូវកម្មដ៏ល្អ នៃកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ នៃកម្មដ៏ល្អ ម្នាលមហាលិ អមោហៈ (ការមិនវង្វេង) ជាហេតុ អមោហៈ ជាបច្ច័យ នៃកិរិយាធ្វើនូវកម្មដ៏ល្អ នៃកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ នៃកម្មដ៏ល្អ ម្នាលមហាលិ យោនិសោមនសិការៈ (ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយ) ជាហេតុ យោនិសោមនសិការៈ ជាបច្ច័យ នៃកិរិយាធ្វើនូវកម្មដ៏ល្អ នៃកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ នៃកម្មដ៏ល្អ ចិត្តដែលបុគ្គលដំកល់ត្រូវ ជាហេតុ ចិត្តដែលបុគ្គលដំកល់ត្រូវ ជាបច្ច័យ

กลฺยาณสฺส กตฺตุสฺส กิริยាយ กลฺยาณสฺส กตฺตุสฺส បរិឆ្ញយោ ។ អយំ ខោ មហាលិ ហេតុ អយំ បច្ចយោ កលฺยาณสฺส កตฺตុสฺส កិริยាយ កលฺยาณสฺส កตฺตុสฺส បរិឆ្ញយាតិ ។ ឥមេ ខោ មហាលិ ទស ធម្មា លោកេ ន សំវិជ្ជយฺหุ ឧយ្យេ ន បញ្ញាយេ ន អធម្មចរិយវិសមចរិយាតិ ก ធម្មចរិយសមចរិយាតិ ก ។ យស្មา ច ខោ មហាលិ ឥមេ ទស ធម្មា លោកេ សំវិជ្ជន្តិ តស្មา បញ្ញាយតិ អធម្មចរិយវិសមចរិយាតិ ก ធម្មចរិយសមចរិយាតិ ก็ติ ។

(๒๘) ទសយิเม ภิกฺขเว ធម្មา បញ្ញវតោ អភិណฺหំ បច្ចវេក្ខิតព្ពา ។ កតเม ទស ។ เวฬฺลิยំ ปิ អជฺฌបคតោ តិ បញ្ញវតោ ទ អភិណฺหំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ បរបฺปដิពទ្ធา មេ ជីវิกาតិ បញ្ញវតោ ទ អភិណฺหំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ អញ្ញោ មេ អាកប្បោ กรณីយោតិ បញ្ញវតោ ទ អភិណฺหំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ

នៃកិរិយាធ្វើនូវកម្មដ៏ល្អ នៃកិរិយាប្រព្រឹត្តិ៧ នៃកម្មដ៏ល្អ ។ ម្នាលមហាលិ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ នៃកិរិយាធ្វើនូវកម្មដ៏ល្អ នៃកិរិយាប្រព្រឹត្តិ៧ នៃកម្មដ៏ល្អ ។ ម្នាលមហាលិ បើធម៌ ១០ យ៉ាងនេះ មិនគប្បីមានក្នុងលោកទេ ពាក្យថា អធម្មចរិយវិសមចរិយាក្តី (១)ពាក្យថា ធម្មចរិយសមចរិយាក្តី(២) ក៏មិនគប្បីប្រាកដ ក្នុងលោកនេះដែរ ។ ម្នាលមហាលិ ព្រោះតែធម៌ ១០ យ៉ាងនេះ មានប្រាកដក្នុងលោក ហេតុនោះបានជាពាក្យថា អធម្មចរិយវិសមចរិយាក្តី ធម្មចរិយសមចរិយាក្តី ទើបមានប្រាកដ ។

[៤៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ១០ យ៉ាងនេះ បពូជិតគប្បីពិចារណារឿយៗ ។ ធម៌ ១០ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺបពូជិត គប្បីពិចារណារឿយៗ ថា អាត្មាអញកាន់យកនូវភេទដ៏ប្លែក អំពីភេទរបស់គ្រហស្ថ ១ បពូជិតគប្បីពិចារណារឿយៗ ថា ការប្រព្រឹត្តិចិញ្ចឹមជីវិត របស់អាត្មាអញប្រព្រឹត្តជាប់ ដោយបុគ្គលដទៃ ១ បពូជិត គប្បីពិចារណារឿយៗ ថា អាកប្បកិរិយាផ្សេងអំពីគ្រហស្ថ អាត្មាអញគួរធ្វើ ១

---

១ កិរិយាប្រព្រឹត្តិមិនស្មើ ជានាមសំគាល់ការមិនប្រព្រឹត្តិធម៌ដោយអំណាចអកុសលកម្មបថ ។
២ កិរិយាប្រព្រឹត្តិស្មើ ជានាមសំគាល់ការប្រព្រឹត្តិធម៌ដោយអំណាចកុសលកម្មបថ ។ អដ្ឋកថា ។

កច្ចំ ឧ ខោ មេ អត្តា សីលវោ ឯ ឧបវទតីតិ
បញ្ចដ្ឋានេ អភិណ្ហំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ កច្ចំ ឧ ខោ មំ
អនុវិច្ច វិញ្ញូ សព្រហ្មចារី សីលវោ ឯ ឧបវទន្តីតិ
បញ្ចដ្ឋានេ អភិណ្ហំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ សព្ពេហិ មេ
បិយេហិ មនាបេហិ នានាភាវោ វិនាភាវោតិ
បញ្ចដ្ឋានេ អភិណ្ហំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ កម្មស្សកោម្ហិ
កម្មទាយាទោ កម្មយោនិ កម្មពន្ធុ កម្មប្បដិ-
សរណោ យំ កម្មំ ករិស្សាមិ កល្យាណំ វា
បាបកំ វា តស្ស ទាយាទោ ករិស្សាមីតិ បញ្ចដ្ឋានេ
អភិណ្ហំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ កថម្ភូតស្ស មេ រត្តិន្ទិវា
វីតិបតន្តីតិ បញ្ចដ្ឋានេ អភិណ្ហំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ កច្ចំ
ឧ ខោហំ សុញ្ញាគារេ អភិរមាមីតិ បញ្ចដ្ឋានេ
អភិណ្ហំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ អត្ថិ ឧ ខោ មេ
ឧត្តរិមនុស្សធម្មា អលមរិយញាណទស្សនវិសេសោ

បពូជិត គប្បីពិចារណារឿយៗថា អាត្មាអញមិនតិះដៀលខ្លួនឯង ដោយ
សីលធម៌ឬទេឬ ១ បពូជិត គប្បីពិចារណារឿយៗថា ពួកសព្រហ្មចារី
ជាវិញ្ញូជន គួរគន់មើលហើយ មិនតិះដៀលអាត្មាអញ ដោយសីលធម៌
ឬទេឬ ១ បពូជិត គប្បីពិចារណារឿយៗថា ការព្រាត់ប្រាសនឹកសចាក
សត្វទាំងអស់ ដែលជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្ត នៃអាត្មាអញ
តែងមានជាធម្មតា ១ បពូជិត គប្បីពិចារណារឿយៗថា អាត្មាអញមានកម្ម
ជារបស់ខ្លួន មានកម្មជាទាយាទ មានកម្មជាកំណើត មានកម្មជាផៅពន្ធ
មានកម្មជាគ្រឿងរលឹកយើញ អាត្មាអញនឹងធ្វើនូវកម្មណា ល្អ ឬអាក្រក់
អាត្មាអញគង់នឹងបានជាអ្នកទទួលយកនូវផល នៃកម្មនោះពុំខានឡើយ ១
បពូជិត គប្បីពិចារណារឿយៗ ថា យប់ទាំងថ្ងៃកន្លាយ ចេះតែ
កន្លងទៅ ។ តើអាត្មាអញ បានធ្វើដូចម្តេចខ្លះហើយ ១ បពូជិត គប្បីពិចា-
រណារឿយ ។ ថា សព្វថ្ងៃនេះ អាត្មាអញមានសេចក្តីអភិរម្យ ត្រេកអរ
ក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ខ្លះដែរ ឬទេ ១ បពូជិត គប្បីពិចារណារឿយ ។ ថា ឧត្តរិ-
មនុស្សធម៌ គឺ ធម៌ជារបស់មនុស្ស ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង មានដល់អាត្មា
អញដែរឬ ធម៌ដ៏វិសេស ដែលគួរនឹងយើញ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ

อนิตเร เสมาหิ ปฐเมน กาเลน สทฺธิวิหาริเกหิ ปุญฺญานิ กตานิ ปฏิลาภีนเมว อกิญฺจนานิ ปจฺฉาภตฺตานิ ฯ ๙เม เอว กิตฺตเก ฉนฺนานิ ปฏิลาภีนเมว อกิญฺจนานิ ปจฺฉาภตฺตานิ ฯ

(๘๙) ฉนฺนมิเม กิตฺตเก ฉนฺนานิ ปฏิลาภีนเมว อกิญฺจนานิ ปจฺฉาภตฺตานิ สมานิ ฯ ตตฺถเม ฉนฺนานิ ฯ สีหสฺส จกฺขุสฺส ฉนฺนาเม ปสฺสาเม ตายเม สมาเม วฬีสมาเม อาฬารสมาเม เอเตสญฺจ กาลสงฺขาเต ฯ ๙เม เอว กิตฺตเก ฉนฺนานิ สมานิ ฯ

(๙๐) ฌตฺถ สเมเน ตถา สาวเสฺสยฺย วิหารสฺส ปริเวเณ อนาถปิณฺฑิกสฺส อาทเม ฯ เตน เอว สเมเนน สมฺพหุลา ภิกฺขู ปญฺจาภตฺตา ปิณฺฑาจารปฏิกฺกนฺตา อุปฏฺฐานสาลายํ สนฺนิสินฺนา สนฺนิปติตา อญฺญตรา ตา กุลทาสิตา วิภงฺคาปญฺญา อยมฺปิ ปุเรสตฺตีหิ วิสุทฺธิ(๑) ฯ

๑ ฉ. ม. วิสุทฺธา วิหรนฺติ ฯ

អាត្មាអញបានត្រាស់ដឹងហើយឬ អាត្មាអញនោះសព្រហ្មចារីតាំងឡាយ សួរក្នុងកាលជាទីបំផុត(មរណសម័យ) នឹងមិនអស់អៀមខ្មេរ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ធម៌១០ យ៉ាងនេះឯង បព្វជិតគប្បីពិចារណារឿយៗ ។

(៤៩) ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ធម៌ដែលបិតនៅក្នុងសរីរៈ ១០ យ៉ាងនេះ បព្វជិតគប្បីពិចារណារឿយ ។ ។ ធម៌ ១០ យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺត្រចាក់ ១ ក្តៅ ១ សេចក្តីឃ្លាន ១ ស្រេក ១ ខ្យាះ ១ បស្សាវៈ ១ សង្រ្គមកាយ ១ សង្រ្គមវាចា ១ សង្រ្គមក្នុងការចិញ្ចឹមជីវិត ១ កវសង្វារ ដែលនាំសត្វឲ្យកើត ក្នុងភពខ្មែត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ធម៌ ១០ យ៉ាងនេះឯង ដែលបិតនៅក្នុងសរីរៈ ។

(៥០) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្ត ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុភិក្ខុច្រើនរូប ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្តហើយ អង្គុយប្រជុំគ្នា ក្នុងឧបដ្ឋានសាលា កើតមានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ឈ្លោះប្រកែក និយាយចាក់ដោតគ្នា ដោយលំពែងគឺមាត់ ។

អថខោ ភគវា សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេន ឧបដ្ឋានសាលា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ **កាយ-** ឆុត្ត ភិក្ខវេ ឥតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា(๑) **តា ច បន** វោ អន្តរាកថា វិប្បកតាតិ ។ **ឥធ** មយំ ភន្តេ បច្ចូសកាលសមយំ បដិច្ឆន្នា ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និសិន្នា សន្និបតិតា កណ្ហជាតា កាលមាជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តីហិ វិតុទន្តា វិហរាមាតិ ។ ន ខោ បនេតំ ភិក្ខវេ តុម្ហាកំ បដិរូបំ កុលបុត្តានំ សទ្ធា អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតានំ យំ តុម្ហេ កណ្ហ-ជាតា កាលមាជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តីហិ វិតុទន្តា វិហរេយ្យាថ ។ ឧសយំមេ ភិក្ខវេ ឆន្នា សារណីយា បិយករណា គរុករណា សង្គហាយ អវិវាទាយ សាមគ្គិយា ឯកីភាវាយ សំវត្តន្តិ ។

---

๑ ម. ឯតទហុវេ សន្និបតិតានំ ឯវហោ អត្តិ ។

គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកទីពួនសម្ងំ ក្នុងសាយណ្ហ-
សម័យ ក៏ចូលទៅកាន់ឧបដ្ឋានសាលា លុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគទ្រង់គង់ហើយ ក៏ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
អម្បាញ់មិញ្ញនេះ អ្នកទាំងឡាយ អង្គុយប្រជុំគ្នាដោយកថាដូចម្តេច ចុះ
អន្តរាកថាដូចម្តេច ដែលអ្នកទាំងឡាយធ្វើមិនទាន់ជាប់ស្រេច ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងទីនេះ យើងខ្ញុំទាំងឡាយ ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត
កាលវេលាខាងក្រោយភត្ត ហើយអង្គុយប្រជុំគ្នា ក្នុងឧបដ្ឋានសាលា ក៏
កើតមានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ឈ្លោះប្រកែក និយាយចាក់ដោតគ្នា
ដោយលំពែងគឺមាត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ មាន
សេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ឈ្លោះប្រកែក និយាយចាក់ដោតគ្នា ដោយលំ-
ពែងគឺមាត់ ព្រោះហេតុណា ហេតុនុ៎ះ មិនសមគួរដល់អ្នកទាំងឡាយ
ជាកុលបុត្ត អ្នកមានសទ្ធាចេញចាកផ្ទះ ចូលមកកាន់ផ្នួសសោះឡើយ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ១០ យ៉ាងនេះ ជាធម៌គួរលើកគ្នា ធ្វើនូវ
សេចក្តីស្រឡាញ់ ធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសង្គ្រោះគ្នា
ដើម្បីមិនទាស់ទែងគ្នា ដើម្បីសេចក្តីព្រមព្រៀង ដើម្បីមូលមិត្រគ្នា ។

កតមេ ឧស ។ ៩ ឯ កិត្តាវេ កិត្តិ សីលវា
ហោតិ ចាតិមោ ក្ខេសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរ-
សម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី
សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ។ យម្ប កិត្តាវេ
កិត្តិ សីលវា ហោតិ ។ បេ ។ សមាទាយ សិក្ខតិ
សិក្ខាបទេសុ អយម្ប ឆេម្ហា សាភណ្ឌិយោ បិយករ-
ណោ ការុករណោ សង្គហាយ អវិវាទាយ សាមគ្គិយា
ឯកីភាវាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ កិត្តាវេ កិត្តិ
ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតធរោ សុតសន្និចយោ
យេ តេ ធម្មា អាទិកល្យាណា មជ្ឈេកល្យាណា
បរិយោសានកល្យាណា សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ
កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ
តថារូបាស្ស ធម្មា ពហុស្សុតា ហោតិ ធតា
វចសា បរិចិតា មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្ប-
ដិវិទ្ធា ។ យម្ប កិត្តាវេ កិត្តិ ពហុស្សុតោ ហោតិ ។ បេ ។

ធម៌១០ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល សង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខសំវរៈ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនិងគោចរៈ ឃើញភ័យក្នុងទោសទាំងឡាយ សូម្បីបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានសីល ។ បេ ។ សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ដោយហេតុណា នេះជាធម៌ គួរលើកតម្កើងគ្នា ធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសង្គ្រោះគ្នា ដើម្បីមិនទាស់ទែងគ្នា ដើម្បីសេចក្តីព្រមព្រៀង ដើម្បីមូលមិត្រគ្នា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់នូវពុទ្ធវចនៈ ដែលខ្លួនបានស្តាប់ហើយ សន្សំទុកនូវពុទ្ធវចនៈ ដែលខ្លួនបានស្តាប់ហើយ ធម៌ទាំងឡាយណា មានលំអបទដើម លំអបទកណ្តាល លំអបទចុង ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្ថ ទាំងព្យញ្ជនៈ ដ៏បរិសុទ្ធបរិបូណ៌ទាំងអស់ ធម៌ទាំងឡាយមានសភាពដូច្នោះ ភិក្ខុនោះឯង ក៏បានស្តាប់ច្រើន បានចាំទុក ចាំស្ទាត់រត់មាត់ ជាក់ច្បាស់ ក្នុងចិត្ត គ្រាស់ដឹងល្អដោយទិដ្ឋិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាពហុស្សូត ។ បេ ។

ឯដ្ឋិយោ សុប្បដិវិទ្ធោ អយម្បិ ធម្មោ សាវកាណីយោ បិយករណោ ករុ-
ករណោ សង្ខ័ហាយ អវិវាទាយ សាមគ្គិយោ ឯកីភាវាយ សំវត្តតិ ។ បុន
ចបរំ កិត្តាវេ កិត្តាវេ កល្យាណមិត្តោ កល្យាណសហាយោ កល្យាណ-
សម្បវង្កោ ។ យម្បិ កិត្តាវេ កិត្តាវេ កល្យាណមិត្តោ កល្យាណ-
សហាយោ កល្យាណសម្បវង្កោ អយម្បិ ធម្មោ សាវកាណីយោ បិយករណោ
ករុករណោ សង្ខ័ហាយ អវិវាទាយ សាមគ្គិយោ ឯកីភាវាយ សំវត្តតិ ។ បុន
ចបរំ កិត្តាវេ កិត្តាវេ សុវចោ ហោតិ សោវចស្សករណេហិ
ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ខមោ បទក្ខិ-
ណគ្គាហី អនុសាសនិំ ។ យម្បិ កិត្តាវេ កិត្តាវេ
សុវចោ ហោតិ សោវចស្សករណេហិ ធម្មេហិ
សមន្នាគតោ ខមោ បទក្ខិណគ្គាហី អនុសាសនិំ
អយម្បិ ធម្មោ សាវកាណីយោ បិយករណោ
ករុករណោ សង្ខ័ហាយ អវិវាទាយ សាមគ្គិយោ

ចេះដឹងល្អ ដោយទិដ្ឋ ដោយហេតុណា នេះជាធម៌គួរលើកកេគ្នា ធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសង្គ្រោះគ្នា ដើម្បីមិនខាស់ខែងគ្នា ដើម្បីសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា ដើម្បីមូលមិត្រគ្នា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុមានមិត្រល្អ មានសំឡាញ់ល្អ សមគប់រកមិត្រល្អ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានមិត្រល្អ មានសំឡាញ់ល្អ សមគប់រកមិត្រល្អ ដោយហេតុណា នេះ ជាធម៌គួរលើកកេគ្នា ធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសង្គ្រោះគ្នា ដើម្បីមិនខាស់ខែងគ្នា ដើម្បីសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា ដើម្បីមូលមិត្រគ្នា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុដែលគេប្រដៅងាយ ប្រកបដោយធម៌ជាគ្រឿងធ្វើនូវភាវៈជាអ្នកប្រដៅងាយ ជាអ្នកអត់ធន់ ទទួលយកនូវពាក្យប្រៀនប្រដៅដោយចំណែកខាងស្តាំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលគេប្រដៅងាយ ប្រកបដោយធម៌ជាគ្រឿងធ្វើនូវភាវៈ ជាអ្នកប្រដៅងាយ ជាអ្នកអត់ធន់ ទទួលយកនូវពាក្យប្រៀនប្រដៅ ដោយចំណែកខាងស្តាំ ដោយហេតុណា នេះ ជាធម៌គួរលើកកេគ្នា ធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសង្គ្រោះគ្នា ដើម្បីមិនខាស់ខែងគ្នា ដើម្បីព្រមព្រៀងគ្នា

ឯតទីភាវាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យានិ តានិ សព្រហ្មចារីនំ ឧច្ចាវចានិ កិំករណីយានិ តត្ថ ទក្ខោ ហោតិ អនលសោ តត្រុបាយាយ វីមំសាយ សមន្នាគតោ អលំ កាតុំ អលំ សំវិធាតុំ ។ យម្បិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យានិ តានិ សព្រហ្មចារីនំ ឧច្ចាវចានិ កិំករណីយានិ តត្ថ ទក្ខោ ហោតិ អនលសោ តត្រុបាយាយ វីមំសាយ សមន្នាគតោ អលំ កាតុំ អលំ សំវិធាតុំ អយម្បិ ធម្មោ សារាណីយោ បិយករណោ គរុករណោ សង្គហាយ អវិវាទាយ សាមគ្គិយា ឯតទីភាវាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មកាមោ ហោតិ បិយសមុទាហារោ អភិធម្មេ អភិវិនយេ ឧឡារបាមុជ្ជោ ។ យម្បិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មកាមោ ហោតិ បិយសមុទាហារោ អភិធម្មេ អភិវិនយេ ឧឡារបាមុជ្ជោ អយម្បិ ធម្មោ សារាណីយោ

ដើម្បីមូលមតិត្រឹតគ្នា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត កិច្ចការណានីមួយ ធំឬតូច របស់សព្រហ្មចារីបុគ្គលទាំងឡាយ កិក្ខុជាអ្នកប៉ុនប្រសប់ មិនខ្ជិលច្រអូស ក្នុងកិច្ចការទាំងនោះ ប្រកបដោយទុបាយជាគ្រឿងពិចារណា ក្នុងកិច្ចការទាំងនោះថា គួរធ្វើ គួរចាត់ចែង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ចការណានីមួយ ធំឬតូច របស់សព្រហ្មចារីបុគ្គលទាំងឡាយ កិក្ខុជាអ្នកប៉ុនប្រសប់ មិនខ្ជិលច្រអូស ក្នុងកិច្ចការទាំងនោះ ប្រកបដោយទុបាយជាគ្រឿងពិចារណា ក្នុងកិច្ចការទាំងនោះថា គួរធ្វើ គួរចាត់ចែង ដោយហេតុណា នេះជាធម៌គួររលឹកគិតគ្នា ធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសង្គ្រោះគ្នា ដើម្បីមិនទាស់ទែងគ្នា ដើម្បីព្រមព្រៀងគ្នា ដើម្បីមូលមតិត្រឹតគ្នា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត កិក្ខុជាអ្នកប្រាថ្នាក្នុងធម៌ មានការហៅរកដោយពាក្យជាទីស្រឡាញ់ អ្នកមានសេចក្តីរីករាយ ដ៏លើសលុបក្នុងអភិធម្ម ក្នុងអភិវិន័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុជាអ្នកប្រាថ្នានូវធម៌ មានការហៅរកដោយពាក្យជាទីស្រឡាញ់ អ្នកមានសេចក្តីរីករាយ ដ៏លើសលុប ក្នុងអភិធម្ម ក្នុងអភិវិន័យ ដោយហេតុណា នេះ ជាធម៌គួររលឹកគិតគ្នា

បិយករណោ កុករណោ សង្ឃាយ អរិយធាយ សាមគ្គិយោ វិការាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អារទ្ធវីរិយោ វិហរតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា ទឬ្ហបរក្កមោ អនិក្ខិត្តធុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ យេមេ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អារទ្ធវីរិយោ វិហរតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា ទឬ្ហបរក្កមោ អនិក្ខិត្តធុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ អយមេ ធម្មា សារាណីយោ បិយករណោ កុករណោ សង្ឃាយ អរិយធាយ សាមគ្គិយោ វិការាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សន្តុដ្ឋោ ហោតិ ឥតរីតរចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសន-គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេន ។ យេមេ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សន្តុដ្ឋោ ហោតិ ឥតរីតរចីវរ-បិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេន

ធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសង្គ្រោះគ្នា ដើម្បីមិនទាស់ខែងគ្នា ដើម្បីសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា ដើម្បីមូលមិត្រគ្នា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកប្រាថ្នាយាម ដើម្បីលះបង់ពួកអកុសលធម៌ ដើម្បីធ្វើនូវពួកកុសលធម៌ឲ្យបរិបូណ៌ ជាអ្នកមានកំឡាំងមានសេចក្តីប្រឹងប្រែងមាំមួន មិនដាក់ធុរៈក្នុងពួកកុសលធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកប្រាថ្នាយាម ដើម្បីលះបង់ពួកអកុសលធម៌ ដើម្បីធ្វើពួកកុសលធម៌ ឲ្យបរិបូណ៌ ជាអ្នកមានកំឡាំង មានសេចក្តីប្រឹងប្រែងមាំមួន មិនដាក់ធុរៈក្នុងពួកកុសលធម៌ ដោយហេតុណា នេះជាធម៌គួរលើកវគ្គ ធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ប្រព្រឹត្ត ទៅ ដើម្បីសង្គ្រោះគ្នា ដើម្បីមិនទាស់ខែងគ្នា ដើម្បីសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា ដើម្បីមូលមិត្រគ្នា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកសន្តោស ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ តាមមាន តាមបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកសន្តោស ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ តាមមាន តាមបាន

អយម្បិ ជម្ពោ សាភណ្ឌិយោ បិយសីលវណ្ណោ
ករុណវិហារី សង្ឃមជ្ឈគតោ អរិយាយ សាមចិយា
ទិដ្ឋិយា សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ
ភិក្ខុ សតិមា ហោតិ បរមេន សតិនេបក្កេន
សមន្នាគតោ ចិរកតម្បិ ចិរភាសិតម្បិ សរិតា
អនុស្សរិតា ។ យេម្បិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សតិមា
ហោតិ បរមេន សតិនេបក្កេន សមន្នាគតោ ចិរកតម្បិ
ចិរភាសិតម្បិ សរិតា អនុស្សរិតា អយម្បិ ជម្ពោ
សាភណ្ឌិយោ បិយសីលវណ្ណោ ករុណវិហារី សង្ឃមជ្ឈគតោ
អរិយាយ សាមចិយា ទិដ្ឋិយា សំវត្តតិ ។

ដោយហេតុណា ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតី ប្រកបដោយស្មារតី នឹងការ:ជាអ្នកមានប្រាជ្ញាចាស់ក្លា ដ៏ប្រសើរ រលឹកឃើញរឿយ ៗ នូវកិច្ច ដែលខ្លួនធ្វើយូរហើយផង នូវសំដី ដែលខ្លួននិយាយយូរហើយផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតី ប្រកបដោយស្មារតី នឹងការ:ជាអ្នកមានប្រាជ្ញាចាស់ក្លា ដ៏ប្រសើរ រលឹកឃើញរឿយ ៗ នូវកិច្ច ដែលខ្លួនធ្វើយូរហើយផង នូវសំដី ដែលខ្លួននិយាយយូរហើយផង ដោយហេតុណា ៗ

បុរេ ចរេ កិត្តវេ កិត្តុ បញ្ញវ ហោតិ
ពុទ្ធសត្តាមិធិយោ បញ្ញាយ សមន្នាគតោ អរិយាយ
ឥព្ភិធិកាយ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមិធិយោ ។ យម្បិ
កិត្តវេ កិត្តុ បញ្ញវ ហោតិ ពុទ្ធសត្តាមិធិយោ
បញ្ញាយ សមន្នាគតោ អរិយាយ ឥព្ភិធិកាយ
សម្មាទុក្ខក្ខយគាមិធិយោ អយម្បិ ធម្មោ សារាណីយោ
បិយករណោ ករុករណោ សង្គហាយ អវិវាទាយ
សាមគ្គិយា ឯកីភាវាយ សំវត្តតិ ។ ឥមេ ខោ
កិត្តវេ ទស ធម្មា សារាណីយោ បិយករណោ
ករុករណោ សង្គហាយ អវិវាទាយ សាមគ្គិយា
ឯកីភាវាយ សំវត្តន្តីតិ ។

អក្កោសវគ្គោ បញ្ចមោ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមានបញ្ញា ប្រកបដោយបញ្ញា ដែលអាចកំណត់នូវការកើតឡើង ទីរលត់ក្តីវិនាសទៅ (នៃខន្ធបញ្ចកៈ) ជាបញ្ញាដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងចំឡាយបង់នូវកិលេស ជាធម្មជាតិ ដល់នូវការអស់ទៅនៃទុក្ខ ដោយប្រពៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានបញ្ញា ប្រកបដោយបញ្ញា ដែលអាចកំណត់នូវការកើតឡើង ទីរលត់ទៅ ជាបញ្ញាដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងចំឡាយបង់នូវកិលេស ជាធម្មជាតិ ដល់នូវកិរិយាអស់ទៅនៃទុក្ខ ដោយប្រពៃ ដោយហេតុណា នេះជាធម៌គួររលឹកគ្នា ធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសង្គ្រោះគ្នា ដើម្បីមិនទាស់ទែងគ្នា ដើម្បីសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា ដើម្បីមូលមិត្រគ្នា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយធម៌ ១០ យ៉ាងនេះឯង ជាធម៌គួររលឹកគ្នា ធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសង្គ្រោះគ្នា ដើម្បីមិនទាស់ទែងគ្នា ដើម្បីសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា ដើម្បីមូលមិត្រគ្នា ។

តស្សុទ្ទានំ

វិភង្គា ទ្វេ ច មូលានិ
កុសិនារាយ បវេសនេ
សង្កា មហាលិ ឆម្ភា(១) ច
សរីរេន ច កល្លានាតិ ។

---

១ ម. សង្កេ មហាលិ ធម្មេ ច ។

ឧទ្ទាននៃអក្កោសវគ្គនោះ គឺ

ទិយាយអំពីវិរៀង ១ រឿងមូលពីរលើក ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ក្នុងនគរកុសិនារា ១ ទោសក្នុងការចូលទៅខាងក្នុងភូមិប៉ុវ ១ សក្យៈឈ្មោះសក ១ លិច្ឆវី ឈ្មោះមហាលិ ១ ធម៌ដែលបព្វជិតគួរពិចារណារឿយៗ ១ ធម៌ដែលបព្វជិតនៅក្នុងសីរៈ ១ ពួកភិក្ខុអ្នកមានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់គ្នា ១ ។

[៥] ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ
ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តត្រ ខោ
ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ភិក្ខវោតិ ។ ភទន្តេតិ តេ
ភិក្ខូ ភគវតោ បច្চស្សោសុំ ។ ភគវា ឯតទវោច
ឆោ ខេ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បរិចិត្តបរិយាយ កុសលោ
ហោតិ អថ សចិត្តបរិយាយកុសលោ ភវិស្សតិ(១)។
ឥតិហ តេ ភិក្ខវេ សិក្ខិតព្ពំ ។ តត្ថ កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ
សចិត្តបរិយាយកុសលោ ហោតិ ។ សេយ្យថាបិ
ភិក្ខវេ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា ទហរោ យុវា មណ្ឌនក-
ជាតិកោ អាទាសេ វា បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អច្ឆេ
វា ឧទកបត្តេ សកំ មុខនិមិត្តំ បច្চវេក្ខមានោ
សរេ តត្ថ បស្សតិ រជំ វា អង្គណំ វា
តាស្សេវ រជស្ស វា អង្គណស្ស វា បហានាយ ឯវមេវ

---

(១) ម. សចិត្តបរិយាយកុសលោ ភវិស្សាមីតិ ។

សប៊ិត្តវិគ្គៈ ទី ១

[៩១] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្ត ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូច្នេះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលតបព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុមិនទន្ទ្រាសក្នុងវារៈនៃចិត្តអកដទៃទេ ត្រូវគិតថា យើងទាំងឡាយ គួរជាអ្នកទ្រាស ក្នុងវារៈនៃចិត្តរបស់ខ្លួន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកទ្រាសក្នុងវារៈនៃចិត្តរបស់ខ្លួន តើដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាស្ត្រីឬបុរស កំឡោះដំទង់ ប្រកបដោយជាតិជាអ្នកស្អិតស្អាង កាលពិចារណាមើលទូរស្រមោលមុខរបស់ខ្លួន ក្នុងកញ្ចក់ដែលបរិសុទ្ធផូរផង់ ឬក្នុងភាជន៍ទឹកថ្លា បើឃើញជូលី ឬ កន្ទួលក្នុងកញ្ចក់នោះ រមែងព្យាយាម ដើម្បីលះបង់នូវជូលី ឬ កន្ទួលនោះចេញ

ឆោ ចេ តត្ត បស្សតិ រជំ វា អង្គណំ វា តោដេវត្តមត្តោ ហោតិ បរិបុណ្ណាសង្គ្ឃប្បោ លាភា វត មេ បរិសុទ្ធំ វត មេតំ ឃវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ បច្ចវេក្ខណា ពហុការ(១)ហោតិ តុសលេសុ ធម្មេសុ អភិជ្ឈាលុ ឧ ខោ ពហុលំ វិហរតិ អនភិជ្ឈាលុ ឧ ខោ ពហុលំ វិហរតិ ព្យាបន្នចិត្តោ ឧ ខោ ពហុលំ វិហរតិ អព្យាបន្នចិត្តោ ឧ ខោ ពហុលំ វិហរតិ ថីនមិទ្ធបរិយុដ្ឋិតោ ឧ ខោ ពហុលំ វិហរតិ វិគតថីនមិទ្ធោ ឧ ខោ ពហុលំ វិហរតិ ឧទ្ធតោ ឧ ខោ ពហុលំ វិហរតិ អនុទ្ធតោ ឧ ខោ ពហុលំ វិហរតិ វិចិកិច្ឆោ ឧ ខោ ពហុលំ វិហរតិ តិណ្ណាវិចិកិច្ឆោ ឧ ខោ ពហុលំ វិហរតិ កោធនោ ឧ ខោ ពហុលំ វិហរតិ អក្កោធនោ ឧ ខោ ពហុលំ វិហរតិ

---

๑ ម. ភិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ពហុការោ ។

បើមិនឃើញផ្លូវបំភ្លឺកន្លងឆកញ្ចក់នោះទេ ក៏មានចិត្តត្រេកអរ មានសេចក្តីត្រិះរិះគ្រប់គ្រាន់ដោយហេតុនោះថា ទុហ្មិ+ អាត្មាអញមានលាភ ទុហ្មិ+ មុខរបស់អាត្មាអញបរិសុទ្ធ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបមេយ្យដូចជាការពិចារណា កុដ្ឋកុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងមានឧបការៈច្រើនដល់ភិក្ខុថា អាត្មាអញជាអ្នកមានអភិជ្ឈាច្រើនបង្កើ+ អាត្មាអញជាអ្នកមិនមានអភិជ្ឈាច្រើនបង្កើ+ អាត្មាអញជាអ្នកមានចិត្តព្យាបាទច្រើនបង្កើ+ អាត្មាអញជាអ្នកមិនមានចិត្តព្យាបាទច្រើនបង្កើ+ អាត្មាអញជាអ្នកត្រូវថីនមិទ្ធៈរួបរឹតច្រើនបង្កើ+ អាត្មាអញជាអ្នកគ្រាសចាកថីនមិទ្ធៈច្រើនបង្កើ+ អាត្មាអញជាអ្នកមានចិត្តអណ្តែតអណ្តូងច្រើនបង្កើ+ អាត្មាអញជាអ្នកមិនមានចិត្តអណ្តែតអណ្តូងច្រើនបង្កើ+ អាត្មាអញជាអ្នកមានវិចិកិច្ឆាច្រើនបង្កើ+ អាត្មាអញជាអ្នកគ្រាសចាកវិចិកិច្ឆាច្រើនបង្កើ+ អាត្មាអញមានសេចក្តីក្រោធច្រើន បង្កើ+

សំកិលិដ្ឋចិត្តោ ឯកោ ពហុលំ វិហរាមិ អសំកិ-
លិដ្ឋចិត្តោ ឯកោ ពហុលំ វិហរាមិ សារទ្ធកាយោ
ឯកោ ពហុលំ វិហរាមិ អសារទ្ធកាយោ ឯកោ
ពហុលំ វិហរាមិ កុសីតោ ឯកោ ពហុលំ
វិហរាមិ អារទ្ធវីរិយោ ឯកោ ពហុលំ វិហរាមិ
អសមាហិតោ ឯកោ ពហុលំ វិហរាមិ សមា-
ហិតោ ឯកោ ពហុលំ វិហរាមីតិ ។ សចេ
តុម្ហេ តុម្ហេ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាថ អកិលាសុ
ពហុលំ វិហរាមិ ឥត្ថិបដិចិត្តោ ពហុលំ វិហរាមិ
ជីវិតិន្ទ្រិយរិយុដ្ឋិតោ ពហុលំ វិហរាមិ ខុទ្ទតោ ពហុលំ
វិហរាមិ វិចិកិច្ឆោ ពហុលំ វិហរាមិ តោឋតោ
ពហុលំ វិហរាមិ សំកិលិដ្ឋចិត្តោ ពហុលំ វិហរាមិ
សារទ្ធកាយោ ពហុលំ វិហរាមិ កុសីតោ ពហុលំ
វិហរាមិ អសមាហិតោ ពហុលំ វិហរាមីតិ ។

អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្តសៅហ្មងច្រើនឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្តមិនសៅហ្មងច្រើនឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកមានកាយខ្វល់ខ្វាយច្រើនឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ មានកាយមិនបានខ្វល់ខ្វាយច្រើនឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញមានសេចក្តីខ្ជិលច្រអូសច្រើនឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ មានព្យាយាមប្រារព្ធហើយច្រើនឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ មានចិត្តមិនខ្ជាប់ខ្ជួនច្រើនឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ មានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួនច្រើនឬ ហ្ន៎ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុកាលពិចារណាដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ មានអតិដ្ឋាច្រើន អាត្មាអញ មានចិត្តព្យាបាទច្រើន អាត្មាអញ ត្រូវថីនមិទ្ធរួបរឹតច្រើន អាត្មាអញ មានចិត្តរវើរវាយអណ្តែតអណ្តូងច្រើន អាត្មាអញ មានវិចិកិច្ឆាច្រើន អាត្មាអញ មានសេចក្តីក្រោធច្រើន អាត្មាអញ មានចិត្តសៅហ្មងច្រើន អាត្មាអញ មានកាយខ្វល់ខ្វាយច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកខ្ជិលច្រអូសច្រើន អាត្មាអញ មានចិត្តមិនខ្ជាប់ខ្ជួនច្រើន ។

តេន កិត្តាវ កិត្តាតា តេសំយេវ ចាបគាមំ អាកុ-
សលានំ ធម្មានំ បហានាយ អធិមត្តោ ឆន្ទោ ច
វាយាមោ ច ឧស្សាហោ ច ឧស្សោឡ្ហិ ច អប្បដិវានិ
ច សតិ ច សម្បជញ្ញំ ករណីយំ ។ សេយ្យ-
ថាបិ កិត្តាវ អាធិច្ចបេលោ វា អាធិច្ចសីសោ វា
តាស្ស បេលស្ស វា សីសស្ស វា និព្ពាបនាយ
អធិមត្តំ ឆន្ទំ វាយាមំ ឧស្សាហំ ឧស្សោឡ្ហិំ
អប្បដិវានិំ សតិំ សម្បជញ្ញំ
ករេយ្យ ឯវមេវ ខោ កិត្តាវ តេន កិត្តាតា តេសំ
យេវ ចាបគាមំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ
អធិមត្តោ ឆន្ទោ ច វាយាមោ ច ឧស្សាហោ ច
ឧស្សោឡ្ហិ ច អប្បដិវានិ ច សតិ ច សម្បជញ្ញំ
ករណីយំ ។ សចេ បន កិត្តាវ កិត្តា បត្តវេក្ខមានោ
ឯវំ ជានាតិ អនភិជ្ឈាលុ ពហុលំ វិហរាមិ អព្យាបន្នចិត្តោ
ពហុលំ វិហរាមិ វិគតថីនមិទ្ធោ ពហុលំ វិហរាមិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះ គប្បីធ្វើនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង សេចក្តីព្យាយាមផង ខ្នះខ្នែងផង សេចក្តីប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យលើសលុប ដើម្បីលះបង់នូវពួកអកុសលធម៌ ដ៏លាមកទាំងនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាសំពត់ដែលភ្លើងឆេះ ឬក្បាលដែលត្រូវភ្លើងឆេះ បុគ្គលគប្បីធ្វើនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ព្យាយាមផង ខ្នះខ្នែងផង ប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យលើសលុប ដើម្បីលត់សំពត់ ឬក្បាលនោះឯង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះ គប្បីធ្វើនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ព្យាយាមផង សេចក្តីខ្នះខ្នែងផង ប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យលើសលុប ដើម្បីលះបង់នូវពួកអកុសលធម៌ ដ៏លាមកទាំងនោះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុកាលពិចារណា ដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ ជាអ្នកមិនមានអភិជ្ឈាច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្តមិនព្យាបាទច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកប្រាសចាកថីនមិទ្ធៈច្រើន

អនុត្តរោ ពហុលំ វិហរាមិ តិណ្ណោ វិចិកិច្ឆោ ពហុលំ
វិហរាមិ អក្កោធនោ ពហុលំ វិហរាមិ អសំ-
កិលិដ្ឋចិត្តោ ពហុលំ វិហរាមិ អសារទ្ធកាយោ
ពហុលំ វិហរាមិ អារទ្ធវីរិយោ ពហុលំ វិហរាមិ សមា-
ហិតោ ពហុលំ វិហរាមីតិ ។ តេន កិត្តាវេ កិត្តកា
តេសុយេវ កុសលេសុ ធម្មេសុ បតិដ្ឋាយ ឧត្តរិ
អាសវក្ខយំ ទយាយ យោគោ ករណីយោតិ ។

(៥៦) តត្រ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ កិត្តកំ
អាមន្តេសិ អាវុសោ កិត្តកេនតិ ។ អាវុសោតិ ខោ
តេ កិត្តកំ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស បច្ចស្សោសុំ ។
អាយស្មា សារីបុត្តោ ឯតទវោច ឥធ មេ អាវុសោ
កិត្តកំ បរចិត្តបរិយាយកុសលោ ហោតិ អេវ
សចិត្តបរិយាយកុសលោ កវិសទ្ធាមាតិ ។ ឯវញ្ចិ
ទំ អាវុសោ សិក្ខិតព្ពំ ។ តេវញ្ហាវុសោ
កិត្តកំ សចិត្តបរិយាយកុសលោ ហោតិ ។

អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្ត មិនតណ្ហាតអណ្តឹងច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកធ្វើនូវការចែកគ្នាច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីគ្រោធច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្តមិនសៅហ្មងច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកមានកាយមិនខ្វល់ខ្វាយច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាមច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្តឆ្ងាប់ខ្លួនច្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីតាំងទៅក្នុងកុសលធម៌ទាំងនោះ ធ្វើព្យាយាម ដើម្បីទ្រាស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយតទៅ ។

[៥២] ក្នុងទីនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលអាវុសោភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះទទួលស្តាប់ថេរវាចា របស់ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុថា ករុណាអាវុសោ ។ ព្រះសារីបុត្ត ដ៏មានអាយុ ចូនពោលពាក្យនេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បើភិក្ខុមិនគួរស កន្ធវារៈនៃចិត្តបុគ្គលដទៃទេ ត្រូវគិតថា យើងទាំងឡាយ គួរជាអកត្តាស កន្ធវារៈនៃចិត្តរបស់ខ្លួន ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរសិក្សាយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ប៉ុន្តែភិក្ខុជាអកត្តាស កន្ធវារៈនៃចិត្តរបស់ខ្លួន តើដោយប្រការដូចម្តេច ។

សេយ្យថាបិ អាវុសោ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា ទហរោ យុវា
មណ្ឌនកជាតិកោ អាទាសេ វា បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ
អច្ឆេ វា ឧទកបត្តេ សកំ មុខនិមិត្តំ បច្চវេក្ខមានោ
សចេ តត្ថ បស្សតិ រជំ វា អង្គណំ វា តស្សេវ រជស្ស
វា អង្គណស្ស វា បហានាយ វាយមតិ នោ ចេ
តត្ថ បស្សតិ រជំ វា អង្គណំ វា តេនេវត្តមនោ
ហោតិ បរិបុណ្ណសង្កប្បោ លាភា វត មេ បរិសុទ្ធំ
វត មេតំ ឋានមេវ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុនោ បច្চវេ-
ក្ខណា ពហុការា ហោតិ កុសលេសុ ធម្មេសុ
អភិជ្ឈាលុ នុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ អនភិជ្ឈាលុ
នុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ ព្យាបន្នចិត្តោ នុ ខោ
ពហុលំ វិហរាមិ អព្យាបន្នចិត្តោ នុ ខោ ពហុលំ
វិហរាមិ ថីនមិទ្ធបរិយុដ្ឋិតោ នុ ខោ ពហុលំ
វិហរាមិ វិគតថីនមិទ្ធោ នុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ
ឧទ្ធតោ នុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ

ម្នាលភារទ្វាសោតាំងឡាយ ដូចជាស្ត្រី ឬ បុរស កំឡោះ ជំទង់ ប្រកបដោយជាតិ ជាអ្នកស្លៀកស្អាង កាលពិចារណាមើលស្រមោលរបស់ខ្លួន ក្នុងកញ្ចក់ ដែលបរិសុទ្ធផូរផង់ ឬក្នុងភាជនទឹកភ្លឺ បើឃើញធូលី ឬ កន្ទុលក្នុងកញ្ចក់ ក៏រមែងព្យាយាមលះបង់នូវធូលី ឬ កន្ទុលនោះចេញ បើមិនឃើញធូលី ឬកន្ទុលនោះទេ ក៏មានចិត្តត្រេកអរ មានតម្រិះគ្រប់គ្រាន់ ដោយហេតុនោះថា ខុ+ អាត្មាអញ មានលាភ ខុ+ (មុខ) របស់អាត្មាអញ បរិសុទ្ធ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភារទ្វាសោតាំងឡាយ ឧបមេយ្យ ដូចជា ការពិចារណា ក្នុងកុសលធម៌តាំងឡាយ រមែងមានឧបការៈច្រើន ដល់តិក្ខុថា អាត្មាអញ ជាអ្នកមានអភិជ្ឈាច្រើន ឬ ហ+ អាត្មាអញ ជាអ្នកមិនមានអភិជ្ឈាច្រើន ឬ ហ+ អាត្មាអញ មានចិត្តព្យាបាទច្រើន ឬហ+ អាត្មាអញ ត្រូវថីនមិទ្ធៈច្រើន ឬហ+ អាត្មាអញ មិនមានចិត្តព្យាបាទច្រើន ឬហ+ អាត្មាអញ ច្រើនសាកថីនមិទ្ធៈច្រើន ឬហ+ អាត្មាអញមានចិត្តអណ្តែតអណ្តូងច្រើន ឬហ+

អនុត្តរោ ធុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ វិចិត្តរង្គោ ធុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ តិណ្ណោវិចិត្តរង្គោ ធុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ តោរណរោ ធុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ អដ្ដាលរោ ធុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ សំកិលិដ្ឋចិត្តោ ធុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ អសំកិលិដ្ឋចិត្តោ ធុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ សារទ្ធកាយោ ធុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ អសារទ្ធកាយោ ធុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ កុសីតោ ធុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ អារទ្ធវីរិយោ ធុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ អសមាហិតោ ធុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ សមាហិតោ ធុ ខោ ពហុលំ វិហរាមីតិ ។ សចេ អាវុសោ កិត្តកំ បច្ចវេក្ខមាណោ ឯវំ ជានាតិ អភិជ្ឈាលុ ពហុលំ វិហរាមិ ។ បេ ។ អសមាហិតោ ពហុលំ វិហរាមីតិ ។

អាត្មាអញ មិនមានចិត្តអរណែតអណ្តឹងច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ មាន
វិចិកិច្ឆា ច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ឆ្ងល់វិចិកិច្ឆា ច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ
មានសេចក្តីក្រោធច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ មិនមានសេចក្តីក្រោធច្រើន
ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ មានចិត្តសៅហ្មងច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ មិនមាន
ចិត្តសៅហ្មងច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ មានកាយខ្វល់ខ្វាយច្រើន ឬ ហ្ន៎
អាត្មាអញ មានកាយមិនខ្វល់ខ្វាយច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ខ្ជិលច្រអូស
ច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ក្រោរឆ្កៀរយោមច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញមាន
ចិត្ត មិនឆ្ងាប់ឆ្ងួនច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ មានចិត្តឆ្ងាប់ឆ្ងួនច្រើន ឬ ហ្ន៎ ។
ម្នាលអាវុសោ ចាំធ ឆ្ងាយ បើភិក្ខុពិចារណា រមែងដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មា
អញ មានអភិជ្ឈាច្រើន ។បេ។ អាត្មាអញ មានចិត្តមិនបានឆ្ងាប់ឆ្ងួនច្រើន ។

នោនាវុសោ កិត្តាវតា នោសំយោ ចាបគាមំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ អដ្ឋង្គិកោ ឆន្នោ ច កាយោមោ ច ទុស្សហោ ច ទុនោស្សន្ទ្បី ច អប្បដិភដ្ឋ ច សតិ ច សម្បជញ្ញំ តាវតាលិយំ ។ នោយ្យថាបិ អាវុសោ អាដិត្តនេលោ ឯ អាដិត្តសីសោ ឯ តនោស្សុ ចេលស្ស ឯ សីសស្ស ឯ ដិញ្ចមនាយ អដ្ឋិមត្តំ ឆដ្ឋញ្ច កាយាមញ្ច ទុស្សហាញ្ច ទុនោស្សន្ទ្បីញ្ច អប្បដិភដ្ឋញ្ច សតិញ្ច សម្បជញ្ញញ្ច តាវនោយ្យ ឯវមេវ ខោ អាវុសោ នោន កិត្តាវតា នោសំយោ ចាបគាមំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ អដ្ឋង្គិកោ ឆន្នោ ច កាយោមោ ច ទុស្សហោ ច ទុនោស្សន្ទ្បី ច អប្បដិភដ្ឋ ច សតិ ច សម្បជញ្ញំ តាវតាលិយំ ។ សចេ បនាវុសោ កិត្តាវ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ អនកិច្ចាលុ ពហុលំ វិហារមិ ។ បេ ។ សមាហិតោ ពហុលំ វិហារមិតំ ។

ម្នាលអាវុសោតាំងឡាយ កិកុនោះគប្បីធ្វើនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ព្យាយាមផង សេចក្តីខ្នាតផង ប្រឹងប្រែងផង មិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យលើសលុប ដើម្បីលះនូវពួកអកុសលធម៌ ដ៏លាមកទាំងនោះចេញ ។ ម្នាលអាវុសោតាំងឡាយ ដូចជាសំពត់ដែលត្រូវភ្លើងឆេះ ឬក្បាលដែលត្រូវភ្លើងឆេះ បុគ្គលគប្បីប្រញាប់ធ្វើនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ព្យាយាមផង សេចក្តីខ្នាតផង ប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យលើសលុប ដើម្បីលត់សំពត់ ឬក្បាលនោះឯង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអាវុសោតាំងឡាយ កិកុនោះគប្បីប្រញាប់ធ្វើនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ព្យាយាមផង សេចក្តីខ្នាតផង ប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យលើសលុប ដើម្បីលះបង់នូវពួកអកុសលធម៌ ដ៏លាមកទាំងនោះចេញ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអាវុសោតាំងឡាយ បើកិកុពិចារណា រមែងដឹងយ៉ាងនេះថា អត្មាអញជាអ្នកមិនមានអភិជ្ឈាច្រើន ។បេ។ អាត្មាអញ មានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួនច្រើន ។

តេនាវុសោ ភិក្ខុនោ តេសុយេវ កុសលេសុ ធម្មេសុ បតិដ្ឋាយ ទុតិយំ អាសវានំ ខយាយ យោគោ กรณีโยតิ ฯ

(๕๓) ปิតิមฺปหំ ภิกฺขเว อฺญาสิ(๑) กุสเลสุ ธมฺเมสุ ปเตว ถามหนฺติ ฯ ทุติยมฺปหฺ ขฺวาหฺ อหนฺติ ภิกฺขเว อฺญาสิ กุสเลสุ ธมฺเมสุ เอว ปีติ เอว มหนฺติ ฯ กตมฺจ ภิกฺขเว มหนฺติ เอวาติ กุสเลสุ ธมฺเมสุ เอว ปีติ เอว ทุติยิ ฯ ๙๘ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ยตฺตกา เอวาติ สทฺธาย สีเลน สุเตน จาเคน ปฺาย ปฏิภาเนน ตสฺส เต ธมฺมา เอว ตฏฺเฐ เอว ทิฏฺเฐ ฯ หนฺทิเมตำ ภิกฺขเว ตติยมฺปิ กุสเลสุ ธมฺเมสุ เอว ปีติ เอว ทุติยิ ฯ

---

๑ ฉ. ม. ๘ อฺญาสิ ฯ

ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កិក្ខុនោះ គួរតាំងនៅ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងនោះ ហើយធ្វើនូវសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីអស់នៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយតទៅ ។

[៩៣] ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មិនសរសើរការតាំងនៅដដែល ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយទេ ទើបចាប់និយាយថ្លៃដល់ការសោបសូន្យ ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត សរសើរនូវសេចក្តីចំរើន ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែម្យ៉ាង មិនសរសើរការតាំងនៅដដែល មិនសរសើរការសោបសូន្យទេ ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ ការសោបសូន្យ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនមែនជាការតាំងនៅដដែល មិនមែនជាការចំរើន តើដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុទាំងប៉ុន្មាន ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសទ្ធា សីលៈ សុតៈ ចាគៈ បញ្ញាទើបដឹងច្បាស់ ធម៌ទាំងឡាយនោះ របស់កិក្ខុនោះ មិនតាំងនៅដដែល មិនចំរើន ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវហេតុនេះថា ជាសេចក្តីសោបសូន្យ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនមែន ជាការតាំងនៅដដែល មិនមែន ជាសេចក្តីចំរើនទេ ។

ឯវំ មេ កិត្តាវេ ហោតិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ ហោតិ ភាវនាបារិបូរិយា ។ កថញ្ច កិត្តាវេ ចិត្តំ ហោតិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ ហោតិ ភាវនាបារិបូរិយា ។ ឥធ កិត្តាវេ កិត្តិ យត្តកោ ហោតិ សទ្ធាយ សីលេន សុតេន ចាគេន បញ្ញាយ បដិភាណេន តស្ស តេ ធម្មា នេវ ហាយន្តិ ចិត្តំ ភាវេន្តិ ។ ចិត្តមេតំ កិត្តាវេ ភាវនាមិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ ភាវិតំ ហោតិ ចិត្តំ ភាវេន្តិ ។ ឯវំ មេ កិត្តាវេ ចិត្តំ ហោតិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ ភាវិតំ ហោតិ ភាវនាបារិបូរិយា ។ កថញ្ច កិត្តាវេ ភាវិតំ ហោតិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ ភាវិតំ ហោតិ ភាវនាបារិបូរិយា ។ ឥធ កិត្តាវេ កិត្តិ យត្តកោ ហោតិ សទ្ធាយ សីលេន សុតេន ចាគេន បញ្ញាយ បដិភាណេន តស្ស តេ ធម្មា នេវ តិដ្ឋន្តិ ចិត្តំ ហាយន្តិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនមែនជាការតាំងនៅដដែល មិនមែនសេចក្តីចំរើន យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការតាំងនៅដដែល ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនមែនជាសេចក្តីសាបសូន្យ មិនមែនជាសេចក្តីចំរើន តើដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងប៉ុន្មាន ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយ សទ្ធា សីល: សុត: ចាគ: បញ្ញា នឹងបដិភាណ: ពួកធម៌នោះ របស់ភិក្ខុនោះ មិនសាបសូន្យ មិនចំរើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវហេតុនេះ ថាជាការតាំងនៅដដែល ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនមែនជាការសាបសូន្យ មិនមែនជាសេចក្តីចំរើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការតាំងនៅដដែល ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនមែនជាការសាបសូន្យ មិនមែនជាសេចក្តីចំរើន យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីចំរើនក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនមែនជាការតាំងនៅដដែល មិនមែនជាការសាបសូន្យ តើដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយភិក្ខុទាំងប៉ុន្មាន ក្នុងសាសនានេះប្រកបដោយសទ្ធាសីល: សុត: ចាគ: បញ្ញា នឹងបដិភាណ: ពួកធម៌នោះ របស់ភិក្ខុនោះ មិនតាំងនៅដដែល មិនសាបសូន្យទេ ។

វុឌ្ឍិមេតំ កិក្ខវេ វទាមិ កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ បិតំ នោ មាតំ ។ ឃវំ ខោ កិក្ខវេ វុឌ្ឍិ ហោតិ កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ បិតំ នោ មាតំ ។ នោ ចេ កិក្ខវេ កិក្ខុ បរចិត្តបរិយាយកុសលោ ហោតិ អថ សចិត្តបរិយាយកុសលា ភវិស្សតិ ។ ឃវញ្ហិ កិក្ខវេ សិក្ខិតព្ពំ ។ កថញ្ច កិក្ខវេ សចិត្តបរិយាយកុសលោ ហោតិ ។ សេយ្យថាបិ កិក្ខវេ ឥត្ថី វ បុរិសោ វ ឌហរោ យុវ មណ្ឌនកជាតិកោ អាទាសេ វ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អច្ឆេ វ ឧទកបត្តេ សកំ មុខនិមិត្តំ បច្ចវេក្ខមានោ សចេ តត្ថ បស្សតិ រជំ វ អង្គណំ វ តស្សេវ រជស្ស វ អង្គណស្ស វ បហានាយ វាយមតិ នោ ចេ តត្ថ បស្សតិ រជំ វ អង្គណំ វ តេនេវត្តមនោ ហោតិ បរិបុណ្ណ-សង្កប្បោ លាភា វត មេ បរិសុទ្ធំ វត មេតំ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវហេតុនេះថា ជាសេចក្តីចំរើនក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនមែនជាការតាំងនៅជាដែល មិនមែនជាសេចក្តីសាបសូន្យទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីចំរើន ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនមែនជាការតាំងនៅជាដែល មិនមែនជាសេចក្តីសាបសូន្យយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុមិនថ្លាស ក្នុងវារៈនៃចិត្តបុគ្គលដទៃទេ គួរគិតថា យើងទាំងឡាយជាអ្នកថ្លាស ក្នុងវារៈនៃចិត្តរបស់ខ្លួន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរសិក្សាយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរៈភិក្ខុថ្លាស ក្នុងវារៈនៃចិត្តរបស់ខ្លួនតើដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាស្ត្រីឬបុរស កំឡោះឬជំទង់ ប្រកបដោយជាតិ ជាអ្នកស្អិតស្អាង កាលពិចារណាមើលស្រមោលមុខរបស់ខ្លួន ក្នុងកញ្ចក់ ដ៏បរិសុទ្ធផូរផង់ ឬក្នុងភាជន៍ទឹកភ្លឺ បើឃើញនូវធូលី ឬ កន្ទុល ក្នុងកញ្ចក់ ឬទឹកនោះ តែងព្យាយាម ដើម្បីលះបង់នូវធូលី ឬ កន្ទុល នោះចេញ បើមិនឃើញធូលី ឬកន្ទុល ក្នុងកញ្ចក់ ឬ ទឹកនោះទេ ក៏មានចិត្តត្រេកអរមានតម្រិះត្រប់ត្រាន់ ដោយហេតុនោះថា នុ៎ះ អាត្មាអញ មានលាភ នុ៎ះ មុខរបស់អាត្មាអញ បរិសុទ្ធ ឧបមាយ៉ាងណាមិញ

ฝ่ายเหย่า ขอ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปจฺจเวกฺขณา ตหุตาย เหาติ กุสลสฺส ธมฺมสฺส อภิฌฺญาย ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ อนภิฌฺญาย ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ ปฺปหนฺตฺตาย ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ อปฺปหนฺตฺตาย ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ ขีณาสวปริยนฺติโก ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ อขีณาสวปริยนฺติโก ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ ทุทฺธโต ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ อทุทฺธโต ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ วิจิกิจฺโฉ ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ ตินฺณา-วิจิกิจฺโฉ ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ เสาจเตา ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ อเสาจเตา ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ สำกิลิฏฺฐจิตฺโต ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ อสำกิลิฏฺฐจิตฺโต ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ สาร-ทฺธกาโย ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ อสารทฺธ-กาโย ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ กุสีโต ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ อารทฺธวิริโย ๆ ขอ ตหุลำ วิหาตมิ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបមេយ្យ ដូចជា ការពិចារណា ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងមានឧបការៈច្រើន ដល់ភិក្ខុនោះថា អាត្មាអញ ជាអ្នកមានអភិជ្ឈាច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកមិនមានអភិជ្ឈាច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្តព្យាបាទច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្តមិនមានព្យាបាទច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកត្រូវថីនមិទ្ធៈគ្របសង្កត់ច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកប្រាសចាកថីនមិទ្ធៈច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្តអណ្តែតអណ្តូងច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្តមិនអណ្តែតអណ្តូងច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកមានវិចិកិច្ឆាច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកឆ្លងចាកវិចិកិច្ឆាច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកមានសេចក្តីក្រោធច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ មិនមានសេចក្តីក្រោធច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្តសៅហ្មងច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញជាអ្នកមានចិត្តមិនសៅហ្មងច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកមានកាយ ខ្ជល់ខ្ជាយច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកមានកាយ មិនខ្ជល់ខ្ជាយច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកខ្ជិលច្រអូសច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកមានព្យាយាម ប្រារព្ធច្រើន ឬ ហ្ន៎

អសមាហិតោ ភុ ខោ ពហុលំ វិហរាមិ សមាហិតោ ភុ ខោ ពហុលំ វិហរាមីតិ ។ សចេ កិត្តាវេ កិត្តា បច្ចវេក្ខមានោ ឈំ ជានាតិ អកិញ្ចលុ ពហុលំ វិហរាមិ ព្យាបន្នចិត្តោ ពហុលំ វិហរាមិ ថីនមិទ្ធបរិយុដ្ឋិតោ ពហុលំ វិហរាមិ ឧទ្ធតោ ពហុលំ វិហរាមិ វិចិកិច្ឆោ ពហុលំ វិហរាមិ កោធនោ ពហុលំ វិហរាមិ សំកិលិដ្ឋចិត្តោ ពហុលំ វិហរាមិ សារទ្ធកាយោ ពហុលំ វិហរាមិ កុសីតោ ពហុលំ វិហរាមិ អសមាហិតោ ពហុលំ វិហរាមីតិ ។ តេន កិត្តាវេ កិត្តា តេសំយេវ ចាបកានំ អត្តុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ អនិមត្តោ ឆន្ទោ ច វាយាមោ ច ឧស្សាហោ ច ឧស្សន្ទ្ឋិ ច អប្បដិវានិ ច សតិ ច សម្បជញ្ញ្ហ ករណីយំ ។ សេយ្យថាបិ កិត្តាវេ អាទិត្តចេលោ វា អាទិត្តសីសោ វា តស្សេវ ចេលស្ស វា សីសស្ស វា និព្ពាបនាយ អនិមត្តំ ឆន្ទ្ហ វាយាមញ្ហ ឧស្សាហញ្ហ ឧស្សន្ទ្ឋិញ្ហ អប្បដិវានិញ្ហ

អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្ត មិនខ្ជាប់ខ្ជួនច្រើន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នក
មានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួនច្រើន ឬ ហ្ន៎ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុពិចារ-
ណា ដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ ជាអ្នកមានអកិរិយាច្រើន អាត្មាអញ
ជាអ្នកមានចិត្តព្យាបាទច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកត្រូវប៉ិនមិទ្ធៈគ្របសង្កត់ច្រើន
អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្តអណ្តែតអណ្តូងច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកមានវិចិ-
កិច្ឆាច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកមានសេចក្តីក្រោធច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកមាន
ចិត្តសៅហ្មងច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកមានកាយខ្វល់ខ្វាយច្រើន អាត្មាអញ
ជាអ្នកខ្ជិលច្រអូសច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្ត មិនខ្ជាប់ខ្ជួនច្រើន ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះ គួរធ្វើសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ព្យាយាមផង
សេចក្តីខឺយាតផង ប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីមិនរួញរាផង សតិផង
សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យលើសលុប ដើម្បីលះបង់ នូវពួកអកុសលធម៌ ដ៏លា-
មកទាំងនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាសំពត់ត្រូវភ្លើងឆេះ
ឬ ក្បាលដែលត្រូវភ្លើងឆេះ បុគ្គលគប្បីប្រញាប់ ធ្វើសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង
ព្យាយាមផង សេចក្តីខឺយាតផង ប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីមិនរួញរាផង

សតិញ្ច សម្បជញ្ញញ្ច ភាវេយ្យ ឯវមេវ ខោ តិក្ខវេ
តេន តិក្ខិន្ទ្រេន តេសំយេវ ចាបគាមំ អកុសលានំ
ធម្មានំ បហានាយ អនិមត្តោ ធម្មោ ច
ភាយោគោ ច ទុស្សុតោ ច ទុស្សុតធម្មោ
ច អម្បដិភានិ ច សតិ ច សម្បជញ្ញញ្ច
ភាវនាយំ ។ សចេ បន តិក្ខវេ តិក្ខិ
បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ អនភិជ្ឈាលុ ពហុលំ
វិហរាមិ អព្យាបន្នចិត្តោ ពហុលំ វិហរាមិ វិគតថី-
នមិទ្ធោ ពហុលំ វិហរាមិ អនុទ្ធតោ ពហុលំ
វិហរាមិ តិណ្ណវិចិកិច្ឆោ ពហុលំ វិហរាមិ អកថ្កថ-
ឆនោ ពហុលំ វិហរាមិ អសំកិលិដ្ឋចិត្តោ ពហុលំ
វិហរាមិ អសារទ្ធកាយោ ពហុលំ វិហរាមិ អារទ្ធ-
វីរិយោ ពហុលំ វិហរាមិ សមាហិតោ ពហុលំ
វិហរាមីតិ ។ តេន តិក្ខវេ តិក្ខិន្ទ្រា តេសុយេវ
កុសលេសុ ធម្មេសុ បតិដ្ឋាយ ទុត្តរិ អាសវានំ
ខយាយ យោគោ ករណីយោតិ ។

សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យលើសលុប ដើម្បីលត់សំពត់ ឬកក្បាល
នោះឯង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះគួរប្រញាប់ធ្វើ
សេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ញាយាមធង សេចក្តីខ្ជឿឃ្នាតផង ប្រឹងប្រែងផង
សេចក្តីមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យលើសលុប ដើម្បីលះ
បង់នូវពួកអកុសលធម៌ដ៏លាមក ទាំងនោះចេញ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុពិចារណា ដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ ជាអ្នកមិន
មានអភិជ្ឈាច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្ត មិនព្យាបាទច្រើន អាត្មា
អញ ជាអ្នកប្រាសចាកថីនមិទ្ធៈច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្តមិនអណ្តែត
អណ្តូងច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកឆ្លងចាកវិចិកិច្ឆាច្រើន អាត្មាអញ ជា
អ្នកមិនមានសេចក្តីក្រោធច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្ត មិនសៅហ្មង
ច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកមានកាយ មិនខ្ជល់ខ្ជាយច្រើន អាត្មាអញជាអ្នក
មានញាយាមប្រារព្ធច្រើន អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួនច្រើន ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះ គប្បីតាំងនៅ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងនោះ
ហើយគួរធ្វើញាយាម ដើម្បីឲ្យអស់នៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ តទៅ ។

[๘๒] ឯវេ មេ សុតំ ឯកស្មិំ សមយេ ភគវា សាវត្ថិយំ-
យេវ សាវត្ថិយំ ឯករត្តិវាសេ ឯករត្តិវាសេ ឯកស្មិំ
ឯកស្មិំ ឯកស្មិំ ឯកស្មិំ ឯកស្មិំ ឯកស្មិំ

[๙๔] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុមិនឲ្យាស កុងវាះនៃចិត្តអ្នក ដទៃទេ គួរគិតថា យើងទាំងឡាយ ជាអ្នកឲ្យាស កុងវាះនៃចិត្តរបស់ខ្លួន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរសិក្សាយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុឲ្យាសកុងវាះនៃចិត្តរបស់ខ្លួន តើដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាស្ត្រី ឬបុរសកំឡោះ ឬដំទង់ ប្រកបដោយជាតិ ជាអ្នកស្អិតស្អាង ពិចារណាមើលស្រមោលមុខ របស់ខ្លួន កុងកញ្ចក់ដ៏បរិសុទ្ធ ឬផ្លូវផង់ ឬកុងភាជន៍ទឹកថ្លា បើឃើញនូវធូលី ឬកន្ទុលកុងកញ្ចក់ ឬទឹកនោះ ក៏ព្យាយាម ដើម្បីលះបង់នូវធូលី ឬកន្ទុលនោះចេញ បើមិនឃើញធូលី ឬកន្ទុលនៃមុខនោះទេ ក៏មានចិត្តត្រេកអរ មានតម្រិះគ្រប់គ្រាន់ ដោយហេតុនោះថា ឧហ្ន៎ អាត្មាអញ មានលាភ ឬហ្ន៎ មុខរបស់អាត្មាអញ បរិសុទ្ធ ឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបមេយ្យដូចជា ការពិចារណា កុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងមានឧបការៈច្រើន ដល់ភិក្ខុថា អាត្មាអញ ជាអ្នកឋានូវចេតោសមថៈ ខាងកុងសន្តាន ឬហ្ន៎

លាភី ឧ ខោម្ហិ អធិប្បញ្ញេ ឆម្ហិ បរិសុទ្ធាយ ឯ ឧ
ខោម្ហិ លាភី អធិប្បញ្ញេ ឆម្ហិ បរិសុទ្ធាយាតិ ។
សចេ កិក្ខវេ កិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ
លាភិម្ហិ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស ឯ លាភី អធិប្បញ្ញេ-
ឆម្ហិ បរិសុទ្ធាយាតិ ។ តេន កិក្ខវេ កិក្ខុនា អជ្ឈត្តំ
ចេតោសមថេ បតិដ្ឋាយ អធិប្បញ្ញេ ឆម្ហិ បរិសុទ្ធាយ
យោគោ ករណីយោ ។ សោ អបរេន សមយេន លាភី
ចេវ ហោតិ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស លាភី ច
អធិប្បញ្ញេ ឆម្ហិ បរិសុទ្ធាយ ។ សចេ បន កិក្ខវេ កិក្ខុ
បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ លាភិម្ហិ អធិប្បញ្ញេ-
ឆម្ហិ បរិសុទ្ធាយ ឯ លាភី អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្សាតិ ។
តេន កិក្ខវេ កិក្ខុនា អធិប្បញ្ញេ ឆម្ហិ បរិសុទ្ធាយ
បតិដ្ឋាយ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថេ យោគោ
ករណីយោ ។ សោ អបរេន សមយេន
លាភី ចេវ ហោតិ អធិប្បញ្ញេ ឆម្ហិ បរិសុទ្ធាយ
លាភី ច អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស ។

អាត្មាអញ ជាអ្នកមិនបាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តាន ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកបាន អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា ឬ ហ្ន៎ អាត្មាអញ ជាអ្នកមិនបាន អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា ឬ ហ្ន៎ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុពិចារណា ដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ បានចេតោសមថៈខាងក្នុងសន្តាន តែមិនបានអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះគួរបំពេញ កងចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តាន ហើយធ្វើព្យាយាម កងអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា ។ លុះសម័យខាងក្រោយមក ភិក្ខុនោះ ក៏បាន នូវចេតោសមថៈខាងក្នុងសន្តានផង បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុពិចារណា រមែងដឹង យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា តែមិនបានចេតោសមថៈខាងក្នុង សន្តានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះគួរបំពេញ កងអធិប្បញ្ញា-ធម្មវិបស្សនាហើយ ធ្វើសេចក្តីព្យាយាម កងចេតោសមថៈខាងក្នុង សន្តាន ។ លុះសម័យខាងក្រោយមក ភិក្ខុនោះបាន នូវអធិប្បញ្ញា-ធម្មវិបស្សនាផង បាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង ។

សចេ បន ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អញ្ញេសំ ទុព្ភរតាយ
ឋិតោ ជានាតិ ឧ លាភី អដ្ឋន្នំ ទេសោ សមថស្ស
ឧ លាភី អធិប្បាយគ្គហិតស្សនាយាតិ ។ តេន
ភិក្ខវេ ភិក្ខុនា តេសំយេវ តុសលានំ
ធម្មានំ បដិលាភាយ អធិមត្តោ ឆន្ទោ ច
វាយាមោ ច ឧស្សាហោ ច ឧស្សោឡ្ហី ច អប្ប-
ដិវានី ច សតិ ច សម្បជញ្ញំ ករណីយំ ។
សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ អាទិត្តចេលោ វា អាទិត្ត-
សីសោ វា តស្សេវ ចេលស្ស វា សីសស្ស វា
និព្ពាបនាយ អធិមត្តំ ឆន្ទំ វាយាមំ ឧស្សា-
ហំ ឧស្សោឡ្ហិំ អប្បដិវានិំ សតិំ សម្ប-
ជញ្ញំ ករេយ្យ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ តេន
ភិក្ខុនា តេសំយេវ តុសលានំ ធម្មានំ បដិលា-
ភាយ អធិមត្តោ ឆន្ទោ ច វាយាមោ ច ឧស្សាហោ
ច ឧស្សោឡ្ហិ ច អប្បដិវានិ ច
សតិ ច សម្បជញ្ញំ ករណីយំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុពិចារណា រមែងដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនបានចេតោសមថៈខាងក្នុងសន្តាន ទាំងមិនបានអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះ គប្បីធ្វើសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ព្យាយាមផង សេចក្តីខ្នាតផង ប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យលើសលុប ដើម្បីបានទ្វេពូកធម៌ ជាកុសលទាំងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាសំពត់ដែលត្រូវភ្លើងនេះ ឬ ក្បាលដែលត្រូវភ្លើងនេះ បុគ្គលគប្បីប្រញាប់ធ្វើសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ព្យាយាមផង សេចក្តីខ្នាតផង ប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យលើសលុប ដើម្បីលត់នូវសំពត់ ឬ ក្បាលនោះឯង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីធ្វើនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ព្យាយាមផង សេចក្តីខ្នាតផង ប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យលើសលុប ដើម្បីបានទ្វេពូកកុសលធម៌ទាំងនោះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

សោ អបរេន សមយេន លាភី ចេវ ភោគានំ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស លាភី ច អនិមិត្តញ្ច-ឧម្មុំ បសន្នាយ ។ សចេ បន តំក្ខវេ តំក្ខ បច្ចវេក្ខតិ អោឡារិកោ មេ ធម្មោ លាភគ្គមក្ខាតោ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស លាភី អនិមិត្តញ្ចឧម្មុំ បសន្នាយាតិ ។ តេន តំក្ខវេ តំក្ខតា តេសុយេវ ភុសលេសុ ធម្មេសុ បតិដ្ឋាយ ទុតិយំ អាសវានំ ខយាយ យោគោ ករណីយោ ។ ច័ឥមម្បាហំ តំក្ខវេ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបិ បំណ្ឌិតាតម្បាហំ តំក្ខវេ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបិ សេខាសនម្បាហំ តំក្ខវេ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបិ តាយនិកតម្បាហំ តំក្ខវេ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបិ ឥដ្ឋបធម្មទេសម្បាហំ តំក្ខវេ ទុវិធេន វទាមិ សេវិ-តព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបិ បុក្កលម្បាហំ តំក្ខវេ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបិ ។

លុះសម័យខាងក្រោយមក កិកុនោះ បានទូរថេរគោសមថៈ ខាងកន្ទុ
សន្តានផង បានទូរអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ បើភិក្ខុពិចារណា រមែងដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ
បានថេរគោសមថៈខាងកន្ទុសន្តាន បានអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ កិកុនោះ គួរតាំងនៅ កន្ទុកុសលធម៌ទាំងនោះ
ហើយធ្វើព្យាយាម ដើម្បីឲ្យអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ តទៅ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលទូរចិរវៈ ដោយចំណែកពីរប្រការ
គឺគួរសេព ១ មិនគួរសេព ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលទូរបិណ្ឌ-
បាត ដោយចំណែកពីរប្រការ គឺគួរសេព ១ មិនគួរសេព ១ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ តថាគតពោលទូរសេនាសនៈ ដោយចំណែកពីរប្រការ
គឺ គួរសេព ១ មិនគួរសេព ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលទូរ
ស្រុកឬនិគម ដោយចំណែកពីរប្រការ គឺគួរសេព ១ មិនគួរសេព ១
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលទូរជនបទ ឬប្រទេសដោយចំណែកពីរ
ប្រការ គឺគួរសេព ១ មិនគួរសេព ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
ពោលទូរបុគ្គល ដោយចំណែកពីរ គឺគួរសេព ១ មិនគួរសេព ១ ។

ปีหมฺปหำ ภิกฺขเว ทุวิเธน ทนฺตา สมฺปนฺนา
อสมฺปนฺนา ตตฺถ โข ยาเนหิ วุฏฺฐา ภิกฺขุ
ปฏิจฺจ วุฏฺฐา ฯ ตตฺร ยำ ปญฺญา ปีหำ
ตตฺถ โข เม ปีหำ สมาโน อกุสลา ธมฺมา
อภิวฑฺฒนฺติ กุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ ฯหมฺปหำ
ปีหำ ตตฺถ สมฺปนฺนา ฯ ตตฺร ยำ ปญฺญา ปีหำ ตตฺถ โข
เม ปีหำ สมาโน อกุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ
กุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ ฯหมฺปหำ ปีหำ สมฺปนฺนา ฯ
ปีหมฺปหำ ภิกฺขเว ทุวิเธน ทนฺตา สมฺปนฺนา อสมฺ-
ปนฺนา ตตฺถ ตตฺถ ยนฺเต ยาเนหิ ตตฺถเมว ปฏิจฺจ วุฏฺฐา ฯ
ปีณฺหาหาตมฺปหำ ภิกฺขเว ทุวิเธน ทนฺตา สมฺปนฺนา
อสมฺปนฺนา ตตฺถ โข ปเนตำ ยาเนหิ ตตฺถเมว ปฏิจฺจ วุฏฺฐา ฯ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវចីវរ ដោយចំណែកពីរប្រការ គឺគួរសេព ១ មិនគួរសេព ១ ពាក្យនេះ តថាគតពោលហើយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ពាក្យដែលតថាគត ពោលហើយនុ៎ះ ព្រោះអាស្រ័យហេតុដូចម្តេច ។ បណ្តាចីវរទាំងពីរប្រការនោះ ភិក្ខុគប្បីដឹង នូវចីវរណាថា គាលបើ អាត្មាអញ សេពចីវរនេះឯង អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ ចីវរបែបនេះ ភិក្ខុមិនគួរសេពឡើយ ។ បណ្តាចីវរទាំងពីរប្រការនោះ ភិក្ខុគប្បីដឹងចីវរណាមួយ គាលបើ អាត្មាអញ សេពចីវរណា អកុសលធម៌ទាំងឡាយ សាបសូន្យ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនឡើង ចីវរបែបនេះ ភិក្ខុគួរសេព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវចីវរ ដោយចំណែកពីរប្រការ គឺគួរសេព ១ មិនគួរសេព ១ ពាក្យណា ដែលតថាគតពោលហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ពាក្យនេះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះសំដៅហេតុនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវបិណ្ឌបាត ដោយចំណែកពីរប្រការ គឺគួរសេព ១ មិនគួរសេព ១ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ដោយប្រការដូច្នេះនេះ ពាក្យដែលតថាគត ពោលហើយនុ៎ះ ព្រោះអាស្រ័យហេតុដូចម្តេច ។

ตตฺร ยถา ปญฺจ ปิณฺฑาตานิ ทินฺนานิ(๑) โหนฺติ เอวเมว ปิณฺฑาตานิ สาวเสสานิ อกุสลานิ ภญฺญนฺติ อกิริยฏฺฐานิ กุสลานิ ภญฺญนฺติ ปริหายนฏฺฐานิ ฐปยิตฺวา ปิณฺฑาตานิ น สาวเสสานิ ฯ ตตฺร ยถา ปญฺจ ปิณฺฑาตานิ ทินฺนานิ(๒) โหนฺติ เอวเมว ปิณฺฑาตานิ สาวเสสานิ อกุสลานิ ภญฺญนฺติ ปริหายนฏฺฐานิ กุสลานิ ภญฺญนฺติ อกิริยฏฺฐานีติ ฐปยิตฺวา ปิณฺฑาตานิ สาวเสสานิ ฯ ปิณฺฑาตสมฺปทาหิ ภิกฺขเว ทุวิเธน ปาฏิภาคิ สาวเสสญฺจ นิรวเสสญฺจ อาสวานญฺจ ขยาย สนฺตญฺจ ปณีตญฺจ ปฏิลาภาย สงฺคหญฺจ ปฏิลาภาย ฯ เสนาสนสมฺปทาหิ ภิกฺขเว ทุวิเธน ปาฏิภาคิ สาวเสสญฺจ นิรวเสสญฺจ อาสวานญฺจ ขยาย สนฺตญฺจ ปณีตญฺจ ปฏิลาภาย สงฺคหญฺจ ปฏิลาภาย ฯ ตตฺร ยถา ปญฺจ เสนาสนานิ โหนฺติ เอวเมว เสนาสนานิ สาวเสสานิ อกุสลานิ ภญฺญนฺติ อกิริยฏฺฐานิ

---

๑ ๒ ฉ. ม. ฐิตานิ ฯ

បណ្ណាបិណ្ឌបាតទាំងនោះ កិកូគប្បីដឹងនូវបិណ្ឌបាតណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពបិណ្ឌបាតនេះឯង អកុសលធម៌ទាំងឡាយ បំរើនឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ បិណ្ឌបាតបែបនេះ កិកូមិនគួរសេពឡើយ ។ បណ្ណាបិណ្ឌបាតទាំងនោះ កិកូគប្បីដឹងនូវបិណ្ឌបាតណាថា កាលបើ អាត្មាអញ សេពបិណ្ឌបាតនេះឯង អកុសលធម៌ទាំងឡាយសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងបំរើនឡើង បិណ្ឌបាតបែបនេះ កិកូគួរសេព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវបិណ្ឌបាត ដោយចំណែកពីរប្រការ គឺគួរសេព ១ មិនគួរសេព ១ ពាក្យណា ដែលតថាគតពោលហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ពាក្យនេះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវសេនាសនៈ ដោយចំណែកពីរប្រការ គឺគួរសេព ១ មិនគួរសេព ១ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ពាក្យដែលតថាគតពោលហើយនុ៎ះ ព្រោះអាស្រ័យហេតុដូចម្តេច ។ បណ្ណាសេនាសនៈទាំងនោះ កិកូគប្បីដឹង នូវសេនាសនៈណាថា កាលបើ អាត្មាអញ សេពសេនាសនៈនេះឯង អកុសលធម៌ទាំងឡាយ បំរើនឡើង

กุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ ฯเปฯ สงฺฆาสนํ ฉ
สหิตพฺพํ ฯ ตตฺถ ยสฺมา สงฺฆาสนํ ๙ธิ ๒ตา
๓ เม สงฺฆาสนํ สหิตา อกุสลา ธมฺมา ปริ-
หายนฺติ กุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ ฯเปฯ สงฺฆา-
สนํ สหิตพฺพํ ฯ สงฺฆาสนปฺปหาเน ปกฺขเว
ภิกฺขุโน ฉ ธมฺเม สหิตพฺพเมว อสหิตพฺพตา ๙ติ ยตฺถ
วสฺสํ ๙ธิเมตฺถ ปฏิจฺจ วสฺสํ ฯ ตาทิเสปฺปหาเน ปกฺขเว
ภิกฺขุโน ฉ ธมฺเม สหิตพฺพเมว อสหิตพฺพตา ๙ติ ๒ตา
ปเนตฺถ วสฺสํ ปกฺกมนฺเตน ปฏิจฺจ วสฺสา ฯ ตตฺถ ยสฺมา
๙ธิ ตาทิเสปฺปหาเน ๙ธิ ๒ตา ๓ เม ตาทิเสปฺปหาเน
สหิตา อกุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ กุสลา
ธมฺมา ปริหายนฺตีติ ฯเปฯ ตาทิเสปฺปหาเน
๙ธิ ๒ตา ๓ เม ตาทิเสปฺปหาเน สหิตา

កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ សេនាសនៈបែបនេះ ភិក្ខុមិនគួរសេពឡើយ ។ បណ្តាសេនាសនៈទាំងនោះ ភិក្ខុដឹងនូវសេនាសនៈណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពសេនាសនៈនេះឯង អកុសលធម៌ទាំងឡាយ សាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនឡើង សេនាសនៈបែបនេះ ភិក្ខុគួរសេព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវសេនាសនៈ ដោយចំណែកពីរប្រការ គឺគួរសេព ១ មិនគួរសេព ១ ពាក្យណា ដែលតថាគតពោលហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវស្រុកឬនិគម ដោយចំណែកពីរប្រការ គឺគួរសេព ១ មិនគួរសេព ១ ពាក្យនុ៎ះតថាគតពោលហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ពាក្យដែលតថាគតពោលហើយ អាស្រ័យហេតុដូចម្តេច ។ បណ្តាស្រុកឬនិគមនោះ ភិក្ខុគប្បីដឹងនូវស្រុកឬនិគមណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពស្រុកឬនិគមនោះឯង អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចំរើនឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ ស្រុកឬនិគមបែបនេះ ភិក្ខុមិនគួរសេពឡើយ ។ បណ្តាស្រុកឬនិគមទាំងនោះ ភិក្ខុគប្បីដឹងស្រុកឬនិគមណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពស្រុកឬនិគមនេះឯង

อกุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ กุสลา ธมฺมา
อภิวฑฺฒนฺตีติ ฯเปฯ ตาทิเสน เสวิตพฺพา ฯ
ตาทิเสน ปยฺยิรุปาสิตพฺพา ปยิรุปาสิตพฺพา
อเสวิตพฺพา ปยิรุปาสิตพฺพา ฯ ยญฺจ ปุคฺคลํ ฯ
ปุคฺคลนฺติ ฯเปฯ ปยิรุปาสิตพฺพา ปุคฺคลา ฯ
อปรมฺปิ ฉนฺนานุตฺตริยานนฺติ ปยิรุปาสิตพฺพา
ปุคฺคลา เสวิตพฺพา อเสวิตพฺพา ฯ ยญฺจ ปุคฺคลนฺติ
ปุคฺคลา ปยิรุปาสิตพฺพา ปุคฺคลา ฯ ตตฺถ ยสฺมา
ฉนฺนานุตฺตริยานนฺติ ฉนฺนานุตฺตริยานนฺติ
เสวตา อกุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ กุสลา
ธมฺมา ปริหายนฺตีติ ฉนฺนานุตฺตริยานเสา น
เสวิตพฺพา ฯ ตตฺถ ยสฺมา ฉนฺนานุตฺตริยานนฺติ
ฉนฺนานุตฺตริยานนฺติ เสวตา อกุสลา
ธมฺมา ปริหายนฺติ กุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺตีติ
ฉนฺนานุตฺตริยานเสา เสวิตพฺพา ฯ

អកុសលធម៌ទាំងឡាយ សាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនឡើង ស្រុក ឬ និគមបែបនេះកិកគួរសេព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវស្រុក ឬ និគម ដោយចំណែកពីរប្រការ គឺគួរសេព ១ មិនគួរសេព ១ ពាក្យណា ដែលតថាគតពោលហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវជនបទ ឬប្រទេស ដោយចំណែកពីរប្រការ គឺគួរសេព ១ មិនគួរសេព ១ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ពាក្យដែលតថាគតពោលហើយនុ៎ះ ព្រោះអាស្រ័យហេតុដូចម្តេច ។ បណ្តាជនបទ ឬប្រទេសទាំងនោះ កិកុគប្បីដឹងជនបទ ឬប្រទេសណាថា គាលបើអាត្មាអញសេពជនបទ ឬប្រទេសនេះឯង អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចំរើនឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយសាបសូន្យទៅ ជនបទ ឬប្រទេសបែបនេះ កិកុមិនគួរសេពឡើយ ។ បណ្តាជនបទ ឬប្រទេសទាំងនោះ កិកុគប្បីដឹងនូវជនបទ ឬប្រទេសណាថា គាលបើ អាត្មាអញ សេពជនបទ ឬ ប្រទេសនេះឯង អកុសលធម៌ទាំងឡាយសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនឡើង ជនបទ ឬប្រទេសបែបនេះ កិកុគួរសេព ។

ฌานปจฺจยา เอเสมฺหิ กิจฺฉาเยว ทุกฺเขน วิหามิ เสวิตพฺพีปิ
อเสวิตพฺพีปิ ฯเปฯ ยญฺจ ปฏิจฺจ ฯเปฯ ปฏิจฺจ ฯ บุคฺคลมฺหิ กิจฺฉาเยว ทุกฺเขน วิหามิ เสวิตพฺพีปิ
อเสวิตพฺพีปิ ฯเปฯ โข ปเนตํ ปฏิจฺจ กิญฺจิเทว ปฏิจฺจ ฯ ตตฺถ ยถา ฯเปฯ บุคฺคลา ฯเปฯ
เม บุคฺคลา เสวิตา อกุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ
กุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ ฯเปฯ บุคฺคลา ฯเปฯ
เสวิตพฺพา ฯ ตตฺถ ยถา ฯเปฯ บุคฺคลา ฯเปฯ
เม บุคฺคลา เสวิตา อกุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ
กุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ ฯเปฯ บุคฺคลา
เสวิตพฺพา ฯ บุคฺคลมฺหิ กิจฺฉาเยว ทุกฺเขน วิหามิ
เสวิตพฺพีปิ อเสวิตพฺพีปิ ฯเปฯ ยญฺจ ปฏิจฺจ ฯเปฯ
ปฏิจฺจ ฯเปฯ ฯ

(๔๕) ตตฺร โข อายสฺมา สารีปุตฺโต
ภิกฺขู อามนฺเตสิ อาวุโส ภิกฺขโวติ ฯ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវជនបទប្បទេស ដោយចំណែកពីរ ប្រការ គឺគួរសេព ๑ មិនគួរសេព ๑ ពាក្យណាដែលតថាគតពោលហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវបុគ្គល ដោយចំណែកពីរ គឺគួរសេព ๑ មិនគួរសេព ๑ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ពាក្យដែលតថាគតពោលហើយនុ៎ះ ព្រោះអាស្រ័យហេតុដូចម្តេច ។ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ ភិក្ខុគប្បីដឹងនូវបុគ្គលណាថា កាលបើអាត្មាអញសេពបុគ្គលនេះឯង អកុសលធម៌ទាំងឡាយចំរើនឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយតែងសាបសូន្យទៅ បុគ្គលបែបនេះ ភិក្ខុមិនគួរសេព ។ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ ភិក្ខុគប្បីដឹងនូវបុគ្គលណាថា កាលបើ អាត្មាអញ សេពបុគ្គលនេះឯង អកុសលធម៌ទាំងឡាយ សាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនឡើង បុគ្គលបែបនេះ ភិក្ខុគួរសេព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវបុគ្គល ដោយចំណែកពីរ គឺគួរសេព ๑ មិនគួរសេព ๑ ពាក្យណា ដែលតថាគតពោលហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។

[๙๕] កាលនោះ ព្រះសារីបុត្ត ដ៏មានអាយុ ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុទាំងឡាយ ។

អាវុសោតិ ខោ តេ កិត្តកា អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស បច្ចេស្សាសុំ ។ អាយស្មា សារិបុត្តោ ឯតទវោច បរិហាណធម្មោ បុគ្គលោ បរិហាណធម្មោ បុគ្គលោតិ អាវុសោ កិត្តកំ អបរិហាណធម្មោ បុគ្គលោ អបរិហាណធម្មោ បុគ្គលោតិ អាវុសោ កិត្តកំ ។ តេនិទ្ធាវតា ខុ ខោ អាវុសោ បរិហាណធម្មោ បុគ្គលោ វុត្តោ ភគវតា តេនិទ្ធាវតា ច បន អបរិហាណធម្មោ បុគ្គលោ វុត្តោ ភគវតាតិ ។ ទ្វាតោបំ ខោ មយំ អាវុសោ អាកង្ខេយ្យាម អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស សន្តិកេ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អត្ថមញ្ញាតុំ សាធុ វតាយស្មន្តំយេវ សារិបុត្តំ បដិភាតុ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អត្ថោ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស សុត្វា ភិក្ខូ ជានេយ្យុន្តិ ។ តេនហាវុសោ សុណាថ សាធុកំ មនសិករោថ ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវមាវុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស បច្ចេស្សាសុំ ។

ពួកតិក្ខុទាំងនោះ ទទួលថេរវាចា របស់ព្រះសារីបុត្ត ដ៏មានអាយុថា អាវុសោ ។ ព្រះសារីបុត្ត ដ៏មានអាយុ បានពោលពាក្យនេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អ្នកផងតែងនិយាយថា បុគ្គលមានធម៌សាបសូន្យ បុគ្គលមានធម៌សាបសូន្យដូច្នេះ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អ្នកផង តែងនិយាយថា បុគ្គលមានធម៌មិនសាបសូន្យ បុគ្គលមានធម៌មិនសាបសូន្យដូច្នេះ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បុគ្គលមានធម៌សាបសូន្យ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ ដោយបរិយាយដូចម្តេច បពិត្រភាវៈបុគ្គលមានធម៌មិនសាបសូន្យ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ ដោយបរិយាយដូចម្តេច ។ ពួកតិក្ខុតបថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ យើងទាំងឡាយមកអំពីចម្ងាយ ដើម្បីដឹងន័យនៃសេចក្តីនៃភាសិតនេះ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះសារីបុត្ត ដ៏មានអាយុ សូមព្រះសារីបុត្ត ដ៏មានអាយុ សំដែងន័យនៃសេចក្តីនៃភាសិតនោះឲ្យគាន ពួកតិក្ខុបានស្តាប់ ព្រះសារីបុត្ត ដ៏មានអាយុហើយ នឹងចងចាំបាន ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បើដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រុងស្តាប់ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយប្រពៃចុះ ខ្ញុំនឹងសំដែង ។ ពួកតិក្ខុទាំងនោះ ទទួលថេរវាចា របស់ព្រះសារីបុត្ត ដ៏មានអាយុថា ករុណាអាវុសោ យ៉ាងនេះ ។

អាយស្មា សារីបុត្តោ ฝតฉเวช กิត្តាវតា នុ ខោ អាវុសោ បរិមាណឆម្ហោ បុគ្គលោ វុត្តោ ភគវតា ។ ឥជាវុសោ កិត្តុ អសុតញ្ហេវ ឆម្ចំ ឆ សុណាតិ សុតា ច សច្ឆ ឆម្ហា សម្ហោហំ(๑) កច្ឆន្តិ យេ ច សច្ឆ ឆម្ហា បុព្ពេ ចេតសោ សមុដ្ឋបុព្ពា(๒) តេ ច សច្ឆ(๓) ឆ សមុទាចរន្តិ អវិញ្ញោតញ្ហេ ឆ វិជាជាតិ ។ ฝត្តាវតា ខោ អាវុសោ បរិមាណឆម្ហោ បុគ្គលោ វុត្តោ ភគវតា ។ កិត្តាវតា ច បជាវុសោ អបរិ-មាណឆម្ហោ បុគ្គលោ វុត្តោ ភគវតា ។ ឥជាវុសោ កិត្តុ អសុតញ្ហេវ ឆម្ចំ សុណាតិ សុតា ច សច្ឆ ឆម្ហា ឆ សម្ហោហំ កច្ឆន្តិ យេ ច សច្ឆ ឆម្ហា បុព្ពេ ចេតសោ សមុដ្ឋបុព្ពា តេ ច សច្ឆ សមុទាចរន្តិ

---

๑ ម. សម្ហេសំ ។ ๒ ម. អសម្ឆុដ្ឋបុព្ពា ។ ๓ ម. ពេ ច ។

ព្រះសារីបុត្ត ដ៏មានអាយុ បាននោលពាក្យនេះថា ម្នាលអាវុសោ
ទាំងឡាយ បុគ្គលដែលមានធម៌សាបសូន្យ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ដោយបរិយាយដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មិនបានស្តាប់ធម៌ ដែលខ្វះមិនគ្រាប់បានស្តាប់ផង
ធម៌ទាំងឡាយ ដែលភិក្ខុនោះ គ្រាប់បានស្តាប់ហើយ ក៏ដល់នូវការ
ក្តេចក្តាំងទៅផង មួយទៀត ធម៌ទាំងឡាយណា ដែលភិក្ខុនោះ
គ្រាប់ពាល់ត្រូវដោយចិត្ត ក្នុងកាលមុន ធម៌ទាំងនោះ ក៏មិនផុសឡើង
ដល់ភិក្ខុនោះផង ភិក្ខុនោះមិនដឹងនូវធម៌ដែលខ្វះមិនគាន់ដឹងផង ។ ម្នាល
អាវុសោទាំងឡាយ បុគ្គលមានធម៌សាបសូន្យ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ដោយបរិយាយប៉ុណ្ណេះឯង ។ ម្នាលអាវុសោទាំង
ឡាយ បុគ្គលមានធម៌មិនសាបសូន្យ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ហើយ ដោយបរិយាយដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុ
ក្នុងសាសនានេះ ស្តាប់នូវធម៌ដែលខ្វះមិនគ្រាប់បានស្តាប់ផង ពួកធម៌
ដែលភិក្ខុនោះ គ្រាប់ស្តាប់ហើយ ក៏មិនដល់នូវការក្តេចក្តាំងទៅផង
មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលភិក្ខុនោះ គ្រាប់ពាល់ត្រូវ ដោយចិត្ត
ក្នុងកាលមុន ពួកធម៌នោះ ក៏ផុសឡើង ដល់ភិក្ខុនោះឯង

អវិរោតញ្ច វិយាបាទំ ฯ ฝត្តារតា ខោ អាវុសោ
អបរិហានន្តោ បុគ្គលោ ปุพฺเพ กตารตา ฯ
ឥមេ ខោ អាវុសោ តីណិ បរិចិត្តបរិយោយកុសលោ
ហោតិ អថ សតិបដ្ឋានបរិយោយកុសលោ ភវិស្សតិ ฯ
ฝវញ្ចិ ហោ អាវុសោ សិក្ខិតព្ពំ ฯ កថញ្ចាវុសោ
តីណិ សតិបដ្ឋានបរិយោយកុសលោ ហោតិ ฯ សេយ្យថាបិ
អាវុសោ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា ឧមាយ យុវា
មណ្ឌនកជាតិកោ អាទាសេ វា បរិសុទ្ធេ
បរិយោទាតេ អច្ឆេ វា ឧទកបត្តេ សកំ មុខនិមិត្តំ
បច្চវេក្ខមានោ សំវិជ្ជតិ តត្ថ បស្សតិ រជំ វា
អង្គណំ វា តស្សេវ រជស្ស វា អង្គណស្ស វា
បហានាយ ฯ ឯវមេវំ ខោ ឥធេកច្চស្ស បុគ្គលស្ស
អង្គណំ វា តនោវត្តមនោ ហោតិ បរិបុណ្ណោ សង្កប្ប
លាភោ វត មេ បរិសុទ្ធំ វត មេតំ ฝវមេវ
ខោ អាវុសោ តីណិ ខោ បច្চវេក្ខណា
ពហុការា ហោតិ ឥន្ទ្រិយេសុ ឆន្ទរាគ

កិកុនោះ កំដឹងច្បាស់នូវធម៌ ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ដឹងផង ។ ម្នាលអាវុសោ
ទាំងឡាយ បុគ្គលមានធម៌មិនសាបសូន្យ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់
ត្រាស់ហើយ ដោយបរិយាយប៉ុណ្ណេះឯង ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ
បើកិកុមិនឈ្វាស កន្ធភារៈនៃចិត្តអ្នកដទៃ គួរគិតថា យើងទាំងឡាយជា
អ្នកឈ្វាស កន្ធភារៈនៃចិត្តរបស់ខ្លួន ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំង
ឡាយ គួរសិក្សាយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កិកុជាអ្នក
ឈ្វាស កន្ធភារៈនៃចិត្តរបស់ខ្លួន តើដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្នាល
អាវុសោទាំងឡាយ ដូចជាស្ត្រី ឬបុរស កំឡោះ ឬដំទង់ ប្រកបដោយជាតិ
ជាអ្នកស្អិតស្អាង កាលពិចារណាមើល ស្រមោលមុខរបស់ខ្លួន ក្នុងកញ្ចក់
ដ៏បរិសុទ្ធ ផូរផង់ ឬក្នុងកាជន៍ទឹកថ្លា បើឃើញធូលី ឬកន្ទួលក្នុងកញ្ចក់ ឬទឹក
នោះ តែងព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ធូលី ឬកន្ទួលនោះចេញ បើមិនឃើញធូលី
ឬកន្ទួលក្នុងកញ្ចក់ ឬទឹកនោះទេ ក៏មានចិត្តត្រេកអរ មានគម្រិះគ្រប់គ្រាន់
ដោយហេតុនោះថា ឧហ្ម អាត្មាអញមានលាភ ឧហ្ម (មុខ) របស់អាត្មាអញ
បរិសុទ្ធ មានឧបមាយ៉ាងណា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ឧបមេយ្យដូចជាការ
ពិចារណា កន្ធកុសលធម៌ទាំងឡាយ ជាធម៌មានឧបការៈច្រើនដល់តិកុថា

អនភិជ្ឈាលុ ឧ ខោ ភវតុលំ វិហរាមិ សំវិជ្ជតិ
ឧ ខោ មេ ឯសោ ឯកច្ចោ ឧបារម្ភោ នោតិ(๑)
អព្យាបជ្ឈចិត្តោ ឧ ខោ ភវតុលំ វិហរាមិ សំវិជ្ជតិ
ឧ ខោ មេ ឯសោ ឯកច្ចោ ឧបារម្ភោ នោតិ
វិគតថីនមិទ្ធោ ឧ ខោ ភវតុលំ វិហរាមិ សំវិជ្ជតិ
ឧ ខោ មេ ឯសោ ឯកច្ចោ ឧបារម្ភោ នោតិ
អនុទ្ធតោ ឧ ខោ ភវតុលំ វិហរាមិ សំវិជ្ជតិ
ឧ ខោ មេ ឯសោ ឯកច្ចោ ឧបារម្ភោ នោតិ
តិណ្ណោវិចិកិច្ឆោ ឧ ខោ ភវតុលំ វិហរាមិ សំវិជ្ជតិ ឧ ខោ
មេ ឯសោ ឯកច្ចោ ឧបារម្ភោ នោតិ អក្កោធនោ
ឧ ខោ ភវតុលំ វិហរាមិ សំវិជ្ជតិ ឧ ខោ មេ
ឯសោ ឯកច្ចោ ឧបារម្ភោ នោតិ អសំកិលិដ្ឋចិត្តោ
ឧ ខោ ភវតុលំ វិហរាមិ សំវិជ្ជតិ ឧ ខោ មេ ឯសោ ឯកច្ចោ
ឧបារម្ភោ នោតិ លោភី ឧ ខោម្ហិ អជ្ឈត្តំ ឯកុប្បាធិដ្ឋានសុញ្ញ
សំវិជ្ជតិ ឧ ខោ មេ ឯសោ ឯកច្ចោ ឧបារម្ភោ នោតិ

๑ ឧ ម. សព្ពវារេសុ ឥមិនាវ នយេន ។

អាត្មាអញ ជាអ្នកមិនមានអភិជ្ឈាច្រើន ឬហ្ន៎ ធម៌ទុះ មានដល់អាត្មាអញ ឬហ្ន៎ ឬថាមិនមានទេ អាត្មាអញ ជាអ្នកមិនមានចិត្តព្យាបាទ ច្រើនឬហ្ន៎ ធម៌ទុះ មានដល់អាត្មាអញ ឬហ្ន៎ ឬថា មិនមានទេ អាត្មាអញ ជាអ្នកជ្រាសចាកមិនមិទ្ធៈច្រើន ឬហ្ន៎ ធម៌ទុះ មានដល់អាត្មាអញ ឬហ្ន៎ ឬថា មិនមានទេ អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្តមិនអណ្តែតអណ្តឹងច្រើន ឬហ្ន៎ ធម៌ទុះមានដល់អាត្មាអញ ឬហ្ន៎ ឬថាមិនមានទេ អាត្មាអញ ជាអ្នកឆ្លងចាកវិចិកិច្ឆាច្រើន ឬហ្ន៎ ធម៌ទុះ មានដល់អាត្មាអញ ឬហ្ន៎ ឬថាមិនមានទេ អាត្មាអញ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីក្រោធច្រើន ឬហ្ន៎ ធម៌ទុះមានដល់អាត្មាអញ ឬហ្ន៎ ឬថាមិនមានទេ អាត្មាអញ ជាអ្នកមានចិត្ត មិនសៅហ្មងច្រើន ឬហ្ន៎ ធម៌ទុះ មានដល់អាត្មាអញ ឬហ្ន៎ ឬថា មិនមានទេ អាត្មាអញ ជាអ្នកបានទូរទៃមប្បមុជ្ជៈខាងក្នុងសន្តាន ឬហ្ន៎ ធម៌ទុះ មានដល់អាត្មាអញ ឬហ្ន៎ ឬថា មិនមានទេ

ลาภี ภุ ขาทิยัง อชฺชตฺถ เตสาสมถสฺส สำวิชฺชติ ภุ ขา เม ฯ ลาภี ภุ ขาทิยัง อธิปฺปายญฺญูปสฺสยาย สำวิชฺชติ ภุ ขา เม ฯ สเจ ปกา-ปุสา ภิกฺขู ปฏิกฺกมนฺติ สเจปิเม กุสลา ธมฺมา อตฺถงฺคมา สเจปิ ธ สมถุปสฺสยา เตปกาปุสา ภิกฺขู สเจสิยา ๙ เมสิ กุสลานิ ธมฺมานิ ปฏิ-ลาภาย อธิมตฺตา ธมฺมา ธ ภวนฺตาเม ธ ขุสฺภ-เนา ธ ขุเสฺภนฺติ ธ อปฺปฏิภานี ธ สติ ธ สมฺปชญฺญา กรณียัง ฯ เสยฺยถาปิ อาวุโส อาธิตฺตเตโล ภ อาธิตฺตสีโส ภ ตสฺส เตลสฺส ภ สีสสฺส ภ นิพฺพาปนาย อธิมตฺตา ธมฺมา ภวนฺติ ภวนฺตาเม ขุสฺภนฺติ ขุเสฺภนฺติ อปฺปฏิภานี สติ สมฺปชญฺญา กรณียา

អាត្មាអញ ជាអ្នកបានចេតោសមថៈ ទាំងក្នុងសន្តាន ឬហ្ន៎ ធម៌ទុំះមានដល់
អាត្មាអញ ឬហ្ន៎ ឬថា មិនមានទេ អាត្មាអញ ជាអ្នកបានទូរអធិប្បញ្ញាធម្-
វិបស្សនា ឬហ្ន៎ ធម៌ទុំះ មានដល់អាត្មាអញ ឬហ្ន៎ ឬថា មិនមានទេ ។
ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កាលបើកិក្ខុពិចារណា មិនឃើញពួកកុសល-
ធម៌ទាំងអស់នេះ ក្នុងខ្លួនទេ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កិក្ខុនោះ
គប្បីធ្វើទូរវិសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ព្យាយាមផង សេចក្តីខ្ជឹឃ្នាតផង
ប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យ
លើសលុប ដើម្បីបានទូរពួកកុសលធម៌ទាំងអស់នេះ ។ ម្នាលអាវុសោ
ទាំងឡាយ ដូចជាសំពត់ដែលត្រូវភ្លើងឆេះ ឬក្បាលដែលត្រូវភ្លើងឆេះ
បុគ្គលគួរប្រញាប់ធ្វើទូរវិសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ព្យាយាមផង សេចក្តីខ្ជឹឃ្នាត
ផង ប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង
ឲ្យលើសលុប ដើម្បីលត់នូវសំពត់ ឬ ក្បាលនោះឯង យ៉ាងណាមិញ

ឯវមេវ ខោ អាវុសោ តេន ភិក្ខុនា សព្ពេសំយេវ
ឥមេសំ កុសលានំ ធម្មានំ បដិលាភាយ
អធិមត្តោ ឆន្ទោ ច ឯយាមោ ច ឧស្សាហោ ច
ឧស្សោឡ្ហី ច អប្បដិវានី ច សតិ ច
សម្បជញ្ញំ ករណីយំ ។ សេចេ បនាវុសោ ភិក្ខុ
បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំជានេ្ញ កុសលេ ធម្មេ អត្តនិ
សមនុបស្សតិ ឯវំជានេ្ញ កុសលេ ធម្មេ អត្តនិ ឧ
សមនុបស្សតិ នោនាវុសោ ភិក្ខុនា យេ កុសលេ
ធម្មេ អត្តនិ សមនុបស្សតិ តេសុ កុសលេសុ
ធម្មេសុ បតិដ្ឋាយ យេ កុសលេ ធម្មេ អត្តនិ
ឧ សមនុបស្សតិ តេសំ កុសលានំ ធម្មានំ
បដិលាភាយ អធិមត្តោ ឆន្ទោ ច ឯយាមោ ច
ឧស្សាហោ ច ឧស្សោឡ្ហី ច អប្បដិវានី
ច សតិ ច សម្បជញ្ញំ ករណីយំ ។

ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កិកុនោះ គប្បីប្រញាប់ធ្វើនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ព្យាយាមផង សេចក្តីខ្នើខ្នាតផង ប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យលើសលុប ដើម្បីបានចំពោះនូវពួកកុសលធម៌ទាំងនេះ កំយ៉ាងនោះដែរ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បើភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកុសលធម៌ទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងខ្លួន មិនឃើញនូវកុសលធម៌ទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងខ្លួនទេ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កិកុនោះពិចារណាឃើញនូវកុសលធម៌ទាំងឡាយណា ក្នុងខ្លួនបិតនៅក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយនោះ (បើ) មិនខាន់ឃើញនូវកុសលធម៌ទាំងឡាយណាក្នុងខ្លួនទេ ត្រូវធ្វើនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ព្យាយាមផង សេចក្តីខ្នើខ្នាតផង ប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យលើសលុប ដើម្បីបានចំពោះនូវកុសលធម៌ទាំងឡាយនោះ។

เสยฺยถาปิ อาวุเสา อาธิจฺจเจเลา ก
อาธิจฺจสีเสา ก ตาสฺสา เจลสฺส ก
สีสสฺส ก ธิฆาปตาย อาธิมตฺตํ ฉฺฉฺ
กายาทฺ ขุสฺสาทฺ ขุเสฺสาธิยา อปฺปฏิกาธิฆฺ
สาตฺ สมฺผสฺสาฆฺ ปาเยยฺย ฯาเมว เขา อาวุเสา
เตน กิกฺขา เย กุสเล ธมฺเม อตฺถิ สมฺปุ-
ปสฺสิตา เตสุ กุสเลสุ ธมฺเมสุ ปติฏฺฐาย เย
กุสเล ธมฺเม อตฺถิ ส สมฺปุปสฺสิตา เตสํ
กุสลานิ ชฺฌานิ ปฏิลาภาย อธิมตฺตา ฉฺฉ
ก กายาเอา ก ขุสฺสาเอา ก ขุเสฺสาธิยา ก
อปฺปฏิกาธิ ก สาตา ก สมฺผสฺสาฆฺ ปาณิยา ฯ
สเจ ปนาวุเสา กิกฺขา ปฺปวิกฺขาเอา สาฺปิ เม
กุสเล ธมฺเม อตฺถิ สมฺปุปสฺสิตา เตนาวุเสา
กิกฺขา สาฺสฺสา ฯเมสุ กุสเลสุ ธมฺเมสุ
ปติฏฺฐาย ขุตฺตา อาสวานิ ขยาย เยาเค
ปาณิเยาติ ฯ

ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ដូចជាសំពត់ដែលត្រូវភ្លើងឆេះ ឬក្បាលដែលត្រូវភ្លើងឆេះ បុគ្គលគប្បីប្រញាប់ធ្វើនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ព្យាយាមផង សេចក្តីឆន្ទៈផង ប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យលើសលុប ដើម្បីលត់សំពត់ ឬក្បាលនោះឯង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះ ពិចារណាឃើញនូវកុសលធម៌ទាំងឡាយណា ក្នុងខ្លួនបឋមទៅ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយនោះ (បើ) មិនទាន់ឃើញនូវកុសលធម៌ទាំងឡាយណា ក្នុងខ្លួនទេ ត្រូវធ្វើនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង ព្យាយាមផង សេចក្តីឆន្ទៈផង ប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីមិនរួញរាផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យលើសលុប ដើម្បីឲ្យបាននូវកុសលធម៌ទាំងឡាយនោះ យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុពិចារណាឃើញកុសលធម៌ទាំងអស់នេះ ក្នុងខ្លួន ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះគួរបឋមទៅ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងអស់នេះ ហើយធ្វើនូវសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីអស់នៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ តរៅ ។

[๘๖] ទសយិមា ភិក្ខវេ សញ្ញា ភាវិតា ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោន្តិ មហានិសំសា អមតោគធា អមតបរិយោសានា ។ កតមា ទស ។ អសុភសញ្ញា មរណសញ្ញា អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញា សព្ពលោកេ អនភិរតសញ្ញា អនិច្ចសញ្ញា អនិច្චេ ទុក្ខសញ្ញា ទុក្ខេ អនត្តសញ្ញា បហានសញ្ញា វិរាគសញ្ញា និរោធសញ្ញា ។ ឥមា ខោ ភិក្ខវេ ទស សញ្ញា ភាវិតា ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោន្តិ មហានិសំសា អមតោគធា អមតបរិយោសានាតិ ។

[๘๗] ទសយិមា ភិក្ខវេ សញ្ញា ភាវិតា ពហុលីកតា

[๙๖] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញានេះមាន១០ប្រការដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈជាបរិយោសាន។ សញ្ញា ១០ តើដូចម្តេច ខ្លះ។ គឺអសុភសញ្ញា (សំគាល់ថាមិនស្អាត) ๑ មរណសញ្ញា (សំគាល់ក្នុងសេចក្តីស្លាប់) ๑ អាហារេ បដិកូលសញ្ញា (សំគាល់ថាគួរខ្ពើមរអើមក្នុងអាហារ) ๑ សព្វលោកេ អនភិរតសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ថាមិនគួរត្រេកអរក្នុងលោកទាំងអស់) ๑ អនិច្ចសញ្ញា (សំគាល់ថាមិនទៀង) ๑ អនិច្เจ ទុក្ខសញ្ញា (សំគាល់ថាជាទុក្ខក្នុងរបស់មិនទៀង) ๑ ទុក្เข អនត្តសញ្ញា) សំគាល់ថាមិនមែនខ្លួនក្នុងរបស់ដែលជាទុក្ខ) ๑ បហានសញ្ញា (សំគាល់ថាគួរលះបង់) ๑ វិរាគសញ្ញា (សំគាល់ការប្រាសចាកតម្រេក) ๑ និរោធសញ្ញា (សំគាល់ការរលត់) ๑ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាទាំង ๑๐ នេះឯង ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈជាបរិយោសាន។

[๙๗] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញានេះ មាន ๑๐ ប្រការ ដែលបុគ្គល បានចំរើនហើយ បានធ្វើឲ្យច្រើន ហើយ

មហាបញ្ញោ ហោតិ មហាធិសំសោ អមតោគធោ
អមតបរិយោសានោ ។ កតមោ ទស ។
អនិច្ចសញ្ញា អនត្តសញ្ញា មរណសញ្ញា អាហារេ
បដិកូលសញ្ញា សព្វលោកេ អនភិរតិសញ្ញា អដ្ឋិ-
កសញ្ញា បុឌ្ឍវកសញ្ញា វិនីលកសញ្ញា វិច្ឆិទ្ទក-
សញ្ញា ឧទ្ធុមាតកសញ្ញា ។ ឥមា ខោ ភិក្ខវេ ទស
សញ្ញា ភាវិតា ពហុលីកតា មហាបញ្ញោ ហោតិ
មហាធិសំសោ អមតោគធោ អមតបរិយោសានោតិ ។

[៥៨] សេចេ ភិក្ខវេ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា
ឯវំ បុច្ឆេយ្យុំ កឹមូលកា អាវុសោ សព្វេ ធម្មា
កឹំសមុគ្គា សព្វេ ធម្មា កឹំសមុទយា សព្វេ
ធម្មា កឹំសមោសរណា សព្វេ ធម្មា កឹំបមុខា សព្វេ
ធម្មា កឹំអធិបតេយ្យា សព្វេ ធម្មា កឹំផុដ្ឋា

មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈជាបរិយោសាន ។ សញ្ញា ១០ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺ អនិច្ចសញ្ញា ១ អនត្តសញ្ញា ១ មរណសញ្ញា ១ អាហារេបដិក្កូលសញ្ញា ១ សព្វលោកេអនភិរតិសញ្ញា ១ អដ្ឋិកសញ្ញា (សំគាល់អសុកដែលមានតែពាងឆ្អឹង) ១ បុឌ្ឍុវកសញ្ញា (សំគាល់អសុកដែលមានដង្កូវចុះ) ១ វិនីលកសញ្ញា (សំគាល់អសុកដែលមានពណ៌ខៀវ) ១ វិច្ឆិទ្ទកសញ្ញា (សំគាល់អសុកដែលដាច់ជាកំណាត់) ១ ឧទ្ធុមាតកសញ្ញា (សំគាល់អសុកដែលហើមប៉ោង) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញា ១០ យ៉ាងនេះឯង ដែលបុគ្គលបានចំរើនបានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈជាបរិយោសាន ។

[៩៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជក សួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ពួកធម៌ទាំងអស់ មានអ្វីជាឫសគល់ ពួកធម៌ទាំងអស់ មានអ្វីជាដែនកើត ពួកធម៌ទាំងអស់ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត ពួកធម៌ទាំងអស់ មានអ្វីជាទីប្រជុំចុះ ពួកធម៌ទាំងអស់ មានអ្វីជាប្រធាន ពួកធម៌ទាំងអស់ មានអ្វីជាធំ ពួកធម៌ទាំងអស់ មានអ្វីជាគ្រឿងវិសេស

សព្ពេ ឧណ្ហា តាវសោភ សព្ពេ ឧណ្ហា តាវិកជា
សព្ពេ ឧណ្ហា តាវិមវិយោសាជា សព្ពេ ឧណ្ហាតំ
ឯវំ បុដ្ឋា តុណ្ហី អហេសុំ តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ
បរិព្វាជកានំ តិន្តិំ ព្យាករេយ្យាថាតំ ។ អថខ្វមូលកោ
ឆោ អគ្គេ ឧណ្ហា អថខ្វនេត្តិកា អថខ្វបដិសរណោ
សាធុ វត អគ្គេ អថខ្វឆ្ឆំយេវ បដិកាតុ ឯតស្ស
ភាសិតស្ស អត្ថោ អថខ្វតោ សុត្វា តិក្ខ្ត្តុ ជាវេស្សន្តិតំ ។
តេនហិ តិក្ខ្ត្តុវេ សុណាថ សាធុកំ មនសិតរោថ
ភាសិស្សាមីតំ ។ ឯវំ អគ្គេតំ ខោ តេ តិក្ខ្ត្តុ អថខ្វតោ
បច្ចស្សោសុំ ។ អថខ្វ ឯតទវោច សចេ តិក្ខ្ត្តុវេ
អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា ឯវំ បុច្ឆេយ្យុំ តាវមូលកោ
អាវុសោ សព្ពេ ឧណ្ហា តាវិសម្ភវោ សព្ពេ ឧណ្ហា
តាវិសមុទយោ សព្ពេ ឧណ្ហា តាវិសមោសរណោ

ពួកធម៌តាំងអស់មានអ្វីជាឫម ពួកធម៌តាំងអស់មានអ្វីជាគ្រឿងឈប់ទៅរក ពួកធម៌តាំងអស់ មានអ្វីជាបរិយោសាន ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ កាលបើត្រូវពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជក តាំងនោះ សួរយ៉ាងនេះ តើអ្នកតាំងឡាយ គប្បីដោះស្រាយដូចម្តេច ។ ពួកភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌តាំងឡាយ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាឫសគល់ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាទីពឹងនៃយើងតាំងឡាយ ស្រាប់ហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងនូវសេចក្តីនៃភាសិតនេះ ភិក្ខុតាំងឡាយ បានស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយនឹងចងចាំបាន ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បើដូច្នោះ អ្នកតាំងឡាយ ចូរស្តាប់ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែង ។ ពួកភិក្ខុតាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បើពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជក សួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ពួកធម៌តាំងអស់ មានអ្វីជាឫសគល់ ពួកធម៌តាំងអស់ មានអ្វីជាដែនកើត ពួកធម៌តាំងអស់ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត ពួកធម៌តាំងអស់ មានអ្វីជាទីប្រជុំចុះ

សព្ពេ ជម្ហា កាមបុញ្ញា សព្ពេ ជម្ហា កាមអនិមតេយ្យា
សព្ពេ ជម្ហា កាមឧត្តរា សព្ពេ ជម្ហា កាមសារ
សព្ពេ ជម្ហា កាមជិកជា សព្ពេ ជម្ហា កាមបរិយោ-
សានា សព្ពេ ជម្ហាតំ ឋវំ បុជ្ជា តុម្ហេ
កិក្ខវេ តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្វាជកានំ ឋវំ
ព្យាករេយ្យាថ ឆន្ទមូលកា អារុំសោ សព្ពេ ជម្ហា
អនសំការសម្ភវា សព្ពេ ជម្ហា ផស្សសមុទយា
សព្ពេ ជម្ហា វេទនាសមោសរណា សព្ពេ ជម្ហា
សមាធិប្បមុខា សព្ពេ ជម្ហា សតាធិបតេយ្យា សព្ពេ
ជម្ហា បញ្ញុត្តរា សព្ពេ ជម្ហា វិមុត្តិសារ សព្ពេ
ជម្ហា អមតោគធា សព្ពេ ជម្ហា និព្វានបរិយោសានា
សព្ពេ ជម្ហាតំ ឋវំ បុជ្ជា តុម្ហេ កិក្ខវេ តេសំ
អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្វាជកានំ ឋវំ ព្យាករេយ្យាថាតំ ។

(៥៩) តស្មាតិហ កិក្ខវេ ឋវំ សិក្ខិតព្ពំ
យថា បព្ពជ្ជាបរិចិតញ្ច នោ ចិត្តំ អារិសុតិ

ពួកធម៌ទាំងអស់ មានអ្វីជាប្រធាន ពួកធម៌ទាំងអស់ មានអ្វីជាធំ ពួកធម៌ទាំងអស់ មានអ្វីជាគ្រឿងវិសេស ពួកធម៌ទាំងអស់ មានអ្វីជាខ្លឹម ពួកធម៌ទាំងអស់ មានអ្វីជាគ្រឿងឈមទៅរក ពួកធម៌ទាំងអស់ មានអ្វីជាបរិយោសាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កាលបើត្រូវពួកអន្យតិត្ថិយ បរិព្វាជកទាំងនោះសួរយ៉ាងនេះ គប្បីដោះស្រាយ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ពួកធម៌ទាំងអស់ មានឆន្ទៈជាឫសគល់ ពួកធម៌ទាំងអស់ មានមនសិការៈជាដែនកើត ពួកធម៌ទាំងអស់ មានផស្សៈជាទីប្រជុំកើត ពួកធម៌ទាំងអស់ មានវេទនាជាទីប្រជុំចុះ ពួកធម៌ទាំងអស់ មានសមាធិជាប្រធាន ពួកធម៌ទាំងអស់ មានសតិជាធំ ពួកធម៌ទាំងអស់ មានបញ្ញាជាគ្រឿងវិសេស ពួកធម៌ទាំងអស់ មានវិមុត្តិជាខ្លឹម ពួកធម៌ទាំងអស់ មានអមតៈជាគ្រឿងឈមទៅរក ពួកធម៌ទាំងអស់ មាននិព្វានជាបរិយោសាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើត្រូវពួកអន្យតិត្ថិយ បរិព្វាជកទាំងនោះ សួរយ៉ាងនេះ គប្បីដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

(៥៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ ភិក្ខុគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា ចិត្តរបស់ធនធំសន្សំដោយសមគួរដល់បព្វជ្ជាផង

ឯ ច ទុប្បដ្ឋា ចាបតា អកុសលា ធម្មា ចិត្តំ បរិយោនាយ ឋស្សន្តិ អនិច្ចសញ្ញាបរិចិតញ្ច ខោ ចិត្តំ ភវិស្សតិ អនត្តសញ្ញាបរិចិតញ្ច ខោ ចិត្តំ ភវិស្សតិ អសុភសញ្ញាបរិចិតញ្ច ខោ ចិត្តំ ភវិស្សតិ អាទីនវសញ្ញាបរិចិតញ្ច ខោ ចិត្តំ ភវិស្សតិ លោកស្ស សមញ្ច វិសមញ្ច ញត្វា តំ សញ្ញាបរិចិតញ្ច ខោ ចិត្តំ ភវិស្សតិ លោកស្ស សម្ភវញ្ច(១) វិភវញ្ច ញត្វា តំ សញ្ញាបរិចិតញ្ច ខោ ចិត្តំ ភវិស្សតិ លោកស្ស សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច ញត្វា តំ សញ្ញាបរិចិតញ្ច ខោ ចិត្តំ ភវិស្សតិ បហានសញ្ញាបរិចិតញ្ច ខោ ចិត្តំ ភវិស្សតិ វិរាគសញ្ញាបរិចិតញ្ច ខោ ចិត្តំ ភវិស្សតិ និរោធសញ្ញាបរិចិតញ្ច ខោ ចិត្តំ ភវិស្សតីតិ ។ ឥតិ ហេតំ កិត្តរេ សិក្ខិតព្ពំ ។ យតោ ខោ កិត្តរេ កិត្តុ យេ ឯតា បញ្ច ឋានា បរិចិតញ្ច ចិត្តំ ហោតិ ឯ ច ទុប្បដ្ឋា ចាបតា អកុសលា ធម្មា ចិត្តំ បរិយោនាយ តិដ្ឋន្តិ

---

๑ ម. ភវិញ្ច ។

អកុសលធម៌ ដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ក៏នឹងមិនគ្រប
សង្កត់ចិត្តផង ចិត្តយើងសន្សំ ក្នុងអនិច្ចសញ្ញាផង ចិត្តយើង
នឹងសន្សំ ក្នុងអនត្តសញ្ញាផង ចិត្តយើងនឹងសន្សំ ក្នុងអសុភសញ្ញា
ផង ចិត្តយើងនឹងសន្សំ ក្នុងអាទីនវសញ្ញាផង ចិត្តយើងនឹងសន្សំ
ក្នុងសញ្ញានោះ ព្រោះដឹងនូវសុចរិតនឹងទុច្ចរិត នៃសត្វលោកផង
ចិត្តយើងនឹងសន្សំ ក្នុងសញ្ញានោះ ព្រោះដឹងនូវសេចក្តីចំរើននឹងសេចក្តី
វិនាសនៃសត្វលោកផង ចិត្តយើងនឹងសន្សំ ក្នុងសញ្ញានោះ ព្រោះដឹង
ការប្រជុំកើតនឹងសាបសូន្យ៧ នៃសត្វលោកផង ចិត្តយើងនឹងសន្សំ
ក្នុងបហានសញ្ញាផង ចិត្តយើងនឹងសន្សំ ក្នុងវិរាគសញ្ញាផង ចិត្តយើង
នឹងសន្សំ ក្នុងនិរោធសញ្ញាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយ គួរសិក្សាយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
ណាបើ ចិត្តដែលភិក្ខុសន្សំហើយ ដោយសមគួរដល់បព្វជ្ជាផង ពួក
អកុសលធម៌ដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ក៏មិនគ្រប់សង្កត់ចិត្តផង

อนิจฺจสญฺญาปริจิตฺตา จิตฺตา โหนฺติ อนตฺตสญฺ-
ญาปริจิตฺตา จิตฺตา โหนฺติ อสุภสญฺญาปริจิตฺตา
จิตฺตา โหนฺติ อาทีนวสญฺญาปริจิตฺตา จิตฺตา โหนฺติ
โลกสฺส สมฺมา วิสมฺมา ญตฺวา ตํ สญฺญา-
ปริจิตฺตา จิตฺตา โหนฺติ โลกสฺส สมฺมา วิภวา
ญตฺวา ตํ สญฺญาปริจิตฺตา จิตฺตา โหนฺติ โลกสฺส
สมุทยา ญตฺวา อตฺถงฺคมา ญตฺวา ตํ สญฺญาปริจิตฺตา
จิตฺตา โหนฺติ ปหานสญฺญาปริจิตฺตา จิตฺตา โหนฺติ
วิราคสญฺญาปริจิตฺตา จิตฺตา โหนฺติ นิโรธสญฺญาปริ-
จิตฺตา จิตฺตา โหนฺติ ฯ เตสฺวาหํ อิมินา ปฐมนฺตรา
อญฺญาตรา ปฐมา จาตกิตฺถี อิตฺถตฺตา อญฺญา สตา
วา อุจฺจาธิเสเส อนาคามิตาติ ฯ

[๖๐] ปุน สมเย ภควา สาวตฺถิยา วิหรติ
เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม ฯ เตน โข
ปน สมเยน อายสฺมา ตาวติโส นาม อาจิ-
ณฺโณ โหติ ทุกฺกิโต พาฬฺหตฺถลาโภ ฯ

ចិត្តដែលកិកុសន្សំហើយ កន្ងអនិច្ចសញ្ញាផង ចិត្តដែលកិកុសន្សំហើយ ក្នុងអនត្តសញ្ញាផង ចិត្តដែលកិកុសន្សំហើយ កន្ងអសុភសញ្ញាផង ចិត្តដែលកិកុសន្សំហើយ កន្ងអាទីនវសញ្ញាផង ចិត្តដែលកិកុសន្សំហើយ កន្ងសញ្ញានោះ ព្រោះដឹងនូវសុចរិតនិងទុច្ចរិតរបស់សត្វលោកផង ចិត្តកិកុសន្សំហើយកន្ងសញ្ញានោះ ព្រោះដឹងនូវសេចក្តីចំរើននិងវិនាសរបស់សត្វលោកផង ចិត្តដែលកិកុសន្សំហើយ កន្ងសញ្ញានោះ ព្រោះដឹងនូវការប្រដុំតើតនិងសាបសូន្យរបស់សត្វលោកផង ចិត្តដែលកិកុសន្សំហើយ កន្ងបហានសញ្ញាផង ចិត្តដែលកិកុសន្សំហើយ កន្ងវិរាគសញ្ញាផង ចិត្តដែលកិកុសន្សំហើយ កន្ងនិរោធសញ្ញាផង ។ បណ្តាផលទាំងពីរ ផលណាមួយរវែងប្រាកដដល់កិកុនោះ គឺនិងបានអរហត្តផល កន្ងបច្ចុប្បន្ន ឬកាលបើឧបាទិ នៅសេសសល់ នឹងបានអនាគាមិផល ។

(๖๐) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់កន្ងវត្តជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះគិរិមានន្ទដ៏មានអាយុ លោកមានអាពាធ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ជាជម្ងឺធ្ងន់ ។

ទុតិយបណ្ណាសកេ សចិត្តវគ្គេ

អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ
ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។
ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ
ឯតទវោច អាយស្មា ភន្តេ តិរិយានន្ទោ អាពាធិកោ
ហោតិ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ សាធុ ភន្តេ ភគវា
យេនាយស្មា តិរិយានន្ទោ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្បំ
ឧបាទាយាតិ ។ សចេ ខោ ត្វំ អានន្ទ តិរិយាន-
ន្ទស្ស កិក្ខនោ ឧបសង្កមិត្វា ឧស សញ្ញា
ការេយ្យាសិ ហរិំ ខោ បនេតំ វិជ្ជតិ យំ
តិរិយានន្ទស្ស កិក្ខនោ ឧស សញ្ញា សុត្វា សោ
អាពាធោ ឋានសោ បដិប្បស្សម្ភេយ្យ ។ កតមា
ឧស ។ អនិច្ចសញ្ញា អនត្តសញ្ញា អសុភសញ្ញា
អាទីនវសញ្ញា បហានសញ្ញា វិរាគសញ្ញា និរោធ-
សញ្ញា សព្ពលោកេ អនភិរតសញ្ញា សព្ពសង្ខារេសុ
អនិច្ចសញ្ញា អានាបានស្សតិ ។

គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទត្ថេរដ៏មានអាយុ បានចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រង់ទីដែលព្រះអង្គគង់ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទត្ថេរដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលនូវពាក្យនេះនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គិរិមានន្ទដ៏មានអាយុមានអាពាធ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ជាដម្មីធ្ងន់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់អនុគ្រោះ (ចំពោះគិរិមានន្ទ) សូមស្តេចចូលទៅ ត្រង់កន្លែងដែលគិរិមានន្ទអាស្រ័យនៅ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់តបថា ម្នាលអានន្ទ ប្រសិនបើអ្នកចូលទៅគាន់សំណាក់នៃគិរិមានន្ទភិក្ខុ សំដែងប្រាប់ សញ្ញាទាំង ១០ ប្រការ ដំណើរនេះជាហេតុនឹងនាំឲ្យអាពាធរបស់គិរិមានន្ទភិក្ខុនោះ បានរម្ងាប់សះស្បើយទៅមួយរំពេច ព្រោះគិរិមានន្ទភិក្ខុ បានស្តាប់នូវសញ្ញាទាំង ១០ ប្រការ ។ សញ្ញាទាំង ១០ ប្រការនោះ ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺ អនិច្ចសញ្ញា ១ អនត្តសញ្ញា ១ អសុភសញ្ញា ១ អាទីនវសញ្ញា ១ បហានសញ្ញា ១ វិរាគសញ្ញា ១ និរោធសញ្ញា ១ សព្វលោកេ អនភិរតសញ្ញា ១ សព្វសង្ខារេសុ អនិច្ចសញ្ញា ១ អានាបានស្សតិ ១ ។

กตมา ปาฬิ อนิจฺจสญฺญา ฯ สพฺพาปิ
ภิกฺขุ อรญฺญคโต วา รุกฺขมูลคโต วา สุญฺญาคา-
รคโต วา สตึ ปฏิสงฺขาติ ยถา อนิจฺจํ เวทนา
อนิจฺจา สญฺญา อนิจฺจา สงฺขารา อนิจฺจา วิญฺญา-
ณนฺติ ฯ สตึ สเมสุ ปญฺจสุ ขนฺธาเนกฺขิตฺเตสุ
อนิจฺจานุปสฺสี วิหรตีติ ฯ อยํ ปุคฺคลาปิ
อนิจฺจสญฺญา ฯ

กตมา ปาฬิ อนตฺตสญฺญา ฯ สพฺพาปิ
ภิกฺขุ อรญฺญคโต วา รุกฺขมูลคโต วา สุญฺญาคา-
รคโต วา สตึ ปฏิสงฺขาติ จกฺขุ อนตฺตา รูปา
อนตฺตา โสตํ อนตฺตา สทฺทา อนตฺตา ฆานํ
อนตฺตา คนฺธา อนตฺตา ชิวฺหา อนตฺตา รสา
อนตฺตา กาโย อนตฺตา ผොฏฺฐพฺพา อนตฺตา
มโน อนตฺตา ธมฺมา อนตฺตาติ ฯ สตึ สเมสุ
ธาตุสุ อฏฺฐารสกธาตูสุ อายตเนสุ อนตฺตานุปสฺสี
วิหรตีติ ฯ อยํ ปุคฺคลาปิ อนตฺตสญฺญา ฯ

ម្នាលអានន្ទ អនិច្ចសញ្ញា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ តិក្ខុកង្ខ
សាសនានេះ នៅកង្វែព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ក្តី
ពិចារណាយើញដូច្នេះថា រូបមិនទៀង វេទនាមិនទៀង សញ្ញាមិនទៀង
សង្ខារទាំងឡាយមិនទៀង វិញ្ញាណមិនទៀង ។ តិក្ខុពិចារណាយើញ
រឿយ ។ ថាមិនទៀង កង្ខុបាទានក្ខន្ធទាំង៥នេះដោយប្រការដូច្នេះ ។
ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា អនិច្ចសញ្ញា ។

ម្នាលអានន្ទ អនត្តសញ្ញា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ តិក្ខុកង្ខ
សាសនានេះនៅកង្វែព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី ពិចារ-
ណាយើញដូច្នេះថា ភ្នែកមិនមែនជារបស់ខ្លួនទេ រូបមិនមែនជារបស់ខ្លួន
ទេ ត្រចៀកមិនមែនជារបស់ខ្លួនទេ សម្លេងទាំងឡាយ មិនមែនជារបស់
ខ្លួនទេ ច្រមុះមិនមែនជារបស់ខ្លួនទេ ក្លិនទាំងឡាយ មិនមែនជារបស់ខ្លួន
ទេ អណ្តាតមិនមែនជារបស់ខ្លួនទេ រសទាំងឡាយមិនមែនជារបស់ខ្លួន
ទេ កាយមិនមែនជារបស់ខ្លួនទេ ផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយមិនមែនជារបស់
ខ្លួនទេ ចិត្តមិនមែនជារបស់ខ្លួនទេ ធម៌ទាំងឡាយ មិនមែនជារបស់
ខ្លួនទេ ។ តិក្ខុពិចារណាយើញរឿយ ។ ដូច្នេះថា មិនមែនជារបស់ខ្លួន
កង្វែអាយតនៈខាងក្នុង៦ នឹងអាយតនៈខាងក្រៅ ៦ នេះ ដោយប្រការ
ដូច្នេះ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា អនត្តសញ្ញា ។

ขุ.ปา.อฏฺ.สงฺ.เวรญฺชกณฺฑวณฺณนา สติปฏฺฐานวิภงฺค

ตตฺถ กตมา จาคานุสฺสติ ฯ ยา จาคานุ-
สฺสติ กิจฺฉา ปมาทา กามานํ ทุจฺจิตาทิลา อาลาเคสุ-
มตฺตกา ตปปริยนฺตา ปญฺญาพลปฺปการสฺส อสุจิโน
ปฏิวิรตฺติ อตฺถิ ปมสฺมึ กาเย เกสา โลมา
นขา ทนฺตา มโล ตโจ มํสํ นฺหารุ อฏฺฐี อฏฺฐิมิญฺ-
ชกฺกา หทยํ ยกนํ กิโลมกกา ปิหกา
ปปฺผาสา อนฺตา อนฺตคุณา อุทริยา กรีสา ปิตฺตา
เสมฺหา ปุพฺโพ โลหิตา เสโท เมโท อสฺสุ
วสา เขโฬ สิงฺฆาณิกา ลสิกา มุตฺตนฺติ ฯ
ยสฺมึ ปมสฺมึ กาเย อสุภานุปสฺสี วิหรติ ฯ
อยํ วุจฺจติ จาคานุสฺสติ ฯ

กตมา จ ภิกฺขเว อาจิณฺณสมุทาจาริกา ฯ
ยา จาคานุสฺสติ ภิกฺขุ อรญฺญคโต วา รุกฺขมูลคโต
วา สุญฺญาคารคโต วา ยสฺมึ ปฏิสญฺจิกฺขติ
ตถาคตสฺส โข อยํ กายา ตถาคตาจิณฺโณ ฯ

ម្នាលអានន្ទ រសុកសញ្ញា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះពិចារណាឃើញនូវកាយនេះឯង ខាងលើអំពីដែលនៃបាតដើង
ទៅឯង៧ ខាងក្រោមអំពីចុងសក់ចុះមក ព័ទ្ធជុំវិញដោយស្បែក ពេញ
ដោយគ្រឿងមិនស្អាត មានប្រការផ្សេង។ ដូចេ្នះថា ក្នុងរូបកាយនេះ
សក់ ពោម ឈាម ស្បែក សាច់ សរសៃ ឆ្អឹង ខួរក្នុងឆ្អឹង ពោះ បេះដូង
ថ្លើម រាវ ក្រពះ ប្រហើរ លាមក ទឹកក្នុងពោះ សួត ពោះវៀនធំ ពោះវៀនតូច
អាហារថ្មី អាហារចាស់ ប្រមាត់ ស្លេស្ម ខ្ទុះ ឈាម ញើស ខ្លាញ់ខាប់
ទឹកភ្នែក ខ្លាញ់ក្រអូ ទឹកមាត់ ទឹកសម្បា ទឹកអំបិល ទឹកមូត្រ ។
ភិក្ខុពិចារណាឃើញរឿយ ។ ថា មានក្នុងរូបកាយនេះ ដោយប្រការ
ដូចេ្នះ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា រសុកសញ្ញា ។

ម្នាលអានន្ទ អាទីនវសញ្ញា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសា-
សនានេះ នៅក្នុងព្រៃក្តី ទៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី ពិចារណា
ឃើញដូចេ្នះថា រូបកាយនេះ មានទុក្ខច្រើន មានទោសច្រើនដោយពិត ។

ឥតំ ឥមស្មឹ កាយេ រូបំ អាពាធា
ឧប្បជ្ជន្តិ សេយ្យថីទំ ចក្ខុរោគោ សោតរោគោ
ឃានរោគោ ជិវ្ហារោគោ កាយរោគោ សីសរោគោ
កណ្ណរោគោ មុខរោគោ ទន្តរោគោ កាសោ
សាសោ បិនាសោ ឌាហោ ជរោ កុច្ឆិរោគោ មុច្ឆា
បក្ខន្ធិកា សូលា វិសូចិកា កុដ្ឋំ គណ្ឌោ
កិលាសោ សោសោ អបមារោ ទទ្ទុ កណ្ឌុ
កច្ឆុ រខសា វិតច្ឆិកា លោហិតំ បិត្តំ
មធុមេហោ អំសា បិឌកា ភគន្ទលា បិត្តសមុដ្ឋានា
អាពាធា សេម្ហសមុដ្ឋានា អាពាធា វាតស-
មុដ្ឋានា អាពាធា សន្និបាតិកា អាពាធា
ឧតុបរិណាមជា អាពាធា វិសមបរិហារជា អាពាធា
ឱបក្កមិកា អាពាធា កម្មវិបាកជា អាពាធា សីតំ
ឧណ្ហំ ជិឃច្ឆា បិបាសា ឧច្ចារោ បស្សាវោតិ ។

អាពាធទាំង៩យ៉ាយផ្សេង។ តែងកើតឡើង ក្នុងកាយនេះដូច្នេះ អពាធនោះដូចម្តេចខ្លះ គឺពេគក្នុងកែក ពេគក្នុងត្រចៀក ពេគក្នុងច្រមុះ ពេគក្នុងអណ្តាត ពេគក្នុងកាយ ពេគក្នុងក្បាល ពេគស្បឹតត្រចៀក ពេគក្នុងមាត់ ពេគត្រង់គល់ធ្មេញ ពេគក្អួក ពេគហឺត ពេគខាងក្រៅច្រមុះ ពេគក្តៅក្រហាយ ពេគស្កាំងស្គម ពេគក្នុងដៃ ពេគខ្យល់ចាប់ វិលមុខ ពេគធ្លាក់ឈាម ពេគបុកសៀត ពេគចុះពក ពេគយូរ៉ា ពេគមួល ពេគស្រែង ពេគរីងរៃ ពេគឆ្កួតជ្រូក ពេគជំនួចពិស ពេគរមាស់ ពេគគមក្រិន ពេគកើតក្នុងទីដែលខ្វារដោយក្រចក ពេគយូរ៉ាដែក ពេគឈាម ពេគប្រមាត់ ពេគទឹកនោមផ្អែម ពេគឫសដូងដុះ ពេគលេកកែវ ពេគឫសដូងបាត(១) អាពាធបណ្តាលអំពីប្រមាត់ អាពាធបណ្តាលអំពីស្លេស្ម អាពាធបណ្តាលអំពីខ្យល់ អាពាធបណ្តាលអំពីសន្និបាត គឺការកម្រើកប្រមាត់ ស្លេស្ម ន៏ង៩យ៉ាងប្រជុំគ្នា អាពាធកើតអំពីរដូវប្រែប្រួល អាពាធកើតអំពីការផ្គាស់ប្តូរ ឥរិយាបថមិនស្មើគ្នា អាពាធកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាមរបស់អ្នកឯទៀត (មានចាប់ចងរាយជាដើម) អាពាធកើតអំពីវិបាករបស់កម្ម ការត្រជាក់ ការក្តៅ សេចក្តីឃ្លាន សេចក្តីស្រេក ឧច្চារៈ(អាចម៍) បស្សាវៈ (មូត្រ)។

---

๑ ឫសដូងជាដែលដុះខាងក្នុង ត្រង់បន្លោះទ្វារធំ ន៏ងភ្លារួច។ អដ្ឋកថា។

ឥតិ ឥមស្មិំ ភាយេ អានីឥភត្តុបសគ្គេ វិហារតិ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ អានីឥវសញ្ញោ ។

កតមា ចានន្ទ បមាឥសញ្ញោ ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ ឧប្បន្នំ កាមវិតក្កំ ឆានធិវាសេតិ បជ-
ហតិ វិនោទេតិ ព្យន្តីភវេតិ អនភាវំ គមេតិ ឧប្បន្នំ ព្យាបាទវិតក្កំ ឆានធិវាសេតិ បជហតិ វិនោទេតិ ព្យន្តីភវេតិ អនភាវំ គមេតិ ឧប្បន្នំ វិហឹសាវិតក្កំ ឆានធិវាសេតិ បជហតិ វិនោទេតិ ព្យន្តីភវេតិ អនភាវំ គមេតិ ឧប្បន្នុប្បន្នេ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ឆានធិវាសេតិ បជហតិ វិនោទេតិ ព្យន្តីភវេតិ អនភាវំ គមេតិ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ បមាឥសញ្ញោ ។

កតមា ចានន្ទ វិភវសញ្ញោ ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ ឃតំ សង្ខំ ឃតំ បណីតំ យទិទំ សព្ពសង្ខារសមថោ សព្ពូបធិប្ប-
ដិនិស្សគ្គោ តណ្ហាក្ខយោ វិភវោ និព្ពានន្តិ ។

ភិក្ខុពិចារណាឃើញរឿយ ។ ថាជាខោស ក្នុងរូបកាយនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា អាទីនវសញ្ញា ។

ម្នាលអានន្ទ បហានសញ្ញា តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មិនទទួលទុក លះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើមិនឲ្យកើតទៀតនូវកាមវិតក្ក ដែលកើតឡើងហើយ មិនទទួលទុក លះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើមិនឲ្យកើតទៀតនូវព្យាបាទវិតក្ក ដែលកើតឡើងហើយ មិនទទួលទុក លះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើមិនឲ្យកើតតទៅទៀតនូវវិហឹសាវិតក្ក ដែលកើតឡើងហើយ មិនទទួលទុក លះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើមិនឲ្យកើតតទៅទៀត នូវធម៌ដែលជាបាបអកុសលដែលកើតឡើងហើយរឿយ ។ ។ ម្នាលអានន្ទនេះ ហៅថា បហានសញ្ញា ។

ម្នាលអានន្ទ វិរាគសញ្ញា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះនៅក្នុងវិត្តក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី ពិចារណាឃើញរឿយៗ ដូច្នេះថា ធម៌ជាគ្រឿងរម្ងាប់ សង្ខារទាំងពួង លះបង់នូវឧបធិទាំងពួង អស់ទៅនៃតណ្ហា ក្រាស់ចាកពាគៈ រំលត់ទុក្ខ នេះជាធម៌ស្ងប់ធម៌ឧត្តម ។

អយំ វុច្ចតានន្ទ វិរាគសញ្ញា ។

កតមា ចានន្ទ និរោធសញ្ញា ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ ឃិតំ សង្ខំ ឃិតំ បណីតំ យទិទំ សព្ពសង្ខារសមថោ សព្ពូបធិប្បដិនិស្សគ្គោ តណ្ហាក្ខយោ និរោធោ និព្ពានន្តិ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ និរោធសញ្ញា ។

កតមា ចានន្ទ សព្ពលោកេ អនភិរតសញ្ញា ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ យេ លោកេ ឧច្ចាវុចាសាសា ចេតសោ អនិដ្ឋាសាភិនិវេសានុសយា តេ បជហាត្តោ វិនោទតិ ន ឧច្ចាវិយត្តោ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ សព្ពលោកេ អនភិរតសញ្ញា ។

កតមា ចានន្ទ សព្ពសង្ខារេសុ អនិច្ចសញ្ញា ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ សព្ពសង្ខារេសុ អដ្ដិយតិ ហារាយតិ ជិគុច្ឆតិ ។

ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា វិភគសញ្ញា ។

ម្នាលអានន្ទ និពេធសញ្ញា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ នៅកន្លែងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ក្តី ពិចារណាយ៉ាងដូច្នេះថា ធម៌ជាគ្រឿងរម្ងាប់សង្ខារទាំងពួង លះបង់នូវឧបធិទាំងពួង អស់ទៅនៃតណ្ហា ប្រាសចាកភាគៈ រលត់ទុក្ខ នេះ ជាធម៌ស្ងប់ជាធម៌ឧត្តម ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា និពេធសញ្ញា ។

ម្នាលអានន្ទ សព្វលោកេ អនភិរតិសញ្ញា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ឧបាយគឺតណ្ហាទន្លឹងទិដ្ឋិណា ឧបាទានគឺ សេចក្តីប្រកាន់មាំណា អភិនិវេសៈ គឺសស្សតទិដ្ឋិ ទន្លឹងឧបេក្ខទិដ្ឋិជាទីអាស្រ័យនៅនៃចិត្តណា អនុស័យ គឺកិលេសដែលដេកនៅក្នុងឃើយ ។ ក្នុងសត្តសន្ថានណា ក្នុងលោក ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កាលបើលះបង់នូវឧបធិទាំងនោះ មិនបានប្រកាន់មាំដោយចិត្ត កំរើមងរឿរ (ចាកឧបធិទាំងនោះ) បាន ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា សព្វលោកេ អនភិរតិសញ្ញា ។

ម្នាលអានន្ទ សព្វសង្ខារេសុ អនិច្ចសញ្ញា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះនឿយណាយ ធុញទ្រាន់ស្អប់ខ្ពើម ចាកសង្ខារទាំងពួង ។

អយំ វុច្ចតាវុសេ សព្ពសង្ខារេសុ អនិច្ចសញ្ញា ។

កតមា ចាវុសេ អានាបានស្សតិ ។ ឥធាវុសេ

ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារ-

គតោ វា និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ

បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ សតោវ

អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ ទីឃំ វា អស្សសន្តោ

ទីឃំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ ទីឃំ វា បស្សសន្តោ

ទីឃំ បស្សសាមីតិ បជានាតិ រស្សំ វា

អស្សសន្តោ រស្សំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ រស្សំ វា

បស្សសន្តោ រស្សំ បស្សសាមីតិ បជានាតិ

សព្ពកាយប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ

សព្ពកាយប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ

ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា សព្វសង្ខារេសុ អនិច្ចសញ្ញា ។

ម្នាលអានន្ទ អានាបានសតិ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ទៅកាន់ព្រៃក្តី ទៅទៀបគល់ឈើក្តី ទៅកាន់ផ្ទះដំស្ងាត់ក្តី អង្គុយផ្គត់ភ្នែន តាំងកាយឲ្យត្រង់ផ្ចង់ស្មារតីឲ្យខ្ពង់ត្រង់ (ទៅរកកម្មដ្ឋាន)។ ភិក្ខុនោះមានស្មារតីដកដង្ហើមចេញ មានស្មារតីដកដង្ហើមចូល កាលដកដង្ហើមចេញវែង ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញ ដកដង្ហើមចេញវែង កាលដកដង្ហើមចូលវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញ ដកដង្ហើមចូលវែង កាលដកដង្ហើមចេញខ្លី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញ ដកដង្ហើមចេញខ្លី កាលដកដង្ហើមចូលខ្លី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញ ដកដង្ហើមចូលខ្លី ភិក្ខុសិក្សា[1] ថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវកាយ (២) គឺដង្ហើមចេញចាំងអស់ឲ្យប្រាកដ ទើបដកដង្ហើមចេញ ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវកាយ(៣) គឺដង្ហើមចូលចាំងអស់ឲ្យប្រាកដ ទើបដកដង្ហើមចូល

---

១ អដ្ឋកថា ថា ព្យាយាម ។ ២ ធ្វើទាំងដើម ទាំងកណ្តាល នឹងទីបំផុតនៃកាយ គឺដង្ហើម ចេញចាំងអស់ឲ្យប្រាកដ ។ ៣ ធ្វើទាំងដើមទាំងកណ្តាល នឹងទីបំផុតនៃកាយ គឺដង្ហើមចូលចាំងអស់ឲ្យប្រាកដ ។

បសន្នម្ភយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ
សិក្ខតិ បសន្នម្ភយំ កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ
សិក្ខតិ បីតិប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ
បីតិប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ សុខប្ប-
ដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ សុខប្បដិសំវេទី
បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ចិត្តសង្ខារប្បដិសំវេទី
អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ចិត្តសង្ខារប្បដិសំវេទី
បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បសន្នម្ភយំ ចិត្តសង្ខារំ
អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បសន្នម្ភយំ
ចិត្តសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ
ចិត្តប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ

កិកុសិក្ខថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នករម្ងាប់ នូវកាយសង្ខារ (๑) គឺដង្ហើមចេញ ទើបដកដង្ហើមចេញ កិកុសិក្ខថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នករម្ងាប់នូវកាយសង្ខារ (๒) គឺដង្ហើមចូល ទើបដកដង្ហើមចូល កិកុសិក្ខថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវបីតិ ទើបដកដង្ហើមចេញ កិកុសិក្ខថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវបីតិ ទើបដកដង្ហើមចូល កិកុសិក្ខថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីសុខ ទើបដកដង្ហើមចេញ កិកុសិក្ខថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីសុខ ទើបដកដង្ហើមចូល កិកុសិក្ខថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវចិត្តសង្ខារ (๓) ទើបដកដង្ហើមចេញ កិកុសិក្ខថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវចិត្តសង្ខារ ទើបដកដង្ហើមចូល កិកុសិក្ខថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នករម្ងាប់នូវចិត្តសង្ខារ ទើបដកដង្ហើមចេញ កិកុសិក្ខថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នករម្ងាប់នូវចិត្តសង្ខារ ទើបដកដង្ហើមចូល កិកុសិក្ខថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវចិត្ត ទើបដកដង្ហើមចេញ

---

๑ ๒ កាយសង្ខារដ៏ក្រៅតក្រាត ។ ๓ ចានជិល វេទនាទាំង នឹងសញ្ញាទាំង ។

ចិត្តប្បដិសំវេទិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ

អតិប្បមោទយំ ចិត្តំ... សមាទហំ ចិត្តំ... វិមោចយំ

ចិត្តំ... អនិច្ចានុបស្សី... វិរាគានុបស្សី... និរោធា-

នុបស្សី... បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ

សិក្ខតិ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ

សិក្ខតិ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ អានាបានស្សតិ ។

កិកូសិក្ខុថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវចិត្ត ទើបដកដង្កើមចូល កិកូសិក្ខុថា អាត្មាអញ ធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយ ... ដំកល់ចិត្តឲ្យស្មើក្នុងអារម្មណ៍ ... ដោះចិត្តឲ្យរួចចាកនីវរណធម៌ ជាដើម(១) ... ឃើញរឿយ ។ នូវបញ្ចក្ខន្ធថា មិនទៀង ... ឃើញរឿយ ។ នូវធម៌ដែលប្រាសចាកភព: ... ឃើញរឿយ ។ នូវធម៌ដែលរលត់បង់នូវកងទុក្ខ ... កិកូសិក្ខុថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នកឃើញរឿយ ។ នូវធម៌ជាគ្រឿងលះបង់នូវកិលេស ទើបដកដង្កើមចេញ កិកូសិក្ខុថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នកឃើញរឿយ ។ នូវធម៌ ជាគ្រឿងលះចោលនូវកិលេស ទើបដកដង្កើមចូល ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា អានាបានសតិ ។

---

១ អដ្ឋកថាពន្យល់ថា កិកូដោះចិត្តឲ្យរួចចាកនីវរណធម៌ ដោយបឋមជ្ឈាន ឲ្យរួចចាកវិតក្ក: នឹងវិចារ: ដោយទុតិយជ្ឈាន ឲ្យរួចចាកបីតិដោយតតិយជ្ឈាន ឲ្យរួចចាកសុខនឹងទុក្ខ ដោយចតុត្ថជ្ឈាន ឲ្យរួចចាកនិច្ចសញ្ញា ដោយអនិច្চានុបស្សនា ឲ្យរួចចាកសុខសញ្ញា ដោយទុក្ខានុបស្សនា ឲ្យរួចចាកអត្តសញ្ញា ដោយអនត្តានុបស្សនា ឲ្យរួចចាកនន្ទិ ដោយនិព្វិទានុបស្សនា ឲ្យរួចចាករាគៈ ដោយវិរាគានុបស្សនា ឲ្យរួចចាកសមុទយៈដោយនិរោធានុបស្សនា ឲ្យរួចចាកអាទាន: ដោយបដិនិស្សគ្គានុបស្សនា ។

สเจ ขฺวาหํ อานนฺท ตีหิมานิ สีหนาทานิ กตฺวา
อุปสงฺกมิสฺสามิ ตมหํ เอวं วทามิ อาสเยฺยวาสึ
มหานาม ขฺวาหํ ปเนตานิ ทฺวีหิ ตีหิ วสฺเสหิ ตีหิ
สีหนาทานิ กตฺวา เสฺวว อาคจฺฉามิ ตฺวญฺจ
ตตฺถเสฺวว สนฺตฺวา อุปฏฺฐหิสฺสสีติ ฯ อถขฺวาหํ อายสฺมา
อานนฺทสฺส ภควโต สนฺติเก เอตมตฺถํ สุตฺวา
อุกฺกเฏตฺวา เยนายสฺมา ตีหิมานนฺโท เตนุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมตา ตีหิมานนฺทสฺส เอวมาห เอวเมว
สเขฺว อาวุโส ฯ อถขฺวาหํ อายสฺมตา ตีหิมานนฺทสฺส
เอวมาห สุตฺตา เสา อาคาโร ปหีนเสา
ปลิปฺปสฺสทฺธิ ทุฏฺฐปิ จายสฺมา ตีหิมานนฺโท ตสฺมา
อาคาตา ตถา ปหีโน จ ปนายสฺมตา
ตีหิมานนฺทสฺส เสา อาคาโร อโหสีติ ฯ

ម្នាលអានន្ទ បើអ្នកចូលទៅ (កាន់សំណាក់) នៃគិរិមានន្ទកិក្ខុហើយ គប្បីសំដែងនូវសញ្ញាទាំង១០ប្រការនេះ ដំណើរនេះ ជាហេតុទំនងឲ្យអាពាធ របស់គិរិមានន្ទកិក្ខុនោះ រម្ងាប់សះស្បើយទៅ ១រំពេច ព្រោះគិរិមានន្ទកិក្ខុ បានស្តាប់សញ្ញាទាំង១០ប្រការនេះ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទត្ថេរដ៏មានអាយុ ក៏រៀនសញ្ញាទាំង១០ប្រការនេះ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយចូលទៅគ្រង់កន្លែងដែលគិរិមានន្ទសោកគង់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានសំដែងនូវសញ្ញាទាំង១០ប្រការនេះ ដល់គិរិមានន្ទដ៏មានអាយុ។ លំដាប់នោះឯង អាពាធរបស់គិរិមានន្ទដ៏មានអាយុនោះ ក៏រម្ងាប់សះស្បើយទៅ ១រំពេច ព្រោះបានស្តាប់សញ្ញាទាំង១០ប្រការនេះ ឯគិរិមានន្ទ ដ៏មានអាយុ ក៏បានជាសះស្បើយចាកអាពាធនោះ ក៏អាពាធនោះ គិរិមានន្ទដ៏មានអាយុ លះបង់បានហើយ ដោយកិរិយាបានស្តាប់សញ្ញាទាំង ១០ប្រការដែលព្រះអានន្ទត្ថេរ សំដែងហើយដូច្នេះ ដោយប្រការដូច្នេះឯង។

តស្សុទ្ទានំ

សចិត្តសារីបុត្តា(๑) ច ឋិតិ(๒) ច សមថេន ច
បរិហានា(๓) ច ទ្វេ សញ្ញា មូលា បញ្ចជិនាតិ(๔) ។

---

๑ ម. សចិត្តកា សារីបុត្ត ។ ๒ ម. ធិតិ ។ ๓ ម. បរិហានា ច ។
๔ ឧ. បញ្ចជិនាតិរីតិ ។ ម. បញ្ចជិតតិរីតិ ។

ខុទ្ទានដែលបិណ្ឌវគ្គនោះ

និយាយអំពីការឈ្លោសកង់ភរៈចិត្តរបស់ខ្លួន ១
អំពីព្រះសារីបុត្ត ១ អំពីការតាំងនៅដដែល ១
អំពីសមថៈ ១ អំពីបរិហានៈ ១ អំពីសញ្ញា
លើក អំពីធម៌ជាមូល ១ ចិត្តសន្សំដោយបព្វជ្ជា ១
អាភាជ ១ ។

ឃមកវគ្គោ ទុតិយោ

(៦ ក) បុរិមា កិក្ខវេ កោដិ ន បញ្ញាយតិ អវិជ្ជាយ. ឥតោ បុព្វេ អវិជ្ជា ជាយោ សិ អថ បច្ឆា សម្ភវីតិ(១) ឯវញ្ចេតំ កិក្ខវេ វុច្ចតិ អថ ច បន បញ្ញាយតិ ឥទប្បច្ចយា អវិជ្ជាតិ ។ អវិជ្ជម្បាហំ កិក្ខវេ សាហារំ វទាមិ នោ អនាហារំ ។ កោ ចាហារោ អវិជ្ជាយ ។ បញ្ច នីវរណាតិស្សុ វេទនីយំ ។ បញ្ចបហំ(២) កិក្ខវេ នីវរណេ សាហារេ វទាមិ នោ អនាហារេ ។ កោ ចាហារោ បញ្ចន្នំ នីវរណានំ ។ តីណិ ទុច្ចរិតានីតិស្សុ វេទនីយំ ។ តីណិបហំ កិក្ខវេ ទុច្ចរិតានំ សាហារានំ វទាមិ នោ អនាហារានំ ។ កោ ចាហារោ តិណ្ណំ ទុច្ចរិតានំ ។ ឥន្ទ្រិយាសំវរោតិស្សុ វេទនីយំ ។ ឥន្ទ្រិយាសំវរម្បាហំ កិក្ខវេ សាហារំ វទាមិ នោ អនាហារំ ។ កោ ចាហារោ ឥន្ទ្រិយាសំវរស្ស ។ អសតាសម្បជញ្ញន្តិស្សុ វេទនីយំ ។

---

១ ម. សមវីតិ ។ ២ ម. បញ្ចហំ ។

យមកវគ្គ ទី ២

[៦១] ម្នាលកិកុំពាំងឆ្កាយ ទីបំផុតខាងដើម របស់អវិជ្ជាមិនប្រាកដទេ អវិជ្ជាមិនមានក្នុងកាលមុនអំពីកាលនេះ ឬថា កើតឡើងក្នុងខាងក្រោយឡើយ ហេតុនោះ ម្នាលកិកុំពាំងឆ្កាយ ពាក្យថា អវិជ្ជានេះ តថាគតពោលយ៉ាងនេះ តែថា អវិជ្ជា រមែងប្រាកដ ព្រោះមានរបស់នេះជាបច្ច័យ ។ ម្នាលកិកុំពាំងឆ្កាយ តថាគតពោលថា អវិជ្ជាប្រាកដដោយអាហារ មិនបានពោលថា អវិជ្ជាឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហាររបស់អវិជ្ជា ។ គប្បីឆ្លើយថា នីវរណៈ ៥ ។ ម្នាលកិកុំពាំងឆ្កាយ តថាគតពោលថា នីវរណៈ ៥ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហាររបស់នីវរណៈ ៥ ។ គប្បីឆ្លើយថា ទុច្ចរិត ៣ ។ ម្នាលកិកុំពាំងឆ្កាយ តថាគតពោលថា ទុច្ចរិត ៣ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់ទុច្ចរិត ៣ ។ គប្បីឆ្លើយថា ការមិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ ។ ម្នាលកិកុំពាំងឆ្កាយ តថាគតពោលថា ការមិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់ការមិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ ។ គប្បីឆ្លើយថា ការមិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈ ។

អសតាសម្ប៎ជញ្ញមប្បហំ តំកុវេ សាហារំ វទាមិ នោ អនាហារំ ។ កោ ចាហារោ អសតាសម្ប៎ជញ្ញស្ស ។ អយោនិសោ មនសិការោតំស្ស វចនីយំ ។ អយោនិសោ មនសិការម្បហំ តំកុវេ សាហារំ វទាមិ នោ អនាហារំ ។ កោ ចាហារោ អយោនិសោ មនសិការស្ស ។ អស្សទ្ធិយន្តំស្ស វចនីយំ ។ អស្សទ្ធិយម្បហំ តំកុវេ សាហារំ វទាមិ នោ អនាហារំ ។ កោ ចាហារោ អស្សទ្ធិយស្ស ។ អស្សទ្ធម្មស្សវនន្តំស្ស វចនីយំ ។ អស្សទ្ធម្មស្សវនម្បហំ តំកុវេ សាហារំ វទាមិ នោ អនាហារំ ។ កោ ចាហារោ អស្សទ្ធម្មស្សវនស្ស ។ អសប្បុរិសសំសគ្គោតំស្ស វចនីយំ ។ ៧តំ ខោ តំកុវេ អសប្បុរិសសំសគ្គោ បរិប្ហរោ អស្សទ្ធម្មស្សវនំ បរិប្ហរតំ អស្សទ្ធម្មស្សវនំ បរិប្ហរំ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ការមិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់ការមិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈ ។ គប្បីឆ្លើយថា អយោនិសោមនសិការៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា អយោនិសោមនសិការៈ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់អយោនិសោមនសិការៈ ។ គប្បីឆ្លើយថា អស្សទ្ធិយៈ (សេចក្តីមិនជឿ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា អស្សទ្ធិយៈ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់អស្សទ្ធិយៈ ។ គប្បីឆ្លើយថា អស្សទ្ធម្មស្សវនៈ (ការមិនស្តាប់ព្រះសទ្ធម្ម) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា អស្សទ្ធម្មស្សវនៈ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់អស្សទ្ធម្មស្សវនៈ ។ គប្បីឆ្លើយថា អសប្បុរិសសំសេវៈ (ការសេពគប់អសប្បុរស) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសប្បុរិសសំសេវៈ ពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំាងអស្សទ្ធម្មស្សវនៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ អស្សទ្ធម្មស្សវនៈ ពេញបរិបូណ៌

อสฺสฺวสฺสิ បរិប្ហវតិ អสฺสฺวสฺสิ បរិប្ហរំ អយោធิសោ
មនสิការំ បរិប្ហវតិ អយោធិសោ មនសិការេ
បរិប្ហរេ អសតាសម្ផ៣ំ បរិប្ហវតិ អសតាសម្ផ៣ំ
បរិប្ហរំ ឥន្ទ្រិយាសំវរំ បរិប្ហវតិ ឥន្ទ្រិយាសំវរេ
បរិប្ហរេ តីណិ ទុច្ចរិតានិ បរិប្ហវតិ តីណិ
ទុច្ចរិតានិ បរិប្ហរនិ បញ្ច នីវរណេ បរិប្ហវន្តិ បញ្ច
នីវរណេ បរិប្ហរ អវិជ្ជំ បរិប្ហវន្តិ ។ ឱវរមេតិសទ្ទ
អវិជ្ជាយ អាហរេ ហោតិ ឱវរិ ចរិប្ហរំ ។
សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ឧបរិបព្ពតេ ថុល្លផុសិតកេ ទេវេ
វស្សន្តេ ទេវេ កន្ទរកន្ទរាយន្តេ តំ ឧទកំ យថានិន្នំ
បវត្តមានំ បព្ពតកន្ទរបទរសាខា បរិប្ហវតិ បព្ពតកន្ទ-
របទរសាខា បរិប្ហរ តុសុឡ្ហេ(๑) បរិប្ហវន្តិ តុសុឡ្ហា
បរិប្ហរ មហាសោឡ្ហេ បរិប្ហវន្តិ មហាសោឡ្ហា
បរិប្ហរ តុន្នទិយោ បរិប្ហវន្តិ តុន្នទិយោ
បរិប្ហរ មហានទិយោ បរិប្ហវន្តិ មហានទិយោ
បរិប្ហរ អរាសមុទ្ទំ សាគរំ បរិប្ហវន្តិ

๑ ម. តុសុឡ្ហេ ។

រមែងញុំាងអស្សទ្ធិយៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ អស្សទ្ធិយៈពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំាងអយោនិសោមនសិការៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ អយោនិសោ មនសិការៈ ពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំាងការមិនមានសតិ ទឹងមិនមានសម្បជញ្ញៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ ការមិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំាងការមិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ ការមិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ ពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំាងទុច្ចរិត ៣ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ ទុច្ចរិតទាំង ៣ ពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំាងនីវរណៈ៥ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ នីវរណៈ៥ ពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំាងអវិជ្ជាឲ្យពេញបរិបូណ៌ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ អាហាររបស់អវិជ្ជានេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ អាហាររបស់អវិជ្ជានេះ ពេញបរិបូណ៌យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកភ្លៀង មានដំណក់ធ្ងន់ស្រាស តាលបង្អោរ តាលរំលោ ហូរធ្លាក់លើកំពូលភ្នំ ទឹកនោះក៏ហូរទៅតាមទីជាប រមែងញុំាងជ្រោះភ្នំ ល្អាងនឹងអូរតូច ឲ្យពេញជ្រោះភ្នំល្អាងនឹងអូរតូច ពេញហើយ រមែងញុំាងត្រពាំងតូច ឲ្យពេញត្រពាំងតូចពេញហើយ រមែងញុំាងត្រពាំងធំ ឲ្យពេញ ត្រពាំងធំពេញហើយ រមែងញុំាងស្ទឹងតូច ឲ្យពេញ ស្ទឹងតូចពេញហើយ រមែងញុំាងស្ទឹងធំឲ្យពេញ ស្ទឹងធំ ពេញហើយ រមែងញុំាងមហាសមុទ្រសាគរ ឲ្យពេញ

ឯវមេតំសច្ច បហាសង្ខ្យ សាគរសច្ច អាយាកេ
យោគំ ឯវញ្ហេ ចារិប្បំ ។ ឯវមេវ ខោ តិក្ខត្តុ
អសប្បុរិសសំសេវកេ បរិប្ហវេ អសទ្ធម្មសវ្ហនំ
បរិប្ហវេតំ អសទ្ធម្មសវ្ហនំ បរិប្ហវំ អសទ្ធម្មំ
បរិប្ហវេតំ អសទ្ធម្មំ បរិប្ហវំ អយោនិសោ មនសិការំ
បរិប្ហវេតំ អយោនិសោ មនសិការេ បរិប្ហវេ
អសតាសម្ផវញ្ច បរិប្ហវេតំ អសតាសម្ផវញ្ច បរិប្ហវំ
ឥន្ទ្រិយសំវរំ បរិប្ហវេតំ ឥន្ទ្រិយសំវរេ បរិប្ហវេ តីណិ
ទុច្ចរិតានិ បរិប្ហវេតំ តីណិ ទុច្ចរិតានិ បរិប្ហវនិ បញ្ច
នីវរណា បរិប្ហវន្តិ បញ្ច នីវរណា បរិប្ហវ អវិជ្ជ បរិប្ហវន្តិ ។
ឯវមេតំសច្ច អវិជ្ជាយ អាយាកេ យោគំ ឯវញ្ហេ ចារិប្បំ ។
វិជ្ជាវិមុត្តិបរិប្ហរំ តិក្ខត្តុ សាយាកំ វាគាមិ ខោ អនាយាកំ ។

អាហារនៃមហាសមុទ្រសាគរនេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ មហោសមុទ្រសាគរពេញបរិបូណ៌យ៉ាងនេះ ឧបមាយ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបមេយ្យដូចជា អសប្បុរិសសំសេវៈ ពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំងអសទ្ធម្មស្សវនៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ អសទ្ធម្មស្សវនៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំងអស្សទ្ធិយៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ អស្សទ្ធិយៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំងអយោនិសោមនសិការៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ អយោនិសោមនសិការៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំងការមិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ ការមិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំងការមិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ ការមិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំងទុច្ចរិត ៣ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ ទុច្ចរិត ៣ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំងនីវរណៈ ៥ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ នីវរណៈ ៥ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំងអវិជ្ជា ឲ្យពេញបរិបូណ៌ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ អាហារបស់អវិជ្ជានេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ អាហារបស់អវិជ្ជានេះ ពេញបរិបូណ៌យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា វិជ្ជានីវរណៈ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។

កោ ចាហារេ វិញ្ញាតព្ពោ ។ សត្ត ពោជ្ឈង្គាតិស្ស វចនីយំ ។ សត្តមហំ ភិក្ខវេ ពោជ្ឈង្គេ សាហារេ វទាមិ នោ អនាហារេ ។ កោ ចាហារោ សត្តន្នំ ពោជ្ឈង្គានំ ។ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានាតិស្ស វចនីយំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ សតិបដ្ឋានេ សាហារេ វទាមិ នោ អនាហារេ ។ កោ ចាហារោ ចតុន្នំ សតិប្ប-ដ្ឋានានំ ។ តីណិ សុចរិតានីតិស្ស វចនីយំ ។ តីណិមេ-បមំ ភិក្ខវេ សុចរិតានិ សាហារានិ វទាមិ នោ អនាហារានិ ។ កោ ចាហារោ តិណ្ណំ សុចរិតានំ ។ ឥន្ទ្រិយសំវរោតិស្ស វចនីយំ ។ ឥន្ទ្រិយសំវរម្បហំ ភិក្ខវេ សាហារំ វទាមិ នោ អនាហារំ ។ កោ ចាហារោ ឥន្ទ្រិយសំវរស្ស ។ សតិសម្បជញ្ញន្តិស្ស វចនីយំ ។ សតិសម្បជញ្ញម្បហំ ភិក្ខវេ សាហារំ វទាមិ នោ អនាហារំ ។ កោ ចាហារោ សតិសម្បជញ្ញស្ស ។

ចុះអ្វីជាអាហារបស់វិញ្ញាណដ្ឋិតិ ។ គប្បីឆ្លើយថា ពោជ្ឈង្គ៧ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ពោជ្ឈង្គ ៧ ប្រកបដោយអាហារ មិនបាន
ពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារបស់ពោជ្ឈង្គ៧ ។ គប្បីឆ្លើយថា
សតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា សតិប្បដ្ឋាន ៤
ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ
របស់សតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ គប្បីឆ្លើយថា សុចរិត ៣ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតពោលថា សុចរិត ៣ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥត
អាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារបស់សុចរិត ៣ ។ គប្បីឆ្លើយថា ការសង្រួម
ឥន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ការសង្រួមឥន្ទ្រិយ
ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ
របស់ការសង្រួមឥន្ទ្រិយ ។ គប្បីឆ្លើយថា សតិនឹងសម្បជញ្ញៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ តថាគតពោលថា សតិនឹងសម្បជញ្ញៈប្រកបដោយអាហារ មិន
បានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារបស់សតិនឹងសម្បជញ្ញៈ ។

โยนิโสมนสิกาเรตสฺส ฯเปฯ ยถาหิ ฯ โยนิโสมนสิกาโรปหาตพฺพานํ กิเลสานํ สาหารานญฺจ อนาหารานญฺจ ฯ เกวลา ปหานาเย โยนิโสมนสิกาโร ฯ สทฺธาสมฺปทาสฺส ฯเปฯ ยถาหิ ฯ สทฺธาสมฺปนฺนสฺส กิเลสานญฺจ สาหารานญฺจ อนาหารานญฺจ ฯ เกวลา ปหานาเย สทฺธา ฯ สทฺธมฺมสฺสวนสฺส ฯเปฯ ยถาหิ ฯ สทฺธมฺมสฺสวนสมฺปนฺนสฺส กิเลสานญฺจ สาหารานญฺจ อนาหารานญฺจ ฯ เกวลา ปหานาเย สทฺธมฺมสฺสวนสฺส ฯ สปฺปุริสสํเสวสฺส ฯเปฯ ยถาหิ ฯ สปฺปุริสสํเสวสมฺปนฺนสฺส กิเลสานญฺจ สาหารานญฺจ อนาหารานญฺจ ฯ เกวลา ปหานาเย สปฺปุริสสํเสวา ปริปูเรติ สทฺธมฺมสฺสวนํ ปริปูเรติ สทฺธมฺมสฺสวนํ ปริปูรํ สทฺธึ ปริปูเรติ สทฺธา ปริปูรา โยนิโสมนสิกาโร มนสิการํ ปริปูเรติ โยนิโสมนสิกาโร มนสิกาเรน ปริปูเรติ สตึสมฺปชญฺญานิ ปริปูเรติ สตึสมฺปชญฺญานิ ปริปูรานิ ฌานทฺวยสมาธิ ปริปูเรติ ฌานทฺวยสมาธิ ปริปูเรน ปริปูรา ตีณิ สุจริตานิ ปริปูเรติ ตีณิ สุจริตานิ ปริปูรานิ จตฺตาโร สติปฏฺฐาเน ปริปูเรติ

គម្ប៊ីឆ្លើយថា យោនិសោមនសិការៈ ។ ម្នាលកិកូពាំងឡាយ តថាគតពោលថា យោនិសោមនសិការៈ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារបស់យោនិសោមនសិការៈ ។ គម្ប៊ីឆ្លើយថា សទ្ធា ។ ម្នាលកិកូពាំងឡាយ តថាគតពោលថា សទ្ធាប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារបស់សទ្ធា ។ គម្ប៊ីឆ្លើយថា សទ្ធម្មស្សវនៈ ។ ម្នាលកិកូពាំងឡាយ តថាគតពោលថា សទ្ធម្មស្សវនៈ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារបស់សទ្ធម្មស្សវនៈ ។ គម្ប៊ីឆ្លើយថា សប្បុរិសសំសេវៈ ។ ម្នាលកិកូពាំងឡាយ សប្បុរិសសំសេវៈ ពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំាងសទ្ធម្មស្សវនៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ សទ្ធម្មស្សវនៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងសទ្ធា ឲ្យពេញបរិបូណ៌ សទ្ធា ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងយោនិសោមនសិការៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ យោនិសោមនសិការៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងសតិនន្ទិសម្បជញ្ញៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ សតិនន្ទិសម្បជញ្ញៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងការសង្រួមឥន្ទ្រិយឲ្យពេញបរិបូណ៌ ការសង្រួមឥន្ទ្រិយពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងសុចរិត ៣ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ សុចរិត ៣ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឲ្យពេញបរិបូណ៌

ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា បរិបូរា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ពោជ្ឈង្គា បរិបូរា វិជ្ជាវិមុត្តី បរិបូរេន្តិ ។ ឯវមេតំ សព្ពា វិជ្ជាវិមុត្តិយោ អាហារេ ហោតិ ឯវញ្ច ចាបិបូរំ ។ សេយ្យថាបិ កិក្កវេ ឧបរិបាសាទេ ជុលฺหជុសិតេកេ ទេវេ វស្សន្តេ ទេវេ កន្តកន្តាយន្តេ តំ ឧទកំ យថាឯដ្ឋំ បវត្តមានំ បព្ពតកន្ទរបទរសាខា បរិបូរេតិ បព្ពតកន្ទរបទរសាខា បរិបូរា កុសុម្ភេ បរិបូរេន្តិ កុសុម្ភា បរិបូរា មហាសោណ្ឌេ បរិបូរេន្តិ មហាសោណ្ឌា បរិបូរា កុន្នទិយោ បរិបូរេន្តិ កុន្នទិយោ បរិបូរា មហានទិយោ បរិបូរេន្តិ មហានទិយោ បរិបូរា មហាសមុទ្ទំ សាកវំ បរិបូរេន្តិ ឯវមេតស្ស មហាសមុទ្ទស្ស សាកវស្ស អាហារេ ហោតិ ឯវញ្ច ចាបិបូរំ ឯវមេវ ខោ កិក្កវេ សព្ពាសំសំសារេ បរិបូរេ សទ្ធម្មស្សវនំ បរិបូរេតិ សទ្ធម្មស្សវនំ បរិបូរំ សទ្ធំ បរិបូរេតិ

សតិប្បដ្ឋាន ๔ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងពោជ្ឈង្គ ๗ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ ពោជ្ឈង្គ ๗ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងវិជ្ជានឹងវិមុត្តិ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ អាហារបស់វិជ្ជានឹងវិមុត្តិនេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ពេញបរិបូណ៌យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកក្រៀងមានដំណក់ហ្មាស កាលបង្អោរ កាលំណាហូរធ្លាក់លើកំពូលភ្នំ ទឹកនោះក៏ហូរទៅតាមទីជាប រមែងញុំាងជ្រោះភ្នំ ល្អាង នឹងអូរតូច ឲ្យពេញ ជ្រោះភ្នំ ល្អាង នឹងអូរតូច ពេញហើយ រមែងញុំាងត្រពាំងតូច ឲ្យពេញ ត្រពាំងតូច ពេញហើយ រមែងញុំាងត្រពាំងធំ ឲ្យពេញ ត្រពាំងធំ ពេញហើយ រមែងញុំាងស្ទឹងតូច ឲ្យពេញ ស្ទឹងតូចពេញហើយ រមែងញុំាងស្ទឹងធំ ឲ្យពេញ ស្ទឹងធំ ពេញហើយ រមែងញុំាងមហាសមុទ្រសាគរ ឲ្យពេញ អាហារនៃមហាសមុទ្រសាគរនេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ពេញបរិបូណ៌យ៉ាងនេះ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបមេយ្យដូចជា សប្បុរិសៈ. សំសេវៈ ពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំាងសទ្ធម្មស្សវនៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ សទ្ធម្មស្សវនៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងសទ្ធាឲ្យពេញបរិបូណ៌

สทฺธา ปริปูรกา โยนิโสมนสิกาโร ปริปูรเตน โยนิโสมนสิกาเรน ปริปูรกา สติสมฺปชญฺญํ ปริปูรเตน สติสมฺปชญฺญํ ปริปูรกา อินฺทฺริยสํวโร ปริปูรเตน อินฺทฺริยสํวเรน ปริปูรกา ตีณิ สุจริตานิ ปริปูรเตน ตีณิ สุจริตานิ ปริปูรกานิ จตฺตาริ สติปฏฺฐานานิ ปริปูรนฺตีนิ จตฺตาริ สติปฏฺฐานานิ ปริปูรกา สตฺต โพชฺฌงฺเค ปริปูรนฺตีนิ สตฺต โพชฺฌงฺคา ปริปูรกา วิชฺชาวิมุตฺตึ ปริปูรนฺตีนิ ฯ ฝาเมติสฺสา วิชฺชาวิมุตฺติยา อาหาโร โหติ ฝาฏุ จาริปูรีติ ฯ

[๖๒] ปุริมา กิกฺขเว โกฏิ น ปญฺญายติ อวิชฺชาย นิโว ปุพฺเพ อวิชฺชา นาหොสิ อถ ปจฺฉา สมฺภวีติ ฝาโฏนิ กิกฺขเว ปุพฺพนฺโต อถ จ ปน ปญฺญายติ อิทปฺปจฺจยา อวิชฺชาติ ฯ

សទ្ធាពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងយោនិសោមនសិការៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ យោនិសោមនសិការៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងសតិនិងសម្បជញ្ញៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ សតិនិងសម្បជញ្ញៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងការសង្រួមឥន្ទ្រិយ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ ការសង្រួមឥន្ទ្រិយពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងសុចរិត ៣ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ សុចរិត ៣ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងពោជ្ឈង្គ៧ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ ពោជ្ឈង្គ៧ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងវិជ្ជានិងវិមុត្តិឲ្យពេញបរិបូណ៌ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ អាហារបស់វិជ្ជានិងវិមុត្តិនេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ពេញបរិបូណ៌យ៉ាងនេះ ។

(៦២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទីបំផុតខាងដើម របស់កវតណ្ហា មិនប្រាកដទេ កវតណ្ហា (សេចក្តីប្រាថ្នាកន្លងកន្ត) មិនមានកន្លងកាលមុន អំពីកាលនេះ ប្តូរថា កើតឡើង ក្នុងខាងក្រោយឡើយ ហេតុនោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ពាក្យថា កវតណ្ហានេះ តថាគតពោលយ៉ាងនេះ តែថា កវតណ្ហា រមែងប្រាកដ ព្រោះមានរបស់នេះជាបច្ច័យ ។

ភវតណ្ហាមូលហំ តិក្ខត្តុំ សាមហារំ វទាមិ នោ អនាហារំ ។
តោ ចាហារេ ភវតណ្ហាយ ។ អវិជ្ជាតិស្ស វចនីយំ ។
អវិជ្ជាមូលហំ តិក្ខត្តុំ សាមហារំ វទាមិ នោ អនាហារំ ។
តោ ចាហារេ អវិជ្ជាយ ។ បញ្ច ឆឝ្ឌាតិស្ស
វចនីយំ ។ បញ្ច ឆឝ្ឌាយមហំ(១) តិក្ខត្តុំ សាហារេ
វទាមិ នោ អនាហារេ ។ តោ ចាហារេ បញ្ចង្គំ
ឆឝ្ឌាយំ ។ តីណិ ផុច្ចវិតានីតិស្ស វចនីយំ ។
តីណិមហំ តិក្ខត្តុំ ផុច្ចវិតានិ សាហារានិ វទាមិ
នោ អនាហារានិ ។ តោ ចាហារេ តិណ្ណំ ផុច្ច-
តានំ ។ ឥន្ទ្រិយានំវភេតិស្ស វចនីយំ ។ ឥន្ទ្រិ-
យានំវមូលហំ តិក្ខត្តុំ សាហារំ វទាមិ នោ
អនាហារំ ។ តោ ចាហារេ ឥន្ទ្រិយានំវស្ស ។
អសតាសម្បជញ្ញតិស្ស វចនីយំ ។ អសតាសម្បជ-
ញ្ញមូលហំ តិក្ខត្តុំ សាហារំ វទាមិ នោ អនាហារំ ។

---

១ ឧ. បញ្ចឆឝ្ឌាយមហំ តិក្ខត្តុំ ឆឝ្ឌាយ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ភវតណ្ហា ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហាររបស់ភវតណ្ហា ។ គប្បីឆ្លើយថាអវិជ្ជា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា អវិជ្ជាប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហាររបស់អវិជ្ជា ។ គប្បីឆ្លើយថា នីវរណៈ ៥ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា នីវរណៈ ៥ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហាររបស់នីវរណៈ ៥ ។ គប្បីឆ្លើយថា ទុច្ចរិត ៣ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ទុច្ចរិត ៣ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហាររបស់ទុច្ចរិត ៣ ។ គប្បីឆ្លើយថា ការមិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ការមិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់ការមិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ ។ គប្បីឆ្លើយថា ការមិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ការមិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។

តោ ចាហកេ អសត្តាសម្បដញ្ញស្ស ។ អយោនិសោ មនសិការេតិស្ស វចនីយំ ។ អយោ-
និសោ មនសិការម្បហំ តិក្ខត្តុំ សាហារំ វទាមិ តោ អនាហារំ ។ តោ ចាហកេ អយោនិសោ
មនសិការស្ស ។ អស្សទ្ធិយន្តិស្ស វចនីយំ ។ អស្សទ្ធិយម្បហំ តិក្ខត្តុំ សាហារំ វទាមិ តោ អនា-
ហារំ ។ តោ ចាហកេ អស្សទ្ធិយស្ស ។ អស្សទ្ធម្មស្សវនន្តិស្ស វចនីយំ ។ អស្សទ្ធម្មស្ស-
វនម្បហំ តិក្ខត្តុំ សាហារំ វទាមិ តោ អនាហារំ ។ តោ ចាហកេ អស្សទ្ធម្មស្សវនស្ស ។ អសប្បុរិស-
សំសេវេតិស្ស វចនីយំ ។ ឥតិ ខោ តិក្ខត្តុំ អសប្បុរិសសំសេវេ បរិប្ជកេ អស្សទ្ធម្មស្សវនំ បរិប្ជ-
កេតិ អស្សទ្ធម្មស្សវនំ បរិប្ជកំ អស្សទ្ធិយំ បរិប្ជកេតិ អស្សទ្ធិយំ បរិប្ជកំ អយោនិសោ មនសិការំ
បរិប្ជកេតិ អយោនិសោ មនសិការេ បរិប្ជកេ

ចុះអ្វីជាអាហារបស់ការមិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈ ។ គប្បីឆ្លើយថា អយោនិសោមនសិការៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា អយោនិសោមនសិការៈប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារបស់អយោនិសោមនសិការៈ ។ គប្បីឆ្លើយថា អស្សទ្ធិយៈ (សេចក្តីមិនជឿ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា អស្សទ្ធិយៈប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់អស្សទ្ធិយៈ ។ គប្បីឆ្លើយថា អស្សទ្ធម្មស្សវនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា អស្សទ្ធម្មស្សវនៈ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់អស្សទ្ធម្មស្សវនៈ ។ គប្បីឆ្លើយថា អសប្បុរិសសំសគ្គៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសប្បុរិសសំសគ្គៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងអស្សទ្ធម្មស្សវនៈ ឲ្យបរិបូណ៌ លុះអស្សទ្ធម្មស្សវនៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងអស្សទ្ធិយៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះអស្សទ្ធិយៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងអយោនិសោមនសិការៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះអយោនិសោមនសិការៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ

អសតាសម្ផគ្គាំ បរិប្ផរតៃ អសតាសម្ផគ្គាំ បរិប្ផរំ
ឥន្ទ្រិយសំវរំ បរិប្ផរតៃ ឥន្ទ្រិយសំវរោ បរិប្ផរោ តីណិ
ទុច្ចរិតានិ បរិប្ផរតៃ តីណិ ទុច្ចរិតានិ បរិប្ផរនិ បញ្ច
ឆីវរណា បរិប្ផរន្តិ បញ្ច ឆីវរណា បរិប្ផរ អរិដ្ឋំ បរិប្ផរន្តិ
អរិដ្ឋា បរិប្ផរ ភវតណ្ហាំ បរិប្ផរតៃ ។ ឃវមេតំ សព្ភ
ភវតណ្ហាយ អាយាវោ ហោតិ ឃវញ្ច បរិប្ផរំ ។
សេយ្យថាបិ កិក្កវេ ឧបរិបព្វតេ ថុល្លថុ-
សិតាយ ទេវេ វស្សន្តេ ទេវេ ឥទ្ធាឥទ្ធាយន្តេ តំ
ឧទកំ យថានិន្នំ បវត្តមានំ បព្វតកន្ទរបទរសាខា
បរិប្ផរតៃ បព្វតកន្ទរបទរសាខា បរិប្ផរ ក្សុទ្ទកេ
បរិប្ផរន្តិ ក្សុទ្ទកា បរិប្ផរ មហាក្សុទ្ទកេ(១) បរិប្ផរន្តិ
មហាក្សុទ្ទកា បរិប្ផរ ក្សុទ្ទនទិយោ បរិប្ផរន្តិ
ក្សុទ្ទនទិយោ បរិប្ផរ មហានទិយោ បរិប្ផរន្តិ
មហានទិយោ បរិប្ផរ មហាសមុទ្ទំ សាករំ បរិប្ផរន្តិ

---

១ ឱ. មហាសោព្ភេ ។ ម. មហាសុព្ភេ ។

រមែងញុំាងការមិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះការមិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងការមិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះការមិនសង្រួមឥន្ទ្រិយពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងទុច្ចរិត ៣ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះទុច្ចរិត ៣ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងនីវរណៈ ៥ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះនីវរណៈ ៥ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងអវិជ្ជាឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះអវិជ្ជាពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងភវតណ្ហា ឲ្យពេញបរិបូណ៌ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ អហោរបស់ភវតណ្ហានេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ពេញបរិបូណ៌យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកភ្លៀង មានដំណក់ដ៏ធ្ងាស កាលបង្អោរ កាលរំលៅ ហូរធ្លាក់លើកំពូលភ្នំ ទឹកនោះក៏ហូរទៅតាន់ទីទាប រមែងញុំាងជ្រោះភ្នំ ស្អាងនឹងអូរតូច ឲ្យពេញ លុះជ្រោះភ្នំ ស្អាងនឹងអូរតូចពេញហើយ រមែងញុំាងត្រពាំងតូច ឲ្យពេញ លុះត្រពាំងតូចពេញហើយ រមែងញុំាងត្រពាំងធំ ឲ្យពេញ លុះត្រពាំងធំពេញហើយ រមែងញុំាងស្ទឹងតូចឲ្យពេញ លុះស្ទឹងតូចពេញហើយ រមែងញុំាងស្ទឹងធំ ឲ្យពេញ លុះស្ទឹងធំ ពេញហើយ រមែងញុំាងមហាសមុទ្រសាគរឲ្យពេញ

ฝវមេតសฺส ยมาสมุทฺทสฺส สาครสฺส អាยามาเย เยาตี
ฝวฺหา ชาโยวา ฝวมหา เจา ภิกฺขเว อสมฺปาสสมาเสวาย
ปริปูเรย อสฺสทฺธมฺมสฺสาหิ ปริปูเรติ อสฺสทฺธมฺมสฺสาหิ
ปริปูรา อสฺสทฺธิยา ปริปูเรติ อสฺสทฺธิยา ปริปูรา
อโยนิโสมนสิการา ปริปูเรติ อโยนิโสมนสิการา
ปริปูเรย อสาสมฺปฺปวฺหา ปริปูเรติ
อสาสมฺปฺปวฺหา ปริปูรา ปญฺจินฺทฺริยสฺสาหิ ปริปูเรติ
ปญฺจินฺทฺริยสฺสาหิ ปริปูเรย ตีณิ ทุจฺจริตานิ ปริปูเรติ
ตีณิ ทุจฺจริตานิ ปริปูรานิ ปญฺจ นีวรณา ปริปูเรนฺติ
ปญฺจ นีวรณา ปริปูรา อวิชฺชา ปริปูเรติ อวิชฺชา
ปริปูรา ภวตณฺหา ปริปูเรติ ฯ ฝวมหาสมุทฺทสฺส
ภวตณฺหาย อายามาเย เยาตี ฝวฺหา ชาโยวา ฯ

អាហារនៃមហាសមុទ្រ សាគរនេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ពេញបរិបូណ៌ ហើយយ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបមេយ្យដូចជា អសប្បុរិសសំ-សេវៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងអស្សទ្ធម្មសវនៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះអស្សទ្ធម្មសវនៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងអស្សទ្ធិយៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះអស្សទ្ធិយៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងអយោ-និសោមនសិការៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះអយោនិសោមនសិការៈពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងការមិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះការមិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងការមិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះការមិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងទុច្ចរិត ៣ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះទុច្ចរិត ៣ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងនីវរណៈ ៥ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះនីវរណៈ ៥ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងអវិជ្ជាឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះអវិជ្ជាពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងភវតណ្ហា ឲ្យពេញបរិបូណ៌ ។ អាហារ របស់ភវតណ្ហានេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ពេញបរិបូណ៌ យ៉ាងនេះ ។

វិជ្ជាវិមុត្តិផលេសុ ញាណំ បភេទតោ សាវកានំ វិសយោ តថា អញ្ញេសំ អសាធារណោ តស្មា តថាគតោ វិជ្ជាវិមុត្តិផលោ ។ តថាគតោ តថាគតពលានិ បវេទេតិ ។ សត្ត ពោជ្ឈង្គា តថាគតស្ស ពលំ ។ សត្តបិ តថាគតោ ពោជ្ឈង្គេ សាធារណេ អសាធារណេ វិសយេ តថា តថាគតោ ពលានិ បវេទេតិ ។ តថាគតោ តថាគតពលានិ បវេទេតិ ។ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា តថាគតស្ស ពលំ ។ ចត្តារោបិ តថាគតោ សតិបដ្ឋានេ សាធារណេ អសាធារណេ វិសយេ តថា តថាគតោ ពលានិ បវេទេតិ ។ តថាគតោ តថាគតពលានិ បវេទេតិ ។ តីណិ សុចរិតានិ តថាគតស្ស ពលំ ។ តីណិបិ តថាគតស្ស សុចរិតានិ សាធារណានិ អសាធារណានិ វិសយេ តថា តថាគតោ ពលានិ បវេទេតិ ។ តថាគតោ តថាគតពលានិ បវេទេតិ ។ តីណិ សុចរិតានិ ។ ឥទ្ធិយោ តថាគតស្ស ពលំ ។ ឥទ្ធិយោបិ តថាគតស្ស សាធារណា អសាធារណា វិសយេ តថា តថាគតោ ពលានិ បវេទេតិ ។ តថាគតោ តថាគតពលានិ បវេទេតិ ។ ឥទ្ធិយោ ។ ឥទ្ធិបាទា តថាគតស្ស ពលំ ។ ឥទ្ធិបាទាបិ តថាគតស្ស សាធារណា អសាធារណា វិសយេ តថា តថាគតោ ពលានិ បវេទេតិ ។ តថាគតោ តថាគតពលានិ បវេទេតិ ។ ឥទ្ធិបាទា ។ ចត្តារោ សម្មប្បធានា តថាគតស្ស ពលំ ។ ចត្តារោបិ តថាគតស្ស សាធារណា អសាធារណា វិសយេ តថា តថាគតោ ពលានិ បវេទេតិ ។ តថាគតោ តថាគតពលានិ បវេទេតិ ។ សម្មប្បធានា ។ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា តថាគតស្ស ពលំ ។ ចត្តារោបិ តថាគតស្ស សាធារណា អសាធារណា វិសយេ តថា តថាគតោ ពលានិ បវេទេតិ ។ តថាគតោ តថាគតពលានិ បវេទេតិ ។ សតិបដ្ឋានា ។ តីណិ សុចរិតានិ តថាគតស្ស ពលំ ។ តីណិបិ តថាគតស្ស សុចរិតានិ សាធារណានិ អសាធារណានិ វិសយេ តថា តថាគតោ ពលានិ បវេទេតិ ។ តថាគតោ តថាគតពលានិ បវេទេតិ ។ សុចរិតានិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា វិជ្ជានឹងវិមុត្តិ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់វិជ្ជានឹងវិមុត្តិ ។ គប្បីឆ្លើយថា ពោជ្ឈង្គ ៧ ប្រការ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ពោជ្ឈង្គ ៧ ប្រការ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់ពោជ្ឈង្គ ៧ ប្រការ ។ គប្បីឆ្លើយថា សតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា សតិប្បដ្ឋាន ៤ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់សតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ គប្បីឆ្លើយថា សុចរិត ៣ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា សុចរិត ៣ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់សុចរិត ៣ ។ គប្បីឆ្លើយថា ការសង្រួមឥន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ការសង្រួមឥន្ទ្រិយ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់ការសង្រួមឥន្ទ្រិយ ។ គប្បីឆ្លើយថា សតិនឹងសម្បជញ្ញៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា សតិនឹងសម្បជញ្ញៈ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។

តោ ចាហកេ សតិសម្ពជ្ឈង្គោ ។ យោនិសោ មនសិ-
ការេតិ វត្តព្ពំ ។ យោនិសោ មនសិការម្ហា
កិលេសេ សាហេតិ វហតិ តេ អនាហេតិ ។ តោ
ចាហកេ យោនិសោ មនសិការោ ។ សង្ខារេតិ វត្ត
ព្ពំ ។ សង្ខរម្ហា កិលេសេ សាហេតិ វហតិ
តេ អនាហេតិ ។ តោ ចាហកេ សង្ខារេ ។
សង្ខរសញ្ញាគ្គិនិ វត្តព្ពំ ។ សង្ខរសញ្ញាគម្ហា
កិលេសេ សាហេតិ វហតិ តេ អនាហេតិ ។ តោ
ចាហកេ សង្ខរសញ្ញាគិ ។ សប្បុរិសសំសេវេតិ វត្ត
ព្ពំ ។ ឥតិ ខោ កិលេសេ សប្បុរិសសំសេវេ
បរិប្ជកេ សង្ខរសញ្ញាគិំ បរិប្ជកេតិ សង្ខរសញ្ញាគិំ បរិប្ជកំ សង្ខ
បរិប្ជកេតិ សង្ខា បរិប្ជកេ យោនិសោ មនសិការំ បរិប្ជកេតិ
យោនិសោ មនសិការេ បរិប្ជកេ សតិសម្ពជ្ឈង្គំ
បរិប្ជកេតិ សតិសម្ពជ្ឈង្គំ បរិប្ជកំ ឥច្ចេវមាទិកំ បរិប្ជកេតិ

ចុះអ្វីជាអាហារ របស់សត្តនិងសម្បជញ្ញៈ ។ គប្បីឆ្លើយថា យោនិសោមនសិការៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា យោនិសោមនសិការៈ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់យោនិសោមនសិការៈ ។ គប្បីឆ្លើយថា សទ្ធា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា សទ្ធាប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់សទ្ធា ។ គប្បីឆ្លើយថា សទ្ធម្មស្សវនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា សទ្ធម្មស្សវនៈ ប្រកបដោយអាហារ មិនបានពោលថា ឥតអាហារទេ ។ ចុះអ្វីជាអាហារ របស់សទ្ធម្មស្សវនៈ ។ គប្បីឆ្លើយថា សប្បុរិសសំសេវៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សប្បុរិសសំសេវៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងសទ្ធម្មស្សវនៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះសទ្ធម្មស្សវនៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងសទ្ធា ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះសទ្ធាពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងយោនិសោមនសិការៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះយោនិសោមនសិការៈពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងសត្តនិងសម្បជញ្ញៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះសត្តនិងសម្បជញ្ញៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងការសង្រួមឥន្ទ្រិយឲ្យពេញបរិបូណ៌

ឥន្ទ្រិយសំវរោ បរិបូរោ តីណិ សុចរិតានិ បរិបូរេតិ តីណិ សុចរិតានិ បរិបូរេន្តោ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ បរិបូរេន្តិ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា បរិបូរា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ពោជ្ឈង្គា បរិបូរា វិជ្ជាវិមុត្តិំ បរិបូរេន្តិ ។ ឯវមេតស្ស វិជ្ជាវិមុត្តិយា អាហារោ ហោតិ ឯវញ្ហិ ចារិបូរិ ។ សេយ្យថាបិ តិក្ខត្តុំ ឧបរិបច្ចតេ ថុល្លផុសិតកេ ទេវេ វស្សន្តេ ទេវេ កន្ទរកន្ទរាយន្តេ តំ ឧទកំ យថានិន្នំ បវត្តមានំ បព្ពតកន្ទរបទរសាខា បរិបូរេតិ បព្ពតកន្ទរបទរសាខា បរិបូរា កុសុព្ភេ បរិបូរេន្តិ កុសុព្ភា បរិបូរា មហាកុសុព្ភេ បរិបូរេន្តិ មហាកុសុព្ភា បរិបូរា កុន្នទិយោ បរិបូរេន្តិ កុន្នទិយោ បរិបូរា មហានទិយោ បរិបូរេន្តិ មហានទិយោ បរិបូរា មហាសមុទ្ទំ សាកំ បរិបូរេន្តិ ឯវមេតស្ស មហាសមុទ្ទស្ស សាកស្ស អាហារោ ហោតិ ឯវញ្ហិ ចារិបូរិ

លុះការសង្រួមឥន្ទ្រិយ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងសុចរិត ៣ ឲ្យ
ពេញបរិបូណ៌ លុះសុចរិត ៣ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងសតិ-
ប្បដ្ឋាន ៤ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះសតិប្បដ្ឋាន ៤ ពេញបរិបូណ៌ហើយ
រមែងញុំាងពោជ្ឈង្គ ៧ ប្រការ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះពោជ្ឈង្គ ៧ ប្រការ
ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងវិជ្ជានិងវិមុត្តិ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ ដោយ
ប្រការដូច្នេះឯង ។ អាហារ របស់វិជ្ជានិងវិមុត្តិនេះ រមែងមាន យ៉ាង
នេះ ពេញបរិបូណ៌យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកភ្លៀង
មានដំណក់ដ៏ធ្ងោស តាលបង្អែរ តាលរំលេ ហូរធ្លាក់លើកំពូលភ្នំ
ទឹកនោះតំហូរទៅតាន់ទីជាប រមែងញុំាងជ្រោះភ្នំ ល្អាងនិងអូរតូចឲ្យពេញ
លុះជ្រោះភ្នំ ល្អាងនិងអូរតូចពេញ រមែងញុំាងត្រពាំងតូច ឲ្យពេញ
លុះត្រពាំងតូចពេញ រមែងញុំាងត្រពាំងធំ ឲ្យពេញ លុះត្រពាំងធំពេញ
រមែងញុំាងស្ទឹងតូចឲ្យពេញ លុះស្ទឹងតូចពេញ រមែងញុំាងស្ទឹងធំ ឲ្យពេញ
លុះស្ទឹងធំពេញហើយ រមែងញុំាងមហាសមុទ្រសាគរ ឲ្យពេញ អាហារ
របស់មហាសមុទ្រសាគរនេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ពេញបរិបូណ៌យ៉ាងនេះ

ฝาเมว ขอ กิกฺขเว สมฺปวิสนฺเตน[1] ปริปูเรติ สทฺธมฺมสฺสวนํ ปริปูเรติ สทฺธมฺมสฺสวนํ ปริปูรํ สทฺธึ ปริปูเรติ สทฺธา ปริปูรา ยาวเทว มหนฺตา-กาโร ปริปูเรติ ยาวเทว มหนฺตากาเร ปริปูเรติ สติสมฺปชญฺญานิ ปริปูเรติ สติสมฺปชญฺญานิ ปริปูรานิ ฯ ปญฺญินฺทฺริยสมาธึ ปริปูเรติ ปญฺญินฺทฺริยสมาเร ปริปูเรติ ตีณิ สุจริตานิ ปริปูเรติ ตีณิ สุจริตานิ ปริปูรานิ จตฺตาเร สติปฏฺฐาเน ปริปูเรนฺติ จตฺตาเร สติปฏฺฐานา ปริปูรา สตฺต โพชฺฌงฺเค ปริปูเรนฺติ สตฺต โพชฺฌงฺคา ปริปูรา วิชฺชาวิมุตฺตึ ปริปูเรนฺติ ฯ ฝาเมติสฺสา วิชฺชาวิมุตฺติยา อาหาเร เหตาติ ฝาญฺ ตาริปูรีติ ฯ

[๖๓] เย เกจิ กิกฺขเว มยิ-ฺเจตฺถ สาฺ เต ธมฺมสมฺปนฺนา ฯ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបមេយ្យដូចជា សប្បុរិសសំសេវៈ ពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងសទ្ធម្មស្សវនៈ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះសទ្ធម្មស្សវនៈពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំាងសទ្ធាឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះសទ្ធាពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំាងយោនិសោមនសិការៈឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះយោនិសោមនសិការៈពេញបរិបូណ៌ហើយ រមែងញុំាងសតិសម្បជញ្ញៈឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះសតិនឹងសម្បជញ្ញៈពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំាងការសង្រួមឥន្ទ្រិយឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះការសង្រួមឥន្ទ្រិយពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំាងសុចរិត ៣ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះសុចរិត ៣ ពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំាងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះសតិប្បដ្ឋាន ៤ ពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំាងពោជ្ឈង្គ ៧ ប្រការ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ លុះពោជ្ឈង្គ ៧ ប្រការពេញបរិបូណ៌ រមែងញុំាងវិជ្ជាធម៌វិមុត្តិ ឲ្យពេញបរិបូណ៌ ។ អាហារបស់វិជ្ជាធម៌វិមុត្តិនេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ពេញបរិបូណ៌យ៉ាងនេះឯង ។

[๖๓] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដនទាំងឡាយណាមួយ ដល់នូវការចូលចិត្តចំពោះតថាគត បុគ្គលទាំងអស់នោះជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋ ។

តេសំ និដ្ឋសម្បជ្ជនំ បញ្ចង្គំ ឥទ្ធំ និដ្ឋា បញ្ចង្គំ ឥទ្ធំ វិហាយ និដ្ឋា ។ តតមេសំ បញ្ចង្គំ ឥទ្ធំ និដ្ឋា ។ សត្តក្ខត្តុបរមស្ស(๑) តោលំតោលស្ស ឯកពីជិស្ស សកទាគាមិស្ស យោ ច និដ្ឋរ ឆន្នេ អរហា ឥមេសំ បញ្ចង្គំ ឥទ្ធំ និដ្ឋា ។ តតមេសំ បញ្ចង្គំ ឥទ្ធំ វិហាយ និដ្ឋា ។ អន្តរាបរិនិព្ពាយិស្ស ឧបហច្ចបរិនិព្ពាយិស្ស អសង្ខារ. បរិនិព្ពាយិស្ស សសង្ខារបរិនិព្ពាយិស្ស ឧទ្ធំសោតស្ស អកនិដ្ឋគាមិនោ ឥមេសំ បញ្ចង្គំ ឥទ្ធំ វិហាយ និដ្ឋា ។ យេ តេចិ អាកាសេ មយិ និដ្ឋង្គតា សព្ពេ តេ និដ្ឋសម្បជ្ជា ។

---

๑ ម. សត្តក្ខត្តុបរមស្ស ។

បណ្តាអកបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិនោះ បុគ្គល ៥ ពួកសម្រេច (បរិនិព្វាន) ក្នុងលោកនេះ បុគ្គល ៥ ពួកលះលោកនេះហើយ ទើបសម្រេច ។ បុគ្គល ៥ ពួកដែលសម្រេចក្នុងលោកនេះ តើដូចម្តេច ។ គឺសត្តក្ខត្តុបរមបុគ្គល ១ កោលំកោលបុគ្គល ១ ឯកពីជីបុគ្គល ១ សកទាគាមិបុគ្គល ១ ព្រះអរហន្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ បុគ្គល ៥ ពួកនេះមានការសម្រេចក្នុងលោកនេះ ។ បុគ្គល ៥ ពួកដែលលះលោកនេះ ហើយសម្រេច តើដូចម្តេច ។ គឺ (១) អន្តរាភបរិនិព្វាយិបុគ្គល ១ (២) ឧបហច្চបរិនិព្វាយិបុគ្គល ១ (៣) អសង្ខារបរិនិព្វាយិបុគ្គល ១ (៤) សសង្ខារបរិនិព្វាយិបុគ្គល ១ (៥) ឧទ្ធំសោតអកនិដ្ឋគាមិបុគ្គល ១ បុគ្គល ៥ ពួកនេះ លះលោកនេះហើយ ទើបសម្រេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងឡាយណាមួយ ដល់នូវការបូលចិត្តចំពោះតថាគត ពួកបុគ្គលទាំងអស់នោះ ជាអកបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ។

---

๑ គឺលោកបរិនិព្វាន ក្នុងរវាងអាយុមិនទាន់ដល់ពាក់កណ្តាល ។

๒ លោកបរិនិព្វាន ក្នុងកាលអាយុផុតពាក់កណ្តាលហើយ ទើបដល់ទីបំផុត ។

๓ លោកបរិនិព្វាន ដោយមិនមានសេចក្តីព្យាយាមប្រឹងប្រែង ។

๔ លោកបរិនិព្វាន ដោយសេចក្តីព្យាយាម ។

๕ លោកមានខ្សែក្នុងខាងលើទៅកាន់អកនិដ្ឋភព ។

เตสํ ฉินฺทิสมฺปฺปาหํ สเมสฺสํ ปญฺหฺนฺ สฺส ฉินฺทา สเมสฺสํ ปญฺหฺนฺ สฺส วิหาย ฉินฺทามิ ฯ

(๖๔) เย เกจิ ภิกฺขเว มยิ อเวจฺจปฺปสนฺนา สเพฺพ เต โสตาปนฺนา ฯ เตสํ โสตาปนฺนานํ ปญฺหฺนฺ สฺส ฉินฺทา ปญฺหฺนฺ สฺส วิหาย ฉินฺทา ฯ กตเมสฺสํ ปญฺหฺนฺ สฺส ฉินฺทา ฯ สตฺตกฺขตฺตุปรมสฺส โกลงฺโกลสฺส ฯกกตีสฺส สกทาคามิสฺส โย จ ฉินฺนเสฺต ฉเฏฺฐ อายตเน สเมสฺสํ ปญฺหฺนฺ สฺส ฉินฺทา ฯ กตเมสฺสํ ปญฺหฺนฺ สฺส วิหาย ฉินฺทา ฯ อนฺตรปรินิพฺพายิสฺส อุปหจฺจปรินิพฺพายิสฺส อสงฺขารปรินิพฺพายิสฺส สสงฺขารปรินิพฺพายิสฺส อุทฺธ-โสตสฺส อกนิฏฺฐคามิโน สเมสฺสํ ปญฺหฺนฺ สฺส วิหาย ฉินฺทา ฯ เย เกจิ ภิกฺขเว มยิ อเวจฺจปฺปสนฺนา สเพฺพ เต โสตาปนฺนา ฯ

បណ្តាអ្នកបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិនោះ បុគ្គល ៥ ពួកនេះ សម្រេចកង្ខាលោកនេះ បុគ្គល ៥ ពួកនេះ លះលោកនេះហើយ ទើបសម្រេច ។

[๖๔] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងឡាយណានីមួយ ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ចំពោះតថាគត ពួកបុគ្គលទាំងអស់នោះ ជាសោតាបន្ន ជាអ្នកដល់នូវដើមខ្យែនៃអរិយមគ្គ ។ បណ្តាសោតាបន្នបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គល ៥ ពួកសម្រេចកង្ខាលោកនេះ បុគ្គល ៥ ពួកលះលោកនេះ ទើបសម្រេច ។ បុគ្គល ៥ ពួកដែលសម្រេច កង្ខាលោកនេះ តើដូចម្តេច ។ គឺសត្តក្ខត្តុបរមបុគ្គល ១ កោលំកោលបុគ្គល ១ ឯកពីជីបុគ្គល ១ សកទាគាមិបុគ្គល ១ ព្រះអរហន្តកង្ខាបច្ចុប្បន្ន ១ បុគ្គល ៥ ពួកនេះមានការសម្រេចកង្ខាលោកនេះ ។ បុគ្គល ៥ ពួកដែលលះលោកនេះហើយ ទើបសម្រេច តើដូចម្តេច ។ គឺអន្តរាបរិនិព្វាយិបុគ្គល ១ ឧបហច្চបរិនិព្វាយិបុគ្គល ១ អសង្ខារបរិនិព្វាយិបុគ្គល ១ សសង្ខារបរិនិព្វាយិបុគ្គល ១ ឧទ្ធំសោតអកនិដ្ឋគាមិបុគ្គល ១ បុគ្គល ៥ ពួកនេះ លះលោកនេះហើយ ទើបសម្រេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងឡាយណានីមួយ ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ចំពោះតថាគត ពួកបុគ្គលទាំងអស់នោះ ជាសោតាបន្ន (អ្នកដល់នូវដើមខ្យែនៃអរិយមគ្គ) ។

តេសំ សោតាបត្តាំ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ វិភាវេ ឯដ្ឋាតិ ។

[๖๕] ឯកំ សមយំ អាយស្មា សារីបុត្តោ មកុលេសុ វិហរតិ ឆាលកក្កាមកេ ។ អថខោ សាមណ្ឌកានិ បរិព្ពាជកោ យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា សារីបុត្តេន សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សាមណ្ឌកានិ បរិព្ពាជកោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច តិដ្ឋតុ ខោ អាវុសោ សារីបុត្ត សុខំ កិំ ទុក្ខន្តិ ។ អកិច្ចំ ខោ អាវុសោ ទុក្ខំ អនកិច្ចំ សុខំ ។ អកិច្ចតាយ អាវុសោ សតិ ឥទំ ទុក្ខំ ចាដកណ្ឌំ សីតំ ឧណ្ហំ ដិយ្ហតិ បិចាសោ ឧច្ចារោ បស្សាវោ អត្តសម្ផស្សោ ឧណ្ហសម្ផស្សោ សរីសម្ផស្សោ ញាតីនំ ឥមិនាបិ មយំ មិត្តានំ សំគម្ម សមាគម្ម ភោស្សន្តិ ។

បណ្ណាសោតាបន្នបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គល ៥ ពួកនេះ សម្រេចក្នុងលោកនេះ បុគ្គល ៥ ពួកនេះ លះលោកនេះហើយ ទើបសម្រេច ។

[៦៥] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្ត ដ៏មានអាយុ គង់នៅនាលកគ្រាម ក្នុងដែនមគធៈ ។ គ្រានោះ បរិព្វាជកឈ្មោះសាមណ្ឌកានិ ចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានពោលពាក្យពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបរិព្វាជកឈ្មោះសាមណ្ឌកានិ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានសួរព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត អ្វីហ៎ ឈ្មោះថា សុខ អ្វីឈ្មោះថា ទុក្ខ ។ ព្រះសារីបុត្តឆ្លើយថា ម្នាលអាវុសោ ការកើតឡើងហ៎ីនឯងឈ្មោះថា ទុក្ខ ការមិនកើតឡើង ឈ្មោះថា សុខ ។ ម្នាលអាវុសោ កាលបើមានការកើតឡើង សេចក្តីទុក្ខនេះ រមែងប្រាកដ គឺការត្រជាក់ ក្តៅ ឃ្លាន ស្រេក ទុច្চារៈ បសព្វវៈ ប៉ះត្រូវទឹកភ្លើង ប៉ះត្រូវទឹកដំបង ប៉ះត្រូវទឹកគ្រឿងសស្ត្រាវុធ ញាតិទាំងឡាយក្តី មិត្រទាំងឡាយក្តី រមែងជួបជុំប្រសព្វគ្នា បៀតបៀនបុគ្គលនោះ ។

អភិនិព្ពត្តិយោ អាវុសោ សតិ ឥទំ ទុក្ខំ ចាដិកង្ខំ ។ អនភិនិព្ពត្តិយោ អាវុសោ សតិ ឥទំ សុខំ ចាដិកង្ខំ ឯ សីតំ ឯ ឧណ្ហំ ឯ ជិឃច្ឆា ឯ បិបាសា ឯ ឧច្ចារោ ឯ បស្សាវោ ឯ អក្កិសម្ផស្សោ ឯ ឌំសម្ផស្សោ ឯ សរីសម្ផស្សោ ញាតីមេ ឯ មិត្តាមេ សំកម្ម សមាកម្ម ឯ ភោសឆ្ដំ ។ អនភិនិព្ពត្តិយោ អាវុសោ សតិ ឥទំ សុខំ ចាដិកង្ខំ ។

(៦៦) ឯកំ សមយំ អាយស្មា សារីបុត្តោ មគធេសុ វិហរតិ ឯកសាលកេ ។ អថខោ សាមណ្ឌកានិ បរិព្ពាជកោ យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា សារីបុត្តេន សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សាមណ្ឌកានិ បរិព្ពាជកោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច តិដ្ឋតុ ខោ អាវុសោ សារីបុត្ត ឥមស្មឹ ឆម្មិឌយេ សុខំ កឹ ទុក្ខន្តិ ។

ម្នាលអាវុសោ កាលបើ មានការកើតឡើង សេចក្តីទុក្ខនេះ រមែងប្រាកដ ។ ម្នាលអាវុសោ កាលបើ មិនមានការកើតឡើង សេចក្តីសុខនេះ រមែងប្រាកដ គឺការមិនមានត្រជាក់ មិនមានក្តៅ មិនមានឃ្លាន មិនមានស្រេក មិនមានទុច្ចារៈ មិនមានបស្សាវៈ មិនមានប៉ះត្រូវនឹងក្តៅ មិនមានប៉ះត្រូវនឹងដំបង មិនមានប៉ះត្រូវនឹងគ្រឿងសស្ត្រាវុធ ឬញាតិទាំងឡាយក្តី មិត្រទាំងឡាយក្តី មិនដួចជុំប្រសព្វគ្នា បៀតបៀនបុគ្គលនោះ ។ ម្នាលអាវុសោ កាលបើ មិនមានការកើតឡើង សេចក្តីសុខនេះ រមែងប្រាកដ ។

[๖๖] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ នៅក្នុងនាលកគ្រាមក្នុងវែនមគធៈ ។ គ្រានោះ បរិព្វាជកឈ្មោះសាមណ្ឌកានិ ចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យព័ន្ធសំណេះសំណាល ជាមួយនឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួរវិលត្រឡប់ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបរិព្វាជក ឈ្មោះសាមណ្ឌកានិ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានសួរព្រះសារីបុត្ត ដ៏មានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោ សារីបុត្ត អ្វីហ្ន៎ ឈ្មោះថា សុខ អ្វីឈ្មោះថា ទុក្ខ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

อนภิรตึ เจว อาวุโส สมฺมปฺปธานานญฺจ ทุกฺขา อภิรติ สุขา ฯ อนภิรตียา อาวุโส สตฺต ปธานา ทุกฺขา ปาฏิกงฺขา กตฺตพฺพตาย สุขํ สาตํ อาธิกตฺตาย ปีเตาปิ... นิสีทนฺตาปิ... สยานาปิ... ตามกตาปิ... อาวฺหายกตาปิ... รุกฺขมูลกตาปิ... สุญฺญาคารกตาปิ... อพฺภากาสกตาปิ... กิกฺกุมฺภกตาปิ สุขํ สาตํ อาธิกตฺตา ฯ อนภิรตียา อาวุโส สตฺต ปธานา ทุกฺขา ปาฏิกงฺขา ฯ อภิรตียา อาวุโส สตฺต ปธานา สุขา ปาฏิกงฺขา กตฺตพฺพตาย สุขํ สาตํ อาธิกตฺตา ปีเตาปิ... นิสีทนฺตาปิ... สยานาปิ... ตามกตาปิ.... อาวฺหายกตาปิ... รุกฺขมูลกตาปิ... สุญฺญาคารกตาปิ... อพฺภากาสกตาปิ... กิกฺกุมฺภกตาปิ สุขํ สาตํ อาธิกตฺตา ฯ อภิรตียา อาวุโส สตฺต ปธานา สุขา ปาฏิกงฺขา ฯ

ព្រះសារីបុត្តឆ្លើយថា ម្នាលអាវុសោ សេចក្តីមិនត្រេកអរនេះឯង ឈ្មោះ
ថា ទុក្ខ សេចក្តីត្រេកអរ ឈ្មោះថា សុខ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ។ ម្នាល
អាវុសោ កាលបើ មិនមានសេចក្តីត្រេកអរ សេចក្តីទុក្ខនេះ រមែង
ប្រាកដ គឺបុគ្គលកាលដើរទៅក្តី រមែងមិនបានសេចក្តីសុខជាទីត្រេកអរ
ឈរនៅក្តី ... អង្គុយនៅក្តី ... ដេកនៅក្តី ... នៅក្នុងស្រុកក្តី ... នៅ
ក្នុងព្រៃក្តី ... នៅជិតគល់ឈើក្តី ... នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី ... នៅក្នុងទីវាលក្តី ...
នៅក្នុងកណ្តាលកន្ទុកក្តី ក៏រមែងមិនបានសេចក្តីសុខ ជាទីត្រេកអរឡើយ។
ម្នាលអាវុសោ កាលបើ មិនមានសេចក្តីត្រេកអរ សេចក្តីទុក្ខនេះ
រមែងប្រាកដ។ ម្នាលអាវុសោ កាលបើ មានសេចក្តីត្រេកអរ
សេចក្តីសុខនេះ រមែងប្រាកដ គឺបុគ្គលកាលដើរទៅ ក៏បានប្រសព្វ
សេចក្តីសុខ ជាទីត្រេកអរ ឈរក្តី ... អង្គុយក្តី ... ដេកក្តី ...
នៅក្នុងស្រុកក្តី ... នៅក្នុងព្រៃក្តី ... នៅជិតគល់ឈើក្តី ... នៅក្នុង
ផ្ទះស្ងាត់ក្តី ... នៅទីវាលក្តី ... នៅកណ្តាលកន្ទុកក្តី ... រមែងបានប្រសព្វ
សេចក្តីសុខ ជាទីត្រេកអរ។ ម្នាលអាវុសោ កាលបើ មានសេចក្តី
ត្រេកអរ សេចក្តីសុខនេះ រមែងប្រាកដ។

ទុតិយបណ្ណាសកេ យមកវគ្គោ

(๖๗) ឯវំ សមយំ ភគវា កោសលេសុ ចារិកញ្ញមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ យេន ឆទ្ធកថាំ នាម កោសលានំ និគមោ តទវសរិ ។ តត្រ សុទំ ភគវា ឆទ្ធកថានេ វិហរតិ រលោសរានេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា តទហុបោសថេ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ និសិន្នោ ហោតិ ។ អថខោ ភគវា ពហុទេវ រត្តិំ ភិក្ខូ(๑) ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេត្វា សមាទបេត្វា សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេត្វា តុណ្ហីភូតំ តុណ្ហីភូតំ ភិក្ខុសង្ឃំ អនុវិលោកេត្វា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អាមន្តេសិ តិតតិ៍ជមិទ្ធោ ខោ សារីបុត្ត ភិក្ខុសង្ឃោ បដិភាតុ តំ សារីបុត្ត ភិក្ខូនំ ធម្មីកថា បដិសរិតុ យេ អាតិលាយេតិ តមហំ អាយតិំសញ្ញមីមិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ ។ អថខោ ភគវា ចតុក្កណ្ណំ សង្ឃាដិំ បញ្ញាបេត្វា ឧក្កិរណោ បសេ្សន សីហសេយ្យំ កប្បេសិ

๑ ម. ភិក្ខូនំ ។

[๖๗] សមយ័មួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅ
កាន់ចារិក កន្លងកោសលជនបទ ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប ស្តេច
ផ្ងារទៅកាន់និគមឈ្មោះនឡកបាន: របស់អ្នកដែនកោសល ។ កាល
ពីនោះ បានឮថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់កន្លងរៃចារ ទៀបស្រុក
ឈ្មោះនឡកបាន: ។ សម័យនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មានភិក្ខុ
សង្ឃចោមរោមហើយ ទ្រង់គង់កន្លងទុបោសថថ្ងៃនោះ ។ គ្រានោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ពួកភិក្ខុ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហ៊ាន
ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា អស់រាត្រីយប់ជ្រៅ ទ្រង់រម៉ែលមើល
ភិក្ខុសង្ឃ ដែលអង្គុយនៅស្ងប់ស្ងៀម ហើយក៏ត្រាស់នឹងព្រះសារីបុត្ត
ដ៏មានអាយុថា ម្នាលសារីបុត្ត ភិក្ខុសង្ឃប្រាសចាកមិនមិទ្ធៈហើយ
ម្នាលសារីបុត្ត លោកចូរបំភ្លឺធម្មីកថា ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយចុះ តថាគត
រួយខ្នង តថាគតទំនឹងសម្រាកខ្នងបន្តិច ។ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ
ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។
លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ឱ្យក្រាលសង្ឃាដ៏មាន
ជាន់ ๔ ហើយ សម្រេចទៅសីហសេយ្យាស ផ្អៀងទៅខាងស្តាំ

ชาเณ ชาตึ อฎฺฐาสาย สาโต สมฺปชาโณ ๒ชฺฌานสงฺขาตึ มนสิกาโรติ ฯ ตตฺร โข อายสฺมา สารีปุตฺโต กิกฺขิ อาปชฺเชสิ อาวุโส กิกฺขามิ ฯ อาวุโสติ โข เต กิกฺขิ อายสฺมโต สารีปุตฺตสฺส ปจฺจสฺโสสุํ ฯ อายสฺมา สารีปุตฺโต ฯ ตตฺถ ชเวน ยสฺส กสฺสจิ อาวุโส สทฺธา นตฺถิ กุสลาสุ ธมฺมสุ หิรี นตฺถิ... ตตฺถ ปฺปา นตฺถิ... วิริยึ นตฺถิ... ปฺปา นตฺถิ กุสลาสุ ธมฺมสุ ตสฺส ยา รตฺติ ปิ ทิวาปิ ปิ อาคจฺฉติ ชาวิตมานิเยว(๑) ชาติกฺขยา กุสลาสุ ธมฺมสุ โน วุฑฺฒิ ฯ สเยยฺยถาปิ อาวุโส ตาทิปตฺเต ปจฺฉสฺส ยา รตฺติ ปิ ทิวาปิ ปิ อาคจฺฉติ หายเยว ตาเว ปณฺฑุ หายติ มณฺฑาลิ หายติ หายติ อาตาย หายติ อาเกหายติณฺหาเยว ฯ เอวเมว โข อาวุโส ยสฺส กสฺสจิ สทฺธา นตฺถิ กุสลาสุ ธมฺมสุ หิรี นตฺถิ... ตตฺถ ปฺปา นตฺถิ... วิริยึ นตฺถิ...

๑ ฉ. ม. ชาตินิเยว ฯ

តម្រូតព្រះបាទលើព្រះបាទ មានព្រះសតិនឹងសម្បជញ្ញៈ ធ្វើមនសិការៈ
ន្លូវឧដ្ឋានសញ្ញា ។ ក្នុងទីនោះ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ហៅភិក្ខុទាំង
ឡាយថា ម្នាលអាវុសោភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងអម្បាលនោះ
ទទួលស្តាប់ពាក្យព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុថា ករុណាអាវុសោ ។ ព្រះ
សារីបុត្តដ៏មានអាយុ សំដែងដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ សទ្ធា
ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលណាទីមួយមិនមាន ហិរិ មិនមាន...
ឧត្តប្បៈ មិនមាន . . . វីរិយៈ មិនមាន ... បញ្ញាក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ
មិនមាន យប់ទី៧ថ្ងៃរបស់បុគ្គលនោះ មកដល់ សេចក្តីសាបសូន្យក្នុង
កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងប្រាកដ សេចក្តីចំរើន មិនប្រាកដ
ឡើយ ។ ម្នាលអាវុសោ ដូចជា យប់ទី៧ថ្ងៃ របស់ព្រះចន្ទ ក្នុង
កាឡបក្ខ មកដល់ ព្រះចន្ទនោះ រមែងបាត់ពាកពណ៌ បាត់ពាកមណ្ឌល
បាត់ពាកពន្លឺ បាត់ពាកកំពស់ទឹកទំហំ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអាវុសោ
ទាំងឡាយ សទ្ធាក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលណាទីមួយ
មិនមាន ហិរិ មិនមាន . . . ឧត្តប្បៈ មិនមាន . . . វីរិយៈមិនមាន . . .

បញ្ញា ឧត្តំ កុសលេសុ ធម្មេសុ តស្ស្ស យោ វត្តំ
ភ ធិវសោ ភ អាគច្ឆតិ ចាវិហាធិយេវ ចាដកជ្ជោ
កុសលេសុ ធម្មេសុ ឆោ វុឌ្ឍិ ។ អស្ស្សជ្ជោ
បុរិសបុគ្គលោតំ អាវុសោ បរិហាធមេតំ អហិរិកោ
បុរិសបុគ្គលោតិ អាវុសោ បរិហាធមេតំ អនោត្តប្បី
បុរិសបុគ្គលោតិ អាវុសោ បរិហាធមេតំ កុសីតោ
បុរិសបុគ្គលោតំ អាវុសោ បរិហាធមេតំ ទុប្បញ្ញោ
បុរិសបុគ្គលោតិ អាវុសោ បរិហាធមេតំ តោធនោ
បុរិសបុគ្គលោតិ អាវុសោ បរិហាធមេតំ ឧបធាហី
បុរិសបុគ្គលោតំ អាវុសោ បរិហាធមេតំ ចាបិច្ឆោ
បុរិសបុគ្គលោតំ អាវុសោ បរិហាធមេតំ ចាបមិត្តោ
បុរិសបុគ្គលោតិ អាវុសោ បរិហាធមេតំ

បញ្ញាកង៏កុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនមាន យប់នឹងថ្ងៃ របស់បុគ្គលនោះ មកដល់ សេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងថ្យាកដ សេចក្តីចំរើន មិនថ្យាកដឡើយ កំយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអាវុសោ ទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គលមិនមានសទ្ធា នេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គលមិនមានហិរិ នេះ ជាសេចក្តី សាបសូន្យ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គលមិនមាន ឧត្តប្ប: នេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គល ជាអ្នកខ្ជិលច្រអូស នេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ម្នាល អាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គល អប្បតិបញ្ញា នេះ ជា សេចក្តីសាបសូន្យ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គល ជាអ្នកក្រោធ នេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គល ជាអ្នកចង៏សេចក្តីក្រោធទុក នេះ ជាសេចក្តី សាបសូន្យ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គលជា អ្នកច្រឫថ្យាអាក្រក់ នេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គល ជាអ្នកមានមិត្តអាក្រក់ នេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ

មិទ្ធាធិដ្ឋិតោ បុរិសបុគ្គលោតិ អាវុសោ បរិយាយមេតំ ។ យេស្សុ កេសុចិ អាវុសោ សទ្ធា អត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ហិរិ អត្ថិ... ឱត្តប្បំ អត្ថិ... វីរិយំ អត្ថិ... បញ្ញា អត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ តេសុ យា រត្តិ វា ទិវសោ វា អាគច្ឆតិ វុឌ្ឍិយេវ បាដិកង្ខា កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ ហានិ ។ សេយ្យថាបិ អាវុសោ ជុណ្ហបក្ខេ ចន្ទស្ស យា រត្តិ វា ទិវសោ វា អាគច្ឆតិ វឌ្ឍតេវ វណ្ណេន វឌ្ឍតិ មណ្ឌលេន វឌ្ឍតិ អាភាយ វឌ្ឍតិ អាវោមាបរិណាហេន វឌ្ឍតេវ ខោ អាវុសោ យេស្សុ កេសុចិ សទ្ធា អត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ហិរិ អត្ថិ... ឱត្តប្បំ អត្ថិ... វីរិយំ អត្ថិ... បញ្ញា អត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ តេសុ យា រត្តិ វា ទិវសោ វា អាគច្ឆតិ វុឌ្ឍិយេវ បាដិកង្ខា កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ ហានិ ។ សង្ខោ បុរិសបុគ្គលោតិ អាវុសោ អបរិយាយមេតំ

ម្នាលអាវុសោ តាំងខ្លាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គល ជាអ្នកមានសេចក្តី
ឃើញខុស នេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ។ ម្នាលអាវុសោ
តាំងខ្លាយ ពាក្យថា សទ្ធាកន្ធកុសលធម៌តាំងខ្លាយ របស់បុគ្គល
ណានីមួយ មាន ហើរ មាន . . . ទុត្តប្បៈ មាន . . . រីរិយៈ មាន . . .
បញ្ញាកន្ធកុសលធម៌តាំងខ្លាយមាន យប់ទឹងថ្ងៃរបស់បុគ្គលនោះ មកដល់
ញុំ សេចក្តីចំរើនក្នុងកុសលធម៌តាំងខ្លាយ តែងប្រាកដ សេចក្តីសាបសូន្យ
រមែងមិនប្រាកដឡើយ ។ ម្នាលអាវុសោ តាំងខ្លាយ ដូចជាយប់ទឹងថ្ងៃ
របស់ព្រះចន្ទ ក្នុងដុល្លបក្ខ មកដល់ ព្រះចន្ទនោះ រមែងចំរើនដោយ
ពណ៌ ចំរើនដោយមណ្ឌល ចំរើនដោយពន្លឺ ចំរើនដោយកំពស់ទឹង
ទំហំ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអាវុសោ តាំងខ្លាយ សទ្ធាកន្ធកុសលធម៌តាំង
ខ្លាយ របស់បុគ្គលណានីមួយ មាន ហើរមាន... ទុត្តប្បៈ មាន.. រីរិយៈ
មាន ... បញ្ញាកន្ធកុសលធម៌តាំងខ្លាយ មាន យប់ទឹងថ្ងៃរបស់បុគ្គលនោះ
មកដល់ សេចក្តីចំរើនក្នុងកុសលធម៌តាំងខ្លាយ តែងប្រាកដ សេចក្តី
សាបសូន្យ មិនប្រាកដឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអាវុសោ តាំង
ខ្លាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គលអ្នកមានសទ្ធា នេះ ជាសេចក្តីមិនសាបសូន្យ

ទុតិយបណ្ណាសកេ ឃមកវគ្គេ

អរិយា បុរិសបុគ្គលោតិ អាវុសោ អបរិហានធម្មំ
ទិដ្ឋធម្មិ បុរិសបុគ្គលោតិ អាវុសោ អបរិហានធម្មំ
អារទ្ធវីរិយោ បុរិសបុគ្គលោតិ អាវុសោ អបរិហានធម្មំ
បញ្ញ បុរិសបុគ្គលោតិ អាវុសោ អបរិហានធម្មំ
អក្ខាឧឡោ បុរិសបុគ្គលោតិ អាវុសោ អបរិហានធម្មំ
អនុបឋាហី បុរិសបុគ្គលោតិ អាវុសោ អបរិហានធម្មំ
អប្បិច្ឆោ បុរិសបុគ្គលោតិ អាវុសោ អបរិហានធម្មំ
កល្យាណមិត្តោ បុរិសបុគ្គលោតិ អាវុសោ អបរិហានធម្មំ
សន្តុដ្ឋិធិដ្ឋិតោ បុរិសបុគ្គលោតិ អាវុសោ អបរិហាន-
ធម្មន្តិ ។ អថខោ ភគវា បច្ចុដ្ឋាយ អាយស្មន្តំ
សារីបុត្តំ អាមន្តេសិ សាធុ សាធុ សារីបុត្ត

ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គល ជាអ្នកមានហិរិ នេះ ជាសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គល ជាអ្នកមានឧត្តប្បៈ នេះ ជាសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គល ជាអ្នកមានវីរិយៈប្រារព្ធហើយ នេះ ជាសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គល ជាអ្នកមានបញ្ញា នេះ ជាសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គល ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីក្រោធ នេះ ជាសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គល ជាអ្នកមិនចងសេចក្តីក្រោធទុក នេះ ជាសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គលជាអ្នកមានសេចក្តីប្រុងប្រយ័ត្ន នេះ ជាសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គលជាអ្នកមានកល្យាណមិត្ត នេះ ជាសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសបុគ្គលអ្នកមានការយល់ឃើញត្រូវ នេះ ជាសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តើនឡើង ត្រាស់នឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុថា ប្រពៃហើយ ។ សារីបុត្ត

យស្ស កស្សចិ សារីបុត្ត សទ្ធា នត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ហិរិ នត្ថិ... ឱត្តប្បំ នត្ថិ... វីរិយំ នត្ថិ... បញ្ញា នត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ តស្ស យា រត្តិ ឯ ទិវសោ ឯ អាគច្ឆតិ ហានិយេវ ទាដិកង្ខោ កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ វុទ្ធិ ។ សេយ្យថាបិ សារីបុត្ត កាឡបក្ខេ ចន្ទស្ស យា រត្តិ ឯ ទិវសោ ឯ អាគច្ឆតិ ហាយតេវ វណ្ណេន ហាយតិ មណ្ឌលេន ហាយតិ អាភាយ ហាយតិ អាវេហាបរិណាហេន ឯវមេវ ខោ សារីបុត្ត យស្ស កស្សចិ សទ្ធា នត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។បេ.។ បញ្ញា នត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ បេ ។ អស្សទ្ធោ បុរិសបុគ្គលោតិ សារីបុត្ត បរិហានមេតំ អហិរិកោ... អនោត្តប្បី... កុសីតោ... ទុប្បញ្ញោ .. កោធនោ... ឧបនាហី... ចាបិឡ្ឋោ... ចាបមិត្តោ... មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ បុរិសបុគ្គលោតិ សារីបុត្ត បរិហានមេតំ ។

ម្នាលសារីបុត្ត សទ្ធាកុដ្ឋកុសលធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលណានីមួយ មិនមាន ហិរិមិនមាន ... ឧត្តប្ប: មិនមាន ... វិរិយៈមិនមាន ... បញ្ញាកុដ្ឋកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនមាន យប់ទឹងវិថីរបស់បុគ្គលនោះ មកដល់សេចក្តីសាបសូន្យ កុដ្ឋកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងប្រាកដ សេចក្តីចំរើនមិនប្រាកដឡើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ដូចជាយប់ទឹងវិថី របស់ព្រះចន្ទ កុដ្ឋកាឡបក្ខ មកដល់ ព្រះចន្ទនោះក៏បាត់ចាកពណ៌ បាត់ចាកមណ្ឌល បាត់ចាកពន្លឺ បាត់ចាកកំពស់ទឹងទំហំ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលសារីបុត្ត សទ្ធាកុដ្ឋកុសលធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលណានីមួយមិនមាន ។ បេ ។ បញ្ញាកុដ្ឋកុសលធម៌ទាំងឡាយមិនមាន ។បេ។ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ម្នាលសារីបុត្ត ពាក្យថា បុរសបុគ្គលមិនមានសទ្ធា នេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ជាអ្នកមិនមានហិរិ ... ជាអ្នកមិនមានឧត្តប្ប: ... ជាអ្នកខ្ជិលច្រអូស ... ជាអ្នកអប្បឥតប្រាជ្ញា ... ជាអ្នកក្រោធ ... ជាអ្នកចងសេចក្តីក្រោធខ្ពក ... ជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាអាក្រក់ ... ជាអ្នកមានមិត្តអាក្រក់ ... ម្នាលសារីបុត្ត ពាក្យថា បុរសបុគ្គល អ្នកមានការយល់ឃើញខុស នេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ។

យស្ស កស្សចិ សារីបុត្ត សទ្ធា អត្ថិ កុសលេសុ
ធម្មេសុ ហិរិ អត្ថិ... ឱត្តប្បំ អត្ថិ... វីរិយំ អត្ថិ...
បញ្ញា អត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ តស្ស យា វត្តិ
ក ឥរិយនា ក អាកប្បតិ វុឌ្ឍិយេវ ចាដិកង្ខា
កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ ចាវិហានិ ។ សេយ្យថាបិ
សារីបុត្ត ជុណ្ហបក្ខេ ចន្ទស្ស យា វត្តិ ក
ឥរិយនា ក អាកប្បតិ វឌ្ឍិនេវ វណ្ណេន វឌ្ឍតិ
មណ្ឌលេន វឌ្ឍតិ អាភាយ វឌ្ឍតិ អាភេមាយរិយា.
ហេន ឯវមេវ ខោ សារីបុត្ត យស្ស កស្សចិ សទ្ធា
អត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ហិរិ អត្ថិ... ឱត្តប្បំ
អត្ថិ... វីរិយំ អត្ថិ... បញ្ញា អត្ថិ កុសលេសុ
ធម្មេសុ តស្ស យា វត្តិ ក ឥរិយនា ក អាកប្បតិ
វុឌ្ឍិយេវ ចាដិកង្ខា កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ
ចាវិហានិ ។ សទ្ធោ បុរិសបុគ្គលោតិ សារីបុត្ត
អបរិហានមេតំ ហិរិមា... ឱត្តប្បី... អារទ្ធវីរិយោ...
បញ្ញវ... អត្ថង្គតោ... អនុបធាវី... អប្បិច្ឆោ...

ម្នាលសារីបុត្ត សទ្ធាកឋិនកុសលធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលណាមាន ហិរិ មាន ... ឧត្តប្បៈ មាន ... វីរិយៈ មាន ... បញ្ញាកឋិនកុសលធម៌ទាំងឡាយ មាន យប់ទំងឹថ្ងៃរបស់បុគ្គលនោះមកដល់ សេចក្តីចំរើនកឋិនកុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងធ្លាកដ សេចក្តីសាបសូន្យ មិនធ្លាកដឡើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ដូចជាយប់ទំងឹថ្ងៃណា របស់ព្រះចន្ទ កឋិនដុណ្ហបក្ខ មកដល់ ព្រះចន្ទនោះ ចំរើនដោយពណ៌ ចំរើនដោយមណ្ឌល ចំរើនដោយភាទ្ទី ចំរើនដោយកំពស់ទំងឹទំហំ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលសារីបុត្ត សទ្ធាកឋិនកុសលធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលណាទីមួយមាន ហិរិ មាន... ឧត្តប្បៈមាន... វីរិយៈ មាន... បញ្ញា កឋិនកុសលធម៌ទាំងឡាយ មាន យប់ទំងឹថ្ងៃរបស់បុគ្គលនោះ មកដល់ សេចក្តីចំរើនកឋិនកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងធ្លាកដ សេចក្តីសាបសូន្យ មិនធ្លាកដឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ពាក្យថា បុរសបុគ្គលជាអ្នកមានសទ្ធា នេះ ជាសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ជាអ្នកមានហិរិ ... ជាអ្នកមានឧត្តប្បៈ ... ជាអ្នកមានវីរិយៈធ្លាប់ហើយ ... ជាអ្នកមានបញ្ញា ... ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីក្រោធ ... ជាអ្នកមិនចងសេចក្តីក្រោធទុក ... ជាអ្នកធ្លាប់ថ្នាតិច ...

កលฺยาณมิตฺโต ... สมฺมาทิฏฺฐิโก ปุริสปุคฺคโลติ สารีปุตฺต อปริหานเมตนฺติ ฯ

(๖๘) ฯกฺกำ สมยำ ภควา อนฺตรกถาย วิหรติ ปลาสวเน ฯ เตน ขฺวาหำ ปน สมเยน ภควนฺตำ ตทนุปาทาย กิกฺกุสนฺธปริฬาหา อิงฺฆาหำ ภนฺเต ภควนฺตำ ตทนุปาทาย กิกฺกุสนฺธปริฬาหา ปฏิปสฺสมฺภนฺตูติ ฯ อถ ขฺวาหำ ภควา ตทนุปาทาย กิกฺกุสนฺธปริฬาหา(๑) ปฏิปสฺสมฺภิ กถาย สนฺทสฺเสตฺวา สมาทปเตฺวา สมุตฺเตเชตฺวา สมฺปหำเสตฺวา ตุณฺหีภูตำ ตุณฺหีภูตำ กิกฺกุสนฺธำ อนุวิโลเกตฺวา อายสฺมนฺตำ สารีปุตฺตำ อามนฺเตสิ กิตฺตเกนฺตมิทฺโธ ขฺวาหำ สารีปุตฺต กิกฺกุสนฺธา ปฏิกาตุนฺติ สารีปุตฺต กิกฺกุสนฺธำ ภควนฺตำ ตทนุปาทาย กิกฺกุสนฺธปริฬาหา ปฏิปสฺสมฺภนฺตูติ ฯ อถ ขฺวาหำ ภควา จตุกฺกณฺณำ สนฺถำ ฐเปตฺวา ทกฺขิเณยฺยำ ปสฺสนฺโต สีหาสเนยฺยำ กปฺเปสิ ตตฺถ นิสีทิ ปลฺลงฺกำ อาภุชิตฺวา สโต สมฺปชาโน อุฏฺฐานสญฺญำ มนสิกริตฺวา ฯ

๑ ม. ภิกฺขุนิ ฯ

ជាអ្នកមានមិត្តល្អ . . . ម្នាលសារីបុត្ត ពាក្យថា បុរសបុគ្គលជាអ្នកមាន សេចក្តីយល់ឃើញត្រូវ នេះ ជាសេចក្តីមិនសាបសូន្យទេ ។

(៦៨) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងព្រៃចារ ទៀបនិគមឈ្មោះនឡកបាន: ។ សម័យនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មានភិក្ខុសង្ឃចោមរោម គង់នៅក្នុងឧបោសថថ្ងៃនោះ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ពន្យល់ពួកភិក្ខុឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហ៊ាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា អស់រាត្រីយប់ជ្រៅ ទ្រង់រម៉ៃលម៉ើលភិក្ខុសង្ឃ ដែលអង្គុយនៅស្ងប់ស្ងៀម ហើយត្រាស់នឹងព្រះសារីបុត្ត ដ៏មានអាយុ ថាម្នាលសារីបុត្ត ភិក្ខុសង្ឃប្រាសចាកថីនមិទ្ធៈហើយ ម្នាលសារីបុត្ត លោកចូរបំភ្លឺធម្មីកថា ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយចុះ តថាគតរួយខ្នង តថាគតនឹងសម្រាកខ្នងបន្តិច ។ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ឱ្យក្រាលសង្ឃាដីមានជាន់ ៤ ហើយ ទ្រង់សម្រេចនូវសីហសេយ្យាស ផ្អៀងឆៀងខាងស្តាំ តម្រួតព្រះបាទ លើព្រះបាទ មានព្រះសតិនឹងសម្បជញ្ញៈ ធ្វើមនសិការៈនូវទុដ្ឋានសញ្ញា ។

តត្រ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ កិត្តិ
អាមន្តេសិ អាវុសោ កិត្តិកភិក្ខូតិ ។ អាវុសោតិ
ខោ តេ កិត្តិ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស បច្ចុ-
ស្សោសុំ ។ អាយស្មា សារីបុត្តោ ឯតទវោច
យស្ស កស្សចិ អាវុសោ សទ្ធា នត្ថិ កុសលេសុ
ធម្មេសុ ហិរិ នត្ថិ... ឱត្តប្បំ នត្ថិ... វីរិយំ នត្ថិ...
បញ្ញា នត្ថិ... សោតាវធានំ នត្ថិ... ធម្មធារណា នត្ថិ...
អត្ថូបបរិក្ខា នត្ថិ... ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ នត្ថិ...
អប្បមាទោ នត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ តស្ស យា
វន្តិ ភ ទិវសោ ភ អាកង្ខតិ ហានំយេវ ចាដិកង្ខោ
កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ វុទ្ធិំ ។ សេយ្យថាបិ
អាវុសោ តាឧប្បលិនិយា ចន្ទស្ស យា វន្តិ ភ ទិវសោ
ភ អាកង្ខតិ ហាយនេវ វណ្ណេន ហាយតិ គន្ធេ-
លេន ហាយតិ អាភាយ ហាយតិ អាភេហាបរិ-
ណាហេន ឯវមេវ ខោ អាវុសោ យស្ស កស្សចិ
សទ្ធា នត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ហិរិ នត្ថិ...

ក្នុងទីនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលអាវុសោភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ទទួលស្តាប់ពាក្យព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុថា កុណាអាវុសោ ។ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ បានពោលពាក្យនេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ សទ្ធាក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលណានីមួយ មិនមាន ហិរិ មិនមាន . . . ឧត្តប្បៈ មិនមាន . . . វីរិយៈមិនមាន . . . បញ្ញា មិនមាន . . . ការផ្គងដើម្បីស្តាប់ មិនមាន . . . ការទ្រទ្រង់ធម៌ មិនមាន . . . ការពិចារណាអត្ថ មិនមាន . . . ការប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ មិនមាន . . . សេចក្តីមិនប្រមាទក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនមាន យប់ទំនឹងថ្ងៃ របស់បុគ្គលនោះមកដល់ សេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងប្រាកដ សេចក្តីចំរើនមិនប្រាកដឡើយ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ដូចជាយប់ទំនឹងថ្ងៃ របស់ព្រះចន្ទក្នុងកាឡបក្ខ មកដល់ ព្រះចន្ទនោះ រមែងបាត់ពាគពណ៌ បាត់ពាគមណ្ឌល បាត់ពាគស្មើ បាត់ពាគកំពស់ទំហំ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ សទ្ធាក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលណានីមួយ មិនមាន ហិរិ មិនមាន . . .

ចិត្តប្បំ ឧត្តំ... វីរិយំ ឧត្តំ... បញ្ញា ឧត្តំ... សោ-
តាវធានំ ឧត្តំ... ធម្មធារណា ឧត្តំ... អត្ថុបបរិក្ខា
ឧត្តំ... ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ ឧត្តំ... អប្បមាទោ ឧត្តំ
កុសលេសុ ធម្មេសុ តស្ស យា វត្តំ
ភ ធិវសោ ភ អាភច្ចតំ មាធិយោ
ចាដិភង្គោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ទោ វុឌ្ឍិ ។
យស្ស ភសច្ចំ អាវុសោ សទ្ធា អត្ថំ កុសលេសុ
ធម្មេសុ ហិរិ អត្ថំ... ចិត្តប្បំ អត្ថំ... វីរិយំ អត្ថំ...
បញ្ញា អត្ថំ... សោតាវធានំ អត្ថំ... ធម្មធារណា
អត្ថំ... អត្ថុបបរិក្ខា អត្ថំ... ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ
អត្ថំ... អប្បមាទោ អត្ថំ កុសលេសុ ធម្មេសុ
តស្ស យា វត្តំ ភ ធិវសោ ភ អាភច្ចតំ វុឌ្ឍិយោ
ចាដិភង្គោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ទោ ចាវិហោនំ ។
សេយ្យថាបិ អាវុសោ ជុណ្ហាបក្ខេ ចន្ទស្ស យា
វត្តំ ភ ធិវសោ ភ អាភច្ចតំ វុឌ្ឍិតោ វណ្ណោ
វុឌ្ឍិតំ មណ្ឌលេន វុឌ្ឍិតំ អាភាយ វុឌ្ឍិតំ

ฉันทะ มีอยู่ ... วิริยะ มีอยู่ ... จิตตะ มีอยู่ ... การประชุมเข้าด้วยกันแห่งธรรมทั้งหลาย มีอยู่ ... การพิจารณาเนื้อความ มีอยู่ ... การปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม มีอยู่ ... ความไม่ประมาท ในกุศลธรรมทั้งหลาย มีอยู่ ความน้อมใจเชื่อในกุศลธรรมทั้งหลาย ของบุคคลนั้น ย่อมมี ความเคารพในกุศลธรรมทั้งหลาย ความเคารพในความไม่ประมาท ก็ย่อมมี ความเคารพในความน้อมใจเชื่อ ก็ย่อมมี ฉันนั้นเหมือนกัน ฯ ดูกรอาวุโสทั้งหลาย ความไม่ประมาทในกุศลธรรมทั้งหลาย ของบุคคลผู้หนึ่ง มีอยู่ ฉันทะ มีอยู่ ... วิริยะ มีอยู่ ... จิตตะ มีอยู่ ... การประชุมเข้าด้วยกันแห่งธรรมทั้งหลาย มีอยู่ ... การพิจารณาเนื้อความ มีอยู่ ... การปฏิบัติธรรม สมควรแก่ธรรม มีอยู่ ... ความไม่ประมาท ในกุศลธรรมทั้งหลาย มีอยู่ ความน้อมใจเชื่อในกุศลธรรมทั้งหลาย ของบุคคลนั้น ย่อมมี ความไม่ประมาทในกุศลธรรมทั้งหลาย ความน้อมใจเชื่อ ก็ย่อมมี ฉันนั้นเหมือนกัน ฯ ดูกรอาวุโสทั้งหลาย ความน้อมใจเชื่อในกุศลธรรมทั้งหลาย ของบุคคลผู้หนึ่ง ฉันทะ มีอยู่ ... วิริยะ มีอยู่ ... จิตตะ มีอยู่ ... การประชุมเข้าด้วยกันแห่งธรรมทั้งหลาย มีอยู่ ... การพิจารณาเนื้อความ มีอยู่ ... การปฏิบัติธรรม สมควรแก่ธรรม มีอยู่ ... ความไม่ประมาท ในกุศลธรรมทั้งหลาย มีอยู่ ความน้อมใจเชื่อในกุศลธรรมทั้งหลาย ของบุคคลนั้น ย่อมมี ความน้อมใจเชื่อในกุศลธรรมทั้งหลาย ความไม่ประมาท ก็ย่อมมี ฉันนั้นเหมือนกัน ฯ ดูกรอาวุโสทั้งหลาย ความน้อมใจเชื่อในกุศลธรรมทั้งหลาย ของบุคคลผู้หนึ่ง ย่อมเป็นไปเพื่อความถึงพร้อมแห่งศีล ความไม่ประมาทในกุศลธรรมทั้งหลาย ของบุคคลผู้หนึ่ง ย่อมเป็นไปเพื่อความถึงพร้อมแห่งสมาธิ ความเคารพในกุศลธรรมทั้งหลาย ของบุคคลผู้หนึ่ง ย่อมเป็นไปเพื่อความถึงพร้อมแห่งปัญญา

អាកោហបរិណាហេន ฯลฯ เจ อាវุសោ យស្ស
កស្សចិ សទ្ធា អត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ហិរិ
អត្ថិ... ឱត្តប្បំ អត្ថិ... វីរិយំ អត្ថិ... បញ្ញា អត្ថិ...
សោតាវធានំ អត្ថិ... ធម្មធារណា អត្ថិ... អត្ថុបប-
រិក្ខា អត្ថិ... ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ អត្ថិ... អប្ប-
មាទោ អត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ តស្ស យា រត្តិ
វា ទិវសោ វា អាគច្ឆតិ វុឌ្ឍិយេវ ចាដិកង្ខោ
កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ ចាបរិហានីតិ ។ អថខោ
ភគវា បច្ចុដ្ឋាយ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អាមន្តេសិ
សាធុ សាធុ សារីបុត្ត យស្ស កស្សចិ សារីបុត្ត
សទ្ធា ឧត្តិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ហិរិ ឧត្តិ... ឱត្តប្បំ
ឧត្តិ... វីរិយំ ឧត្តិ... បញ្ញា ឧត្តិ... សោតាវធានំ
ឧត្តិ... ធម្មធារណា ឧត្តិ... អត្ថុបបរិក្ខា ឧត្តិ...
ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ ឧត្តិ... អប្បមាទោ ឧត្តិ

ចំរើនដោយកំពស់ធំធំ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអាវុសោ ចំធ្លាយ
សទ្ធាកងកុសលធម៌ចំធ្លាយ របស់បុគ្គលណានីមួយ មាន ហិរិ
មាន . . . ឧត្តប្បៈ មាន . . . វីរិយៈ មាន . . . បញ្ញា មាន . . . ការ
ផ្ចង់ដើម្បីស្ងាប់ មាន . . . ការត្រួត្រងធម៌ មាន . . . ការពិចារណា
អត្ថ មាន . . . ការប្រតិបត្តិធម៌ តាមសមគួរដល់ធម៌ មាន . . .
សេចក្តីមិនប្រមាទ កងកុសលធម៌ចំធ្លាយ មាន យប់ធំធ្លាយរបស់
បុគ្គលនោះ មកដល់ សេចក្តីចំរើន កងកុសលធម៌ចំធ្លាយ រមែង
ប្រាកដ សេចក្តីសាបសូន្យ រមែងមិនប្រាកដឡើយ ។ លំដាប់នោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តើនចាកអាសនៈហើយ បានត្រាស់នឹងព្រះសា-
រីបុត្តដ៏មានអាយុថា ប្រពៃណាស់ហើយសារីបុត្ត ម្នាលសារីបុត្ត សទ្ធា
កងកុសលធម៌ចំធ្លាយ របស់បុគ្គលណានីមួយ មិនមាន ហិរិ មិន
មាន . . . ឧត្តប្បៈ មិនមាន . . . វីរិយៈ មិនមាន . . . បញ្ញា មិន
មាន . . . ការផ្ចង់ដើម្បីស្ងាប់ មិនមាន . . . ការត្រួត្រងធម៌ មិនមាន . . .
ការពិចារណាអត្ថ មិនមាន . . . ការប្រតិបត្តិធម៌ តាមសមគួរដល់
ធម៌មិនមាន . . . សេចក្តីមិនប្រមាទ កងកុសលធម៌ចំធ្លាយ មិនមាន

កុសលេសុ ធម្មេសុ តស្ស យា វត្តិ ភ ធិវសោ ភ
អាភច្ឆតិ ហានិយេវ ថាដិកង្ខា កុសលេសុ ធម្មេសុ
នោ វុឌ្ឍិ ។ សេយ្យថាបិ សារីបុត្ត ភាឧបក្កេ ចន្ទស្ស
យា វត្តិ ភ ធិវសោ ភ អាភច្ឆតិ ហាយតេវ វណ្ណេន
ហាយតិ មណ្ឌលេន ហាយតិ អាភាយ ហាយតិ
អាភេហាបវិណាហេន ឯវមេវ ខោ សារីបុត្ត យស្ស
ភស្សចិ សទ្ធា ន តិដ្ឋ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ បេ ។
អប្បមាទោ ន តិដ្ឋ កុសលេសុ ធម្មេសុ តស្ស យា
វត្តិ ភ ធិវសោ ភ អាភច្ឆតិ ហានិយេវ ថាដិកង្ខា
កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ វុឌ្ឍិ ។ យស្ស
ភស្សចិ សារីបុត្ត សទ្ធា អត្ថិ កុសលេសុ
ធម្មេសុ ហិរិ អត្ថិ... ឱត្តប្បំ អត្ថិ... វីរិយំ អត្ថិ...
បញ្ញា អត្ថិ... សោតាវជ្ជនំ អត្ថិ... ចម្មជវណ្ណា
ញ អត្ថិ... អត្តុបនាភ្ជា អត្ថិ... ចម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ
អត្ថិ... អប្បមាទោ អត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ
តស្ស យា វត្តិ ភ ធិវសោ ភ អាភច្ឆតិ

យប់ទំនឹងថ្ងៃរបស់បុគ្គលនោះ មកដល់ សេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងប្រាកដ សេចក្តីចំរើន រមែងមិនប្រាកដឡើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ដូចជាយប់ទំនឹងថ្ងៃ របស់ព្រះចន្ទក្នុងកាឡបក្ខ មកដល់ព្រះចន្ទនោះ រមែងចាត់ចាកពណ៌ ចាត់ចាកមណ្ឌល ចាត់ចាកពន្លឺ ចាត់ចាកកំពស់នឹងទំហំ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលសារីបុត្ត សទ្ធាក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលណាមួយ មិនមាន ។ បេ ។ សេចក្តីមិនប្រមាទ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនមាន យប់ទំនឹងថ្ងៃរបស់បុគ្គលនោះ មកដល់ សេចក្តីសាបសូន្យក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ប្រាកដ សេចក្តីចំរើន រមែងមិនប្រាកដឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលសារីបុត្ត សទ្ធាក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលណាមួយមាន ហិរិ មាន... ឧត្តប្បៈ មាន... វិរិយៈ មាន ... បញ្ញា មាន ... ការផ្គង់ដើម្បីស្តាប់ មាន... ការទ្រទ្រង់ធម៌ មាន... ការពិចារណាអត្ថ មាន ... សេចក្តីមិនប្រមាទ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មាន យប់ទំនឹងថ្ងៃរបស់បុគ្គលនោះមកដល់

វុឌ្ឍិយោ ចាដិកង្ខោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ឆោ
ចារិយាវាទំ ។ សេយ្យថាបិ សារីបុត្ត ជុណ្ហាបក្ខេ ចន្ទស្ស
យា វណ្ណំ ភា ទិវសោ ភា អាគច្ឆតិ វឌ្ឍតោ វណ្ណោ
វឌ្ឍតិ មណ្ឌលេ វឌ្ឍតិ អាភាយ វឌ្ឍតិ អារោ-
ហបរិណាហោ ឯវមេវ ខោ សារីបុត្ត យេស្វ
កេស្វចិ សទ្ធា អត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ បេ ។
អប្បមាទោ អត្ថិ កុសលេសុ ធម្មេសុ តេស្វ យា
វណ្ណំ ភា ទិវសោ ភា អាគច្ឆតិ វុឌ្ឍិយោ ចាដិកង្ខោ
កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ ចារិយាវាទិតំ ។

(៦៩) ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ
ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ
បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌ-
បាតប្បដិក្កន្តា ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និសិន្នា
សន្និបតិតា អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ
អនុយុត្តា វិហរន្តិ សេយ្យថីទំ រាជកថំ
ចោរកថំ មហាមត្តកថំ សេនាកថំ ភយកថំ

សេចក្តីចំរើន រមែងប្រាកដ សេចក្តីសាបសូន្យ រមែងមិនប្រាកដ ឡើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ដូចដាយប៉ន់ធំនឹងថ្ងៃ របស់ព្រះចន្ទ ក្នុងដុំណាបក្ខ មកដល់ ព្រះចន្ទនោះ រមែងចំរើន ដោយពណ៌ ចំរើនដោយមណ្ឌល ចំរើនដោយពន្លឺ ចំរើនដោយកំពស់ធំទំហំ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលសារីបុត្ត សទ្ធាក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលណានីមួយមាន ។ បេ ។ សេចក្តីមិនប្រមាទ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មាន យប៉ន់ធំនឹងថ្ងៃរបស់បុគ្គលនោះ មកដល់ សេចក្តីចំរើនក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងប្រាកដ សេចក្តីសាបសូន្យ រមែងមិនប្រាកដ ឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៦៩] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងសម័យនោះឯង កិកូទាំងឡាយច្រើនរូប ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងបច្ឆាភត្តហើយ ក៏អង្គុយជួបជុំគ្នា ក្នុងឧបដ្ឋានសាលា ប្រកបតិរច្ឆានកថា ច្រើនយ៉ាង គឺនិយាយអំពីស្តេច និយាយអំពីចោរ និយាយអំពីអាមាត្យធំ និយាយអំពីសេនាទាហាន និយាយអំពីភ័យ

ยุทฺธกถํ อนฺตรกถํ ภายกถํ วตฺถุกถํ สยนกถํ มาลากถํ คนฺธกถํ ญาติกถํ ยานกถํ คามกถํ นิคมกถํ นครกถํ ทนฺธนกถํ ปตฺติกถํ(๑) สูรกถํ วิสิขากถํ กุมฺภฏฺฐานกถํ ปุพฺพเปตกถํ นานตฺตกถํ โลกกฺขายิกํ สมุทฺทกฺขายิกํ ภวาภวกถํ อิติ ภวาภวกถํ อิติ วา ๆ

อถโข ภควา สายณฺหสมยํ ปฏิสลฺลานา วุฏฺฐิโต เยนุปฏฺฐานสาลา เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ปญฺญตฺเต อาสเน นิสีทิ ๆ นิสชฺช โข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ ตาย จ ตุฏฺฐ ภิกฺขเว ฯเปฯ กถาย สนฺนิสินฺนา(๒) ตา จ ปน เว อนฺตรกถา วิปฺปกตาติ ๆ

---

๑ ม. ปตฺตนฺตเร ปุริสกปตฺติ อตฺถิ ๆ ๒ ม. ปตฺตนฺตเร สนฺนิปติตาติ อตฺถิ ๆ

និយាយអំពីចម្បាំង និយាយអំពីម្ហូបចំណី និយាយអំពីទឹក និយាយអំពីសំពត់ និយាយអំពីទីដេក និយាយអំពីផ្កាកម្រង និយាយអំពីគ្រឿងក្រអូប និយាយអំពីញាតិ និយាយអំពីយាន និយាយអំពីស្រុក និយាយអំពីនិគម និយាយអំពីនគរ និយាយអំពីជនបទ និយាយអំពីស្ត្រី និយាយអំពីយោធាដែលក្លៀវក្លា និយាយអំពីច្រកផ្សារ និយាយអំពីកំពង់ទឹក និយាយអំពីញាតិ ដែលចែកឋាន ទៅកាន់បរលោក និយាយអំពីពាក្យដែលឥតប្រយោជន៍ មានសភាពផ្សេង ។ និយាយអំពីលោក និយាយអំពីរឿងដ៏តសមុទ្រ និយាយអំពីសេចក្តីចំរើននឹងមិនចំរើន ដែលជាហេតុឥតប្រយោជន៍ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពីទីសម្ងំ ក្នុងសាយណ្ហសម័យហើយ ស្តេចចូលទៅកាន់ឧបដ្ឋានសាលា លុះចូលទៅដល់ ហើយទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ស្រេចហើយ ទើបត្រាស់សួរភិក្ខុតាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ក្នុងកាលអម្បាញ់មិញនេះ អ្នកតាំងឡាយប្រជុំគ្នាដោយកថា ដូចម្តេចហ្ន៎ មួយទៀត អង្គពួកថា ដូចម្តេចហ្ន៎ ដែលអ្នកតាំងឡាយ បញ្ឈប់ទៅ ។

๙๘ อยญ หิ ตถาคตสฺส ปิณฺฑปาตปฏิกฺกนฺตสฺส ธมฺมสภายญฺเว นิสินฺนสฺส เอวรูปา กถา อุทปาทิ อโห พุทฺธา นาม อจฺฉริยา ยาว ตณฺหงฺกรสฺส ปาทมูลา ปฏฺฐาย ปารมิโย ปูเรตฺวา สพฺพญฺญุตญาณสฺส ปฏิวิทฺธตฺตา ทสสหสฺสิโลกธาตุกมฺปนาทีนิ จ มหาปาฏิหาริยานิ ทสฺเสตฺวา ปรินิพฺพุตา ปรินิพฺพุตาปิ จ ปน สาสนสฺส นิยฺยานิกภาวกรานิ ปฏิปตฺติปฏิเวธสงฺขาตานิ ปฏิปตฺติปฏิเวธกรานิ ปฏิสมฺภิทาปฺปตฺตานิ อสีติ มหาเถเร ปริวาเร

កិកូតាំងឡាយក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងទីនេះ ពួកខ្ញុំព្រះអង្គត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងបច្ឆាភត្តហើយ អង្គុយជួបជុំគ្នាក្នុងឧបដ្ឋានសាលា ប្រកបតិរច្ឆានកថាជាច្រើនយ៉ាង គឺនិយាយអំពីស្តេច និយាយអំពីចោរ ។បេ។ និយាយអំពីសេចក្តីចំរើនធម៌មិនចំរើន ដែលជាហេតុឥតប្រយោជន៍ ។ ម្នាលកិកូតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយប្រកបតិរច្ឆានកថាជាច្រើនយ៉ាង ដោយហេតុណា ហេតុនោះ មិនសមគួរដល់អ្នកតាំងឡាយដែលជាកុលបុត្តអ្នកចេញចាកផ្ទះ ដោយសទ្ធាហើយចូលកាន់ផ្នួសឡើយ តិរច្ឆានកថានោះគឺ និយាយអំពីស្តេច និយាយអំពីចោរ និយាយអំពីអាមាត្យធំ និយាយអំពីសេនាគាហាន និយាយអំពីភ័យ និយាយអំពីចម្បាំង និយាយអំពីម្ហូបចំណី និយាយអំពីទឹក និយាយអំពីសំពត់ និយាយអំពីទីដេក និយាយអំពីកម្រងផ្កា និយាយអំពីក្លិនក្រអូប និយាយអំពីញាតិ និយាយអំពីយាន និយាយអំពីស្រុក និយាយអំពីនិគម និយាយអំពីនគរ និយាយអំពីជនបទ និយាយអំពីស្ត្រី និយាយអំពីយោធាក្លៀវក្លា និយាយអំពីប្រកផ្លូវ និយាយអំពីកំពង់ទឹក និយាយអំពីញាតិដែលចែកឋាន ទៅកាន់បរលោក និយាយពាក្យដែលឥតប្រយោជន៍ មានសភាពផ្សេង ។

เณภกกฺขายิกานิ สมุฏฺฐกฺขายิกานิ ฯเต ภควตาคตานิ ฯเต ภ ฯ ฉสยิมานิ กิกฺขเว กถาวตฺถูนิ ฯ กตมานิ ฉ ฯ อภิฺญกถา สนฺตุฏฺฐิกถา ปวิเวกกถา อสงฺสคฺคกถา วิริยารมฺภกถา สีลกถา สมาธิกถา ปฺญกถา วิมุตฺติกถา วิมุตฺติฺาณทสฺสนกถา อิมานิ โข กิกฺขเว ฉ กถาวตฺถูนิ ฯ อิเมสุ เขฺว ตุมฺเห กิกฺขเว ฉสุ กถาวตฺถูสุ จตุกฺกยุตฺตกยาย กถาย กเถยฺยาถ อิเมสมฺปิ จตุนฺนมฺปิ ฌานานมฺ อภิเจตสิกานมฺ อภิสลฺลาณวิหารีนมฺ อิจฺเจตสา เตสุ ปริโยทเปยฺยาถ เตน จ ปน ภิกฺขเว อตฺตมโน ปหฏฺโ อตฺถวิสฺสชฺชนฺติ ฯ

(๗๐) ปฺจหิ สมเยหิ ภิกฺขา สาวตฺถิยา วิหารเต เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม ฯ

និយាយអំពីលោក និយាយអំពីរឿងដ៏កសម្បុរ និយាយអំពីសេចក្តីបំរើនធ៌មិនចំរើន ដែលជាហេតុឥតប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កថាវត្ថុ (ហេតុគួរនិយាយ) អម្បាលនេះមាន ១០ ប្រការ ។ កថាវត្ថុ ១០ ប្រការ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺនិយាយអំពីសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ១ និយាយអំពីសេចក្តីសន្តោស ១ និយាយអំពីសេចក្តីស្ងាត់ ១ និយាយអំពីសេចក្តីមិនច្របូកច្របល់ ដោយពួកគណៈ ១ និយាយអំពីប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម ១ និយាយអំពីសីល ១ និយាយអំពីសមាធិ ១ និយាយអំពីបញ្ញា ១ និយាយអំពីវិមុត្តិ ១ និយាយអំពីវិមុត្តិញាណទស្សនៈ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កថាវត្ថុមាន ១០ ប្រការនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើអ្នកតាំងឡាយ និយាយនូវកថា ដែលអាស្រ័យកថាវត្ថុ ១០ ប្រការនេះឯង អ្នកតាំងឡាយ នឹងគ្របសង្កត់នូវតេជៈនៃព្រះបន្ទូលនឹងព្រះអាទិត្យនេះឯង ដែលមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពធំយ៉ាងនេះ ដោយតេជៈរបស់ខ្លួន នឹងបាច់ពោលទៅថ្វី ដល់ពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិរ្ថិយឡើយ ។

(៧០) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។

តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ បច្ឆាភត្តំ
បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តា ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និសិន្នា
សន្និបតិតា អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ អនុយុត្តា វិហរន្តិ
សេយ្យថីទំ រាជកថំ ចោរកថំ មហាមត្តកថំ
។ បេ ។ ឥតិ ភវាភវកថំ ឥតិ វា ។ អថខោ
ភគវា សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ
យេន ឧបដ្ឋានសាលា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា
ភិក្ខូ អាមន្តេសិ កាយ នុត្ថ ភិក្ខវេ ឯតរហិ
កថាយ សន្និសិន្នា កា ច បន វោ អន្តរាកថា
វិប្បកតាតិ ។ ឥធ មយំ ភន្តេ បច្ឆាភត្តំ
បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តា ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និសិន្នា
សន្និបតិតា អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ
អនុយុត្តា វិហរាម សេយ្យថីទំ រាជកថំ
ចោរកថំ ។ បេ ។ ឥតិ ភវាភវកថំ ឥតិ វា ។

សម័យនោះឯង កិកុព្រើនរូប ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងបច្ចាកត្តហើយ អង្គុយជួបជុំគ្នា ក្នុងឧបដ្ឋានសាលា ប្រកបតិរច្ឆានកថា ព្រើនប្រការ គឺនិយាយអំពីស្តេច និយាយអំពីចោរ និយាយអំពីអាមាត្យធំ ។បេ។ និយាយអំពីសេចក្តីចំរើនធ៌មិនចំរើន ដែលជាហេតុឥតប្រយោជន៍ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពីទីសម្ងំ ក្នុងសាយណ្ហសម័យ ហើយស្តេចចូលទៅកាន់ឧបដ្ឋានសាលា លុះចូលទៅដល់ហើយ គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគ គង់ស្រេចហើយ ទើបត្រាស់សួរកិកុទាំងឡាយថា ម្នាលកិកុទាំងឡាយ ក្នុងកាលអម្បាញ់មិញនេះ អ្នកទាំងឡាយ អង្គុយជួបជុំគ្នា ដោយកថាដូចម្តេចហ្ន៎ ចុះអន្តរកថាដូចម្តេច ដែលពួកអ្នកបញ្ឈប់ទៅ ។ កិកុទាំងឡាយ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងទីឯណោះ ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងបច្ចាកត្តហើយ អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងឧបដ្ឋានសាលា ប្រកបតិរច្ឆានកថាជាច្រើន គឺនិយាយអំពីស្តេច និយាយអំពីចោរ ។បេ។ និយាយអំពីសេចក្តីចំរើនធ៌មិនចំរើន ដែលជាហេតុឥតប្រយោជន៍ ។

ន ខោ បនេតំ កិញ្ចេ សុម្ភាកំ បដិរូបំ
កុលបុត្តានំ សទ្ធា អគារស្មា អនគារិយំ
បព្ពជិតានំ យំ តុម្ហេ អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ
អនុយុត្តា វិហរេយ្យាថ សេយ្យថីទំ រាជកថំ ។ បេ ។
ឥតិ ភវភវកថំ ឥតិ វា ។ ឥមស្មិញ្ច កិញ្ចេ
ចាសំសានំ ឋានានំ ។ កតមានំ ទស ។ ឥធ
កិញ្ចេ កិញ្ចំ អត្តនា ច អប្បិច្ឆោ ហោតិ
អប្បិច្ឆតាយ ច កិញ្ចំ កត្តា ហោតិ អប្បិច្ឆោ ច
កិញ្ចំ អប្បិច្ឆតាយ ច កិញ្ចំ កត្តាតិ ចាសំសមេតំ
ឋានំ ។ អត្តនា ច សន្តុដ្ឋោ ហោតិ
សន្តុដ្ឋិយា ច កិញ្ចំ កត្តា ហោតិ សន្តុដ្ឋោ
ច កិញ្ចំ សន្តុដ្ឋិយា ច កិញ្ចំ កត្តាតិ
ចាសំសមេតំ ឋានំ ។ អត្តនា ច បវិវិត្តោ ហោតិ
បវិវេកាយ ច កិញ្ចំ កត្តា ហោតិ បវិវិត្តោ ច កិញ្ចំ
បវិវេកាយ ច កិញ្ចំ កត្តាតិ ចាសំសមេតំ ឋានំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយប្រកបតាំរច្ឆានកថាជាច្រើន ដោយ
ហេតុណា ហេតុនេះ មិនសមគួរដល់អ្នកទាំងឡាយ ដែលជាកុល-
បុត្តចេញចាកផ្ទះ ដោយសទ្ធា ចូលមកកាន់ផ្នួសទេ តិរច្ឆានកថានោះ
គឺនិយាយអំពីស្តេច ។ បេ ។ និយាយអំពីសេចក្តីចំរើនធំមិនចំរើន ដែល
ជាហេតុឥតប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហាន: ដែលគួរសរសើរ
នេះមាន ១០ យ៉ាង ។ ហាន: ១០ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រាថ្នាតិច ដោយខ្លួនឯងផង សំដែង
អំពីសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយផង នេះ ជាហាន:គួរសរសើរ
ថា ភិក្ខុជាអ្នកប្រាថ្នាតិច ដោយខ្លួនឯងផង សំដែងអំពីសេចក្តីប្រាថ្នាតិច
ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយផង ១ ។ ភិក្ខុជាអ្នកសន្តោស ដោយខ្លួនឯងផង សំ-
ដែងអំពីសេចក្តីសន្តោសដល់ភិក្ខុទាំងឡាយផង នេះ ជាហាន:ដែលគួរសរ-
សើរថា ភិក្ខុជាអ្នកសន្តោសផង សំដែងអំពីសេចក្តីសន្តោសដល់ភិក្ខុទាំង
ឡាយផង ១ ។ ភិក្ខុជាអ្នកស្ងប់ស្ងាត់ ដោយខ្លួនឯងផង សំដែងអំពីសេចក្តី
ស្ងប់ស្ងាត់ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយផង នេះ ជាហាន:ដែលគួរសរសើរថា ភិក្ខុជា
អ្នកស្ងប់ស្ងាត់ផង សំដែងអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយផង ១ ។

អត្ថតោ ច អសំសដ្ឋោ ហោតិ អសំសដ្ឋកថញ្ច(๑)
កិក្ខុំ កត្តា ហោតិ អសំសដ្ឋោ ច កិក្ខុ
អសំសដ្ឋកថញ្ច កិក្ខុំ កត្តាតិ ចាសំសមេតំ ហរំ ។ អត្ថតោ ច អារទ្ធវីរិយោ ហោតិ
វីរិយារម្ភកថញ្ច កិក្ខុំ កត្តា ហោតិ អារទ្ធវីរិយោ
ច កិក្ខុ វីរិយារម្ភកថញ្ច កិក្ខុំ កត្តាតិ ចាសំស-
មេតំ ហរំ ។ អត្ថតោ ច សីលសម្បន្នោ ហោតិ
សីលសម្បទាកថញ្ច កិក្ខុំ កត្តា ហោតិ សីល-
សម្បន្នោ ច កិក្ខុ សីលសម្បទាកថញ្ច កិក្ខុំ
កត្តាតិ ចាសំសមេតំ ហរំ ។ អត្ថតោ ច សមា-
ធិសម្បន្នោ ហោតិ សមាធិសម្បទាកថញ្ច កិក្ខុំ
កត្តា ហោតិ សមាធិសម្បន្នោ ច កិក្ខុ សមាធិ-
សម្បទាកថញ្ច កិក្ខុំ កត្តាតិ ចាសំសមេតំ ហរំ ។

๑ ម. អសំសដ្ឋកថញ្ច

កិកុ្ខជាអ្នកមិនច្រឡូកច្រឡំដោយពួកគណៈ ដោយខ្លួនឯងផង សំដែងអំពីសេចក្តីមិនច្រឡូកច្រឡំ ដោយពួកគណៈ ដល់តិកុ្ខពាំងឡាយផង នេះ ជាហានៈដែលគួរសរសើរថា កិកុ្ខជាអ្នកមិនច្រឡូកច្រឡំ ដោយពួកគណៈផង សំដែងអំពីសេចក្តីមិនច្រឡូកច្រឡំ ដោយពួកគណៈ ដល់តិកុ្ខពាំងឡាយផង ១ ។ កិកុ្ខជាអ្នកមានព្យាយាមប្រារព្ធហើយ ដោយខ្លួនឯងផង សំដែងអំពីសេចក្តីប្រារព្ធ ដល់តិកុ្ខពាំងឡាយផង នេះ ជាហានៈដែលគួរសរសើរថា តិកុ្ខជាអ្នកមានព្យាយាមប្រារព្ធហើយផង សំដែងអំពីសេចក្តីប្រារព្ធព្យាយាម ដល់តិកុ្ខពាំងឡាយផង ១ ។ តិកុ្ខជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសីល ដោយខ្លួនឯងផង សំដែងអំពីសេចក្តីបរិបូណ៌ដោយសីលដល់តិកុ្ខពាំងឡាយផង នេះ ជាហានៈដែលគួរសរសើរថា តិកុ្ខជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសីលផង សំដែងអំពីការបរិបូណ៌ដោយសីល ដល់តិកុ្ខពាំងឡាយផង ១ ។ តិកុ្ខជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសមាធិ ដោយខ្លួនឯងផង សំដែងអំពីការបរិបូណ៌ ដោយសមាធិ ដល់តិកុ្ខពាំងឡាយផង នេះ ជាហានៈ ដែលគួរសរសើរថា តិកុ្ខជាអ្នកបរិបូណ៌ ដោយសមាធិផង សំដែងអំពីការបរិបូណ៌ ដោយសមាធិ ដល់តិកុ្ខពាំងឡាយផង ១ ។

อฏฺฐกถา ๘ ปญฺจสมฺปฺปฺโญ ภวาติ ปญฺจสมฺปฺปฺกงฺขา
กงฺขิตพฺพา กตฺตา ภวาติ ปญฺจสมฺปฺปฺโญ ๘ กงฺขิ
ปญฺจสมฺปฺปฺกงฺขา กงฺขิตพฺพา กงฺขิตพฺพา ตาสมเสมงฺ
ภวติ ฯ อฏฺฐกถา ๘ วิมุตฺติสมฺปฺปฺโญ ภวาติ
วิมุตฺติสมฺปฺปฺกงฺขา กงฺขิตพฺพา กตฺตา ภวาติ
วิมุตฺติสมฺปฺปฺโญ ๘ กงฺขิ วิมุตฺติสมฺปฺปฺกงฺขา
กงฺขิตพฺพา กงฺขิตพฺพา ตาสมเสมงฺ ภวติ ฯ
อฏฺฐกถา ๘ วิมุตฺติญาณทสฺสนสมฺปฺปฺโญ ภวาติ
วิมุตฺติญาณทสฺสนสมฺปฺปฺกงฺขา กงฺขิตพฺพา กตฺตา
ภวาติ วิมุตฺติญาณทสฺสนสมฺปฺปฺโญ ๘ กงฺขิ
วิมุตฺติญาณทสฺสนสมฺปฺปฺกงฺขา กงฺขิตพฺพา กงฺขิตพฺพา
ตาสมเสมงฺ ภวติ ฯ ส ภวติ โย กงฺขเว
ทส ตาสมาธิฏฺฐาตพฺพา ฯ

កិកូជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយបញ្ញា ដោយខ្នងឯងផង សំដែងអំពីការបរិបូណ៌ដោយបញ្ញា ដល់កិកូទាំងឡាយផង នេះ ជាហានៈ ដែលគួរសរសើរថា កិកូជាអ្នកបរិបូណ៌ ដោយបញ្ញាផង សំដែងអំពីការបរិបូណ៌ ដោយបញ្ញា ដល់កិកូទាំងឡាយផង ១ ។ កិកូជាអ្នកបរិបូណ៌ ដោយវិមុត្តិ ដោយខ្នងឯងផង សំដែងអំពីការបរិបូណ៌ ដោយវិមុត្តិ ដល់កិកូទាំងឡាយផង នេះ ជាហានៈដែលគួរសរសើរថា កិកូជាអ្នកបរិបូណ៌ ដោយវិមុត្តិផង សំដែងអំពីការបរិបូណ៌ ដោយវិមុត្តិ ដល់កិកូទាំងឡាយផង ១ ។ កិកូជាអ្នកបរិបូណ៌ ដោយវិមុត្តិញាណទស្សនៈ ដោយខ្នងឯងផង សំដែងអំពីការបរិបូណ៌ ដោយវិមុត្តិញាណទស្សនៈ ដល់កិកូទាំងឡាយផង នេះ ជាហានៈដែលគួរសរសើរថា កិកូជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយវិមុត្តិញាណទស្សនៈផង សំដែងអំពីការបរិបូណ៌ដោយវិមុត្តិញាណទស្សនៈដល់កិកូទាំងឡាយផង ១ ។ ម្នាលកិកូទាំងឡាយ ហានៈដែលគួរសរសើរមាន ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ យមកវគ្គ ទី២ ។

ឥតិវុត្តកំ

អវិជ្ជា តណ្ហាភិជ្ជា ច អវេច្ច ទ្វេ សុខានិ ច
ឆឌ្ឍភិជ្ជាឆេន ទ្វេ ច(១) វត្តុភិជ្ជា អបរេ ទ្វេ(២) ។

---

១ ម. ឆឌ្ឍភិជ្ជាឆេ ទ្វេ វុត្តា ។ ២ ម. ភវាវត្តុ អបរេ ទ្វេតិ ។
ម. ភវាវត្តុ បរេ ទុវេតិ ។

ខុទ្ទានដែលយមកវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីអវិជ្ជា ๑ តណ្ហា ๑ (ការសម្រេចព្រះនិព្វាន) ๑ សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះតថាគត ๑ សេចក្តីសុខពីរលើក ពីព្រះដ៏មានព្រះភាគ គ្រាប់ថៅកាន់និគមឈ្មោះនឡកបាន: ពីរលើក ទីឃាវុកថា ដទៃទៀត ពីរលើក ฯ

អាកង្ខរិគ្គា តតិយោ

(៧១) ឯវំ សមសំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ភិក្ខវោតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ ។ ភគវា ឯតទវោច សម្បន្នសីលា ភិក្ខវេ វិហរថ សម្បន្នបាតិមោក្ខា ចាតិមោក្ខសំវរសំវុតា វិហរថ អាចារគោចរសម្បន្នា អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី[1] សមាទាយ សិក្ខថ សិក្ខាបទេសុ ។ អាកង្ខេយ្យ ចេ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សព្រហ្មចារីនំ បិយោ ចស្សំ មនាបោ ច គរុ ច ភាវនីយោ ចាតិ សីលេស្វេវស្ស បរិបូរិការី[2] អដ្ឋត្តំ ចេតោសមថមនុយុត្តោ អនិរាកតជ្ឈានោ វិបស្សនាយ សមន្នាគតោ ព្រូហេតា សុញ្ញាគារានំ ។ អាកង្ខេយ្យ ចេ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ

---

១ ឧ. ម. ភយទស្សាវីតោ ។ ២ ឧ. ម. បរិបូរការី ។

អាកង្ខវគ្គ ទី ៣

(៧១) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្ត
ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះបានទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា
ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរបរិបូណ៌ ដោយសីល បរិបូណ៌ ដោយ
ឥន្ទ្រិយសង្វរៈ ជាអ្នកសង្រួមក្នុងឥន្ទ្រិយសង្វរៈ បរិបូណ៌ ដោយអាចារៈ
គោចរៈ ជាអ្នកឃើញនូវភ័យ ក្នុងទោសមានប្រមាណតិច ជាអ្នក
សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បើភិក្ខុគប្បីប្រាថ្នាថា អត្តានុវាទភយ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្ត
ជាទីគោរព ជាទីសរសើរនៃសព្រហ្មចារីបុគ្គលទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះគួរជា
អ្នកបំពេញក្នុងសីល ប្រកបរឿយ ។ នូវការរម្ងាប់នូវចិត្តខាងក្នុង មាន
ឈានមិនសាបសូន្យ ប្រកបដោយវិបស្សនាញាណ ជាអ្នកចំរើននូវ
សុញ្ញាគារៈ (ធ្លុះស្ងាត់) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុគប្បីប្រាថ្នាថា

លាភី អស្សំ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយ-
ភេសជ្ជបរិក្ខារានន្តិ សីលេស្វេវស្ស បរិបូរិការី
អដ្ឋង្គិំ ចេតោសមថមនុយុត្តោ អនិរាកតជ្ឈានោ
វិបស្សនាយ សមន្នាគតោ ព្រូហេតា សុញ្ញាគារំ ។
អាគន្ត្វេយ្យ ចេ កិក្ខវេ កិក្ខុ យេសាហំ
បរិកុញ្ជេមិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយ-
ភេសជ្ជបរិក្ខារំ តេសន្តេ ការា មហាបួលា
អស្សុ មហានិសំសាតិ សីលេស្វេវស្ស... ព្រូហេតា
សុញ្ញាគារំ ។ អាគន្ត្វេយ្យ ចេ កិក្ខវេ កិក្ខុ
យេ(១) ចេតា ញាតិសាលោហិតា តាសុ តាសុ
បសន្នចិត្តា អនុស្សុរន្តិ តេសន្តេ មហាបួលំ អស្សុ
មហានិសំសន្តិ សីលេស្វេវស្ស... ព្រូហេតា
សុញ្ញាគារំ ។ អាគន្ត្វេយ្យ ចេ កិក្ខវេ
កិក្ខុ សន្តុដ្ឋោ អស្សុ ឥតរីតរចីវរ-
បិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេនាតិ
សីលេស្វេវស្ស... ព្រូហេតា សុញ្ញាគារំ ។

---

๑ ឧ. ម. យេមេ ។

អាត្មាអញ គួរជាបុគ្គលបានឮដូចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសន: គិលាន-ប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ កិកុនោះគួរជាអ្នកបំពេញក្នុងសីលប្រកបរឿយ ៗ នូវការរម្ងាប់នូវចិត្តខាងក្នុង មានឈានមិនសាបសូន្យ ប្រកបដោយវិបស្សនា-ញាណ ជាអ្នកបំពេញនូវសុញ្ញាគារ: ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុគប្បីប្រាថ្នាថា អាត្មាអញប្រើប្រាស់ចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសន: គិលានប្បច្ចយ-ភេសជ្ជបរិក្ខារទាំងឡាយ របស់ជាយកណា ការឲ្យនូវបច្ច័យទាំងនោះរបស់ជាយកទាំងនោះ សូមឲ្យមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន កិកុនោះគួរជាអ្នកបំពេញក្នុងសីល . . . ជាអ្នកបំពេញនូវសុញ្ញាគារ: ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុគប្បីប្រាថ្នាថា ពួកប្រេតជាញាតិសាលោហិតណា (របស់អាត្មាអញ) ដែលធ្វើមរណកាលស្ងាប់ទៅហើយ មានចិត្តជ្រះថ្លារលឹករឿយ ៗ ការរលឹកនោះ របស់ប្រេតទាំងនោះ សូមឲ្យមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន កិកុនោះគួរជាអ្នកបំពេញ ក្នុងសីល . . . ជាអ្នកបំពេញ នូវសុញ្ញាគារ: ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុគប្បីប្រាថ្នាថា អាត្មាអញ គប្បីជាអ្នកសន្តោស ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសន: គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ តាមមាន តាមបាន កិកុនោះគួរជាអ្នកបំពេញ ក្នុងសីល . . . ជាអ្នកបំពេញនូវសុញ្ញាគារ: ។

อาคเนยฺยา ทิเส กิตฺตเก กิตฺตเก ฐาเน อสฺสุ สีตสฺส อุณฺหสฺส ชิฆจฺฉาย ปิปาสาย ฑํสมกสวาตาตปสิริสปสมฺผสฺสานํ ทุรุตฺตานํ ทุราคตานํ วจนปถานํ อุปฺปนฺนานํ สารีรกานํ เวทนานํ ทุกฺขานํ ติปฺปานํ(๑) ขรานํ กฏุกานํ อสาตานํ อมนาปานํ ปาณหรานํ อธิวาสกชาติกานิ โหนฺติ อสฺสุ นิสฺสฏฺฐา สีลกฺเขฺขสฺสนฺติ... ปฺรเมตา สุญฺญาคารานิ ฯ อาคเนยฺยา ทิเส กิตฺตเก กิตฺตเก อารมฺมเณ อสฺสุ ฉ ปิ มิ อารมฺมเณ สเหยฺยา อุปฺปนฺนา อารมฺมณา อภิภุยฺย(๒) ปริยาทาย นิสฺสฏฺฐา สีลกฺเขฺขสฺสนฺติ... ปฺรเมตา สุญฺญาคารานิ ฯ อาคเนยฺยา ทิเส กิตฺตเก กิตฺตเก ภยเภรวสหา อสฺสุ ฉ ปิ มิ ภยเภรวา สเหยฺยา

---

๑ ม. ติพฺพานิ ฯ ๒ ฉ. ม. อภิภุยฺย อภิภุยฺย ฯ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុគប្បីប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីជាអ្នកអត់ធន់នូវត្រជាក់ ក្តៅ ការឃ្លាន ការស្រេក សម្ផស្ស របាម មូសខ្យល់ កំដៅថ្ងៃនឹងពស់គូថពស់ធំ ជាអ្នកអត់សង្កត់ នូវតន្ទនវាចាក្យដែលគេនិយាយអាក្រក់ មកកាន់សោតទ្វារដែលញុំាងទុក្ខឲ្យកើតឡើងនាំឲ្យវេទនា ប្រព្រឹត្តទៅ កន្លងវារៈ ជាទុក្ខក្លាខ្លាំង ខ្លោចផ្សា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីនាំទៅនូវជីវិត តិក្ខុនោះជាអ្នកបំពេញកន្លងសីល . . . ជាអ្នកចំរើនទ្វារសុញ្ញាគារៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុគប្បីប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីអត់ធន់នូវសេចក្តីអផ្សុក (ក្នុងនេក្ខម្មៈ) ទើសេចក្តីត្រេកអរក្នុងកាមគុណ (ឯសេចក្តីត្រេកអរទើសេចក្តីអផ្សុក) ក្នុងនេក្ខម្មៈ ទើសេចក្តីត្រេកអរ(ក្នុងកាមគុណ) កុំគប្បីគ្របសង្កត់នូវអាត្មាអញឡើយ អាត្មាអញគប្បីគ្របសង្កត់នូវសេចក្តីអផ្សុក (ក្នុងនេក្ខម្មៈ) ទើសេចក្តីត្រេកអរ (ក្នុងកាមគុណ) ដែលកើតឡើងហើយ តិក្ខុនោះគួរជាអ្នកបំពេញកន្លងសីល... ជាអ្នកចំរើនទ្វារសុញ្ញាគារៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុគប្បីប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីជាអ្នកគ្របសង្កត់នូវអារម្មណ៍ ដែលគួរខ្លាច ឯអារម្មណ៍ដែលគួរខ្លាច កុំគប្បីគ្របសង្កត់នូវអាត្មាអញឡើយ

ឧបដ្ឋិតំ កយេកេហិ អតិកុយ្យ វិហរេយ្យន្តិ សិលេស្លេសវុត្ត... ព្រូហេតា សុញ្ញាគារំ ។ អាគន្ត្វេយ្យ ចេ តិក្ខត្តុំ តិក្ខុ ចតុន្នំ ឈានានំ អាតិចេតសិកានំ ឥដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ និកាមលាភី អស្ស អតិក្ខលាភី អកសិរលាភីតិ សិលេស្លេសវុត្ត... ព្រូហេតា សុញ្ញាគារំ ។ អាគន្ត្វេយ្យ ចេ តិក្ខត្តុំ តិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ឥធេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យន្តិ សិលេស្លេសវុត្ត បរប្បវាទោវរំ អដ្ឋន្នំ ចេតោសមថមនុយុត្តោ អនិរាកតឈ្យានោ វិបស្សនាយ សមង្គាកតោ ព្រូហេតា សុញ្ញាគារំ ។ សម្បន្នសីលា តិក្ខត្តុំ វិហារេ សម្បន្នបញ្ញាតិមោក្ខា ទាតិមោក្ខសំវរសំវុតា វិហារេ អាចារគោចរសម្បន្នា អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី សមាទាយ សិក្ខេ សិក្ខាបទេសូតិ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តន្តិ ។

អាត្មាអញ គប្បីគ្របសង្កត់នូវអារម្មណ៍ ដែលគួរខ្ជាប ដែលកើតឡើងហើយ តើកុនោះ គួរជាអ្នកបំពេញ ក្នុងសីល ... ជាអ្នកបំរើនូវសុញ្ញាគារៈ។ មាលតើកុំចាំឆ្ងាយ បើតើកុគប្បីប្រាថ្នាថា អាត្មាអញមិនគប្បីបាន ដោយមិនបាច់ប្រាថ្នា បានដោយងាយ បានដោយមិនលំបាកនូវបត្តុត្តដ្ឋានចាំងតិរិយានៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដែលអាស្រ័យនូវចិត្ត តើកុនោះគួរជាអ្នកបំពេញក្នុងសីល...ជាអ្នកបំរើនូវសុញ្ញាគារៈ។ មាលតើកុំចាំឆ្ងាយ បើតើកុគប្បីប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយបញ្ញាដ៏ទុតម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានដល់នូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈព្រោះអស់អាសវៈហើយ សម្រេចសម្រាន្តនៅ តើកុនោះគួរជាអ្នកបំពេញក្នុងសីល ប្រកបនូវការរម្ងាប់នូវចិត្តខាងក្នុង មានឈានមិនសាបសូន្យ ប្រកបដោយវិបស្សនាញាណ ជាអ្នកបំរើនូវសុញ្ញាគារៈ។ ពាក្យណាដែលតថាគតពោលហើយថា ម្នាលភិក្ខុចាំឆ្ងាយ អ្នកចាំឆ្ងាយ ចូរបរិបូណ៌ ដោយសីល ដោយបាតិមោក្ខ ចូរសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខសំវរៈ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនឹងគោចរៈ ឃើញភ័យ ក្នុងទោសមានប្រមាណតិច សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទចាំឆ្ងាយ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង។

(๗๒) ฯតំ สมយំ ภគวา เวสาลิยំ วิหរតิ มหาวเน กูฏาคารสาลายំ สมฺพหุเลหิ อภิญฺ ญาเตหิ อภิญฺ ญาเตหิ เถเรหิ สาวเกหิ สทฺธึ อายสฺมตา จ จาลเนน[๑] อายสฺมตา จ อุปจาลเนน[๒] อายสฺมตา จ กุกฺกุเฏน[๓] อายสฺมตา จ กปฺปิเนน[๔] อายสฺมตา จ ฉกเนน อายสฺมตา จ กฏิสฺสโหน อาโยหิ จ อภิญฺ ญาเตหิ อภิญฺ ญาเตหิ เถเรหิ สาวเกหิ สทฺธึ ฯ เตน โข ปน สมเยน สมฺพหุลา อภิญฺ ญาตา อภิญฺ ญาตา ลิจฺฉวี ภทฺเรหิ ภทฺเรหิ ยาเนหิ ปรมฺปราย[๕] อุทฺธาสนฺทา มหาสนฺทา มหาวนฺทึ อเชฺฌคาหนฺติ ภควนฺตึ ทสฺสนาย ฯ อถ โข เตสํ อายสฺมนฺตานํ ฯ

---

๑ ฉ. ม. จาลเน ฯ ๒ ฉ. ม. อุปจาลเน ฯ ๓ ม. กุกฺกุเฏน ฯ ๔ ฉ. กปฺปิเนน ฯ ๕ ฉ. ปรปุกาย ฯ ม. ปรปุกาย ฯ อฏฺ ฐกถายมฺปิ ปน ปรมฺปรายาติ ทิสฺสติ ฯ

(๗๒) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងកូដាគារ-សាលា នាមហាវន ជិតក្រុងវេសាលីជាមួយនឹងសាវកជាថេរៈប្រើនរូប ដែលមានឈ្មោះល្បីល្បាញគឺព្រះបាលៈ ដ៏មានអាយុ ๑ ព្រះឧបបាលៈដ៏មានអាយុ๑ព្រះគក្កដៈដ៏មានអាយុ ๑ ព្រះកឡិម្ភៈដ៏មានអាយុ ๑ ព្រះនិកដៈ ដ៏មានអាយុ ๑ ព្រះកដិស្សហៈដ៏មានអាយុ ๑ ព្រមទាំងសាវកជាថេរៈ ដែលមានឈ្មោះល្បីល្បាញឯទៀតផង ។ សម័យនោះឯង ពួកស្តេចលិច្ឆវីច្រើនអង្គ ដែលមានឈ្មោះល្បីល្បាញ គ្រាច់៧ ដោយយាន ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងគ្នា ។ គ្នា មានសំឡេងអឺងកងរំពង បររៀកាន់ព្រៃមហាវន ដើម្បីជួបព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ គ្រានោះឯង ព្រះថេរៈ ដ៏មានអាយុទាំងនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នេះថា

៨មេ ខោ សម្ពហុលា អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា
លិច្ឆវី ភទ្រេហិ ភទ្រេហិ យានេហិ បរម្បរាយ
ឧច្ចាសន្ទា មហាសន្ទា មហាវដំ អជ្ឈោតរិត្វា
ភគវន្តំ ឧស្សជ្ជាយ សន្តភណ្ឌាភា ខោ
បន ឈានា វុត្តា ភគវតា យន្តន មយំ យេន
តោសិត្ថសាលវនចេតិយោ តេនុបសង្កមេយ្យាម តត្ត
មយំ អប្បសទ្ធា អប្បតិណ្ណា ជាសុ វិហារេយ្យាមាតិ
អថខោ តេ អាយស្មន្តោ យេន តោសិត្ថសាល-
វនចេតិយោ តេនុបសង្កមិំសុ តត្ត តេ អាយស្មន្តោ
អប្បសទ្ធា អប្បតិណ្ណា ជាសុ វិហរន្តិ ។ អថខោ
ភគវា តំក្ខ អាមន្តេសិ ភគ្គំ ខោ
តំក្ខវេ ចាលោ ភគ្គំ ឧបចាលោ ភគ្គំ ភគ្គវោ
ភគ្គំ ភគ្គវ្ហោ ភគ្គំ ឯភគ្គោ ភគ្គំ ភគ្គសាវោ
ភគ្គំ ខុ ខោ តេ តំក្ខវេ ថេរក សាវកា
ភគ្គតិ ។ ៨ ភន្តេ តេសំ អាយស្មន្តានំ ឯតទហោសិ

ពួកស្តេចលិច្ឆវីមានប្រមាណច្រើនទាំងនេះ ដែលមានឈ្មោះលេឿលេឿញ គ្រាប់ទៅដោយយានដ៏ប្រសើរក្រៃលែងតៗគ្នា មានសំឡេងអឺងកងរំពងចូលទៅកាន់ព្រៃមហាវន ដើម្បីជួបព្រះដ៏មានព្រះភាគ ឯព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ឈានមានសំឡេងជាបន្ទាប់ បើដូច្នោះគួរតែយើងទាំងឡាយ ចូលទៅកាន់ព្រៃគោសិង្គសាលវន ហើយយើងទាំងឡាយគប្បីមានសំឡេងតិច មានការនៅច្រឡូកច្រឡំគ្នាតិច ទើបនៅជាសុខក្នុងទីនោះ បានជាព្រះថេរៈដ៏មានអាយុទាំងនោះ ក៏ចូលទៅឯព្រៃគោសិង្គសាលវន ព្រះថេរៈដ៏មានអាយុទាំងនោះ មានសំឡេងតិច មានការច្រឡូកច្រឡំគ្នាតិច ហើយនៅជាសុខក្នុងទីនោះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅ កិកុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាលៈនៅក្នុងទីណា ភិក្ខុឧបជាលៈនៅក្នុងទីណា ភិក្ខុកក្កដៈ នៅក្នុងទីណា ភិក្ខុកឡិង្គៈនៅក្នុងទីណា ភិក្ខុនិកដៈ នៅក្នុងទីណា ភិក្ខុកដិស្សហៈ នៅក្នុងទីណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯសាវកជាថេរៈទាំងនោះនៅចំទីណាដែរ ។ កិកុទាំងឡាយក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងទីនេះព្រះថេរៈ ដ៏មានអាយុទាំងនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នេះថា

៥មេ ខោ សម្ពហុលា អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា
លិច្ឆវី ភគ្រេហិ ភគ្រេហិ យានេហិ
បរម្បរាយ ទូរង្គមេន្តា មហាសន្តា មហារវំ អជ្ឈោ-
គាហេត្វំ ភគវន្តំ ឧបសង្កមន្តិ ភគវា ខោ
លិច្ឆវី វុត្តា ភគវតា យន្តិ មយំ យេន តោ-
សិត្តំសាលវនន្តាយោ តេនុបសង្កមេយ្យាម តត្ត
មយំ អប្បសទ្ធា អប្បតិកល្លា ជាសុ វិហរេយ្យាមាតិ
អថខោ តេ ភគ្គេ អាយស្មន្តេ យេន តោសិត្ត-
សាលវនន្តាយោ តេនុបសង្កមិំសុ តត្ត តេ
អាយស្មន្តេ អប្បសទ្ធា អប្បតិកល្លា ជាសុ
វិហរន្តីតិ ។ សាធុ សាធុ កិគ្ភវេ យថា តេ
មហាសាវកោ សម្ពាពព្យាករមាណា ព្យាករេយ្យុំ
សទ្ធកល្លាកោ ហិ កិគ្ភវេ ឈានា វុត្តា មយា ។
ឧសយំមេ កិគ្ភវេ កល្លាកោ ។ កតមេ ឧស ។
បរិវេកោ ភមស្ស សន្តុសិតោ ភមតា កល្លាកោ

ពួកស្តេចលិច្ឆវី មានប្រមាណប្រមែននេះ ដែលមានឈ្មោះល្បីល្បាញ ត្រាច់ទៅដោយយានដ៏ប្រសើរក្រៃលែងគ ៗ គ្នា មានសំឡេងអឺងកងរំពង ចូលទៅកាន់ព្រៃមហាវន ដើម្បីជួបព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គក៏ទ្រង់សំដែងថា ឈានមានសំឡេងជាបន្ទា បើដូច្នោះគួរតែយើងចាំងភ្លាយ ចូលទៅឯព្រៃគោសិង្គសាលវន យើងចាំងភ្លាយ គប្បីមានសំឡេងតិច មានការនៅប្រឡូកប្រឡំគ្នាតិច ទើបនៅជាសុខក្នុងពីរោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុនោះ លោកដ៏មានអាយុទាំងនោះ ចូលទៅឯព្រៃគោសិង្គ-សាលវន លោកដ៏មានអាយុទាំងនោះ ក៏មានសំឡេងតិច មានការនៅប្រឡូកប្រឡំគ្នាតិច ហើយនៅជាសុខក្នុងពីរោះ ៗ ម្នាលតិក្ខុទាំងឡាយ ប្រពៃហើយ ប្រពៃហើយ កាលមហាសាវកទាំងនោះព្យាករដោយប្រពៃ គប្បីព្យាករតាមតិត ម្នាលតិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះតថាគត ពោលហើយថា ឈានមានសំឡេងជាបន្ទា ៗ ម្នាលតិក្ខុទាំងឡាយ បន្ទាទាំងឡាយនេះ មាន ១០ យ៉ាង ៗ បន្ទាទាំង ១០ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ៗ គឺសភាពជាអ្នកត្រេកអរ ក្នុងពួកគណៈជាបន្ទា របស់បុគ្គល ដែលមានសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ជាទីត្រេកអរ ๑

អសុភនិមិត្តានុយោគំ អនុយុត្តស្ស សុភនិមិត្តានុយោគោ កល្លោ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារស្ស វិស្សកម្មសច្ចំ កល្លោ ព្រហ្មចរិយស្ស មាតុក្កាបុបជាវោ(๑) កល្លោ បឋមស្ស ឈានស្ស សន្ធោ កល្លោ ទុតិយស្ស ឈានស្ស វិតក្កវិចារា កល្លា តតិយស្ស ឈានស្ស បីតិ កល្លោ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស អស្សាសបស្សាសា កល្លា សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិយា សញ្ញា ច វេទនា ច កល្លា ភគោ កល្លោ ឱឃោសោ កល្លោ មោមោហោ កល្លោ ។ អកល្លា កិក្ខវេ វិហារេន អកល្លា និកល្លា កិក្ខវេ វិហារេន(๒) អកល្លា កិក្ខវេ អរហាន្តោ អកល្លោ និកល្លា កិក្ខវេ អរហាន្តោតិ(๓) ។

---

๑ ឱ. មាតុគាមោបវិចារោ ។ ម. មាតុគាមូបវិចរោ ។ ๒ ឱ. ម. និកល្លា កិក្ខវេ វិហារេន អកល្លកនិកល្លា កិក្ខវេ វិហារេន ។ ๓ ឱ. ម. និកល្លា កិក្ខវេ អរហាន្តោ អកល្លកនិកល្លា កិក្ខវេ អរហាន្តោតិ ។

ការប្រកបរឿយ ។ នូវសុភនិមិត្ត ជាបន្ទាបរបស់បុគ្គលដែលប្រកបរឿយ ។ នូវអសុភនិមិត្ត ១ ការយើញនូវសត្រូវគឺលែ្វងផ្សែង ។ ជាបន្ទាបរបស់បុគ្គលមានការគ្រប់គ្រងហើយ ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ១ ការគ្រាច់ទៅជិតមាតុគ្រាម ជាបន្ទាបរបស់ព្រហ្មចរិយៈ ១ សំឡេង ជាបន្ទាបរបស់បឋមជ្ឈាន ១ វិតក្កៈនឹងវិចារៈជាបន្ទាបរបស់ទុតិយជ្ឈាន ១ បីតិ ជាបន្ទាបរបស់តតិយជ្ឈាន ១ អស្សាសបស្សាសៈ ជាបន្ទាបរបស់ចតុត្ថជ្ឈាន ១ សញ្ញានឹងវេទនា ជាបន្ទាបរបស់សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ១ រាគៈ ជាបន្ទា ទោសៈ ជាបន្ទា មោហៈជាបន្ទា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរកុំមានធម៌ជាបន្ទាឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរកុំមានធម៌ជាបន្ទាឡើយ ចូរនាំធម៌ជាបន្ទាចេញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយមិនមានធម៌ ជាបន្ទាទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ មិនមានធម៌ជាបន្ទាទេ ជានាំធម៌ ជាបន្ទាចេញហើយ ។

(๗๓) ฉสฬายติโย ภิกฺขเว ฉ ผสฺสา ฉ ผสฺสกายา ฉ เวทนา ฉ เวทนากายา ฉ สญฺญา ฉ สญฺญากายา ฉ เจตนา ฉ เจตนากายา ฉ ตณฺหา ฉ ตณฺหากายา ฉ วิตกฺกา ฉ วิตกฺกกายา ฉ วิจารา ฉ วิจารกายา ฉ ปีติโย ฉ ปีติกายา ฉ อสฺสาสปสฺสาสา ฉ อสฺสาสปสฺสาสกายา ฉ นิมิตฺตานิ ฉ นิมิตฺตกายา ฉ ปณิธิโย ฉ ปณิธิกายา ฉ ผสฺสา ฉ ผสฺสกายา ฉ เวทนา ฉ เวทนากายา ฉ สญฺญา ฉ สญฺญากายา ฉ เจตนา ฉ เจตนากายา ฉ ตณฺหา ฉ ตณฺหากายา ฉ วิตกฺกา ฉ วิตกฺกกายา ฉ วิจารา ฉ วิจารกายา ฉ ปีติโย ฉ ปีติกายา ฉ อสฺสาสปสฺสาสา ฉ อสฺสาสปสฺสาสกายา ฉ นิมิตฺตานิ ฉ นิมิตฺตกายา ฉ ปณิธิโย ฉ ปณิธิกายา ฉ ผสฺสา ฉ ผสฺสกายา ฉ เวทนา ฉ เวทนากายา ฉ สญฺญา ฉ สญฺญากายา ฉ เจตนา ฉ เจตนากายา ฉ ตณฺหา ฉ ตณฺหากายา ฉ วิตกฺกา ฉ วิตกฺกกายา ฉ วิจารา ฉ วิจารกายา ฉ ปีติโย ฉ ปีติกายา ฉ อสฺสาสปสฺสาสา ฉ อสฺสาสปสฺสาสกายา ฉ นิมิตฺตานิ ฉ นิมิตฺตกายา ฉ ปณิธิโย ฉ ปณิธิกายา ฉ

---

๑ ม. สีลํ ... ๒ ๒ ฉ. ม. ฉฬา. ..

(๗๓) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ๑๐ យ៉ាងនេះ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលបុគ្គលបានដោយកម្រ ក្នុងលោក ។ ធម៌ទាំង ๑๐ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺកោគៈជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលបុគ្គលបានដោយកម្រ ក្នុងលោក ๑ ពណិសម្បុរ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត បុគ្គលបានដោយកម្រ ក្នុងលោក ๑ សភាពមិនមានរោគ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត បុគ្គលបានដោយកម្រ ក្នុងលោក ๑ សីលជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត បុគ្គលបានដោយកម្រ ក្នុងលោក ๑ ព្រហ្មចរិយៈ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត បុគ្គលបានដោយកម្រក្នុងលោក ๑ មិត្ត ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត បុគ្គលបានដោយកម្រក្នុងលោក ๑ សភាពជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត បុគ្គលបានដោយកម្រ ក្នុងលោក ๑ បញ្ញា ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត បុគ្គលបានដោយកម្រក្នុងលោក ๑ ធម៌ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត បុគ្គលបានដោយកម្រ ក្នុងលោក ๑ ហានសូគិជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត បុគ្គលបាន ដោយកម្រ ក្នុងលោក ๑ ។

ឥមេ ខោ កិត្តាវេ ឧភ ឆឡាភា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា ទុល្លភា លោកស្មិំ ។ ឥមេសំ ខោ កិត្តាវេ ឧភន្នំ ឆឡាភំ ឥដ្ឋានំ កន្តានំ មនាបានំ ទុល្លភានំ លោកស្មិំ ឧភ ឆឡាភា បរិបន្នា(๑) ។ អាលស្យំ(๒) អនុដ្ឋានំ កោសជ្ជំ បរិបន្នោ អមណ្ឌនា អវិភូសនា វណ្ណាវណ្ណោ បរិបន្នោ អសប្បាយកិរិយា អារោគ្យស្ស បរិបន្នោ ចាបមិត្តតា សីលានំ បរិបន្នោ ឥន្ទ្រិយាសំ-វរោ ព្រហ្មចរិយស្ស បរិបន្នោ វិសំវាទនា មិត្តានំ បរិបន្នោ អសប្បាយកិរិយា ពាហុសច្ចស្ស បរិបន្នោ អស្សុស្សុសា អបរិបុច្ឆា បញ្ញាយ បរិបន្នោ អនុយោគោ អប្បច្ចវេក្ខណា ឆឡាភំ បរិបន្នោ មិច្ឆាបដិបត្តិ សក្ការំ បរិបន្នោ ។ ឥមេសំ ខោ កិត្តាវេ ឧភន្នំ ឆឡាភំ ឥដ្ឋានំ កន្តានំ មនាបានំ ទុល្លភានំ លោកស្មិំ ឥមេ ឧភ ឆឡា បរិបន្នា ។

---

๑ ម. បរិបូរា ។ ๒ ម. អាលស្យំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ១០ យ៉ាងនេះឯង ជាទីទ្រទ្រង់ ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត បុគ្គលបានដោយកម្រ ក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ១០ យ៉ាង នាំឲ្យអន្តរាយដល់ធម៌ ១០ យ៉ាងនេះ ដែលជាទីទ្រទ្រង់ ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត បុគ្គលបានដោយកម្រ ក្នុងលោក ។ គឺការខ្ជិលនឹងការមិនប្រឹងប្រែង នាំឲ្យអន្តរាយដល់ភោគៈ ១ ការមិនប្រដាប់មិនតាក់តែង នាំឲ្យអន្តរាយដល់ពណ៌សម្បុរ ១ ការធ្វើនូវសេចក្តីមិនសប្បាយ នាំឲ្យអន្តរាយដល់កាពមិនមានរោគ ១ មិត្តលាមក នាំឲ្យអន្តរាយដល់សីល ១ ការមិនសង្រួមទ្វារក្នុងទ្វារទី ២ នាំឲ្យអន្តរាយដល់ព្រហ្មចរិយៈ ១ ការពោលពាក្យខុស នាំឲ្យអន្តរាយ ដល់ពួកមិត្ត ១ ការធ្វើនូវសេចក្តីមិនស្វាធ្យាយ នាំឲ្យអន្តរាយ ដល់តាពេះដ៏ឆ្ងាយប្រើន ១ ការមិនប្រុងស្តាប់ មិនសាកសួរ នាំឲ្យអន្តរាយដល់បញ្ញា ១ ការមិនប្រកបរឿយៗ ការមិនពិចារណា នាំឲ្យអន្តរាយដល់ធម៌ទាំងឡាយ ១ សេចក្តីប្រតិបត្តិខុស នាំឲ្យអន្តរាយ ដល់ហានសួគ៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ១០ នេះ នាំឲ្យអន្តរាយដល់ធម៌ ១០ យ៉ាងនេះ ដែលជាទីទ្រទ្រង់ ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលបុគ្គលបានដោយកម្រ ក្នុងលោក ។

ฯเมสํ เขา ภิกฺขเว ฉสฺฐ ฉฬงฺคํ ฯฉฏฺฐงฺคํ กฏงฺคํ มชาจาคํ ขุลฺลกานํ ลาเภสฺมึ ฉส ฉฬงฺ อาหาเร ฯ อชาลสฺสุ ขุฏฺฐงฺคํ เภคานํ อาหาเร มณฺฑชา ภิกฺขส ชา วณฺณสฺส อาหาเร สปฺปายภาวิยา อาเภคฺยสฺส อาหาเร กลฺยาณมิตฺตตา สีลานํ อาหาเร ฯนฺทฺริยสังวเร ฺญาเณนวิยสฺส อาหาเร อาสีสกฉฬชา มิตฺตานํ อาหาเร สฏฺฐายภาวิยา ฆาหุสจฺจสฺส อาหาเร สุสฺสูสา ปริปุจฺฉา ปฺญาย อาหาเร อนุโยเคเค ปฏิเวกฺขณา ฉฬงฺคานํ อาหาเร สมฺมาปฏิปตฺติ สตฺตานํ อาหาเร ฯ ฯเมสํ เขา ภิกฺขเว ฉสฺฐ ฉฬงฺคานํ ฯฉฏฺฐงฺคานํ กฏงฺคานํ มชาจาคานํ ขุลฺลกานํ ลาเภสฺมึ ฯเม ฉส ฉฬงฺ อาหาราติ ฯ

(๗๔) ฉสหิ ภิกฺขเว ธมฺมหิ สมนฺนาคโต อริยสาวโก อริยาย ปฺญาย สมนฺนาคโต สาหาสิกาย จ โลกิยาย ปฺญาย สมนฺนาคโต

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ១០ យ៉ាង ជាអាហារនៃធម៌ទាំង ១០ នេះ ដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត បុគ្គលបានដោយកម្រ ក្នុងលោក ។ គឺសេចក្តីមិនខ្វល់ សេចក្តីព្យាយាម ជាអាហារបស់សោតៈ ១ ការប្រដាប់ ការតាក់តែង ជាអាហារ របស់ពណ៌សម្បុរ ១ ការធ្វើនូវសេចក្តីសប្បាយ ជាអាហារ របស់កាយមិនមានរោគ ១ . សភាពមិត្តល្អ ជាអាហារ របស់សីល ១ ការសង្រួមឥន្ទ្រិយ ជាអាហារ របស់ព្រហ្មចរិយៈ ១ ការមិនពោលពាក្យទុស ជាអាហារ របស់មិត្តទាំងឡាយ ១ ការធ្វើនូវកិរិយាស្វាធ្យាយ ជាអាហារ របស់ភាពអ្នកចេះដឹងច្រើន ១ ការស្តាប់ ការសាកសួរ ជាអាហារ របស់បញ្ញា ១ ការប្រកបរឿយ ៗ ការពិចារណា ជាអាហារបស់ធម៌ទាំងឡាយ ១ សេចក្តីប្រតិបត្តិល្អ ជាអាហារបស់ឋានសួគ៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ១០ នេះឯង ជាអាហារ នៃធម៌ ១០ យ៉ាងនេះ ដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត បុគ្គលបានដោយកម្រ ក្នុងលោក ។

(៧៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក កាលចំរើន ដោយសេចក្តី ១០យ៉ាង រមែងចំរើន ដោយសេចក្តីចំរើនដ៏ប្រសើរ ឈ្មោះថាអ្នកកាន់យកនូវខ្លឹមរបស់កាយផង ជាអ្នកកាន់យកនូវកំពឹត ដ៏ប្រសើរបស់កាយផង ។

កតមេហិ ឆសហិ ។ ខេត្តវត្ថូហិ វិត្តិ ឆឆឆញ្ញេ
វិត្តិ បុត្តទារេហិ វិត្តិ ទាសកម្មករបោរិសេហិ
វិត្តិ ចតុប្បទេហិ វិត្តិ សទ្ធាយ វិត្តិ សីលេន
វិត្តិ សុតេន វិត្តិ ចាគេន វិត្តិ បញ្ញាយ វិត្តិ ។
ឥមេហិ ខោ ភិក្ខវេ ឆសហិ វិត្តីហិ វិត្តមានោ
អរិយសាវកោ អរិយាយ វិត្តិយា វិត្តិ សាធុតាយ
ច ហោតិ វាធុតាយ តាយសាតិ ។

ឆនេន ឆញ្ញេន ច យោគ វិត្តិ
បុត្តេហិ ទារេហិ ចតុប្បទេហិ ច
ស ភោគវា មោតិ យសស្សិ បូជិតោ
ញាតីហិ មិត្តេហិ អថោបិ រាជូភិ ។
សទ្ធាយ សីលេន ច យោគ វិត្តិ
បញ្ញាយ ចាគេន សុតេន ចូភយំ

ការចំរើនដោយសេចក្តីពាន ១០ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺចំរើន ដោយ
ស្រែចំការ ១ ចំរើន ដោយទ្រព្យនឹងស្រូវ ១ ចំរើន ដោយកូននឹង
ប្រពន្ធ ១ ចំរើន ដោយបុរសជាទាស:នឹងកម្មករ ១ ចំរើន ដោយសត្វ
មានជើង ៤ ពាន ១ ចំរើន ដោយសទ្ធា ១ ចំរើន ដោយសីល ១
ចំរើន ដោយសុត: ១ ចំរើន ដោយចាគ: ១ ចំរើន ដោយបញ្ញា ១ ។
ម្នាលភិក្ខុពាន ១ អរិយសាវក កាលចំរើន ដោយសេចក្តីចំរើន
១០ យ៉ាងនេះឯង រមែងចំរើន ដោយសេចក្តីចំរើនដ៏ប្រសើរ ឈ្មោះថា
អ្នកកាន់យកនូវទ្រឹមរបស់កាយផង ជាអ្នកកាន់យកនូវតុដ៏ប្រសើរ របស់
កាយផង ។

បុគ្គលណាក្នុងលោកនេះចំរើន ដោយទ្រព្យផង ដោយស្រូវ
ផង ដោយកូនផង ដោយប្រពន្ធផង ដោយសត្វជើង ៤
ផង បុគ្គលនោះឈ្មោះថា មានគោត: មានយសដែល
ពួកញាតិនឹងមិត្ត ព្រមពាន ស្តេចបូជាហើយ ។ បុគ្គលណាក្នុង
លោកនេះ ចំរើនដោយសទ្ធាផង ដោយសីលផង ដោយ
បញ្ញាផង ដោយចាគ:ផង ដោយសុត:ពាន ពីរផង

សោ តានិ សោ សព្ពានិ វិមក្ខោ

និដ្ឋំ ជម្មេ ទុកយេន វត្តតីតិ ។

(๗๔) ឯតំ សមយំ កកុធោ សាវត្ថិយំ

វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។

អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ បុព្ពណ្ហសមយំ និវា-

សេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន មិកសាលាយ

ទុចាសិកាយ និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា

បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អថខោ មិកសាលា

ទុចាសិកា យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ

ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ

និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ មិកសាលា

ទុចាសិកា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច កកុធោ

នាមាយំ ភន្តេ អានន្ទ កច្ចាតា ជម្មោ ទេសិតោ

អញ្ញេយ្យោ យត្រ ហិ នាម ព្រហ្មចារី ច អព្រហ្មចារី

ច ទុវោ សមសមគតិកា ភវិស្សន្តិ អភិសម្បរាយំ ។

បុគ្គលមែបនោះហៅថា សប្បុរិស ជាអ្នកពិចារណាឃើញ
ច្បាស់ រមែងចំរើនដោយហេតុ៣ឆ័ត្រនេះឯង ។

[៧៩] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តជេតពន
របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទ
ដ៏មានអាយុ ស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនឹងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ
ហើយចូលទៅឯលំនៅ នៃមិគសាលៈឧបាសិកា លុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏អង្គុយលើអាសនៈដែលគេក្រាលទុក ។ លំដាប់នោះ មិគសាលា
ឧបាសិកា ចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះមិគសា-
លាឧបាសិកា អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បានទូលសួរព្រះអានន្ទដ៏មាន
អាយុថា បពិត្រព្រះអានន្ទ ដ៏ចំរើន ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែង
ហើយនេះ តើគប្បីយល់ដូចម្តេច ព្រោះដូចជាបុគ្គលពីរពួក គឺព្រហ្ម-
ចារីបុគ្គល ១ អព្រហ្មចារីបុគ្គល ១ សឹងមានគតិស្មើ។ គ្នាក្នុងបរលោក ។

ปิตา เม กณฺเห ปุกฺกุสาติ พฺรหฺมา วิย อโหสิ อาภาจารี[๑] วิย เตชุสา ตาทิสสฺมา สมาปตฺติยา กาลกิเรปิ ภควติ ปฺปสาทเจตสกตาทีหิ สเตฺตหิ[๒] ปุริเสหิ สทฺธึ กายสฺส ภินฺนา ปรมฺมรณา ปิโย[๓] เม กณฺเห สหายเตฺต อพฺรหฺมา วิย อโหสิ สพฺพาสวปริกฺขีณตาย กาลกิเรปิ ภควติ ปฺปสาทเจตสกตาทีหิ สเตฺตหิ ปุริเสหิ สทฺธึ กายสฺส ภินฺนา ปรมฺมรณา สุคตึ กายึ อุปปนฺโนติ ฯ กถญฺหิ นาม อยึ กณฺหา อาคนฺตฺวา ภควโต ธมฺมเทสนาย อนฺตรายกรา ยถา หิ นาม พฺรหฺมา จ อพฺรหฺมา จ อุภเยปิ สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส สาวกตฺตึ อภิปตฺถยนฺติ ฯ เอวเมว โข ปเนสา ภควโต ภควติ ปฺปสาทนฺติ ฯ อถ โข อายสฺมา อานนฺโท มิคสาลาย อุปาสิกาย นิเวสเน นิสีทิตฺวา อุฬารายสา ปกฺกามิ ฯ

---

๑ ม. โหติ อสาจารี ฯ ๒ ม. สกทาคามิผลปฺปตฺติยา ฯ ๓ ฉ. เปตฺวา ปิโย ม. ปิตามหโย ฯ

បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន បិតារបស់ខ្ញុំឈ្មោះបុរាណៈជាព្រហ្មចារី ជាអ្នក
ប្រព្រឹត្តឆ្ងាយរៀវចាកមេថុនជាធម្មិរបស់អ្នកស្រុក លុះគាត់ធ្វើមរណកាល
ទៅ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករថាជាសកទាគាមិសត្វ ឋានទៅកើត
ក្នុងពពួកទេវតាក្នុងជាន់តុសិត ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ឥសិទត្ត
ជាទីស្រឡាញ់របស់បិតា នៃខ្ញុំមិនមែនជាព្រហ្មចារី នៅត្រេកអរដោយ
ប្រពន្ធរបស់ខ្លួន លុះធ្វើមរណកាលទៅ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករ
ថាជាសកទាគាមិសត្វ ឋានទៅកើតក្នុងពពួកទេវតា ជាន់តុសិតដែរ ។
បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ធម្មដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែង
ហើយនេះ តើគប្បីយល់ដូចម្តេច ព្រោះដូចជាបុគ្គលពីរពួកគឺព្រហ្មចារី-
បុគ្គល ១ អព្រហ្មចារីបុគ្គល ១ សឹងមានគតិស្មើ ។ គ្នា ក្នុងបរលោក ។
ម្នាលនាង ដំណើរនេះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករហើយ យ៉ាងនេះឯង ។
លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទ ដ៏មានអាយុ ទទួលចង្ហាន់បិណ្ឌបាត ក្នុងលំនៅ
នៃមិគសាលៈឧបាសិការួចហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅ ។

អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ បច្ចាកត្តំ បដិសល្លា-
ណាតប្បដិក្កន្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ
ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ
ឯតទវោច ៥ ជាមហំ ភន្តេ បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា
បត្តចីវរមាទាយ យេន មិគសាលាយ ឧទាសិកាយ
និវេសនំ តេនុបសង្កមឹ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ
អាសនេ និសីទឹ ។ អថខោ ភន្តេ មិគសាលា
ឧទាសិកា យេនាហំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
មំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
និសិន្នា ខោ ភន្តេ មិគសាលា ឧទាសិកា មំ
ឯតទវោច កថំភន្តេ ជាមាយំ ភន្តេ អានន្ទ
ភគវតា ឆម្ភោ នេសិតោ អញ្ញោយ្យោ យត្រ ហិ
នាម ព្រហ្មចារី ច អព្រហ្មចារី ច ឧភោ
សមសមគតិកា ភវិស្សន្តិ អភិសម្បរាយំ ។

កំពាលដែលព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាខាង
ក្រោយភត្តហើយ កំចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
ដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
លុះព្រះអានន្ទ ដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូល
ព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងទីនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ
សូកសួរ ប្រដាប់បាត្រនឹងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ចូលទៅឯលំនៅ
នៃមិគសាលឧបាសិកា លុះចូលទៅដល់ហើយ អង្គុយលើអាសនៈ
ដែលគេក្រាលទុក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លំដាប់នោះ មិគសា-
លាឧបាសិកា ចូលទៅរកខ្ញុំព្រះអង្គ លុះចូលទៅដល់ហើយថ្វាយបង្គំ-
ខ្ញុំព្រះអង្គ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លុះ
មិគសាលាឧបាសិកា អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បាននិយាយនឹងខ្ញុំព្រះ
អង្គថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ញុំាងសា
ហើយនេះ តើគប្បីយល់ដូចម្តេច ព្រោះដូចជាបុគ្គលពីរពួក គឺព្រហ្មចារី-
បុគ្គល ១ អព្រហ្មចារីបុគ្គល ១ សឹងមានគតិស្មើៗគ្នា ក្នុងបរលោក ។

បិតា មេ ភន្តេ បុរាណោ ព្រហ្មចារី អហោសិ-
អារាចារី វិរតោ មេថុនា គាមធម្មា សោ កាល-
ករោ ភគវតា ព្យាករោ សកទាគាមី សត្តោ តុសិតំ
កាយំ ឧបបន្នោតិ ។ បិតុ បិយោ មេ ភន្តេ
ឥសិទត្តោ អព្រហ្មចារី អហោសិ សទារសន្តុដ្ឋោ
សោបិ កាលករោ ភគវតា ព្យាករោ សកទា-
គាមី សត្តោ តុសិតំ កាយំ ឧបបន្នោតិ ។
ភវំកថា ជាមាយំ ភន្តេ អាឆន្ទ ភគវតា ឆម្ភា
ឧសិតោ អញ្ញោយ្យោ យត្រ ហិ នាម ព្រហ្មចារី
ច អព្រហ្មចារី ច ឧភោ សមសមគតិកា ភវិស្សន្តិ
អភិសម្ភាយន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ អហំ ភន្តេ មិគសាលំ
ឧបាសិកំ ឯតទវោចំ ឯវមេវ ខោ(๑) បនេតំ ភគិនិ
ភគវតា ព្យាករតិ ។ តោ បានន្ទ មិគសាលា
ឧបាសិកា ញាលា អញ្ញតរា អន្ធកា អន្ធកប្បញ្ញា(๒)

---

๑ ម. ឯវំ ខោ ។ ๒ ម. អម្ពកា អម្ពកបញ្ញា ។ ម. អម្ពកា អម្ពកបញ្ញា ។ អដ្ឋកថាយំ អម្ពកា អម្ពកសញ្ញាតិ ទិស្សតិ ។

បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន បិតាខ្ញុំឈ្មោះបុរាណៈជាព្រហ្មចារី ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធ្លាយ រឿរាកមេថុន ជាធម្មរបស់អ្នកស្រុក លុះគាត់ធ្វើមរណកាលទៅ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករ ថាជាសកទាគាមិសត្វ ឋានទៅកើត ក្នុងពួកទេវតាជាន់តុសិត ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ ដ៏ចំរើន ឥសិទត្ត ជាទីស្រឡាញ់នៃបិតារបស់ខ្ញុំ មិនមែនជាព្រហ្មចារីនៅត្រេកអរដោយប្រពន្ធរបស់ខ្លួន លុះគាត់ធ្វើមរណកាលទៅ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករថាជាសកទាគាមិសត្វ ឋានទៅកើតក្នុងពួកទេវតាជាន់តុសិតដែរ ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ធម្មដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយនេះ តើគប្បីយល់ដូចម្តេច ព្រោះដូចជាបុគ្គលពីរពួកគឺព្រហ្មចារីបុគ្គល ១ អព្រហ្មចារីបុគ្គល ១ សឹងមានគតិស្មើៗគ្នា ក្នុងបរលោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលមិគសាលាឧបាសិកា និយាយយ៉ាងនេះរួចហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ឋានទីយាយទឹងមិគសាលាឧបាសិកាដូច្នេះថា ម្នាលនាង ដំណើរនេះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករយ៉ាងហ្នឹងឯង ។ ម្នាលអានន្ទ មិគសាលាឧបាសិកាជាអ្វី ជាស្ត្រីពាល មិនឈ្លាសវៃ ជាស្ត្រីឆ្កឹត មានបញ្ញា ឆ្កឹត

តេសុ ច បុរិសបុគ្គលោ បរមេនបរិយញ្ញាណេ(១) ។ ឥមស្មិំ មេ អាវុសោ បុគ្គលេ សន្តេ សំវិជ្ជមានេ លោកស្មិំ ។ តត្ថមេ ឥមស្ស ។ ឥមាយ ច បដិបទាយ ឯតេសំ បុគ្គលានំ ទុស្សីលោ ហោតិ តញ្ច ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ យថាភូតំ ន ជានាតិ យត្ថស្ស តំ ទុស្សីល្យំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ តស្ស សវនេន ឯវំ អកតំ ហោតិ ពាហុសច្ចេនបិ អកតំ ហោតិ ឥដ្ឋិយាបិ អប្បដិវិទ្ធំ ហោតិ សាមាយិកាមុត្តិ(២) វិមុត្តិំ ន លភតិ សោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា ហីនាយ បវត្តតិ នោ វិសេសាយ ហីនតាមីយេវ ហោតិ នោ វិសេសគាមី ។ ឥធ បនាវុសោ ឯតេសំ បុគ្គលានំ ទុស្សីលោ ហោតិ តញ្ច ចេតោ-វិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ យថាភូតំ បជានាតិ យត្ថស្ស តំ ទុស្សីល្យំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ តស្ស សវនេន ឯវំ កតំ ហោតិ ពាហុសច្ចេនបិ កតំ ហោតិ

---

១ ឱ. ម. បុរិសបុគ្គលបរោបរិយេ ញាណេ ។ ២ ឱ. ម. សាមាយិកំបិ ។

មួយទៀត បុរសបុគ្គលណា (មានវិសយ័មិនទើសខាល់) ក្នុងបរោបរិយ
ញាណ (បញ្ញាជាគ្រឿងដឹងនូវឥន្ទ្រិយក្នុងទន់របស់បុគ្គលដទៃ) ។
ម្នាលអានន្ទ បុគ្គល ១០ ពួកនេះ រមែងមានប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល
ទាំង ១០ ពួក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោក
នេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល ទាំងមិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញា-
វិមុត្តិនោះ ដែលជាហេតុនាំឲ្យភាពទ្រុស្តសីលនោះ រលត់ទៅដោយ
មិនមានសេសសល់ បុគ្គលនោះមិនបានធ្វើដោយការស្តាប់ផង មិនបាន
ធ្វើដោយការពិចារណាផង មិនបានចាក់ធ្លុះដោយទិដ្ឋិផង មិនបាននូវ
វិមុត្តិដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកាលផង លុះបុគ្គលនោះ បែកធ្លាយកាយ
ស្លាប់ទៅ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីគុណវិសេសទេ ជាបុគ្គលប្រព្រឹត្ត ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យតែម្យ៉ាង
មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេសឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលខ្លះក្នុង
លោកនេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីលតែដឹងច្បាស់ តាមពិតនូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញា
វិមុត្តិនោះ ដែលជាហេតុនាំឲ្យភាពទ្រុស្តសីលនោះ រលត់ទៅដោយមិន
មានសេសសល់ បុគ្គលនោះ ធ្វើដោយការស្តាប់ផងការពិចារណាផង

ឯដ្ឋយាបិ សុប្បដិវិទ្ធំ ហោតិ សាមាយិកម្បិ វិមុត្តិំ លភតិ សោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា វិសេសាយ បវត្តិ នោ ហានាយ វិសេសគាមីយេវ ហោតិ នោ ហានគាមី ។ តត្រានន្ទ បមាណិកា បមិនន្តិ ឥមស្សាបិ តេវ ធម្មា អបរស្សាបិ តេវ ធម្មា កស្មា នេសំ ឯកោ ហីនោ ឯកោ បណីតោតិ ។ តញ្ចេ តេសំ អានន្ទ ហោតិ ទិយឌ្ឍំ អហិតាយ ទុក្ខាយ ។ តត្រានន្ទ យ្វាយំ បុក្កលោ ទុស្សីលោ ហោតិ តស្មេ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ យថាភូតំ បជានាតិ យត្ថស្ស តំ ទុស្សីល្យំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ តស្ស សវនេនបិ តគំ ហោតិ ពាហុ-សច្ចេនបិ តគំ ហោតិ ឯដ្ឋយាបិ សុប្បដិវិទ្ធំ ហោតិ សាមាយិកម្បិ វិមុត្តិំ លភតិ ។ អយំ អានន្ទ បុក្កលោ អមុនា បុរិមេន បុក្កលេន អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ច ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។

ចាក់ធ្លុះដោយទិដ្ឋិផង ជានន្ទវរិមុត្តិដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកាលផង លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេសមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យទេ ជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេសតែម្យ៉ាង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលអ្នកកាន់យកនូវប្រមាណក្នុងបុគ្គលនោះ អាចត្រិះរិះថា នោះជាធម៌ របស់បុគ្គលនេះ នោះជាធម៌ របស់បុគ្គលដទៃ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ ហេតុអ្វីបានជាបុគ្គលម្នាក់ថោកទាប បុគ្គលម្នាក់ខ្ពង់ខ្ពស់ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះកិរិយាធ្វើនូវប្រមាណនោះ របស់បុគ្គលទាំងនោះតែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងដំណើរនោះ បុគ្គលណាគ្រុស្តសីលតែដឹងច្បាស់ តាមពិតនូវចេតាវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ជាហេតុនាំឲ្យភាពគ្រុស្តសីលនោះ រលត់ទៅ ដោយមិនសេសសល់ បុគ្គលនោះ ធ្វើការដោយការស្តាប់ផង ធ្វើដោយការរៀនដឹងច្រើនផង ចាក់ធ្លុះដោយទិដ្ឋិផង ជានន្ទវរិមុត្តិប្រព្រឹត្តទៅ តាមកាលផង ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលនេះប្រសើរផង ឧត្តមផង ជាងបុគ្គលមុនឯណោះ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។

ฯ เมฆิโย อาหนฺท ปุคฺคลํ ชนฺตุสมฺปนฺนตาย อุปหตินฺทฺริยตาย
ปาปมิตฺตตาย กาเยน ปาปกมฺมนฺเตน ปาปกมฺมนฺตตาย ฯ
ตสฺมาติหานนฺท มา ปุคฺคลเสสุ ปมาณิตฺถ มา ปุคฺคลเสสุ ปมาณิ
มา ปุคฺคลเสสุ ปมาณมกตฺถ ฯ ๑ฅนิ ฮานนฺท ปุคฺคโล ปุคฺคลเสสุ
ปมาณมกาสิ กลฺยาณมิตฺตตาย กลฺยาณสหายตาย กลฺยาณสมฺปวงฺกตาย
ปุคฺคลเสสุ ปมาณมกาสิ ปสาทนียปุคฺคลตาย ฯ ๔ฅ ปนานนฺท ปุคฺคโล
ปุคฺคลเสสุ ปมาณมกาสิ ทุสฺสีลตาย ปาปธมฺมตาย ฯ ๕ฅ ปนานนฺท ปุคฺคโล
สีลวา โหติ ตญฺจ เจตาปิมุตฺตึ ปญฺญาปิมุตฺตึ
ยถาภูตํ ปชานาติ ยตฺถสฺส ตํ สีลํ อปริ-
เสสํ นิรุชฺฌติ ตสฺส สาเนนปิ อคตึ โหติ
พาหุสเจนปิ อคตึ โหติ ธิฏฺฐิยาปิ อปฺปฏิวิทฺธา
โหติ สามายิกาปิ ปิมุตฺตึ น ลภติ สา
กาลกิริยา เหตา ปรมฺมรณา ปาปกาย ปเวตึ เตา
วิเสสาย ปาปกตรียา โหติ เตา วิเสสคามี ฯ

ម្នាលអានន្ទ ព្រោះក្រែសេចធម៌គឺវិបស្សនាញាណ រមែងដឹកនាំបុគ្គលនេះ (ឲ្យដល់នូវអរិយភូមិ) អ្នកណាក្រៅពីតថាគតនឹងគប្បីដឹង ហេតុនោះបាន ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ អ្នកចាំងឲ្លាយ ជាអ្នកកាន់យកនូវប្រមាណ ក្នុងបុគ្គលចាំងឲ្លាយ កុំមានឡើយ កុំកាន់យកនូវប្រមាណ ក្នុងបុគ្គលចាំងឲ្លាយឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ កាលកាន់យកនូវប្រមាណ ក្នុងបុគ្គលចាំងឲ្លាយ ឈ្មោះថាដឹកនាំលើងនូវគុណ ម្នាលអានន្ទ តថាគតក្តី បុគ្គលណាដែលប្រហែលនឹងតថាគតក្តី ទើបគួរកាន់យកនូវប្រមាណ ក្នុងបុគ្គលចាំងឲ្លាយបាន ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសីល តែមិនដឹងច្បាស់តាមពិតនូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ដែលជាហេតុនាំឲ្យសីលនោះរលត់ទៅ ដោយមិនមានសេសសល់ បុគ្គលនោះមិនបានធ្វើដោយការស្តាប់ផង មិនបានធ្វើដោយការចេះដឹងច្រើនផង មិនបានចាក់ធ្លុះ ដោយទិដ្ឋិផង មិនបាននូវវិមុត្តិ ដែលប្រព្រឹត្តតាមកាលផង លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយពងកាយស្លាប់ទៅ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេសទេ ជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យតែម្យ៉ាង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេសឡើយ ។

ឥធានន្ទ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ សីលវា
ហោតិ តញ្ច ខោ វិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ យថាភូតំ
បជានាតិ យត្ថស្ស តំ សីលំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ
តស្ស សវនេនបិ កតំ ហោតិ ពាហុសច្ចេនបិ
កតំ ហោតិ ធិដ្ឋិយាបិ សុប្បដិវិទ្ធំ ហោតិ សាមា-
យិកម្បិ វិមុត្តិំ លភតិ សោ ភាយេស្ស កេចា
បរម្មរណា វិសេសាយ បវត្តតិ នោ ហានាយ វិសេ-
សតាមីយេវ ហោតិ នោ ហានភាមី ។ តត្រានន្ទ
។ បេ ។ អហញ្ញេនន្ទ បុគ្គលេសុ បមាណំ
ភណ្ហាយ្យំ យោ ឯ បនស្ស អាធិសោ ។ ឥធ
បជានន្ទ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ តំញ្ញភោ ហោតិ
តញ្ច ខោ វិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ យថាភូតំ នប្បជានាតិ
យត្ថស្ស សោ ភាគោ អបរិសេសោ និរុជ្ឈតិ
តស្ស សវនេនបិ អកតំ ហោតិ ពាហុសច្ចេនបិ
អកតំ ហោតិ ធិដ្ឋិយាបិ អប្បដិវិទ្ធំ ហោតិ
សាមាយិកម្បិ វិមុត្តិំ ន លភតិ

ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសីល តាំងដឹងច្បាស់តាមពិតនូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ដែលជាហេតុ នាំឲ្យសីលនោះរលត់ទៅ ដោយមិនមានសេសសល់ បុគ្គលនោះ ធ្វើដោយការស្តាប់ផង ធ្វើដោយការរៀនដឹងច្រើនផង ចាក់ធ្លុះដោយទិដ្ឋិផង បាននូវវិមុត្តិដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកាលផង លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយកាយស្លាប់ទៅ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេស មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យទេ ជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេសតែម្យ៉ាង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងដំណើរនោះ ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគតក្តី បុគ្គលដែលប្រហែលនឹងតថាគតក្តី ទើបគួរគាន់យកនូវប្រមាណ ក្នុងបុគ្គលទាំងឡាយបាន ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានភាគៈក្នុងវាក្យាតាំងមិនដឹងច្បាស់តាម ពិតនូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ដែលជាហេតុនាំទៅរកភាគៈនោះរលត់ទៅ ដោយមិនមានសេសសល់ គុគ្គលនោះមិនបានធ្វើ ដោយការស្តាប់ផង មិនបានធ្វើ ដោយការរៀនដឹងច្រើនផង មិនបានចាក់ធ្លុះដោយទិដ្ឋិផង មិនបានវិបុត្តិ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមកាលផង

เสา กายสฺส เกตา ปรมฺหาณา หาตายา ปเรตา เตา วิเสสาย หาตตาเมยฺยา เหาตา เตา วิเสสตาเม ฯ ส๘ ปตาตนฺ ฝิกาเฎา ปุคฺคเลา ตาฎฺฎาเต เหาตา ตญฺ เตเตาวิมุตฺตึ ปญฺญาวิมุตฺตึ ยถาภูตํ ปชานาตา ยตฺสฺส เสา ภาเต อปวิเสเสา นิฎฺฐตา ตสฺส สวาเนนปิ กตา เหาตา ภาหุสเจนปิ กตา เหาตา นิฎฺฐิยาปิ สุปฺปฎิวิทฺธา เหาตา สามายิกมฺปิ วิมุตฺตึ ลภตา เสา กายสฺส เกตา ปรมฺหาณา วิเสสาย ปเรตา เตา หาตายา วิเสสตาเมยฺยา เหาตา เตา หาตตาเม ฯ ตาฎฺฎาตนฺ ฯ เป ฯ อหาญฺหาตนฺ ปุคฺคเลสุ ปมาณา กเฬฺหยฺยา เยา ภ ปตสฺส มาตา เสา ฯ ส๘ ปตาตนฺ ฝิกาเฎา ปุคฺคเลา เกาตาเฎา เหาตา ตญฺ เตเตาวิมุตฺตึ ปญฺญาวิมุตฺตึ ยถาภูตํ ตปฺปาตาตา ยตฺสฺส เสา เกาเฎา อปวิเสเสา นิฎฺฐตา

លុះបុគ្គលនោះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេសទេ ជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យតែម្យ៉ាង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេសឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានពាក្យកុហកតែដឹងច្បាស់ តាមពិតនូវវាចាតាមែកុំនឹងបញ្ហាមែកុំនោះ ដែលជាហេតុនាំឲ្យពាក្យនោះ រលត់ទៅ ដោយមិនមានសេសសល់ បុគ្គលនោះធ្លាប់ដោយការស្លាប់ផង ធ្លាប់ដោយការលះបង់ច្រើនផង ចាក់ធ្លុះដោយទិដ្ឋិផង បាននូវមែកុំ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមកាលផង លុះបុគ្គលនោះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេស មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យទេ ជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេសតែម្យ៉ាង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងដំណើរនោះ ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគតក្តី បុគ្គលណា ដែលប្រហែលនឹងតថាគតក្តី ទើបគួរកាន់យកនូវប្រមាណ ក្នុងបុគ្គលទាំងឡាយបាន ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីក្រោធទាំងមិនដឹងច្បាស់ តាមពិត នូវវាចាតាមែកុំនឹងបញ្ហាមែកុំនោះ ដែលជាហេតុនាំឲ្យសេចក្តីក្រោធនោះ រលត់ទៅ ដោយមិនមានសេសសល់

តស្ស សវនេនបិ អកតំ ហោតិ ពាហុសច្ចេនបិ
អកតំ ហោតិ ឥដ្ឋិយាបិ អប្បដិវិទ្ធំ ហោតិ
សាមាយិកម្បិ វិមុត្តិំ ន លភតិ សោ កាយស្ស
ភេទា បរម្មរណា មហាជាយ បរេតិ គោ វិសេសាយ
ហាននាមីយេវ ហោតិ គោ វិសេសគាមី ។ ឥធ
បជាននុ ឱភគ្គោ បុគ្គលោ កោធនោ ហោតិ
តញ្ច ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ យថាភូតំ បជានាតិ
យត្ថស្ស សោ កោធោ អបរិសេសោ និរុជ្ឈតិ
តស្ស សវនេនបិ កតំ ហោតិ ពាហុសច្ចេនបិ
កតំ ហោតិ ឥដ្ឋិយាបិ សុប្បដិវិទ្ធំ ហោតិ
សាមាយិកម្បិ វិមុត្តិំ លភតិ សោ កាយស្ស
ភេទា បរម្មរណា វិសេសាយ បរេតិ គោ ហាជាយ
វិសេសគាមីយេវ ហោតិ គោ ហាននាមី ។
តត្រាននុ ។ បេ ។ អមាឡ្ហាននុ បុគ្គលេសុ
បមាណំ តណ្ហាយ្យំ យោ វ បជនស្ស មានិសោ ។

បុគ្គលនោះមិនបានធ្វើ ដោយការស្តាប់ផង មិនបានធ្វើ ដោយការរៀនច្រើនផង មិនបានចាក់ធ្លុះ ដោយទិដ្ឋិផង មិនបានទទួរវិមុត្តិដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមកាលផង លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេសទេ ជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យតែម្យ៉ាង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេសឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលខ្វះកង់លោកនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីក្រោធ តែដឹងច្បាស់តាមពិត នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ដែលជាហេតុនាំឲ្យសេចក្តីក្រោធនោះរលត់ទៅ ដោយមិនមានសេសសល់ បុគ្គលនោះធ្វើ ដោយការស្តាប់ផង ធ្វើដោយការរៀនច្រើនផង ចាក់ធ្លុះដោយទិដ្ឋិផង បានទទួរវិមុត្តិដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមកាលផង លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេស មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យទេ ជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេសតែម្យ៉ាងមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ កង់ដំណើរនោះ ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគតក្តី បុគ្គលណាដែលប្រហែលនឹងតថាគតក្តី ទើបគួរគាន់យកនូវប្រមាណ ក្នុងបុគ្គលទាំងឡាយបាន ។

๙๘ បញ្ចង្គ ឯការម្ភោ បុក្កលោ ទុទ្ទភោ លោកស្មិំ
ទេវោវិយុត្តំ បរាវិយុត្តំ យថាភូតំ ឧប្បជានាតិ
យត្ថស្ស តំ ទុទ្ទភំ អបរិសេសំ ឯវុដ្ឋាតិ តស្ស
សវនេនបិ អភាវំ លោកំ ពាហុសច្ចេនបិ អភាវំ
លោកំ ធិដ្ឋិយាបិ អប្បដិវិទ្ធំ លោកំ **សាមាយិកម្បិ**
វិមុត្តិំ ន លភតិ សោ ការយស្ស ភេទា
បរម្មរណា ហានាយ បវត្តិ នោ វិសេសាយ
ហានភាគិយោ លោកំ នោ វិសេសភាគី ។ ๙๘
បញ្ចង្គ ឯការម្ភោ បុក្កលោ ទុទ្ទភោ លោកស្មិំ
ទេវោវិយុត្តំ បរាវិយុត្តំ យថាភូតំ បជានាតិ
យត្ថស្ស តំ ទុទ្ទភំ អបរិសេសំ ឯវុដ្ឋាតិ តស្ស
សវនេនបិ ភាវំ លោកំ ពាហុសច្ចេនបិ ភាវំ
លោកំ ធិដ្ឋិយាបិ សុប្បដិវិទ្ធំ លោកំ **សាមាយិកម្បិ**
វិមុត្តិំ លភតិ សោ ការយស្ស ភេទា
បរម្មរណា វិសេសាយ បវត្តិ នោ ហានាយ
វិសេសភាគិយោ លោកំ នោ ហានភាគី ។

ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានចិត្តរវើរវាយ តាំងមិនដឹងច្បាស់ តាមពិតទូវេចតាវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ដែលជាហេតុនាំឲ្យសេចក្តីរវើរវាយនោះរលត់ទៅ ដោយមិនមានសេសសល់ បុគ្គលនោះមិនបានធ្វើ ដោយការស្តាប់ផង មិនបានធ្វើ ដោយការៈចេះដឹងច្រើនផង មិនបានចាក់ធ្លុះ ដោយទិដ្ឋិផង មិនបានទូវិមុត្តិ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកាលផង លុះបុគ្គលនោះ បែកធ្លាយពងកាយស្លាប់ទៅ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេសទេ ជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យតែម្យ៉ាង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេសឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះជាអ្នកមានចិត្តរវើរវាយ តែដឹងច្បាស់ តាមពិតទូវេចតាវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ដែលជាហេតុនាំឲ្យចិត្តរវើរវាយនោះ រលត់ទៅ ដោយមិនមានសេសសល់ បុគ្គលនោះ ធ្វើដោយការស្តាប់ផង ធ្វើដោយការៈចេះដឹងច្រើនផង ចាក់ធ្លុះដោយទិដ្ឋិផង បានទូវិមុត្តិ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមកាលផង លុះបុគ្គលនោះ បែកធ្លាយពងកាយស្លាប់ទៅ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេស មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យទេ ជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេសតែម្យ៉ាង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ ។

តត្រានន្ទ បមាណិកា បបិនទ្ធំ ឥមស្សាបិ តេ វ ឆម្មា អបរស្សាបិ តេ វ ឆម្មា កស្មា ឯសំ ឱកោ ហីនោ ឱកោ បណីតោតិ ។ តញ្ចិ តេសំ អានន្ទ ហោតិ ឆិយរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយ ។ តត្រានន្ទ យ្វាយំ បុក្កលោ ទុទ្ធតោ ហោតិ តញ្ច ខោបាហំ ទ្វីហិ បញ្ហាហិ ឯកាហំ បដាបេតាំ យត្តស្ស តំ ទុទ្ធដ្ឋំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ តស្ស សាវនេនបិ ភវតំ ហោតិ ពាហុសច្ចេនបិ ភវតំ ហោតិ ទិដ្ឋិយាបិ សុប្បដិវិទ្ធំ ហោតិ សាមាយិកម្បិ វិមុត្តិំ លភតិ ។ អយំ អានន្ទ បុក្កលោ អមុតា បុរិមេន បុក្កលេន អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ច ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ឥមញ្ចិ អានន្ទ បុក្កលំ ឆម្មុសោតោ ជិឝ្ឆហតំ តនុនទ្ធរំ ភោ ជានេយ្យ អញ្ញត្រ តថាភតេន ។ តស្មាតិហានន្ទ មា បុក្កលេសុ បមាណិកា អហុវត្ថ មា បុក្កលេសុ បមាណំ គណ្ហិត្ថ ។

ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលអ្នកកាន់យកទូវប្រមាណ ក្នុងបុគ្គលនោះ រមែងត្រិះរិះ
ថា នោះជាធម៌របស់បុគ្គលនេះ នោះជាធម៌របស់បុគ្គលដទៃ បណ្តាបុគ្គល
ទាំងនោះ ហេតុអ្វីបានជាបុគ្គលម្នាក់ថោកទាប បុគ្គលម្នាក់ខ្ពង់ខ្ពស់ ។
ម្នាលអានន្ទ ព្រោះតែយោធ្វើទូវប្រមាណនោះ របស់បុគ្គលទាំងនោះ តែង
ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ អស់កាល
ជាយូរអង្វែង ។ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងដំណើរនោះ បុគ្គលណាជាអ្នក
មានចិត្តរើរាយ តែដឹងច្បាស់ តាមភាតទូវបេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ
ដែលជាហេតុនាំឲ្យចិត្តរើរាយនោះ រលត់ទៅ ដោយមិនមានសេសសល់
បុគ្គលនោះធ្វើដោយការស្តាប់ផង ធ្វើដោយការៈចេះដឹងច្រើនផង ចាក់ធ្លុះ
ដោយទិដ្ឋិផង បានទូវវិមុត្តិដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមកាលផង ។ ម្នាលអានន្ទ
បុគ្គលនេះ ប្រសើរផង ខ្ពស់ផង ជាងបុគ្គលមុនឯណោះ ។ ដំណើរ
នោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថាក្រសែធម៌ រមែងដឹកនាំបុគ្គល
នោះ (ឲ្យដល់ទូវអរិយភូមិ) អ្នកណាក្រៅពីព្រះតថាគត ទើងគប្បី
ដឹងហេតុនោះបាន ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ
អ្នកទាំងឡាយជាអ្នកកាន់យកទូវប្រមាណ ក្នុងបុគ្គលទាំងឡាយ កុំ
មានឡើយ កុំកាន់យកទូវប្រមាណ ក្នុងបុគ្គលទាំងឡាយឡើយ ។

ទ្វាទសំ មហានទ្ធ បុក្ខលោ បុក្ខលេសុ បមាណំ
កណ្ហាន្តោ អមាវាសទ្ធ បុក្ខលេសុ បមាណំ
កណ្ណយ្យំ យោ វា បនស្ស មាទិសោ ។ តោ
ចានទ្ធ មំ កសាលា ឧថាសិតោ ពាលោ អព្យត្តោ
អទ្ធគោ អទ្ធកប្បញ្ញោ តេ ច បុរិសបុក្ខលោ បរោ-
បរិយញ្ញោណោ ។ ឥមេ ទ្វោ អានទ្ធ ទស បុក្ខលា
សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ ។ យថាវូបេន
អានទ្ធ សីលេន បុគ្គលោ សមន្នាគតោ អហោសិ
តថាវូបេន សីលេន ឥសិទ្ធន្តោ សមន្នាគតោ
អភវិស្ស ។ ទយិទ បុគ្គលោ ឥសិទ្ធន្តស្ស
កតិបំ(๑) អញ្ញស្ស យថាវូថាយ អានទ្ធ បញ្ញាយ
ឥសិទ្ធន្តោ សមន្នាគតោ អហោសិ តថាវូថាយ
បញ្ញាយ បុគ្គលោ សមន្នាគតោ អភវិស្ស ។
ទយិទ ឥសិទ្ធន្តោ បុគ្គលស្ស កតិបំ អញ្ញស្ស ។
ឥតិ ទ្វោ អានទ្ធ ឥមេ បុក្ខលា ឧភោ
ឯកន្តូបាទាតិ ។

---

๑ ម. គតិម្បិ

ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលកន្លងលោកនេះ គាលកាន់យកនូវប្រមាណក្នុងបុគ្គលទាំងឡាយ ឈ្មោះថាដឹកលើងនូវគុណ ម្នាលអានន្ទ តថាគតក្តី បុគ្គលណាដែលប្រហែលនឹងតថាគតក្តី ទើបគួរគាន់យកនូវប្រមាណ ក្នុងបុគ្គលទាំងឡាយបាន ។ ម្នាលអានន្ទ មិគសាលាទុជ្ឈសិកា ជាអ្វី ជាស្ត្រីពាល មិនឈ្លាសវៃ ជាស្ត្រី ឆងឹត មានបញ្ញា ឆងឹត មួយទៀត បុរសបុគ្គលណា (មានវិស័យមិនទើសទាល់)ក្នុងបរោបរិយញ្ញាណ(បញ្ញាថាគ្រឿងដឹងនូវឥន្ទ្រិយក្លានឆ្ងន់របស់បុគ្គលដទៃ) ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គល ១០ ពួកនេះឯង រមែងមានប្រាកដក្នុងលោក ។ ម្នាលអានន្ទ ទុជ្ឈសកឈ្មោះបុពណៈ ប្រកបដោយសីលមានសភាពយ៉ាងណា ឥសិទត្តៈក៏ប្រកបដោយសីលមានសភាពយ៉ាងនោះដែរ ។ បុពណទុជ្ឈសក ក្នុងលោកនេះមានគតិ មិនប្លែកអំពីឥសិទត្តទេ ម្នាលអានន្ទ ឥសិទត្តៈ ប្រកបដោយបញ្ញាមានសភាពយ៉ាងណា បុពណទុជ្ឈសកប្រកបដោយបញ្ញាមានសភាពយ៉ាងនោះដែរ ។ ឥសិទត្តទុជ្ឈសកក្នុងលោកនេះ មានគតិ មិនប្លែកអំពីបុពណទុជ្ឈសកទេ ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលទាំងពីរនេះ ឋាកគាបដោយគុណធម៌មួយ ។ ម្នាក់ ។

(๗๖) តយោមេ ភិក្ខវេ ធម្មា លោកេ ធ សំវិជ្ជយ្យុំ ធ តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជេយ្យ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ធ តថាគតប្បវេទិតោ ធម្មវិនយោ លោកេ ឋិតេយ្យ ។ តតមេ តយោ ។ ជាតិ ធ ជរា ធ មរណម្បិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ តយោ ធម្មា លោកេ ធ សំវិជ្ជយ្យុំ ធ តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជេយ្យ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ធ តថាគតប្បវេទិតោ ធម្មវិនយោ លោកេ ឋិតេយ្យ ។ យស្មា ច ខោ ភិក្ខវេ ឥមេ តយោ ធម្មា លោកេ សំវិជ្ជន្តិ តស្មា តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ តស្មា តថាគតប្បវេទិតោ ធម្មវិនយោ លោកេ ឋិប្បតិ ។ តយោ(๑) ភិក្ខវេ ធម្មេ អប្បហាយ អភព្វោ ជាតិំ បហាតុំ ជរំ បហាតុំ មរណំ បហាតុំ ។ តតមេ តយោ ។ ភវំ អប្បហាយ នោសំ អប្បហាយ មោហំ អប្បហាយ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ តយោ ធម្មេ អប្បហាយ

๑ ម. ឥយោមេ ។

(៧៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ប្រសិនបើ) ធម៌ទាំង៣នេះ មិនមានក្នុងលោកទេ ព្រះតថាគតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក៏មិនគប្បីកើតឡើងក្នុងលោកឡើយ ទាំងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគតសំដែងហើយ ក៏មិនភ្លឺច្បាស់ក្នុងលោកដែរ ។ ធម៌ទាំង៣តើដូចម្តេច ។ គឺជាតិ ១ ជរា ១ មរណៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ប្រសិនបើ) ធម៌ទាំង ៣ នេះ មិនមានក្នុងលោកទេ ព្រះតថាគតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក៏មិនគប្បីកើតឡើងក្នុងលោក ទាំងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគតសំដែងហើយ ក៏មិនភ្លឺច្បាស់ក្នុងលោកនេះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៣ នេះ រមែងមានក្នុងលោក ព្រោះហេតុណា ព្រោះហេតុនោះ ទើបព្រះតថាគតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើងក្នុងលោក ព្រោះហេតុនោះ ទើបធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគតសំដែងហើយ ភ្លឺច្បាស់ក្នុងលោកដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនបានលះបង់ធម៌ទាំង ៣ ហើយ មិនគួរលះបង់ជាតិ លះបង់ជរា លះបង់មរណៈបានទេ ។ ធម៌ទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺមិនលះបង់កៈ ១ មិនលះបង់ទោសៈ ១ មិនលះបង់មោហៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនលះបង់ធម៌ទាំង ៣ នេះចេញហើយ

អកញ្ញោ ជាតិ បហាតុំ ជរំ បហាតុំ
មរណំ បហាតុំ ។ តយោ ភិក្ខវេ ធម្មេ អប្ប-
ហាយ អកញ្ញោ ភគំ បហាតុំ ទោសំ បហាតុំ
មោហំ បហាតុំ ។ កតមេ តយោ ។ សក្កាយទិដ្ឋិ
អប្បហាយ វិចិកិច្ឆំ អប្បហាយ សីលព្ពតបរាមាសំ
អប្បហាយ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ តយោ ធម្មេ
អប្បហាយ អកញ្ញោ ភគំ បហាតុំ ទោសំ បហាតុំ
មោហំ បហាតុំ ។ តយោ ភិក្ខវេ ធម្មេ អប្បហាយ
អកញ្ញោ សក្កាយទិដ្ឋិ បហាតុំ វិចិកិច្ឆំ បហាតុំ
សីលព្ពតបរាមាសំ បហាតុំ ។ កតមេ តយោ ។
អយោនិសោ មនសិការំ អប្បហាយ កុម្មគ្គសេវនំ
អប្បហាយ ខេតសោ លីនត្តំ អប្បហាយ ។ ឥមេ
ខោ ភិក្ខវេ តយោ ធម្មេ អប្បហាយ
អកញ្ញោ សក្កាយទិដ្ឋិ បហាតុំ វិចិកិច្ឆំ
បហាតុំ សីលព្ពតបរាមាសំ បហាតុំ ។

មិនគួរលះបង់ជាតិ លះបង់ជរា លះបង់មរណៈបានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនលះបង់ធម៌ទាំង ៣ ចេញហើយ មិនគួរលះបង់ពាក: លះបង់ទោស: លះបង់មោហៈបានទេ ។ ធម៌ទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺមិនលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិ ១ មិនលះបង់វិចិកិច្ឆា ១ មិនលះបង់សីលព្វតបរាមាស: ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនលះបង់ធម៌ទាំង ៣ នេះហើយ មិនគួរលះបង់ពាក: លះបង់ទោស: លះបង់មោហៈបានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនលះបង់ធម៌ទាំង ៣ ហើយ មិនគួរលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិ លះបង់វិចិកិច្ឆា លះបង់សីលព្វតបរាមាសៈបានទេ ។ ធម៌ទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺមិនលះបង់នូវការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយមិនមែនឧបាយ ១ មិនលះបង់នូវកិរិយាសេពគប់នូវផ្លូវខុស ១ មិនលះបង់នូវការពញ្ជាក់នៃចិត្ត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនបានលះបង់ធម៌ទាំង ៣ នេះចេញហើយ មិនគួរលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិ លះបង់វិចិកិច្ឆា លះបង់សីលព្វតបរាមាសៈបានទេ ។

តយោ កិត្តវេ ធម្មេ អប្បហាយ អភព្ពោ អយោ-
និសោ មនសិការំ បហាតុំ កុម្មគ្គសេវនំ បហាតុំ
ចេតសោ លីនត្តំ បហាតុំ ។ កតមេ តយោ ។
មុដ្ឋសច្ចំ អប្បហាយ អសម្បជញ្ញំ អប្បហាយ
ចេតសោ វិក្ខេបំ អប្បហាយ ។ ឥមេ ខោ កិត្តវេ
តយោ ធម្មេ អប្បហាយ អភព្ពោ អយោនិសោ
មនសិការំ បហាតុំ កុម្មគ្គសេវនំ បហាតុំ ចេតសោ
លីនត្តំ បហាតុំ ។ តយោ កិត្តវេ ធម្មេ អប្ប-
ហាយ អភព្ពោ មុដ្ឋសច្ចំ បហាតុំ អសម្បជញ្ញំ
បហាតុំ ចេតសោ វិក្ខេបំ បហាតុំ ។ កតមេ
តយោ ។ អវិយោនំ អនុស្សវិតមត្តំ អប្បហាយ
អវិយធម្មំ អសោតុកម្យតំ អប្បហាយ ទុចារិត្តចិត្តតំ
អប្បហាយ ។ ឥមេ ខោ កិត្តវេ តយោ ធម្មេ
អប្បហាយ អភព្ពោ មុដ្ឋសច្ចំ បហាតុំ អសម្បជញ្ញំ
បហាតុំ ចេតសោ វិក្ខេបំ បហាតុំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនបានលះបង់ធម៌ទាំង ៣ ចេញហើយ មិនគួរលះបង់នូវការធ្វើទុក្កតក្នុងចិត្ត ដោយមិនមែនទុបាយ លះបង់នូវកិរិយាសេពគប់នូវផ្លូវខុស លះបង់នូវភាពរួញរៃនៃចិត្តបានទេ ។ ធម៌ទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺមិនលះបង់ការភ្លេចស្មារតី ១ មិនលះបង់សេចក្តីមិនដឹងខ្លួន ១ មិនលះបង់សេចក្តីរើរាយនៃចិត្ត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនបានលះបង់ធម៌ទាំង ៣ នេះហើយ មិនគួរលះបង់នូវការធ្វើទុក្កតក្នុងចិត្ត ដោយមិនមែនទុបាយ លះបង់នូវកិរិយាសេពគប់នូវផ្លូវខុស លះបង់នូវភាពរួញរៃនៃចិត្តបានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនបានលះបង់ធម៌ទាំង ៣ ហើយ មិនគួរលះបង់នូវការភ្លេចស្មារតី លះបង់នូវសេចក្តីមិនដឹងខ្លួន លះបង់នូវសេចក្តីរើរាយនៃចិត្តបានទេ ។ ធម៌ទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺលះបង់នូវភាពនៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីមិនឃើញនូវព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ១ មិនលះបង់នូវភាពនៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីមិនស្តាប់នូវអរិយធម៌ ១ មិនលះបង់នូវភាពនៃចិត្តប្រកាន់ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនបានលះបង់ធម៌ទាំង ៣ នេះហើយ មិនគួរលះបង់នូវការភ្លេចស្មារតី លះបង់នូវសេចក្តីមិនដឹងខ្លួន លះបង់នូវសេចក្តីរើរាយ នៃចិត្តបានទេ ។

តយោ កិត្តូវ ឥមេ អប្បហាយ អកង្ខោ អរិយោ
អនុស្សរតកម្បតំ បហាតុំ អរិយធម្មំ អសោតុកម្បតំ
បហាតុំ ឧទ្ធច្ចតំ បហាតុំ ។ តតមេ តយោ ។
ឧទ្ធច្ចំ អប្បហាយ អសំវរំ អប្បហាយ ទុស្សីល្យំ
អប្បហាយ ។ ឥមេ ខោ កិត្តូវ តយោ ឥមេ
អប្បហាយ អកង្ខោ អរិយោ អនុស្សរតកម្បតំ
បហាតុំ អរិយធម្មំ អសោតុកអ្យតំ បហាតុំ ឧទ្ធ-
ច្ចតំ បហាតុំ ។ តយោ កិត្តូវ ឥមេ អប្ប-
ហាយ អកង្ខោ ឧទ្ធច្ចំ បហាតុំ អសំវរំ បហាតុំ
ទុស្សីល្យំ បហាតុំ ។ តតមេ តយោ ។ អសប្បុរិសំ
អប្បហាយ អវន្ទញ្ញុតំ អប្បហាយ កោសជ្ជំ
អប្បហាយ ។ ឥមេ ខោ កិត្តូវ តយោ ឥមេ
អប្បហាយ អកង្ខោ ឧទ្ធច្ចំ បហាតុំ
អសំវរំ បហាតុំ ទុស្សីល្យំ បហាតុំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនបានលះបង់ធម៌ទាំង ៣ ចេញហើយ មិនគួរលះបង់នូវភាពនៃសេចក្តីត្រជាក់ ដើម្បីមិនឃើញនូវព្រះអរិយៈទាំងឡាយ លះបង់នូវភាពនៃសេចក្តីត្រជាក់ ដើម្បីមិនស្តាប់នូវអរិយធម៌ លះបង់នូវភាពនៃចិត្តប្រកួតប្រកាន់បានទេ ។ ធម៌ទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺមិនលះបង់នូវសេចក្តីរើរែវ ១ មិនលះបង់នូវសេចក្តីមិនសង្រួម ១ មិនលះបង់នូវភាពទ្រុស្តសីល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលភាលមិនបានលះបង់ធម៌ទាំង ៣ នេះហើយ មិនគួរលះបង់នូវភាពនៃសេចក្តីត្រជាក់ ដើម្បីមិនឃើញនូវព្រះអរិយៈទាំងឡាយ លះបង់នូវភាពនៃសេចក្តីត្រជាក់ ដើម្បីមិនស្តាប់នូវអរិយធម៌ទាំងឡាយ លះបង់នូវភាពនៃចិត្តប្រកួតប្រកាន់បានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលភាលមិនបានលះបង់ធម៌ទាំង ៣ ហើយ មិនគួរលះបង់នូវចិត្តរើរែវ លះបង់នូវសេចក្តីមិនសង្រួម លះបង់នូវភាពទ្រុស្តសីលបានទេ ។ ធម៌ទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺមិនលះបង់នូវភាពមិនមានសទ្ធា ១ មិនលះបង់នូវភាពមិនដឹងនូវពាក្យពោល ១ មិនលះបង់នូវសេចក្តីខ្ជិល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលភាលមិនបានលះបង់ធម៌ ៣ នេះហើយ មិនគួរលះបង់នូវសេចក្តីរើរែវ លះបង់នូវសេចក្តីមិនសង្រួម លះបង់នូវភាពទ្រុស្តសីលបានទេ ។

តយោ កិំក្ខវេ ធម្មេ អប្បហាយ អភព្វោ អស្សទ្ធិយំ បហាតុំ អវឥញ្ជតំ បហាតុំ កោសជ្ជំ បហាតុំ ។ កតមេ តយោ ។ អធានវិយំ អប្បហាយ ឧទ្ធច្ចំ អប្បហាយ ចាបលំ អប្បហាយ ។ ឥមេ ខោ កិំក្ខវេ តយោ ធម្មេ អប្បហាយ អភព្វោ អស្សទ្ធិយំ បហាតុំ អវឥញ្ជតំ បហាតុំ កោសជ្ជំ បហាតុំ ។ តយោ កិំក្ខវេ ធម្មេ អប្បហាយ អភព្វោ អធានវិយំ បហាតុំ ឧទ្ធច្ចំ បហាតុំ ចាបលំ បហាតុំ ។ កតមេ តយោ ។ អហិរិកំ អប្បហាយ អនោត្តប្បំ អប្បហាយ បមាទំ អប្បហាយ ។ ឥមេ ខោ កិំក្ខវេ តយោ ធម្មេ អប្បហាយ អភព្វោ អធានវិយំ បហាតុំ ឧទ្ធច្ចំ បហាតុំ ចាបលំ បហាតុំ ។ អហិរិកោយំ កិំក្ខវេ អនោត្តប្បី បមត្តោ ហោតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនបានលះបង់ធម៌ទាំង ៣ ចេញហើយ មិនគួរលះបង់នូវភាពមិនមានសទ្ធា លះបង់នូវភាពមិនដឹងពាក្យពោល លះបង់នូវសេចក្តីខ្ជិលបានទេ ។ ធម៌ទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺមិនលះបង់នូវសេចក្តីមិនអើពើ ១ មិនលះបង់នូវភាពជាអ្នកប្រជៀវក្រ ១ មិនលះបង់នូវភាពនៃបាបមិត្រ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនបានលះបង់ធម៌ទាំង ៣ នេះហើយ មិនគួរលះបង់នូវភាពមិនមានសទ្ធា លះបង់នូវភាពមិនដឹងពាក្យពោល លះបង់នូវសេចក្តីខ្ជិលបានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនបានលះបង់ធម៌ទាំង ៣ ហើយ មិនគួរលះបង់នូវសេចក្តីអើពើ លះបង់ភាពនៃបាបមិត្របានទេ ។ ធម៌ទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺមិនលះបង់នូវសេចក្តីមិនអៀនខ្មាសនឹងអំពើទុច្ចរិត ១ មិនលះបង់នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយនឹងអំពើទុច្ចរិត ១ មិនលះបង់នូវសេចក្តីធ្វេសប្រហែស ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនបានលះបង់ធម៌ទាំង ៣ នេះហើយ មិនគួរលះបង់នូវសេចក្តីកាលមិនអើពើ លះបង់នូវភាពជាអ្នកប្រជៀវក្រ លះបង់នូវភាពនៃបាបមិត្របានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះជាអ្នកមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស មិនមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយនឹងអំពើទុច្ចរិត ជាអ្នកប្រមាទ ។

សោ បមត្តោ សមានោ អកុឝ្លោ អនាគរិយំ បហាតុំ
នោវាឝសទ្ធាំ បហាតុំ ចាបមិត្តំ បហាតុំ ។ សោ
ចាបមិត្តោ សមានោ អកុឝ្លោ អសទ្ធម្មិយំ បហាតុំ
អវឧឝាំ បហាតុំ តោសដ្ឋិំ បហាតុំ ។ សោ
កុសីតោ សមានោ អកុឝ្លោ ឧទ្ធច្ចំ បហាតុំ
អសំវរំ បហាតុំ ទុស្សីល្យំ បហាតុំ ។ សោ ទុស្សីលោ
សមានោ អកុឝ្លោ អរិយានំ អនសេ្សកម្យាំ
បហាតុំ អរិយេឝម្មំ អសោតុកម្យាតំ បហាតុំ
ឧចាវឝ្ចចិត្តតំ បហាតុំ ។ សោ ឧចាវឝ្ចចិត្តោ
សមានោ អកុឝ្លោ អុដ្ឋសច្ចំ បហាតុំ អសម្បជញ្ញំ
បហាតុំ ខេតសោ វិក្ខិត្តចិត្តតំ(១) បហាតុំ ។
សោ វិក្ខិត្តចិត្តោ សមានោ អកុឝ្លោ អយោនិសោ
មនសិការំ បហាតុំ កុម្មគ្គសេវនំ បហាតុំ ខេតសោ
លីនត្តំ បហាតុំ ។ សោ លីនចិត្តោ សមានោ
អកុឝ្លោ សក្កាយទិដ្ឋិំ បហាតុំ វិចិកិចេ្ឆំ បហាតុំ

---

๑ ឧ. វិក្ខេបំ ។

កាលបើបុគ្គលនោះ ជាអ្នកប្រមាទហើយ មិនគួរលះបង់នូវសេចក្តីមិនអើពើ លះបង់នូវភាពជាអ្នកប្រដៅក្រ លះបង់នូវភាពនៃចាបមិត្រ ចានទេ ។ កាលបើបុគ្គលនោះមានចាបមិត្រហើយ មិនគួរលះបង់នូវភាពមិនមានសទ្ធា លះបង់នូវភាពមិនដឹងពាក្យពោល លះបង់នូវសេចក្តីខ្ជិលចានទេ ។ កាលបើបុគ្គលនោះមានសេចក្តីខ្ជិលហើយ មិនគួរលះបង់នូវសេចក្តីរើរាយ លះបង់នូវសេចក្តីមិនសង្រួម លះបង់នូវភាពទ្រុស្តសីលចានទេ ។ កាលបើបុគ្គលនោះមានភាពជាអ្នកទ្រុស្តសីលហើយ មិនគួរលះបង់ភាពនៃសេចក្តីច្រណែន ដើម្បីមិនឃើញព្រះអរិយៈទាំងឡាយ លះបង់នូវភាពនៃសេចក្តីច្រណែន ដើម្បីមិនស្តាប់នូវអរិយធម៌ លះបង់នូវភាពនៃចិត្តប្រកួតប្រកាន់ចានទេ ។ កាលបើបុគ្គលនោះមានភាពនៃចិត្តប្រកួតប្រកាន់ហើយ មិនគួរលះបង់នូវការគេចស្មារតី លះបង់នូវសេចក្តីមិនដឹងខ្លួន លះបង់នូវចិត្តរើរាយចានទេ ។ កាលបើបុគ្គលនោះ មានចិត្តរើរាយហើយ មិនគួរលះបង់នូវការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយមិនមែនឧបាយ លះបង់នូវកិរិយាសេពគប់នូវផ្លូវខុស លះបង់នូវសេចក្តីរួញរានៃចិត្តចានទេ ។ កាលបើបុគ្គលនោះ មានចិត្តរួញរា បិនគួរលះបង់នូវសក្កាយទិដ្ឋិ លះបង់នូវវិចិកិច្ឆា

សីលញ្ចតបភមាសំ បហាតុំ ។ សោ វិចិកិច្ឆោ សមាធោ អកញ្ចោ ភគំ បហាតុំ ទោសំ បហាតុំ មោហំ បហាតុំ ។ ភគំ អប្បហាយ ទោសំ អប្បហាយ មោហំ អប្បហាយ អកញ្ចោ ជាតឹ បហាតុំ ជរំ បហាតុំ មរណំ បហាតុំ ។ តយោ កិក្ខវេ ធម្មេ បហាយ កញ្ចោ ជាតឹ បហាតុំ ជរំ បហាតុំ មរណំ បហាតុំ ។ កតមេ តយោ ។ ភគំ បហាយ ទោសំ បហាយ មោហំ បហាយ ។ ឥមេ ខោ កិក្ខវេ តយោ ធម្មេ បហាយ កញ្ចោ ជាតឹ បហាតុំ ជរំ បហាតុំ មរណំ បហាតុំ ។ តយោ កិក្ខវេ ធម្មេ បហាយ កញ្ចោ ភគំ បហាតុំ ទោសំ បហាតុំ មោហំ បហាតុំ ។ កតមេ តយោ ។ សក្កាយទិដ្ឋឹ បហាយ វិចិកិច្ឆំ បហាយ សីលញ្ចតបភមាសំ បហាយ ។ ឥមេ ខោ កិក្ខវេ តយោ ធម្មេ បហាយ កញ្ចោ ភគំ បហាតុំ ទោសំ បហាតុំ មោហំ បហាតុំ ។

លះបង់នូវសីលព្វតបរាមាស:ចានទេ ។ កាលបើបុគ្គលនោះមានវិចិកិច្ឆា មិនគួរលះបង់ពាគ: លះបង់ទោស: លះបង់មោហ:ចានទេ ។ កាលបើមិនចានលះបង់ពាគ: មិនចានលះបង់ទោស: មិនចានលះបង់មោហ: មិនគួរលះបង់ជាតិ លះបង់ជរា លះបង់មរណ:ចានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលលះបង់ធម៌ទាំង ៣ ចានហើយ ទើបគួរលះបង់ជាតិ លះបង់ជរា លះបង់មរណ:ចាន ។ ធម៌ទាំង ៣ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺលះបង់ពាគ:១ លះបង់ទោស:១ លះបង់មោហ:១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលលះបង់ធម៌ទាំង ៣ នេះចេញចានហើយ ទើបគួរលះបង់ជាតិ លះបង់ជរា លះបង់មរណ:ចាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលលះបង់ធម៌ទាំង ៣ ចានហើយ ទើបគួរលះបង់ពាគ: លះបង់ទោស: លះបង់មោហ:ចាន ។ ធម៌ទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិ ១ លះបង់វិចិកិច្ឆា ១ លះបង់សីលព្វត-បរាមាស:១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលលះបង់ធម៌ទាំង ៣ នេះចានហើយ ទើបគួរលះបង់ពាគ: លះបង់ទោស: លះបង់មោហ:ចាន ។

តយោ កិកូវេ ធម្មេ បហាយ ភព្ពោ សក្កាយទិដ្ឋិំ បហាតុំ វិចិកិច្ឆំ បហាតុំ សីលព្ពតបរាមាសំ បហាតុំ ។ កតមេ តយោ ។ អយោនិសោ មនសិការំ បហាយ កុម្មគ្គសេវនំ បហាយ ឆេតសោ លីនត្តំ បហាយ ។ ឥមេ ខោ កិកូវេ តយោ ធម្មេ បហាយ ភព្ពោ សក្កាយទិដ្ឋិំ បហាតុំ វិចិកិច្ឆំ បហាតុំ សីលព្ពតបរាមាសំ បហាតុំ ។ តយោ កិកូវេ ធម្មេ បហាយ ភព្ពោ អយោនិសោ មនសិការំ បហាតុំ កុម្មគ្គសេវនំ បហាតុំ ឆេតសោ លីនត្តំ បហាតុំ ។ កតមេ តយោ ។ មុដ្ឋសច្ចំ បហាយ អសម្បជញ្ញំ បហាយ ឆេតសោ វិក្ខេបំ បហាយ ។ ឥមេ ខោ កិកូវេ តយោ ធម្មេ បហាយ ភព្ពោ អយោនិសោ មនសិការំ បហាតុំ កុម្មគ្គសេវនំ បហាតុំ ឆេតសោ លីនត្តំ បហាតុំ ។ តយោ កិកូវេ ធម្មេ បហាយ ភព្ពោ មុដ្ឋសច្ចំ បហាតុំ អសម្បជញ្ញំ បហាតុំ ឆេតសោ វិក្ខេបំ បហាតុំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលលះបង់ធម៌ទាំង ៣ បានហើយ ទើបគួរលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិ លះបង់វិចិកិច្ឆា ឧះបង់សីលព្វតបរាមាសៈបាន ។ ធម៌ទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺលះបង់ការធ្វើទុក្កដឆ៍ចិត្តដោយមិនមែនទុច្ចាយ ១ លះបង់ការសេពគប់ផ្លូវខុស ១ លះបង់សេចក្តីរួញរៃនៃចិត្ត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលលះបង់ធម៌ទាំង ៣ នេះបានហើយ ទើបគួរលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិ លះបង់វិចិកិច្ឆា លះបង់សីលព្វតបរាមាសៈបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលលះបង់ធម៌ទាំង ៣ បានហើយ ទើបគួរលះបង់ការធ្វើទុក្កដឆ៍ចិត្ត ដោយមិនមែនទុច្ចាយ លះបង់នូវការសេពគប់នូវផ្លូវខុស លះបង់នូវសេចក្តីរួញរៃនៃចិត្តបាន ។ ធម៌ទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺលះបង់នូវការក្តៅចស្មារតី ១ លះបង់នូវសេចក្តីមិនដឹងខ្លួន ១ លះបង់នូវសេចក្តីរើរាយនៃចិត្ត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលលះបង់ធម៌ទាំង ៣ បានហើយ ទើបគួរលះបង់នូវការធ្វើទុក្កដឆ៍ចិត្ត ដោយមិនមែនទុច្ចាយ លះបង់នូវការសេពគប់នូវផ្លូវខុស លះបង់នូវសេចក្តីរួញរៃនៃចិត្តបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលលះបង់ធម៌ទាំង ៣ បានហើយ ទើបគួរលះបង់នូវការក្តៅចស្មារតី លះបង់នូវសេចក្តីមិនដឹងខ្លួន លះបង់នូវសេចក្តីរើរាយនៃចិត្តបាន ។

កតមេ តយោ ។ អរិយោ អដ្ឋង្គិកមគ្គំ បហាយ អរិយញ្ច សោតុកម្យតំ បហាយ ឧបាយុបាទានំ បហាយ ។ ឥមេ ខោ តិក្ខត្តុំ តយោ ធម្មេ បហាយ ភព្ពោ មុដ្ឋសច្ចំ បហាតុំ អសម្បជញ្ញំ បហាតុំ ចេតសោ វិក្ខេបំ បហាតុំ ។ តយោ តិក្ខត្តុំ ធម្មេ បហាយ ភព្ពោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកមគ្គំ បហាតុំ អរិយញ្ច សោតុកម្យតំ បហាតុំ ឧបាយុបាទានំ បហាតុំ ។ **កតមេ** តយោ ។ ទុច្ចរិតំ បហាយ អសំវរំ បហាយ ទុស្សីល្យំ បហាយ ។ ឥមេ ខោ តិក្ខត្តុំ តយោ ធម្មេ បហាយ ភព្ពោ អរិយោ អដ្ឋង្គិកមគ្គំ បហាតុំ អរិយញ្ច សោតុកម្យតំ បហាតុំ ឧបាយុបាទានំ បហាតុំ ។ តយោ តិក្ខត្តុំ ធម្មេ បហាយ ភព្ពោ ទុច្ចរិតំ បហាតុំ អសំវរំ បហាតុំ ទុស្សីល្យំ បហាតុំ ។

ធម៌ទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺលះបង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីមិនឃើញនូវព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ១ លះបង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីមិនស្តាប់នូវអរិយធម៌ ១ លះបង់នូវចិត្តប្រកួតប្រកាន់ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលលះបង់ធម៌ទាំង ៣ នេះបានហើយ ទើបគួរលះបង់នូវការក្តៅក្រហាយ លះបង់នូវសេចក្តីមិនដឹងខ្លួន លះបង់នូវសេចក្តីរវើរវាយនៃចិត្តបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលលះបង់ធម៌ទាំង ៣ បានហើយ ទើបគួរលះបង់សេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីមិនឃើញនូវព្រះអរិយៈទាំងឡាយ លះបង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីមិនស្តាប់នូវអរិយធម៌ លះបង់នូវចិត្តប្រកួតប្រកាន់បាន ។ ធម៌ទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺលះបង់នូវសេចក្តីរវើរវាយ ១ លះបង់នូវសេចក្តីមិនសង្រួម ១ លះបង់នូវភាពទ្រុស្តសីល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលលះបង់ធម៌ទាំង ៣ នេះបានហើយ ទើបគួរលះបង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីមិនឃើញនូវព្រះអរិយៈទាំងឡាយ លះបង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីមិនស្តាប់នូវអរិយធម៌ លះបង់នូវចិត្តប្រកួតប្រកាន់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលលះបង់ធម៌ទាំង ៣ បានហើយ ទើបគួរលះបង់នូវសេចក្តីរវើរវាយ លះបង់នូវសេចក្តីមិនសង្រួម លះបង់នូវភាពទ្រុស្តសីល ។

កតមេ តយោ ។ អស្សទ្ធិយំ បហាយ
អាឧញ្ញាតំ បហាយ កោសជ្ជំ បហាយ ។
ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ តយោ ធម្មេ បហាយ
កាយេ ឧទ្ធច្ចំ បហាតុំ អសំវរំ បហាតុំ ទុស្សីល្យំ
បហាតុំ ។ តយោ ភិក្ខវេ ធម្មេ បហាយ កាយេ
អស្សទ្ធិយំ បហាតុំ អាឧញ្ញាតំ បហាតុំ កោសជ្ជំ
បហាតុំ ។ កតមេ តយោ ។ អនាឧរិយំ បហាយ
ឱរោចស្សតំ បហាយ ចាបមិត្តតំ បហាយ ។ ឥមេ
ខោ ភិក្ខវេ តយោ ធម្មេ បហាយ កាយេ អស្សទ្ធិយំ
បហាតុំ អាឧញ្ញាតំ បហាតុំ កោសជ្ជំ បហាតុំ ។
តយោ ភិក្ខវេ ធម្មេ បហាយ កាយេ អនាឧរិយំ
បហាតុំ ឱរោចស្សតំ បហាតុំ ចាបមិត្តតំ បហាតុំ ។
កតមេ តយោ ។ អហិរិកំ បហាយ
អនោត្តប្បំ បហាយ បមាទំ បហាយ ។

ធម៌ទាំង ๓ តើដូចម្តេច ។ គឺលះបង់នូវភាពមិនមានសទ្ធា ๑ លះបង់នូវសេចក្តីមិនដឹងនូវពាក្យពោល ๑ លះបង់នូវសេចក្តីខ្ជិល ๑ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលលះបង់ធម៌ទាំង ๓ នេះបានហើយ ទើបគួរលះបង់នូវសេចក្តីរវើរវាយ លះបង់នូវសេចក្តីមិនសង្រួម លះបង់នូវភាពទ្រុស្តសីលបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលលះបង់ធម៌ទាំង ๓ បានហើយ ទើបគួរលះបង់នូវភាពមិនមានសទ្ធា លះបង់នូវសេចក្តីមិនដឹងនូវពាក្យពោល លះបង់នូវសេចក្តីខ្ជិលបាន ។ ធម៌ទាំង ๓ តើដូចម្តេច ។ គឺលះបង់នូវសេចក្តីមិនអើពើ ๑ លះបង់នូវភាពជាអ្នកប្រជៀវក្រ ๑ លះបង់នូវភាពនៃចាបមិត្ត ๑ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាល លះបង់ធម៌ទាំង ๓ បានហើយ ទើបគួរលះបង់នូវភាពមិនមានសទ្ធា លះបង់នូវភាពមិនដឹងនូវពាក្យពោល លះបង់នូវសេចក្តីខ្ជិលបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលលះបង់ធម៌ទាំង ๓ បានហើយ ទើបគួរលះបង់នូវសេចក្តីមិនអើពើ លះបង់នូវភាពជាអ្នកប្រជៀវក្រ លះបង់នូវភាពនៃចាបមិត្តបាន ។ ធម៌ទាំង ๓ តើដូចម្តេច ។ គឺលះបង់នូវសេចក្តីមិនអៀនខ្មាសនឹងអំពើទុច្ចរិត ๑ លះបង់នូវសេចក្តីមិនក្តៅនឹងអំពើទុច្ចរិត ๑ លះបង់នូវសេចក្តីឆ្កួសប្រហែស ๑ ។

๙ មេ ខោ ភិក្ខវេ តយោ ឧម្មេ បហាយ កញ្ចោ អនាគរិយំ បហាតុំ នោវចស្សតំ បហាតុំ ចាវចិត្តតំ បហាតុំ ។ ហិរិអាយំ ភិក្ខវេ ឋិតប្បវី អប្បមត្តោ ហោតិ ។ សោ អប្បមត្តោ សមាធោ កញ្ចោ អនាគរិយំ បហាតុំ នោវចស្សតំ បហាតុំ ចាបចិត្តតំ បហាតុំ ។ សោ កល្យាណចិត្តោ សមាធោ កញ្ចោ អស្សន្ធិយំ បហាតុំ អវធញ្ញតំ បហាតុំ កោសជ្ជំ បហាតុំ ។ សោ អារទ្ធវីរិយោ សមាធោ កញ្ចោ ឧទ្ធច្ចំ បហាតុំ អសំ-វរំ បហាតុំ ទុស្សីល្យំ បហាតុំ ។ សោ សីលវា សមាធោ កញ្ចោ អវិយានំ អនស្សនកម្យតំ បហាតុំ អវិយធម្មំ អសោតុកម្យតំ បហាតុំ ឧបារម្ភចិត្តតំ បហាតុំ ។ សោ អនុបារម្ភចិត្តោ សមាធោ កញ្ចោ មុដ្ឋសច្ចំ បហាតុំ អសម្បជញ្ញំ បហាតុំ ចេតសោ វិក្ខេបំ បហាតុំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលលះបង់ធម៌ទាំង ៣ ប្រការហើយ ទើបគួរលះបង់នូវសេចក្តីមិនអើពើ លះបង់នូវភាពជាអ្នកប្រជ្រៀក លះបង់នូវភាពនៃបុថុជ្ជនបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីអឿនឱ្ងាសនឹងអំពើទុច្ចរិត ក្តៅនឹងអំពើទុច្ចរិត មិនប្រមាទ ។ កាលបើបុគ្គលនោះ មិនប្រមាទហើយ ទើបគួរដើម្បីលះបង់នូវសេចក្តីមិនអើពើ លះបង់នូវភាពជាអ្នកប្រជ្រៀក លះបង់នូវភាពនៃបុថុជ្ជនបាន ។ កាលបើបុគ្គលនោះ មានកល្យាណមិត្តហើយ ទើបគួរដើម្បីលះបង់នូវភាពមិនមានសទ្ធា លះបង់នូវសេចក្តីមិនដឹងនូវពាក្យពោល លះបង់នូវសេចក្តីឱ្ងិលបាន ។ កាលបើបុគ្គលនោះ មានសេចក្តីព្យាយាមប្រារព្ធហើយ ទើបគួរ ដើម្បីលះបង់នូវសេចក្តីរអាក់រអួយ លះបង់នូវភាពមិនសង្រួម លះបង់នូវភាពទ្រុស្តសីលបាន ។ កាលបើបុគ្គលនោះមានសីល ទើបគួរ ដើម្បីលះបង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីមិនឃើញនូវព្រះអរិយៈទាំងឡាយ លះបង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីមិនស្គាប់នូវអរិយធម៌ លះបង់នូវចិត្តប្រកួតប្រកាន់បាន ។ កាលបើបុគ្គលនោះមិនមានចិត្តប្រកួតប្រកាន់ហើយ ទើបគួរ ដើម្បីលះបង់នូវការក្តៅក្រហាយ លះបង់នូវសេចក្តីមិនដឹងខ្លួន លះបង់នូវសេចក្តីសាប់សល់នៃចិត្តបាន ។

សោ អរិដ្ឋំ ឆ្តចិត្តោ សមានោ ភញ្ញោ អយោនិសោ មនសិការំ បហាតុំ កុម្មគ្គសេវនំ បហាតុំ ខេតសោ លីនត្តំ បហាតុំ ។ សោ អលីនចិត្តោ សមានោ ភញ្ញោ សញ្ញាយនិដ្ឋឹ បហាតុំ វិចិកិច្ឆំ បហាតុំ សីលព្វតបរាមាសំ បហាតុំ ។ សោ អវិ-ចិកិច្ឆោ សមានោ ភញ្ញោ រាគំ បហាតុំ ទោសំ បហាតុំ មោហំ បហាតុំ ។ (๑)រាគំ បហាយ ទោសំ បហាយ មោហំ បហាយ ភញ្ញោ ជាតិ បហាតុំ ជរំ បហាតុំ មរណំ បហាតុន្តិ ។

(๗๗) ឧសភ តិក្ខត្តុ អសទ្ធម្មេហិ សមន្នា-គតោ តាតោ ។ កតមេហិ ឧសភ ។ ឆិស្ស ច បតញ្ញោ ច តិន្តិណោ(๒) ច មហក្ឃសោ ច លុទ្ទោ ច អតារុណិតោ ច ខុទ្ទលោ ច ឆិរាវី(๓)ច មុទ្ធ-ស្សតិ ច ឧច្ចយិតោ ច ។ ឥមេហិ ខោ តិក្ខត្តុ ឧសភ អសទ្ធម្មេហិ សមន្នាគតោ តាតោ ។

---

๑ ឧ. ម. ឯត្ថ សោតិ បាឋោ អត្ថិ ។ ๒ ម. តិល្លលោ ។ ๓ ឧ. ម. ឆរិកា ។

កាលបើបុគ្គលនោះ មិនមានចិត្តរសាប់រសល់ហើយ ទើបគួរ ដើម្បីលះបង់នូវកិរិយាធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយមិនមែនឧបាយ លះបង់នូវការសេពគប់នូវផ្លូវខុស លះបង់នូវសេចក្តីរញ្ជួយនៃចិត្តបាន ។ កាលបើបុគ្គលនោះ មិនមានចិត្តរញ្ជួយហើយ ទើបគួរ ដើម្បីលះបង់នូវសក្កាយទិដ្ឋិ លះបង់នូវវិចិកិច្ឆា លះបង់នូវសីលព្វតបរាមាសៈបាន ។ កាលបើបុគ្គលនោះ មិនមានវិចិកិច្ឆាហើយ ទើបគួរ ដើម្បីលះបង់រាគៈ លះបង់ទោសៈ លះបង់មោហៈបាន ។ កាលបើបុគ្គលនោះ លះបង់រាគៈ លះបង់ទោសៈ លះបង់មោហៈហើយ ទើបគួរ ដើម្បីលះបង់ជាតិ លះបង់ជរា លះបង់មរណៈបាន ។

(๗๗) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្អែកប្រកបដោយអសទ្ធម្ម ១០ យ៉ាង ។ ប្រកបដោយអសទ្ធម្មទាំង ១០ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺជាសត្វកំចាត់បង់(នូវគុណ) ๑ ក្រអឺតក្រទន ๑ មានសេចក្តីរវើរវាយ ๑ ស៊ីច្រើន ๑ អាក្រក់ ๑ មិនមានសេចក្តីកតញ្ញូ ๑ មានកំឡាំងថយ ๑ មានសំឡេងគ្រាវ ๑ មានស្មារតីវង្វេង ๑ ធ្វើនូវសេចក្តីសន្សំ ๑ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្អែកប្រកបដោយអសទ្ធម្ម ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ฝ่ายเหนือ ของ ภิกษุ ๑๐ พวก ผู้ถึงพร้อมด้วยสมณกัปปะ ย่อมอยู่ ในภิกขุ ๆ ภิกษุ ๑๐ พวกเหล่านี้ คือ ๑ ภิกษุชื่อ ปกุฬา ๑ ภิกษุชื่อ เวฏฐิลาคิ ๑ ภิกษุชื่อ มหาสุมนะ ๑ ภิกษุชื่อ ลกุณฑกะ ๑ ภิกษุชื่อ อกาลุณิกาคิ ๑ ภิกษุชื่อ ทุพพลิ ๑ ภิกษุชื่อ ชิรดี ๑ ภิกษุชื่อ มุฏฐสัสสติ ๑ ภิกษุชื่อ เรวตขลิตกาคิ ๑ ๆ ภิกษุเหล่านี้ ของ ภิกษุ ๑๐ พวก ผู้ถึงพร้อมด้วยสมณกัปปะ ย่อมอยู่ ในภิกขุ ๆ

[๗๘] ภิกษุ ๑๐ พวก ผู้ถึงพร้อมด้วยสมณกัปปะ ย่อมอยู่ ในวัชชี ๆ ภิกษุ ๑๐ พวกเหล่านี้ คือ ภิกษุ ๑๐ พวก ในวัชชี ทุสสีลา ภิกษุ ๑๐ พวก ในวัชชี อลัชชิโน ภิกษุ ๑๐ พวก ในวัชชี อเนกวิหิโน ภิกษุ ๑๐ พวก ในวัชชี อสมฺปวิสกปฺปิโน[๑] ภิกษุ ๑๐ พวก ในวัชชี อตฺถกามสกปวาทิกา[๒] ภิกษุ ๑๐ พวก ในวัชชี สงฺฆฏฺฏิปภามาสี[๓] อาคันตุกภิกษุ ๑๐ พวก ในวัชชี

---

๑ ฉ. ม. อสมฺปวิสสมฺมตฺติโน ๆ ๒ ม. อตฺตกามสมวาทิกา ๆ ๓ ฉ. ม สงฺฆฏฺฏิปภามสา ๆ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាបប្រកប ដោយអសទ្ធម្ម ១០ យ៉ាង តើយ៉ាងនោះ
ដែរ ។ ប្រកបដោយអសទ្ធម្ម ១០ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺជាអ្នកកំចាត់
បង់ (នូវគុណ) ១ ជាអ្នកក្រអឺតក្រទន ១ ជាអ្នកមានសេចក្តីរិះរោម ១
ជាអ្នកស៊ីប្រើខ ១ ជាមនុស្សអាក្រក់ ១ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីកុំណា ១
ជាអ្នកមានកំឡាំងថយ ១ ជាអ្នកមានសំឡេងអាក្រក់ ១ ជាអ្នកមាន
ស្មារតីវង្វេង ១ ជាអ្នកឆ្កួនូវសេចក្តីសន្សំ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុជាបប្រកប ដោយអសទ្ធម្ម ១០ យ៉ាង យ៉ាងនេះឯង ។

(៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិគ្រន្ថ ប្រកបដោយអសទ្ធម្ម
១០ យ៉ាង ។ ប្រកបដោយអសទ្ធម្ម ១០ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិគ្រន្ថមិនមានសទ្ធា ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួក
និគ្រន្ថជាអ្នកទ្រុស្តសីល ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិគ្រន្ថមិនមានហិរិ ១
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិគ្រន្ថមិនមានឧត្តប្បៈ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ពួកនិគ្រន្ថជាអ្នកមានអស្សវៈសាមិត្រ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួក
និគ្រន្ថ ជាអ្នកដំកើងខ្លួនឯង ហើយបង្អាប់បុគ្គលដទៃ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ពួកនិគ្រន្ថ ជាអ្នកស្មោះអង្គែល កន្ធិដ្ឋិបៃស់ខ្លួនជាអ្នក
ប្រកាន់មាំ ជាអ្នកលះបង់នូវអំពើ ដែលខ្លួនប្រកាន់ បានដោយកម្រ ១

กิกฺขเว ฉกฺกา กุมารกา กิกฺขเว ฉกฺกา จาปิฬา กิกฺขเว ฉกฺกา มิฬาฉิฏฺฐกา กิกฺขเว ฉกฺกา(๑) ฯ เอเมหิ เขา กิกฺขเว ทสหิ อสทฺธมฺเมหิ สมนฺนาคตา ฉกฺกาติ ฯ

(๗๙) ทสเยเมวาหิ กิกฺขเว อายาตาวตฺถุหิ ฯ กตเมหิ ทสหิ ฯ อนตฺถํ เม อจรีติ อายาตา ปฏิหนฺติ อนตฺถํ เม จรตีติ อายาตา ปฏิหนฺติ อนตฺถํ เม จริสฺสตีติ อายาตา ปฏิหนฺติ ปิยสฺส เม มนาปสฺส อนตฺถํ อจริ... อนตฺถํ จรติ... อนตฺถํ จริสฺสตีติ อายาตา ปฏิหนฺติ อปฺปิยสฺส เม อมนาปสฺส อตฺถํ อจริ... อตฺถํ จรติ...

---

๑ ม. ปาปมิตฺตา กิกฺขเว ฉกฺกนิปาตโต ปาปา ทิสฺสนฺติ ฯ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិគ្រន្ថជាអ្នកកុហក ๑ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិគ្រន្ថជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏លាមក ๑ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិគ្រន្ថជាអ្នកមានទិដ្ឋិខុស ๑ ฯ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិគ្រន្ថប្រកបដោយអសទ្ធម្ម ๑๐ យ៉ាងនេះឯង ฯ

(๗๙) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាយាតវត្ថុ (ហេតុនៃគំនុំ) នេះមាន ๑๐ យ៉ាង ฯ អាយាតវត្ថុទាំង ๑๐ យ៉ាង តើដូចម្តេច ฯ គឺបុគ្គលចងគំនុំ ដោយគិតថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ ដល់អាត្មាអញហើយ ๑ ចងគំនុំដោយគិតថា ជនឯណោះ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ ដល់អាត្មាអញ ๑ ចងគំនុំ ដោយគិតថា ជនឯណោះ នឹងប្រព្រឹត្តនូវអំពើ មិនជាប្រយោជន៍ ដល់អាត្មាអញ ๑ ចងគំនុំ ដោយគិតថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ដល់បុគ្គល ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្ត របស់អាត្មាអញហើយ... ๑ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវអំពើ មិនជាប្រយោជន៍... ๑ នឹងប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ ๑ ចងគំនុំដោយគតថា ជនឯណោះបានប្រព្រឹត្តនូវអំពើជាប្រយោជន៍ ដល់បុគ្គល មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញហើយ... ๑ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវអំពើជាប្រយោជន៍...๑

អត្តំ ចវិស្សតីតំ អាយាតំ ៣ទ្ធតំ អដ្ឋានេ ច
ករុប្បតំ ។ ឥមាឯខោ កិតក្ខវេ ឧស អាយាតវត្តនីតំ ។
[៨០] ឧសយំមេ កិតក្ខវេ អាយាតប្បដិវិនយោ ។
កតមេ ឧស ។ អនត្តំ មេ អចវិ តំ ករុតេត្ត
លព្ភតំ អាយាតំ បដិវិនេតំ អនត្តំ មេ ចវតិ តំ
ករុតេត្ត លព្ភតិ អាយាតំ បដិវិនេតំ អនត្តំ មេ
ចវិស្សតិ តំ ករុតេត្ត លព្ភតិ អាយាតំ បដិវិនេតំ
ឥយស្ស មេ មហាបស្ស អនត្តំ អចវិ... អនត្តំ ចវតិ...

នឹងប្រព្រឹត្តនូវអំពើជាប្រយោជន៍ ១ ក្រោធក្នុងទីដែលមិនគួរ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាយាតវត្ថុមាន ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

(៨០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាយាតបច្ចវេក្ខណ៍ (ការកំចាត់បង់នូវគំនុំ) នេះមាន ១០ យ៉ាង ។ អាយាតបច្ចវេក្ខណ៍ទាំង ១០ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គលកំចាត់បង់នូវគំនុំ ដោយគិតថា ជនឯណោះ ចានប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ ដល់អាត្មាអញហើយ អាត្មាអញ គប្បីចានូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍នោះ ក្នុងបុគ្គលនុ៎ះអំពីណា ១ កំចាត់បង់នូវគំនុំ ដោយគិតថា ជនឯណោះ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ ដល់អាត្មាអញ អាត្មាអញ គប្បីចានូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍នោះ ក្នុងបុគ្គលនុ៎ះ អំពីណា ១ កំចាត់បង់នូវគំនុំ ដោយគិតថា ជនឯណោះ នឹងប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ ដល់អាត្មាអញ អាត្មាអញ គប្បីចានូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍នោះ ក្នុងបុគ្គលនុ៎ះអំពីណា ១ កំចាត់បង់នូវគំនុំ ដោយគិតថា ជនឯណោះ ចានប្រព្រឹត្តអំពើ មិនជាប្រយោជន៍ ដល់បុគ្គលជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញហើយ... ១ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍... ១

អនត្តំ ចវិស្សតិ តំ កុតេត្ថ លព្ភាតិ អាយាតំ បដិវិនេតិ អប្បិយស្ស មេ អមនាបស្ស អត្តំ អចវិ... អត្តំ ចវតិ... អត្តំ ចវិស្សតិ តំ កុតេត្ថ លព្ភាតិ អាយាតំ បដិវិនេតិ អដ្ឋានេ ច ឯ កុប្បតិ ។ ឥមេ ខោ តិក្ខត្តុំ ឧស អាយាត-ប្បដិវិនយាតិ ។

អភគ្គវគ្គោ ឥតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

អភគ្គវេ្ចា កណ្ណកោ ឥដ្ឋា វឌ្ឍិ ច មិតសាលយ(១)
អភព្ភោ ចេវ(២) តាវតោ ច ឯកត្តា ឧស(៣) វុត្តិតិ ។

---

១ ម. មិតសាលាយ ។ ២ ម. វិសមញ្ច ខោ ។ ៣ ម. ម. ទ្វេ ច ។

ទំនឹងប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ អាត្មាអញគប្បីបាននូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍នោះ ក្នុងបុគ្គលនុ៎ះ អំពីណា ១ កំចាត់បង់នូវគំនុំ ដោយគិតថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវអំពើជាប្រយោជន៍ ដល់បុគ្គលមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញហើយ ១ ... កំពុងប្រព្រឹត្តនូវអំពើជាប្រយោជន៍ ... ១ ទំនឹងប្រព្រឹត្តនូវអំពើជាប្រយោជន៍ អាត្មាអញគប្បីបាននូវអំពើជាប្រយោជន៍នោះ ក្នុងបុគ្គលនុ៎ះ អំពីណា ១ មិនក្រោធក្នុងទីមិនគួរ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាយោគប្បដិវិនយ មាន ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ អាកង្ខវគ្គ ទី ៣ ។

๑ ទុតិយនៃអាកង្ខវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីសេចក្តីប្រាថ្នា ១ អំពីធម៌ជាបន្ទា ១ អំពីធម៌ជាទីប្រាថ្នា ១ អំពីសេចក្តីចំរើន ១ អំពីមិគសាលឧបាសិកា ១ អំពីបុគ្គលមិនគួរលេះបង់ ១ អំពីភ្លៃក ១ អំពីពួកទេវតា ១ អំពីវត្ត ១០ យ៉ាងមាន (ពីរលើក) ១ ។

បើរវិគ្គោ បឋមភាគោ

(៨១) ឯកំ សមយំ ភគវា ចម្បាយំ វិហរតិ គគ្គរាយ បោក្ខរណិយា តីរេ ។ អថខោ អាយស្មា ឧបវាណោ(១) យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា ឧបវាណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កតីហិ នុ ខោ ភន្តេ ធម្មេហិ តថាគតោ និស្សជ្ជោ វិសំយុត្តោ វិប្បមុត្តោ វិមរិយាទិកតេន ចេតសា វិហរតីតិ ។ ទសហិ ខោ ឧបវាន ធម្មេហិ តថាគតោ និស្សជ្ជោ វិសំយុត្តោ វិប្បមុត្តោ វិមរិយាទិកតេន ចេតសា វិហរតិ ។ កតមេហិ ទសហិ ។ រូបេន ខោ ឧបវាន តថាគតោ និស្សជ្ជោ វិសំយុត្តោ វិប្បមុត្តោ វិមរិយាទិកតេន ចេតសា វិហរតិ វេទនាយ ខោ ឧបវាន... សញ្ញាយ ខោ ឧបវាន... សង្ខារេហិ ខោ ឧបវាន... វិញ្ញាណេន ខោ ឧបវាន... ជាតិយា ខោ ឧបវាន... ជរាយ ខោ ឧបវាន... មរណេន ខោ ឧបវាន...

---

១ ឧ. ពាហុនោ ។ ម. វិហនោ ។

ទុតិយបណ្ណាសក បឋមវគ្គ ទី ៤

(៨១) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គង់ក្បែរឆ្នេរស្រះឈ្មោះគគ្គក ជិតក្រុងចម្បា ។ គ្រានោះ ព្រះរាហុនៈដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះរាហុនៈដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលសួរ ព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះតថាគត មានព្រះហឫទ័យ ទំលាយនូវទំនប់គឺកិលេស តើរលាស់ចេញ ឃ្លាតចេញ រួចស្រឡះចាកធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលរាហុនៈ ព្រះតថាគតមានចិត្តទំលាយនូវទំនប់ គឺកិលេស រលាស់ចេញ ឃ្លាតចេញ រួចស្រឡះចាកធម៌ ១០ យ៉ាង ។ ធម៌ ១០ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលរាហុនៈ ព្រះតថាគតមានចិត្តទំលាយនូវទំនប់ គឺកិលេស រលាស់ចេញ ឃ្លាតចេញ រួចស្រឡះចាករូប ១ ម្នាលរាហុនៈ ចាកវេទនា ...១ ម្នាលរាហុនៈ ចាកសញ្ញា ...១ ម្នាលរាហុនៈ ចាកសង្ខារទាំងឡាយ ...១ ម្នាលរាហុនៈ ចាកវិញ្ញាណ ...១ ម្នាលរាហុនៈ ចាកជាតិ ...១ ម្នាលរាហុនៈ ចាកជរា ...១ ម្នាលរាហុនៈ ចាកមរណៈ ...១

ឧក្កែហិ ខោ ភហុន... តិលេសេហិ ខោ ភហុនតថា-
កតោ ឯសច្ឆជោ វិសំយុត្តោ វិប្បមុត្តោ វិមរិយាទិកតេន
ចេតសា វិហរតិ ។ សេយ្យថាបិ ភហុន ខុប្បលំ វ បទុមំ វ បុណ្ឌរីកំ វ ឧទកេ ជាតំ
ឧទកេ សំវឌ្ឍំ ឧទកា អច្ចុគ្គម្ម តិដ្ឋតិ(๑) អនុប-
លិត្តំ ឧទកេន ឯវមេវ ខោ ភហុន ឥមេហិ
ឧសហិ ឧម្មេហិ តថាកតោ ឯសច្ឆជោ វិសំយុត្តោ
វិប្បមុត្តោ វិមរិយាទិកតេន ចេតសា វិហរតីតិ ។

(๘๒) អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន
ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវា-
ទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ
អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ភគវា ឯតទវោច សោ វតានន្ទ
តិក្ខុ អស្សទ្ធោ សមាធោ ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍិំ
វិរូឡ្ហិំ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។

๑ ម. បច្ចុគ្គម្ម បិតំ ។

ម្នាលភិក្ខុនេះ ចាកខ្ញុំក្តីតាំងឡាយ ...១ ម្នាលភិក្ខុនេះ ព្រះតថាគតមានចិត្តទំលាយនូវទំនប់ គឺកិលេស រលាស់ចេញ ឃ្លាតចេញ រួចស្រឡះចាកកិលេស ១ ។ ម្នាលភិក្ខុនេះ ដូចទឧម្ប្រលក្តី ឈូកក្រហមក្តី ឈូកសក្តី ដែលដុះក្នុងទឹក លូតលាស់ក្នុងទឹក លូតផុតអំពីទឹក មិនជាប់ដោយទឹក យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុនេះ ព្រះតថាគតមានចិត្តទំលាយនូវទំនប់ គឺកិលេស រលាស់ចេញ ឃ្លាតចេញ ផុតស្រឡះហើយ ចាកធម៌តាំង ១០ ប្រការនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៨៦) គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ បានចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា ភិក្ខុនោះឯង មិនមានសទ្ធា ឱដ្ឋដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះនុ៎ះ មិនមែនជាហានៈទេ ។

សោ វតានន្ត កិត្តិ ទុស្សីលោ សមាធោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍិ វិរូឡ្ហិ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានន្ត កិត្តិ អប្បស្សុតោ សមាធោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍិ វិរូឡ្ហិ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានន្ត កិត្តិ ទុព្ភធោ សមាធោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍិ វិរូឡ្ហិ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានន្ត កិត្តិ ចាបលិត្តោ សមាធោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍិ វិរូឡ្ហិ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានន្ត កិត្តិ កុសីតោ សមាធោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍិ វិរូឡ្ហិ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានន្ត កិត្តិ មុដ្ឋស្សតិ សមាធោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍិ វិរូឡ្ហិ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានន្ត កិត្តិ អសន្តុដ្ឋោ សមាធោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍិ វិរូឡ្ហិ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ

ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកទ្រុស្តសីល នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើនលូតលាស់ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះដូច្នេះនុ៎ះ មិនមែនជាហាន:ទេ ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកចេះដឹងតិច នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះនុ៎ះ មិនមែនជាហាន:ទេ ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកប្រដៅក្រ នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះដូច្នេះនុ៎ះ មិនមែនជាហាន:ទេ ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកមានមិត្តអាក្រក់ នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះដូច្នេះនុ៎ះ មិនមែនជាហាន:ទេ ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកខ្ជិលច្រអូស នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះនុ៎ះ មិនមែនជាហាន:ទេ ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកមានស្មារតីភ្លេចភ្លាំង នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះនុ៎ះ មិនមែនជាហាន:ទេ ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកមិនមានសន្ដោស នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះនុ៎ះ

នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានុ កិក្ខុ ចាបិច្ឆោ សមានោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហិ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានុ កិក្ខុ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ សមានោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហិ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានុ កិក្ខុ ឥមេហិ ខោ ឧសមេហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហិ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានុ កិក្ខុ សង្ឃោ សមានោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហិ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានុ កិក្ខុ សីលវា សមានោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហិ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានុ កិក្ខុ ពហុស្សុតោ សុតធរោ សមានោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហិ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។

មិនមែនជាហានៈទេ ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកប្រាថ្នាលាមក
នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះ+ន្ទុះ
មិនមែនជាហានៈទេ ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ
នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើនលូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះ
+ន្ទុះ មិនមែនជាហានៈទេ ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ប្រកបដោយ
ធម៌ខាងឯ ១០ ប្រការនេះ នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ
ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះ+ន្ទុះ មិនមែនជាហានៈទេ ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យ
ថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកមានសទ្ធា នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់
ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះ+ន្ទុះ ទើបជាហានៈ ។ ម្នាលអានន្ទ
ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកមានសីល នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់
ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះ+ន្ទុះ ទើបជាហានៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យ
ថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកចេះដឹង អ្នកទ្រទ្រង់ព្រះសូត្រ នឹងដល់នូវសេចក្តី
ចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះ+ន្ទុះ ទើបជាហានៈ ។

សោ វតានន្ទ តំក្ខុ សុវចោ សមាធោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ
វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហឹ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។
សោ វតានន្ទ តំក្ខុ កាលញ្ញាណមិត្តោ សមាធោ
ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហឹ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ
ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានន្ទ តំក្ខុ អារទ្ធវីរិយោ
សមាធោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហឹ វេបុល្លំ
អាបជ្ជិស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានន្ទ
តំក្ខុ ឧបដ្ឋិតស្សតិ សមាធោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ
វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហឹ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។
សោ វតានន្ទ តំក្ខុ សន្តុដ្ឋោ សមាធោ ឥមស្មឹ
ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហឹ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ ឋាន-
មេតំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានន្ទ តំក្ខុ អប្បិច្ឆោ
សមាធោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហឹ វេបុល្លំ
អាបជ្ជិស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានន្ទ
តំក្ខុ សម្ភោធិដ្ឋគោ សមាធោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ
វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហឹ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។

ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកប្រដៅដាយ នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះនុ៎ះ ទើបជាហាន: ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកមានកល្យាណមិត្តនឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះនុ៎ះ ទើបជាហាន: ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកមានព្យាយាមប្រារព្ធហើយ នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះនុ៎ះ ទើបជាហាន: ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកមានស្មារតីតាំងមាំ នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះនុ៎ះ ទើបជាហាន: ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកមានចិត្តសន្តោស នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើនលូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះនុ៎ះ ទើបជាហាន: ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាអ្នកប្រាថ្នាតិច នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើនលូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះនុ៎ះ ទើបជាហាន: ។ ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ជាសមាទិដ្ឋ នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះនុ៎ះ ទើបជាហាន: ។

สฺวาตนฺตนฺ กิกฺขุ ฯเปฯ เขา ฉสหิ ฉหฺเหิ สมฺปยุตฺโต ฯ ฉมฺหิ วินเย วุฑฺโฒ ภิกฺขุ เวทิตพฺโพ อาปชฺชิตาติ ฯ ฉมฺหิ วินเย วุฑฺโฒ ภิกฺขุ เวทิตพฺโพ ฯ

[๘๓] อถโข อายสฺมา ปุณฺณิโย เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ ฯ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตนฺ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตนฺ นิสีทิ ฯ เอกมนฺตนฺ นิสินฺโน โข อายสฺมา ปุณฺณิโย ภควนฺตนฺ เอตทโวจ เกนนฺ ขฺวิธ ภนฺเต เหตุ เกน ปจฺจโย เยน อเปฺรกขา ตถาคตสฺส ฉนฺทเสนา ปฏิภาติ อเปฺรกขา น ปฏิภาตีติ ฯ สนฺโต จ ปุณฺณิย กิกฺขู เหวาติ โข จ อุปสงฺกมิตา เนว ตาว ตถาคตสฺส ฉนฺทเสนา ปฏิภาติ ฯ ยโต จ โข ปุณฺณิย กิกฺขู สนฺโต จ เหวาติ อุปสงฺกมิตา จ เอว ตถาคตสฺส ฉนฺทเสนา ปฏิภาติ สนฺโต จ ปุณฺณิย กิกฺขู เหวาติ อุปสงฺกมิตา จ โข จ ปยิรุปาสิตา... ปยิรุปาสิตา จ

ម្នាលអានន្ទ ពាក្យថា កិកុនោះឯង ប្រកបដោយធម៌ទាំង ១០ យ៉ាងនេះ ទើបដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះ ឬ ទើបជាហានៈ ។

[៨៣] គ្រានោះ ព្រះបុណ្ណិយៈដ៏មានអាយុ បានចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះបុណ្ណិយៈដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូល សួរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ក្នុងកាលខ្លះ ធម្មទេសនា ប្រាកដដល់ព្រះតថាគត ក្នុងកាលខ្លះ មិនប្រាកដ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលបុណ្ណិយៈ កិកុជាអ្នកមានសទ្ធា តែមិនចូលទៅរក ដោយបណា ធម្មទេសនាមិនប្រាកដ ដល់ព្រះតថាគត ដោយនោះ ។ ម្នាលបុណ្ណិយៈ កាលបើកិកុមានសទ្ធាផង ចូលទៅរកផង យ៉ាងនេះ ទើបធម្មទេសនាប្រាកដ ដល់ព្រះតថាគត ម្នាលបុណ្ណិយៈ កិកុអ្នកមានសទ្ធាផង ចូលទៅរកផង តែមិនចូលទៅអង្គុយជិត ... ចូលទៅអង្គុយជិតហើយ

នោ ច បរិបុច្ឆតា... បរិបុច្ឆតា ច នោ ច ឱបាតសោតោ ច ឆម្មំ សុណាតិ... ឱបាតសោតោ ច ឆម្មំ សុណាតិ នោ ច សុត្វា ឆម្មំ ជានាតិ... សុត្វា ច ឆម្មំ ជានាតិ នោ ច ឯតានំ ឆម្មានំ អត្តំ ឧបបរិក្ខតិ... ឯតានញ្ច ឆម្មានំ អត្តំ ឧបបរិក្ខតិ នោ ច អត្ត-មញ្ញាយ ឆន្ទមញ្ញាយ ឆម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ហោតិ ... អត្តមញ្ញាយ ឆន្ទមញ្ញាយ ឆម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ហោតិ នោ ច កល្យាណវាចោ ហោតិ កល្យាណ-វាក្ករណោ ចោរិយា វាចាយ សមន្នាគតោ វិសុទ្ធាយ អនេលកទ្ធាយ អត្តស្ស វិញ្ញាបនិយា កល្យាណ-វាចោ ច ហោតិ កល្យាណវាក្ករណោ ចោរិយា វាចាយ សមន្នាគតោ វិសុទ្ធាយ អនេលកទ្ធាយ អត្តស្ស វិញ្ញាបនិយា នោ ច សន្ទិស្សកោ ហោតិ សមាធបកោ សមុទ្ធច្ចកោ សម្បហំសកោ សព្រហ្ម-ចារីនំ នេវ តាវ តថាគតំ ឆម្មនេត្តា បដិភាតិ ។

តែមិនសាកសួរ ... សាកសួរហើយ តែមិនផ្គង់ត្រចៀកស្តាប់ធម៌ ... ផ្គង់ត្រចៀកស្តាប់ធម៌ហើយ តែស្តាប់មិនចាំធម៌ ... ស្តាប់ចាំធម៌ទុកហើយ តែមិនពិចារណានូវអត្ថនៃធម៌ ដែលខ្លួនចាំទុកហើយ ... ពិចារណានូវធម៌ ដែលខ្លួនចាំទុកហើយ តែមិនដឹងអត្ថមិនដឹងធម៌ ប្រតិបត្តិសមគួរតាមធម៌ ... ដឹងអត្ថដឹងធម៌ ប្រតិបត្តិសមគួរតាមធម៌ហើយ តែមិនមានវាចាល្អ ពោលពាក្យដ៏ពីរោះ ប្រកបដោយសំដីអ្នកក្រុង ដែលជាវាចាច្បាស់លាស់ ជាវាចាឥតទោស ញុំាងជនដទៃឲ្យដឹងនូវអត្ថបាន មានវាចាល្អ ពោលពាក្យពីរោះ ប្រកបដោយសំដីអ្នកក្រុង ជាវាចាឥតទោស ញុំាងជនដទៃឲ្យដឹងនូវអត្ថហើយ តែមិនពន្យល់ មិនណែនាំ មិនឲ្យក្អៀវក្អា មិនឲ្យរីករាយ ដល់ពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គលធម្មទេសនា រមែងមិនប្រាកដ ដល់ព្រះតថាគត ដោយនោះទេ ។

ยาเตา จ ขาฺ ปุณฺณิเย กิตฺตกา สงฺโฆ จ เหาติ อุปสมฺปนฺนมิตา จ ปเยาชฺฌาสิตา จ ปริปุณฺณตา จ ทิฏฺฐิสีลาเตา จ ฉนฺทา สุณาตุ สุตฺวา จ ฉนฺทา ชาเนาตุ ฉนฺนาสงฺฆ ฉนฺทาสิ อหฺ อุปปริกฺขิตุ อตฺถมญฺญาย ธมฺมมญฺญาย ธมฺมานุธมฺมปฏิปนฺโน จ เหาติ กลฺยาณวาจาเตา จ เหาติ กลฺยาณวาจกฺขรณา เหาเรยฺยา วาจาย สมนฺนาคเตา วิสฺสฏฺฐาย อเนลกตฺถาย อตฺถสฺส วิญฺญาปนิยา สงฺฆสฺสาเตา จ เหาติ สมาธิปเตา สมุตฺเตชเตา สมฺปหาสเตา สทฺธมฺมปริยายานิ วาจาเตา ตถาคตสฺ ธมฺมเทสนา ปฏิภาตุ ฯ ตเมหิ ขาฺ ปุณฺณิเย เทสิตา ธมฺมา สมนฺนาคตา ฯกนฺตฺ ตถาคตสฺ ธมฺมเทสนา ปฏิภาตีติ(๑) ฯ

[๘๔] ตตฺร ขาฺ อายสฺมา มหาโมคฺคลฺลาเนา กิตฺตกา อามนฺเตสิ อาวุโสา กิตฺตกาเตา(๒) ฯ

---

๑ ฉ. ม. เหาตีติ ฯ ๒ ม. กิตฺตาเตา ฯ

ម្នាលបុណ្ណិយៈ លុះតែភិក្ខុមានសទ្ធា ๑ ឃានចូលមកជិត ๑ ចូលទៅអង្គុយជិត ๑ សាកសួរ ๑ ផ្ចង់ត្រចៀកស្តាប់ធម៌ ๑ ស្តាប់ហើយចាំធម៌ទុក ๑ ពិចារណាទូវែអត្ថនៃធម៌ ដែលខ្លួនចាំហើយ ๑ ដឹងអត្ថដឹងធម៌ហើយប្រតិបត្តិសមគួរតាមធម៌ ๑ មានវាចាល្អ ពោលវាក្យពីរោះ ប្រកបដោយវាចាអ្នកក្រុង ជាវាចាល្អប្រាស់ណាស់ ជាវាចាឥតទោស អាចញុំាងជនដទៃ ឲ្យដឹងសេចក្តី ๑ ពន្យល់ ណែនាំ ឲ្យក្លាហាន ឲ្យរីករាយដល់ពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល ๑ យ៉ាងនេះ ទើបធម្មទេសនាប្រាកដ ដល់ព្រះតថាគត ។ ម្នាលបុណ្ណិយៈ ធម្មទេសនា ដែលប្រកបដោយធម៌ទាំង ๑๐ យ៉ាងនេះឯង ទើបប្រាកដដល់ព្រះតថាគត ដោយពិត ។

(๘๔) ក្នុងទីនោះ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលអាវុសោភិក្ខុទាំងឡាយ ។

អារុំសោតំ ខោ តេ កិកុ អាយស្មតោ មហាមោគ្គ-
ល្លានស្ស បច្ចសេ្សាសុំ ។ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ
ឯតទវោច ឥជាវុសោ កិកុ អញ្ញំ ព្យាករោតំ
ខីណា ជាតំ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
ឆាបរំ ឥត្ថត្តាយាតំ បជានាមីតំ ។ តមេនំ តថា-
គតោ វា តថាគតសាវកោ វា ឈាយី សមាបត្តិ-
កុសលោ បរចិត្តកុសលោ បរចិត្តបរិយាយកុសលោ
សមធុយុញ្ជតំ សមធុក្ខាហតំ សមធុភាសតំ ។
សោ តថាគតេន វា តថាគតសាវកេន វា
ឈាយិនា សមាបត្តិកុសលេន បរចិត្តកុសលេន
បរចិត្តបរិយាយកុសលេន សមធុយុញ្ជិយមានោ
សមធុក្ខាហិយមានោ សមធុភាសិយមានោ ឥរិណំ
អាបជ្ជតំ វិជិនំ អាបជ្ជតំ អនយំ អាបជ្ជតំ ព្យសនំ
អាបជ្ជតំ អនយព្យសនំ អាបជ្ជតំ ។ តមេនំ
តថាគតោ វា តថាគតសាវកោ វា ឈាយី

កិក្ខុទាំងនោះ បានទទួលស្តាប់ពាក្យរបស់ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ថា ព្រះកុណាអាវុសោ ។ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ក៏ពោលពាក្យដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ អ្នកនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញប្រព្រឹត្តចប់ហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ព្រះតថាគត ឬ សាវកបស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន ឈ្វាសក្នុងសមាបត្តិ ឈ្វាសក្នុងការដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលដទៃ ឈ្វាសក្នុងវារៈនៃចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ តែងសួរឈ្វេចឈ្វី ដេញដោល ពិនិត្យបញ្ជាក់មើលនូវកិក្ខុនោះ ។ កិក្ខុនោះ កាលបើព្រះតថាគត ឬសាវកបស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន ឈ្វាសក្នុងសមាបត្តិ ឈ្វាសក្នុងការដឹងនូវចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ឈ្វាសក្នុងវារៈនៃចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ សួរឈ្វេចឈ្វី ដេញដោល ពិនិត្យបញ្ជាក់មើល ក៏ដល់នូវការៈទទេ ដល់នូវការៈឥតគុណ ដល់នូវសេចក្តីមិនចំរើន ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តីមិនចំរើនទើសេចក្តីវិនាស ។ ព្រះតថាគត ឬ សាវកបស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន

สมาปตฺติกุสลา ปวุฏฺฐกุสลา ปวุฏฺฐ-
ปริโยทานกุสลา ฯปฯ เจตสา เจโต ปริจฺจ
มนสิการเกตา กตี นุ โข อยมายสฺมา อฏฺฐ
ฆาตกเกตา จิณฺณา ชาตา วุสิตา พฺรหฺมจริยํ กตํ
กรณียํ นาปรํ ๙ตฺตายาติ ปชานาติ ฯ
ตเมนํ ตถาคโต วา ตถาคตสาวโก วา ญาเปติ
สมาปตฺติกุสลา ปวุฏฺฐกุสลา ปวุฏฺฐปริโยทาน-
กุสลา ฯปฯ เจตสา เจโต ปริจฺจ ปชานาติ
เอวเมว โข อยมายสฺมา เอวมปริยุฏฺฐิเตน
เจตสา ตถาคตปฺปเวทิเต ธมฺมวินเย ปริหายเมตํ ฯ
อุปฺปนฺนปิ โข อยมายสฺมา(๑) อุปฺปนฺนาปริยุฏฺฐิเตน
เจตสา ตถาคตปฺปเวทิเต ธมฺมวินเย ปริหายเมตํ
โข ปน ตถาคตปฺปเวทิเต ธมฺมวินเย ปริหายเมตํ ฯ

---

๑ ฉ. สพฺพาเรเวตฺถ มายสฺมาติ ปาโฐ ทิสฺสติ ฯ

ឈ្មោសកង្គសមាបត្តិ ឈ្មោសកង្គការដឹងចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ ឈ្មោសកង្គ
ភាវៈនៃចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ព្រោះបានកំណត់ដឹងនូវចិត្ត
ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា ហេតុអ្វីអ្នកដ៏មានអាយុនេះ អ្នកនូវអរហត្តផលថា
អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញបាន
ប្រព្រឹត្តចប់ហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គ-
ភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។
ព្រះតថាគត ឬ សាវ័ករបស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន ឈ្មោស
កង្គសមាបត្តិ ឈ្មោសកង្គការដឹងចិត្ត នៃបុគ្គលដទៃ ឈ្មោសកង្គភាវៈ
នៃចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ ក៏ដឹងច្បាស់នូវបុគ្គលនោះ ព្រោះបានកំណត់ដឹង
នូវចិត្តដោយចិត្ត យ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តី
ក្រោធ មានចិត្តត្រូវសេចក្តីក្រោធ រួបរឹតនៅដោយច្រើន ចំណែក
ខាងការរួបរឹត ដោយសេចក្តីក្រោធនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុង
ធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មាន
អាយុនេះ ជាអ្នកមានឧបនាហៈ មានចិត្តត្រូវឧបនាហៈ រួបរឹតនៅ
ដោយច្រើន ចំណែកខាងការរួបរឹត ដោយឧបនាហៈនេះ ជាសេចក្តី
សាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។

មក្ខី ខោ បន អយមាយស្មា មក្ខូបវិយុដ្ឋនៃ ចេតសា ពហុលំ វិហរតិ មក្ខូបវិយុដ្ឋាំ ខោ បន តថាគតប្ប-វេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ បធ្បាសី ខោ បន អយមាយស្មា បធ្បាសបរិយុដ្ឋនៃ ចេតសា ពហុលំ វិហរតិ បធ្បាសបរិយុដ្ឋាំ ខោ បន តថាគតប្ប-វេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ ឥស្សុកី ខោ បន អយមាយស្មា ឥស្សាបរិយុដ្ឋនៃ ចេតសា ពហុលំ វិហរតិ ឥស្សាបរិយុដ្ឋាំ ខោ បន តថា-គតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ មច្ឆរី ខោ បន អយមាយស្មា មច្ឆេរបរិយុដ្ឋនៃ ចេតសា ពហុលំ វិហរតិ មច្ឆេរបរិយុដ្ឋាំ ខោ បន តថាគ-តប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ សឋោ ខោ បន អយមាយស្មា សាឋេយ្យបរិយុដ្ឋនៃ ចេតសា ពហុលំ វិហរតិ សាឋេយ្យបរិយុដ្ឋាំ ខោ បន

អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានមក្ខៈ មានចិត្តត្រូវមក្ខៈរួបរឹតនៅដោយច្រើន ចំណែកខាងការរួបរឹត ដោយមក្ខៈនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានបឡាសៈ មានចិត្តត្រូវបឡាសៈរួបរឹតនៅដោយច្រើន ចំណែកខាងការរួបរឹត ដោយបឡាសៈនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានឫស្សា មានចិត្តត្រូវឫស្សា រួបរឹតនៅដោយច្រើន ចំណែកខាងការរួបរឹត ដោយឫស្សានេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានមច្ឆរិយៈ មានចិត្តត្រូវមច្ឆរិយៈរួបរឹតនៅដោយច្រើន ចំណែកខាងការរួបរឹត ដោយមច្ឆរិយៈនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានការអួត មានចិត្តត្រូវសាថេយ្យៈរួបរឹតនៅដោយច្រើន ចំណែកខាងការរួបរឹត ដោយសាថេយ្យៈនេះ

តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ អាយាវី ខោ បន អយមាយស្មា អាយាបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា ពហុលំ វិហារតិ អាយាបរិយុដ្ឋានំ ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ ចាបិច្ឆោ ខោ បន អយមាយស្មា ឥច្ឆាបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា ពហុលំ វិហារតិ ឥច្ឆាបរិយុដ្ឋានំ ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ មុដ្ឋស្សតិ ខោ បន អយមាយស្មា ឧត្តរិករណីយេ ឱរមត្តកេន វិសេសាធិគមេន អន្តរាភេសានំ អាបន្នោ អន្តរាភេសានកមនំ ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ សោ វតាវុសោ កិក្ខុ ឥមេ ទស ធម្មេ អប្បហាយ ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍិំ វិរូឡ្ហិំ វេបុល្លំ អាបជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតាវុសោ កិក្ខុ ឥមេ ទស ធម្មេ បហាយ

ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគតប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានមាយា មានចិត្តត្រូវមាយា រួបរឹត នៅដោយច្រើន ចំណែកខាងការរួបរឹត ដោយមាយានេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក មានចិត្តត្រូវសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក រួបរឹត នៅដោយច្រើន ចំណែកខាងការរួបរឹតដោយសេចក្តីប្រាថ្នាលាមកនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកក្តៅចស្មារតី ដល់នូវការផ្អាកទុកនូវសេចក្តីព្យាយាម ក្នុងចន្លោះ ដោយការមិនបាននូវគុណវិសេសដ៏ថ្លៃថោក ក្នុងកិច្ចដែលខ្លួនត្រូវធ្វើតទៅទៀត ចំណែកខាងដំណើរដែលផ្អាកនូវសេចក្តីព្យាយាម ក្នុងចន្លោះនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគតប្រកាសហើយ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា កិក្ខុនោះឯង មិនបានលះបង់នូវធម៌ទាំង ១០ នេះ នឹងដល់នូវការបំរើន លូតលាស់ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះនុ៎ះ មិនមែនជាហានៈទេ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា កិក្ខុនោះឯង លះបង់នូវធម៌ទាំង ១០ នេះ

ឥមស្មឹ ឧម្មារិឯយេ វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហឹ វេបុល្លំ
អាបជ្ជិស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតីតិ ។

(๘๙) ឯកំ សមយំ អាយស្មា មហាចុន្ទោ
ចេតីសុ វិហរតិ សហជាតិយំ ។ តត្រ ខោ
អាយស្មា មហាចុន្ទោ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ អាវុសោ
ភិក្ខវោតិ ។ អាវុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ
មហាចុន្ទស្ស បច្ចស្សោសុំ ។ អាយស្មា មហាចុន្ទោ
ឯតទវោច ឥជាវុសោ ភិក្ខូ កាឡី ហោតិ វិកាឡី
អឌ្ឍកមេសុ អហំ បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជាមីតិ
វុដ្ឋហាមីតិ អហំ ទុតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជាមីតិ
វុដ្ឋហាមីតិ អហំ តតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជាមីតិ
វុដ្ឋហាមីតិ អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជាមីតិ
វុដ្ឋហាមីតិ អហំ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមាបជ្ជាមីតិ
វុដ្ឋហាមីតិ អហំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមាបជ្ជាមីតិ
វុដ្ឋហាមីតិ អហំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមាបជ្ជាមីតិ
វុដ្ឋហាមីតិ អហំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមាបជ្ជាមីតិ

នឹងដល់នូវការចំរើនលូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះឯង
ទើបជាហានៈ ។

(๘๕) សម័យមួយ ព្រះមហាចុន្ទៈ ដ៏មានអាយុ គង់ក្នុងសហ-
ជាតិប្រទេស ក្នុងវែនចេតី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមហាចុន្ទៈដ៏មាន
អាយុ ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលអាវុសោភិក្ខុទាំងឡាយ ។
ភិក្ខុទាំងនោះ បានទទួលស្តាប់ពាក្យព្រះមហាចុន្ទៈដ៏មានអាយុថា អា-
វុសោ ។ ព្រះមហាចុន្ទៈដ៏មានអាយុ បានសំដែងដូច្នេះថា ម្នាល
អាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ តែងពោលអួតក្នុងអធិគមៈ (ធម៌
ដែលគួរត្រាស់ដឹង) ថា ខ្ញុំចូលកាន់បឋមជ្ឈានក៏បាន ចេញក៏បាន ខ្ញុំចូល
កាន់ទុតិយជ្ឈានក៏បាន ចេញក៏បាន ខ្ញុំចូលកាន់តតិយជ្ឈានក៏បាន ចេញ
ក៏បាន ខ្ញុំចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈានក៏បាន ចេញក៏បាន ខ្ញុំចូលកាន់អាកា-
សានញ្ចាយតនជ្ឈានក៏បាន ចេញក៏បាន ខ្ញុំចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ចាយ-
តនជ្ឈានក៏បាន ចេញក៏បាន ខ្ញុំចូលកាន់អាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈាន ក៏
បាន ចេញក៏បាន ខ្ញុំចូលកាន់នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ក៏បាន

វុដ្ឋហាមិបិ អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបជ្ជាមិបិ
វុដ្ឋហាមិបីតិ ។ តមេនំ តថាគតោ ឯ
តថាគតសាវកោ ឯ ឈាយី សមាបត្តិកុសលោ បរ.
ចិត្តកុសលោ បរចិត្តបរិយាយកុសលោ សមធុយ្យេញ្ជតិ
សមធុក្កាមាតិ សមធុកាសតិ ។ សោ តថាគតេន ឯ
តថាគតសាវកេន ឯ ឈាយិនោ សមាបត្តិកុសលេន
បរចិត្តកុសលេន បរចិត្តបរិយាយេកុសលេន សម.
ធុយ្យេញ្ជិយេមានោ សមធុក្កាហិយមានោ សមធុកាសិ-
យមានោ ឥតិបិ អាបជ្ជតិ វិចិនំ អាបជ្ជតិ អនយំ
អាបជ្ជតិ ព្យសនំ អាបជ្ជតិ អនយព្យសនំ អាបជ្ជតិ។
តមេនំ តថាគតោ ឯ តថាគតសាវកោ ឯ ឈាយី
សមាបត្តិកុសលោ បរចិត្តកុសលោ បរចិត្តបរិយា-
យកុសលោ ឯវំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច
បនសិកភវតិ កិំ នុ ខោ អយមាយស្មា
កត្តី ហោតិ វិកត្តី អធិកមេសុ អហំ បឋមំ
ឈានំ សមាបជ្ជាមិបិ វុដ្ឋហាមិបិ ។ បេ ។

ចេញក៏បាន ខ្ញុំបួលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធក៏បាន ចេញក៏បាន ។ ព្រះតថាគត ឬ សាវកបស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន ឈ្មោះសក្នុងសមាបត្តិ ឈ្មោះសក្នុងការដឹងចិត្ត នៃបុគ្គលដទៃ ឈ្មោះសក្នុងវារៈនៃចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ ស្ទុះឈ្លួចឈ្លី ដេញដោល ពិនិត្យបញ្ជាក់មើល ចំពោះកិក្ខុនោះ ។ កិក្ខុនោះ កាលព្រះតថាគត ឬ សាវករបស់ព្រះតថាគត ដែលជាអ្នកមានឈាន ឈ្មោះសក្នុងសមាបត្តិ ឈ្មោះសក្នុងការដឹងចិត្តបុគ្គលដទៃ ឈ្មោះសក្នុងវារៈនៃចិត្តបុគ្គលដទៃ កាលស្ទុះឈ្លួចឈ្លី ដេញដោល ពិនិត្យបញ្ជាក់មើលហើយ ក៏ដល់នូវការៈខ្លះ ដល់នូវការៈឥតគុណ ដល់នូវសេចក្តីមិនចំរើន ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តីមិនចំរើនទំាងសេចក្តីវិនាស ។ ព្រះតថាគត ឬ សាវករបស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន ឈ្មោះសក្នុងសមាបត្តិ ឈ្មោះសក្នុងការដឹងចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ឈ្មោះសក្នុងវារៈនៃចិត្តបុគ្គលដទៃ រមែងកំណត់ទុកក្នុងចិត្ត ចំពោះកិក្ខុនោះ ព្រោះបានកំណត់ដឹងនូវចិត្តដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា ហេតុម្តេចអ្នកដ៏មានអាយុនេះ តែងពោលអួត ចំពោះអធិគមធម៌ថា ខ្ញុំបួលហើយកាន់បឋមជ្ឈានក៏បាន ចេញក៏បាន ។ បេ ។

អហំ សព្ពោវ ញ ធយ៌ តនំ ភេ ជំ សមាបជ្ជាមិ ឧដ្ឋហាមិ តំ ។ តមេ ំ តថាគតោ ឯ តថាគត-
សាវកោ ឯ ឈាយី សមាបត្តិកុសលោ
បរចិត្តកុសលោ បរចិត្តបរិយាយកុសលោ ឱវំ
ទេតិ សា ទេតោ បរិក្ខ បជានាតិ ឥមេវត្តំ ខោ
អយមាយស្មា ឧណ្ណាភារ ជិក្ខុភារ សពលភារ
កម្មាសភារ ឯ សតតភារ ឯ សតតវុត្តិ(๑)
សិលេសរ ។ ទុស្សីលោ(๒) អយមាយស្មា
ទុស្សីល្យំ ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ
បរិហានមេតំ ។ អស្សទ្ធោ ខោ បន អយមាយស្មា
អនាចារោ អស្សទ្ធិយំ ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ
ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ អប្បស្សុតោ ខោ បន
អយមាយស្មា អនាចារោ អប្បសច្ចំ ខោ បន
តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។

---

๑ ឱ. ឯ សន្ថតភារ ឯ សន្ថតវុត្តិ ។ ម. ឯ សន្ថតភារ ឯ សន្ថវុត្តិ ។
๒ ម. ឯត្ថន្តរេ ទោសភ្ជ អត្ថិ ។

ខ្ញុំបួសកាន់សញ្ញាវេយិតនិរោធក៏ជ្បាន បេញ្ញក៏ជ្បាន ។ ព្រះតថាគតឬ
សាវកបេស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន ឈ្វាសក្នុងសមាបត្តិ
ឈ្វាសក្នុងការដឹងចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ឈ្វាសក្នុងវារៈនៃចិត្តបុគ្គលដទៃ
រមែងកំណត់ដឹងចិត្តកិកូនោះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មានអាយុនេះ
ជាអ្នកធ្វើឲ្យងាប់ ធ្វើឲ្យធ្លុះធ្លាយ ធ្វើឲ្យពពាល ធ្វើឲ្យពព្រុះ ធ្វើមិនឲ្យ
ទៀងទាត់ ប្រព្រឹត្តមិនទៀងត្រង់ ក្នុងសីលតាំងឲ្យយូរ អស់កាលវែង ។
អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល ចំណែកខាងភាព នៃបុគ្គល
ទ្រុស្តសីលនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត
ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមិនមានសទ្ធា មិន
មានអាចារៈ ចំណែកខាងការមិនមានសទ្ធានេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ
ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុ
នេះ ជាអ្នកបេះដឹងតិច មិនមានអាចារៈ ចំណែកខាងការបេះដឹងតិចនេះ
ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។

ทุพฺภเกา ขฺวา ปน อยมายสฺมา อนาถาเภ(๑) ฐเปตฺวา สฺวาตา ขฺวา ปน ตถาคตปฺปเวทิเต ธมฺมวินเย ปริยาปนฺเน ฯ จาปมฺเลา ขฺวา ปน อยมายสฺมา จาปมฺลา ขฺวา ปน ตถาคตปฺปเวทิเต ธมฺมวินเย ปริยาปนฺเน ฯ กุสีเตา ขฺวา ปน อยมายสฺมา เกาสชฺเช ขฺวา ปน ตถาคตปฺปเวทิเต ธมฺมวินเย ปริยาปนฺเน ฯ มุฏฺฐสฺสตึ ขฺวา ปน อยมายสฺมา มุฏฺฐสฺสจฺเจ ขฺวา ปน ตถาคตปฺปเวทิเต ธมฺมวินเย ปริยาปนฺเน ฯ กุหาเกา ขฺวา ปน อยมายสฺมา กุหนา(๒) ขฺวา ปน ตถาคตปฺปเวทิเต ธมฺมวินเย ปริยาปนฺเน ฯ ทุพฺภเร ขฺวา ปน อยมายสฺมา ทุพฺภรตา ขฺวา ปน ตถาคตปฺปเวทิเต ธมฺมวินเย ปริยาปนฺเน ฯ ทุปฺปญฺเญ ขฺวา ปน อยมายสฺมา ทุปฺปญฺญตา ขฺวา ปน

๑ ฉ. ม. อนาถาเภ ฉปิ ฐ ทิสฺสติ ฯ ๒ ม. เกหนา ฯ

អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាបុគ្គលដែលគេប្រជាក្រ មិនមានអាចារៈ ចំណែកខាងភាព នៃបុគ្គលប្រជាក្រនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ មានមិត្តអាក្រក់ ចំណែកខាងភាព នៃបុគ្គលមានមិត្តអាក្រក់នេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាបុគ្គលខ្ជិលច្រអូស ចំណែកខាងសេចក្តីខ្ជិលច្រអូសនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកភ្លេចស្មារតី ចំណែកខាងការភ្លេចស្មារតីនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាបុគ្គលកុហក ចំណែកខាងការកុហកនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាបុគ្គលដែលគេចិញ្ចឹមក្រ ចំណែកខាងភាពនៃបុគ្គល ដែលគេចិញ្ចឹមក្រនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកឥតបញ្ញា ចំណែកខាងភាពនៃបុគ្គលឥតបញ្ញានេះ

តថាគតម្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បវិសាធមេតំ ។
សេយ្យថាបិ អាវុសោ សមាយសោ សមាយសកំ
ឃរំ វាទេយ្យ យថា តេ សម្ម ធនេន(១) ធនការណីយំ
អស្ស បរាទេយ្យាសិ(២) មំ ធនំ ទស្សាមិ តេ
ធនន្តិ ។ សោ តំស្មិំញ្ហិទេវ(៣) ធនការណីយេ សមុប្បន្នេ
សមាយសោ សមាយសកំ ឃរំ វាទេយ្យ អន្តោ មេ
សម្ម ធនេន នេមិ មេ ធនន្តិ ។ សោ ឃរំ វាទេយ្យ
តេនមិ សម្ម ៥ ធ ខណាហីតំ ។ សោ តត្រ
ខណាន្តោ ជានិតព្ពេយ្យ ។ សោ ឃរំ វាទេយ្យ
អលិតកំ មំ សម្ម អវធ តុច្ឆកំ មំ សម្ម អវធ
៥ ធ ខណាហីតំ ។ សោ ឃរំ វាទេយ្យ ជាមាតិ
សម្ម អលិតកំ អវធំ តុច្ឆកំ អវធំ តេនមិ សម្ម ៥ ធ
ខណាហីតំ ។ សោ តត្រមិ ខណាន្តោ ជានិតព្ពេយ្យ ។

---

១ ម. ពាន្តោ ។ ២ ឧ. យាបិស្សសិ ។ ម. បរាដេយ្យាបិ ។ ៣ ម. កិញ្ហិទេវ ។

ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ដូចជាសំឡាញ់ម្នាក់និយាយទៅនឹងសំឡាញ់យ៉ាងនេះថា ម្នាលសំឡាញ់ បើអ្នកត្រូវការចំពោះធនកិច្ច ដោយទ្រព្យ ក្នុងកាលណា អ្នកគប្បីប្រាប់ធនកិច្ច (នោះ) ដល់ខ្ញុំ ។ នឹងឲ្យទ្រព្យដល់អ្នក ។ សំឡាញ់នោះ កាលបើធនកិច្ចណាមួយ កើតឡើង ក៏និយាយទៅនឹងសំឡាញ់ យ៉ាងនេះថា ម្នាលសំឡាញ់ ខ្ញុំត្រូវការដោយទ្រព្យ ចូរអ្នកឯងឲ្យទ្រព្យ (នោះ) មកខ្ញុំ ។ សំឡាញ់នោះក៏និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលសំឡាញ់ បើដូច្នោះអ្នកចូរដឹក ក្នុងទីនេះចុះ ។ សំឡាញ់នោះ កាលដឹកក្នុងទីនោះទៅ ក៏មិនបាន ។ សំឡាញ់នោះ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលសំឡាញ់ អ្នកឯងនិយាយលេះលោះនឹងខ្ញុំ ម្នាលសំឡាញ់ អ្នកឯងនិយាយពាក្យទេនឹងខ្ញុំថា អ្នកឯងចូរដឹក ក្នុងទីនេះចុះ ។ សំឡាញ់នោះ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលសំឡាញ់ ខ្ញុំមិននិយាយលេះលោះនឹងអ្នកទេ ខ្ញុំមិននិយាយពាក្យទេ នៃសំឡាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកឯងចូរដឹក ក្នុងទីនេះដូចេះ ។ សំឡាញ់នោះ កាលបើដឹក ក្នុងទីនោះម្តងទៀត ក៏នៅតែមិនបាន ។

សោ ឃំ វទេយ្យ អលិកំ មំ សម្ម អវច តុច្ឆកំ មំ សម្ម អវច ឥទ ខ្លាមហីតំ ។ សោ ឃំ វទេយ្យ ឆាមាទ្ធ សម្ម អលិកំ អវចំ តុច្ឆកំ អវចំ តេនហិ សម្ម ឥទ ខ្លាមហីតំ ។ សោ តត្រៃបំ ខ្លាន្តោ ជានិកច្ចេយ្យ ។ សោ ឃំ វទេយ្យ អលិកំ មំ សម្ម អវច តុច្ឆកំ មំ សម្ម អវច ឥទ ខ្លាមហីតំ ។ សោ ឃំ វទេយ្យ ឆាមាទ្ធ សម្ម អលិកំ អវចំ តុច្ឆកំ អវចំ អបិច អមាមេវ ខុម្ភាទំ ចាបុលាំ ខេតសោ វិបរិយាយន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុ កត្តា ហោតិ វិកត្តា អធិក-មេសុ អបិ បមាទំ ឈានំ សមាបជ្ជាមិបិ វុដ្ឋហា-មិបិ អបិ ទុតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជាមិបិ វុដ្ឋហា-មិបិ អបិ តតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជាមិបិ វុដ្ឋហា-មិបិ អបិ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជាមិបិ វុដ្ឋហាមិបិ អបិ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមាបជ្ជាមិបិ វុដ្ឋហាមិបិ

សំឡាញ់នោះ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលសំឡាញ់ អ្នកឯងនិយាយលេះលោះនឹងខ្ញុំ ម្នាលសំឡាញ់ អ្នកឯងនិយាយពាក្យទេនឹងខ្ញុំថា អ្នកឯងចូរដឹក ក្នុងទីនេះចុះ ។ សំឡាញ់នោះនិយាយ យ៉ាងនេះថា ម្នាលសំឡាញ់ ខ្ញុំមិននិយាយលេះលោះនឹងអ្នកទេ ខ្ញុំមិននិយាយទេទេ ម្នាលសំឡាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកឯងចូរដឹក ក្នុងទីនេះចុះ ។ សំឡាញ់នោះ កាលដឹក ក្នុងទីនោះម្តងទៀត ក៏នៅតែមិនបាន ។ សំឡាញ់នោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលសំឡាញ់ អ្នកឯងនិយាយលេះលោះនឹងខ្ញុំ ម្នាលសំឡាញ់ អ្នកឯងនិយាយពាក្យទេនឹងខ្ញុំថា អ្នកឯងចូរដឹក ក្នុងទីនេះចុះ ។ សំឡាញ់នោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលសំឡាញ់ ខ្ញុំមិននិយាយលេះលោះនឹងអ្នកទេ ខ្ញុំមិននិយាយពាក្យទេនឹងអ្នកទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំដល់នូវភាពជាអ្នកឆ្កួត ព្រៃប្រល័ចិត្ត សេចក្តីនេះ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលអាវុសោ ចាំងឆ្លាយ តើកុជាអ្នកពោលអ្នក ក្នុងអធិគមធម៌ថា ខ្ញុំចូលកាន់បឋមជ្ឈានក៏បាន ចេញក៏បាន ខ្ញុំចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានក៏បាន ចេញក៏បាន ខ្ញុំចូលកាន់តតិយជ្ឈានក៏បាន ចេញក៏បាន ខ្ញុំចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈានក៏បាន ចេញក៏បាន ខ្ញុំចូលកាន់អាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈានក៏បាន ចេញក៏បាន

អហំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមាបជ្ជាមិបិ វុដ្ឋហាមិបិ
អហំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមាបជ្ជាមិបិ វុដ្ឋហាមិបិ
អហំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមាបជ្ជាមិបិ
វុដ្ឋហាមិបិ អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបជ្ជាមិបិ
វុដ្ឋហាមិបីតិ ។ តមេនំ តថាគតោ វា តថាគត-
សាវកោ វា ឈាយី សមាបត្តិកុសលោ បរចិត្ត-
កុសលោ បរចិត្តបរិយាយកុសលោ សមធុយុញ្ជតិ
សមធុក្កាមាតិ សមធុភាសតិ ។ សោ តថាគតេន
វា តថាគតសាវកេន វា ឈាយីនោ សមាបត្តិ-
កុសលេន បរចិត្តកុសលេន បរចិត្តបរិយាយ-
កុសលេន សមធុយុញ្ជិយមានោ សមធុក្កាហិយមានោ
សមធុភាសិយមានោ ឥតិបិ អាបជ្ជតិ វិចិនំ អាប-
ជ្ជតិ អនយំ អាបជ្ជតិ ព្យសនំ អាបជ្ជតិ អនយ-
ព្យសនំ អាបជ្ជតិ ។ តមេនំ តថាគតោ វា
តថាគតសាវកោ វា ឈាយី សមាបត្តិ-
កុសលោ បរចិត្តកុសលោ បរចិត្តបរិយាយកុសលោ

ខ្ញុំបួលកាន់វិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈានក៏បាន ចេញក៏បាន ខ្ញុំបួលកាន់អាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈានក៏បាន ចេញក៏បាន ខ្ញុំបួលកាន់នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈានក៏បាន ចេញក៏បាន ខ្ញុំបួលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធក៏បាន ចេញក៏បាន ។ ព្រះតថាគត ឬ សាវកបេស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន ឈ្មោះសក្ខឆ៍សមាបត្តិ ឈ្មោះសក្ខឆ៍ការដឹងចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ឈ្មោះសក្ខឆ៍វារៈ នៃចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ តែឆ៍សួរឈ្មួចឈ្លី ដេញដោល ពិនិត្យមើលនូវកិរិយានោះ ។ កិរិយានោះ កាលបើព្រះតថាគត ឬ សាវកបេស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន ឈ្មោះសក្ខឆ៍សមាបត្តិ ឈ្មោះសក្ខឆ៍ការដឹងចិត្ត នៃបុគ្គលដទៃ ឈ្មោះសក្ខឆ៍វារៈ នៃចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ សួរឈ្មួចឈ្លី ដេញដោល ពិនិត្យបញ្ជាក់មើលទៅ ក៏ដល់នូវភាវៈទទេ ដល់នូវភាវៈឥតគុណ ដល់នូវសេចក្តីមិនចំរើន ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តីមិនចំរើនទំាងសេចក្តីវិនាស ។ ព្រះតថាគត ឬ សាវកបេស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន ឈ្មោះសក្ខឆ៍សមាបត្តិ ឈ្មោះសក្ខឆ៍ការដឹងចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ឈ្មោះសក្ខឆ៍វារៈ នៃចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ

ឯវំ មេតសា មេតោ បរិច្ច មនសិការេតំ កតំ ពហុ ខោ អយមាយស្មា កតញ្ញូ កតវេទី អនិកមេសុ អមហំ បមមំ ឈានំ សមាបជ្ជាមិបិ វុដ្ឋហាមិបិ ។បេ។ អមហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបជ្ជាមិបិ វុដ្ឋហាមិបីតិ ។ តមេនំ តថាគតោ វា តថាគតសាវកោ វា ឈាយី សមាបត្តិកុសលោ បរចិត្តកុសលោ បរចិត្តបរិយោ-យកុសលោ ឯវំ មេតសា មេតោ បរិច្ច បជានាតិ ឥមាយវត្តំ ខោ អយមាយស្មា ខណ្ឌការី ឆិទ្ទការី សពលការី កម្មាសការី ឯ សតតការី ឯ សត-ង្កុត្តី សិលេសុ ។ ទុស្សីលោ អយមាយស្មា ទុស្សីលស្មំ ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ អស្សទ្ធោ ខោ បន អយមាយស្មា អស្សទ្ធិយំ ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ អប្បស្សុតោ ខោ បន អយមាយស្មា អនាចារោ

ធ្វើទុក្ខកង់ចិត្តចំពោះភិក្ខុនោះ ព្រោះបានកំណត់ដឹងនូវចិត្តដោយចិត្ត យ៉ាងនេះថា ហេតុអ្វីអកដ៏មានអាយុនេះ តែងពោលអួត ក្នុងអធិគមធម៌ថា ខ្ញុំបួលកាន់បឋមជ្ឈានក៏បាន ចេញក៏បាន ។ បេ ។ ខ្ញុំបួលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធក៏បាន ចេញក៏បាន ។ ព្រះតថាគត ឬសាវក របស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន ឈ្មោះសក្នុងសមាបត្តិ ឈ្មោះសក្នុងការដឹងចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ឈ្មោះសក្នុងវារៈ នៃចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ រមែងកំណត់ដឹងនូវចិត្តភិក្ខុនោះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកធ្វើឲ្យជាប់ ធ្វើឲ្យភ្ញុះភ្ញាយ ធ្វើឲ្យពពាល ធ្វើឲ្យពព្រុះ ធ្វើមិនខ្វៀងខាត់ ប្រព្រឹត្តមិនខ្វៀងត្រង់ ក្នុងសីលទាំងឡាយ អស់កាលវែង ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាបុគ្គលទ្រុស្តសីល ចំណែកខាងភាពនៃបុគ្គលទ្រុស្តសីលនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគតប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមិនមានសទ្ធា ចំណែកខាងការមិនមានសទ្ធានេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាបុគ្គលមានការចេះដឹងតិច មិនមានអាចារៈ

អប្បស្សទ្ធំ ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ ទុព្ភរោ ខោ បន អយមាយស្មា នោវចស្សតា ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ ចាបមិត្តោ ខោ បន អយមាយស្មា ចាបមិត្តតា ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ កុសីតោ ខោ បន អយមាយស្មា កោសជ្ជំ ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ មុដ្ឋស្សតិ ខោ បន អយមាយស្មា មុដ្ឋស្សច្ចំ ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ កុហោ ខោ បន អយមាយស្មា កុហនា ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ ទុព្ភរោ ខោ បន អយមាយស្មា ទុព្ភរតា ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។

ចំណែកខាងការចេះដឹងតិចនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាបុគ្គលដែលគេប្រដៅក្រ ចំណែកខាងការៈ នៃបុគ្គលគេប្រដៅក្រនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាបុគ្គលមានមិត្តអាក្រក់ ចំណែកខាងកាត នៃបុគ្គលមានមិត្តអាក្រក់នេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាបុគ្គលខ្ជិលច្រអូស ចំណែកខាងការខ្ជិលច្រអូសនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកក្លេចស្មារតី ចំណែកខាងការក្លេចស្មារតីនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាបុគ្គលកុហក ចំណែកខាងការកុហកនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាបុគ្គលដែលគេចិញ្ចឹមក្រ ចំណែកខាងកាត នៃបុគ្គលដែលគេចិញ្ចឹមក្រនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។

ทุปฺปญฺโญ โข ปน อยมายสฺมา ทุปฺปญฺญตาย โข ปน ตถาคตปฺปเวทิเต ธมฺมวินเย ปริหานเมตํ ฯ สเจ ปเนสเจ ภิกฺขุ สเมจ ธเส ธมฺเม อปฺปหาย สเมสฺสึ ธมฺมวินเย ปุพฺพี ปุพฺพี ปเวณิโย อาปชฺชิสฺสตีติ เนตํ ฐานํ วิชฺชติ ฯ สเจ ปเนสเจ ภิกฺขุ สเมจ ธเส ธมฺเม ปหาย สเมสฺสึ ธมฺมวินเย ปุพฺพี ปเวณิโย อาปชฺชิสฺสตีติ ฐานเมตํ วิชฺชตีติ ฯ

(๘๖) ฯตกฺกิ สมยึ อายสฺมา มหากสฺสโป ภาคเนยฺยเก วิหรติ เวฬุวเน กลนฺทกนิวาเป ฯ ตตฺร โข อายสฺมา มหากสฺสโป ภิกฺขู อามนฺเตสิ อาวุโสติ ภิกฺขเวติ ฯ อาวุโสติ โข เต ภิกฺขู อายสฺมโต มหากสฺสปสฺส ปจฺจสฺโสสุํ ฯ อายสฺมา มหากสฺสโป ฯตทวโจ ฯตทหาวุโส ภิกฺขุ อญฺญ

អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាបុគ្គលអប្បបញ្ញា បំណែកខាងក្រោយនៃបុគ្គលអប្បបញ្ញានេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគតប្រកាសហើយកំយ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលអាវុសោតំងឡាយ ពាក្យថា កិកូនោះឯង មិនលះបង់នូវធម៌តាំង ១០ ប្រការនេះ នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យ ដូច្នេះនុ៎ះ មិនមែនជាហានៈទេ ។ ម្នាលអាវុសោតំងឡាយ ពាក្យថា បើកិកូនោះឯង លះបង់នូវធម៌តាំង ១០ ប្រការនេះ នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះនុ៎ះ ទើបជាហានៈ ។

(៨៦) សម័យមួយ ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ គង់ក្នុងវត្តវេឡុវនៃ ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ ហៅកិកូតំងឡាយមកថា ម្នាលអាវុសោកិកូតំងឡាយ ។ កិកូតំងនោះ បានទទួលស្តាប់ពាក្យព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុថា ករុណាអាវុសោ ។ ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ បានពោលពាក្យដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោតំងឡាយ កិកូកង៏សាសនានេះ ពោលអួតអរហត្តផលថា

ឯណា ជាតំ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ឆាបរំ
អត្តត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។ តមេនំ តថាគតោ ឯតថាគ-
តស្សវតោ ឯ ឈាយី សមាបត្តិកុសលោ បរចិត្ត-
កុសលោ បរចិត្តបរិយាយកុសលោ សមធុយុញ្ជតិ
សមធុក្ខាហតិ សមធុភាសតិ ។ សោ តថាគតេន
ឯ តថាគតសស្សវកេន ឯ ឈាយិនា សមាបត្តិ-
កុសលេន បរចិត្តកុសលេន បរចិត្តបរិយាយ-
កុសលេន សមធុយុញ្ជិយមានោ សមធុក្ខាហិយមានោ
សមធុភាសិយមានោ តីរិណំ អាបជ្ជតិ វិចិំ អាប-
ជ្ជតិ អនយំ អាបជ្ជតិ ព្យសនំ អាបជ្ជតិ អនយ-
ព្យសនំ អាបជ្ជតិ ។ តមេនំ តថាគតោ ឯ តថា-
គតសស្សវកោ ឯ ឈាយី សមាបត្តិកុសលោ
បរចិត្តកុសលោ បរចិត្តបរិយាយកុសលោ ឯវំ
ចេតសា ចេតោ បរិច្ច មនសិករោតិ

ខ្ញុំដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញប្រព្រឹត្ត
ស្រេចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាតិច្ចជាតិ
ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ព្រះ
តថាគត ឬសាវិករបស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន ឈ្មោះសក្ខី
សមាបត្តិ ឈ្មោះសក្ខីការដឹងចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ឈ្មោះសក្ខីវាៈនៃចិត្ត
បុគ្គលដទៃ តែងសួរឈ្មេចឈ្មី ដេញដោល ពិនិត្យបញ្ជាក់មើលនូវ
កិកូនោះ ។ កិកូនោះ កាលបើព្រះតថាគត ឬសាវិករបស់ព្រះតថាគត
ជាអ្នកមានឈាន ឈ្មោះសក្ខីសមាបត្តិ ឈ្មោះសក្ខីការដឹងចិត្តបុគ្គលដទៃ
ឈ្មោះសក្ខីវាៈនៃចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ សួរឈ្មេចឈ្មី ដេញដោល ពិនិត្យ
បញ្ជាក់មើល ក៏ដល់នូវការៈទទេ ដល់នូវការៈឥតគុណ ដល់នូវសេចក្តីមិន
ចំរើន ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តីមិនចំរើនទើសេចក្តីវិនាស ។
ព្រះតថាគត ឬសាវិករបស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន ឈ្មោះសក្ខី
សមាបត្តិ ឈ្មោះសក្ខីការដឹងចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ឈ្មោះសក្ខីវាៈនៃចិត្តរបស់
បុគ្គលដទៃ រមែងកំណត់ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវកិកូនោះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា

กึ นุ โข อยมายสฺมา อฑฺฒกาเรน วิฬาฑาตุ วุสิตพฺรหฺมจริยํ กตกรณียํ ฉปริ สตฺตฺวา-ยาตุ ปชานามีติ ฯ ตเมนํ ตถาคเต ฯ ตถาคตสฺส ฯ ตถาคตสาวเกสุ ฯ ฌายี สมาปตฺติกุสโล ปรจิตฺตกุสโล ปรจิตฺตปริโยยกุสโล ฯ ปรจิตฺตปริโยยกุสโล ฯ ปรจิตฺตปริโยยกุสโล ฯ

ដូចម្តេចក៏អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ពោលអួតអរហត្តផលថា ខ្ញុំដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញប្រព្រឹត្តស្រេចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះ មិនមានទៀយ ។ ព្រះតថាគត ឬ សាវក របស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន ឈ្មោះសក្កឯសមាបត្តិ ឈ្មោះ សក្កឯការដឹងចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ឈ្មោះសក្កឯវារៈ នៃចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ រមែងកំណត់ដឹងនូវចិត្តកិរិយានោះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មាន អាយុនេះ ជាអ្នកស្មានហួសហេតុ ពោលថា ខ្លួនបានគុណវិសេស ដោយទៀងទាត់ សំគាល់ថា ដល់ហើយក្នុងធម៌ដែលមិនទាន់បានដល់ សំគាល់ថា ធ្វើហើយក្នុងធម៌ ដែលខ្លួនមិនទាន់ធ្វើ សំគាល់ថា ត្រាស់ដឹងហើយ ក្នុងធម៌ដែលខ្លួនមិនទាន់ត្រាស់ដឹង ពោលអួតអរហត្តផល ដោយការស្មានហួសហេតុថា ខ្ញុំដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គ-ព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញ ធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោ-ឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានទៀយ ។ ព្រះតថាគត ឬសាវក របស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន ឈ្មោះសក្កឯសមាបត្តិ

បរចិត្តកុសលោ បរចិត្តបរិយាយកុសលោ ឥមំ ជេតសោ ជេតោ បរិច្ច មនសិករោតិ កតិ នុ ខោ អយមាយស្មា ឯសប្បាយ អធិមានិកោ អធិមានសង្ខោ អម្ហត្តេ បត្តសញ្ញី អកតេ កតសញ្ញី អនធិគតេ អធិគតសញ្ញី អធិមានេន អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ឆាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។ តមេនំ តថាករោ ភ តថាកតសប្បវេទោ ភ ឈាយី សមាបត្តិកុសលោ បរចិត្តកុសលោ បរចិត្តបរិយាយកុសលោ ឥមំ ជេតសោ ជេតោ បរិច្ច បជានាតិ ពហុស្សុតោ ខោ បន អយមាយស្មា សុតធរោ សុតសន្និចយោ យេ តេ ធម្មា អាទិកល្យាណា មជ្ឈេកល្យាណា បរិយោសានកល្យាណា សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ

ទុតិយបណ្ណាសក ចេរវគ្គ

ឈ្មោះសក្នុងការដើងចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ឈ្មោះសក្នុងវាៈនៃ ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ រមែងកំណត់ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវកិរិយានោះ កំណត់ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មានអាយុនេះ អាស្រ័យហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ បានជាអ្នកស្មានហួសហេតុ ពោលថា ខ្លួនបានគុណវិសេស ដោយទៀងទាត់ ហើយសំគាល់ថា ដល់កងធម៌ដែលខ្លួនមិនទាន់ដល់ សំគាល់ថា ធ្លើហើយក្នុងធម៌ ដែលខ្លួនមិនទាន់ធ្លើ សំគាល់ថា ត្រាស់ដឹងហើយក្នុងធម៌ដែលខ្លួនមិនទាន់ត្រាស់ដឹង ហើយពោលអួតអរហត្តផល ដោយការស្មានហួសហេតុថា ខ្ញុំដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញប្រព្រឹត្តស្រេចហើយ ស្មោឡសកិច្ច អាត្មាអញធ្លើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីស្មោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ព្រះតថាគតឬសាវក របស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន ឈ្មោះសក្នុងសមាបត្តិ ឈ្មោះសក្នុងការដើងចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ឈ្មោះសក្នុងវាៈ នៃចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ រមែងកំណត់ដឹងនូវចិត្តកិរិយានោះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មានអាយុនេះជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ជាអ្នកចេះចាំនូវសូត្រ សន្សំនូវសូត្រ ធម៌ទាំងឡាយណា មានលំអបទដើម លំអបទកណ្តាល លំអបទចុង ប្រកាសមគ្គព្រហ្មចរិយៈត្រឹមទាំងអត្ថនឹងព្យញ្ជនៈ ដ៏បរិសុទ្ធ បរិបូណ៌ត្រប់ទាំងអស់

តថាគតស្ស ឧម្ហា ពហុស្សុតា(១) ឧតា(២) វចសា បរិចិតា មនសានុបេក្ខិតា ឧដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា តស្ស អយេមាយស្ស អធិមានិកោ អធិមានសង្ខោ អប្បត្តេ បត្តសញ្ញី អកតេ កតសញ្ញី អនធិគតេ អធិគតសញ្ញី អធិមានេន អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។ តមេនំ តថាគតោ វា តថាគតសាវកោ វា ឈាយី សមាបត្តិកុសលោ បរចិត្តកុសលោ បរចិត្តបរិយាយកុសលោ ឯវំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បជានាតិ អភិជ្ឈាលុ ខោ បនាយមាយស្មា អភិជ្ឈាបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា ពហុលំ វិហរតិ អភិជ្ឈាបរិយុដ្ឋានំ ខោ បនេតំ តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។

---

១ ម. ឯត្ថន្តរេ ហោន្តីតិ ញាយេ ទិស្សតិ ។ ២ ម. ធាតា ។

ធម៌មានសភាពដូច្នោះ បុគ្គលនោះ ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ចាំស្ទាត់រត់មាត់ ប្ចូលចិត្តច្បាស់លាស់ ដោយចិត្ត ចាក់ធ្លុះចំពោះ ដោយយល់ឃើញព្រោះហេតុនោះ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកស្មានហួសហេតុ ពោលថា ខ្ញុំបានគុណវិសេសដោយទៀងទាត់ សំគាល់ថា ដល់ហើយក្នុងធម៌ដែលខ្លួន មិនទាន់ដល់ សំគាល់ថា ធ្វើហើយក្នុងធម៌ដែលខ្លួន មិនបានធ្វើ សំគាល់ថា ត្រាស់ដឹងហើយ ក្នុងធម៌ដែលខ្លួន មិនបានត្រាស់ដឹង ទើបពោលអួតអាហុតផល ដោយការស្មាន ហួសហេតុថា ខ្ញុំដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញប្រព្រឹត្តស្រេចហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ព្រះតថាគតឬសាវក របស់ព្រះតថាគត ជាអ្នកមានឈាន ឈ្លាសក្នុងសមាបត្តិ ឈ្លាសក្នុងការដើរចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ឈ្លាសក្នុងវារៈនៃចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ រមែងកំណត់ដឹងនូវចិត្តកិរិយាទោះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មានអាយុនេះ មានអកិដ្ឋា មានចិត្តត្រូវអកិដ្ឋា រឭតច្រើន ចំណែកខាងការរឭតតែ ដោយអកិដ្ឋានេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម៌វិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។

ព្យាបន្នោ(១) ខោ បន អយមាយស្មា ព្យាបាទបរិយុដ្ឋានេន ចេតសា ពហុលំ វិហរតិ ព្យាបាទបរិយុដ្ឋានំ ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ ថីនមិទ្ធី(២) ខោ បន អយមាយស្មា ថីនមិទ្ធបរិយុដ្ឋានេន ចេតសា ពហុលំ វិហរតិ ថីនមិទ្ធបរិយុដ្ឋានំ ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ ឧទ្ធតោ ខោ បន អយមាយស្មា ឧទ្ធច្ចបរិយុដ្ឋានេន ចេតសា ពហុលំ វិហរតិ ឧទ្ធច្ចបរិយុដ្ឋានំ ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ វិចិកិច្ឆោ ខោ បន អយមាយស្មា វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានេន ចេតសា ពហុលំ វិហរតិ វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានំ ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។ កម្មារាមោ ខោ បន អយមាយស្មា កម្មរតោ កម្មារាមតំ អនុយុត្តោ កម្មារាមតា ខោ បន តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ បរិហានមេតំ ។

---

១ ម. ព្យាបន្នោ ។ ២ ម. ថីនមិទ្ធោ ។

អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានព្យាបាទ មានចិត្តត្រូវព្យាបាទរួបរឹតច្រើន ចំណែកខាងការរួបរឹត ដោយព្យាបាទនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ មានថីនមិទ្ធៈ មានចិត្តត្រូវថីនមិទ្ធៈរួបរឹតច្រើន ចំណែកខាងការរួបរឹត ដោយថីនមិទ្ធៈនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានឧទ្ធច្ចៈ មានចិត្តត្រូវឧទ្ធច្ចៈរួបរឹតច្រើន ចំណែកខាងការរួបរឹត ដោយឧទ្ធច្ចៈនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានវិចិកិច្ឆា មានចិត្តត្រូវវិចិកិច្ឆារួបរឹតច្រើន ចំណែកខាងការរួបរឹតដោយវិចិកិច្ឆានេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគតប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានការងារ ជាទីត្រេកអរ ត្រេកអរហើយក្នុងការងារ ប្រកបរឿយ ។ នូវសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងការងារ ចំណែកខាងភាពនៃបុគ្គលដែល មានការងារ ជាទីត្រេកអរនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។

กสฺสกมฺหา ขา ปน อยมายสฺมา กสฺสโป กสฺสกมหํ อนุยุตฺโต กสฺสกมตา ขา ปน ตถาคตปฺปเวทิเต ธมฺมวินเย ปริหานเมหิ ฯ ฉิทฺทา. กมฺหา ขา ปน อยมายสฺมา ฉิทฺทโป ฉิทฺทกมหิ อนุยุตฺโต ฉิทฺทกมตา ขา ปน ตถาคตปฺปเวทิเต ธมฺมวินเย ปริหานเมหิ ฯ สงฺกสฺสกมฺหา ขา ปน อยมายสฺมา สงฺกสฺสกมฺโป(๑) สงฺกสฺสกมหิ อนุยุตฺโต สงฺกสฺสกมตา ขา ปน ตถาคตปฺปเวทิเต ธมฺมวินเย ปริหานเมหิ ฯ มุฏฺฐสฺสติ ขา ปน อยมายสฺมา ขุทฺทานุขุทฺทกานิ สิกฺขาปทานิ สมูหนิตพฺพานิ มญฺญติ อนฺตรายิเก ธมฺเม อาปชฺชติ อนฺตรายิกสฺส ธมฺมสฺส ขา ปน

๑ ม. สงฺกสฺสกมฺหา ฯ

អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានតិរច្ឆានកថាជាទីត្រេកអរ ត្រេកអរហើយ ក្នុងតិរច្ឆានកថា ប្រកបរឿយ ។ នូវសេចក្តីត្រេកអរក្នុងតិរច្ឆានកថា ចំណែកខាងកាពនៃបុគ្គលមានតិរច្ឆានកថា ជាទីត្រេកអរនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានការដេកលក់ជាទីត្រេកអរ ត្រេកអរហើយក្នុងការដេកលក់ ប្រកបរឿយ ។ នូវសេចក្តីត្រេកអរក្នុងការដេកលក់ ចំណែកខាងកាពនៃបុគ្គលមានការលក់ជាទីត្រេកអរនេះ ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីត្រេកអរក្នុងការប្រឡូកប្រឡំដោយពួក ត្រេកអរហើយក្នុងការប្រឡូកប្រឡំដោយពួក ប្រកបរឿយ ។ នូវសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងការប្រឡូកប្រឡំដោយពួក ចំណែកខាងកាពនៃសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងការប្រឡូកប្រឡំ ដោយពួក នេះជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ អ្នកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកក្លៀវក្លាតែដល់នូវការផ្អាកព្យាយាមទុកក្នុងចន្លោះ ដោយការបានគុណវិសេសដ៏ថោកថយ ក្នុងកិច្ចដែលខ្លួនត្រូវធ្វើតទៅទៀត ចំណែកខាងការផ្អាកសេចក្តីព្យាយាមក្នុងចន្លោះនេះ

ตถาคตปฺปเวทิเตฯ ธมฺมวินเยฯ ปริหายเตฯ ๆ
เสยฺยถาปิ สาริปุตฺต ภิกฺขุ สเมฯ ธสฯ ธมฺเมฯ อปฺปหายฯ
สมสฺมึ ธมฺมวินเยฯ วุทฺธึ วิรุฬฺหึ เวปุลฺลฯ อาปชฺชิสฺสตีติฯ
เนตฺถ ฐานฯ วิชฺชติฯ ๆ เสยฺยถาปิ สาริปุตฺต ภิกฺขุ สเมฯ
ธสฯ ธมฺเมฯ ปหายฯ สมสฺมึ ธมฺมวินเยฯ วุทฺธึ วิรุฬฺหึ
เวปุลฺลฯ อาปชฺชิสฺสตีติฯ ฐานเมตฺถ วิชฺชติฯ ๆ

[๘๗] ตตฺร เขา กถกา กาฬกภิกฺขุ(๑)
อาทโย ภิกฺขู อามนฺเตสิ ภิกฺขเวติฯ ภทนฺเตติ เต
ภิกฺขู กถกานเมา ปจฺจสฺโสสุนฺฯ กถกา ฬตนฺเวต
สฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขู อธิกรณกาเมา เหาติ อธิกร-
ณสมถสฺส ฺ วณฺณวาทีฯ ๆ ยมฺหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
อธิกรณกาเมา เหาติ อธิกรณสมถสฺส ฺ
วณฺณวาทีฯ อยมฺหิ ฺเมา ฺ ปิยตาย ฺ ครุตาย ฺ
ภาวนาย ฺ สามญฺญาย ฺ ฬกาลกิริยา สมฺวตฺตติฯ ๆ

๑ ฺ. กสตฺถ ภิกฺขู ฯ ม. ตาลงฺกตฺถ ภิกฺขุฯ

ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត ប្រកាសហើយ ។ ម្នាលអាវុសោចាំងឡាយ ពាក្យថា តិក្ខុនោះឯង មិនលះបង់នូវធម៌ចាំង ១០ ប្រការនេះ ទើងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះទុំ មិនមែនជាហានៈទេ ។ ម្នាលអាវុសោ ចាំងឡាយ ពាក្យថាតិក្ខុនោះឯង លះបង់នូវធម៌ចាំង ១០ ប្រការនេះ ទើងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូច្នេះទុំ ទើបជាហានៈ ។

(៨៧) ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅនូវភិក្ខុ-តិក្ខុ ត្រាស់ហៅតិក្ខុចាំងឡាយថា ម្នាលតិក្ខុចាំងឡាយ ។ តិក្ខុចាំងនោះ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលតិក្ខុចាំងឡាយ តិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកធ្វើអធិករណ៍ មិនពោលសរសើរការម្ចាស់អធិករណ៍ ។ ម្នាលតិក្ខុចាំងឡាយ តិក្ខុជាអ្នកធ្វើអធិករណ៍ មិនពោលសរសើរការម្ចាស់អធិករណ៍ ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីគោរព មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាសមណៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។

ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฯ สิกฺขาการเมา เหาติ สิกฺขาสมาทานสฺส(๑) ฯ วณฺณาภณี ฯ ยมฺปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฯ สิกฺขาการเมา เหาติ สิกฺขาสมาทานสฺส ฯ วณฺณาภณี อเยมฺปิ ฯเหา ฯ ปิยตาย ฯ ครุตาย ฯ ภาวนาย ฯ สามญฺญาย ฯ ฝกีภาวาย สำวตฺตติ ฯ ปุน จปรำ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฯาปิโฏา เหาติ ฯปฺปาทานิยสฺส ฯ วณฺณาภณี ฯ ยมฺปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฯาปิโฏา เหาติ ฯปฺปาทานิยสฺส ฯ วณฺณาภณี อเยมฺปิ ฯเหา ฯ ปิยตาย ฯ ครุตาย ฯ ภาวนาย ฯ สามญฺญาย ฯ ฝกีภาวาย สำวตฺตติ ฯ ปุน จปรำ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เหาโณเหาติ เหาณิยสฺส ฯ วณฺณาภณี ฯ

๑ ม. สิกฺขากมสฺส ฯ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុមិនប្រាថ្នានូវសិក្ខា មិនពោលសរសើរការសមាទាននូវសិក្ខា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងសិក្ខា មិនពោលសរសើរការសមាទាននូវសិក្ខា ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីគោរព មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីចំរើន មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពជាសមណៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក មិនពោលសរសើរការកំចាត់បង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក មិនពោលសរសើរ ការកំចាត់បង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីគោរព មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីចំរើន មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពជាសមណៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមានសេចក្តីក្រោធ មិនពោលសរសើរការកំចាត់បង់សេចក្តីក្រោធ ។

យម្បិ កិត្តកវេ កិត្តកំ តោសជនោ ហោតិ តោសវិនយសុត្តំ
ន វណ្ណាភតិ អយម្បិ ធម្មោ ន បិយតាយ ន ករុតាយ
ន ភាវនាយ ន សាមញ្ញាយ ន ឯតីភាវាយ
សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ កិត្តកវេ កិត្តកំ បត្តកី ហោតិ
មក្ខវិនយសុត្តំ ន វណ្ណាភតិ ។ យម្បិ កិត្តកវេ កិត្តកំ
មក្ខី ហោតិ មក្ខវិនយសុត្តំ ន វណ្ណាភតិ អយម្បិ
ធម្មោ ន បិយតាយ ន ករុតាយ ន ភាវនាយ ន
សាមញ្ញាយ ន ឯតីភាវាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ
កិត្តកវេ កិត្តកំ សឋោ ហោតិ សាឋេយ្យវិនយសុត្តំ
ន វណ្ណាភតិ ។ យម្បិ កិត្តកវេ កិត្តកំ សឋោ
ហោតិ សាឋេយ្យវិនយសុត្តំ ន វណ្ណាភតិ អយម្បិ
ធម្មោ ន បិយតាយ ន ករុតាយ ន

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានសេចក្តីក្រោធ មិនពោលសរសើរការកំចាត់បង់សេចក្តីក្រោធ ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីគោរព មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាសមណៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកលុបគុណគេ មិនពោលសរសើរការកំចាត់បង់នូវសេចក្តីលុបគុណគេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកលុបគុណគេ មិនពោលសរសើរការកំចាត់បង់នូវសេចក្តីលុបគុណគេ ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីគោរព មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាសមណៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកអួតអាង មិនពោលសរសើរការកំចាត់បង់នូវការអួតអាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកអួតអាង មិនពោលសរសើរការកំចាត់បង់នូវការអួតអាង ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីគោរព

ภาวนาย ฉ สามญฺญาย ฉ ฝลีภาวาย สำวตฺตติ ฯ
ปุน จปรำ ภิกฺขเว ภิกฺขุ มายาวี โหติ มายาวินยสฺส
ฉ วณฺณวาที ฯ ยมฺปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ มายาวี โหติ
มายาวินยสฺส ฉ วณฺณวาที อยมฺปิ ฉมฺโม ฉ
ปิยตาย ฉ ครุตาย ฉ ภาวนาย ฉ สามญฺญาย ฉ ฝลีภาวาย สำวตฺตติ ฯ ปุน จปรำ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฉมฺมำ ฉ ฉิสามกตชาติโก(๑) โหติ ฉมฺมฉิสลฺลิยา ฉ วณฺณวาที ฯ ยมฺปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฉมฺมำ ฉ ฉิสามกตชาติโก โหติ ฉมฺมฉิสลฺลิยา ฉ วณฺณวาที อยมฺปิ ฉมฺโม ฉ ปิยตาย ครุตาย ฉ ภาวนาย ฉ สามญฺญาย ฉ ฝลีภาวาย สำวตฺตติ ฯ ปุน จปรำ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฉ ปฉิสลฺลาโน โหติ

๑ ฐ. ฉิสามกชาติโย ฯ

មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាសមណៈមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមានមាយា មិនពោលសរសើរការកំចាត់បង់នូវមាយា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានមាយា មិនពោលសរសើរនូវការកំចាត់បង់នូវមាយា ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីគោរព មិនប្រព្រឹត្ត ទៅ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាសមណៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកប្រកបដោយជាតិ ជាអ្នកមិនពិចារណានូវធម៌ មិនពោលសរសើរការពិចារណានូវធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកប្រកបដោយជាតិ ជាអ្នកមិនពិចារណានូវធម៌ មិនពោលសរសើរការពិចារណានូវធម៌ ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីគោរព មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាសមណៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នក មិនមានការពួនសម្ងំ

បដិសល្លានសុត្ត ន វណ្ណភាធី ។ យម្ប៑ កិត្តវេ កិត្តុ
ន បដិសល្លានោ ហោតិ បដិសល្លានសុត្ត ន វណ្ណភាធី
អយម្ប៑ ឥមេ ន បិយតាយ ន ករុតាយ ន
ភាវនាយ ន សាមញ្ញាយ ន ឯតីភាវាយ សំវត្តតិ ។
បុន ចបរំ កិត្តវេ កិត្តុ សត្រហ្មចារីសុ ន បដិ-
សន្ថារកោ(๑) ហោតិ បដិសន្ថារកសុត្ត ន វណ្ណភាធី ។
យម្ប៑ កិត្តុ សត្រហ្មចារីសុ ន បដិសន្ថារកោ ហោតិ
បដិសន្ថារកសុត្ត ន វណ្ណភាធី អយម្ប៑ ឥមេ ន
បិយតាយ ន ករុតាយ ន ភាវនាយ ន
សាមញ្ញាយ ន ឯតីភាវាយ សំវត្តតិ ។ ឯវរូបសុត្ត
កិត្តវេ កិត្តុនោ តិញ្ចាបិ ឯវំ ឥច្ចា ខុប្បដ្ឋេយ្យ
អហោ វត មំ សត្រហ្មចារី សក្ករេយ្យុំ
ករុករេយ្យុំ(๒) មានេយ្យុំ បូជេយ្យុន្តិ ។ អថខោ
សំ សត្រហ្មចារី ឥមេ(๓) សក្ករោន្តិ ន ករុករោន្តិ
ន មានេន្តិ ន បូជេន្តិ ។

---

๑ ម. បដិសន្ថារកោ ។ ๒ ប. ករុករេយ្យុំ ។ ๓ ឧ. ម. ឥមេវ ។

មិនពោលសរសើរការពួនសម្ងំ ។ ម្នាលកិកូតាំងឡាយ កិកូដាអ្នកមិនពួនសម្ងំ មិនពោលសរសើរការពួនសម្ងំ ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីគោរព មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាសមណៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលកិកូតាំងឡាយ មួយទៀត កិកូដាអ្នកមិនធ្លាប់ដំសន្ធារៈ ដល់សព្រហ្មចារីបុគ្គល តាំងឡាយ មិនពោលសរសើរបុគ្គលអ្នកធ្លាប់ដំសន្ធារៈ ។ ម្នាលកិកូតាំងឡាយ កិកូដាអ្នកមិនធ្លាប់ដំសន្ធារៈ ដល់ពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល មិនពោលសរសើរបុគ្គលអ្នកធ្លាប់ដំសន្ធារៈ ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីគោរព មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាសមណៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលកិកូតាំងឡាយ កិកូមានសភាពយ៉ាងនេះ ពិតជាមានសេចក្តីប្រាថ្នា តើតទៀងយ៉ាងនេះថា ធ្វើម្តេចហ៎ ពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល គប្បីធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាចំពោះអាត្មាអញ អេះ ។ ប៉ុន្តែ ពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល មិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិនបូជា ចំពោះកិកូនោះឡើយ ។

តំ កិស្ស ហេតុ ។ តថាហិស្ស កិត្តកេ វិញ្ញ សព្រហ្មចារី តេ ទាបកេ អកុសលេ ធម្មេ អប្បហីនេ សមនុបស្សន្តិ ។ សេយ្យថាបិ កិត្តកេ អស្សមូឡ្ហកស្ស(១) កិញ្ចាបិ ឋឺ ឥច្ចា ឧប្បជ្ជេយ្យ អហោ វត មំ មនុស្សា អាជានីយដ្ឋានេ ច ឋបេយ្យុំ អាជានីយភោជនញ្ច ភោជេយ្យុំ អាជានីយបរិមជ្ជនញ្ច បរិមជ្ជេយ្យុន្តិ ។ អថខោ តំ មនុស្សា ន ចេវ អាជានីយដ្ឋានេ ឋបេន្តិ ន ច អាជានីយភោជនំ ភោជេន្តិ ន ច អាជានីយបរិមជ្ជនំ បរិមជ្ជន្តិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ តថាហិស្ស កិត្តកេ វិញ្ញ មនុស្សា តានិ សាវេយ្យានិ កុច្ឆេយ្យានិ ជិម្ហេយ្យានិ វង្កេយ្យានិ អប្បហីនានិ សមនុបស្សន្តិ ឯវមេវ ខោ កិត្តកេ ឯវរូបស្ស កិត្តកោ កិញ្ចាបិ ឋឺ ឥច្ចា ឧប្បជ្ជេយ្យ អហោ វត មំ សព្រហ្មចារី សក្កុរេយ្យុំ គរុំករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុន្តិ

---

១ ម. អស្សខាឡុង្កស្ស ។ ម. អស្សខឡុង្កស្ស ។

ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ពួកសត្រហ្មចារី ជាវិញ្ញូជន រមែងពិចារណាឃើញច្បាស់នូវអកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងនោះ ដែលភិក្ខុទាំងនោះ មិនទាន់លះបង់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចសេះល្អ ឯទៀត ពិតជាមានសេចក្តីប្រាថ្នា កើតឡើងយ៉ាងនេះថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ពួកមនុស្សគប្បីដំកើងអញ ក្នុងខ្ទីជាសេះអាជានេយ្យផង ឲ្យអញបរិភោគនូវភោជនរបស់សេះអាជានេយ្យផង ដុសខាត់អញ ដូចជាដុសខាត់សេះអាជានេយ្យផង ។ តែថា ពួកមនុស្សមិនដំកល់នូវសេះនោះ ក្នុងខ្ទីនៃសេះអាជានេយ្យ មិនឲ្យបរិភោគនូវភោជនរបស់សេះអាជានេយ្យ មិនដុសខាត់ ដូចជាការដុសខាត់សេះអាជានេយ្យទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ពួកមនុស្សជាអ្នកដឹង រមែងពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវអំពើរឹងត្អឹង រឿបក្រាញ កកិចកកុច រឿបរវែ ទាំងនោះ ដែលសេះនោះមិនទាន់លះបង់ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបមេយ្យដូច ភិក្ខុមានសភាពយ៉ាងនេះ ពិតជាមានសេចក្តីប្រាថ្នា កើតឡើងយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ពួកសត្រហ្មចារីបុគ្គល គប្បីធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា ចំពោះអាត្មាអញ អេះ

អថខោ ឆំ សត្ថុហេ ចារី នេវ សក្ការេន្តិ ន គរុ‌ំការេន្តិ
ន មានេន្តិ ន បូជេន្តិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។
តថាហិ ំ‌ស្ស កិត្តវេ វិញ្ញូ សត្ថុហេ ចារី តេ ចាបតេ
អត្តសលេ ឆម្មេ អប្បហីនេ សមនុបស្សន្តិ ។
ឥធ បន កិត្តវេ កិត្តុ ន អធិការណិកោ ហោតិ
អធិការណសមុដ្ឋស្ស វណ្ណាវាទី ។ យម្ប កិត្តវេ កិត្តុ
ន អធិការណិកោ ហោតិ អធិការណសមុដ្ឋស្ស
វណ្ណាវាទី អយម្ប ឆម្មោ បិយតាយ គរុតាយ
ភាវនាយ សាមញ្ញាយ ឯកីភាវាយ សំវត្តតិ ។ បុន
ចបរំ កិត្តវេ កិត្តុ សំឃាតាមោ ហោតិ សំឃា-
សមាធានស្ស វណ្ណាវាទី ។ យម្ប កិត្តវេ កិត្តុ សំឃា-
តាមោ ហោតិ សំឃាសមាធានស្ស វណ្ណាវាទី អយម្ប
ឆម្មោ បិយតាយ គរុតាយ ភាវនាយ សាមញ្ញាយ
ឯកីភាវាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ កិត្តវេ
កិត្តុ អប្បិច្ឆោ ហោតិ ឥច្ឆាវិនយស្ស វណ្ណាវាទី ។

តែបើទុកជាដូច្នោះ ពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល ក៏មិនធ្វើសក្ការៈមិនគោរព មិនរាប់អាន មិនបូជា ចំពោះតិក្ខុនោះឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលតិក្ខុចាំង ព្រោះថា ពួកសព្រហ្មចារីជាវិញ្ញូជន រមែងពិចារណាឃើញច្បាស់នូវអកុសលធម៌លាមកចាំងនោះ ដែលតិក្ខុនោះមិនទាន់លះបង់ ។ ម្នាលតិក្ខុចាំង តិក្ខុកង្ខាសានានេះ ជាអ្នកមិនធ្វើអធិករណ៍ ពោលសរសើរការរម្ងាប់អធិករណ៍ ។ ម្នាលតិក្ខុចាំង តិក្ខុជាអ្នកមិនធ្វើអធិករណ៍ ពោលសរសើរការរម្ងាប់អធិករណ៍ ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្រឡាញ់ ដើម្បីសេចក្តីគោរព ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីភាពជាសមណៈ ដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលតិក្ខុចាំង មួយទៀត តិក្ខុជាអ្នកច្រូងច្រាងក្នុងសិក្ខា ពោលសរសើរការសមាទានសិក្ខា ។ ម្នាលតិក្ខុចាំង តិក្ខុជាអ្នកច្រូងច្រាងក្នុងសិក្ខា ពោលសរសើរការសមាទានសិក្ខា ដោយហេតុណា នេះឯង ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្រឡាញ់ ដើម្បីសេចក្តីគោរព ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីភាពជាសមណៈ ដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលតិក្ខុចាំង មួយទៀត តិក្ខុជាអ្នកច្រូងច្រាងតិច ពោលសរសើរការកំចាត់បង់សេចក្តីច្រូងច្រាង ។

យម្បិ កិត្តកវេ កិត្តកំ អម្បិឡោ ហោតិ ឥច្ចាវិនយស្ស
វណ្ណាភតិ អយម្បិ ធម្មោ ។បេ។ ឯតមត្ថំ ភគវាយ
សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ កិត្តកវេ កិត្តកំ
អាកិណ្ណនោ ហោតិ តោចវិនយស្ស វណ្ណាភតិ ។
យម្បិ កិត្តកវេ កិត្តកំ អាកិណ្ណនោ ហោតិ តោច-
វិនយស្ស វណ្ណាភតិ អយម្បិ ធម្មោ ។ បេ ។
ឯតមត្ថំ ភគវាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ កិត្តកវេ កិត្តកំ
អមក្កី ហោតិ មក្ខវិនយស្ស វណ្ណាភតិ ។ យម្បិ កិត្តកវេ
កិត្តកំ អមក្កី ហោតិ មក្ខវិនយស្ស វណ្ណាភតិ
អយម្បិ ធម្មោ ។ បេ ។ ឯតមត្ថំ ភគវាយ សំវត្តតិ ។
បុន ចបរំ កិត្តកវេ កិត្តកំ អសហៅ ហោតិ
សាហេយ្យវិនយស្ស វណ្ណាភតិ ។ យម្បិ កិត្តកវេ
កិត្តកំ អសហៅ ហោតិ សាហេយ្យវិនយស្ស
វណ្ណាភតិ អយម្បិ ធម្មោ ។ បេ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកប្រាថ្នាតិច ពោលសរសើរការកំចាត់បង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការពាជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមិនក្រោធ ពោលសរសើរការកំចាត់បង់សេចក្តីក្រោធ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមិនក្រោធ ពោលសរសើរការកំចាត់បង់សេចក្តីក្រោធ ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការពាជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមិនលុបគុណគេ ពោលសរសើរការកំចាត់បង់ការលុបគុណគេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមិនលុបគុណគេ ពោលសរសើរការកំចាត់បង់ នូវការលុបគុណគេ ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការពាជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមិនអួតអាង ពោលសរសើរការកំចាត់បង់សេចក្តីអួតអាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមិនអួតអាង ពោលសរសើរនូវការកំចាត់បង់សេចក្តីអួតអាង ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌ ។ បេ ។

ឯកឺភាវាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អមាយាវី ហោតិ មាយាវិនយស្ស វណ្ណាវាទី ។ យម្បិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អមាយាវី ហោតិ មាយាវិនយស្ស វណ្ណាវាទី អយម្បិ ធម្មោ ។ បេ ។ ឯតឺភាវាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មាំ ឯសាមកជាតិកោ ហោតិ ធម្មឯសន្តិយា វណ្ណាវាទី ។ យម្បិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មាំ ឯសាមកជាតិកោ ហោតិ ធម្មឯសន្តិយា វណ្ណាវាទី អយម្បិ ធម្មោ ។ បេ ។ ឯកឺភាវាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បដិសល្លាណោ ហោតិ បដិសល្លានស្ស វណ្ណាវាទី ។ យម្បិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បដិសល្លាណោ ហោតិ បដិសល្លានស្ស វណ្ណាវាទី អយម្បិ ធម្មោ ។ បេ ។ ឯកឺភាវាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សព្រហ្មចារីនំ បដិសន្ថារកោ ហោតិ បដិសន្ថារកស្ស វណ្ណាវាទី ។

ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមិនមានមាយា ពោលសរសើរការកំចាត់បង់មាយា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមិនមានមាយា ពោលសរសើរការកំចាត់បង់មាយា ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុប្រកបដោយជាតិ ជាអ្នកពិចារណាទូវែងមិ ពោលសរសើរការពិចារណាទូវែងមិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយជាតិ ជាអ្នកពិចារណាទូវែងមិ ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកពួនសម្ងំ ពោលសរសើរការពួនសម្ងំ ។ ភិក្ខុជាអ្នកពួនសម្ងំ ពោលសរសើរការពួនសម្ងំ ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម៌ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកឆ្លើទូរបៃដ៏សន្ធារៈ ដល់ពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល ពោលសរសើរបុគ្គលអ្នកឆ្លើបដ៏សន្ធារៈ ។

ยมฺปิ กิกฺขเว กิกฺขุ สพฺรหฺมจารีสุ ปฏิสนฺถารเกา
โหติ ปฏิสนฺถารกสฺส วณฺณวาที อยมฺปิ ธมฺโม
ปิยตาย ครุตาย สามญฺญาย
ฯเปฯ สวตฺตติ ฯ ฯเปฯ กิกฺขเว กิกฺขุ
กิญฺจาปิ ธ ฯเปฯ ๔ฐา อุปฺปชฺชติ อเหา วต มํ
สพฺรหฺมจารี สกฺกาเรยฺยุ ครุกเรยฺยุ มาเนยฺยุ
ปูเชยฺยุนฺติ อถเขา ตสฺส สพฺรหฺมจารี สกฺกาเรนฺติ
ครุกเรนฺติ มาเนนฺติ ปูเชนฺติ ฯ ตสฺส กิสฺส เหตุ ฯ
ตถาหิสฺส กิกฺขเว วิญฺญู สพฺรหฺมจารี เต ตาทเส
อกุสเล ธมฺเม ปหีเน สมนุปสฺสนฺติ ฯ
เสยฺยถาปิ กิกฺขเว ภิกฺขุสฺส อสฺสทฺธาเย สทฺธาเย กิญฺจาปิ
ธ ฯเปฯ ๔ฐา อุปฺปชฺชติ อเหา วต มํ มนุสฺสา
อาทาเยน ปฏิปชฺเชยฺยุ อาทาเยน ปฏิปชฺเชยฺยุนฺติ
เหเวยฺยุ อาทาเยน ปฏิปชฺชนฺติ ปฏิปชฺเชยฺยุนฺติ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកឆ្លើយដំណើរ ដល់ពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល ពោលសរសើរបុគ្គលអ្នកឆ្លើយបដិសន្ថារៈ ដោយហេតុណា នេះឯងជាធម្មប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្រឡាញ់ ដើម្បីសេចក្តីគោរព ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីភាពជាសមណៈ ដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសភាពយ៉ាងនេះ បើទុកជា មិនគប្បីបង្កើតសេចក្តីប្រាថ្នាយ៉ាងនេះថា ឆ្លើយដូចម្តេចហ្ន៎ ពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល គប្បីឆ្លើយសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា ចំពោះអាត្មាអញ ក៏គង់តែពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គលឆ្លើយសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា ចំពោះភិក្ខុនោះដែរ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ពួកសព្រហ្មចារីជាវិញ្ញូជន រមែងពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវអកុសលធម៌ដ៏លាមក ទាំងនោះដែលភិក្ខុនោះលះបង់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាសេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើន បើទុកជា មិនគប្បីបង្កើតសេចក្តីប្រាថ្នា យ៉ាងនេះថា ឆ្លើយដូចម្តេចហ្ន៎ ពួកមនុស្សគប្បីដំកើងអញ ក្នុងទីជាសេះអាជានេយ្យផង គប្បីឲ្យអញបរិភោគនូវភោជនរបស់សេះអាជានេយ្យផង គប្បីដុសខាត់អញ ដោយការដុសខាត់ ដូចជាសេះអាជានេយ្យផង

อฏฺเฐว ขลุ มนุสฺสา อาฬาเฬยฺยสฺส เจว ปาเจตฺวา อาฬาเฬยฺยเกเจว ทาเปตฺวา อาฬาเฬยฺยปริภุญฺชนกา ปริภุญฺชิตฺวา ฯ ตตฺถ กตีสุ ฯ ตถาหิสฺส กิตฺตเก ทิวสา มนุสฺสา ตาวเทว สาเยยฺยาวเทว ปาเตยฺยาวเทว ขาทนียาวเทว โภชนียาวเทว มหคฺฆานิ สยนานิ ปหิเณยฺยุนฺติ ฯเปฯ ขโณ กิตฺตเก ฯเปฯ ยาว สตฺถา อุปฺปชฺเชยฺย เอตฺตาวตา ปน สพฺพญฺญุตาย สกฺกาเยยฺยุ กาตเกยฺยุ มาเนยฺยุ ปูเชยฺยุนฺติ เอวเขา ปน สพฺพญฺญุตาย สกฺกาตฺวา กาตเกตฺวา มาเนตฺวา ปูเชตฺวา ฯ ตตฺถ กตีสุ ฯ ตถาหิสฺส กิตฺตเก ทิวสา สพฺพญฺญุตา เต จาตเกน อกฺกุสเลน ขเยน มหคฺฆานิ สยนานีติ ฯ

(๘๘) โย เหา กิตฺตเก กิตฺตเก เอกฺกาสเก ปริกาสเกติ เอตฺถ ปน สพฺพญฺญุตาย เอตฺตเก นาม ทิวเส เอตฺตเก นาม ทิวเสติ

ពួកមនុស្សក៏គង់តែជំកើងសេះអាជានេយ្យនោះ ក្នុងទីជាសេះអាជានេយ្យ ផង ឲ្យបរិភោគនូវភោជនរបស់សេះអាជានេយ្យផង ជុសខាត់ដូចជាជុសខាត់សេះអាជានេយ្យផង ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ពួកមនុស្សជាអ្នកដឹង រមែងពិចារណាឃើញច្បាស់នូវអំពើដ៏ថ្លឹងកៀចក្រាញ កតិចកកុច រៀបរៅទាំងនោះ ដែលសេះអាជានេយ្យនោះលះបង់ហើយ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបមេយ្យ ដូចជាភិក្ខុមានសភាពយ៉ាងនេះ បើទុកជាមិនគប្បីបង្កើតសេចក្តីប្រាថ្នាយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល គប្បីធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា ចំពោះអាត្មាអញ ក៏គង់តែពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល ធ្វើសក្ការៈគោរព រាប់អាន បូជា ចំពោះភិក្ខុនោះដែរ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ពួកសព្រហ្មចារី ជាពាលជន រមែងពិចារណាឃើញច្បាស់នូវអកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងនោះ ដែលភិក្ខុនោះលះបង់ហើយ ។

[៨៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុណា ជាអ្នកដេរប្រទេចផ្តាសាពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល ជាអ្នកតិះដៀលព្រះអរិយៈ ដំណើរនោះ មិនមែន

អនវកាសោ(๑) យំ សោ ឧសុំ ព្យសនាយ
អញ្ញតរញ្ញតរំ(๒) ព្យសនំ ឆ(๓) ឯកច្ចេ យ្យ ។
កតមេសំ ឧសុំ ។ អនេកតំ នានេកច្ចតំ
អនេកតា(๔) បរិហាយតិ សទ្ធម្មស្ស ឯ
ភេទាយ ន្តិ(๕) សទ្ធម្មេ រ ។ អនិមានិតោ
ហោតិ អនភិរតោ ។ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ អញ្ញតរំ
។ សង្កិលិដ្ឋំ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ តាឌ្ហ ភេតាតកំ(៦)
ផុសតិ ឧម្មាទំ ។ ចាបុណាតិ ចិត្តក្ខេបំ សម្ភ ន្តេ
កាលំ ករោតិ តាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ
ទុក្កតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ ។ យោ សោ
ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អរញ្ញសតបរិគាសតោ អរិយុបវាទំ
សព្រហ្មចារីនំ អជ្ឈាទមេតិ អនវកាសោ យំ សោ
ឯមេសំ ឧសុំ ព្យសនាយ អញ្ញតរញ្ញតរំ ព្យសនំ
ឆ ឯកច្ចេ យ្យាតិ ។

---

๑ ប. ឯតមេតំ អរិកាសោ ។ ๒ ឧ. អញ្ញតរំ ។ ๓ ម. ឆសុទ្ធេ ន្តិ ។ ๔ ម. អធិគតំ ។ ๕ ឧ. ភោតាយតិ ។ ๖ ឧ. ម. ភាឌ្ហ រ ភេតាតកំ ។

ជាហេតុ មិនមែនជាបច្ច័យ ដែលមិននាំឲ្យកើតទុក្ខនោះ គប្បីដល់នូវសេចក្តីវិនាសចាំង ១០ ប្រការ សេចក្តីវិនាសណាមួយទេ ។ សេចក្តីវិនាសចាំង ១០ ប្រការ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បុគ្គលនោះមិនបាននូវគុណធម៌ ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ១ សាបសូន្យចាកគុណធម៌ ដែលខ្លួនបានហើយ ១ ព្រះសទ្ធម្មរបស់បុគ្គលនោះមិនផ្លូវផង់ ១ ជាអ្នកស្មានហួសហេតុ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យគាំងមិនមានសេចក្តីត្រេកអរ ១ ត្រូវអាបត្តិណាមួយដែលសៅហ្មង ១ ប្រទះសេចក្តីទុក្ខ ព្រោះរោគដ៏ធ្ងន់ ១ ដល់នូវការឆ្កួតកាយមាយចិត្ត ១ ធ្លាក់មរណៈចាំងវង្វេង ១ លុះបែកធ្លាយកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើត ឯអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំងឡាយ ភិក្ខុណា ដេរប្រទេច ផ្តាសា ពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គលជាអ្នកតិះដៀលព្រះអរិយៈ ដំណើរនោះ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាបច្ច័យ ដែលមិនមែន នាំឲ្យភិក្ខុនោះ គប្បីដល់នូវសេចក្តីវិនាសចាំង ១០ ប្រការនេះ សេចក្តីវិនាសណាមួយទេ ។

(๘๙) อถโข โคกาลิโก ภิกฺขุ เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ฯเปฯ นิสีทิ ฯ ฯเปฯ นิสินฺโน โข โคกาลิโก ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทโวจ ปาปิจฺโฉ ภนฺเต สาริปุตฺตโมคฺคลฺลานา ปาปิกานํ อิจฺฉานํ วสํคตาติ ฯ มา หเวา โคกาลิก มา หเวา โคกาลิก ปสาเทหิ โคกาลิก สาริปุตฺตโมคฺคลฺลาเนสุ จิตฺตํ เปสลา สาริปุตฺตโมคฺคลฺลานาติ ฯ ทุติยมฺปิ โข โคกาลิโก ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทโวจ ตถาหิปิ เม ภนฺเต ภควา สทฺธายิโก ปจฺจยิโก อถโข ปาปิจฺโฉ ฯ สาริปุตฺตโมคฺคลฺลานา ปาปิกานํ อิจฺฉานํ วสํคตาติ ฯ มา หเวา โคกาลิก มา หเวา โคกาลิก ปสาเทหิ โคกาลิก สาริปุตฺตโมคฺคลฺลาเนสุ จิตฺตํ เปสลา สาริปุตฺตโมคฺคลฺลานาติ ฯ

(៨៩) គ្រានោះ កោកាលិកភិក្ខុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះកោកាលិកភិក្ខុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សារីបុត្តមោគ្គល្លាន ជាអ្នកប្រាថ្នាលាមក លុះក្នុងអំណាចនៃសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលកោកាលិក: អ្នកកុំនិយាយយ៉ាងនេះ ម្នាលកោកាលិក: អ្នកកុំនិយាយ យ៉ាងនេះទៀយ ម្នាលកោកាលិក: ចូរអ្នកញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ចំពោះសារីបុត្តមោគ្គល្លានប៉ុះព្រោះថា សារីបុត្តមោគ្គល្លាន ជាអ្នកមានសីល ជាទីស្រឡាញ់ ។ កោកាលិកភិក្ខុ ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាគំរប់ពីរដងទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គួរខ្ញុំព្រះអង្គវៀយកតម្រាប់ ក៏មែនពិតហើយ តែថា សារីបុត្តមោគ្គល្លាន ជាអ្នកប្រាថ្នាលាមកប្រាកដ លុះក្នុងអំណាចនៃសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក ។ ម្នាលកោកាលិក: អ្នកកុំនិយាយយ៉ាងនេះ ម្នាលកោកាលិក: អ្នកកុំនិយាយ យ៉ាងនេះទៀយ ម្នាលកោកាលិក: អ្នកចូរញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ចំពោះសារីបុត្តមោគ្គល្លានប៉ុះ ព្រោះថា សារីបុត្តមោគ្គល្លាន មានសីល ជាទីស្រឡាញ់ ។

ตตฺรายสฺมา ขโม โคปกโมคฺคลฺลาโน ภิกฺขู ภควโต
ปจฺจสฺโสสิ ตสฺมิญฺหิ ขเณ ตสฺมิญฺหิ ลเย ตสฺมิญฺหิ
มุหุตฺเต ฯ ยา หิสฺส โคปกโมคฺคลฺลานสฺส ยา หิสฺส
โคปกโมคฺคลฺลานสฺส ปสาเทหิ โคปกโมคฺคลฺลานสฺส สาริ-
ปุตฺตโมคฺคลฺลาเนสุ จิตฺตสฺส เปสลา สาริปุตฺต-
โมคฺคลฺลานาสฺส ฯ อถโข โคปกโมคฺคลฺลาโน ภิกฺขู
อุฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา
ปกฺกามิ ฯ อถโข ภควา ตทหุปสฺสุ โข โคปกโมคฺคลฺลานสฺส
ภิกฺขูโน สาสนปฺปฏิหิริยาหิ ปิณฺฑปาหิ สทฺโท
กายโย ฆุฏฺโฐ (๑) อเหสิ สาสนปฺปฏิหิริยา หุตฺวา
มุกฺขปฺปฏิหิริยา อเหสุ มุกฺขปฺปฏิหิริยา หุตฺวา
กาฬกญฺชิยปฺปฏิหิริยา (๒) อเหสุ กาฬกญฺชิยปฺปฏิหิริยา หุตฺวา

๑ ฉ. ม. ฆุฏฺโฐ ฯ ๒ ฉ. กณฺณกญฺชิยปฺปฏิหิริยา ฯ

គោកាលិកភិក្ខុ ក៏ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាគំរប់ ៣ ដងទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គួរខ្ញុំព្រះអង្គដើរយកតម្រាប់តាមក៏ពិតមែនហើយ តែថា សារីបុត្តមោគ្គល្លាន សុទ្ធតែជាអ្នកប្រាថ្នាលាមក លុះក្នុងអំណាចនៃសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក ។ ម្នាលគោកាលិកៈ អ្នកកុំនិយាយយ៉ាងនេះ ម្នាលគោកាលិកៈ អ្នកកុំនិយាយយ៉ាងនេះឡើយ ម្នាលគោកាលិកៈ អ្នកចូរញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ចំពោះសារីបុត្តមោគ្គល្លានចុះ ព្រោះថា សារីបុត្តមោគ្គល្លាន ជាអ្នកមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ។ គ្រានោះ គោកាលិកភិក្ខុ ក្រោកចាកអាសនៈហើយ ភ្លាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចក៏ធ្វើប្រទក្សិណ ចៀសចេញទៅ ។ ក៏កាលដែល គោកាលិកភិក្ខុ ចៀសចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏កើតអុតប៉ុន ។ គ្រាប់ស្វៃរួចតែកាយតាំងមួល លុះអុតកើតប៉ុន ។ គ្រាប់ស្វៃហើយ ក៏ដោរឡើង ប៉ុនគ្រាប់សណ្តែកបាយ លុះប៉ុនគ្រាប់សណ្តែកបាយហើយ ក៏ដោរឡើង ប៉ុនគ្រាប់សណ្តែកកន្ល ះ លុះប៉ុនគ្រាប់សណ្តែកកន្ល ះហើយ

กาลฏฺฐมตฺถเย อเหสุ๋ กาลฏฺฐมตฺถเย หุตฺวา กาลมตฺถเย อเหสุ๋ กาลมตฺถเย หุตฺวา อามลกมตฺถเย อเหสุ๋ อามลกมตฺถเย หุตฺวา(๑) เวฬุวลาฏุกมตฺถเย อเหสุ๋ เวฬุวลาฏุกมตฺถเย หุตฺวา วิลฺวมตฺถเย(๒) อเหสุ๋ วิลฺวมตฺถเย หุตฺวา ปกิณฺณสุ ปุพฺพญฺ เญหิ ตญฺ ปกฺขีสุ ฯ สฺวาสฺสุ๋(๓)กนฺทลิปตฺเตสุ เสตมโยว วิสกลิกาเต(๔) ฯ อถโข ตุณฺฑิลพฺรหฺมา(๔) เยน กาลกาลิกา เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา เอกมนฺตเส ฐิตา กาลกาลิกา เอตทโวจ ปสาเทหิ กาลกาลิกา สารีปุตฺตมาคมฺม ยาเนสุ จิตฺตญ์ เปสยา สารีปุตฺตมาคมฺมาติ ฯ กาลิ ตุวญ์ อาวุโสติ ฯ

---

๑. ม. ฉ.ส.ร. ติณฺหกมตฺถิเย อเหสุ๋ ติณฺหกมตฺถิเย หุตฺวาติ เอวมฺปิ ทิสฺสติ ฯ ๒ ฉ. ติลฺวมตฺถิเย ฯ ม. ติลมตฺถิเย ฯ ๓ ม. สาสฺสุ๋ ฯ ๔ ฉ. ม. วิสกิลิเต ฯ ๕ ฉ. ตุณฺฑุพฺเพกพฺรหฺมา ฯ ม. ตุทิลพฺเพกพฺรหฺมา ฯ

កំណោរឡើង ប៉ុនគ្រាប់ពង្រា លុះប៉ុនគ្រាប់ពង្រាហើយ កំណោរឡើង ប៉ុនផ្លែពង្រា លុះប៉ុនផ្លែពង្រាហើយ កំណោរឡើង ប៉ុនផ្លែកន្ធុតព្រៃ លុះប៉ុនផ្លែកន្ធុតព្រៃហើយ កំណោរឡើងប៉ុនក្តឹបញ្ចៅ លុះប៉ុនក្តឹបញ្ចៅហើយ កំណោរឡើង ប៉ុនផ្លែញៅធំ លុះប៉ុនផ្លែញៅធំហើយ ខ្ទុះនឹងឈាមក៏ហូរចេញរហាម ។ ឯានឮថា កោកាលិកភិក្ខុនោះ ដេកលើស្នឹកបែកដូចជាត្រីដែលគេ ច្រាស់ស្រែកហើយ ។ លំដាប់នោះ តុទិបព្រហ្មតុ (១) ឯានចូលទៅរក កោកាលិកភិក្ខុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ឋិតនៅឰដ៏អាកាស ហើយពោលទៅនឹងកោកាលិកភិក្ខុ ដូច្នេះថា ម្នាលកោកាលិក: ចូរលោកញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ចំពោះព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមោគ្គល្លានចុះ ព្រោះថា ព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមោគ្គល្លាន មានសីល ជាទីស្រឡាញ់ ។ ម្នាលអាវុសោ អ្នកជាអ្វី ។

---

១ ព្រហ្មនោះ កាលពីដើម ជាព្រះថេរៈឈ្មោះតុទិត្ថេរ ត្រូវជាឧបដ្ឋាយ៍របស់កោកាលិកភិក្ខុ បានដល់អនាគាមិផលទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោកជាន់សុទ្ធាវាស ។ អដ្ឋកថា ។

อหำ ตุณฺหิภูตมฺปิ ตุณฺหิภูตนฺติ ฯ ยสฺมา ปนาหำ อาวุโส
ภควตา อนาคามี พฺยากโต อถ จ ปเนตฺถ เอวรูปา
สนฺตาปา ปริฬาหา(๑) เต สพฺเพ อปฺปหีนา ฯ
อถโข ตุณฺหิภูตมฺปิ โข พฺราหฺมณมฺ เอตทโวจุ(๒)
ตายญฺเญว

ปุริสสฺส หิ ชาตสฺส กุฐารี(๓) ชายเต มุเข
ยายำ ฉินฺทติ อตฺตานำ พาลো ทุพฺภาสิตำ กฬำ ฯ
โย นินฺทิยำ ปสำสติ ตำ วา นินฺทติ โย ปสำสิโยฯ
วิจินาติ มุเขน โส กลึ กลินา เตน สุขำ น วินฺทติ ฯ

---

๑ ฉ. ยาวา ฯ ๒ ม. ตายหิ ฯ ๓ ฉ. กุหาวา ฯ

ยើង ជាតុទិបច្ចេកព្រហ្ម ។ ម្នាលអាវុសោ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករ
ថា អ្នកឯងជាអនាគាមិបុគ្គលហើយតើ ចុះអ្នកឯងមកកន្លងនេះ ដើម្បី
អ្វីទៀត អ្នកឯងចូរមើលតែនូវកំហុសរបស់អ្នកនោះចុះ ។ លំដាប់នោះ
តុទិបច្ចេកព្រហ្ម ក៏ចានពោលនឹងកោកាលិកភិក្ខុ ដោយគាថាដូច្នេះថា

បុគ្គលពាល កាលពោលនូវពុទ្ធសិត ឈ្មោះថាកាប់ខ្លួនឯង
ដោយប៉ាវៀវ គឺផរុសវាចាណា ប៉ាវៀវគឺផរុសវាចានោះ
កើតតែកន្លងមាត់ របស់បុរសជាតិ ដោយពិត ។

បុគ្គលណា សរសើរនូវបុគ្គលដែលគួរនិន្ទាក្តី តិះដៀលបុគ្គលដែលគួរសរ-
សើរនោះក្តី បុគ្គលនោះឈ្មោះថា សន្សំនូវទោស ដោយមាត់ រមែង
មិនចានសេចក្តីសុខ ព្រោះទោសនោះទេ ។

អប្បមត្តោ(๑) អយំ កាលេ

យោ អក្ខេសុ ធនបរាជយោ

(សព្ពស្សាបិ សហាបិ អត្តនា)

អយមេវ មហន្តរោ កាលេ

យោ សុកតេសុ មនំ បនោសយេ(๒) ។

សតំ សហស្សានំ និរព្ពុទានំ

ឆត្តឹស ច បញ្ច ច(๓) អព្ពុទានិ

យមរិយការហោ និរយំ ឧបេតិ

ភិក្ខុ មនញ្ច បណិធាយ ចាបកដ្ឋេ ។

អថខោ តោតកាលិកោ ភិក្ខុ តេនេវ-
ពាធេន កាលមកាសិ ។ កាលកតោ ច
តោតកាលិកោ ភិក្ខុ បទុមនិរយំ ឧបបជ្ជតិ
សាវិបុត្តមោគ្គល្លានេសុ ចិត្តំ អាឃាដេត្វា ។

---

๑ ម. អប្បមត្តកោ ។ ๒ ម. បទូសយេ ។ ๓ ឧ. ម ឆត្តឹសតិ បញ្ច ច ។

ការចាញ់ ដោយទ្រព្យណា ព្រោះលែងក្តាល់តាំងខ្លួយ (ព្រមតាំងខ្លួនតាំងអស់)ជាកំហុសមានប្រមាណតិចទេ បុគ្គលណា ញុំាងចិត្ត ឲ្យប្រទូស្ត ចំពោះពួកបុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តល្អនេះឯង ជាកំហុសធំក្រៃលែង ។ បុគ្គលដកលន់នូវវាចានឹងចិត្តដំណាមក ហើយតិះដៀលព្រះអរិយៈ រមែងទៅកាន់នរកណា នរកនោះ មាន ១ សែនទិវុទ្ធៈផង ទឹង ៣៦ អព្ពុទៈ(១) (ដោយឡែកទៀត) ផង ៥ អព្ពុទៈផង ។ គ្រានោះ គោកាលិកភិក្ខុ កំឡែមរណកាល ដោយផម្ងឺនោះឯង ។ លុះគោកាលិកភិក្ខុ ឡែមរណកាលហើយ ក៏ទៅកើតកន្លែងបទុមនរក ព្រោះជាំងថ្នាក់ចិត្តចំពោះព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមោគ្គល្លាន ។

---

១ អដ្ឋកថាថា និរព្ពុទៈ៥ក្បាល ។

อถโข ปฺรหฺมา สหมฺปติ อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตวณฺโณ(๑) เกวลกปฺปํ เชตวนํ โอภาเสตฺวา เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ฯเปฯ เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ ฯ เอกมนฺตํ ฐิโต(๒) โข ปฺรหฺมา สหมฺปติ ภควนฺตํ ฯเปฯ เอตทโวจ เกนาหาโร เกนาหาโร ปฐวี ภนฺเต ปฐวีอาหาโร กพฬีกาโร จ ภนฺเต เกนาหาโร ปฐวี ปฐวิยา นิรยา อุปปชฺชนฺติ สคฺคา จวนฺติ มนุสฺสา ฯเปฯ ปฐวิยา ติรจฺฉานา ปาปุณนฺติ ฯ ฉนฺทาหาโร ปฺรหฺมา สหมฺปติ ฉนฺทาหาโร ภนฺเต ผสฺสาหาโร ฯเปฯ มนสิการาหาโร ภนฺเต วิญฺญาณาหาโร ฯเปฯ วิญฺญาณาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร นามรูปาหาโร ฯเปฯ นามรูปาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร วิญฺญาณาหาโร ฯเปฯ วิญฺญาณาหาโร ภนฺเต นามรูปาหาโร ฯเปฯ นามรูปาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร ผสฺสาหาโร ฯเปฯ ผสฺสาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร เวทนาหาโร ฯเปฯ เวทนาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร ผสฺสาหาโร ฯเปฯ ผสฺสาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร มโนสญฺเจตนาหาโร ฯเปฯ มโนสญฺเจตนาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร วิญฺญาณาหาโร ฯเปฯ วิญฺญาณาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร นามรูปาหาโร ฯเปฯ นามรูปาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร สฬายตนาหาโร ฯเปฯ สฬายตนาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร ผสฺสาหาโร ฯเปฯ ผสฺสาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร เวทนาหาโร ฯเปฯ เวทนาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร ตณฺหาหาโร ฯเปฯ ตณฺหาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร อุปาทานาหาโร ฯเปฯ อุปาทานาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร ภวาหาโร ฯเปฯ ภวาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร ชาติยา ปจฺจโย ฯเปฯ ชาติยา ภนฺเต เกนาหาโร ชรามรณสฺส ปจฺจโย ฯเปฯ ชรามรณสฺส ภนฺเต เกนาหาโร ชรามรณสฺส ปจฺจโย ฯเปฯ ชรามรณสฺส ภนฺเต เกนาหาโร ชาติยา ปจฺจโย ฯเปฯ ชาติยา ภนฺเต เกนาหาโร ภวาหาโร ฯเปฯ ภวาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร อุปาทานาหาโร ฯเปฯ อุปาทานาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร ตณฺหาหาโร ฯเปฯ ตณฺหาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร เวทนาหาโร ฯเปฯ เวทนาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร ผสฺสาหาโร ฯเปฯ ผสฺสาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร สฬายตนาหาโร ฯเปฯ สฬายตนาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร นามรูปาหาโร ฯเปฯ นามรูปาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร วิญฺญาณาหาโร ฯเปฯ วิญฺญาณาหาโร ภนฺเต เกนาหาโร สงฺขาราหาโร ฯเปฯ สงฺขาราหาโร ภนฺเต เกนาหาโร อวิชฺชาปจฺจโย ฯเปฯ อวิชฺชา ภนฺเต เกนาหาโร สงฺขารานํ ปจฺจโย ฯเปฯ สงฺขารา ภนฺเต เกนาหาโร วิญฺญาณสฺส ปจฺจโย ฯเปฯ วิญฺญาณ ภนฺเต เกนาหาโร นามรูปสฺส ปจฺจโย ฯเปฯ นามรูป ภนฺเต เกนาหาโร สฬายตนสฺส ปจฺจโย ฯเปฯ สฬายตน ภนฺเต เกนาหาโร ผสฺสสฺส ปจฺจโย ฯเปฯ ผสฺโส ภนฺเต เกนาหาโร เวทนาย ปจฺจโย ฯเปฯ เวทนา ภนฺเต เกนาหาโร ตณฺหาย ปจฺจโย ฯเปฯ ตณฺหา ภนฺเต เกนาหาโร อุปาทานสฺส ปจฺจโย ฯเปฯ อุปาทาน ภนฺเต เกนาหาโร ภวสฺส ปจฺจโย ฯเปฯ ภโว ภนฺเต เกนาหาโร ชาติยา ปจฺจโย ฯเปฯ ชาติ

គ្រានោះ កាលបើរាត្រីបឋមយាមកន្លងទៅហើយ សហម្បតិព្រហ្ម មានរស្មីរុងរឿងធ្វើវត្តជេតពនទាំងមូល ឲ្យភ្លឺច្បាស់ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយឋិតនៅក្នុងទីសមគួរ ។ លុះសហម្បតិព្រហ្មឋិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កោកាលិកភិក្ខុធ្វើមរណកាលទៅហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កោកាលិកភិក្ខុធ្វើមរណៈកាល ទៅកើតក្នុងបទុមនរក ព្រោះចាំងថ្នាក់ចិត្តចំពោះព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមោគ្គល្លាន ។ សហម្បតិព្រហ្មបានពោលពាក្យនេះហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយបាត់ពីនោះទៅមួយរំពេច ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ កាលបើរាត្រីនោះ កន្លងទៅហើយ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងយប់មិញនេះ កាលរាត្រីបឋមយាម កន្លងទៅហើយ សហម្បតិព្រហ្ម មានរស្មីរុងរឿង ធ្វើវត្តជេតពនទាំងមូល ឲ្យភ្លឺច្បាស់ ហើយចូលមករកតថាគត លុះចូលមកដល់ថ្វាយបង្គំតថាគត ហើយឋិតនៅ ក្នុងទីសមគួរ ។

ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ កិកូ៎ ព្រហ្ម
សហម្បតិំ បំ ឯតទវោច តោ តាលិតោ តន្តេ
កិកូ្ខ តាលកតោ តាលកតោ ច តន្តេ
តោ តាលិតោ កិកូ្ខ បទុមវរយំ ឧបបន្នោ
សារីបុត្តមោគ្គល្លានេសុ ចិត្តំ អាឃាដេត្វាតិ ។
ឥទមវោច កិកូ្ខ ព្រហ្ម សហម្បតិ ឥតិ វត្វា មំ
អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយីតិ ។

ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតរោ កិកូ្ខ ភគវន្តំ ឯតទវោច
កីវទីឃំ(១) នុ ខោ តន្តេ បទុមវរយេ អាយុប្ប-
មាណន្តិ ។ ទីឃំ ខោ កិកូ្ខ បទុមវរយេ
អាយុប្បមាណំ តំ ន សុករំ សង្ខាតុំ ឯត្តកានិ
វស្សសតានីតិ វា ឯត្តកានិ វស្សសហស្សានីតិ វា ឯត្តកានិ
វស្សសតសហស្សានីតិ វា ឯត្តកានិ វស្សសហស្ស-
ទីតិ វាតិ ។ សក្កា បន តន្តេ ឧបមា(២) កាតុន្តិ ។
សក្កា កិកូ្ខតិ ភគវា អវោច សេយ្យថាបិ កិកូ្ខ

---

๑ ម. កីវទីឃំ ។ ๒ ម. ឧបមំ ។

ម្នាលកិកុតាំងឡាយ លុះសហម្បតិព្រហ្ម បិតនៅ ក្នុងទីសមគួរហើយ ចានពោលនឹងតថាគតដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កោកាលិកកិកុឆ្លើមរណកាលទៅហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កោកាលិកកិកុឆ្លើមរណកាលទៅ ទៅកើតកងបទុមនរក ព្រោះចាំងថ្នាក់បិត្តចំពោះសារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លាន ។ ម្នាលកិកុតាំងឡាយ សហម្បតិព្រហ្មចានពោលពាក្យនេះ លុះពោលពាក្យនេះហើយ ថ្វាយបង្គំលាតថាគត ធ្វើប្រទក្សិណចាត់ចាកទីនោះទៅមួយរំពេច ។ និមិត្តតែព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ កិកុ ១ រូប ក្រាបថ្វាយបង្គំទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ប្រមាណនៃអាយុ ក្នុងបទុមនរកវែងប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលកិកុ ប្រមាណនៃអាយុក្នុងបទុមនរកវែងណាស់ ប្រមាណនៃអាយុ ក្នុងបទុមនរកនោះ បុគ្គលមិនងាយនឹងកប់ថា ប៉ុណ្ណេះខ្នាំ ប៉ុណ្ណេះរយឆ្នាំ ឬប៉ុណ្ណេះពាន់ខ្នាំ ឬកប៉ុណ្ណេះសែនឆ្នាំចានទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះព្រះអង្គអាចធ្វើសេចក្តីឧបមាចានដែរឬ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលកិកុ អាចធ្វើចាន ដូច្នេះ ទើបត្រាស់ថា ម្នាលកិកុតាំងឡាយ ប្រៀបដូច

វីសតិខាវំ តោ តោសលតោ តិលកាហោ តតោ
ឃុវំសោ វស្សសតសហស្សស្ស[1] អច្ចយេន ឯកមេកំ
តិលំ ខុទ្ទាយ្យ ។ ខិប្បតរំ ខោ សោ ភិក្ខុ
វីសតិខាវំ តោ តោសលតោ តិលកាហោ ឥមិនា
ឧបក្កមេន បរិក្ខយំ បរិយាទានំ គច្ឆេយ្យ ឆ ត្វេវ
ឯតោ អព្ភុទោ ឩរយោ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុ វីសតិ
អព្ភុទា ឩរយោ ឯវមេ តោ ឩរព្ភុទោ ឩរយោ ។
សេយ្យថាបិ ភិក្ខុ វីសតិ ឩរព្ភុទា ឩរយោ ឯវមេ តោ
អពព្ភោ ឩរយោ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុ វីសតិ
អពព្ភា ឩរយោ ឯវមេ តោ អហាហោ ឩរយោ ។
សេយ្យថាបិ ភិក្ខុ វីសតិ អហាហា
ឩរយោ ឯវមេ តោ អនិលោ ឩរយោ ។

---

๑ ឧ. ម. វស្សសតស្ស វស្សសតស្ស ។

រនេះផ្កុសល្ប របស់អ្នកដែនកោសលចំណុះ ៤០ ខារិក:[1] (អម្រែក) កន្ទរៅថាន ១ សែនធំ មានបុរសម្នាក់ រើសយកល្ប ១ គ្រាប់ ៗ អំពីរនេះនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុ រនេះផ្កុសល្ប របស់អ្នកដែនកោសលចំណុះ ៤០ ខារិក:នោះដល់នូវការអស់រលីងទៅ ដោយសេចក្តីព្យាយាមនេះឈ្មោះថា ឆាប់រហ័សទៅឡើយ ឯអព្ពុទនរក ១ មិនឆាប់ដូច្នេះទេ

ម្នាលភិក្ខុ ដូចជា អព្ពុទ:[2] នរក ៤០ ត្រូវជា និរព្ពុទនរក ១ ។

ម្នាលភិក្ខុ ដូចជា និរព្ពុទនរក ៤០ ត្រូវជា អតព្ពុទនរក ១ ។

ម្នាលភិក្ខុ ដូចជា អតព្ពុទនរក ៤០ ត្រូវជា អហហនរក ១ ។

ម្នាលភិក្ខុ ដូចជា អហហនរក ៤០ ត្រូវជា អដដនរក ១ ។

---

១ . ៤ បត្ថ: របស់អ្នកមគធ: ត្រូវដាមួយបត្ថ: ក្នុងដែនកោសល ៤ បត្ថ: របស់អ្នកដែនកោសលនោះ ត្រូវដាមួយអាឡ្ហក: ៤ អាឡ្ហក:ត្រូវដាមួយទោន: ៤ ទោន: ត្រូវដាមួយមានិកា ៤ មានិកា ត្រូវដាមួយខារី ។ អដ្ឋកថា ។

២ ពាក្យ អព្ពុទ:នេះដាឈ្មោះនៃការរាប់ឆ្នាំរបស់សត្វ ដែលនេះនៅ ក្នុងនរកអវីចិនោះឯង ខ្លួចសំដែងតទៅ គឺសំឡាមួយរយសែនឈ្មោះថា ១ កោដិ ១រយសែនកោដិឈ្មោះថា ១ បកោដិ ១ រយសែនបកោដិឈ្មោះថា ១ កោដិប្បកោដិ ១ រយសែនកោដិប្បកោដិឈ្មោះថា ១ នហុត ១ រយសែននហុតឈ្មោះថា និន្នហុត ១ រយសែននិន្នហុតឈ្មោះថា ១ អព្ពុទ: ម្តេតុណាអំពីអព្ពុទ:ឈ្មោះថា និរព្ពុទ: ។ ន័យនេះ គប្បីដឹងគ្រប់បទទាំងអស់ ។ អដ្ឋកថា ។

เสยฺยถาปิ กิกฺกิ นาม สกุณชาติ อณฺฑานิ ลหุกานิ เจว ปิยานิ มนาปานิ จ ฯ เสยฺยถาปิ กิกฺกิ นาม สกุณชาติ ปุตฺตา ลหุกา เจว ปิยา มนาปา จ ฯ เสยฺยถาปิ กิกฺกิ นาม สกุณชาติ สามิโก ลหุโก เจว ปิโย มนาปโก จ ฯ เสยฺยถาปิ กิกฺกิ นาม สกุณชาติ ทุปฺปญฺโญ(๑) ลหุโก เจว ปิโย มนาปโก จ ฯ เสยฺยถาปิ กิกฺกิ นาม สกุณชาติ ปุณฺณาทีโก ลหุโก เจว ปิโย มนาปโก จ ฯ เสยฺยถาปิ กิกฺกิ นาม สกุณชาติ ปุณฺณาทีโก ลหุโก เจว ปิโย มนาปโก จ ฯ ปธานมโน ปน กิกฺกิ นาม สกุณชาติ ปาทมูลิกาย ปาทมูลิกาย กิกฺกิ ทุปปญฺญา สารีปุตฺตมหาโมคฺคลฺลานเสฏฺฐิ ปิตฺวา อวเสสา นาม ฯ ตสฺมาติห ตฺวมฺปิ ภิกฺขุ ตาทิสา นาม สกุณชาติ ปุริสสฺส หิ ชาตสฺส กุชาตี ชายเต มุเข

ยาย ฉินฺนติ อตฺตานํ ตาโลว ผลมาสิตนฺติ ฯ

---

๑ ฉ. ม. ทุปฺปญฺโญ ฯ

ម្នាលភិក្ខុ ដូចជា អដ្ឋដនរក ២០ ត្រូវជា កុម្ភនរក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ ដូច
ជា កុម្ភនរក ២០ ត្រូវជា សោគន្ធិកនរក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ ដូចជា
សោគន្ធិកនរក ២០ ត្រូវជា បប្ផលនរក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ ដូចជា
បប្ផលនរក ២០ ត្រូវជា បុណ្ឌរីកនរក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ ដូចជា បុណ្ឌរីក-
នរក ២០ ត្រូវជា បទុមនរក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ ដូចជាគោកាលិកភិក្ខុ ទៅកើត
ក្នុងបទុមនរក ព្រោះហ៊ាន់ជាក់ចិត្តចំពោះសារីបុត្តធម៌មោគ្គល្លាន ។ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌នេះហើយ ព្រះសុគតជាព្រះសាស្តា លុះ
សំដែងធម៌នេះហើយ ទើបសំដែងគាថានេះតទៅទៀតថា

បុគ្គលពាល កាលពោលនូវពាក្យទុព្ភាសិត ឈ្មោះថា កាប់
នូវខ្លួន ដោយប៉ុន្មានយ៉ាងណា ប៉ុន្មានយ៉ាងនោះ តែងកើតក្នុងមាត់
របស់បុរសជាតិ ដោយពិត ។

យោ ឥន្ទ្រិយំ បសំសតិ តំ វា ឥន្ទ្រិយោ បសំសិយោ វិញ្ញាតំ ឥទ្ធិយា សោ តាវ តិក្ខិន្ទ្រោ តេន សុខំ ឥន្ទ្រិយំ ។ អប្បមត្តោ អយំ កាលិ យោ អត្តានុ ឆឌ្ឌយោ

(សព្ពសង្ខារបរិ សហាបរិ អត្តនា)

អយមេវ មហាត្តោ កាលិ

យោ សុខតេសុ មនំ បនោសយេ ។

សតំ សហស្សានំ និរព្ពុទានំ

ឆត្តឹស ច បញ្ច ច(๑) អព្ពុទានិ

យមរិយោ អរហំ និរយំ ឧបេតំ

ភតំ មច្ចុ បលិភាយ ចាបកត្តិ ។

(๙๐) អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ភគវា ឯតទវោច

๑ ម. ឆត្តឹសតិ បញ្ច ច ។

บุคคลณา สรเสรีนូវបុគ្គលដែលគួរនិន្ទា ឬតិះដៀលបុគ្គលដែលគួរសរសើរ បុគ្គលនោះឈ្មោះថាសន្សំនូវទោសដោយមាត់ រមែងមិនបានសេចក្តីសុខ ព្រោះទោសនោះទេ ។

ការចាញ់ ដោយទ្រព្យណា ព្រោះលែងភ្លាល់ទាំងឡាយ ព្រមទាំងខ្លួនទាំងអស់ ការចាញ់ នេះឈ្មោះថា កំហុសមានប្រមាណតិចទេ បុគ្គលណា ញុំាងចិត្តឲ្យប្រទូស្ត ចំពោះពួកបុគ្គលដែលប្រព្រឹត្តល្អ បុគ្គលនេះឯង ទើបឈ្មោះថា មានកំហុសធំជាក្រៃលែង ។ បុគ្គលដំកល់ការចានទឹងចិត្តដ៏លាមក តិះដៀលព្រះអរិយៈ រមែងទៅកើត ក្នុងនរកណា នរកនោះ មានមួយសែននិរព្ពុទៈ ទឹង ៣៦ និរព្ពុទៈ (ដោយឡែកទៀត) ផង ៥ អព្ពុទៈផង ។

(៩០) គ្រានោះ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក៏ត្រាស់សួរដូច្នេះថា

กตัง ขุ โข สารีปุตฺต ฌานสมาปตฺติ ภิกฺขุโน พลวนิ เยภิ พเลภิ สมนฺนาคตา ฌานสมาปตฺติ ภิกฺขุ อาสวานํ ขยาย ปฏิปนฺนาตาปิ ฌานา เมปิ อาสวาปิ ฯ ยสฺส ปเนตา ฌานสมาปตฺติ ภิกฺขุโน พลวนิ เยภิ พเลภิ สมนฺนาคตา ฌานสมาปตฺติ ภิกฺขุ อาสวานํ ขยาย ปฏิปนฺนาตาปิ ฌานา เมปิ อาสวาปิ ฯ กตมานิ ยสฺส ฯ สพฺเพ ปเนตา ฌานสมาปตฺติ ภิกฺขุโน อนิจฺจโต สพฺเพ สงฺขารา ยถาภูตํ สมฺมปฺปญฺญาย สุทิฏฺฐา โหนฺติ ฯ เยปิ ปเนตา ฌานสมาปตฺติ ภิกฺขุโน อนิจฺจโต สพฺเพ สงฺขารา ยถาภูตํ สมฺมปฺปญฺญาย สุทิฏฺฐา โหนฺติ สพฺเพปิ(๑) ปเนตา ฌานสมาปตฺติ ภิกฺขุโน พลานิ โหนฺติ เยหิ พลานิ อาคมฺม ฌานสมาปตฺติ ภิกฺขุ อาสวานํ ขยาย ปฏิปนฺนาตาปิ ฌานา เมปิ อาสวาปิ ฯ

---

๑ สพฺเพ ปิสทฺโท อยุตฺโต ฯ สเจ หิ ฆาม ปิสทฺโท สพฺพฏฺฐาเนสุ ยุตฺโต ทุติยปเท ปยุตฺโตเยว ฯ

ម្នាលសារីបុត្ត តិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកបដោយកំឡាំងគាំងឡាយណា រមែងប្តេជ្ញាន្ទូវការអស់ទៅនៃអាសវៈថា អាសវៈរបស់អាត្មាអញ អស់ហើយកំឡាំងរបស់តិក្ខុ ជាខីណាស្រពានោះ តើមានប៉ុន្មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកបដោយកំឡាំងគាំងឡាយណា រមែងប្តេជ្ញាន្ទូវការអស់ទៅ នៃអាសវៈថា អាសវៈរបស់អាត្មាអញ អស់ហើយ កំឡាំងរបស់តិក្ខុ ជាខីណាស្រពានោះ មាន ១០ យ៉ាង ។ កំឡាំង ១០ យ៉ាងតើដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គឺតិក្ខុជាខីណាស្រព ក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញច្បាស់ន្ទូវសង្ខារទាំងពួង ដោយសេចក្តីថា មិនទៀង ដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តិក្ខុជាខីណាស្រព ពិចារណាឃើញច្បាស់ន្ទូវសង្ខារទាំងពួង ដោយសេចក្តីថា មិនទៀង ដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត ដោយហេតុណា បពិត្រព្រះអង្គចំរើន នេះ ឯងចាត់ជាកំឡាំងរបស់តិក្ខុជាខីណាស្រព ដែលនាំឲ្យតិក្ខុជាខីណាស្រព អាស្រ័យន្ទូវកំឡាំងហើយ ទើបប្តេជ្ញាន្ទូវការអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយថា អាសវៈរបស់អាត្មាអញ អស់ហើយ ១ ។

ปุน จปรํ ภนฺเต ขีณาสวสฺส ภิกฺขุโน อฏฺฐารสหิ-
สุขมา ตาหิ ยถาภูตํ สมฺมปฺปญฺญาย สุทิฏฺฐา
โหนฺติ ฯ ยมฺปิ ภนฺเต ขีณาสวสฺส ภิกฺขุโน
อฏฺฐารสหิ สุขมา ตาหิ ยถาภูตํ สมฺมปฺปญฺญาย
สุทิฏฺฐา โหนฺติ อิทมฺปิ ภนฺเต ขีณาสวสฺส
ภิกฺขุโน ๓ ฐานานิ โหนฺติ ยถา ๓ ฐานานิ อาคมฺม ขีณาสโว
ภิกฺขุ อาสวานํ ขยา ปฏิฆาตาย ขีณา เม
อาสวาติ ฯ ปุน จปรํ ภนฺเต ขีณาสวสฺส
ภิกฺขุโน วิเวกนินฺนํ จิตฺตํ โหติ วิเวกโปณญฺจ วิเวก-
ปพฺภารญฺจ วิเวกฏฺฐญฺจ เนกฺขมฺมาภิรตึ(๑) ปฏิฏฺฐิตภูมิ สพฺพโส
อาสวฏฺฐานิยเหตุ ฐเปตฺวา ฯ ยมฺปิ ภนฺเต
ขีณาสวสฺส ภิกฺขุโน วิเวกนินฺนํ จิตฺตํ โหติ
วิเวกโปณญฺจ วิเวกปพฺภารญฺจ วิเวกฏฺฐญฺจ เนกฺขมฺมาภิรตึ
ปฏิฏฺฐิตภูมิ สพฺพโส อาสวฏฺฐานิยเหตุ ฐเปตฺวา
อิทมฺปิ ภนฺเต ขีณาสวสฺส ภิกฺขุโน ๓ ฐานานิ โหนฺติ

๑ ม. สกฺกายเนกฺขมฺมาภิรตึ ฯ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត កិកូជាទីណាស្រេព ពិចារណាឃើញច្បាស់នូវកាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចរណ្តៅរងើកភ្លើង ដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិកូជាទីណាស្រេព ពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវកាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចរណ្តៅរងើកភ្លើង ដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត ដោយហេតុណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នេះឯង ចាត់ជាកំឡាំងរបស់កិកូជាទីណាស្រេព ដែលនាំឲ្យកិកូជាទីណាស្រេព អាស្រ័យនូវកំឡាំងហើយ ទើបប្តេជ្ញានូវការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយថា អាសវៈទាំងឡាយ របស់អាត្មាអញ អស់ហើយ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត កិកូជាទីណាស្រេព មានចិត្តនុនទៅកាន់វិវេក ឈមទៅរកវិវេក ទោរទន់ទៅរកវិវេក បិតនៅក្នុងវិវេក ត្រេកអរក្នុងការចេញចាកកាម ជាចិត្តវិនាសចាកធម៌ទាំងឡាយ ដែលជាទីតាំងនៃអាសវៈ ដោយប្រការទាំងពួង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិកូជាទីណាស្រេព មានចិត្តនុនទៅរកវិវេក ឈមទៅរកវិវេក ទោរទន់ទៅរកវិវេក បិតនៅក្នុងវិវេក ត្រេកអរក្នុងការចេញចាកកាមជា ចិត្តវិនាសចាកធម៌ទាំងឡាយ ដែលជាទីតាំងនៃអាសវៈ ដោយប្រការទាំងពួង ដោយហេតុណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នេះឯងចាត់ជាកំឡាំងរបស់កិកូជាទីណាស្រេព

យំ ពលំ អាគម្ម ខីណាសវេ កិត្តុ អាសវានំ ខយំ បដិជានាតិ ខីណា មេ អាសវាតិ ។ បុន ចបរំ ភន្តេ ខីណាសវស្ស កិត្តុនោ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ភាវិតា ហោន្តិ សុភាវិតា ។ យម្បិ ភន្តេ ខីណាសវស្ស កិត្តុនោ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ភាវិតា ហោន្តិ សុភាវិតា តថម្បិ ភន្តេ ខីណាសវស្ស កិត្តុនោ ពលំ ហោតិ យំ ពលំ អាគម្ម ខីណាសវេ កិត្តុ អាសវានំ ខយំ បដិជានាតិ ខីណា មេ អាសវាតិ ។ បុន ចបរំ ភន្តេ ខីណាសវស្ស កិត្តុនោ ចត្តារោ សម្មប្បធានា ភាវិតា ហោន្តិ សុភាវិតា... ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ហោន្តិ សុភាវិតា... បញ្ចិន្ទ្រិយានិ បញ្ច ពលានិ ភាវិតានិ ហោន្តិ សុភាវិតានិ... សត្ត ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ហោន្តិ សុភាវិតា... អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ភាវិតោ ហោតិ សុភាវិតោ ។

ដែលនាំឲ្យកើតក្នុងជាតិណាស្រេច អាស្រ័យនូវកំឡាំងហើយ ទើបប្តេជ្ញានូវ
ការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយថា អាសវៈទាំងឡាយ របស់អាត្មាអញ
អស់ហើយ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ភិក្ខុជាតិណាស្រេច
ចំរើន អប់រំល្អហើយ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
ភិក្ខុជាតិណាស្រេចបានចំរើន អប់រំល្អហើយ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ដោយ
ហេតុណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នេះឯង ចាត់ជាកំឡាំង របស់ភិក្ខុ
ជាតិណាស្រេច ដែលនាំឲ្យកើតក្នុងជាតិណាស្រេច អាស្រ័យនូវកំឡាំងហើយ
ទើបប្តេជ្ញានូវការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយថា អាសវៈរបស់អាត្មាអញ
អស់ហើយ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ភិក្ខុជាតិណា-
ស្រេចបានចំរើន អប់រំល្អហើយ នូវសម្មប្បធាន ៤ ... ១ ចំរើន អប់
រំល្អហើយ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ... ១ ចំរើន អប់រំល្អហើយ នូវឥន្ទ្រិយ
៥ ពលៈ ៥ ... ១ ចំរើន អប់រំល្អហើយ នូវពោជ្ឈង្គ ៧ ... ១
ចំរើន អប់រំល្អហើយ នូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយអង្គ ៨ ។

ยมฺปิ ภนฺเต ขีณาสวสฺส ภิกฺขุโน อวิโย
อชฺฌาจิโร มกฺโก ภาวิโต โหติ สุภาวิโต
ฯ ยมฺปิ ภนฺเต ขีณาสวสฺส ภิกฺขุโน ตโล โหติ
ยโ ตโล อาคมฺม ขีณาสโว ภิกฺขุ อาสวานโ
ขยโ ปฏิฆาตาย ขีณา เม อาสวาติ ฯ
ฯ มหานโ โข ภนฺเต ธส ขีณาสวสฺส ภิกฺขุโน
ตลาโน ยเมหา ตเลหา สมฺปฺปวตโต ขีณาสโว
ภิกฺขุ อาสวานโ ขยโ ปฏิฆาตาย ขีณา เม
อาสวาติ ฯ

เวรญฺโช จตุตฺโถ ฯ

ตสฺสุทฺทานโ

ภาหุโน จาปนฺโน จ ปุณฺณิโย จ ภาคิรสโ
ภิกฺขุ อญฺโ นิคฺรสโ โตโล จาปโล จ ตลาโน จ(๑)ฯ

---

๑ ม. ภาหุนาปนฺโน ปุณฺณิโย ภาคิรสโ ภิกฺขุ
นโ นิคฺรสโ สภิกฺขลิ ขีณาสวตลเสน ปญฺจ ฯ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិកុជាឱណាស្រព ចំរើន អប់រំល្អ ហើយ នូវមគ្គប្រសើរ ប្រកបដោយអង្គ ៨ ដោយហេតុណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នេះឯង ចាត់ជាកំឡាំង របស់កិកុជាឱណាស្រព ដែលនាំឲ្យកិកុជាឱណាស្រព អាស្រ័យនូវកំឡាំងហើយ ទើបប្តេជ្ញានូវការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយថា អាសវៈទាំងឡាយ របស់អាត្មាអញ អស់ហើយ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិកុជាឱណាស្រព ប្រកបដោយកំឡាំងទាំងឡាយណា ប្តេជ្ញានូវការអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយថា អាសវៈទាំងឡាយ របស់អាត្មាអញ អស់ហើយ កំឡាំងរបស់កិកុ ជាឱណាស្រពនោះមាន ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ទេវវគ្គទី ៤ ។

ឧទ្ទាននៃទេវវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីព្រះវាហុនត្ថេរ ១ ព្រះអានន្ទត្ថេរ ១ ព្រះបុណ្ណិយត្ថេរ ១ ការពោលអ្នកអរហត្តផល ១ កិកុពោលអ្នក ១ ការស្មានហ្មសហេតុ ១ អធិករណ៍ ១ កោកាលិកកិកុ ១ កំឡាំង ១ ។

(៩១) ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អនាថបិណ្ឌិកំ គហបតិ ភគវា ឯតទវោច ឧសយិមេ គហបតិ កាមភោគិ-នោ(១) សទ្ធា សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ ។ កតមេ ឧស ។ ៥ គហបតិ ឯកច្ចោ កាមភោគី អជ្ឈេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហសេន អជ្ឈេន ភោគេ បរិយេសិត្វា សាហសេន ន អត្ថាំ សុខេតិ បិនេតិ(២) ន សំវិភជតិ ន បុញ្ញានិ ករោតិ ។ ៥ បន គហបតិ ឯកច្ចោ កាមភោគី អជ្ឈេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហសេន អជ្ឈេន ភោគេ បរិយេសិត្វា សាហសេន អត្ថាំ សុខេតិ

---

១ ឧ. ម. កាមភោគី ។ ២ ម. ន បិនេតិ ។

ឧបាសកវគ្គទី ៥

(៨១) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្ត
ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ អនាថ-
បិណ្ឌិកគហបតី ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ក្រាប
ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះ
អនាថបិណ្ឌិកគហបតី បានអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគកាមនេះ មាន ១០
ពួក ក្នុងលោក ។ ១០ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលគហបតី ក្នុង
លោកនេះ មានអ្នកបរិភោគកាមខ្លះ សូរសៀងរកនូវភោគៈទាំង
ឡាយ មិនត្រូវតាមគន្ធឈមិ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ លុះសូរសៀង
រកភោគៈទាំងឡាយ មិនត្រូវតាមគន្ធឈមិ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេបាន
មកហើយ មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត មិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យ
ទាំងឡាយ ១ ។ ម្នាលគហបតី ក្នុងលោកនេះ មានអ្នកបរិភោគ
កាមខ្លះ សូរសៀងរកភោគៈទាំងឡាយ មិនត្រូវតាមគន្ធឈមិ គឺកំហែង
សង្កត់សង្កិនគេ លុះសូរសៀងរកនូវភោគៈទាំងឡាយ មិនត្រូវតាម
គន្ធឈមិ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ បានមកហើយ ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ

បិណេតិ ឯ សំវិភជតិ ឯ បុញ្ញំ ករោតិ ។ ឥ
បន ភយាបតិ ឯកច្ចោ កាមភោគី អឆម្ភេ
ភោភេ បរិយេសតិ សាហាសេ អឆម្ភេ ភោភេ
បរិយេសិត្វា សាហាសេ អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ
សំវិភជតិ បុញ្ញំ ករោតិ ។ ឥ បន ភយាបតិ
ឯកច្ចោ កាមភោគី ឆម្ភាឆម្ភេ ភោភេ បរិយេសតិ
សាហាសេនបិ អសាហាសេនបិ ឆម្ភាឆម្ភេ ភោភេ
បរិយេសិត្វា សាហាសេនបិ អសាហាសេនបិ ឯ
អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ ឯ សំវិភជតិ ឯ បុញ្ញំ
ករោតិ ។ ឥ បន ភយាបតិ ឯកច្ចោ កាម-
ភោគី ឆម្ភាឆម្ភេ ភោភេ បរិយេសតិ សាហាសេនបិ
អសាហាសេនបិ ឆម្ភាឆម្ភេ ភោភេ បរិយេសិត្វា
សាហាសេនបិ អសាហាសេនបិ អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ

ឲ្យឆ្អែត តែមិនចែករលែក មិនធ្លើបុណ្យទាំងឡាយ ១ ។ ម្នាលគហបតី កុដិលោកនេះ មានអ្នកបរិភោគកាមខ្វះ សូរសៀងរកភោគៈទាំងឡាយ មិនត្រូវតាមគន្ធធម៌ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិន លុះសូរសៀងរកភោគៈទាំងឡាយ មិនត្រូវតាមគន្ធធម៌ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិន គេបានមកហើយ ធ្លើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត ទាំងចែករលែក ធ្លើបុណ្យទាំងឡាយ ១ ។ ម្នាលគហបតី កុដិលោកនេះ មានអ្នកបរិភោគកាមខ្វះ សូរសៀងរកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធធម៌ខ្លះ មិនត្រូវតាមគន្ធធម៌ខ្លះ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេក៏មាន លុះសៀងរកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធធម៌ខ្លះ មិនត្រូវតាមគន្ធធម៌ខ្លះ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនក៏មាន មិនកំហែងសង្កត់សង្កិនក៏មាន បានមកហើយ មិនធ្លើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត មិនចែករលែក មិនធ្លើបុណ្យទាំងឡាយ ១ ។ ម្នាលគហបតី កុដិលោកនេះ មានអ្នកបរិភោគកាមខ្វះ សូរសៀងរកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធធម៌ខ្លះ មិនត្រូវតាមគន្ធធម៌ខ្លះ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនក៏មាន មិនកំហែងសង្កត់សង្កិនក៏មាន លុះសូរសៀងរកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធធម៌ខ្លះ មិនត្រូវតាមគន្ធធម៌ខ្លះ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនក៏មាន មិនកំហែងសង្កត់សង្កិនក៏មាន បានមកហើយ ធ្លើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត

ឯ សំវិភជតិ ឯ បុញ្ញំ ករោតិ ។ ឥធ បន
ភយាបតិ ឯកច្ចោ តាទិសោតិ ឯម្មាឯម្មេ
ភោគេ បរិយេសតិ សាហាសេនបិ អសាហាសេនបិ
ឯម្មាឯម្មេ ភោគេ បរិយេសិត្វា សាហាសេនបិ
អសាហាសេនបិ អត្តានំ សុខេតិ បិនេតិ សំវិភជតិ
បុញ្ញំ ករោតិ ។ ឥធ បន ភយាបតិ
ឯកច្ចោ តាទិសោតិ ឯម្មេ ភោគេ បរិយេសតិ
អសាហាសេន ឯម្មេ ភោគេ បរិយេសិត្វា
អសាហាសេន ឯ អត្តានំ សុខេតិ បិនេតិ ឯ
សំវិភជតិ ឯ បុញ្ញំ ករោតិ ។ ឥធ បន
ភយាបតិ ឯកច្ចោ តាទិសោតិ ឯម្មេ ភោគេ
បរិយេសតិ អសាហាសេន ឯម្មេ ភោគេ
បរិយេសិត្វា អសាហាសេន អត្តានំ សុខេតិ
បិនេតិ ឯ សំវិភជតិ ឯ បុញ្ញំ ករោតិ ។

តែគាស់មិនចែកលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ១ ។ ម្នាលគហបតី កង់លោកនេះ មានអ្នកបរិភោគតាមខ្លះ សូរសៀងរកភោគៈទាំងឡាយ ក៏ត្រូវតាមគន្ធង់ធម៌ខ្លះ មិនត្រូវតាមគន្ធង់ធម៌ខ្លះ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេក៏មាន មិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេក៏មាន លុះសូរសៀងរកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធង់ធម៌ខ្លះ មិនត្រូវតាមគន្ធង់ធម៌ខ្លះ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេក៏មាន មិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេក៏មាន បានមកហើយ ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត ចែកលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ១ ។ ម្នាលគហបតី កង់លោកនេះ មានអ្នកបរិភោគតាមខ្លះ សូរសៀងរកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធង់ធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ លុះសូរសៀងរកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធង់ធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ បានមកហើយ មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត មិនចែកលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ១ ។ ម្នាលគហបតី កង់លោកនេះ មានអ្នកបរិភោគតាមខ្លះ សូរសៀងរកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធង់ធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ លុះសូរសៀងរកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធង់ធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ បានមកហើយ ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត តែគាស់ មិនចែកលែក បំនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ១ ។

๙๘ បន កមាបតំ ฝิคហ្ថោ คามเกาตี ฉម្មេ
เกาเค បរិយេសតំ អสาหาเสน ฉម្មេ เกาเค
បរិយេសិត្វា អสាหาเสน អត្តានំ សុเขតิ
បิเนตំ สំวิភชតិ បุญ្ញานิ คเหตំ เส ฉ เกาเค
กนิเตา มุฏฺเตา อฌ្ญาបเทา អนาคามิผเสฏฺฐี
อนิสฺสเรณาปฺเญ បริภุญฺชติ ฯ ๙๘ បន
คหปตំ ฝิคหฺโ คามเกาตี ฉម្មេ เกาเค
បរិយេសតំ អสาหาเสน ฉម្មេ เกาเค
បរិយេសិត្វา អสาหาเสน អត្តានំ សุเขតิ
បิเนตំ สំวิภชតิ បุญ្ញานิ คเหตំ เส ฉ
เกาเค អกนิเตา អมุฏฺเตา อนฌ្ญาបเทา อาคามิ-
ผเสฏฺฐี อนิสฺสเรณาปฺเญ បริภุญฺชតิ ฯ สុត្រ
คหปตំ យ្វាយំ คามเกาตี អฉម្មេ เกาเค
បរិយេសតំ สาหาเสน អฉម្មេ เกาเค
បរិយេសិត្វា สาหาเสน ฉ អត្តានំ សុเขតิ

ម្នាលគហបតី ក្នុងលោកនេះ មានអ្នកបរិភោគកាមខ្លះ សូរែសូងរកភោគៈ
ទាំងឆ្ងាយ ត្រូវតាមគន្ធព្វធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ លុះសូរែសូង
រកភោគៈទាំងឆ្ងាយ ត្រូវតាមគន្ធព្វធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ បាន
មកហើយ ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត ចែករលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឆ្ងាយ
តែនៅជក់ ជ្រប់ ឈ្លក់ចិត្តនឹងភោគៈទាំងនោះ មិនឃើញទោស មិនមាន
បញ្ញាជាគ្រឿងរើខ្លួន ហើយចេះតែបរិភោគ ១ ។ ម្នាលគហបតី ក្នុង
លោកនេះ មានអ្នកបរិភោគកាមខ្លះ សូរែសូងរកភោគៈទាំងឆ្ងាយ ត្រូវតាម
គន្ធព្វធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ លុះសូរែសូងរកភោគៈទាំងឆ្ងាយ
ត្រូវតាមគន្ធព្វធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ បានមកហើយ ធ្វើខ្លួនឲ្យ
បានសុខ ឲ្យឆ្អែត ចែករលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឆ្ងាយ ថែមទាំងមិនជក់ មិន
ជ្រប់ មិនឈ្លក់ចិត្តនឹងភោគៈទាំងនោះទេ ឃើញទោស មានបញ្ញាជាគ្រឿង
រើខ្លួន ហើយបរិភោគ ១ ។ ម្នាលគហបតី បណ្តាអ្នកបរិភោគកាមទាំងនោះ
អ្នកបរិភោគកាមណា សូរែសូងរកភោគៈទាំងឆ្ងាយ មិនត្រូវតាមគន្ធព្វធម៌
គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ លុះសូរែសូងរកភោគៈទាំងឆ្ងាយ មិនត្រូវតា
គន្ធព្វធម៌ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេបានមកហើយ មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ

បឋមំ ន សំវាសតិ ន បុញ្ញំ ករោតិ
អយំ ភិក្ខុ តាមភោតី តីហិ ឋានេហិ
ការយ្ហោ អធម្មេន កោកេ បរិយេសតិ សាហសេ-
នាតិ ឥមិនា បឋមេន ឋានេន ការយ្ហោ ន
អត្តានំ សុខេតិ បឋតីតិ ឥមិនា ទុតិយេន
ឋានេន ការយ្ហោ ន សំវាសតិ ន បុញ្ញំ
ករោតីតិ ឥមិនា តតិយេន ឋានេន ការយ្ហោ ។
អយំ ភិក្ខុ តាមភោតី ឥមេហិ តីហិ
ឋានេហិ ការយ្ហោ ។ តត្រ ភិក្ខុ យ្វាយំ
តាមភោតី អធម្មេន កោកេ បរិយេសតិ
សាហសេន អធម្មេន កោកេ បរិយេសិត្វា
សាហសេន អត្តានំ សុខេតិ បឋតិ ន
សំវាសតិ ន បុញ្ញំ ករោតិ អយំ ភិក្ខុ
តាមភោតី ទ្វីហិ ឋានេហិ ការយ្ហោ ឯកេន
ឋានេន ចាសំសោ អធម្មេន កោកេ បរិយេសតិ
សាហសេនាតិ ឥមិនា បឋមេន ឋានេន ការយ្ហោ

ឲ្យឆ្អែត មិនចែកវិលក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគកាមនេះ គួរគេតិះដៀល ដោយហេតុ ៣ ប្រការគឺគេតិះដៀលដោយហេតុទី ១ នេះថា សូរស្វែងរកភោគៈទាំងឡាយ មិនត្រូវតាមគន្ធធម៌ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ គេតិះដៀលដោយហេតុទី ២ នេះថា មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត គួរគេតិះដៀល ដោយហេតុទី ៣ នេះថា មិនចែកវិលក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគកាមនេះ គួរគេតិះដៀល ដោយហេតុទាំង ៣ ប្រការនេះ ។ ម្នាលគហបតី បណ្តាអ្នកបរិភោគកាមទាំងនោះ អ្នកបរិភោគកាមណា សូរស្វែងរកភោគៈទាំងឡាយ មិនត្រូវតាមគន្ធធម៌ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ លុះសូរស្វែងរកភោគៈទាំងឡាយ មិនត្រូវតាមគន្ធធម៌ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ បានមកហើយ ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត តែទាស់ មិនចែកវិលក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគកាមនេះ គួរគេតិះដៀល ដោយហេតុ ២ ប្រការ គេសរសើរ ដោយហេតុ ១ ប្រការគឺគេតិះដៀល ដោយហេតុទី ១ នេះថា សូរស្វែងរកភោគៈទាំងឡាយ មិនត្រូវតាមគន្ធធម៌ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ

អត្តានំ សុខេតិ បិនេតីតិ ឥមិនា ឯកេន ហានេន ចាសំសោ ន សំវិភជតិ ន បុញ្ញានំ ករោតីតិ ឥមិនា ទុតិយេន ហានេន តារយ្ហោ ។ អយំ តហាបតិ កាមភោគី ឥមេហិ ទ្វីហិ ហានេហិ តារយ្ហោ ឥមិនា ឯកេន ហានេន ចាសំសោ ។ តត្រ តហាបតិ យ្វាយំ កាមភោគី អធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហាសេន អធម្មេន ភោគេ បរិយេសិត្វា សាហាសេន អត្តានំ សុខេតិ បិនេតិ សំវិភជតិ បុញ្ញានិ ករោតិ អយំ តហាបតិ កាមភោគី ឯកេន ហានេន តារយ្ហោ ទ្វីហិ ហានេហិ ចាសំសោ អធម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ សាហាសេនាតិ ឥមិនា ឯកេន ហានេន តារយ្ហោ អត្តានំ សុខេតិ បិនេតីតិ ឥមិនា បឋមេន ហានេន ចាសំសោ សំវិភជតិ បុញ្ញានិ ករោតីតិ ឥមិនា ទុតិយេន ហានេន ចាសំសោ ។

គេសរសើរ ដោយហេតុ ๑ ប្រការនេះថា បេះធ្លើខ្លួន ឲ្យបានសុខ ឲ្យផ្អែត គេតិះដៀល ដោយហេតុទី ๒ នេះថា មិនបែកវិលក មិនធ្លើបុណ្យទាំងឡាយ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគតាមនេះ គួរគេតិះដៀល ដោយហេតុទាំង ๒ ប្រការនេះ គេសរសើរដោយហេតុ ๑ ប្រការនេះ ។ ម្នាលគហបតី បណ្តាអ្នកបរិភោគតាមទាំងនោះ អ្នកបរិភោគតាមណា សូរសៃងរកគោគៈទាំងឡាយ មិនត្រូវតាមគន្ធងធម៌ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ លុះសូរសៃងរកគោគៈទាំងឡាយ មិនត្រូវតាមគន្ធងធម៌ ចានមកហើយ ធ្លើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យផ្អែត បែកវិលក ធ្លើបុណ្យទាំងឡាយ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគតាមនេះ គួរគេតិះដៀល ដោយហេតុ ๑ ប្រការ គេសរសើរដោយហេតុ ๒ ប្រការ គឺគេតិះដៀល ដោយហេតុ ๑ ប្រការនេះថា សូរសៃងរកគោគៈទាំងឡាយ មិនត្រូវតាមគន្ធងធម៌ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ គេសរសើរដោយហេតុទី ๑ នេះថា ធ្លើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យផ្អែត គេសរសើរដោយហេតុទី ๒ នេះថា បេះបែកវិលក ធ្លើបុណ្យទាំងឡាយ ។

อยํ ภควตา กามโภคี ฯเปฯ ฌายเตน ทาเนน การเยฺยา ฯเปฯ ทิฏฺเฐ ธมฺเม สาสงฺโก ฯ สตฺถา ภควตา ยฺวายํ กามโภคี ชฺฌานมฺเปน โกเกฯ ปริยิฏฺฐาย สาหาเสนปิ อสาหาเสนปิ ชฺฌานมฺเปน โกเกฯ ปริยิฏฺฐาย สาหาเสนปิ อสาหาเสนปิ ฌ อตฺตานํ สุเขติ ปิเณติ ฌ สมฺภวติ ฌ ปุญฺญานิ กโรติ อยํ ภควตา กามโภคี ฌายเตน ทาเนน การเยฺยา ชฺฌานมฺเปน โกเกฯ ปริยิฏฺฐาย สาหาเสนาติ ฯเปฯ ทาเนน การเยฺยา ฌ อตฺตานํ สุเขติ ปิเณตีติ ฯเปฯ ทาเนน การเยฺยา ฯ

ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគកាមនេះ គួរគេតិះដៀលដោយហេតុ ១ ប្រការនេះ គេសរសើរដោយហេតុចំនួន ៤ ប្រការនេះ ។ ម្នាលគហបតី បណ្តាអ្នកបរិភោគកាមចំនួនពីរនោះ អ្នកបរិភោគកាមណា សូរសៀងរកភោគៈចំណឡាយ ត្រូវតាមគន្ធៈធម៌ខ្លះ មិនត្រូវតាមគន្ធៈធម៌ខ្លះ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេក៏មាន មិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេក៏មាន លុះសូរសៀងរកភោគៈចំណឡាយ ត្រូវតាមគន្ធៈធម៌ខ្លះ មិនត្រូវតាមគន្ធៈធម៌ខ្លះ គឺសង្កត់សង្កិនគេក៏មាន មិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេក៏មាន បានមកហើយ មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត មិនចេះចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យចំណឡាយ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគកាមនេះ គួរគេសរសើរ ដោយហេតុ ១ ប្រការ គេតិះដៀល ដោយហេតុ ៣ ប្រការ គឺគេសរសើរដោយហេតុ ១ ប្រការនេះថា សូរសៀងរកភោគៈចំណឡាយ ត្រូវតាមគន្ធៈធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ គេតិះដៀលដោយហេតុទី ១ នេះថា សូរសៀងរកភោគៈចំណឡាយ មិនត្រូវតាមគន្ធៈធម៌ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ គេតិះដៀលដោយហេតុទី ២ នេះថា មិនធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត គេតិះដៀលដោយហេតុទី ៣ នេះថា មិនចេះចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យចំណឡាយ ។

អយំ ភគវតោ ភាគវោតិ ឥមិនា បឋមេន[๑] ហេតុនា ចាសំសោ ឥមេហិ តីហិ ហេតូហិ ការយ្ហោ ។ តត្រ ភគវតោ យ្វាយំ ភាគវោតិ ឧត្តានត្ថេន កោកេ បរិយេសតិ សាហាសេនបិ អសាហាសេនបិ ឧត្តានត្ថេន កោកេ បរិយេសិតព្វា សាហាសេនបិ អសាហាសេនបិ អត្តានំ សុខេតិ បិនេតិ ន សំវិភតិ ន បុញ្ញានិ ករោតិ អយំ ភគវតោ ភាគវោតិ ទ្វីហិ ហេតូហិ ចាសំសោ ទ្វីហិ ហេតូហិ ការយ្ហោ ឧត្តានត្ថេន កោកេ បរិយេសតិ អសាហាសេនាតិ ឥមិនា បឋមេន ហេតុនា ចាសំសោ អឧត្តានត្ថេន កោកេ បរិយេសតិ សាហាសេនាតិ ឥមិនា បឋមេន ហេតុនា ការយ្ហោ អត្តានំ សុខេតិ បិនេតីតិ ឥមិនា ទុតិយេន ហេតុនា ចាសំសោ ន សំវិភតិ ន បុញ្ញានិ ករោតីតិ ឥមិនា ទុតិយេន ហេតុនា ការយ្ហោ ។

---

๑ ឱ. ម. ឯកេន ។

ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគកាមនេះ គួរគេសរសើរដោយហេតុ ๑ ប្រការ នេះ គេតិះដៀល ដោយហេតុចាំង ๓ ប្រការនេះ។ ម្នាលគហបតី បណ្តា អ្នកបរិភោគកាមចាំងនោះ អ្នកបរិភោគកាមណា លុះស្ងួះស្ងែងរកភោគៈ ចាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធងធម៌ខ្លះ មិនត្រូវតាមគន្ធងធម៌ខ្លះ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេក៏មាន មិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេក៏មាន លុះស្ងួះស្ងែងរកភោគៈចាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធងធម៌ខ្លះ មិនត្រូវតាមគន្ធងធម៌ខ្លះ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេក៏មាន មិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេក៏មាន បានមកហើយ ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត តែងាស់មិនចែករលែក មិនធ្វើបុណ្យចាំងឡាយ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគកាមនេះ គេសរសើរ ដោយហេតុ ๒ ប្រការ គេតិះដៀល ដោយហេតុ ๒ ប្រការ គឺគេសរសើរដោយហេតុទី ๑ នេះថា ស្ងួះស្ងែងរកភោគៈចាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធងធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ គេតិះដៀល ដោយហេតុទី ๑ នេះថា ស្ងួះស្ងែងរកភោគៈចាំងឡាយ មិនត្រូវតាមគន្ធងធម៌ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ គេសរសើរដោយហេតុទី ๒ នេះថា ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត គួរគេតិះដៀលដោយហេតុទី ๒ នេះថា មិនចែករលែក មិនធ្វើបុណ្យចាំងឡាយ ។

អយំ តយាបតិ កោមកោតី ឥមេហិ ទ្វីហិ ហានេហិ
ចាសំសោ ឥមេហិ ទ្វីហិ ហានេហិ តារយ្ហោ ។ តត្រ
តយាបតិ យ្វាយំ កាមកោតី ឧភ្ញាឧម្ហេន កោកេ
បរិយេសតិ សាហាសេនបិ អសាហាសេនបិ ឧភ្ញា-
ឧម្ហេន កោកេ បរិយេសិត្វា សាហាសេនបិ អសាហា-
សេនបិ អត្តានំ សុខេតិ បិនេតិ សំវិភជតិ បុញ្ញានិ
ករោតិ អយំ តយាបតិ កោមកោតី តីហិ ហានេហិ
ចាសំសោ ឱកោន ហានេន តារយ្ហោ ឧម្ហេន កោកេ
បរិយេសតិ អសាហាសេនាតិ ឥមិនា បឋមេន
ហានេន ចាសំសោ អឧម្ហេន កោកេ បរិយេសតិ
សាហាសេនាតិ ឥមិនា ឱកោន ហានេន តារយ្ហោ
អត្តានំ សុខេតិ បិនេតីតិ ឥមិនា ទុតិយេន ហានេន
ចាសំសោ សំវិភជតិ បុញ្ញានិ ករោតីតិ ឥមិនា
តតិយេន ហានេន ចាសំសោ ។ អយំ
តយាបតិ កោមកោតី ឥមេហិ តីហិ ហានេហិ
ចាសំសោ ឥមិនា ឱកោន ហានេន តារយ្ហោ ។

ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគកាមនេះ គេសរសើរដោយហេតុចាំង ២ ប្រការ នេះ គេតិះដៀលដោយហេតុចាំង ២ ប្រការនេះ ។ ម្នាលគហបតី បណ្តា អ្នកបរិភោគកាមចាំងនោះ អ្នកបរិភោគកាមណា សូវសៃ្វរកកោគៈចាំង ឡាយ ត្រូវតាមគន្ធធម៌ខ្លះ មិនត្រូវតាមគន្ធធម៌ខ្លះ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិន គេក៏មាន មិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេក៏មាន លុះសូវសៃ្វរកកោគៈចាំង ឡាយ ត្រូវតាមគន្ធធម៌ខ្លះ មិនត្រូវតាមគន្ធធម៌ខ្លះ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិន គេក៏មាន មិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេក៏មាន បានមកហើយ ធ្វើខ្លួនឲ្យបាន សុខ ឲ្យឆ្អែត ចែកវិលក ធ្វើបុណ្យចាំងឡាយ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគ កាមនេះ គួរគេសរសើរដោយហេតុ ៣ ប្រការ គេតិះដៀលដោយហេតុ ១ ប្រការគឺគេសរសើរ ដោយហេតុទី ១ នេះថា សូវសៃ្វរកកោគៈចាំង ឡាយ ត្រូវតាមគន្ធធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ គេតិះដៀលដោយ ហេតុ ១ ប្រការនេះថា សូវសៃ្វរកកោគៈចាំងឡាយ មិនត្រូវតាមគន្ធ ធម៌ គឺកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ គេសរសើរដោយហេតុទី ២ នេះថា ធ្វើខ្លួន ឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត គេសរសើរដោយហេតុ ទី ៣ នេះថា បេះចែកវិលក ធ្វើបុណ្យចាំងឡាយ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគកាមនេះ គេសរសើរ ដោយហេតុចាំង ៣ ប្រការនេះ គេតិះដៀលដោយហេតុ ១ ប្រការនេះ ។

តត្រ កហាបតំ យ្វាយំ កាមភោគី ជម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ អសាហសេន ជម្មេន ភោគេ បរិយេសិត្វា. អសាហសេន ន អត្តានំ សុខេតិ បីនេតិ ន សំវិភជតិ ន បុញ្ញានិ ករោតិ អយំ កហាបតំ កាមភោគី ឯកេន ឋានេន ចាសំសោ ទ្វីហិ ឋានេហិ តាវយ្ហោ ជម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ អសាហសេនាតិ ឥមិនា ឯកេន ឋានេន ចាសំសោ ន អត្តានំ សុខេតិ បីនេតីតិ ឥមិនា បឋមេន ឋានេន តាវយ្ហោ ន សំវិភជតិ ន បុញ្ញានិ ករោតីតិ ឥមិនា ទុតិយេន ឋានេន តាវយ្ហោ ។ អយំ កហាបតំ កាមភោគី ឥមិនា ឯកេន ឋានេន ចាសំសោ ឥមេហិ ទ្វីហិ ឋានេហិ តាវយ្ហោ ។ តត្រ កហាបតំ យ្វាយំ កាម-ភោគី ជម្មេន ភោគេ បរិយេសតិ អសាហសេន ជម្មេន ភោគេ បរិយេសិត្វា អសាហសេន

ម្នាលគហបតី បណ្តាអ្នកបរិភោគកាមទាំងនោះ អ្នកបរិភោគកាមណា
ស្ងួះស្វែងរកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់
សង្កិនគេ លុះស្ងួះស្វែងរកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធធម៌ គឺមិនកំ-
ហែងសង្កត់សង្កិនគេ ជានមកហើយ មិនធ្វើខ្លួនឲ្យជានសុខ ឲ្យឆ្អែត
មិនចែករលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគកាម
នេះ គួរគេសរសើរ ដោយហេតុ ១ ប្រការ គេតិះដៀល ដោយហេតុ
២ ប្រការ តើគេសរសើរ ដោយហេតុ ១ ប្រការនេះថា ស្ងួះស្វែងរកភោគៈ
ទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិន គេតិះដៀល
ដោយហេតុទី ១ នេះថា មិនធ្វើខ្លួនឲ្យជានសុខ ឲ្យឆ្អែត គេតិះដៀល
ដោយហេតុទី ២ នេះថា មិនចែករលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។ ម្នាល
គហបតី អ្នកបរិភោគកាមនេះ គួរគេសរសើរ ដោយហេតុ ១ ប្រការនេះ
គេតិះដៀលដោយហេតុ ២ ប្រការនេះ ។ ម្នាលគហបតី បណ្តាអ្នកបរិភោគ
កាមទាំងនោះ អ្នកបរិភោគកាមណា លុះស្ងួះស្វែងរកភោគៈទាំងឡាយ
ត្រូវតាមគន្ធធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ លុះស្ងួះស្វែងរកភោគៈទាំង
ឡាយ ត្រូវតាមគន្ធធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ ជានមកហើយ

អត្តានំ សុខេតិ បដិលភតិ ន សំវិគ្គតិ ន បុញ្ញំ
ករោតិ អយំ កមាបតិ តាមភោគី ទ្វីហិ
ហានេហិ ចាសំសោ ឯកេន ហានេន តារយ្ហោ ឧម្មុន
ភោកេ បរិយេសតិ អសាហសេនាតិ ឥមិនា
បមមេន ហានេន ចាសំសោ អត្តានំ សុខេតិ
បដិលភតីតិ ឥមិនា ទុតិយេន ហានេន ចាសំសោ
ន សំវិគ្គតិ ន បុញ្ញំ ករោតីតិ ឥមិនា
ឯកេន ហានេន តារយ្ហោ ។ អយំ កមាបតិ
តាមភោគី ឥមេហិ ទ្វីហិ ហានេហិ ចាសំសោ
ឥមិនា ឯកេន ហានេន តារយ្ហោ ។ តត្រ
កមាបតិ យ្វាយំ តាមភោគី ឧម្មុន ភោកេ
បរិយេសតិ អសាហសេន ឧម្មុន ភោកេ
បរិយេសិតា អសាហសេន អត្តានំ សុខេតិ បដិលភតិ
សំវិគ្គតិ បុញ្ញំ ករោតិ តេ ច ភោកេ
កដិតោ មុដ្ឋិតោ អឌ្ឍាបន្តោ អឆាឌិតវធសញ្ញី

ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត តែមិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគកាមនេះ គួរគេសរសើរ ដោយហេតុ២ប្រការ គេតិះដៀល ដោយហេតុ ១ប្រការ គឺគេសរសើរដោយហេតុទី ១ នេះថា សូរែសូរឯកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធឯធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ គេសរសើរដោយហេតុទី ២ នេះថា បើធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត គេតិះដៀល ដោយហេតុ ១ ប្រការនេះថា មិនចែករំលែក មិនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគកាមនេះ គួរគេសរសើរ ដោយហេតុ ២ ប្រការនេះ គេតិះដៀលដោយហេតុ ១ ប្រការនេះ ។ ម្នាលគហបតី បណ្តាអ្នកបរិភោគកាមទាំងនោះ អ្នកបរិភោគកាមណា សូរែសូរឯកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធឯធម៌ គឺមិនកំហែង សង្កត់សង្កិនគេ លុះសូរែសូរឯកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធឯធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ បានមកហើយ ធ្វើខ្លួន ឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត ចែករំលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ តែនៅជក់ ជ្រប់ ល្អក់ចិត្តទឹងភោគៈទាំងនោះ មិនឃើញទោស

អនិស្សរណាបញ្ញោ បរិភុញ្ជតិ អយំ តថាគតំ
តាមកោតិ តីហិ ហានេហិ ចាសំសោ ឱកេន ហានេន
តារយ្ហោ ឧម្មេ តោតេ បរិយេសតិ អសាហា-
សេនាតិ ឥមិនា បឋមេន ហានេន ចាសំសោ
អត្តានំ សុខេតិ បិនេតីតិ ឥមិនា ទុតិយេន
ហានេន ចាសំសោ សំវិភជតិ បុញ្ញានិ តារោតីតិ
ឥមិនា តតិយេន ហានេន ចាសំសោ តេ ច
តោតេ តនិតោ មុដ្ឋិតោ អជ្ឈាបន្នោ អនាធិវ-
ចនសញ្ញី អនិស្សរណាបញ្ញោ បរិភុញ្ជតីតិ ឥមិនា
ឱកេន ហានេន តារយ្ហោ ។ អយំ តថាគតំ
តាមតោតិ ឥមេហិ តីហិ ហានេហិ ចាសំសោ ឥមិនា
ឱកេន ហានេន តារយ្ហោ ។ តត្រ តថាគតំ យ្វាយំ
តាមតោតិ ឧម្មេ តោតេ បរិយេសតិ អសាហាសេន
ឧម្មេ តោតេ បរិយេសិត្វា អសាហាសេន
អត្តានំ សុខេតិ បិនេតិ សំវិភជតិ បុញ្ញានិ តារេតិ

មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរក្សាខ្លួន ហើយចេះតែបរិភោគ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគតាមនេះ គួរគេសរសើរដោយហេតុ ๓ ប្រការ គេតិះដៀលដោយហេតុ ๑ ប្រការគឺគេសរសើរ ដោយហេតុទី ๑ នេះថា សូវែសូងរកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធងធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ គេសរសើរ ដោយហេតុទី ๒ នេះថា ចេះធ្វើខ្លួន ឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត គេសរសើរ ដោយហេតុទី ๓ នេះថា ចេះចែករំលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ គេតិះដៀល ដោយហេតុ ๑ ប្រការនេះថា ជក់ ជ្រប់ ល្បួងចិត្តនឹងភោគៈទាំងនោះ មិនឃើញទោស មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរក្សាខ្លួន ហើយចេះតែបរិភោគ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគតាមនេះ គួរគេសរសើរ ដោយហេតុ ๓ ប្រការនេះ គេតិះដៀល ដោយហេតុ ๑ ប្រការនេះ ។ ម្នាលគហបតី បណ្តាអ្នកបរិភោគតាមទាំងនោះ អ្នកបរិភោគតាមណា សូវែសូងរកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធងធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ លុះសូវែសូងរកភោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធងធម៌ គឺមិនកំហែង សង្កត់សង្កិនគេ បានមកហើយ ធ្វើខ្លួន ឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត ចែករំលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ

តេ ច ភោកេ អភជិតោ អមុច្ចិតោ អនជ្ឈាបន្នោ
អាទីនវទស្សាវី និស្សរណប្បញ្ញោ បរិភុញ្ជតិ អយំ
កហាបតិ តាមភោគី ចត្ថហិ ឋានេហិ ថាសំសោ
ជម្មេន ភោកេ បរិយេសតិ អសាហាសេនាតិ ឥមិនា
បឋមេន ឋានេន ថាសំសោ អត្តានំ សុខេតិ បិនេតីតិ
ឥមិនា ទុតិយេន ឋានេន ថាសំសោ សំវិភជតិ
បុញ្ញានិ ករោតីតិ ឥមិនា តតិយេន ឋានេន ថាសំសោ
តេ ច ភោកេ អភជិតោ អមុច្ចិតោ អនជ្ឈាបន្នោ
អាទីនវទស្សាវី និស្សរណប្បញ្ញោ បរិភុញ្ជតីតិ ឥមិនា
ចតុត្ថេន ឋានេន ថាសំសោ ។ អយំ កហាបតិ
តាមភោគី ឥមេហិ ចត្ថហិ ឋានេហិ ថាសំសោ ។
ឥមេ ខោ កហាបតិ ទស តាមភោគិនោ សត្ថា
សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ ។ ឥមេសំ ខោ កហាបតិ
ទសន្នំ តាមភោគីនំ យ្វាយំ តាមភោគី ជម្មេន ភោកេ
បរិយេសតិ អសាហាសេន ជម្មេន ភោកេ បរិយេសិត្វា
អសាហាសេន អត្តានំ សុខេតិ បិនេតិ សំវិភជតិ

ថែមទាំងមិនជក់ មិនជ្រប់ មិនឈ្លក់ចិត្តនឹងកោគៈទាំងនោះ ឃើញទោស មានបញ្ញាជាគ្រឿងរើខ្ចូន ហើយបរិភោគ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគកាមនេះ គួរគេសរសើរ ដោយហេតុ ៤ ប្រការ គឺគេសរសើរ ដោយហេតុទី១ នេះថា សូរសៀងរកកោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ គេសរសើរ ដោយហេតុទី ២ នេះថា ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យឆ្អែត គេសរសើរ ដោយហេតុទី ៣ នេះថា ចែកវិលក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ គេសរសើរ ដោយហេតុទី ៤ នេះថា មិនជក់ មិនជ្រប់ មិនឈ្លក់ចិត្តនឹងកោគៈទាំងនោះ ឃើញទោស មានបញ្ញាជាគ្រឿងរើខ្ចូន ហើយបរិភោគ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគកាមនេះ គេសរសើរដោយហេតុទាំង ៤ ប្រការនេះ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកបរិភោគកាមទាំង ១០ ពួកនេះ មានកន្លះលោក ។ ម្នាលគហបតី បណ្តាអ្នកបរិភោគកាមទាំង ១០ ពួកនេះ អ្នកបរិភោគកាមណា សូរសៀងរកកោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ លុះសូរសៀងរកកោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធធម៌ គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ បានមកហើយ ធ្វើខ្លួនឲ្យសុខឲ្យឆ្អែត ចែកវិលក

បុញ្ញានំ កវេតំ តេ ច កោកេ អកនិដ្ឋោ
អមុច្ចិតោ អនឝ្ឍាបន្នោ អាទីនវឧស្សាវី ឯសុរ្យលា-
ប្បញ្ញោ បវិភុញ្ជតិ អយំ ឥមេសំ ឧសន្នំ កាម-
កោតីនំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ ច ពុទ្ធមោ
ច បវរោ ច ។ សេយ្យថាបិ កហបតិ កវ ទីរំ
ទីរម្ហា ឧធ ឧធិម្ហា ឆវឌីតំ ឆវឌីតម្ហា សប្បិ
សប្បិម្ហា សប្បិមណ្ឌោ តត្ថ អក្កមក្ខាយតិ
ឱវាមវ ខោ កហបតិ ឥមេសំ ឧសន្នំ
កាមកោតីនំ យ្វាយំ កាមកោតី ជម្មេ កោកេ
បវិយេសតិ អសាហសេន ជម្មេ កោកេ បវិយេ-
សិត្វា អសាហសេន អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ
សំវិភជតិ បុញ្ញានំ កវេតំ តេ ច កោកេ
អកនិដ្ឋោ អមុច្ចិតោ អនឝ្ឍាបន្នោ អាទីនវឧស្សាវី
ឯសុរ្យលាប្បញ្ញោ បវិភុញ្ជតិ អយំ ឥមេសំ ឧសន្នំ
កាមកោតីនំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ
ច ពុទ្ធមោ ច បវរោ ចាតិ ។

ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ថែមទាំងមិនដក់ មិនជ្រប់ មិនឈ្លក់ចិត្តនឹងកោគៈទាំងនោះ ឃើញទោស មានបញ្ញាជាគ្រឿងរៃខ្លួន ហើយបរិភោគ បណ្តាអ្នកបរិភោគកាមទាំង ១០ ពួកនេះ អ្នកបរិភោគកាមនេះ ឈ្មោះថាជាកំពូលផង ប្រសើរផង ចម្បងផង ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលគហបតី ដូចជាទឹកដោះស្រស់ កើតពីមេគោ ទឹកដោះជូរក្លាយពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះខាប់ក្លាយពីទឹកដោះជូរ ទឹកដោះរាវក្លាយពីទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះថ្លា ក្លាយពីទឹកដោះរាវ ទឹកដោះថ្លា ប្រាកដជាប្រសើរជាងទឹកដោះទាំងនោះ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលគហបតី បណ្តាអ្នកបរិភោគកាមទាំង១០ ពួកនេះ អ្នកបរិភោគកាមណា សូវសៃ្វងរកកោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធធម៌គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ លុះសូវសៃ្វងរកកោគៈទាំងឡាយ ត្រូវតាមគន្ធធម៌គឺមិនកំហែងសង្កត់សង្កិនគេ បានមកហើយ ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ផ្សាំផ្គត ចែកលែក ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ថែមទាំងមិនដក់ មិនជ្រប់ មិនឈ្លក់ចិត្តនឹងកោគៈទាំងនោះ ឃើញទោស មានបញ្ញាជាគ្រឿងរៃខ្លួន ហើយបរិភោគ បណ្តាអ្នកបរិភោគកាមទាំង ១០ ពួកនេះ អ្នកបរិភោគកាមនេះ ឈ្មោះថាជាកំពូលផង ប្រសើរផង ចម្បងផង ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ថ្លៃថ្លាផង យ៉ាងនោះដែរ ។

[๙๒] อถโข อญฺญตโร ปิณฺฑโจโร ภควโต ยาน ภควา เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺต อภิวาเทตฺวา ฯเปฯ นิสีทิ ฯ ฯเปฯ นิสินฺโน โข อญฺญตโร ปิณฺฑโจโร ภควา ฯเปฯ เทเสสิ ยถา โข ภควา อายสฺมนฺต กจฺจาน ฯเปฯ ปกาเสสิ ยถา โข ภควา อายสฺมนฺต กจฺจาน ฯเปฯ ปกาเสสิ ตถา ตถา ภควา ฯเปฯ ปกาเสสิ ตถา ตถา ภควา ฯเปฯ ปกาเสสิ ตถา ตถา ภควา

(៤២) គ្រានោះ អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះអនាថបិណ្ឌិកគហបតី អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលគហបតី កាលបើអរិយសាវក រម្ងាប់ព្យាបាទបាន ដោយទឹងពៀរ ៤ ប្រការហើយ (អរិយសាវកនោះ) ជាអ្នកបរិបូណ៌ ដោយសោតាបត្តិយង្គៈ ៤ ជាអ្នកប្រាថ្នាដោយសោតាបត្តិយង្គៈ ៤ ជាអ្នកប្រាថ្នាដោយធម្មៈ (មគ្គព្រមទាំងវិបស្សនា) ដ៏ប្រសើរ អរិយសាវកនោះ ឃើញហើយដោយប្រពៃ ចាក់ធ្លុះហើយដោយប្រពៃ ដោយប្រាជ្ញា កាលបើអរិយសាវកនោះ ចង់ (ពោល) ក៏គប្បីពោលខ្លួន ដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញ អស់នរកហើយ អស់កំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់បិត្តិវិស័យហើយ អស់អបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាតហើយ អាត្មាអញ ជាសោតាបន្នបុគ្គល លែងទៅកើតក្នុងអបាយហើយ ជាបុគ្គលទៀងទាត់ ប្រាកដជានឹងបានត្រាស់ដឹង តទៅខាងមុខ ។ ចុះអរិយសាវក បានរម្ងាប់ព្យាបាទបាន ដោយទឹងពៀរ ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី អ្នកសម្លាប់សត្វ តែងចងគ្លួលព្យាបាទ ដែលជាបច្ចុប្បន្នផង គ្លួលព្យាបាទ ក្នុងបរលោកផង

เจตสิกมฺปิ ธุกฺกฏํ โหติ อนุสฺสาเวตพฺพํ ปฏิสาเรตพฺพนฺติ
ชานนฺตสฺส ชานาติ ปฏิวิรตา เอว ทิฏฺฐธมฺมิกา(๑) กายกมฺมา
วจีกมฺมา สมฺปรายิกา(๒) กายกมฺมา วจีกมฺมา เจตสิกา(๓) ธุกฺกฏา
โหนฺติ อนุสฺสาเวตพฺพา ปฏิสาเรตพฺพนฺติ ฯ ชานนฺตสฺส ชานาติ
ปฏิวิรตสฺส ปาจิตฺติยา(๔) กายกมฺมา วจีกมฺมา ปุพฺพ-
สทิสา โหนฺติ ฯ ยถา หิ ปาทปตฺตา อธิฏฺฐานายี...
กาเมสุ มิจฺฉาจารี... มุสาวาที... สุราเมรย-
มชฺชปฺปมาทฏฺฐายี สุราเมรยมชฺชปฺปมาทฏฺฐานปฺปฏิยา
ทิฏฺฐธมฺมิกมฺปิ กายกมฺมา วจีกมฺมา สมฺปรายิกมฺปิ
กายกมฺมา วจีกมฺมา เจตสิกมฺปิ ธุกฺกฏา โหนฺติ อนุสฺสาเวตพฺพา
ปฏิสาเรตพฺพนฺติ สุราเมรยมชฺชปฺปมาทฏฺฐานา ปฏิวิรตา เอว
ทิฏฺฐธมฺมิกา กายกมฺมา วจีกมฺมา สมฺปรายิกา กายกมฺมา
วจีกมฺมา เจตสิกา ธุกฺกฏา โหนฺติ อนุสฺสาเวตพฺพา
ปฏิสาเรตพฺพนฺติ ฯ สุราเมรยมชฺชปฺปมาทฏฺฐานา ปฏิวิร-
ตสฺส ปาจิตฺติยา กายกมฺมา วจีกมฺมา ปุพฺพสทิสา โหนฺติ ฯ

---

๑ ม. ทิฏฺฐธมฺมิกมฺปิ ฯ ๒ ม. สมฺปรายิกมฺปิ ฯ ๓ ม. เจตสิกมฺปิ ฯ ๔ ม. ปาจิตฺติยา ฯ

វេទនុក្ខ ទោមនស្ស ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង ព្រោះហេតុតែសម្លាប់សត្វ អ្នកវៀរចាកការសំឡាប់សត្វ តែងមិនទទួលភ័យនឹងពៀរ ជាបច្ចុប្បន្នផង មិនទទួលភ័យនឹងពៀរ ក្នុងបរលោកផង មិនវេទនុក្ខទោមនស្សដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចិត្តផង ។ កាលអរិយសាវក វៀរចាកការសំឡាប់សត្វ ជាអ្នកសម្លាប់ភ័យនឹងពៀរនោះយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកយកវេស ដែលគេមិនបានឲ្យ ... អ្នកប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ... អ្នកនិយាយពាក្យកុហក...អ្នកប្រព្រឹត្តហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺផឹកទឹកស្រវឹង គឺសុរានឹងមេរ័យ តែងទទួលភ័យនឹងពៀរដែលជាបច្ចុប្បន្នផងក្នុងបរលោកផង វេទនុក្ខទោមនស្សដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង ព្រោះហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺផឹកទឹកស្រវឹង គឺសុរានឹងមេរ័យជាបច្ច័យ អ្នកវៀរចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺផឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរានឹងមេរ័យ តែងមិនទទួលភ័យនឹងពៀរ ជាបច្ចុប្បន្នផង មិនទទួលភ័យនឹងពៀរ ក្នុងបរលោកផង មិនវេទនុក្ខទោមនស្ស ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង ។ កាលអរិយសាវក វៀរចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺផឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរានឹងមេរ័យ រមែងជាអ្នកសម្លាប់ភ័យនឹងពៀរនោះ យ៉ាងនេះ ។

๕ មានំ បញ្ច អយានំ វោរនំ វូបសន្តានំ ហោន្តំ ។
តតមេហិ ចត្តូហិ សោតាបត្តិយង្គេហិ សមន្នាគតោ
ហោតិ ។ ๕ ឧបាសកោ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ
អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ๕តិបិ សោ
ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ
សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ
សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ឯវម្បេ
អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ស្វាក្ខាតោ
ភគវតា ធម្មោ សន្ទិដ្ឋិកោ អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ
ឱបនយិកោ បច្ចត្តំ វេទិតព្ពោ វិញ្ញូហីតិ ។

ភ័យនឹងពៀរគាំង ៥ នេះ រមែងស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ។ អរិយសាវក អ្នកបរិបូណ៌ ដោយសោតាបត្តិយង្គៈ ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកំរើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះអង្គឆ្ងាយចាកសឹកសត្រូវគឺកិលេស ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវញេយ្យធម៌គាំងពួងដោយប្រពៃ ចំពោះព្រះអង្គឯង ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ ព្រះអង្គមានដំណើរល្អ យាងទៅកាន់សុគតិវិជ្ជន ព្រះអង្គជ្រាបនូវលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលាទិគុណ ព្រះអង្គជាអ្នកបង្ហឹកនូវបុរស ដែលគួរបង្ហឹកបាន ព្រះអង្គជាគ្រូរបស់ទេវតា និងមនុស្សគាំងពួយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈគាំងបួន ព្រះអង្គលែងត្រឡប់មកកើតក្នុងត្រៃភព ។ អរិយសាវក ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកំរើកក្នុងព្រះធម៌ថា ព្រះធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយដោយប្រពៃ ជាធម៌គឺព្រះអរិយបុគ្គលយើញដោយខ្លួនឯង ជាធម៌ឲ្យផលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលគួរហៅអ្នកដទៃឲ្យចូលមកមើលបាន ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលគួរបង្អោនចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែលពួកវិញ្ញូជនគប្បីដឹងដោយខ្លួនឯង ។

សង្ឃំ អារព្ភប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ
សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ ឧជុប្បដិបន្នោ
ភគវតោ សាវកសង្ឃោ ញាយប្បដិបន្នោ ភគវតោ
សាវកសង្ឃោ សាមីចិប្បដិបន្នោ ភគវតោ
សាវកសង្ឃោ យទិទំ ចត្តារិ បុរិសយុគានិ អដ្ឋ
បុរិសបុគ្គលា ឯស ភគវតោ សាវកសង្ឃោ
អាហុនេយ្យោ បាហុនេយ្យោ ទក្ខិណេយ្យោ អញ្ជលិ-
กรณีโย អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។
អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ
អខណ្ឌេហិ អច្ឆិទ្ទេហិ អសពលេហិ អកម្មាសេហិ
ភុជិស្សេហិ វិញ្ញុប្បសត្ថេហិ អបរាមដ្ឋេហិ សមា-
ธิสំวត្តนิเกหิ ។ ឥមេហិ ចតូហិ
សោតាបត្តិយង្គេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ ។

អរិយសាវក ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកំរើកក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃសាវក របស់ព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិហើយ ដោយប្រពៃ ព្រះសង្ឃសាវក របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិហើយ ដោយត្រង់ ព្រះសង្ឃសាវក របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិហើយ ដើម្បីត្រាស់ដឹងព្រះនិព្វាន ព្រះសង្ឃសាវក របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិគួរដល់សាមីចិកម្ម ព្រះសង្ឃសាវកនេះ បើរាប់ជាគូនៃបុរសមាន ៤ គូ បើរាប់រឿងជាបុរសបុគ្គលមាន ៨ ព្រះសង្ឃសាវក របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគនុ៎ះ គួរទទួលវត្ថុ ដែលបុគ្គលនាំមកបូជា គួរទទួលទូរអាគន្តុកទាន គួរទទួលទក្ខិណាទាន គួរដល់អញ្ជលិកម្ម ដែលសត្វលោកគប្បីធ្វើ ជាស្រែបុណ្យ ដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោក ។

អរិយសាវក ជាអ្នកប្រកប ដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីត្រេកអរ របស់ព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនជាំ មិនធ្លុះ មិនពពាល មិនពព្រុស ជាសីលរបស់អ្នកជា ជាសីលដែលពួកវិញ្ញូជន សរសើរហើយ ជាសីលមិនជ្រោកជ្រាក ជាសីលនាំឲ្យបានសមាធិ ។

អរិយសាវក ប្រកបដោយសោតាបត្តិយង្គៈទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

กตเมา ทสฺส อริยา ญายา ปกาเย สุนิฏฺฐา
เหาติ สุปฺปฏิวิทฺธา ฯ ๙๘ กถาปตฺ อริยสฺสาวโก
๙ตฺ ปฏิสญฺจิกฺขตฺ ๙ตฺ ๙มสฺมึ สตฺ ๙ทํ
เหาติ ๙มสฺมึสติ ๙ทํ อุปฺปชฺชตฺ ๙มสฺมึ
อสตฺ ๙ทํ น เหาติ ๙มสฺส นิเรชา
๙ทํ นิรุชฺฌตฺ ยนิทํ อวิชฺชาปจฺจยา สงฺขาร
สงฺขารปจฺจยา วิญฺญาณ วิญฺญาณปจฺจยา นามรูป
นามรูปปจฺจยา สฬายตนํ สฬายตนปจฺจยา
ผสฺส ผสฺสปจฺจยา เวทนา เวทนาปจฺจยา ตณฺหา
ตณฺหาปจฺจยา อุปาทานํ อุปาทานปจฺจยา ภเว
ภวปจฺจยา ชาติ ชาติปจฺจยา ชรามรณ
โสกปริเทวทุกฺขโทมนสฺสุปายาสา สมฺภวนฺติ ฯ
เอวเมตสฺส เกวลสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส สมุทยา
เหาติ ฯ อวิชฺชาย เตฺวว อเสสวิราคนิโรเธา
สงฺขารนิโรเธา สงฺขารนิโรธา วิญฺญาณนิโรเธา

ចុះញ្ញាយធម៌ ដ៏ប្រសើរ ដែលអរិយសាវ័កនោះ ឃើញដោយប្រពៃ ចាក់ធ្លុះដោយប្រពៃ ដោយបញ្ញា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញច្បាស់ថា កាលបើរបស់នេះមាន របស់នេះក៏មាន របស់នេះកើតឡើង ព្រោះកើតរបស់នេះ កាលបើរបស់នេះគ្មាន របស់នេះក៏គ្មាន របស់នេះរលត់ ព្រោះរលត់របស់នេះ យ៉ាងដូចសង្ខារទាំងឡាយ កកើតឡើង ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណ កកើតឡើង ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ នាមរូប កកើតឡើង ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ សឡាយតនៈ កកើតឡើង ព្រោះនាម-រូបជាបច្ច័យ ផស្សៈកកើតឡើង ព្រោះសឡាយតនៈជាបច្ច័យ វេទនា កកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហា កកើតឡើង ព្រោះវេទនា ជាបច្ច័យ ឧបាទាន កកើតឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភព កកើតឡើង ព្រោះឧបាទាន ជាបច្ច័យ ជាតិ កកើតឡើង ព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរា មរណៈ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខៈ ទោមនស្សៈ ឧបាយាសៈ កកើតឡើង ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ។ ការកើតនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះឯង ។ ការរលត់សង្ខារ ព្រោះវិនាសនឹងការរលត់អវិជ្ជាមិនមានសេសសល់ ការរលត់វិញ្ញាណ ព្រោះរលត់សង្ខារ

វិញ្ញាណំ ភោ ឥមស្មាបិ ភោ ឥមស្មាបិ ភោ សង្ខារនិមិត្តំ ភោ សង្ខារនិមិត្តំ ភោ ផស្ស-ហេតុកំ ភោ ផស្សហេតុកំ ភោ វេទនាហេតុកំ ភោ វេទនាហេតុកំ ភោ តណ្ហាហេតុកំ ភោ តណ្ហាហេតុកំ ភោ ឧបាទានហេតុកំ ភោ ឧបាទានហេតុកំ ភោ ភវហេតុកំ ភោ ភវហេតុកំ ភោ ជាតិហេតុកំ ភោ ជាតិហេតុកំ ភោ ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្ស-ឧបាយាសា ហេតុសម្ភវន្តិ ។ ឥតោ ភិយ្យោ កោវ លស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស ហេតុ ភោ ហោតិ ។ អយញ្ច ស្ស អរិយោ ញាយោ បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្ប-ដិវិទ្ធោ ។ យតោ ខោ ភោ ភិក្ខុ អរិយស្ស ច កស្ស ឥមានិ បញ្ច ភយានិ វេភានិ ភូបសន្តានិ ហោន្តិ ឥមេហិ ចតូហិ សោតាបត្តិយង្គេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អយញ្ច ស្ស អរិយោ ញាយោ បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បដិវិទ្ធោ សោ អាកង្ខមានោ អត្តនាវ អត្តានំ ព្យាករេយ្យ ខីណនិរយោម្ហិ ខីណតិរច្ឆា-នយោនិ ខីណបិត្តិវិសយោ ខីណាបាយទុក្កតិវិនិបាតោ

ការរលត់នាមរូប ព្រោះរលត់វិញ្ញាណ ការរលត់សឡាយតនៈ ព្រោះរលត់នាមរូប ការរលត់ផស្សៈ ព្រោះរលត់សឡាយតនៈ ការរលត់វេទនា ព្រោះរលត់ផស្សៈ ការរលត់តណ្ហា ព្រោះរលត់វេទនា ការរលត់ឧបាទាន ព្រោះរលត់តណ្ហា ការរលត់ភព ព្រោះរលត់ឧបាទាន ការរលត់ជាតិ ព្រោះរលត់ភព ជរា មរណៈ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខៈ ទោមនស្សៈ ឧបាយាសៈ រលត់ ព្រោះរលត់ជាតិ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះឯង ។ ញាយធម៌ ដ៏ប្រសើរនេះ អរិយសាវកនោះ បានឃើញច្បាស់ ចាក់ធ្លុះដោយប្រពៃ ដោយប្រាជ្ញា ។ ម្នាលគហបតី កាលណាអរិយសាវក រម្ងាប់ភ័យទំាងពៀរទាំង ៥ ប្រការនេះផង ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសោតាបត្តិយង្គៈទាំង ៤ ប្រការនេះផង ញាយធម៌ ដ៏ប្រសើរនេះផង អរិយសាវកនោះ ឃើញដោយប្រពៃ ចាក់ធ្លុះដោយប្រពៃ ដោយប្រាជ្ញាផង ក្នុងកាលនោះ កាលបើអរិយសាវកនោះចង់ (ព្យាករ) កំគប្បីព្យាករខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់នរកហើយ អស់កំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់បិត្តិវិស័យហើយ អស់អបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាតហើយ

សោតាបន្នោហមស្មិំ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[๙๓] ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ ភគវន្តំ ឯតទវោច អភិក្កន្តា ខោ តាវ ភគវន្តំ ឧបសង្កមនាយ បដិសល្លីនោ ភគវា មនោភាវនីយានម្បិ តិក្ខត្តុំ អភិណ្ហំ ឧបសង្កមនាយ បដិសល្លីនា មនោភាវនីយា តិក្ខត្តុំ យទិទំ យទិ ឥមេសំ អាគន្តុកានំ ភិក្ខូនំ បរិញ្ញាតានំ អាភតោ តេនុបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អថខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ យេន អាគន្តុកានំ ភិក្ខូនំ បរិញ្ញាតានំ អាភតោ តេនុបសង្កមិ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាគន្តុកា ភិក្ខូ បរិញ្ញាតា សង្ឃស្ស សមាគមំ ឧច្ចាធិនោ ឧច្ចាសង្កា មហាសង្កា

អាត្មាអញជាសោតាបន្នបុគ្គល លែងទៅកើតក្នុងអបាយហើយ ជាបុគ្គលទៀងខាត់ ប្រាកដជានឹងបានត្រាស់ដឹង តទៅខាងមុខ ។

(៩៣) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ចេញអំពីក្រុងសាវត្ថីតាំងពីថ្ងៃត្រង់ ដើម្បីទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ទើបអនាថបិណ្ឌិកគហបតី មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលនេះ ជាកាល មិនគួរដើម្បីទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគទេ ដ្បិតព្រះមានព្រះភាគ កំពុងសម្ងំ កាលនេះជាកាល មិនគួរដើម្បីទៅជួប នឹងពួកភិក្ខុ អ្នកចំរើនសមាធិចិត្តទេ ដ្បិតពួកភិក្ខុ អ្នកចំរើនសមាធិចិត្ត កំពុងសម្ងំដែរ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញ ចូលទៅឯអាចម ពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជកសិន ។ គ្រានោះ អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ចូលទៅឯអាចម ពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជក ។ សម័យនោះឯង ពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជក ប្រជុំគ្នា មកជួបជុំ និយាយគ្នាកោកកាក គឹកកងរំពង

อเนกวิหิตํ ตีรฏฺฐานกถิ กเถนฺตา นิสีทึสุ ฯ อถสฺสุ ขา เต อญฺญตรสฺมึ ปริพฺพาชกา อชาตสตฺตุกุมารสฺส ปหาปตึ ทิวเส ทิวเส อาคจฺฉนฺติ นิสีทนฺติ อญฺญมญฺญึ สณฺหาปยึสุ (๑) อปฺปสทฺทา โหนฺตุ มา โกจิ สทฺทมกตฺถ อยึ อชาตสตฺตุกุมาโร ปหาปตึ อาคจฺฉติ สมณานญฺเจว โข ปน สมณานญฺจ โกจิ สทฺทมกตฺถ สาวโก โข ปน สมณานญฺเจว โข ปน สมณานญฺจ โกจิ สทฺทมกตฺถ สาวโก ตีหิ ขุทฺทานุขุทฺทเกหิ สาวชฺเชหิ ปฏิวิรโต อยึ เตสํ อญฺญตโร อชาตสตฺตุกุมาโร ปหาปตึ อปฺปสทฺทกามา ขา ปน เต อายสฺมนฺโต อปฺปสทฺทวินีตา อปฺปสทฺทสฺส วณฺณวาทิโน อปฺปสฺเวว ชนสฺส อปฺปสทฺทึ ปริสึ วินีตา อุปสงฺกมิตพฺพึ มญฺเญยฺยาติ ฯ อถ ขา เต ปริพฺพาชกา ตุณฺหี อโหสุ ฯ

๑ ฉ. สณฺฐาเปสุ ฯ

ហើយអង្គុយ ជាផែកខាងមួយ ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ។ អន្សុតិយបរិព្វាជក
ទាំងនោះ បានឃើញអនាថបិណ្ឌិកគហបតី កំពុងដើរមកពីចម្ងាយ
លុះឃើញហើយ ក៏ឃាត់គ្នីគ្នាថា អ្នកទាំងឡាយនិយាយតិច ។ អ្នក
ទាំងឡាយ កុំនិយាយខ្ចាំង (ព្រោះ) អនាថបិណ្ឌិកគហបតីនេះ ជា
សាវ័កនៃសមណគោតម គាត់មក ពួកគ្រហស្ថ អ្នកស្បែកពាក់ស
ជាសាវ័កនៃសមណគោតម ដែលនៅក្នុងក្រុងសាវត្ថីទាំងប៉ុន្មាន បណ្តា
គ្រហស្ថ ជាសាវ័កទាំងនោះ អនាថបិណ្ឌិកគហបតីនេះ ជាសាវ័ក
ម្នាក់ដែរ អ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ ត្រូវការតែសំឡេងតិច ហាត់តែ
ខាងសំឡេងតិច និយាយសរសើរតែសំឡេងតិច ដើម្បីធ្វើដូចម្តេច ឲ្យ
គាល់តែអនាថបិណ្ឌិកគហបតី សំគាល់បានសឲ្យមានសំឡេងតិចថា គួរ
ចូលមកបាន ។ ទើបបរិព្វាជកទាំងនោះ នាំគ្នាសម្ងំស្ងាត់ ព្រៀប ។

อฏฺเม อนาคตปณฺหิเก ตถาคเต ยถา ตเต
ปริภาสกา เตนุปสงฺกมิตพฺเพ อุปสงฺกมิตฺวา เตหิ
อาคตาคตฏฺเยหิ ปริภาสเกหิ สทฺธึ สมฺโมทิ
สมฺโมทนียึ กถึ สาราณียึ วีติสาเรตฺวา
เอกมนฺตึ นิสีทิ ฯ เอกมนฺตึ นิสินฺโน โข
อนาคตปณฺหิกึ ตถาคตึ เต อาคตาคตฏฺเย
ปริภาสกา เอตทเวจุ๎ วเทหิ ตถาคต กึนิฏฺโ ตา
สมโณ โคตโมติ ฯ น โข อหึ
เอตฺถ เอกวาโต สพฺพ นิฏฺ ชานามีติ ฯ
เอวนฺหิ(๑) กิร ตฺวึ ตถาคต น สมณาสฺส
โคตมสฺส สพฺพ นิฏฺ ชานาสิ วเทหิ ตถาคต
กึนิฏฺโ ตา กิกฺขโติ ฯ กิกฺขมิติ โข อหึ เอตฺถ
น สพฺพ นิฏฺ ชานามีติ ฯ เอวึ กิร ตฺวึ
ตถาคต น สมณาสฺส โคตมสฺส สพฺพ
นิฏฺ ชานาสิ นติ กิกฺขมิ สพฺพ นิฏฺ ชานาสิ

๑ ฉ. ม. เอวึ ฯ

គ្រានោះ អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ចូលទៅកាន់បរិញ្ញាដកតាំងនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ និយាយពាក់ព័ន្ធសំណេះសំណាលជាមួយនឹងអន្យតិរ្ថិយបរិញ្ញាដកតាំងនោះ លុះបន្ថើយពាក្យដែលគួររីករាយ សំណេះសំណាលគួរឲ្យរលឹកហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះអនាថបិណ្ឌិកគហបតី អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ អន្យតិរ្ថិយបរិញ្ញាដកតាំងនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលគហបតី អ្នកចូរមានប្រសាសន៍ មកមើល ព្រះសមណគោតម មានសេចក្តីយល់ដូចម្តេច ។ អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ឆ្លើយថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើនតាំងឡាយ ខ្ញុំមិនដឹងសេចក្តីយល់សព្វគ្រប់ របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគទេ ។ ពួកអន្យតិរ្ថិយបរិញ្ញាដក សួរថា ម្នាលគហបតី បើឥឡូវនេះលោកមិនជ្រាបសេចក្តីយល់សព្វគ្រប់ របស់ព្រះសមណគោតមទេ ម្នាលគហបតី លោកចូរមានប្រសាសន៍មកចុះ ពួកកិកុមានសេចក្តីយល់ដូចម្តេច ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើនតាំងឡាយ ខ្ញុំក៏មិនដឹងសេចក្តីយល់សព្វគ្រប់ របស់ពួកកិកុដែរ ។ ម្នាលគហបតី បើអ្នកមិនដឹងសេចក្តីយល់សព្វគ្រប់ របស់ព្រះសមណគោតម តាំងមិនដឹងសេចក្តីយល់សព្វគ្រប់ របស់ពួកកិកុ ដោយប្រការដូច្នេះទេ

ภาเสหิ ภควตา ตีหิ นิฏฺฐาเปสิ สุวณฺณ ฯ ฝ
เอว ภนฺเต อมฺเหหิ ฯ ธุตฺตาหิ ฅาหาสุ เยนิ-
ฏฺฐิตา มยฺหนฺ(๑) ส ตาย อายสฺมนฺโต ยถา-
สตานิ นิฏฺฐตานิ ฅาหาเยนฺ ปญฺหาเมหิ
อมฺเหหิ ฯ(๒) ธุตฺตาหิ ภาสิตา ฅาหาสุ
เยนิฏฺฐิตา มยฺหนฺ ฯ ฝ ปุน ภนฺเต อญฺญเย
ปริพฺพาชเกน อญาณปริญฺญาตา ภควตา ฝตฺถเยน
สสฺสโต โลเกน ส เมว สจฺจ โมฆมญฺญนฺ
ฝาเนฏฺฐิตา อหา ภควตีติ ฯ อญฺญเยน ฯ
ปริพฺพาชเกน อญาณปริญฺญาตา ภควตา ฝตฺถเยน
อสสฺสโต โลเกน ส เมว สจฺจ โมฆมญฺญนฺ
ฝาเนฏฺฐิตา อหา ภควตีติ ฯ อญฺญเยน
ฯ ปริพฺพาชเกน อญาณปริญฺญาตา ภควตา
ฝตฺถเยน อนฺตวา โลเกน... อนนฺตวา โลเกน...

๑ ม. ตีสฺเว สนฺตี ฯ ๒ ฯ. ฯ

ម្នាលគហបតី លោកមានប្រសាសន៍មកមើល ចុះលោកមានសេចក្តីយល់ដូចម្តេច ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ យើងមានសេចក្តីយល់បែបណា ការដែលយើងព្យាករនូវសេចក្តីយល់បែបនុ៎ះ មិនជាការក្រៃ ប៉ុន្តែ សូមឲ្យលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ព្យាករសេចក្តីយល់ទាំងឡាយ តាមសមគួរ របស់ខ្លួនមុនចុះ យើងមានសេចក្តីយល់បែបណា ការដែលយើង នឹងព្យាករនូវសេចក្តីយល់បែបនុ៎ះ មិនជាការក្រៃ សឹមយើងក្រាក ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។ កាលដែលអនាថបិណ្ឌិកគហបតី និយាយយ៉ាងនេះហើយ មានបរិព្វាជកម្នាក់និយាយ នឹងអនាថបិណ្ឌិកគហបតី យ៉ាងនេះថា ម្នាលគហបតី អាត្មាមានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា លោកខឿង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃមិនពិតទេ ។ មានបរិព្វាជកម្នាក់ទៀត និយាយនឹងអនាថបិណ្ឌិកគហបតី យ៉ាងនេះថា ម្នាលគហបតី អាត្មាមានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា លោកមិនខឿង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃមិនពិតទេ ។ មានបរិព្វាជកម្នាក់ទៀត និយាយនឹងអនាថបិណ្ឌិកគហបតី យ៉ាងនេះថា ម្នាលគហបតី អាត្មាមានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា លោកមានទីបំផុត... លោកមិនមានទីបំផុត...

ទុតិយវណ្ណសវេ ឧបាសកវគ្គោ

អំ ជីវំ តំ សរីរំ... អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរំ... ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា... ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា... ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្ម-រណា... នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥធមេវ សច្ចំ អោឃមញ្ញំ ឋិតិធម្មតោ អហំ តហាបតីតិ ។ ឋិតំ ទុត្តេ អនាថបិណ្ឌិកោ គហាបតិ តេ បរិព្ពាជកេ ឯតទវោច យ្វាយំ ភន្តេ អាយស្មា ឋិតមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញំ ឋិតិធម្មតោ អហំ តហាបតីតិ ឥមស្ស អយមាយស្មតោ ធិដ្ឋិ អត្តនោ ច អយោ-ធិសោ មនសិការហេតុ ឧប្បន្នា បរយោសប្បច្ចយា(១) ច សា ខោ បនេសា ធិដ្ឋិ ភូតា សច្ចតោ ថេតយិតោ បដិច្ចសមុប្បន្នា យំ ខោ បន កិញ្ចិ ភូតំ សង្ខតំ ថេតយិតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ តត្ថធិច្ចំ យត្ថធិច្ចំ តំ ទុក្ខំ

๑ ម. បរតោ យោសប្បច្ចយា ។

ជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះ ... ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ... សត្វស្លាប់ទៀ កើតទៀត ... សត្វស្លាប់ទៀ មិនកើតទៀត ... សត្វស្លាប់ទៀ កើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន ... សត្វស្លាប់ទៀ កើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃមិនពិតទេ ។ កាលដែលពួកបរិព្វាជក និយាយយ៉ាងនេះហើយ អនាថបិណ្ឌិកគហបតី និយាយនឹងពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ យ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏បំរើនទាំងឡាយ លោកដ៏មានអាយុណា និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលគហបតី អាត្មាយល់យ៉ាងនេះថា លោកទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃមិនពិតទេ សេចក្តីយល់របស់លោកដ៏មានអាយុនេះ កើតឡើង ព្រោះហេតុនៃការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយនៃខ្លួនឬ ព្រោះហេតុតែសំឡេងរបស់បុគ្គលដទៃ សេចក្តីយល់នោះ កើតមានហើយ បច្ច័យតាក់តែងហើយ គិតហើយព្រោះអាស្រ័យគ្នា កើតហើយ របស់ណាមួយ កើតហើយ បច្ច័យតាក់តែងហើយ គិតហើយ ព្រោះអាស្រ័យគ្នា កើតហើយ របស់នោះ មិនទៀង របស់ណា មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ

យំ ទុក្ខំ តនេវ សោ អាយស្មា អល្លីនោ តនេវ សោ អាយស្មា អជ្ឈុបគតោ ។ យោ ចាយំ កន្តេ អាយស្មា ឱរមាហ អសស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឱរំ ឥដ្ឋេ កោ អហំ តហាបតីតិ ឥមស្សាបិ អយមាយស្មតោ ឥដ្ឋេ អត្តនោ ច អយោនិសោ មនសិការហេតុ ទុប្បញ្ញោ បរយោសប្បច្ចយា ច សោ ខោ បនេសោ ឥដ្ឋេ ភូតា សន្ទិតា ចេតយិតា បដិច្ចសមុប្បន្នោ យំ ខោ បន កិញ្ចិ ភូតំ សន្ទិតំ ចេតយិតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ តទនិច្ចំ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តនេវ សោ អាយស្មា អល្លីនោ តនេវ សោ អាយស្មា អជ្ឈុបគតោ ។ យោ ចាយំ កន្តេ អាយស្មា ឱរមាហ អន្តវា លោកោ... អនន្តវា លោកោ... តំ ជីវំ តំ សរីរំ... អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរំ... ហោតំ

របស់ណាជាទុក្ខ លោកដ៏មានអាយុនោះ ឈ្មោះថា ជាប់ស្អិតនឹងរបស់នោះឯង លោកដ៏មានអាយុនោះ ឈ្មោះថា ជំពាក់ស្អិតនឹងរបស់នោះឯង ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ លោកដ៏មានអាយុណា និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលគហបតី អាត្មាមានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃមិនពិតទេ សេចក្តីយល់ របស់លោកដ៏មានអាយុនេះ កើតឡើង ព្រោះហេតុមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយនៃខ្លួន ឬ ។ ព្រោះហេតុតែសំឡេងរបស់បុគ្គលដទៃ សេចក្តីយល់នោះ កើតមានហើយ បច្ច័យគាត់តែងហើយ គិតហើយ ព្រោះអាស្រ័យគ្នា កើតហើយ របស់ណាមួយ កើតហើយ បច្ច័យគាត់តែងហើយ គិតហើយ ព្រោះអាស្រ័យគ្នាកើតហើយ របស់នោះមិនទៀង របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ លោកដ៏មានអាយុនោះ ឈ្មោះថា ជាប់ស្អិតនឹងរបស់នោះ លោកដ៏មានអាយុនោះ ឈ្មោះថាជំពាក់ស្អិតនឹងរបស់នោះ ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ លោកដ៏មានអាយុណា និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលគហបតី អាត្មាមានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា លោកមានទីបំផុត ... លោកមិនមានទីបំផុត ... ជីវិតនោះ គឺសរីរៈនោះ ... ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ...

តថាគតោ បរម្មរណា . . . ន មេកតំ តថាគតោ បរម្មរណា . . . មោតំ ច ន ច មោតំ តថាគតោ បរម្មរណា . . . នេវ មោតំ ន ន មោតំ តថាគតោ បរម្មរណា អនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តំ ឥវំទិដ្ឋិកោ អហំ តហាបតីតំ ឥមស្សបិ អយមាយស្មោតោ ទិដ្ឋិ អត្តនោ ឯ អយោនិសោ មនសិការហេតុ ទុប្បញ្ញោ បរយោស-ប្បច្ចយា ឯ សា ខោ បនេសា ទិដ្ឋិ ភូតា សន្តតា ខេតយិតា បដិច្ចសមុប្បន្នា យំ ខោ បន កិញ្ចិ ភូតំ សន្តតំ ខេតយិតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ តនទិច្ចំ យនទិច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តនេវ សោ អាយស្មា អលីនោ តនេវ សោ អាយស្មា អត្តមកតោតំ ។ ឥមំ ភិក្ខវេ តេ បរិព្ពាជកា អនាថបិណ្ឌិកំ តហាបតិំ ឥតទវោចុំ ព្យាកតានំ ខោ តហាបតិ អម្ហាកំ សព្ពេហេវ យថាសកានំ ទិដ្ឋិតានំ វនេហិ តហាបតិ តកិទិដ្ឋិកោសិ តុវន្តិ ។

សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ... សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀត ... សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ក៏មាន មិនកើតទៀត ក៏មាន ... សត្វស្លាប់កើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃមិនពិតទេ សេចក្តីយល់របស់លោកដ៏មានអាយុនេះ កើតឡើងហើយ ព្រោះហេតុនៃការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយខុបាយនៃខ្លួនឬ ព្រោះហេតុតែសំឡេង របស់បុគ្គលដទៃ សេចក្តីយល់នោះ កើតហើយ បច្ច័យតាក់តែងហើយ គិតហើយ អាស្រ័យគ្នា កើតហើយ របស់ណាមួយ កើតហើយ បច្ច័យតាក់តែងហើយ គិតហើយ អាស្រ័យគ្នា កើតហើយ របស់នោះ មិនទៀង របស់ណាមិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ របស់ណា ជាទុក្ខ លោកដ៏មានអាយុនោះ ឈ្មោះថាជាប់ស្អិតនឹងរបស់នោះ លោកដ៏មានអាយុនោះ ឈ្មោះថាជំពាក់ស្អិតនឹងរបស់នោះ ។ កាលដែលអនាថបិណ្ឌិកគហបតី និយាយយ៉ាងនេះហើយ បរិព្វាជកនោះ និយាយនឹងអនាថបិណ្ឌិកគហបតីយ៉ាងនេះថា ម្នាលគហបតី ពួកយើងតាំងអស់គ្នា បានព្យាករសេចក្តីយល់ តាមសមគួរបស់ខ្លួនហើយ ម្នាលគហបតី លោកមានប្រសាសន៍ មកមើលចុះ លោកមានសេចក្តីយល់ដូចម្តេច ។

យំ ខោ បន កន្តេ កិញ្ចិ ភូតំ សង្ខតំ
ចេតយិតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ តនធំ្ចំ យនធំ្ចំ
តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តំ នេតំ មម
នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវំនធ្ឋេកោ
ខោ អហំ កន្តេតិ ។ យំ ខោ កហបតិ
កិញ្ចិ ភូតំ សង្ខតំ ចេតយិតំ បដិច្ច-
សមុប្បន្នំ តនធំ្ចំ យនធំ្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ
តនេវ តុំ កហបតិ អល្លីនោ តនេវ តុំ កហ-
បតិ អជ្ឈុបគតោតិ ។ យំ ខោ បន កន្តេ កិញ្ចិ
ភូតំ សង្ខតំ ចេតយិតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ តនធំ្ចំ
យនធំ្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តំ នេតំ មម
នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ
យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុនធ្ឋំ តសស្ស ច
ទុត្តរិំ និសស្សរណំ យថាភូតំ បជានាមីតិ ។

អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ឆ្លើយតបថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ របស់ណា កើតហើយ បច្ច័យតាក់តែងហើយ គិតហើយ អាស្រ័យគ្នាកើតហើយ របស់នោះ មិនទៀង របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ បពិត្រលោកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីយល់របស់នោះយ៉ាងនេះថា +នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ +នុ៎ះមិនមែនជាអញ +នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ ម្នាលគហបតី របស់ណាមួយ កើតហើយ បច្ច័យតាក់តែងហើយ គិតហើយ អាស្រ័យគ្នាកើតហើយ របស់នោះមិនទៀង របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ ម្នាលគហបតី អ្នកឈ្មោះថាជាប់ស្អិតនឹងរបស់នោះ ម្នាលគហបតី អ្នកឈ្មោះថាជំពាក់ស្អិតនឹងរបស់នោះ ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ របស់ណាមួយ កើតហើយ បច្ច័យតាក់តែងហើយ គិតហើយ អាស្រ័យគ្នាកើតហើយ របស់នោះ មិនទៀង របស់ណា មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណា ជាទុក្ខ ខ្ញុំយល់របស់នោះ ដោយប្រពៃ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ត្រឹមត្រូវ តាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះថា +នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ +នុ៎ះមិនមែនជាអញ +នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ទាំងខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវកាលសាសនេះ នូវរបស់នោះ តទៅទៀត តាមសេចក្តីពិត ។

ឯវំ វុត្តេ តេ បរិព្វាជកា តុណ្ហីភូតា មង្កុភូតា បត្តក្ខន្ធា អធោមុខា បជ្ឈាយន្តា អប្បដិភាណា និសីទិំសុ ។ អថខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តេ បរិព្វាជកេ តុណ្ហីភូតេ មង្កុភូតេ បត្តក្ខន្ធេ អធោមុខេ បជ្ឈាយន្តេ អប្បដិភាណេ វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា យេន តេ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ បរិព្វាជកេ អាមន្តេសិ ឯតទវោច ។ ឯតទវោច ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តេ បរិព្វាជកេ យាវតកោ អហោសិ តេហិ អញ្ញតិត្ថិយេហិ បរិព្វាជកេហិ សទ្ធិំ កថាសល្លាបោ តំ សព្វំ តេ តាវតកោ អាវេចេសិ ។ សាធុ សាធុ តេ មហាមោគ្គល្លាន ឯវំ ខោ តេ តេ មោឃបុរិសា តាលេន តាលំ សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេតព្ពំ តំ ។ អថខោ តេ តេ អាយស្មន្តំ តេ មហាមោគ្គល្លានំ តេ ឆម្ភិយា តេ តាយ សន្តុស្សិំសុ សមាទបេសិំ សមុត្តេជេសិំ សម្បហំសេសិំ ។

កាលដែលអនាថបិណ្ឌិកគហបតី និយាយយ៉ាងនេះហើយ បរិព្វាជក
ពាំងនោះ នៅស្ងៀម អៀនខ្មាស ទទក សំយុងមុខ អង្គុយ
សញ្ជប់សញ្ជឹង គ្មានបដិភាណ ។ លំដាប់នោះ អនាថបិណ្ឌិកគហបតី
ដឹងថា បរិព្វាជកពាំងនោះ នៅស្ងៀម អៀនខ្មាស ទទក សំយុងមុខ
សញ្ជប់សញ្ជឹង គ្មានបដិភាណ ហើយក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ហើយ
ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះអនាថបិណ្ឌិក
គហបតី អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលការចរចាពាំង
ប៉ុន្មាន (ដែលខ្លួននិយាយ) ជាមួយនឹងអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជកពាំង
នោះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាល
គហបតី ល្អហើយ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកត្រូវផ្តួញផ្តាលមោឃបុរស
ពាំងនោះ ឲ្យវៀរចេញតាមគន្លងធម៌ សឹង ។ កាលយ៉ាងនេះពុះ ។
គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ ណែនាំអនាថបិណ្ឌិក-
គហបតី ឲ្យអាន់យក ឲ្យអាចហ៊ាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា ។

อยเมว อริยฏฺฐงฺคิโก มคฺโค เสยฺยถีทํ สมฺมาทิฏฺฐิ สมฺมาสงฺกปฺโป สมฺมาวาจา สมฺมากมฺมนฺโต สมฺมาอาชีโว สมฺมาวายาโม สมฺมาสติ สมฺมาสมาธิ อยเมว โข ภิกฺขเว อริยมคฺโค ฯ

[๔๔] ตตฺถ กตมา สมฺมาทิฏฺฐิ ฯ ยา โข ทุกฺเข ญาณํ ทุกฺขสมุทเย ญาณํ ทุกฺขนิโรเธ ญาณํ ทุกฺขนิโรธคามินิยา ปฏิปทาย ญาณํ อยํ วุจฺจติ สมฺมาทิฏฺฐิ ฯ

[๔๕] กตมา สมฺมาสงฺกปฺโป ฯ ยา อพฺยาปาทสงฺกปฺโป อวิหึสาสงฺกปฺโป เนกฺขมฺมสงฺกปฺโป อยํ วุจฺจติ สมฺมาสงฺกปฺโป ฯ

[๔๖] กตมา สมฺมาวาจา ฯ ยา มุสาวาทา เวรมณี ปิสุณาย วาจาย เวรมณี ผรุสาย วาจาย เวรมณี สมฺผปฺปลาปา เวรมณี อยํ วุจฺจติ สมฺมาวาจา ฯ

[๔๗] กตมา สมฺมากมฺมนฺโต ฯ ยา ปาณาติปาตา เวรมณี อทินฺนาทานา เวรมณี กาเมสุมิจฺฉาจารา เวรมณี อยํ วุจฺจติ สมฺมากมฺมนฺโต ฯ

[๔๘] กตมา สมฺมาอาชีโว ฯ อิธ ภิกฺขเว อริยสาวโก มิจฺฉาอาชีวํ ปหาย สมฺมาอาชีเวน ชีวิตํ กปฺเปติ อยํ วุจฺจติ สมฺมาอาชีโว ฯ

[๔๙] กตมา สมฺมาวายาโม ฯ อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อนุปฺปนฺนานํ ปาปกานมกุสลานํ ธมฺมานมนุปฺปาทาย ฉนฺทํ ชเนติ วายมติ วีริยมารภติ จิตฺตมปคฺคณฺหาติ ปทหติ อุปฺปนฺนานํ ปาปกานมกุสลานํ ธมฺมานมปฺปหานาย ฉนฺทํ ชเนติ วายมติ วีริยมารภติ จิตฺตมปคฺคณฺหาติ ปทหติ อนุปฺปนฺนานํ กุสลานํ ธมฺมานมุปฺปาทาย ฉนฺทํ ชเนติ วายมติ วีริยมารภติ จิตฺตมปคฺคณฺหาติ ปทหติ อุปฺปนฺนานํ กุสลานํ ธมฺมานมฐิติยา อสมฺโมสาย ภิยฺโยภาวาย เวปุลฺลาย ภาวนาย ปาริปูริยา ฉนฺทํ ชเนติ วายมติ วีริยมารภติ จิตฺตมปคฺคณฺหาติ ปทหติ อยํ วุจฺจติ สมฺมาวายาโม ฯ

---

๑ ฉ. ม. สเร ฯ ๒ ฉ. ม. ภิกฺขุ วิสฺสชฺชนสมฺปโยคโต ทิสฺสติ ฯ ๓ ฉ. ม. ตณฺหาณฺณเวยฺย ฯ

លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ ណែនាំឲ្យកាន់យក ឲ្យគាប ហ៊ាន ឲ្យរីករាយហើយ ទើបអនាថបិណ្ឌិកគហបតី ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយធ្វើប្រទក្សិណរួចចេញទៅ ។ កាលអនាថបិណ្ឌិកគហបតី ចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុណាបួសត្រឹមត្រូវ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ អស់កាលយូរ ភិក្ខុនោះ គួរផ្តេញ់ផ្តាល់ នូវពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជក ឲ្យវៀរបរយ តាមគន្ធធម៌ ដូចជាអនាថបិណ្ឌិកគហបតី ផ្តេញ់ផ្តាល់យ៉ាងនេះបុះ ។

[៨៤] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្បែរឆ្នេរស្រះបោក្ខរណី ឈ្មោះ គគ្គកៈ ទៀបក្រុងចម្បា ។ គ្រានោះ វិដូឌយមាហិតគហបតី ចេញអំពីក្រុងចម្បាទៅតាំងថ្ងៃត្រង់ ដើម្បីគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

អថខោ វជ្ជិយមាហិតស្ស គហបតិស្ស ឯតទហោសិ
អតិវាលោ ខោ តាវ ភគវន្តំ ទស្សនាយ
បដិសល្លីនោ ភគវា មញ្ញេ កាលញ្ញូ(๑) តំក្ខណំ
អតិវាលោ ទស្សនាយ បដិសល្លីនា មញ្ញេ កាលញ្ញូ
តំក្ខណំ យន្នូនាហំ យេន អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្ពាជការាមោ
តេនុបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អថខោ វជ្ជិយមា-
ហិតោ គហបតិ យេន អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្ពា-
ជការាមោ តេនុបសង្កមិ ។ តេន ខោ
បន សមយេន អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្ពាជការា សន្និប្ប
សមាគម្ម ឧច្ចាឯិនោ ឧច្ចាសទ្ទា មហាសទ្ទា
អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ កថេន្តា និសិន្នា
ហោន្តិ ។ អទ្ទសំសុ ខោ តេ អញ្ញតិត្ថិយា
បរិព្ពាជការា វជ្ជិយមាហិតំ គហបតិំ ទូរតោ ។
អាគច្ឆន្តំ និស្វាន អញ្ញមញ្ញំ សណ្ឋាបេសុំ អប្ប-
សទ្ទា ភោន្តោ ហោន្តុ មា ភោន្តោ សទ្ទមកត្ថ

๑ ម. ម. មជ្ឈិមភាណវារដ្ឋកថាយំ ។

លំដាប់នោះ វិដ្ឋិយមាហិតគហបតី មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា កាលនេះ ជាកាលមិនគួរ ដើម្បីគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគទេ ដ្បិតព្រះដ៏មានព្រះភាគ កំពុងសម្ងំ កាលនេះ ជាកាលមិនគួរ ដើម្បីឲ្យចូលចិត្តទាំងឡាយអ្នកបម្រើនសមាធិចិត្តទេ ដ្បិតភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកបម្រើនសមាធិចិត្ត កំពុងសម្ងំដែរ បើដូច្នោះគួរតែអាត្មាអញ ចូលទៅឯអារាមរបស់ពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជកសិនចុះ ។ លំដាប់នោះ វិដ្ឋិយមាហិតគហបតី ចូលទៅឯអារាម របស់ពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជក ។ សម័យនោះ ពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជក ប្រជុំគ្នា មកជួបជុំ និយាយគ្នាកោកកាក គឹកកង រំពង អគ្គិយដដែកគ្នា ពីតិរច្ឆានកថាផ្សេង ។ ។ អន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជកទាំងនោះ បានឃើញវិដ្ឋិយមាហិតគហបតី កំពុងដើរមកពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏ឃាត់គ្នាថា អ្នកទាំងឡាយ និយាយតិច។ អ្នកទាំងឡាយកុំនិយាយខ្លាំង (ព្រោះ)

อยํ ราชา มหาโกสโล ภควตา สทฺธึ สมฺมุขา สมฺมุขีภาวํ คโต ภควตา สทฺธึ กถาสลฺลาปมกาสิ ๆ อถ โข ภควา ราชานํ มหาโกสลํ เอตทโวจ ตุยฺหนฺนุ โข มหาราช เอวรูปา ปฏิสนฺถารกถา ปฏิสนฺถารกถาติ ๆ เอวรูปา หิ ภนฺเต ปฏิสนฺถารกถา ปฏิสนฺถารกถาติ ๆ

វជ្ជិយមាហិតគហបតីនេះ ជាសាវកសមណគោតម គាត់មក ។ ពួក
គ្រហស្ថអកស្លៀកពាក់ស ជាសាវកសមណគោតម ដែលនៅកង្ខ្រុងចម្បា
ទាំងប៉ុន្មាន បណ្តាគ្រហស្ថជាសាវកទាំងនោះ វជ្ជិយមាហិតគហបតីនេះ
ជាសាវកម្នាក់ដែរ ។ អ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ ត្រូវការតែសំឡេងតិច
ហាត់តែសំឡេងតិច និយាយសរសើរតែសំឡេងតិច យើងធ្វើដូចម្តេច
ឲ្យគាល់តែវជ្ជិយមាហិតគហបតី សំគាល់បរិសេស្ស មានសំឡេងតិចថា
គួរចូលមករក ។ ទើបបរិព្វាជកទាំងនោះ នាំគ្នាស្ងៀម ។ លំដាប់នោះ
វជ្ជិយមាហិតគហបតី ចូលទៅរកបរិព្វាជកទាំងនោះ លុះចូលទៅដល់
ហើយ ក៏និយាយពាក់ពាក ស័ណេះសំណាល ជាមួយនឹងអន្យតិត្ថិយ-
បរិព្វាជកទាំងនោះ លុះបង្ហើយពាក្យដែលគួរពាក់ពាក់ ស័ណេះសំណាល
គួរឲ្យលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះវជ្ជិយមាហិតគហបតី
អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បរិព្វាជកទាំងនោះ ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា

สงฺโฆ หนฺท ภยมตฺเต สมณโก โคตมโก สงฺโฆ
ตปํ กรมาโน สงฺโฆ ตปสฺสึ ลูขาชีวึ ฝกฺเขน
ทุปณฺณาสตึ ทุปวฏฺฏตึ ฯ ส เขา ภนฺเต ภควา
สงฺโฆ ตปํ กรมาโน ฉปิ สงฺโฆ ตปสฺสึ ลูขาชีวึ
ฝกฺเขน ทุปณฺณาสตึ ทุปวฏฺฏตึ ฯ กายฺหิ เขา
ภนฺเต ภควา กรมาโน ปสฺสาสึ(๑) ปสฺสาสตึ
กายฺหิ เขา ปน ภนฺเต ภควา กรมาโน
ปสฺสาสึ(๒) ปสฺสาสา ปาฏิหาริยตฺถี(๓) ภควา
ส เขา ภควา ฝตฺถ ฝกฺขาหิยตฺถึ(๔) ฯ ฝึ
ปุพฺเพ อญฺญเตเร ปริพฺพาชเกา วฏฺเฏยมาหึสุ ภวมปิ
ฝตนเกน อาคเมหิ ตฺวึ ภวมปิ ยสฺส
ตฺวึ สมณสฺส โคตมสฺส วณฺณึ ภาสสิ

๑–๒ ม. ปสฺสิตพฺพึ ฯ ๓ ว. ม. ภิกฺขาหิเต ฯ ๔ ว. ม. ฝกฺขาหิเตติ ฯ

ម្នាលគហបតី ឮថា ព្រះសមណគោតម តែងតិះដៀលតបធម៌ទាំងនោះ ក្នុងតិះដៀល បន្តុះបង្អាប់បុគ្គលមានតបៈ រស់នៅដោយសេចក្តីសៅហ្មងទាំងអស់ តែម្យ៉ាងមែនឬ ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មិនមែនតិះដៀលតបធម៌ទាំងអស់ ទាំងមិនក្នុងតិះដៀល បន្តុះបង្អាប់បុគ្គលមានតបៈ រស់នៅដោយសេចក្តីសៅហ្មងទាំងអស់ តែម្យ៉ាងទេ ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ តែងតិះដៀលបុគ្គល ដែលគេគួរតិះដៀល តែងសរសើរបុគ្គលដែលគេគួរសរសើរ បពិត្រលោកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ការព្រះដ៏មានព្រះភាគ តិះដៀលបុគ្គល ដែលគេគួរតិះដៀល សរសើរបុគ្គល ដែលគេគួរសរសើរ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គសំដែងចែករលែក ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គមិនមែនជាអ្នកសំដែងមើ កង្ខាហេតុនុ៎ះទេ ។ កាលដែលវជ្ជិយមាហិតគហបតី និយាយយ៉ាងនេះហើយ មានបរិព្វាជកម្នាក់ និយាយនឹងវជ្ជិយមាហិតគហបតី យ៉ាងនេះថា ម្នាលគហបតី អ្នកបួរបង្អឹងសិន អ្នកនិយាយសរសើរគុណ នៃព្រះសមណគោតមណា

សោ សមណោ គោតមោ ឥធេវ តិដ្ឋតុ អប្ប-
ញ្ញត្តិកោវ តិដ្ឋតុ ។ ឯត្តាវតា ហិ ភគ្គេ អាយស្មន្តេ
វក្ខាមិ សហធម្មេន ៥ធំ ភាវនាបដិ ភគ្គេ ភគវតា
បញ្ញត្តំ ៥ធំ អភាវនាបដិ ភគ្គេ ភគវតា បញ្ញត្តំ
៥ធំ ភាវនាភាវនំ ភគវា បញ្ញាយមានោ
សប្បញ្ញត្តិកោ(๑) ន សោ ភគវា ឥធេវ តិដ្ឋតោ
អប្បញ្ញត្តិកោតិ ។ ឯវំ វុត្តេ(๒) បរិព្ពាជកោ
ភុញ្ជិភ្លតា មន្ថុភ្លតា បត្តភ្លេឡ្ហា អាលោមុខា បឝ្ឈ-
ឃន្តោ អប្បដិភាណោ ឯសីធំសុ ។ អថខោ
វច្ឆាយមាយនោ ភគវាបតំ តេ បរិព្ពាជកេ
ភុញ្ជិភ្លតេ មន្ថុភ្លតេ បត្តភ្លេឡ្ហេ អាលោមុខេ

---

๑ ឆ.ម. ឯត្តន្តរេ ភគវាតិ ចាហេ ទិស្សតិ ។ ๒ ឆ.ម. ឯត្តន្តរេ ពោធិ ចាហេ ទិស្សតិ ។

ព្រះសមណគោតមនោះ ជាអ្នកញុំាងសត្វឲ្យវិនាស ជាអ្នកបញ្ចុះព្រះនិព្វាន មិនបញ្ឈប់លាស់ទេតើ ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើនគាំងឡាយ ខ្ញុំសូមនិយាយនឹងពួកលោកដ៏មានអាយុ តាមគន្ធងធម៌ ត្រង់រឿងនេះបន្តិច បពិត្រលោកដ៏ចំរើនគាំងឡាយ (ព្រោះ) ពាក្យនេះ ជាកុសល ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បញ្ចុះហើយ បពិត្រលោកដ៏ចំរើនគាំងឡាយ ពាក្យនេះ ជាអកុសល ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បញ្ចុះហើយ កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ បញ្ចុះនូវកុសលទំាងអកុសល ដោយប្រការដូច្នេះ ឈ្មោះថាជាអ្នកបញ្ចុះព្រះនិព្វានត្រឹមត្រូវ ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ មិនមែនជាអ្នកញុំាងសត្វឲ្យវិនាស មិនមែនជាអ្នកបញ្ចុះព្រះនិព្វាន មិនបញ្ឈប់លាស់ទេ ។ កាលដែលវិដ្ឋិយមាហិតគហបតី និយាយយ៉ាងនេះហើយ បរិព្វាជកគាំងឡាយ នៅស្ងៀម អឿនខ្មាស នុនក សំយុងមុខ អង្គុយសញ្ជប់សញ្ជឹង គ្មានបដិភាណ ។ លំដាប់នោះ វិដ្ឋិយមាហិតគហបតី ដឹងថា បរិព្វាជកគាំងនោះ នៅស្ងៀម អឿនខ្មាស នុនក សំយុងមុខ

បដ្ឋាយេន្តេ អប្បដិកោលេ វិនិត្វា ទុដ្ឋាយោសធា
យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ
អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ
ខោ វដ្ឋិយមាហិតោ គហបតិ យាវតកោ អហោសិ
តេហិ អញ្ញតិត្ថិយេហិ បរិព្ពាជកេហិ សទ្ធិំ កថា-
សល្លាបោ តំ សព្ពំ ភគវតោ អារោចេសិ ។ សាធុ
សាធុ គហបតិ ឃវំ ខោ តេ គហបតិ មោឃ-
បុរិសា តាលេន តាលំ សមាធម្មេន សទ្ធិំ តិ-
ដ្ឋេយ្យុំ ។ នាហំ គហបតិ សព្ពំ តបំ តបិ-
តព្ពន្តិ វទាមិ ន បនាហំ គហបតិ សព្ពំ តបំ ន
តបិតព្ពន្តិ វទាមិ នាហំ គហបតិ សព្ពំ សមាធានំ
សមាធិតព្ពន្តិ វទាមិ ន បនាហំ គហបតិ សព្ពំ
សមាធានំ ន សមាធិតព្ពន្តិ វទាមិ នាហំ គហបតិ
សព្ពំ បញ្ញំ បនហិតព្ពន្តិ វទាមិ ន បនាហំ
គហបតិ សព្ពំ បញ្ញំ ន បនហិតព្ពន្តិ វទាមិ

សញ្ជប់សញ្ជឹង គ្មានបដិភាណ ហើយក៏ក្រោកចាកអាសនៈចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះវិឌូរមាហិតគហបតី អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ចូនក្រាបបង្គំទូលការចរចា ពាំងប៉ុន្មាន ដែលខ្លួនធ្វើជាមួយនឹងអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជកពាំងឆ្កាយនោះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលគហបតី ល្អហើយ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកត្រូវផ្ចង់ផ្ចាល់មោយបុរសពាំងនោះ ឲ្យរៀបរយ តាមគន្ធឆមិ សព្ទ ។ កាល យ៉ាងនេះចុះ ។ ម្នាលគហបតី តថាគត មិនហៅតបៈ ថាជាធម្មិ ដែលគេត្រូវដុតកំដៅពាំងអស់ទេ ម្នាលគហបតី តថាគត ក៏មិនហៅតបៈ ថាជាធម្មិ ដែលគេមិនត្រូវដុតកំដៅពាំងអស់ទេ ម្នាលគហបតី តថាគត មិនហៅការសមាទាន ថាជាកិច្ច ដែលគេត្រូវសមាទានពាំងអស់ទេ ម្នាលគហបតី តថាគត មិនហៅការសមាទានថាជាកិច្ច ដែលគេមិនត្រូវសមាទានពាំងអស់ទេ ម្នាលគហបតី តថាគត មិនហៅបធានៈ ថាជាកិច្ច ដែលគេត្រូវដំកល់ពាំងអស់ទេ ម្នាលគហបតី តថាគត មិនហៅបធានៈ ថាជាកិច្ច ដែលគេមិនត្រូវដំកល់ពាំងអស់ទេ

ยาหิ กายสมาจาเรหิ สงฺฆ ปฏิสฺสฺโก(๑) ปฏิ-
สฺสฺโตติ วุจฺจติ น ปยาหิ กายสมาจาเรหิ สงฺฆ ปฏิสฺสฺโก น ปฏิสฺสฺโตติ วุจฺจติ ยาหิ กายสมาจาเรหิ สงฺฆ วิปฺปฏิสาริ(๒) วิปฺปฏิสารินฺติ(๓) วุจฺจติ น ปยาหิ กายสมาจาเรหิ สงฺฆ วิปฺปฏิสาริ น วิปฺปฏิสารินฺติ วุจฺจติ ยญฺหิ กายสมาจาเร สติ อกุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ กุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ ฯเปฯ สติ จ ปนสฺส กายสมาจาเร อกุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ กุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ ฯเปฯ ยญฺหิ ขฺวาสฺส กายสมาจาเร สติ อกุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ กุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ ฯเปฯ สติ จ ปนสฺส กายสมาจาเร อกุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ กุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ ฯ ยญฺหิ กาย-
สมาจาเร สมาทานํ สมาทายเตา(๔) อกุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ กุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ ฯเปฯ สมาทานญฺจ สมาทิยนฺติ วุจฺจติ ฯ

---

๑ ฉ. ม. สงฺเฆ ปฏิสฺสฺโต ฯ ๒ ฉ. ม. สงฺฆ วิปฺปฏิสารี ฯ ๓ ม. วิปฺปฏิสารีติ ฯ ๔ ฉ. ม. สมาทิยเตา ฯ

ម្នាលគហបតី តថាគត មិនហៅបដិទិស្សគ្គៈ ថាជាធម៌ ដែលគេ
ត្រូវលះបង់ចាំងអស់ទេ ម្នាលគហបតី តថាគត មិនហៅវិមុត្តិ
ថាជាធម្មជាតិ ដែលគេត្រូវរួចស្រឡះចាំងអស់ទេ ម្នាលគហបតី
តថាគត មិនហៅវិមុត្តិ ថាជាធម្មជាតិ ដែលគេមិនត្រូវរួចស្រឡះ
ចាំងអស់ទេ ម្នាលគហបតី ព្រោះថា កាលបុគ្គលដុតកំដៅ
ដោយតបៈណា អកុសលធម៌ចាំងឡាយ បំរើនឡើង កុសលធម៌
ចាំងឡាយ សាបសូន្យទៅ ទើបតថាគត ហៅតបៈ មានសភាព
យ៉ាងនេះ ថាជាធម៌ ដែលគេមិនត្រូវដុតកំដៅ ។ ម្នាលគហបតី
លុះតែបុគ្គលនោះ ដុតកំដៅ ដោយតបៈណា អកុសលធម៌ចាំង
ឡាយ សាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ចាំងឡាយ បំរើនឡើង ទើប
តថាគត ហៅតបៈ មានសភាពយ៉ាងនេះ ថាជាធម៌ ដែលគេត្រូវដុត
កំដៅ ។ ម្នាលគហបតី កាលបុគ្គលកាន់យក ដោយ
ការសមាទានណា អកុសលធម៌ចាំងឡាយ បំរើនឡើង កុសល-
ធម៌ចាំងឡាយ សាបសូន្យទៅ តថាគតហៅ ការសមាទាន
មានសភាពយ៉ាងនេះ ថាជាកិច្ច ដែលគេមិនត្រូវសមាទាន ។

ยญฺหิ ขฺวาสฺส ภวาภวตฺถ สมาธานํ สมาธิยเตา
อกุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ กุสลา ธมฺมา
อภิวฑฺฒนฺติ ฯเปฯ สมาธานํ สมาธิตพฺพนฺติ
วทามิ ฯ ยญฺหิ ภวาภวตฺถ ปญฺญาณํ ปธานาเตา
อกุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ กุสลา ธมฺมา
ปริหายนฺติ ฯเปฯ ปญฺญาณํ น ปธานิตพฺพนฺติ
วทามิ ฯ ยญฺหิ ขฺวาสฺส ภวาภวตฺถ ปญฺญาณํ
ปธานาเตา อกุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ
กุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ ฯเปฯ ปญฺญาณํ
ปธานิตพฺพนฺติ วทามิ ฯ ยญฺหิ ภวาภวตฺถ ปฏิสงฺขานภงฺคาเตา
ปฏิสงฺขานภงฺคาเตา อกุสลา ธมฺมา
ปริหายนฺติ กุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ ฯเปฯ
ปฏิสงฺขานภงฺคาเตา ปฏิสงฺขานภงฺคาเตา วทามิ ฯ

ម្នាលគហបតី លុះតែបុគ្គលនោះ គាន់យក ដោយការសមាទាន ណា អកុសលធម៌ចំឆ៊ងឡាយ សាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ចំឆ៊ងឡាយ ចំរើនឡើង តថាគត ហៅការសមាទាន មានសភាពយ៉ាងនេះ ថាជាកិច្ច ដែលគេត្រូវគាន់យក ។ ម្នាលគហបតី គាលបុគ្គលដំកល់ដោយបធានៈណា អកុសលធម៌ចំឆ៊ងឡាយ ចំរើនឡើង កុសលធម៌ចំឆ៊ងឡាយ សាបសូន្យទៅ តថាគត ហៅបធានៈ មានសភាពយ៉ាងនេះ ថាជាកិច្ច ដែលគេមិនត្រូវដំកល់ ។ ម្នាលគហបតី លុះតែបុគ្គលនោះ ដំកល់ ដោយបធានៈណា អកុសលធម៌ចំឆ៊ងឡាយ សាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ចំឆ៊ងឡាយ ចំរើនឡើង តថាគត ហៅបធានៈ មានសភាពយ៉ាងនេះ ថាជាកិច្ច ដែលគេត្រូវដំកល់ ។ ម្នាលគហបតី គាលបុគ្គលលះ ដោយបដិនិស្សគ្គៈណា អកុសលធម៌ចំឆ៊ងឡាយ ចំរើនឡើង កុសលធម៌ចំឆ៊ងឡាយ សាបសូន្យទៅ តថាគត ហៅបដិនិស្សគ្គៈ មានសភាពយ៉ាងនេះ ថាជាធម៌ ដែលគេមិនត្រូវលះ ។ ម្នាលគហបតី លុះតែបុគ្គលនោះលះ ដោយបដិនិស្សគ្គៈណា អកុសលធម៌ចំឆ៊ងឡាយ សាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ចំឆ៊ងឡាយ ចំរើនឡើង តថាគត ហៅបដិនិស្សគ្គៈ មានសភាពយ៉ាងនេះ ថាជាធម៌ ដែលគេត្រូវលះ ។

ยญฺหิ ภควตา วิมุตฺติ วิมุจฺจเต อกุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ กุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ ฯหฯ วิมุตฺติ น วิมุจฺจิตพฺพาติ วทามิ ฯ ยญฺจ ขฺวาสฺส ภควตา วิมุตฺติ วิมุจฺจเต อกุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ กุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ ฯหฯ วิมุตฺติ วิมุจฺจิตพฺพาติ วทามีติ ฯ อถโข วาสิฏฺฐมาหิโต ภควตา ภควตา ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺสิโต สมาทปิโต สมุตฺเตชิโต สมฺปหํสิโต อุฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ อถโข ภควา อจิรปฺปกฺกนฺเต วาสิฏฺฐมาหิเต ภควตา ภิกฺขู อามนฺเตสิ ยาวติ โข(๑) ภิกฺขุ ธีรวตฺถุ อปฺปาพาธา สมสฺสุ ภทฺรายเย สหายกมฺปนาย เอวเมวํ อฆาตสฺสายเย ปริฆาตเก สหายกมฺปนาย สุนิกฺขิตฺตา นิกฺขิตฺตาเยว ภควตา วาสิฏฺฐมาหิเต ภควตา นิกฺขิตฺตาติ ฯ

๑ ม. สเม ภิกฺขเว ฯ ฉ. สเม ฯ

ម្នាលគហបតី កាលបុគ្គលរួបស្រឡះ ដោយវិមុត្តិណា អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចំរើនឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ សាបសូន្យទៅ តថាគត ហៅវិមុត្តិ មានសភាពយ៉ាងនេះ ថាជាធម្មជាតិ ដែលគេមិនត្រូវរួបស្រឡះ ។ ម្នាលគហបតី លុះតែបុគ្គលនោះ រួបស្រឡះ ដោយវិមុត្តិណា អកុសលធម៌ទាំងឡាយ សាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ ចំរើនឡើង តថាគត ហៅវិមុត្តិ មានសភាពយ៉ាងនេះ ថាជាធម្មជាតិ ដែលគេត្រូវរួបស្រឡះ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហ៊ាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា ហើយ ក៏ដំណើរមាហិតគហបតី ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយធ្វើប្រទក្សិណ ចៀសចេញទៅ ។ កាលដែលដំណើរមាហិតគហបតី ចៀសចេញទៅ មិនទាន់យូរប៉ុន្មាន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុណា មានធូលីតិច ក្នុងភ្នែក (មិនសូវធើ្វឯងធូលី) ក្នុងធម្មវិន័យនេះ អស់កាលយូរ ភិក្ខុនោះឯង គួរផ្តាំផ្តាលពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជក ឲ្យរៀបរយ តាមគន្លងធម៌ ដូចជា ដំណើរមាហិតគហបតី ដែលផ្តាំផ្តាលយ៉ាងនេះបាន ។

[๙๙] อถโข ทุฏฺฐยโส ปริพฺพาชโก เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควตา สทฺธึ สมฺโมทิ สมฺโมทนียึ กถึ สาราณียึ วีติสาเรตฺวา เอกมนฺตึ นิสีทิ ฯ เอกมนฺตึ นิสินฺโน โข ทุฏฺฐยโส ปริพฺพาชโก ภควนฺตึ เอตทโวจ กึ นุ โข โภ โคตม สสฺสโต โลโกติ สจฺจเมวาหึ โมฆมญฺญนฺติ ฯ อพฺยากตํ โข เอตํ ทุฏฺฐยส มยา สสฺสโต โลโกติ สจฺจเมวาหึ โมฆมญฺญนฺติ ฯ กึ ปน โภ โคตม อสสฺสโต โลโกติ สจฺจเมวาหึ โมฆมญฺญนฺติ ฯ เอตมฺปิ โข ทุฏฺฐยส อพฺยากตํ มยา อสสฺสโต โลโกติ สจฺจเมวาหึ โมฆมญฺญนฺติ ฯ กึ นุ โข โภ โคตม อนฺตวา โลโกติ ... อนนฺตวา โลโกติ ... ตํ ชีวํ ตํ สรีรํ ... อญฺญํ ชีวํ อญฺญํ สรีรนฺติ ... เอวเมว ตถาคโต ปรมฺมรณา ...

[๙๔] លំដាប់នោះ ទុត្តិយបរិព្វាជក ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយពាក់ព័ន្ធ សំណេះសំណាល ជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យ ដែលគួររាក់ទាក់ សំណេះសំណាល គួរឲ្យរឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះទុត្តិយបរិព្វាជក អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះលោកខៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ មិនពិតទេឬដូចម្តេច ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលទុត្តិយៈ ពាក្យថា លោកខៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃមិនពិតនេះ តថាគត មិនដែលពោលទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះលោកមិនខៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ មិនពិតទេឬដូចម្តេច ។ ម្នាលទុត្តិយៈ ពាក្យថា លោកមិនខៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃមិនពិតនេះ តថាគត ក៏មិនដែលពោលដែរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះលោកមានទីបំផុត ... លោកមិនមានទីបំផុត ... ជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះ ... ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ... សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ... សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀត ...

ฉ เหเตสิ สตฺตกเตา ปรมฺปราณา ... เหเตสิ ฉ ฉ ฉ เหเตสิ สตฺตกเตา ปรมฺปราณา ... เอว เหเตสิ ฉ ฉ เหเตสิ สตฺตกเตา ปรมฺปราณา ฯ๘ฉเม สตฺเต เหเตสิ ปญฺญายติ ฯ ปิตาปิ เม อาห ทุฏฺเฐ อยเมว อาชีวกสฺส มยา เอว เหเตสิ ฉ ฉ เหเตสิ สตฺตกเตา ปรมฺปราณา ฯ๘ฉเม สตฺเต เหเตสิ ปญฺญายติ ฯ กึ ภนฺเต เอเก เอเกสม สมณพฺราหฺมณา เอวาหสุ ฯ๘ฉเม สตฺเต เหเตสิ ปญฺญายติ ฯ๘ตา ปุเรชฺชา สมาเนา อยเมว อาชีวกสฺส ทิฏฺเฐ มยา สมณพฺราหฺมณา เอวาหสุ ฯ๘ฉเม สตฺเต เหเตสิ ปญฺญายติ ฯ๘ตา ปุเรชฺชา สมาเนา ปิตาปิ เม อาห ทุฏฺเฐ อยเมว อาชีวกสฺส มยา สมณพฺราหฺมณา เอวาหสุ ฯ๘ฉเม สตฺเต เหเตสิ ปญฺญายติ ฯ กึ ภนฺเต เอเก เอเกสม อนฺธกา เอวาหสุ ... อนฺธกา เอวาหสุ ... ตำ ปิโย ตำ สมฺมา ...

សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន ... សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃមិនពិតទេ ឬដូចម្តេច ។ ម្នាលទុត្តិយៈ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ មិនពិត នេះក៏តថាគត មិនព្យាករដែរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន កាលខ្ញុំសួរថា ប៉ុះលោកនេះទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ មិនពិតទេ ឬដូចម្តេច ដូច្នេះ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលទុត្តិយៈ ពាក្យថា លោកទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ មិនពិតនេះ តថាគត មិនព្យាករទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន កាលខ្ញុំសួរថា ប៉ុះលោកមិនទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ មិនពិតទេ ឬដូចម្តេច ដូច្នេះ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលទុត្តិយៈ ពាក្យថា លោកមិនទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ មិនពិតនេះ តថាគត ក៏មិនព្យាករដែរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន កាលខ្ញុំសួរថា លោកមានទីបំផុត ... លោកមិនមានទីបំផុត ... ដំរីតនោះ គឺសរីរៈនោះ ...

อญฺ ญีวำ อญฺ สวีวำ ... เหวำ ตถาคเต
ปรมฺมรณา ... ๒ เหวำ ตถาคเต ปรมฺมรณา ...
เหวำ ๓ ๒ ๓ เหวำ ตถาคเต ปรมฺมรณา ...
เอว เหวำ ๒ ๒ เหวำ ตถาคเต
ปรมฺมรณา ๙๒เอว สงฺขำ เมวยมญฺญำ ๙ตำ
ปุเรฺจ สมาเจ ฬิตมฺปี เจ ทุกฺขย อฏฺฐกตำ
มยา เอว เหวำ ๒ ๒ เหวำ ตถาคเต
ปรมฺมรณา ๙๒เอว สงฺขำ เมวยมญฺญำ ๙เอส ๆ อย
กาญฺจวหำ เจว เจตสิเอ ฏฺฐกตฺถำ ๆ
อกิญฺจ(๑) เจ อหำ ทุกฺขย สาวกาวำ
ธมฺมำ เอเสหิ สตฺถำ วิสุทฺธิย เสจก-
ปริเยฏวำ สมติกฺกมาย ทุกฺเจ เจมนสฺสำ
อตฺถงฺคมาย ญายสฺส อธิคมาย นิพฺพานสฺส
สจฺฉิกิริยาย ยาติ ๆ ยำ ปเนตำ ภยำ
เจตสิเอ อกิญฺจ(๒) สาวกาวำ ธมฺมำ เอเสสิ

๑-๒ ฉ.ม. อกิญฺญย ๆ

ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ... សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត... សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀត ... សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ក៏មាន មិនកើតទៀត ក៏មាន សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ មិនពិតទេ ឬដូចម្តេច ដូច្នេះ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលទុត្តិយៈ ពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃមិនពិតនេះ តថាគត ក៏មិនញុំាកវដែរ កាលបើយ៉ាងនេះ ប៉ុព្រះគោតមដ៏ចំរើន ទ្រង់ញុំាកវដូចម្តេចវិញ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលទុត្តិយៈ តថាគតដឹងច្បាស់ហើយ សំដែងធម៌ដល់សាវកទាំងឡាយ ដើម្បីបរិសុទ្ធិដល់ពួកសត្វ ដើម្បីកន្ទួងន្ទូវសោកនឹងកាទ្បីកខ្សួល ដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខទោមនស្ស ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌ ដែលគួរដឹង ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។ ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ដឹងច្បាស់នូវធម៌ណា ហើយសំដែងធម៌ ដល់ពួកសាវក

សង្ខាយំ វិសុទ្ធិយា សោភេយ្យវនេកាយំ សមតិក្កមាយ
ទុក្ខនោមនស្សាយំ អត្ថង្គមាយ ញាយស្ស អធិគមាយ
និព្ពានស្ស សច្ឆិកិរិយាយ សព្ពោ ភគវតោ លោកោ
និយ្យាស្សតិ(១) ឧបឌ្ឍោ ភ អិតិភាគោ ភ(២) ។
ឯវំ វុត្តេ ភគវា តុណ្ហី អហោសិ ។ អថខោ
អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ឯតទហោសិ អាហោវ ខោ
ទុត្តិយោ បរិព្ពាជកោ ចាបកាំ និដ្ឋិតំ បដិលភតិ(៣)
សព្ពំ សាមុក្កំសិកំ វត មេ សមណោ គោតមោ
បញ្ហំ បុដ្ឋោ សំសាទេតិ(៤) នោ វិសជ្ជេតិ ន្ទូន
ឧ វិសហតីតិ តនស្ស ទុត្តិយស្ស បរិព្ពាជកស្ស
ឱឃរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយាតិ ។ អថខោ អាយស្មា
អានន្ទោ ទុត្តិយំ បរិព្ពាជកំ ឯតទវោច តេនហាវុសោ
ទុត្តិយ ឧបមម្បេ ករិស្សាមិ ឧបមាយមិធេកច្ចេ
វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានន្តិ ។

---

១ ឧ. និយ្យិស្សតិ ។ ម. និយ្យតិ ។ ២ ឧ. ភតិ ។ ម. ភតិ វិទេហិ ។ ៣ ឧ. បដិលភតិ ។ ៤ ម. សំសារេតិ ។

ដើម្បីបរិសុទ្ធិដល់ពួកសត្វ ដើម្បីកន្ទងនូវសោកនឹងការខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីអស់ទៅ នៃទុក្ខនឹងទោមនស្ស ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌ ដែលគួរដឹង ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន បើបុគ្គលមានតែព្រះអង្គនឹងដញ្ជូនលោកទាំងមូល ឬលោកពាក់កណ្តាល ឬក៏លោកទាំង ៣ ភាគ យកទៅដោយឆន្ទៈនោះ (មិនខាន) ។ កាលដែលទុត្តិយបរិព្វាជក និយាយយ៉ាងនេះហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ស្ងៀម ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា កុំឲ្យទុត្តិយបរិព្វាជក បានន្ទូវសេចក្តីយល់ដ៏លាមកថា អាត្មាអញសួរប្រស្នាទាំងអស់ដែលកើតឡើង ដោយខ្លួនឯង ព្រះសមណគោតមមិនដឹង មិនឆ្លើយ ពិតជាឆ្លើយមិនរួច ដូច្នេះឡើយ ការបាននូវសេចក្តីយល់នោះ មិនជាប្រយោជន៍ ជាទុក្ខដល់ទុត្តិយបរិព្វាជកនោះ អស់កាលយូរ ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ មានថេរវាចាបំពោះទុត្តិយបរិព្វាជក យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោទុត្តិយៈ បើដូច្នោះ មានតែអាត្មានឹងធ្វើសេចក្តីប្រៀបធៀប ឲ្យអ្នកស្តាប់ ជ្រាតពួកវិញ្ញូបុរសខ្លះ ក្នុងលោកនេះ យល់សេចក្តីនៃភាសិតបាន ដោយសារការប្រៀបធៀប ។

សេយ្យថាបិ អាវុសោ ទុតិយេ រញ្ញោ បច្ចន្តិមំ នគរំ តំ ឥទ្ធញ្ហិ(១) ឥទ្ធញ្ហិ ផីតញ្ហិ ពហូបការតាសមង្គិ ។ តត្រស្ស នោ ភវិតោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ មេធាវី អញ្ញាតានំ ឯកវេទោ ញាតានំ បវេសេតា សោ តស្ស នគរស្ស សមន្តា(២) អនុបរិយាយបថំ អនុក្កមមានោ ន បស្សេយ្យ ចាតោរាសន្ធិំ ឯ ចាតោរាវរំ ឯ អន្តមសោ វិឌ្ឍរនិស្សតេនមត្តម្បិ(៣) នោ ច ខ្វាស្ស ឃរំ ញ្ញាណំ ហោតិ ឃដ្ដតោ ចាណោ អមំ នគរំ បវិសន្តិ ឯ និក្ខមន្តិ ឯតិ ។ អថ ខ្វាស្ស ឃរមេត្ត ហោតិ យេ ខោ កេចិ ទុន្ទ្រវំតោ ចាណោ អមំ នគរំ បវិសន្តិ ឯ និក្ខមន្តិ ឯ សព្ពេ តេ អមិនា ទ្វារេន បវិសន្តិ ឯ និក្ខមន្តិ ឯតិ ។ ឃរមេវ ខោ អាវុសោ ទុតិយេ ន តថាតស្ស ឃរំ ទុស្សុក្កំ(៤) ហោតិ

---

១ ម. ទុឡ្ហញ្ហិ ។ ២ ម.ឯ.ន្ត.រ អនុបរិយាយបថំ អនុក្កមតិ ។ ៣ ម. ព័ណ្ណរនិក្ខមនមត្តម្បិ ។ ៤ ម. ឧស្សុក្កំ ។

ម្នាលអាវុសោទុតិយៈ ដូចជាបច្ចន្តិមនគរបស់ព្រះរាជា នគរនោះមានប៉មដ៏មាំ មានកំពែងទឹងមេទ្វារដ៏មាំ មានទ្វារតែមួយ ។ ត្រង់ទ្វារនៃនគរនោះ មានឆ្មាំទ្វារប៉ិនប្រសប់ ឆ្លៀវឆ្លាស វាងវៃ ឃាត់ពួកជនដែលមិនស្គាល់ បើកឲ្យតែពួកជន ដែលស្គាល់ចូលបាន ឆ្មាំទ្វារនោះ ដើរយាមល្បាតតាមផ្លូវជិតកំពែង ជុំវិញនគរនោះ មិនបើញឥតនៃកំពែង ទីឆក្ខោះនៃកំពែង ល្មមឲ្យឆ្មាចូលរួច ក៏មិនបានឃើញ ឆ្មាំទ្វារនោះ ថែមទាំងមិនបានដឹងយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វតូច ៗប៉ុណ្ណោះ ចូលទៅកាន់នគរនេះ ឬចេញពីនគរនេះទេ ។ ឆ្មាំទ្វារនោះ គ្រាន់តែចំណាំ ត្រង់ទ្វារទុ៎ះយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វធំ ៗណាមួយ ចូលមកកាន់នគរនេះ ឬចេញទៅ ពួកសត្វទាំងអស់នោះ ចូលក្តី ចេញក្តី តាមទ្វារនេះ យ៉ាងណាមិញ ។

ម្នាលអាវុសោទុតិយៈ ព្រះតថាគតមិនមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ យ៉ាងនេះថា

สพฺเพ ปิ เตน โลเกน ธมฺมาสฺสุตา อุปฺปชฺเชยฺยุ ปิ
ตาทิเส ปิ ฯ อยเญฺหตฺถ ภิกฺขเว ตถาคตสฺส
เหตุ ยาวตา เขตฺต โลกสฺมา ธมฺมีสุ ปิ
ธมฺมานฺวย ปิ ธมฺมาสฺสนฺวย(๑) ปิ สพฺเพ เต ปญฺ
ญวนฺโต มหาย ปริสาย อุปฺปชฺชิสฺสติ
ปญฺญาย ทุพฺพลปุคฺคลา จกฺขูสุ สตฺตปฺป-
ฏิเวเธสุ สุปฺปฏิปชฺชิตพฺพา สตฺถ เทวมนุสฺเส ยถาภูตฺ
ตาวตฺตา ภิกฺขเว โลกสฺมา ธมฺมีสุ ปิ ธมฺมานฺวย
ปิ ธมฺมาสฺสนฺวย(๑) ปิ ฯ ยาเนว ขฺวาหฺ(๒) ภิกฺขเว
อาวุโสติ อุทฺทิสฺส ภควนฺตฺ ทิสฺวา ปญฺ
ญตฺติ อนุปฺปนฺนฺ ปญฺญตฺเตติ(๓) ปญฺญตฺตฺ ภควนฺตฺ
ตเมวาหฺ ภิกฺขเว ปิ ปาฏิกงฺขามิ ฯ

---

๑. ฉ. ม. ธมฺมาสฺสนฺวย ฯ ๒ ม. ขฺวาหฺ ฯ ๓ ฉ. ตเมว ปิ ฯ

តថាគតនឹងជញ្ជូនលោកទាំងមូល ឬលោកពាក់កណ្តាល ឬក៏លោកទាំង ៣ ភាគ ទៅដោយធម៌នោះទេ ។ ព្រះតថាគតគ្រាន់តែជ្រាបក្នុងហេតុនុ៎ះ យ៉ាងនេះថា តថាគតជញ្ជូនហើយ ឬកំពុងជញ្ជូន ឬក៏នឹងជញ្ជូនពួកសត្វ ណាមួយ ចាកលោកបាន (តែប៉ុណ្ណោះ) សត្វទាំងអស់នោះ លះនីវរណធម៌ ទាំង ៥ ប្រការ ជាគ្រឿងសៅហ្មងចិត្ត ដែលធ្វើបញ្ញា ឲ្យមានកំឡាំងថយ ដំកល់ចិត្តល្អប់ក្នុងសតិបដ្ឋាន ៤ ចំរើនពោជ្ឈង្គ ៧ តាមសេចក្តីពិត ទើបតថាគតជញ្ជូនហើយ ឬកំពុងជញ្ជូន ឬក៏នឹងជញ្ជូនសត្វទាំងនុ៎ះ ចាកលោកយ៉ាងនេះ យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភារទ្វាសោ ត្តិយៈ អ្នកបានសួរប្រស្នាណា នឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អ្នកបានសួរប្រស្នានោះ នឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដោយទំនងដ៏ដែរ ហេតុនោះ បានជាព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មិនព្យាករប្រស្នានោះ ឲ្យអ្នកស្តាប់ ។

ទុតិយបណ្ណាសកេ ឧបាសកវគ្គោ

(៨៦) ឯវំ សមយំ អាយស្មា អានន្ទោ(១) រត្តិយា បច្ចូសសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ យេន តថាគតោ តេនុបសង្កមិ កត្តា ច បរិសិញ្ចិំ ។ តថាគតោ(២) កត្តា ច បរិសិញ្ចិត្វា បច្ចុត្តរិត្វា ឯតទវោច អដ្ឋាសិ កត្តា ច បុព្ពាបយមានោ ។ តោតន្តុនោបិ ខោ បរិព្ពាជកោ រត្តិយា បច្ចូសសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ យេន តថាគតោ តេនុបសង្កមិ កត្តា ច បរិសិញ្ចិំ ។ អទ្ទសា(៣) ខោ តោតន្តុនោ បរិព្ពាជកោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ទ្វារតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច កច្ចិ(៤) អាវុសោតំ ។ អបាអាវុសោ(៥) កិញ្ចិតំ ។ កតមេ អាវុសោ កិញ្ចិតំ ។ សមណា អាវុសោ សក្យបុត្តិយាតំ(៦) ។ បុព្ពេយ្យាម មយំ អាយស្មន្តំ កញ្ចិទេវ ទេសំ សាធេ អាយស្មា ឯតាសំ កថានំ កថេតំ បញ្ញស្ស វេយ្យាករណាយាតំ ។

---

១ ឥ. ម. ឯត្ថន្តរេ ភគវតោ វិហារតិ តថាគតមេ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោតិ អត្ថិ ។ ២ ម. តថាទេ ។ ៣ ម. អទ្ទស ។ ៤ ឧ ម. កច្ចិ ។ ៥ ឧ. អម្ហាវុសោ ។ ៦ ឧ. ម. កតមេសំ ... អាវុសោ ភិក្ខូនន្តិ ។ សមណានំ ... អាវុសោ សក្យបុត្តិយានន្តិ ។

(៨៦) សម័យមួយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក្រោកឡើងក្នុងបច្ចូសសម័យនៃរាត្រី ដើរចូលទៅកាន់ស្នាក់តបោទា ដើម្បីលាបស្រឡាបខ្លួន។ លុះលាបស្រឡាបខ្លួន ក្នុងស្នាក់តបោទាហើយ មានចីវរតែមួយឡើងមកឈរសំដៅខ្លួនឲ្យស្ងួតដូចមុន។ គោកនុទបរាព្វាជកក្រោកឡើងក្នុងបច្ចូសសម័យនៃរាត្រី ហើយក៏ចូលទៅកាន់ស្នាក់តបោទា ដើម្បីលាបស្រឡាបខ្លួនដែរ។ គោកនុទបរាព្វាជក បានឃើញព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ កំពុងនិមន្តមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏សួរព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា ម្នាលអាវុសោ លោកជាអ្វីដែរ ក្នុងពួកសមណៈទាំងនោះ។ ម្នាលអាវុសោ យើងជាតិក្ខុ។ ម្នាលអាវុសោ ពួកជនដូចម្តេចដែលហៅថា តិក្ខុ។ ម្នាលអាវុសោ ពួកសមណៈជាសក្យបុត្តិយ៍។ យើងសូមសួរហេតុណាមួយនឹងលោកដ៏មានអាយុ បើលោកដ៏មានអាយុ ឱកាស ដើម្បីឆ្លើយប្រស្នា។

បុច្ឆាវុសោ សុត្វា វេទិសប្បមាតំ ។ កឹ ឆ ខោ
កោ សស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ
មោឃមញ្ញន្តិ វិវាទិដ្ឋិកោ (១) ភវតិ ។ ឆ
ខោ អហំ អាវុសោ វិវាទិដ្ឋិកោ សស្សតោ
លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ កឹ ឆ
ខោ (២) កោ អសស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ
មោឃមញ្ញន្តិ វិវាទិដ្ឋិកោ ភវតិ ។ ឆ ខោ អហំ
អាវុសោ វិវាទិដ្ឋិកោ អសស្សតោ លោកោ ឥទមេវ
សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ កឹ ឆ ខោ កោ អន្តវា
លោកោ... អនន្តវា លោកោ... តំ ជីវំ តំ
សរីរំ... អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរំ... ហោតិ តថាគតោ
បរម្មរណា... ឆ ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា...
ហោតិ ច ឆ ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា...
នេវ ហោតិ ឆ ឆ ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា
ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វិវាទិដ្ឋិកោ ភវតិ ។

---

១ ឧ. ម. ទិដ្ឋិ ។ ២ ឯ. ម. កឹ បន ។

ម្នាលអាវុសោ អ្នកចូរសួរមកចុះ យើងស្តាប់ហើយនឹងទ្រាប់បាន ។
ម្នាលលោកដ៏ចំរើន លោកមានទិដ្ឋិ យ៉ាងនេះថា លោកទៀង
ពាក្យនេះឯង ជាពាក្យពិត ពាក្យជាទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យដែរឬ ។
ម្នាលអាវុសោ យើងមិនមានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកទៀង ពាក្យនេះឯង
ជាពាក្យពិត ពាក្យជាទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យដូច្នេះទេ ។ ម្នាលលោក
ដ៏ចំរើន លោកមានទិដ្ឋិ យ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀង ពាក្យនេះឯង
ជាពាក្យពិត ពាក្យជាទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យដែរឬ ។ ម្នាលអាវុសោ
យើងមិនមានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀង ពាក្យនេះឯង ជាពាក្យពិត
ពាក្យជាទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យ ដូច្នេះទេ ។ ម្នាលលោកដ៏ចំរើន
លោកមានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកមានទីបំផុត ... លោកមិនមានទីបំផុត
... ជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះ ... ជីវិតជាទៃ សរីរៈជាទៃ ... សត្វស្លាប់ទៅ
រមែងកើតទៀតក៏មាន ... សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏មាន ... សត្វស្លាប់ទៅ
កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ... សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ក៏មិនមែន
មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន ពាក្យនេះឯង ជាពាក្យពិត ពាក្យជាទៃ
ជាពាក្យសោះសូន្យ ដែរឬ ។

ឯ ខោ អហំ អាវុសោ ឱរំធិដ្ឋកោ នេវ ហោតំ
ឯ ឯ ហោតំ តថាគតោ បរម្មរណា ឥធមេវ
សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ តេនហិ ភវំ ឯ ជានាតំ
ឯ បស្សតីតំ ។ ឯ ខោ អហំ អាវុសោ ឯ
ជានាមិ ឯ បស្សាមិ ជានាមហំ អាវុសោ បស្សា-
មីតំ ។ កិំ នុ ខោ តោ សស្សតោ លោកោ
ឥធមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឱរំធិដ្ឋកោ ភវន្តិ ឥតំ
បុដ្ឋោ សមានោ ឯ ខោ អហំ អាវុសោ ឱរំធិដ្ឋកោ
សស្សតោ លោកោ ឥធមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ
វទេយ្យំ ។ កិំ នុ ខោ តោ អសស្សតោ
លោកោ ឥធមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឱរំធិដ្ឋកោ
ភវន្តិ ឥតំ បុដ្ឋោ សមានោ ឯ ខោ អហំ អាវុសោ
ឱរំធិដ្ឋកោ អសស្សតោ លោកោ ឥធមេវ សច្ចំ
មោឃមញ្ញន្តិ វទេយ្យំ ។ កិំ នុ ខោ តោ អន្តវា
លោកោ ... អនន្តវា លោកោ ... តំ ជីវំ តំ សរីរំ ...

ម្នាលអាវុសោ យើងមិនមានទិដ្ឋិ យ៉ាងនេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន ពាក្យនេះឯង ជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យដូច្នេះទេ ។ បើដូច្នោះ លោកមិនដឹង មិនឃើញទេឬ ។ ម្នាលអាវុសោ យើងមិនមែនមិនដឹង មិនមែនមិនឃើញទេ ម្នាលអាវុសោ យើងដឹង យើងឃើញ ។ កាលខ្ញុំសួរថា ម្នាលលោកដ៏ចំរើន លោកមានទិដ្ឋិ យ៉ាងនេះថា លោកទៀង ពាក្យនេះឯង ជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យដែរឬ លោកឆ្លើយថា ម្នាលអាវុសោ យើងមិនមានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកទៀង ពាក្យនេះឯង ជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យដូច្នេះទេ ។ កាលខ្ញុំសួរថា ម្នាលលោកដ៏ចំរើន លោកមានទិដ្ឋិ យ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀង ពាក្យនេះឯង ជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យដែរឬ លោកឆ្លើយថា ម្នាលអាវុសោ យើងមិនមានទិដ្ឋិ យ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀង ពាក្យនេះឯង ជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យដូច្នេះទេ ។ កាលខ្ញុំសួរដូច្នេះថា ម្នាលលោកដ៏ចំរើន លោកមានទិដ្ឋិ យ៉ាងនេះថា លោកមានទីបំផុត... លោកមិនមានទីបំផុត... ជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះ...

អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរំ... ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា... ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា... ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា... នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥធមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញំ ឯវំទិដ្ឋិកោ ភវិស្សំ ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ ន ខោ អហំ អាវុសោ ឯវំទិដ្ឋិកោ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥធមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញំ វទេសិ ។ តេនហិ ភវំ ន ជានាតិ ន បស្សតីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ ន ខោ អហំ អាវុសោ ន ជានាមិ ន បស្សាមិ ជានាមហំ អាវុសោ បស្សាមីតិ វទេសិ ។ យថាកថំ បនាវុសោ ឥមស្ស ភាសិតស្ស អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោតិ ។ សស្សតោ លោកោ ឥធមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញំ ខោ អាវុសោ ទិដ្ឋិគតមេតំ អសស្សតោ លោកោ ឥធមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញំ ខោ អាវុសោ ទិដ្ឋិគតមេតំ អន្តវា លោកោ... អនន្តវា លោកោ... តំ ជីវំ តំ សរីរំ...

ជីវិតជាខៃ សរីរៈជាខៃ... សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ក៏មាន.. សត្វស្លាប់ទៅ
មិនកើតទៀត ក៏មាន... សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀត
ខ្លះ... សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន
ពាក្យនេះឯង ជាពាក្យពិត ពាក្យជាខៃ ជាពាក្យសោះសូន្យរដូច្នេះ
ដែរឬ លោកឆ្លើយថា ម្នាលអាវុសោ យើងមិនមានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន ពាក្យ
នេះឯង ជាពាក្យពិត ពាក្យជាខៃ ជាពាក្យសោះសូន្យរដូច្នេះទេ ។
កាលខ្ញុំសួរដូច្នេះថា បើដូច្នេះ មានតែលោកមិនដឹង មិនឃើញទេ លោក
ឆ្លើយថា ម្នាលអាវុសោ យើងមិនមែនមិនដឹង មិនមែនមិនឃើញទេ
ម្នាលអាវុសោ យើងដឹង យើងឃើញ ។ ម្នាលអាវុសោ សេចក្តីនៃ
ភាសិតនេះ តើគប្បីយល់ដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ត្រង់ទិដ្ឋិ (សេចក្តី
យល់ឃើញថា) លោកទៀត ពាក្យនេះឯង ជាពាក្យពិត ពាក្យជាខៃ ជា
ពាក្យសោះសូន្យ ម្នាលអាវុសោ ត្រង់ទិដ្ឋិថា លោកមិនទៀត ពាក្យនេះឯង
ជាពាក្យពិត ពាក្យជាខៃ ជាពាក្យសោះសូន្យ ម្នាលអាវុសោ ត្រង់ទិដ្ឋិថា
លោកមានទីបំផុត... លោកមិនមានទីបំផុត... ជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះ...

អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរំ ... ហោតំ តថាគតោ បរម្មរណា...
ឧ ហោតំ តថាគតោ បរម្មរណា... ហោតំ ច ន ច
ហោតំ តថាគតោ បរម្មរណា... នេវ ហោតំ ន ន
ហោតំ តថាគតោ បរម្មរណា ឥធមេវ សច្ចំ មោឃ-
ញ្ញំ ខោ អាវុសោ និដ្ឋិកតមេតំ ។ យាវតា អាវុសោ
និដ្ឋិកតា យាវតា និដ្ឋិដ្ឋានា អធិដ្ឋានំ បរិយុដ្ឋានំ
សមុក្ឃាតោ(๑) តមហំ ជានាមិ តមហំ បស្សាមិ(๒)
តមហំ ជានន្តោ ជានាមីតិ(๓) តមហំ បស្សន្តោ
បស្សាមីតិ(๔) កស្មាហំ វក្ខាមិ ឧ ជានាមិ ឧ
បស្សាមីតិ ជានាមហំ អាវុសោ បស្សាមីតិ ។ តោ
ឆាម(๕) អាយស្មា តថញ្ហ បឆាយេស្សន្តំ សត្រហ្មចារី
សញ្ញាឧទ្ធីតិ(๖) ។ អានន្ទោតិ ខោ មេ អាវុសោ ឆាមំ
អានន្ទោតិ ច បន មំ សត្រហ្មចារី សញ្ញាឧទ្ធីតិ ។

---

๑ ឧ. ទិដ្ឋិដ្ឋានអធិដ្ឋានបរិយុដ្ឋានសមុដ្ឋានសមុក្ឃាតោ ។ ម. ទិដ្ឋិដ្ឋានំ ទិដ្ឋិអធិដ្ឋានំ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ ទិដ្ឋិសមុដ្ឋានំ ទិដ្ឋិសមុក្ឃាតោ ។ ๒ ម. បស្សាមីតិ ។ ๓ ឧ.ម. អយំ ជាហេ ន្តិ ។ ๔ ឧ.ម. អយំ ជាហេ ន្តិ ។ ๕ ឧ. ម. ឆាមោ ។ ๖ ឧ.ម. ជានន្តីតិ ។

ដ៏តែដង៎ទៃ សរីរេដង៎ទៃ ... សត្វស្ងាប់ទៅកើតទៀត ក៏មាន ... សត្វ
ស្ងាប់ទៅមិនកើតទៀត ក៏មាន... សត្វស្ងាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើត
ទៀតខ្លះ... សត្វស្ងាប់ទៅកើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន
ពាក្យនេះឯង ជាពាក្យពិត ពាក្យដង៎ទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យ ។
ម្នាលអាវុសោ ទិដ្ឋិតាំងប៉ុន្មាន ហេតុនៃទិដ្ឋិតាំងប៉ុន្មាន ការតាំងនៅនៃ
ទិដ្ឋិ ការរួបរឹតដោយទិដ្ឋិ ការដកឡើងនូវទិដ្ឋិតាំងប៉ុន្មាន យើងដឹង
នូវទិដ្ឋិនោះ ឃើញនូវទិដ្ឋិនោះ កាលយើងដឹងនូវទិដ្ឋិនោះ ទើប
ពោលថា ដឹង កាលឃើញនូវទិដ្ឋិនោះ ទើបពោលថា ឃើញ យើង
នឹងពោលថា យើងមិនដឹង មិនឃើញដូចម្តេចកើត ម្នាលអាវុសោ យើង
ដឹងមែន ឃើញមែន ។ លោកដ៏មានអាយុ នាមជាអ្វី ពួកសព្រហ្មចារី-
បុគ្គលស្គាល់លោកដ៏មានអាយុថាដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ នាមរបស់
យើងថា អានន្ទដូច្នេះ ពួកសព្រហ្មចារី ក៏ស្គាល់យើងថាអានន្ទដូច្នេះដែរ ។

มหาจริเยน กิร เภา(๑) สทฺธึ มนฺตยมานา(๒) น ชานิมฺหา(๓) อายสฺมา อาคนฺตฺวาติ ฯ สเจ ภิกฺขเว มยํ สญฺเจเยฺยาม(๔) อยมายสฺมา อาคนฺตฺวาติ ฬตฺตกมฺปิ เนว ฉฑฺเฑยฺยาม เยฺยถาปิ นาม ขีณาสเวยฺยาวมตฺตา จ มเย อายสฺมา อาคนฺตฺวาติ ฯ

[๙๗] ฉสมา ภิกฺขเว ฉหฺเยหิ สมนฺนาคตา ภิกฺขู อาหุเนยฺยา เหาติ ปาหุเนยฺยา ฉกฺขิเณยฺยา อญฺชลิกรณีโย อนุตฺตรํ ปุญฺญกฺเขตฺตํ โลกสฺส(๕) ฯ กตเมหิ ฉสมา ฯ ฬ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สีลวา เหาติ ปาติโมกฺขสํวรสํวุโต วิหรติ อาจารโคจร. สมฺปนฺโน อณุมตฺเตสุ วชฺเชสุ ภยทสฺสาวี สมา. ทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุ พหุสฺสุโต เหาติ สุตธโร สุตสนฺนิจโย เย เต ธมฺมา อาทิ. กลฺยาณา มชฺเฌกลฺยาณา ปริโยสานกลฺยาณา

---

๑ . ฉ. มปาจริเยน วิต กิร ภเวา ฯ ๒ ม. มนฺตยมาเน ฯ ๓ ฉ. ม. ชานิมฺหา ฯ ๔ ม. ชานเยฺยาม ฯ ๕ ม. โลกสฺสาติ ฯ

លោកដ៏ចំរើន យើងគាលប្រឹក្សាជាមួយនឹងអាចារ្យជាធំ តែមិនដែលស្គាល់ថា អានន្ទដ៏មានអាយុ ដូច្នេះសោះ ។ ពិតណាស់ បើយើងស្គាល់ថា នេះជាព្រះអានន្ទ ដ៏មានអាយុ ដូច្នេះមែន យើងក៏មិនហ៊ានពោលដេញដោលប៉ុណ្ណោះឡើយ សូមព្រះអានន្ទ ដ៏មានអាយុ អត់ទោសដល់ខ្ញុំឲ្យបាន ។

(៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកប ដោយធម៌ ១០ ប្រការ ជាអ្នកគួរទទួលវត្ថុ ដែលគេនាំមកបូជា គួរទទួលវត្ថុ ដែលគេនាំមកទទួលភ្ងៀវ គួរទទួលទក្ខិណាទាន គួរដល់អញ្ជលិកម្ម ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោក ។ ប្រកបដោយធម៌ ១០ ប្រការ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល សង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខសំវរៈ បរិបូណ៌ ដោយអាចារៈនឹងគោចរៈ ឃើញនូវភ័យ ក្នុងទោសទាំងឡាយ សូម្បីបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ១ ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់នូវសូត្រ ចេះចាំដោយច្បាស់លាស់នូវសូត្រ ធម៌ទាំងឡាយណា ដែលមានលំអបខាងដើម មានលំអបខកណ្តាល មានលំអបខចុង

សាវត្ថិ សត្ថារំ តេកាលបរិវុល្លាំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្ម-
ចរិយំ អភិវាទេត្វា តថាគតស្ស ឧត្តមា ពហុស្សុតា
ភោគេ ឧតា វេទសា បរិនិតា មធុសាធុបេក្ខិតា
ធិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា តាសញ្ច ណាមំ តោ ភោតំ
តាសញ្ច ណាសមោយោ តាសញ្ច ណាសម្ភវង្គោ សម្មាធិដ្ឋិ
តោ ភោតំ សម្ភោធស្សនេន សមន្នាគតោ អនេក-
វិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោតំ ឯតោបិ ហុត្វា ពហុជា
ភោតំ ពហុជាបិ ហុត្វា ឯតោ ភោតំ អភិភាវំ តំភេតាវំ
តំភេតុង្គំ(๑) តំភេជាតាវំ តំភេបញ្ញំ អសជ្ជមានោ
តច្ចតំ សេយ្យថាបិ អាតាសេ បហរិយាបិ ទុម្មុជ្ជ-
ម្មុជ្ជំ តវេតំ សេយ្យថាបិ ឧទកេ ឧទកេបិ
អភិជ្ជមានេ(๒) តច្ចតំ សេយ្យថាបិ បហរិយំ
អាតាសេបិ បល្លង្កេន តមតំ សេយ្យថាបិ បក្ខី
សកុណោ ឥមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ ឯវំមហិទ្ធិកេ
ឯវំមហានុភាវេ ចាណិនា បុរាមសតិ បរិមជ្ជតំ
ព្រហ្មលោកោបិ តោយេន ច វសំ វត្តេតំ

---

๑ ម. តំភេតុង្គំ ។ ๒ ម. អភិជ្ជមានោ ។

ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយៈ ព្រមទាំងអត្ថ ទាំងព្យញ្ជនៈ ដ៏បរិសុទ្ធ
បរិបូណ៌សព្វគ្រប់ តួកធម៌ ដែលមានសភាពដូច្នោះ កិត្តិនោះ ចាន
រៀនសូត្រច្រើន ចានទ្រទ្រង់ ពាំស្ទាត់ រត់មាត់ យល់ច្បាស់ក្នុងចិត្ត
ចាក់ធ្លុះល្អដោយទិដ្ឋិ ១ ជាអ្នកមានកល្យាណជន ជាមិត្រ មានកល្យា
ណជន ជាសំឡាញ់ មានកល្យាណជន ជាទីមួលមិត្ត ១ ជាសម្បាទិដ្ឋិ
ប្រកបដោយការយើញត្រូវ ១ រមែងចានឥទ្ធិវិធញ្ញាណ គឺការតាក់តែង
ឫទ្ធិចានច្រើនយ៉ាង គឺមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាច្រើននាក់ក៏ចាន ឬមនុស្ស
ច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាម្នាក់វិញក៏ចាន ដើរទៅកាន់ទីវាលទីខាងក្រៅ ទី
ខាងក្រៅជញ្ជាំង ទីខាងក្រៅកំពែង ទីខាងក្រៅភ្នំ មិនខ្វើសភាក់ដូចគេ
ដើរទៅលើអាកាសក៏ចាន ងើបខ្ទើងទឹងមុជចុះក្នុងដែនដី ដូចគេងើបមុជ
ក្នុងទឹកក៏ចាន ដើរទៅក្នុងទឹក ក៏មិនបែកធ្លាយទឹក ដូចគេដើរលើដែនដី
ក៏ចាន ទៅក្នុងអាកាសទាំងភ្នែន ដូចសកុណជាត ដែលមានស្លាបក៏
ចាន យកដៃទៅស្ទាបអង្អែល ចាប់ពាល់នូវព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យទាំង
នេះ ដែលមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏ចាន
ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏ចាន ១

ธิฏฺฐายเย สมาตฺตปายา วิสุทฺธาย อตีตญฺจ มานุสกาย
ทุกฺขา สเทฺธ สุณาตุ ธิฏฺเฐ จ มานุเส จ เย
ทฺเว สทฺธิกา จ ปรสนฺตานิ ปรปุคฺคลานิ เจตสา
เจเตา ปริจฺจ ปชานาติ สกกิจฺจ กา จิตฺตุ สกกิจฺจ
จิตฺตสฺส ปชานาติ วีตกกิจฺจ กา จิตฺตุ วีตกกิจฺจ จิตฺตสฺส
ปชานาติ สโทสิจฺจ กา จิตฺตุ ... วีตโทสิจฺจ กา
จิตฺตุ ... สโมหิจฺจ กา จิตฺตุ ... วีตโมหิจฺจ กา
จิตฺตุ ... สงฺขิตฺตจฺจ กา จิตฺตุ ... วิกฺขิตฺตจฺจ กา จิตฺตุ ...
มหคฺคตจฺจ กา จิตฺตุ ... อมหคฺคตจฺจ กา จิตฺตุ ...
สอุตฺตรจฺจ กา จิตฺตุ ... อนุตฺตรจฺจ กา จิตฺตุ ...
สมาหิตจฺจ กา จิตฺตุ ... อสมาหิตจฺจ กา จิตฺตุ ...
วิมุตฺตจฺจ กา จิตฺตุ ... อวิมุตฺตจฺจ กา จิตฺตุ อวิมุตฺตสฺส
จิตฺตสฺส ปชานาติ อเนกวิหิตจฺจ ปุเพฺพนิวาสจฺจ
อนุสฺสรติ เสยฺยถีทจฺจ เอกมฺปิ ชาตึ ทฺเวปิ
ชาติโย ตีณิปิ ชาติโย จตสฺโรปิ ชาติโย

ឮសំឡេងពីរប្រការជាន គឺសំឡេង ជាទិព្យ ឮឯសំឡេង ជារបស់
មនុស្សធម្មតា ក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ជិតក្តី ដោយទិព្វសោតធាតុ ដ៏បរិសុទ្ធ
កន្លងបង់នូវសោតធាតុ ជារបស់មនុស្សធម្មតា ๑ កំណត់ដឹងនូវ
ចិត្តនៃសត្វដទៃ បុគ្គលដទៃ ដោយចិត្ត របស់ខ្លួនជាន គឺដឹងច្បាស់
ថា ចិត្តដែលប្រកបដោយរាគៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយ
រាគៈ ចិត្តដែលប្រាសចាករាគៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាករាគៈ
ចិត្តប្រកបដោយទោសៈក្តី... ចិត្តប្រាសចាកទោសៈក្តី... ចិត្តប្រកប
ដោយមោហៈក្តី... ចិត្តប្រាសចាកមោហៈក្តី... ចិត្តដែលរួញថយក្តី...
ចិត្តដែលរាយមាយក្តី...ចិត្តជាមហគ្គតៈក្តី... ចិត្តមិនមែនជាមហគ្គតៈក្តី...
ចិត្តដែលជាសឧត្តរៈគឺកាមាវចរក្តី...ចិត្តដែលជាអនុត្តរៈគឺរូបាវចរនឹងអរូបា-
វចរក្តី... ចិត្តដែលខ្ជាប់ខ្ជួនក្តី... ចិត្តដែលមិនខ្ជាប់ខ្ជួនក្តី... ចិត្តដែលរួច
ស្រឡះក្តី... ចិត្តដែលមិនចាន់រួចផុតស្រឡះក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិន
ចាន់រួចស្រឡះ ๑ រមែងរលឹកនូវខន្ធដែលអាស្រ័យនៅ ក្នុងកាលមុនជា
ប្រើនប្រការ គឺរលឹកបាន ๑ ជាតិខ្លះ ពីរជាតិខ្លះ ๓ ជាតិខ្លះ ๔ ជាតិខ្លះ

បញ្ចមំ ជាតិយោ ឆដ្ឋំ ជាតិយោ សត្តមំ ជាតិយោ
តិសមំ ជាតិយោ ចតុទ្ទសមំ ជាតិយោ បញ្ចទសមំ
ជាតិយោ ជាតិសតមំ ជាតិសហស្សមំ ជាតិសត-
សហស្សមំ អនេកេបិ សំវដ្ដកប្បេ អនេកេបិ
វិវដ្ដកប្បេ អនេកេបិ សំវដ្ដវិវដ្ដកប្បេ អមុត្រាសិំ
ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំ-
សុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ
ចុតោ អមុត្រ ឧទបាទិំ តត្រាបាសិំ ឯវំនាមោ
ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិ-
សំវេទី ឯវមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ ឥធុ-
បបន្នោតិ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្ពេ-
និវាសំ អនុស្សរតិ ឋានេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមា-
នុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ
បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្ពណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ

៥ ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ជាតិខ្លះ ១ រយជាតិខ្លះ មួយពាន់ជាតិខ្លះ ១សែនជាតិខ្លះ អស់សំវដ្តកប្បជាច្រើនខ្លះ វិវដ្តកប្បជាច្រើនខ្លះ អស់សំវដ្តវិវដ្តកប្បជាច្រើនខ្លះថា អាត្មាអញបាននកើត ក្នុងកំពង់ណោះ មាននឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ ទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុងកំពង់ណោះ ដែលទៅកើតក្នុងកំពង់នោះ មាននឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ ទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ បានមកកើត ក្នុងកំពង់នេះ រមែងរលឹកនូវខន្ធ ដែលអាស្រ័យនៅ ក្នុងកាលមុន ជាច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នេះ ១ មានចិត្តបក្ខដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់បក្ខ របស់មនុស្សរម្មតា ឃើញនូវសត្វទាំងឡាយ ដែលច្យុត ដែលកើត ជាសត្វថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ បានសម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមកម្ម របស់ខ្លួនថា

សត្តេ បជានាតិ ឥមេ វត កោឡា សត្តា
កាយទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា វចីទុច្ចរិតេន សមន្នា-
គតា មនោទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ
ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា
តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ
ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជា ឥមេ វា
បន កោឡា សត្តា កាយសុចរិតេន សមន្នា-
គតា វចីសុចរិតេន សមន្នាគតា មនោសុចរិតេន
សមន្នាគតា អរិយានំ អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា
សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា តេ កាយស្ស ភេទា
បរម្មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ
ឥតិ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុស-
កេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ
ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ
ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ

អើហ្ន៎ សត្វទាំងឡាយនេះ ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ច-
រិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នកតិះដៀលព្រះអរិយៈ ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ
ប្រកាន់នូវអំពើ ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយពីរ
កាយស្លាប់ទៅ ក៏តែងទៅកើត ក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក
មួយទៀត សត្វទាំងអម្បាលនេះ ប្រកបដោយកាយសុចរិត ប្រកប
ដោយវចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត មិនតិះដៀលព្រះអរិយៈជា
សម្មាទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវអំពើ ជាសម្មាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយ
ពីរកាយស្លាប់ទៅ ក៏តែងទៅកើត ក្នុងសុគតិ សួគ៌ទេវលោក មាន
ទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្ទងបង់នូវចក្ខុ ជារបស់មនុស្សធម្មតា ឃើញពួក
សត្វដែលច្យុត ដែលកើត ជាសត្វថោកទាប ខ្ពង់ មានសម្បុរ
ល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ដឹងច្បាស់
នូវពួកសត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមកម្មរបស់ខ្លួន ដោយប្រការដូច្នេះ ១

อาสวกฺขโย อญฺญา อญฺญาสึ เจเตาวิมุตฺตึ ปญฺญาวิมุตฺตึ
ทิฏฺเวว ธมฺเม สยํ อภิญฺญา สจฺฉิกตฺวา
อุปสมฺปชฺช วิหรติ ฯ ฯเปฯ อยมฺปิ เหตุ กิตฺตาวตา
อสปิ ธมฺเปหิ สมนฺนาคโต กิตฺตาวตา อาหุ-
เนยฺโย เหติ ปาหุเนยฺโย ทกฺขิเณยฺโย
อญฺชลิกรณีโย อนุตฺตรํ ปุญฺญกฺเขตฺตํ โลกสฺสาติ ฯ

(๙๘) อสปิ กิตฺตาวตา ธมฺเปหิ
สมนฺนาคโต เถโร กิตฺตาวตา ยสสฺสี ยสสฺสี
ทิสาสุ วิหรติ ชาสุเยว วิหรติ ฯ
กตเมหิ อสหิ ฯ เถโร เหติ วตฺตพฺ-
พยุตฺตโก สีลวา เหติ สมาธาย
สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุ พหุสฺสุโต เหติ
สุตธโร สุตสนฺนิจโย เย เต ธมฺมา
อาทิกลฺยาณา มชฺฌกลฺยาณา ปริโยสาน-
กลฺยาณา สาตฺถ สพฺยญฺชนา เกวลปริปุณฺณา
ปริสุทฺธา พฺรหฺมจริยา อภิวทนฺติ ตถารูปาสฺส ธมฺ-

រមែងធ្វើឲ្យដាក់ចុះស្រាស់ សម្រេចទូវិចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ទាំង ១០ នេះឯង ទើបជាអ្នកគួរទទួលវត្ថុ ដែលគេនាំមកបូជា គួរទទួលវត្ថុដែលគេនាំមកទទួលក្រៃវ៉ៃ គួរទទួលទក្ខិណាទាន គួរដល់អញ្ជលិកម្ម ជាបុញ្ញក្ខេត្ត ដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោក ។

[៤៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដាច់រៈ ប្រកបដោយធម៌ ១០ យ៉ាង ខៅក្នុងទិសណា ។ រមែងនៅ ជាសុខសប្បាយ ។ ប្រកបដោយធម៌ទាំង ១០ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិក្ខុដាច់រៈ ជាអ្នកដឹងពាក្យ ប្លួសយូរ ១ ជាអ្នកមានសីល សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ១ ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់នូវសូត្រ ចាំស្ទាត់នូវសូត្រ ធម៌ទាំងឡាយណា មានលំអ បទខាងដើម មានលំអ បទកណ្តាល មានលំអ បទចុង ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយៈ ព្រមទាំងអត្ថ ព្រមទាំងព្យញ្ជនៈដ៏បរិសុទ្ធ បរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ពួកធម៌ ដែលមានសភាពដូច្នោះ

ពហាសប្បតា ហោន្តិ ឧតា វធសា បរិនិតា មនសា នុវេក្ខិតា និដ្ឋយា សុប្បដិវិទ្ធា ខុកយានំ ខោ បនស្ស ចាតុមោក្ខានំ វិត្តារេន ស្វាកតានំ ហោន្តិ សុវិភត្តានំ សុប្បវត្តានំ សុវិនិច្ឆិតានំ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ អនិកវណ្ណសមុប្បាទវ្ហបសមកុសលោ ហោតិ ធម្មកាមោ ហោតិ បិយសមុទាហារោ អភិធម្មេ អភិវិនយេ ខុទ្ទារប្បារមុដ្ឋោ សន្តុដ្ឋោ ហោតិ ឥតរីតរចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជ-បរិក្ខារេន ចាសាធិតោ ហោតិ អភិក្កន្តប្បដិក្កន្តេ(១) សុសំវុតោ អន្តរឃរេបិ និសជ្ជាយ ចតុន្នំ ឈានានំ អភិចេតសិកានំ និដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ និកាមលាភី ហោតិ អកិច្ឆលាភី អកសិរលាភី អាសវានញ្ច ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។

១, ម អភិក្កន្តបដិក្កន្តេ ។

កិកុនោះ បានរៀនសូត្រច្រើន បានទ្រទ្រង់ ចាំស្ទាត់រត់មាត់ យល់ច្បាស់ក្នុងចិត្ត ចាក់ធ្លុះល្អដោយទិដ្ឋិ ១ គាំងបានតាមោក្ខពីរប្រការ ក៏កិកុនោះចាំស្ទាត់ល្អដោយពិស្តារ ចែករំលែកដោយល្អ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយល្អ វិនិច្ឆ័យដោយល្អ តាមសូត្រ តាមអនុព្យញ្ជនៈ ១ ជាអ្នកឈ្វាសក្នុងការរម្ងាប់អធិករណ៍ដែលកើតឡើង ១ ជាអ្នកប្រាថ្នាធម៌ មានសណ្តាប់ធ្នាប់គួរជាទីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីត្រេកអរ ដ៏លើសលុប ក្នុងអភិធម្មវិនិអភិវិនៃយ ១ ជាអ្នកសន្តោស ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ តាមមាន តាមបាន ១ ជាបុគ្គលគួរជ្រះថ្លាក្នុងការឈានទៅមុខ ១ នឹងការត្រឡប់ថយក្រោយ ជាអ្នកសង្រ្គមដោយល្អក្នុងការអង្គុយ សូម្បីក្នុងចន្លោះផ្ទះ ១ ជាអ្នកបានតាមសេចក្តីប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយ នូវឈានទាំង ៤ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តដ៏ប្រសើរ នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ។

สเมหิ ขฺวาหํ ภิกฺขเว อิเมหิ ฉหิ สมณพฺราหฺมเณหิ เอวเมว ภิกฺขุ ยสฺมึ ยสฺมึ ทิสาภาเค วิหรติ ตตฺถ ตตฺเถว สุขเมว วิหรติ นตฺถิ ๆ

[๙๙] อถโข อายสฺมา อุทายิ เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปฏิกมฺมนิสีทิ ๆ ปฏิกมฺมนิสินฺโน ขฺวาหํ อายสฺมา อุทายิ ภควนฺตเมตทโวจ สนฺตมหํ ภนฺเต อรณวิหารนฺติ(๑) ปณีตนฺติ เสฏฺฐสมฺมตนฺติ ปณฺฑิเตหิ ๆ ขุรกิสมฺปิหนฺติ หิ ขฺวาหํ อุทายิ อรณวิหารนฺติ ปณีตนฺติ เสฏฺฐสมฺมตนฺติ ขุกฺกุรึ ปริวตฺตึ ขุรกิมึ ปฏิกเต มหนฺตนฺติ มญฺเญ มโน วิตกฺเกติ สมาธึ อลภมานสฺส ภิกฺขุโน ๆ โย ขฺวาหํ อุทายิ ฌานวิหารนฺติ อหึ สมาธึ อลภมาโน อรณวิหารนฺติ ปณีตนฺติ เสฏฺฐสมฺมตนฺติ ปฏิเสวิสฺสามีติ ตสฺเสตํ ปาฏิกงฺขํ สีสึ นิสฺสาติ ปา อุปฺปิลวิสฺสาติ(๒) ปา ๆ

---

๑ ฉ. อรญฺญ วิหารนฺติ ๆ ๒ ป. อุปฺปิลวิสฺสาติ ปา ๆ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ដែលប្រកបដោយធម៌ទាំង ១០ យ៉ាង នេះឯង នៅក្នុងទីសណាៗ រមែងនៅជាសុខសប្បាយ ដោយពិត ។

(៩៩) គ្រានោះឯង ព្រះទុជ្ជាលីដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយនៅ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះទុជ្ជាលីដ៏មានអាយុ អង្គុយនៅ ក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានប្រាថ្នា ដើម្បីចូលទៅគប់រកសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ ដែលជាព្រៃស្បាតនឹងព្រៃស្រោង ។ ម្នាលទុជ្ជាលី ពិតណាស់ សេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ ដែលជាព្រៃស្បាតនឹងព្រៃស្រោង សុទ្ធតែជាទីកម្រក្រាំនៅបាន សេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់តែម្នាក់ឯង កម្រនឹងធ្វើបាន កម្រនឹងត្រេកអរម្នាក់ឯងបាន ព្រៃទាំងឡាយហាក់ដូចនឹងនាំចិត្តរបស់ភិក្ខុអកមិនបាននូវសមាធិយកទៅ ។ ម្នាលទុជ្ជាលី បុគ្គលណា ពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ កាលបើ មិនបាន សមាធិ នឹងចូលទៅអាស្រ័យ គប់រកសេនាសនៈ ដ៏ស្ងាត់ ដែលជាព្រៃស្បាត នឹងព្រៃស្រោង សេចក្តីប៉ុនប៉ងនុ៎ះ របស់ភិក្ខុនោះ នឹងលឹបបាត់ទៅវិញ ឬនឹងរសាត់អណ្តែត បាត់ទៅវិញមិនខាន ។

សេយ្យថាបិ ឧទាលិ មហាឧទករហទោ អវ
អាគច្ឆេយ្យ បាត្តិនាគោ សត្តរតនោ ច អឌ្ឍរដ្ឋរតនោ
ច តស្ស ឣវមស្ស យន្តនាយំ ឥមំ ឧទករហទំ
ឱតារេត្វា កណ្ណាសន្ធោវិតំបិ ខិឌ្ឌំ(១) ករេយ្យ
បិដ្ឋិសន្ធោវិតំបិ ខិឌ្ឌំ ករេយ្យ កណ្ណាសន្ធោវិតំបិ
ខិឌ្ឌំ ករិត្វា(២) បិដ្ឋិសន្ធោវិតំបិ ខិឌ្ឌំ ករិត្វា
ឣាគន្ត្វា ច បិវិត្វា ច បច្ចុត្តរិត្វា យេន កាមំ
បក្កមេយ្យន្តិ ។ សោ តំ ឧទករហទំ ឱតារេត្វា
កណ្ណាសន្ធោវិតំបិ ខិឌ្ឌំ ករេយ្យ បិដ្ឋិសន្ធោ-
វិតំបិ ខិឌ្ឌំ ករេយ្យ កណ្ណាសន្ធោវិតំបិ ខិឌ្ឌំ
ករិត្វា បិដ្ឋិសន្ធោវិតំបិ ខិឌ្ឌំ ករិត្វា ឣាគន្ត្វា
ច បិវិត្វា ច បច្ចុត្តរិត្វា យេន កាមំ
បក្កមេយ្យ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ មហា
ឧទាលិ(៣) អត្ថភាវេ កម្មវេ តាទិ វិច្ឆតិ
អវ អាគច្ឆេយ្យ សសោ ច ពិឌ្ឌាវេ ច

---

១ ម. ខីឌ្ឌំ ។ ២ ម. កីឡេត្វា ។ ៣ ម. មហា ហុបាលិ ។

ម្នាលទុជ្ជលិ ដូចជាអន្ទង់ទឹកធំ ក្នុងកាលនោះ ដំរីដ៏ប្រសើរមានកំពស់ ៧ ហាត់ ឬ ៧ ហាត់កន្ទុះ គប្បីដើរមក ដំរីនោះមានគំនិតយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ មានតែអាត្មាអញ ចុះកាន់អន្ទង់ទឹកនេះ លាងស្ងឹកត្រចៀកលេងផង លាងខ្នងលេងផង លុះលាងស្ងឹកត្រចៀកលេង លាងខ្នងលេងរួចហើយ កំចូតផង ផឹកផង សំនឹមឡើងដើរចេញទៅ តាមត្រជាថ្នា ។ ដំរីនោះ កំចុះទៅកាន់អន្ទង់ទឹក ហើយលាងស្ងឹកត្រចៀកលេងផង លាងខ្នងលេងផង លុះលាងស្ងឹកត្រចៀកលេង លាងខ្នងលេងរួចហើយ កំចូតផង ផឹកផង ហើយឡើងដើរចេញទៅ តាមត្រជាថ្នា ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលទុជ្ជលិ ព្រោះថា អត្តភាព (នៃដំរីនោះ) ធំ តែងបាននូវទីពឹងក្នុងអន្ទង់ដ៏ត្រជាក់ កាលបើសត្វទន្យាយ ឬសំពោច ដើរមក

តស្ស ឣវេទស្ស កោ ចាបិ កោ ច
ហេតុ កោ យន្តុ ឣបិ ឥមំ ឧឧកវរាធំ ឥតោហេតុ
កល្យាសទ្ធាវិកំបិ ទិដ្ឋិ ឣវិនេយ្យំ បដិច្ច សទ្ធា-
វិកំបិ ទិដ្ឋិ ឣវិនេយ្យំ កល្យាសទ្ធាវិកំបិ ទិដ្ឋិ
កិលិដ្ឋា បដិច្ច សទ្ធាវិកំបិ ទិដ្ឋិ កិលិដ្ឋា
ឣាតា ច បិតា ច បច្ចុត្តរិតា យេន ការំ
បក្កមេយ្យន្តិ ។ សោ តំ ឧឧកវរាធំ សហសា
ឣប្បដិសង្ខាយ(១) តស្សតំ ចាដកង្គំ សំសីទិស្សតិ
ភ ឧប្បិលវិស្សតិ ភ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។
បរិត្តោ ឧទាលិ(២) ឣត្តភាវោ តមេវ តាយំ ន វិន្ទតិ ។
ឣវមេវ ខោ ឧទាលិ យោ ឣវំ វទេយ្យ ឣហំ
សមាធិំ ឣលភាមោ ឣរញ្ញវនបត្ថានំ បន្តានំ
សេនាសនានំ បដិសេវិស្សាមីតិ តស្សតំ ចាដកង្គំ
សំសីទិស្សតិ ភ ឧប្បិលវិស្សតិ ភ ។

---

๑ ខ. ឣប្បដិសង្ខាយ បក្ខេយ្យ ។ ម. ឣប្បដិសង្ខា បក្ខេយ្យ ។ ๒ ខ. ហុទាលិ ។

ខន្ធាយ ឬ សំពោចនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា ចុះអញជាអ្វីទៅ ដើរជាអ្វីទៅ បើដូច្នោះ មានតែអញ ចុះទៅកាន់អន្ធង់ទឹកនេះ លាងសំពឹកត្រចៀកលេងផង លាងខ្នងលេងផង លុះលាងសំពឹកត្រចៀកលេង លាងខ្នងលេងរួចហើយ ក៏ងូតផង ផឹកផង រួចសិនសឹមឡើងដើរចេញទៅ តាមក្រុងថ្នា ។ សត្វនោះមិនបានពិចារណាអន្ធង់ទឹកនោះ ដោយរហ័ស សេចក្តីប៉ុនប៉ងនុ៎ះរបស់សត្វនោះ នឹងលឹបបាត់ទៅវិញ ឬនឹងរសាត់អណ្តែត បាត់ទៅវិញមិនខាន ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលឧបាលិ ព្រោះថា អត្តភាព វាតូច មិនត្រូវបានទីពឹងក្នុងអន្ធង់ដ៏ជ្រៅទេ សេចក្តីនេះ ឧបមាយ៉ាងណា ។ ម្នាលឧបាលិ ឧបមេយ្យដូចជា បុគ្គលណា ពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ កាលបើមិនបានសមាធិ នឹងចូលទៅអាស្រ័យ គប់រកសាសនៈដ៏ស្ងាត់ដែលជាព្រៃស្បូវនឹងព្រៃស្រោង សេចក្តីប៉ុនប៉ងនុ៎ះ របស់តិក្ខនោះនឹងលឹបបាត់ទៅវិញ ឬ នឹងរសាត់អណ្តែត បាត់ទៅវិញ មិនខាន ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ រាជា ចក្កវត្តី ឧបរោ កុមារោ មជ្ឈិ
មានំ រាជានំ សេយ្យសោ សកេន មុទ្ធភិសេន អភិសិញ្ចតិ ។
តំ អាមន្តេសិ ភិក្ខវេ រាជា ចក្កវត្តី ឧបរំ កុមារំ
បរិមុខេ ឋានេ ឋបេតិ(១) ។ ឯវំ ភន្តេ ។ សាធុ
ខោ ភិក្ខវេ រាជា ចក្កវត្តី អបរេន សមយេន ពុទ្ធិ-
មន្តំ ឥទ្ធិយានំ បរិចារកមន្តំ យានិ តានិ(២)
កុមារកានំ អភិសេចនកានិ ភវន្តិ សេយ្យថីទំ
វង្កកំ(៣) ឃដិកំ មោក្ខចិកំ បិដ្ឋលិកំ(៤)
បត្តាឡ្ហកំ រថកំ ឆត្តកំ តេបិ អភិសិញ្ចតិ ។ តំ
អាមន្តេសិ ភិក្ខវេ រាជា ចក្កវត្តី ឧបរំ(៥) បុរិមាយ
ទិសាយ(៦) អភិក្កន្តតរេ ច បណីតតរេ ចាតិ ។
ឯវំ ភន្តេ ។ សាធុ ខោ សោ ភិក្ខវេ រាជា
ចក្កវត្តី អបរេន សមយេន ពុទ្ធិមន្តំ

---

១ ម. ពាលកីឡនតិ ។ ២ ម. ភានិបិ ។ ៣ ឧ. វង្កំ ។ ៤ ឧ. បិង្គុលកំ ។
ម. បិង្កុលកំ ។ ៥ ម. ទក្ខិណំ ។ ៦ ម. អយំ ឧ ហោតិ ។

ម្នាលទុជ្ជលិ ឬដូចកុមារក្មេងតូចខ្ចីនៅដេកផ្ងារ តែងលេងមូត្រនឹងកាកសៈ
របស់ខ្លួន ។ ម្នាលទុជ្ជលិ អ្នកសំគាល់ដំណើរនោះ ដូចម្តេច ល្បែងនៃ
ក្មេងតូចនេះ មិនមែនពេញចិត្តណាំងអស់ទេឬ ។ ព្រះកុណាព្រះអង្គ ។
ម្នាលទុជ្ជលិ កុមារនោះឯង លុះដល់សម័យខាងក្រោយមក អាស្រ័យ
នូវសេចក្តីចំរើន អាស្រ័យនូវសេចក្តីចាស់ក្លា នៃឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ
ល្បែងណារបស់ពួកកុមារ ល្បែងនោះ គឺលេងនង្គ័លតូច លេង
ហឺន លេងដាំដូង លេងកង្ហារ លេងតូនដីខ្ចប់ លេងរទេះតូច
លេងធ្នូតូច កុមារនោះ តែងលេងដោយល្បែងទាំងនោះ ។ ម្នាល
ទុជ្ជលិ អ្នកសំគាល់ដំណើរនោះ ដូចម្តេច តើល្បែងនេះល្អ ប្រសើរ
ជាងល្បែងពីមុន ឬមិនមែនទេ ។ ព្រះកុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលទុជ្ជលិ
កុមារនោះឯង . លុះសម័យខាងក្រោយមក អាស្រ័យនូវសេចក្តីចំរើន

ឥន្ទ្រិយានំ បរិហានាយ បញ្ហាយ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេតិ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេហិ រូបេហិ ឥដ្ឋេហិ កន្តេហិ មនាបេហិ បិយរូបេហិ កាមូបសញ្ហិតេហិ រជនីយេហិ សោតវិញ្ញេយ្យេហិ សទ្ទេហិ ... ឃានវិញ្ញេយ្យេហិ គន្ធេហិ ... ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេហិ រសេហិ ... កាយវិញ្ញេយ្យេហិ ផោដ្ឋព្ពេហិ ឥដ្ឋេហិ កន្តេហិ មនាបេហិ បិយរូបេហិ កាមូបសញ្ហិតេហិ រជនីយេហិ ។ តំ កិំ មញ្ញសិ ឧបាលិ ឧន្ធាយំ ទិដ្ឋ បុរិមាហិ ទិដ្ឋិហិ អភិក្កន្តតរា ច បណីតតរា ចាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ ឥធ ខោ បន(๑) ឧបាលិ តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវា(๒) ។

---

๑ ម. បន ហិ ។ ๒ ម. ភគវាតិ ។

អាស្រ័យនូវសេចក្តីចាស់ក្បា នៃឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ កំឡែតស្អាប់ស្អល់ មួលមិត្តមានតេបំរើ ដោយកាមគុណទាំង៥ គឺរូប ដែលគប្បីដឹង ដោយចក្ខុជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរឱ្យកាយ ១ សំឡេងដែលគប្បីដឹង ដោយត្រចៀក... ១ ក្លិនដែលគប្បីដឹង ដោយច្រមុះ... ១ រសដែលគប្បីដឹង ដោយអណ្តាត... ១ សម្ផស្សដែលគប្បីដឹង ដោយកាយជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរជាទីឱ្យកាយ ១ ។ ម្នាលខុបាលិ អ្នកសំគាល់ដំណើរនោះ ដូចម្តេច តើសម្បុរនេះល្អប្រសើរជាងសម្បុរពីមុន ឬមិនមែនទេ ។ មែនហើយព្រះអង្គ។ ម្នាលខុបាលិ ព្រះតថាគត កើតឡើង ក្នុងលោកនេះ ព្រះតថាគត ឆ្ងាយចាកកិលេស ត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ ដោយខ្លួនឯង បរិបូណ៌ ដោយវិជ្ជាទីឆ្លងចរណៈ មានដំណើរល្អ ដឹងច្បាស់នូវលោក ជាសារថី អ្នកទូន្មាននូវបុរស មិនមានបុគ្គលណាស្មើ ជាសាស្តា នៃពួកទេវតា និងមនុស្ស ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចធម៌ ជាអ្នកបែកធ្លាយនូវព្រះសទ្ធម្ម ។

សោ ឥមំ លោកំ សទេវកំ សមារកំ
សព្រហ្មកំ សស្សមណព្រាហ្មណិំ បជំ សទេវ-
មនុស្សំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា
បវេទេតិ ។ សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ
មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្ថំ
សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ
បកាសេតិ ។ តំ ធម្មំ សុណាតិ គហបតិ
វា គហបតិបុត្តោ វា អញ្ញតរស្មិំ វា កុលេ
បច្ចាជាតោ ។ សោ តំ ធម្មំ សុត្វា តថាគតេ
សទ្ធំ បដិលភតិ ។ សោ តេន សទ្ធាបដិលាភេន
សមន្នាគតោ សមានោ បដិសញ្ចិក្ខតិ សម្ពាធោ
ឃរាវាសោ រជាបថោ អព្ភោកាសោ បព្វជ្ជា
ឥយិំ ខុ កិរ អគារំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ
ឯកន្តបរិសុទ្ធំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ
យន្នូនាហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ
វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។

ព្រះតថាគតនោះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក នឹងពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងទេវតា នឹងមនុស្សដ៏សេស ហើយប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ។ ព្រះតថាគតនោះ សំដែងធម៌មានលំអ បទដើម មានលំអបទកណ្តាល មានលំអបទចុង ប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្ថ ទាំងព្យញ្ជនៈដ៏បរិសុទ្ធ បរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ។ គហបតី ឬគហបតិបុត្ត ឬក៏ជនដែលកើតក្នុងត្រកូលណាមួយ តែងស្តាប់ធម៌នោះ ។ បុគ្គលនោះ លុះស្តាប់ហើយ រមែងបាននូវសទ្ធាចំពោះព្រះតថាគត ។ បុគ្គលនោះ ប្រកបដោយការបាននូវសទ្ធានេះហើយ រមែងពិចារណាឃើញច្បាស់ថា ឃរាវាស ចង្អៀតចង្អល់ ជាផ្លូវនៃធូលីគឺកិលេស បព្វជ្ជាទើបមានឱកាសល្អ បុគ្គលអ្នកនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ឲ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធដោយចំណែកមួយ ឲ្យដូចជាសង្ខដែលគេខាត់ហើយទេ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញកោរសក់ នឹងពុកមាត់ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ហើយចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស ។

សោ អបរេន សមយេន អប្បំ វា ភោគក្ខន្ធំ បហាយ មហន្តំ វា ភោគក្ខន្ធំ បហាយ អប្បំ វា ញាតិបរិវដ្ដំ បហាយ មហន្តំ វា ញាតិបរិវដ្ដំ បហាយ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជតិ ។ សោ ឯវំ បព្ពជិតោ សមានោ តិក្ខត្តុំ សិក្ខាសាជីវសមាបន្នោ ចាឡាតិចាតំ បហាយ ចាឡាតិចាតា បដិវិរតោ ហោតិ និហិតទណ្ឌោ និហិតសត្ថោ លជ្ជី ទយាបន្នោ សព្ពបាណភូតហិតានុកម្បី វិហរតិ អទិន្នាទានំ បហាយ អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ ទិន្នាទាយី ទិន្នបាដិកង្ខី អត្តនេន សុចិភូតេន អត្តនា វិហរតិ អព្រហ្មចរិយំ បហាយ ព្រហ្មចារី ហោតិ អាកចារី(១) វិរតោ មេថុនា គាមធម្មា មុសាវាទំ បហាយ មុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ សច្চវាទី សច្চសន្ធោ

---

១ ម. អនាចារី ។

បុគ្គលនោះ លុះសម័យខាងក្រោយមក កំលះបង់គំនរទ្រព្យតិច ឬលះបង់គំនរទ្រព្យច្រើន លះបង់វង្សញាតិតិច ឬលះបង់វង្សញាតិច្រើន ហើយកោរសក់ ទទឹងពុកមាត់ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះ បួសក្នុងសាសនា ។ បុគ្គលនោះកាលបួសយ៉ាងនេះហើយ កំបំពេញនូវសិក្ខាសាជីវៈ សម្រាប់ពួកភិក្ខុ លះបង់បាណាតិបាត វៀរចាកបាណាតិបាត មានអាជ្ញាដាក់ចុះហើយ មានគ្រឿងសស្ត្រាដាក់ចុះហើយ មានសេចក្តីអៀនខ្មាស ដល់នូវសេចក្តីអាណិត មានសេចក្តីអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ដល់សព្វសត្វ លះបង់អទិន្នាទាន វៀរចាកអទិន្នាទាន កាន់យកតែរបស់ដែលគេឲ្យ ទ្រាំថ្នាតែរបស់ដែលគេឲ្យ មានខ្លួនជាំស្អាត មិនមែនជាអ្នកលួច លះបង់អព្រហ្មចរិយធម៌ ប្រព្រឹត្តតែព្រហ្មចរិយធម៌ ចៀសវាង វៀរចាកមេថុនធម្ម ជាធម៌របស់អ្នកស្រុក លះបង់មុសាវាទ វៀរចាកមុសាវាទ ពោលតែពាក្យពិត ដោយពាក្យពិត

เวเรา ปจฺจเยเรา อาสวานเรา เอกสฺส ปิสุณาย กถาย ปยาย มนาปาย ปิสุณาย กถาย ปฏิวิรโต โหติ ฯ เอวเมว สุตฺวา อมุตฺร อสฺสุตฺวา เอตฺถ เอเกจฺจาย อมุตฺร วา สุตฺวา ฯ เอตฺถ อสฺสุตฺวา อมุตฺร เอเกจฺจาย ฯ ตตฺถ ตตฺถูปปตฺติยา วา อนุปฺปตฺติยา สมฺภวาย สมฺภวโต สมฺภูตินฺติ สมฺภวกรณาย วา อาสวา โหนฺติ ทุกฺขา ปยาย มนาปาย ทุกฺขาย กถาย ปฏิวิรโต โหติ ยา สา กถา (๑) กกฺขฬา ผรุสา เปมนิยา หทยงฺคมา โปรี พหุชนกนฺตา พหุชนมนาปา ตถารูปี วา อาสวา โหนฺติ สมฺผปฺปลาปา ปฏิวิรโต โหติ กาลวาที ภูตวาที อตฺถวาที ธมฺมวาที วินยวาที นิธานวตึ วา อาสวา โหนฺติ กาเลน สาปเทสํ ปริยนฺตวตึ อตฺถสญฺหิตึ ฯ

๑ ฉ. ม. กิญฺจิ เทสเย ฯ

ជាអ្នកខ្ជាប់ខ្ជួនដែលគួរអ្នកធឹងដឿបាន មិនពោលពាក្យបំភ្លាត់សត្វលោក លះបង់បិសុណាវាចា រៀរចាកបិសុណាវាចា មិនស្តាប់ពីនេះទៅប្រាប់ក្នុងទីឯណោះ ដើម្បីបំបែកពួកជនទាំងនេះ ឬពួកពាក្យ ក្នុងទីឯណោះ មិនទៅប្រាប់ដល់ពួកជនឯនេះ ដើម្បីបំបែកពួកជនឯណោះ ដូច្នេះ ជាអ្នកផ្សះផ្សាពួកជន ដែលបែកគ្នាហើយ ឲ្យកំឡាំងដល់ពួកជន ដែលព្រមព្រៀងគ្នាហើយ មានសេចក្តីព្រមព្រៀង ជាទីត្រេកអរ ត្រេកអរក្នុងសេចក្តីព្រមព្រៀង រីករាយក្នុងការព្រម ព្រៀង ពោលវាចាដែលជាគ្រឿងនាំឲ្យព្រមព្រៀងគ្នា លះបង់ផរុសវាចា រៀរចាកផរុសវាចា វាចាណាដែលមិនមានទោស ជាវាចាស្រួលដល់ត្រចៀក ជាពាក្យគួរជាទីស្រឡាញ់ គួរដម្កល់ទុកក្នុងហឫទ័យ ជាសំដីរបស់អ្នកក្រុង ជាទីត្រេកអរ ដល់ជនច្រើន ជាទីពេញចិត្ត ដល់ជនច្រើន ពោលតែវាចាបែបនោះឯង លះបង់សម្ផប្បលាបៈ រៀរចាកសម្ផប្បលាបៈ ពោលពាក្យ តាមកាលគួរ ពោលពាក្យពិត ពោលពាក្យប្រកបដោយប្រយោជន៍ ពោលពាក្យប្រកបដោយធម៌ ពោលពាក្យប្រកបដោយវិន័យ ពោលពាក្យដែលគួរដម្កល់ទុក ក្នុងហឫទ័យ ប្រកបដោយគ្រឿងអាងតាមកាលគួរ ជាពាក្យមានកំណត់ ជាពាក្យប្រកបដោយប្រយោជន៍ ។

โส ตีหิ ตาลจฺฉิคฺคเลหิ สมนฺนาคโต ปฏิรูปเทสวาสี ปฏิรูปเทสวาสี นาม โหติ ปาสาทิกปฏิลาภี ปฏิรูปเทสวาสี นาม โหติ ปาสาทิกปฏิลาภี นาม โหติ ปาสาทิกปฏิลาภี นาม โหติ ปาสาทิกปฏิลาภ

ភិក្ខុនោះ រៀបចំការផ្គាប់ផ្គំលម្ហូវពីជគាម ភូតគាម ជាអ្នកបរិភោគ
កត្តតែ ១ ពេល រៀបស្រឡះចាកសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងការបរិភោគ ក្នុង
រាត្រី រៀបចំការបរិភោគ ក្នុងវេលាខុស រៀបចំការប្រឿងរាំប្រគំនឹង
មើលទូវែលឆ្ងាយដែលជាសត្រូវ ដល់កុសលធម៌ រៀបចំការទ្រទ្រង់
នឹងប្រដាប់តាក់តែងស្អិតស្អាងរាងកាយ ដោយផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូប
នឹងគ្រឿងលាបផ្សេង ។ រៀបចំទីដេក ពីអង្គុយដ៏ខ្ពស់ នឹងទីដេក
ពីអង្គុយដ៏ប្រសើរ រៀបចំការទទួលមាសប្រាក់ រៀបចំការ
ទទួលធញ្ញជាតិ ស្រូវស្រស់ រៀបចំការទទួលកាន់
យកនូវសាច់ឆៅ រៀបចំការទទួលស្ត្រី នឹងកុមារី រៀបចំ
ការទទួលខ្ញុំស្ត្រីនឹងខ្ញុំប្រុស រៀបចំការទទួលពពែនឹងចៀម រៀប
ចំការទទួលមាន់នឹងជ្រូក រៀបចំការទទួលដំរី គោ
សេះឈ្មោលនឹងសេះញី រៀបចំការទទួលស្រែនឹងចម្ការ រៀប
ចំការទទួលប្រកបបុគ្គលកម្ម គឺនាំសំបុត្រ ប្តូរភក្សបណ្តាំដល់គ្រហស្ថ
នឹងៗ ដោយគេបញ្ជូន អំពីផ្ទះ ១ ទៅផ្ទះ ១ រៀបចំការលក់នឹងទិញ

ភុលាភក្ខដកំ សក្ខដមានក្ខដា បដិវិរតោ ហោតិ
ឧក្កោដនវញ្ចននិកតិសាវិយោគា[๑] បដិវិរតោ
ហោតិ ឆេទនវធពន្ធវិបរាមោសអាលោបសាហសា[๒]
បដិវិរតោ ហោតិ ។ សោ សទ្ធដ្ឋោ
ហោតិ តាយ បរិហារិកេន ចីវរេន កាុច្ឆបរិ-
ហារំ តេន បិណ្ឌបាតេន យេន យេនេវ បក្កមតិ
សមាធាយេវ បក្កមតិ ។ សេយ្យថាបិ នាម
បក្ខី សកុណោ យេន យេនេវ ឌេតិ សបត្ត-
ភារោ វ ឌេតិ ឯវមេវ តិក្ខុ សទ្ធដ្ឋោ ហោតិ
តាយ បរិហារិកេន ចីវរេន កាុច្ឆបរិហារិកេន
បិណ្ឌបាតេន យេន យេនេវ បក្កមតិ សមាធាយេវ
បក្កមតិ ។ សោ ឥមិនា អរិយេន សីលក្ខន្ធេន
សមន្នាគតោ អជ្ឈត្តំ អនវជ្ជសុខំ បដិសំវេទេតិ ។

---

๑ ខ. ឧក្កោដនវញ្ចននិកតិសាចិយោគា ។ ๒ ខ. ឆេទនវធពន្ធនវិបរាមោស
អាបសាសេហសាការ ។ ម. ... សាហសាការ ។

វៀរចាកការកោងដោយជញ្ជែង ការបន្ទុំដោយកាជន៍មាស ទឹងការកោង ដោយរង្វាស់រង្វាល់ វៀរចាកអំពើកោងកាច ដោយមួលបង្កាច់ បំភាន់ ដោយទុច្ចរិត ទឹងការបន្ទុំ ដោយរបស់ប្លន់ វៀរចាកការកាត់នូវអវយវៈ មានដៃទឹងដើងជាដើម សំឡាប់ ចាប់ ចង ឆ្មក់ ផ្សាវឆ្នេងផ្លូវ ប្លន់អ្នកស្រុក ទឹងកំហែងរឹបយកទ្រព្យគេ ។ តិក្ខុនោះ ជាអ្នកសន្តោស ដោយចីវរជាគ្រឿងរក្សាកាយ ដោយបិណ្ឌបាតជាគ្រឿងរក្សាផ្ទៃ ចៀសចេញទៅ កន្លងទិសណា ។ តែងកាន់យក (គ្រឿងបរិក្ខារ) តែប៉ុណ្ណោះ ហើយចៀសចេញទៅ. កន្លងទិសនោះ។ ។ ដូចសត្វស្លាបហើរទៅ កន្លងទិសណា ។ ក៏មានតែទម្ងន់ស្លាបរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ហើរទៅ ដូចម្តេចមិញ តិក្ខុជាអ្នកសន្តោស ដោយចីវរជាគ្រឿងរក្សាកាយ ដោយបិណ្ឌបាតជាគ្រឿងរក្សាផ្ទៃ ចៀសចេញទៅ កន្លងទិសណា ។ តែងកាន់យក (គ្រឿងបរិក្ខារ) តែប៉ុណ្ណោះ ចៀសចេញទៅ ដូច្នេះដែរ ។ តិក្ខុនោះ ប្រកបព្រម ដោយសីលក្ខន្ធដ៏ប្រសើរនេះហើយ រមែងទទួលសេចក្តីសុខ មិនមានទោសខាងក្នុងសន្តាន ។

សោ ចក្ខុមា រូបំ ឯស្សា ន ឯមិតិ្តកាមា
មោតំ ជានុទ្ធញ្ញេតិ្តកាមា យត្ថា ឯកកវណាមេនំ
ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា
បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ
តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជតិ រក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ
ចក្ខុន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ ។ សោតេន
សទ្ទំ សុត្វា... ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា... ជិវ្ហាយ
រសំ សាយិត្វា ... កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ ផុសិត្វា...
មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន ឯមិតិ្តកាមា មោតំ
ជានុទ្ធញ្ញេតិ្តកាមា យត្ថា ឯកកវណាមេនំ មនិន្ទ្រិយំ
អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា
អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ តស្ស សំវរាយ
បដិបជ្ជតិ រក្ខតិ មនិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយេ សំវរំ
អាបជ្ជតិ ។ សោ ឥមិនា អរិយេន ឥន្ទ្រិយសំវរេន
សមន្នាគតោ អជ្ឈត្តំ អព្យាសេកសុខំ បដិសំវេទេតិ ។

កិកូនោះ ឃើញប្រយោជន៍ក្នុង រមែងមិនគាន់យកនូវនិមិត្ត មិនគាន់យកនូវអនុព្យញ្ជនៈ អកុសលធម៌ ដ៏លាមកទាំងឡាយ គឺអភិជ្ឈាទឹងចោមនស្ស គប្បីជាប់តាម នូវបុគ្គល ដែលជាអ្នកមិនសង្រួមនូវឥន្ទ្រិយ គឺចក្ខុណា កិកូនោះ កំប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រួមនូវឥន្ទ្រិយ គឺចក្ខុនោះ រក្សាឥន្ទ្រិយ គឺចក្ខុ ដល់នូវការសង្រួម ក្នុងឥន្ទ្រិយ គឺចក្ខុ ។ ឮសំឡេងដោយត្រចៀក . . . ធុំក្លិនដោយច្រមុះ . . . លិទ្ធរសដោយអណ្តាត . . . ពាល់ត្រូវដោយផ្នូរៈដោយកាយ . . . ដឹងច្បាស់ធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត មិនគាន់យកនូវនិមិត្ត មិនគាន់យកនូវអនុព្យញ្ជនៈ អកុសលធម៌ ដ៏លាមកទាំងឡាយ គឺអភិជ្ឈាទឹងចោមនស្ស គប្បីជាប់តាមនូវបុគ្គលដែលជាអ្នកមិនសង្រួមនូវឥន្ទ្រិយ គឺចិត្តណា កិកូនោះ កំប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រួមនូវឥន្ទ្រិយ គឺចិត្តនោះ រក្សាឥន្ទ្រិយ គឺចិត្ត ដល់នូវការសង្រួម ក្នុងឥន្ទ្រិយ គឺចិត្ត ។ កិកូនោះ ប្រកបដោយសេចក្តីសង្រួមនូវឥន្ទ្រិយ ដ៏ប្រសើរនេះហើយ ទើបទទួលនូវសេចក្តីសុខ ដែលមិនប្រឡូក ដោយកិលេស ក្នុងសន្តាន ។

เสยฺยถีทํ อกนิฏฺฐเทวา ปฐมชฺฌานภูมิ สมฺปชานการี
เหเตฏฺฐา อาเนญฺชเทวา ทุติยชฺฌานภูมิ สมฺปชานการี
เหเตฏฺฐา สุภกิณฺหเทวา ตติยชฺฌานภูมิ สมฺปชานการี
เหเตฏฺฐา เวหปฺผลเทวา จตุตฺถชฺฌานภูมิ สมฺปชานการี
เหเตฏฺฐา อสญฺญีเทวา ปีติยา จ สุขสฺส จ ปหานา อุเปกฺขาสติปาริสุทฺธิภูมิ สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา อากาสานญฺจายตนูปคา เทวา อากาสานญฺจายตนภูมิ สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา วิญฺญาณญฺจายตนูปคา เทวา วิญฺญาณญฺจายตนภูมิ สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา อากิญฺจญฺญายตนูปคา เทวา อากิญฺจญฺญายตนภูมิ สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา เนวสญฺญานาสญฺญายตนูปคา เทวา เนวสญฺญานาสญฺญายตนภูมิ สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส ปฐวีกสิณสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส อาโปกสิณสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส เตโชกสิณสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส วาโยกสิณสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส นีลกสิณสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส ปีตกสิณสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส โลหิตกสิณสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส โอทาตกสิณสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส อากาสกสิณสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส วิญฺญาณกสิณสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส อากิญฺจญฺญายตนสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส เนวสญฺญานาสญฺญายตนสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส สญฺญาเวทยิตนิโรธสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส ปฐมชฺฌานสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส ทุติยชฺฌานสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส ตติยชฺฌานสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส จตุตฺถชฺฌานสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส อากาสานญฺจายตนสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส วิญฺญาณญฺจายตนสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส อากิญฺจญฺญายตนสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส เนวสญฺญานาสญฺญายตนสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส สญฺญาเวทยิตนิโรธสมาปตฺติสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีลสมฺปนฺนสฺส ปฏิสลฺลานสมฺปนฺนสฺส สมฺปชานการี เหเตฏฺฐา ฯ เสยฺยถาปิ นาม จ อารญฺญกสีล

កិកុនោះ កាលឈានទៅមុខ ធម៌ត្រឡប់មកខាងក្រោយ ក៏មានសេចក្តីដឹងខ្លួន កាលក្រឡេកមើលទៅមុខ ធម៌ក្រឡេកមើលទៅទិសផ្សេង ។ ក៏មានសេចក្តីដឹងខ្លួន កាលបត់ដៃដើរ ធម៌លាដៃដើរ ក៏មានសេចក្តីដឹងខ្លួន កាលទ្រទ្រង់ទ្រវាសង្ឃាដិ ចាត្រ ធម៌ចីវរ ក៏មានសេចក្តីដឹងខ្លួន កាលបរិភោគ ផឹក ទំពាស៊ី ជញ្ជាប់ជញ្ជក់ ក៏មានសេចក្តីដឹងខ្លួន កាលបន្ទោបង់ខ្លួនខុច្ចារៈធម៌បស្សាវៈ ក៏មានសេចក្តីដឹងខ្លួន កាលដើរ ឈរ អង្គុយ ដេក ភ្ញាក់ឡើង និយាយស្តី ស្ងៀមនៅ ក៏មានសេចក្តីដឹងខ្លួន ។ កិកុនោះ ប្រកបដោយសីលក្ខន្ធ ដ៏ប្រសើរនេះផង ប្រកបដោយការសង្រួមឥន្ទ្រិយដ៏ប្រសើរនេះផង ប្រកបដោយសតិនឹងសម្បជញ្ញៈ ដ៏ប្រសើរនេះផង រមែងគប់រកសេនាសនៈស្ងាត់ គឺព្រៃ ម្លប់ឈើ ភ្នំ ជ្រោះភ្នំ គុហាភ្នំភ្នំ ព្រៃស្មសាន ព្រៃស្រោង ទីវាល គំនរចំបើង ។ កិកុនោះ ទៅកាន់ព្រៃក្តី ទៅកាន់ម្លប់ឈើក្តី ទៅកាន់ផ្នូរស្ងាត់ក្តី

กา ฉิสีตติ ปญฺญตฺติ อาคจฺฉติ ฯเปฯ กายิ ปณิธาย ปริมุจฺ สงฺคิ ฯเปฯ ปวตฺตเตฺวา ฯ สเจ อคฺคผลํ เลาเกตุ ปหาย วิกตาภิญฺญ เจตสา วิหรติ อคฺคผลาย จิตฺตํ ปริเสาเจติ ฅาจาคปฺปเจาสุ ปหาย อฅาปนฺนจิตฺโต วิหรติ สพฺพปาณภูตหิตานุกมฺปี ฅาจาคปฺปเจาสา จิตฺตํ ปริเสาเจติ ชีวิตมิจฺฉุ ปหาย วิกตชีวิตมิจฺโฉ วิหรติ อาโลกสญฺญี สเตา สมฺปชาเจ ชีวิตมิจฺฉา จิตฺตํ ปริเสาเจติ ฯ ทุจฺจริตกาลกิจฺฉุ ปหาย อนุทฺธเต วิหรติ อชฺฌตฺตํ วูปสนฺตจิตฺโต ฯ ทุจฺจริตกาลกิจฺฉา จิตฺตํ ปริเสาเจติ วิจิกิจฺฉุ ปหาย ติณฺณาวิจิกิจฺโฉ วิหรติ อกถงฺกถี กุสเลสุ ธมฺเมสุ วิจิกิจฺฉาย จิตฺตํ ปริเสาเจติ ฯ สเจ ฅเม ปญฺหา ชีวเลา ปหาย เจตสา ฯ ปกฺกิเลเส ปญฺญาย ทุพฺพลีกรเลา ปญฺญาย คาเมหิ ปญฺหา อกุสเลหิ ธมฺเมหิ

អគ្គិយពៃនក្មេទតាំងកាយឲ្យត្រង់ ហើយតម្រង់ស្មារតី (ឲ្យមានមុខរព្ធៈ
ទៅរកកម្មដ្ឋាន) ។ ភិក្ខុនោះ ក៏លះបង់នូវអភិជ្ឈាក្នុងលោក មានចិត្តប្រាស
ចាកអភិជ្ឈា ជម្រះចិត្តចាកអភិជ្ឈា លះបង់ព្យាបាទនឹងសេចក្តីប្រទូស្ត
មានចិត្តមិនមានព្យាបាទ មានសេចក្តីអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍
ដល់សព្វសត្វ ជម្រះចាកព្យាបាទនឹងសេចក្តីប្រទូស្ត លះបង់ថីនមិទ្ធៈ
ប្រាសចាកថីនមិទ្ធៈ មានសេចក្តីសំគាល់នូវពន្លឺ មានសតិសម្បជញ្ញៈ
ជម្រះចិត្តចាកថីនមិទ្ធៈ លះបង់ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈ មិនមានសេចក្តីរាយមាយ
មានចិត្តស្ងប់ខាងក្នុងសន្តាន ជម្រះចិត្តចាកឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈ លះបង់វិចិកិច្ឆា
ឆ្លងចាកវិចិកិច្ឆា មិនមានសេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ
ជម្រះចិត្តចាកវិចិកិច្ឆា ។ ភិក្ខុនោះ លះបង់នូវនីវរណៈទាំង ៥
នេះ ដែលជាគ្រឿងសៅហ្មងចិត្ត ធ្វើបញ្ញាឲ្យថយកំឡាំង ហើយ
ស្ងាត់ចាកកាម ទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ ទាំងឡាយ

សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ
ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ ឧទាលិ ឯត្ថាយំ វិហារោ បុរិមេហិ វិហារេហិ
អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។ ឱរំ ភន្តេ ។ ឥមម្បិ ខោ ឧទាលិ មម សាវកា
អត្តនិ ឆម្មុំ សម្បស្សមានា អរញ្ញវនបត្ថានិ បន្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវន្តិ
ឯតោ ច ខោ តាវ អនុប្បត្តសទត្ថា វិហារន្តិ ។ បុន ចបរំ ឧទាលិ
ភិក្ខុ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា... ទុតិយំ ឈានំ
ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ ឧទាលិ
ឯត្ថាយំ វិហារោ បុរិមេហិ វិហារេហិ អភិក្កន្តតរោ
ច បណីតតរោ ចាតិ ។ ឱរំ ភន្តេ ។ ឥមម្បិ ខោ
ឧទាលិ អម សាវកា អត្តនិ ឆម្មុំ សម្បស្សមានា
អរញ្ញវនបត្ថានិ បន្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវន្តិ
ឯតោ ច ខោ តាវ អនុប្បត្តសទត្ថា វិហារន្តិ ។
បុន ចបរំ ឧទាលិ ភិក្ខុ បីតិយា ច វិរាគា...

ក៏បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈនឹងវិចារៈ មានបីតិនឹងសុខៈ ដែលកើត អំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ។ ម្នាលទុជ្ជាលិ អ្នកសំគាល់ដំណើរនោះ ដូចម្តេច វិហារធម៌នេះ ល្អវិសេស ប្រសើរវិសេសជាងវិហារធម៌ពីមុន ឬមិនមែនទេ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលទុជ្ជាលិ ពួកសាវករបស់តថាគត កាលពិចារណាឃើញធម៌នេះ ក្នុងខ្លួនហើយ ទើបអាស្រ័យ គប់រកសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ គឺព្រៃស្បាតនឹងព្រៃស្រោង ដងបណា តែថាពួកសាវក មិនមែនសុទ្ធតែមានប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដល់ដោយលំដាប់ ដងបនោះទេ ។ ម្នាលទុជ្ជាលិ មួយទៀត តទៅ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កវិចារៈ ... បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ។ ម្នាលទុជ្ជាលិ អ្នកសំគាល់ដំណើរនោះ ដូចម្តេច វិហារធម៌នេះ ល្អវិសេស ប្រសើរវិសេស ជាងវិហារធម៌ ក្នុងកាលមុន ឬមិនមែនទេ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលទុជ្ជាលិ ពួកសាវក របស់តថាគត កាលពិចារណាឃើញធម៌នេះ ក្នុងខ្លួនហើយ រមែងអាស្រ័យ គប់រកសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ គឺព្រៃស្បាតនឹងព្រៃស្រោង ដងបណា តែថាពួកសាវក មិនមែនសុទ្ធតែមានប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដល់ដោយលំដាប់ ដងបនោះទេ ។ ម្នាលទុជ្ជាលិ មួយទៀត តទៅ ព្រោះប្រាសចាកបីតិផង...

តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ តំ កិំ មញ្ញសិ ឧបាលិ ឯត្ថាយំ វិហារោ បុរិមេហិ វិហារេហិ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ ឥមម្បិ ខោ ឧបាលិ មម សាវកា អត្តនិ ឆម្ភិ សម្បស្សមានា អរញ្ញវនបត្ថានិ បន្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវន្តិ នោ ច ខោ តាវ អនុប្បត្តសទត្ថា វិហារន្តិ ។ បុន ចបរំ ឧបាលិ កិក្កុ សុខស្ស ច បហានា... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ តំ កិំ មញ្ញសិ ឧបាលិ ឯត្ថាយំ វិហារោ បុរិមេហិ វិហារេហិ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ ឥមម្បិ ខោ មម សាវកា អត្តនិ ឆម្ភិ សម្បស្សមានា អរញ្ញវនបត្ថានិ បន្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវន្តិ នោ ច ខោ តាវ អនុប្បត្តសទត្ថា វិហារន្តិ ។ បុន ចបរំ ឧបាលិ កិក្កុ សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា

ហើយបានដល់នូវតតិយជ្ឈាន ។ ម្នាលឧបាលិ អ្នកសំគាល់ដំណើរនោះ ដូចម្តេច វិហារធម៌នេះ ល្អវិសេស ប្រសើរវិសេស ជាងពួកវិហារធម៌ក្នុងកាលមុន ឬមិនមែនទេ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលឧបាលិ ពួកសាវករបស់តថាគត កាលពិចារណាឃើញធម៌នេះ ក្នុងខ្លួនហើយ ក៏រមែងអាស្រ័យ គប់រកសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ គឺព្រៃស្បាតនឹងព្រៃស្រោងជាបណ្តា តែថាពួកសាវក មិនមែនសុទ្ធតែមានប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដល់ដោយលំដាប់ ដោយនោះទេ ។ ម្នាលឧបាលិ មួយទៀត តថាគតព្រោះលះបង់នូវសុខជាដើម...ហើយបានដល់នូវចតុត្ថជ្ឈាន ។ ម្នាលឧបាលិ អ្នកសំគាល់នូវដំណើរនោះ ដូចម្តេច វិហារធម៌នេះ ល្អវិសេស ប្រសើរវិសេស ជាងពួកវិហារធម៌ ក្នុងកាលមុន ឬមិនមែនទេ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ឯពួកសាវក របស់តថាគត កាលពិចារណាឃើញធម៌នេះ ក្នុងខ្លួនហើយ រមែងអាស្រ័យ គប់រកសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ គឺព្រៃស្បាតនឹងព្រៃស្រោងជាបណ្តា តែថាពួកសាវក មិនមែនសុទ្ធតែមានប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដល់ដោយលំដាប់ ដោយនោះទេ ។ ម្នាលឧបាលិ មួយទៀត តថាគតព្រោះកន្ទងបង់នូវរូបសញ្ញា ដោយសព្វគ្រប់ ព្រោះវិនាសទៅនៃបដិឃសញ្ញា

ជានន្តស្សញ្ញំ អមនសិការា អនន្តោ អាកា-
សោតិ អាកាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។
តំ កតំ មញ្ញេ ឧចាលិ ឆន្ទាយំ វិហារេ
បុរិមេហិ វិហារេហិ អភិក្កន្តតរេ ច បណីតតរេ
ចាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ នមម្បិ ខោ ឧចាលិ
មម សារកា អត្តនំ ឆម្ភិំ សម្បស្សមានា
អរញ្ញវនបត្ថានិ បន្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវន្តិ
នោ ច ខោ តាវ អនុប្បត្តសទត្ថា វិហរន្តិ ។
បុន ចបរំ ឧចាលិ ភិក្ខូ សព្ពសោ
អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម អនន្តំ
វិញ្ញាណន្តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ
... សព្ពសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម
នត្ថិ កិញ្ចីតិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ
វិហរតិ ... សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សម-
តិក្កម្ម សន្តមេវំ បណីតមេតន្តិ នេវ-
សញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។

ព្រោះមិនបានធ្វើទុក ក្នុងចិត្តនូវនានត្តសញ្ញា ក៏បានដល់នូវអាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈានដោយបរិកម្មថា អាកាសមិនមានទីបំផុត ។ ម្នាលឧបាលិ អ្នកសំគាល់ដំណើរនោះ ដូចម្តេច វិហារធម៌នេះ ល្អវិសេស ប្រសើរវិសេសជាងពួកវិហារធម៌ ក្នុងកាលមុន ឬមិនមែនទេ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលឧបាលិ ពួកសាវករបស់តថាគត កាលពិចារណាឃើញធម៌នេះ ក្នុងខ្លួនហើយ រមែងអាស្រ័យ គប់រកសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់គឺព្រៃ ស្បាតនឹងព្រៃស្រោង ដរាបណា តែថាពួកសាវក មិនមែនសុទ្ធតែមានប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដល់ដោយលំដាប់ ដរាបនោះទេ ។ ម្នាលឧបាលិ មួយទៀត តិត្ថកន្ទូឯនូវអាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយសព្វគ្រប់ហើយ បានដល់នូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយបរិកម្មថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុត...តិត្ថកន្ទូឯនូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈានដោយសព្វគ្រប់បានដល់អាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈានដោយបរិកម្មថា វត្ថុតិចតួចមិនមាន... តិត្ថកន្ទូឯនូវអាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈានដោយសព្វគ្រប់ បានដល់នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈានដោយបរិកម្មថា គុណជាតនោះស្ងប់ គុណជាតនោះ ប្រសើរ ។

តំ កឹំ មញ្ញសិ ឧបាលិ ឆន្ទាយំ វិមោក្ខោ បុរិមេហិ វិមោក្ខេហិ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ ឥមម្បិ ខោ ឧបាលិ មម សាវកា អត្តនំ ឆម្ភិំ សម្បស្សមានា អរញ្ញវនបត្ថានំ បន្តានំ សេនាសនានំ បដិសេវន្តិ ខោ ច ខោ តាវ អនុប្បត្តសន្តិំ វិមោក្ខំ ។ បុន ចបរំ ឧបាលិ កិញ្ចិ សទ្ធាសោ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តិ ។ តំ កឹំ មញ្ញសិ ឧបាលិ ឆន្ទាយំ វិមោក្ខោ បុរិមេហិ វិមោក្ខេហិ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ ឥមម្បិ ខោ ឧបាលិ មម សាវកា អត្តនំ ឆម្ភិំ សម្បស្សមានា អរញ្ញវនបត្ថានំ បន្តានំ សេនាសនានំ បដិសេវន្តិ ខោ ច ខោ តាវ អនុប្បត្តសន្តិំ វិមោក្ខំ ។

ម្នាលទុជ្ជាលិ អ្នកសំគាល់ដំណើរនោះ ដូចម្តេច ឯវិហារធម៌នេះ ល្អវិសេស ប្រសើរវិសេស ជាងពួកវិហារធម៌ ក្នុងកាលមុន ឬមិនមែនទេ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលទុជ្ជាលិ ពួកសាវករបស់តថាគត កាលពិចារណាឃើញធម៌នេះ ក្នុងខ្លួនហើយ រមែងអាស្រ័យ គប់រកសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ គឺព្រៃស្បាតនឹងព្រៃស្រោង ជាភបណា តែថាពួកសាវក មិនមែនសុទ្ធតែមានប្រយោជន៍ របស់ខ្លួន ដល់ដោយលំដាប់ ជាភបនោះទេ ។ ម្នាលទុជ្ជាលិ មួយទៀត កិកូកន្ធ ខ្លួនេះសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយសព្វគ្រប់ ចានដល់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ អាសវៈទាំងឡាយរបស់កិកូនោះ ក៏អស់ទៅ ព្រោះឃើញច្បាស់ដោយប្រាជ្ញា ។ ម្នាលទុជ្ជាលិ អ្នកសំគាល់ដំណើរនោះ ដូចម្តេច វិហារធម៌នេះ ល្អវិសេស ប្រសើរវិសេស ជាងពួកវិហារធម៌ ក្នុងកាលមុន ឬមិនមែនទេ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលទុជ្ជាលិ សាវករបស់តថាគត កាលពិចារណាឃើញធម៌នេះ ក្នុងខ្លួនហើយ រមែងអាស្រ័យ គប់រកសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ គឺព្រៃស្បាតនឹងព្រៃស្រោង ជាភបណា តែថាពួកសាវក មិនមែនសុទ្ធតែមានប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដល់ដោយលំដាប់ ជាភបនោះទេ ។

ฯเปฯ ตุ๎ ขุทฺทาลิ สาเปฯ วิหารภหิ สาเปฯ เต วิหารเต ชานสุ ภวิสฺสตีติ ๆ

[๑๐๐] ฉ.สยิเม ภิกฺขเว ฉมฺเม อปฺปหาย อภพฺโพ อหเมว สจฺจิกาตุ๎ ๆ กตเม ฉ ๆ จกฺขุ โสตฺ มโนตฺ กาโย ปาปกานิ อกุสลานิ ธมฺมานิ ปหาย ฉมฺเม โน อปฺปหาย อภพฺโพ อหเมว สจฺจิกาตุ๎ ๆ ฉ.สยิเม ภิกฺขเว ฉมฺเม อปฺปหาย อภพฺโพ อหเมว สจฺจิกาตุ๎ ๆ กตเม ฉ ๆ จกฺขุ โสตฺ มโนตฺ กาโย ปาปกานิ อกุสลานิ ธมฺมานิ ปหาย ฉมฺเม โน อปฺปหาย อภพฺโพ อหเมว สจฺจิกาตุ๎ ๆ

ฉกฺกนิปาตปาลิ นิฏฺฐิตา ๆ

ម្នាលទុជ្ជាលិ ណ្ហើយ អ្នកចូរនៅ ក្នុងសង្ឃចុះ កាលបើអ្នកនៅក្នុងសង្ឃ សេចក្តីសុខសប្បាយ នឹងមានប្រាកដ ។

(១០០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនលះបង់ធម៌ទាំង១០យ៉ាងនេះចេញ មិនគួរ ដើម្បីធ្វើឲ្យច្បាស់ នូវអរហត្តបានទេ ។ ធម៌ទាំង ១០ យ៉ាងនោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺពគៈ១ ទោសៈ១ មោហៈ១ កោធៈ១ ឧបនាហៈ១ មក្ខៈ១ បឡាសៈ១ ឥស្សា១ មច្ឆរិយៈ១ មានៈ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនបានលះបង់នូវធម៌ទាំង ១០ ប្រការនេះឯង មិនគួរធ្វើឲ្យច្បាស់ នូវអរហត្តបានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលលះបង់នូវធម៌ទាំង ១០ ប្រការនេះ ទើបគួរដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ។ ធម៌ទាំង ១០ នោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺពគៈ១ ទោសៈ១ មោហៈ១ កោធៈ១ ឧបនាហៈ ១ មក្ខៈ ១ បឡាសៈ ១ ឥស្សា ១ មច្ឆរិយៈ ១ មានៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលលះបង់នូវធម៌ទាំង ១០ ប្រការនេះឯង ទើបគួរដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តបាន ។

ចប់ ទុជ្ជាលសូត្រ ទី ៥ ។

ឥសុទ្ធជំ

គោមគោតី ភេរំ ឯតទវោច[1] វដ្ឋិយទុតិយោ ទុភោ[2]
ឧភោតទុនោ អាហុណិយោ ឥមេភេ ទុជាលិ អាគភោ[3]។

ទុតិយបណ្ណាសកោ ទុតិយោ ។

---

១ ម. ភោតី ភយំ កិទិដ្ឋីកោ ។ ២ ម. សព្ពតវហិ ឧដ្ឋិយោ ។ ៣ ម. អភភ្ញោតិ ។

ឧទ្ទាននៃវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីបុគ្គលអ្នកបរិភោគកាម ១ អំពីភ័យ ទី៨ពៀរ ៥ យ៉ាង ១ អំពីទិដ្ឋ ១ អំពីវដ្ឋយមហិតគហបតី ទី៦ តិយបរិព្វាជកទាំងពីរ អំពីកោកនុទបរិព្វាជក ១ អំពីភិក្ខុអ្នកគួរទទួលគ្រឿងបូជា ១ អំពីភិក្ខុជាថេរៈ ១ អំពីទុបាលិ ដ៏មានអាយុ ១ អំពីបុគ្គល ដែលមិនគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ១ ។

ចប់ ទុតិយបណ្ណាសក ទី ២ ។

សុត្តន្តបិដកេ

អង្គុត្តរនិកាយស្ស ទសកនិបាតោ

ឯកាទសមោ ភាគោ

បឋមបណ្ណាសកោ

មាតិកា			អង្គុ
បឋមបណ្ណាសកេ	អានិសំសវគ្គោ	បឋមោ	១
	នាថករណវគ្គោ	ទុតិយោ	៣២
	មហាវគ្គោ	តតិយោ	៧៣
	ខុជ្ជាលិវគ្គោ	ចតុត្ថោ	១៥៤
	អាកង្ខាសវគ្គោ	បញ្ចមោ	១៦៧
ទុតិយបណ្ណាសកេ	សចិត្តវគ្គោ	បឋមោ	១៨៩
	យមកវគ្គោ	ទុតិយោ	២៤៦
	អាកង្ខវគ្គោ	តតិយោ	២៨៨
	ថេរវគ្គោ	ចតុត្ថោ	៣២៩
	ខុជ្ជាសកវគ្គោ	បញ្ចមោ	៣៨៣

សុត្តន្តបិដក

អង្គុត្តរនិកាយ ទសកនិបាត

ឯកាទសមភាគ

បឋមបណ្ណាសក

មាតិកា		លេខទំព័រ
បឋមបណ្ណាសក	អាទិសំសវគ្គ ទី ១	១
	នាថករណវគ្គ ទី ២	៣២
	មហាវគ្គ ទី ៣	៧៣
	ឧបាលិវគ្គ ទី ៤	១៥៤
	អក្កោសវគ្គ ទី ៥	១៦៧
ទុតិយបណ្ណាសក	សបិត្តិវគ្គ ទី ១	១៨៩
	យមកវគ្គ ទី ២	២៤៦
	អាកង្ខវគ្គ ទី ៣	២៨៨
	ថេរវគ្គ ទី ៤	៣២៩
	ឧបាសកវគ្គ ទី ៥	៣៨៣

វិនិច្ឆាវិនិច្ឆយ៍

វិនិច្ឆាហេ	អវិនិច្ឆាហេ	អង្កំ	វដ្ដលេខាយំ
អនុស្សវេយ្យ	អនុស្សវេយ្យំ	៤៩	១២
អត្តោតិ ។	អត្តាតិ	៣៤	៤
អបតាវ	អបតាវ	៤៧	២
មហាវគ្គោ	តតិយោ មហាវគ្គោ	៧៣	១
យថា នោ	យថា នោ (៣)	១២៧	៩
បេតបហារំ	បេតបហារំ	១៤៨	១៣
ទុទ្ធិសន្តិ	ទុទ្ធិសន្តិ	១៦១	៨
"	"	១៦២	១០
"	"	១៦៣	១៤
"	"	១៦៥	១១
តថាគតេនាទិ	តថាគតេនាតិ	១៦៩	៧
បឋមបណ្ណាសកេ	ទុតិយបណ្ណាសកេ	២០១.. ២២៣	១
អារទ្ធវីរិយោ	អារទ្ធវីរិយោ	"	៦
បឋមបណ្ណាសក	បឋមបណ្ណាសកេ	២០៧	១

វិន្ធាវិន្ធបត្តំ

វិន្ធិតាហេ	អវិន្ធិតាហេ	អង្កេ	វដ្ដលេខាយំ
អង្គត្តរនិកាយស្ស	អង្គុត្តរនិកាយស្ស	២១៨	១
សវនេ	សេវនេ	"	៦
អនិច្ចសញ្ញា	អនិច្ចសញ្ញា	២៣៥	១៦
ចាសំសានិដ្ឋានានិ	ចាសំសានិ ហានានិ	២៥៦	១៤
តណ្ហានិដ្ឋា	តណ្ហា និដ្ឋា	២៨៧	៣
សម្មន្នបញ្ញាតំមោក្ខា	សម្មន្នចាតំមោក្ខា	២៨៨	៦
បរបូរិការី	បរិបូរិការី	២៩១	១១
សម្មន្នបញ្ញាតំមោក្ខា	សម្មន្នចាតំមោក្ខា	"	១៤
មោណ្ហានេសុ	មោគ្គល្លានេសុ	៣៧៣	"
អបញ្ញដិសង្ខាយ	អបញ្ញដិសង្ខាយ	៤៤១	១៦

សន្លឹកប្រៀបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ទសន:	ទស្សន:	៣	១៦
ទសកនិបាន	ទសកនិបាត	៣៤	១
ជ្រាបស់	ជ្រាបច្បាស់	៧៥	១០
វេយ្យាករណ៍ ៤	វេយ្យាករណ៍ ៥	១២០	៤
បើគ្មានខ្ញុំ	បើគ្មានខ្ញុំមិនមាន	១៧១	៧
មិនបរិសុទ្ធ	បរិសុទ្ធ	,,	៨
តែជាអ្នកប្រកប	មិនប្រកប	,,	,,
បើគ្មានខ្ញុំ	បើគ្មានខ្ញុំមិនមាន	១៧២	២
មិនបរិសុទ្ធទេ	បរិសុទ្ធទេ	,,	,,
តែជាអ្នក	មិន	,,	,,
ហើយត្រឡប់	ហើយទៀត្រឡប់	១៧៨	៩
ច្រើន	ប្រើន	២០០	៦
បឋមបណ្ណាសក	ទុតិយបណ្ណាសក	២០១...២២៣	១
ខ្វល់ខ្វាយ	ក្រវល់ក្រវាយ	,,	៣

សន្ទឹកប្រៀបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ខ្វល់ខ្វាយ	ក្រវល់ក្រវាយ	២០១...២៦៣	៤
,,	,,	,,	១១
,,	,,	២០៣	៥
,,	,,	២០៥	៦
,,	,,	,,	៧
,,	,,	២១០	១៣
,,	,,	,,	១៤
,,	,,	២១១	៨
,,	,,	២១២	១២
ប្តូហ្គ	នូហ្គ	២១៣	១២
បិត្តកិក្ខុ	បិត្តជែលកិក្ខុ	២៣៤	៥
ទីទំនុក	ទីបំផុត	២៤១	១៥
ឈ្មោះ	ណ្ឌោះ	២៦៧	៦
(ការសម្រេចព្រះមិញ្ជាន)	(ព្រះនិញ្ជាន)	២៨៧	៣

សន្លឹកប្រៀបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
មិនគប្បីបាន	គប្បីបាន	២៩១	៥
ប្រែព្រឹត្ត	ប្រព្រឹត្ត	៣០៧	៦
គុគ្គល	បុគ្គល	,,	១៤
បុគ្គកាលល	បុគ្គលកាល	៣១៦	២
សេចក្តីកាលមិន	សេចក្តីមិន	៣១៧	១៤
ទុតិយបណ្ណាសកវេរវគ្គទី៤	វេរវគ្គទី៤	៣២៩	១
ការមិនបាន	ការបាន	៣៤០	១១
និវត្តុនវក	និវត្តនវក	៣៧៦	៧
ព្រះដ៏មាព្រះភាគ	ព្រះដ៏មានព្រះភាគ	៣៨៣	៤
គហតី	គហបតី	,,	៦
បរិភោគ:	បរិភោគ	,,	៩
វកភោគ:	វកភោគ:	៣៨៦	,,

សន្លឹកប្រៀបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
វិវដ្តកប្ប	អសវិវដ្តកប្ប	៤៣៩	៤
មិនមែនពេញ	ពេញ	៤៤២	,,
តាំងអសទេប្ប	តាំងអស់ហេយប្ប	,,	,,
ប្ប មិនមែនទេ	ហើយប្ប	,,	១១
លឹទ្ធស	លិទ្ធស	៤៤៩	៧
ប្ប មិនមែនទេ	ប្ប	៤៥២	៥
,,	,,	,,	១២
,,	,,	៤៥៣	៤
,,	,,	,,	១១
,,	,,	៤៥៤	៥

INSTITUT BOUDDHIQUE